

Zurboló táncház

Rendszeres gyermek- és felnőtt táncházat tart minden kedden a kolozsvári Brassas Véndiák Alapítvány Zurboló Táncgyűjtése a Malom/Barittu utca 16. szám alatti Tranzit Házban. Délután 17⁰⁰-19⁰⁰ óra között gyermektáncház és jászóház, 19-23 óra között felnőtt táncház, amelyen az Országgyűrés együttes irányításával gymies és moldvai táncokat mutatnak be.

József és Both Zsuzsa kezdő haladóknak. Muzsikál a Zurboló Táncgyűjtés zenekara, mi szerettel várunk.

A Zurboló Táncház április húsvéti harmadnapján szünetelt, vetkző táncházra április 29-én kerül sor.

8 KULTÚRA

A táncház

Muzsikások, táncosok, adatközlők, néprajzkutatók, a városi fiatalok között megjelentek a szombati táncosok. A kolozsvári táncosok a városi fiatalok között megjelentek a szombati táncosok. A kolozsvári táncosok a városi fiatalok között megjelentek a szombati táncosok.

Kronika A harmincéves táncházat ünnepeleik szombaton Kolozsváron. A harmincéves táncházat ünnepeleik szombaton Kolozsváron.

Buli a szülőknek is Az „arany csapat” akkor és most. Buli a szülőknek is.

A táncosok a városi fiatalok között megjelentek a szombati táncosok. A kolozsvári táncosok a városi fiatalok között megjelentek a szombati táncosok.

A táncosok a városi fiatalok között megjelentek a szombati táncosok. A kolozsvári táncosok a városi fiatalok között megjelentek a szombati táncosok.

A táncosok a városi fiatalok között megjelentek a szombati táncosok. A kolozsvári táncosok a városi fiatalok között megjelentek a szombati táncosok.

A táncosok a városi fiatalok között megjelentek a szombati táncosok. A kolozsvári táncosok a városi fiatalok között megjelentek a szombati táncosok.

TÁNCZHÁZ MINDEN KEDDEN a Tranzit Házban (Malom/Barittu utca 16.). A kolozsvári Brassas Véndiák Alapítvány Zurboló Táncgyűjtése ma, november 11-én a következő program szerint tartja táncházát: 17-19 óra között gyermektáncház és jászóház, 19-23 óra között felnőtt táncház, amelyen az Országgyűrés együttes irányításával gymies és moldvai táncokat mutatnak be.

Indul a Zurboló táncház!

A 40 ÉVES KOLOZSVÁRI TÁNCZHÁZ SAJTÓKRONOLÓGIÁJA II (1990-2017)

Összegejtötte, válogatta és szerkesztette
Könczei Csongor

KÖNYVBEMUTATÓ A KEI ZURBOLÓ TÁNCZHÁZBAN! Tegye szegi Tekla: A mérai könyv című kö

A 40 éves
kolozsvári táncház sajtókronológiája
II.
(1990–2017)

KRIZA KÖNYVEK 44.

Sorozatszerkesztők

Ilyés Sándor
Jakab Albert Zsolt
Vajda András

A 40 ÉVES KOLOZSVÁRI TÁNCHÁZ SAJTÓKRONOLÓGIÁJA II. (1990–2017)

Összegyűjtötte, válogatta és szerkesztette
Köncei Csongor

Hagyományok Háza – Kriza János Néprajzi Társaság

Kolozsvár

2018

Lektorálta:

dr. Könczei Csilla, BBTE BTK, Magyar Néprajz és Antropológia Intézet, Kolozsvár,
egyetemi előadótanár

Támogatta:

© Kriza János Néprajzi Társaság

A kötetet illusztráló fényképeket a kolozsvári Tranzit Házban szervezett
25, 30, 35 és 40 éves a kolozsvári táncház évfordulós rendezvényeken készítette
Debreczeni Emőke, Pásztor József, Pávai István, Rohonyi D. Iván és Török Zoltán.

Számítógépes tördelés:
Sütő Ferenc

Készült a kolozsvári IDEA Nyomdában
Igazgató: Nagy Péter

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

A 40 éves kolozsvári táncház sajtókronológiája / ed.: Könczei Csongor. -
Cluj-Napoca : Kriza János Néprajzi Társaság, 2017-
vol.

ISBN 978-973-8439-90-0

Vol. 2 : (1990-2017). - 2018. - Conține bibliografie. - Index. -
ISBN 978-973-8439-99-3

I. Könczei, Csongor (ed.)

793/794

Tartalom

Előszó a második kötethez (Könczei Csongor) 9

1990–1999

„újraindul a táncház” 13

Balogh F. András: Táncház siker 15

Nyárádi András: Látogatóban a széki néptánc-táborban 20

Luidort Péter: Erdélyi táncházak 22

Balló Áron: Üzenetek 25

Balló Áron: Ismétlődik a múlt? Miért nincs kolozsvári táncház? 29

László Bakk Anikó: Fehér liliomszál 30

Farkas E. Zoltán: Országos táncháztalálkozó Nagyváradon 31

Tolna Éva: Bogáncs előadás 33

Tolna Éva: Kolozsvár ügye is a néptánc-találkozó 35

Krajnik-Nagy Károly: Táncolni, örülni, élni. 36

Balló Áron: Megbecsült emberek 37

Szatmári László: A tánc is nyelv... 40

Szatmári László: Nagyvárad-i táncháztalálkozó 49

Józsa T. István: Néptánc és megmaradás 53

B. Kovács András: Válaszút és Moldva között.

Kallós Zoltánnal a nevét viselő alapítványról 54

Winter Péter: Helyzetjelentés a táncház udvarából 59

Horváth Anikó: Zurboló 62

Balázs-Bécsi Attila – Lénárd Enikő: Elkezdődött a szamosújvári
táncházak új éve 64

Bisztricsányi Gizella: „Fiaim, ti csak énekeljete!”

Tízéves a Bogáncs néptáncgyűttes 66

Sz. Szuszámi Zsuzsa: Hová lett a táncház? 67

Ördög I. Béla: Magyarfenestől Kielig 68

Kiss Erika: „Kitöröm a nyakamot, mégse hagyom magamot!”

Az Apáczai Szarkalába 74

(Téka): Újra telt ház Szamosújváron 80

Szép Gyula: 20 éves az erdélyi táncház 85

Pillich László: Az önmegtartás igényével.

Évfordulós köszöntő a táncházmozgalomnak 86

Kóródy Elek: 20 éves az Erdélyi Táncház 88

László Ferenc: Vége a virágkornak? 20 éves a táncház Kolozsvárt	90
Makkay József: Mezőségi fesztivál Szamosújváron	94
Nánó Csaba: Hagyományörzés és -ápolás. Beszélgetés Pillich Lászlóval, a Heltai-alapítvány ügyvezető elnökével	101
István Anikó: Táncházról jelen időben	104
Deák Ünige Éva – Torjai Emese: Szórakozzunk, de hol?	105
Könczei Csongor: A kolozsvári civilszervezetek mulatsága	106
Pillich László: I. Szent István-napi találkozó Kolozsváron	111
Szőcs Andrea Enikő: Táncra is perdülhetnek	112
(Káki): Diszkófényes néptánc	112

2000–2009

„mindig akadt, aki egy idő után a táncházat tovább szervezze”.	115
---	-----

Kovács Jolán: Megújulóban a Szarkaláb néptáncegyüttes	117
Ördög I. Béla: A tervezőasztaltól az Ördögtérgyégig	119
T. Bense Erika: A kicsik is rophatják. Táncházat szervez Kolozsváron a Zurboló	122
László Bakk Anikó: Csángó táncház	122
F. Beáta: 25 éves a kolozsvári táncház.	130
Köllő Katalin: Dallal, tánccal a diktatúra ellen. 25 éves születésnapját ünnepelte a kolozsvári táncház	133
Bod Ágnes: Ideológiák nélkül. A kolozsvári táncház 25. évét ünnepelték.	134
Könczei Árpád: Az első erdélyi táncház	136
Kostyák Alpár: Fiaink öröksége	138
Sándor Krisztina: Nem elég zenélni, táncolni is kéne!	140
Magyari Andrea: Hogyan emlékezik a kolozsvári táncház első éveire Kallós Zoltán?	145
Bardocz Sándor: Táncház, illegáltságban	147
Könczei Csongor: A Zurboló Táncház – másfél év a huszonötből	148
(Zurboló): Körkérdés a mindenkori kolozsvári táncházasokhoz	150
Könczei Csongor: A táncház kulturális paradoxonjai	161
Kónya Klára: Amikor a pásztor elvesztette a türelmét	166
Deák Gyula: 25 éves a Bodzafa	168
Sándor Boglárka Ágnes: Fórumot teremteni a magyarságnak. Erdélyszintű népzenei ünnep Kolozsváron	171
Németh Júlia: Fodor Sándor „Neti!” emlékére.	181
Rostás-Péter Emese: Írások az erdélyi táncházról	184
Könczei Csongor: Jegyzet. A Zurboló Táncház – négy év a huszonhétből	185
Kostyák Alpár: Sepsi Dezső halálára	189
Panek Kati: Utolsó levél Sepsi Dezsőnek	191
Dézi Ildikó: Magyarpalatkaiak a Tranzit Házban	193

Panek Kati: Aki hallja, adja át!	194
Panek Kati: Erdélyi táncmuzszenészek találkozója	198
Stanik Bence: Nincs mit ünnepelni!	203
Stanik Bence: Harminc éve kezdődött	205
Kiss Bence: Közösségépítés nélkül veszélyben a táncmuzszen	207
Rostás-Péter Emese: Buli a szülőknek is. A harmincéves táncmuzszenat ünnepezték szombaton Kolozsváron	208
Könczei Csongor: A 30 éves kolozsvári táncmuzszenről	211
Stanik Bence: Évfordulós gondolatok	215
Könczei Csongor: A 30 éves kolozsvári táncmuzszenről II.	218
Könczei Csongor: Néhány gondolat a zagyaság térnyerése ellen	224
Rostás-Péter Emese: Táncórák, kezdőknek is	229
Panek Kati: Harminc éves az Erdélyi Táncmuzszen	231
Benkő Levente: A titokzatos kultúrbeszűgő. „Bíró Ferenc” sorozatosan jelentett az erdélyi táncmuzszenmozgalomról	234
Varga Melinda: Folkkocsma nyílt Kolozsváron	247
Ferencz Zsolt: Farsang a Heltaiban	248
Könczei Csongor: Ki a paraszt?	249
Könczei Csongor: „Magyaros” táncmuzszen?	250
Sípos M. Zoltán: Fergeteges évzáró táncmuzszen Kolozsváron	256
2010–2017	
„újabb és újabb alkotó közösségeket létrehozó mozgalom”	257
Köllő Katalin: Kolozsvári Táncmuzszen: 1977 februárjának egyik csütörtökétől	268
Kiss Előd-Gergely: Jubileumát ünnepezte a 35 éves kolozsvári táncmuzszen	270
T. Koós Imola – Sípos M. Zoltán: A táncmuzszen ünnepe Kolozsváron	271
Varga Melinda: „A táncmuzszen hungarikum”	272
Sándor Boglárka Ágnes: Farsangtemetés a Bulgakovban is	279
Lakatos Csilla: Farsangzáró Heltai Gyerektáncmuzszen	280
Ferencz Zsolt: Halmos Béla emlékére ültették az első nyírfát Kalotaszentkirályon	281
Décsi Ildikó: Fekete-piros táncba hívtak a hagyományörzők	282
Kustán Magyar Attila: Januártól indul útjára a Kallós-féle népzenei képzés	283
Kerekes Edit: Bővül a szentkirályi faszor: nyírfa Neti Sándornak is	288
Nagy-Hintós Diána: „Kinek nincsen szeretője, menjen ki a zöld erdőbe”	291
Dáné Tibor Kálmán: Táncmuzszen – tegnap, ma, holnap	292
Kerekes Edit: Népzenei tanévzáró: sose késő hangszeret tanulni!	296
Décsi Ildikó: Ismét bővült a Magyar Népzeneészek Emlékfasora	296
Kostyák Alpár: Maneszes Márton primástól, nyugalmazott kántortól búcsúzunk	297

Tartalom

Kismihály Boglárka: „Járd ki lábam, járd ki most...”	
Kezdők táncháza egyetemistáknak, fiataloknak, örökifjaknak	301
Bardocz Sándor: A 90 éves Kallós Zoltán köszöntésére	303
Bardocz Sándor: Nem az nyer, aki hamarabb befejezi...	306
Dézsi Ildikó: Táncházünnep: korjelenség és ami mögötte van	309
Tőkés Hunor: Vallomások szóban és zenében	
a kolozsvári táncház első évtizedeiről	311
Tasi Anabella: A kolozsvári táncház 40 éves múltjára emlékeztek	313
Rezumat	317
Abstract	318

Előszó a második kötethez

A kolozsvári táncházakról, sokan, sokat és sokféleképpen írtak az 1990 utáni helyi és országos sajtóban is. A jelen sajtókronológia ezeknek egy válogatott, szerkesztett és jegyzetekkel ellátott gyűjteménye, amely továbbra sem kíván a kolozsvári táncház történetírása lenni, noha a kronológikus sorrendből, illetve a szerkesztésből természetsszerűleg ebben a kötetben is összeáll a kolozsvári táncház egyféle, 1990–2017 közötti története.

A kötet hangsúlyosan két kolozsvári sajtótermék, a helyi *Szabadság* napi- és a *Művelődés* közművelődési havilap táncházas tematikájú írásaira épül. Jellemzően fogva a Szabadság 29 évfolyama elsősorban a kolozsvári táncházra és annak különböző eseményeire vonatkozó hirdetések, híryananyagok és beszámolók közlésében bizonyult gazdag tárháznak, míg a Művelődés folyóirat 1990 utáni lapszámai a különböző fesztiválokon vagy évfordulókon szervezett kerekasztal-beszélgetések szerkesztett közléseit tartalmazzák, de olvashatunk elemzéseket, sőt akár vitákat is. Ugyanakkor közlésre kerül néhány, a két országos romániai magyar napilapban, a *Romániai Magyar Szóban* (később *Új Magyar Szó*, jelenleg *Maszol online*) és a *Krónikában* publikált kolozsvári táncházzal kapcsolatos cikk, illetve a válogatás tartalmaz egy-egy írást *A Hét* és az *Irodalmi Jelen* folyóiratokból is, a magyar nyelvű online média erdélyi meghonosodását pedig jelzik a *Transindex* portál (és a már jelzett *Maszol*) kolozsvári táncházra vonatkozó írásainak immár papíron való újraközlései. És azt, hogy a városi táncházak revival mozgalma – az eltelt évtizedek ellenére – továbbra is elsősorban a tizen- és huszonevűesek mozgalma, jelzik a Szabadság ifjúsági mellékleteiben, a tizenéveseknek szóló *Bonifác*ban és az egyetemisták által szerkesztett *Campus*ban, valamint a Kolozsvári Magyar Diákszövetség *Perspektíva* című lapjában megjelenő, általában humoros hangvételű írások, tudósítások.

A kronológikus sorrendben újraközölt írások tehát sokrétűek: a zömében beharangozó és beszámoló jellegű írások mellett olvashatunk elemző szövegeket is (igaz, megállapítható, hogy már hiányoznak a '70-es és '80-as évekre jellemző, az újdonságnak számító táncházas jelenségről elmélkedő tanulmányok és viták), illetve egyre több az érintettekkel, elsősorban a „főszereplőkkel” készített interjú. Ez utóbbiak szerves részét képezik az 1990 után kialakuló városi táncházról való beszédmódnak, a „visszaemlékezéseknek”. Hiszen „a városi táncházas körökben az elmúlt évtizedekben bekövetkezett nemzedékváltások olyan táncházas legendák és rítusok születését is jelentették, amelyek által a táncház megteremthette a saját hagyományozódását. A táncháznak története van, a történeteknek hősei, amire és akikre lehet hivatkozni” – írtam 2002-ben. Mert hiába más az 1990 utáni táncház, folyamatos a régi és az új összehasonlítása, nem kell a sorok között keresni a nosztalgizást felerősítő évfordulók esetében „a régi táncház bezzeg...” attitűdjének kiolvasását. Ugyanakkor érdekes és sokatmondó, ahogyan ezen visszaemlékezések sorában ki mikor kire és mire emlékszik vagy sem, kinek és minek a fontosságát hangsúlyozza vagy hallgatja

el, mintegy (utólag) helyezkedvén a kolozsvári (és erdélyi) városi táncházak (s általában a jelenkori erdélyi magyar kultúrélet) történetében.

A jelen kötet alapvető szerkesztési elve, hogy megpróbál kizárólag a kolozsvári táncházakra összpontosítani. Mivel az 1990 utáni táncház Kolozsváron (mint általában Erdélyszerte, sőt Magyarországon) is igen sok szálon összefügg a néptáncgyüttesek működésével, fontos megjegyezni: a városi táncház mindenek előtt egy kisközösségi szórakozás formájában, míg a (nép)táncgyüttes elsősorban színpadi produkciók megtartására szervezett alkotócsoporthoz próbálja megélni és őrizni a tradicionális népi kultúrát. Ezért a jelen kötetben szinte csak jelzésszerűen kerülnek újraközlésre a különböző néptáncgyüttesek előadásairól és rendezvényeiről szóló írások, viszont tartalmaz a kötet néhány olyan interjú is, amelyek közérthetőbbé teszik az elmúlt évtizedek kolozsvári néptáncos életének változó folyamatait. És szintén csak jelzésszerűen kerülnek újraközlésre a városi táncházak mozgalmából eredő nyári népzene- és néptáncbörökra vonatkozó hirdetések és beszámolók, amelyeknek az erdélyi magyar sajtóban publikált írások tömkelegéből akár egy másik sajtókronológiát lehetne szerkeszteni.

A kötetben szövegűen kerülnek újraközlésre a cikkeket, írások, csak olyan helyeken javítottam, ahol a jelenleg érvényes helyesírási szabályok megkövetelik (például *búzai* helyett *buzai*, *táncház-mozgalom*, *táncház-zenekarok* helyett *táncházmozgalom*, *táncházzenekarok* stb.), illetve ahol eleve (helyesírási vagy tördelésileg) hibás volt az eredeti szöveg. Egyúttal – ahol adataim, ismereteim megengedték – javítottam a gyakran elírt személy- és helyneveket is. Ugyanakkor többször szembesültem a jelenkori erdélyi magyar sajtó városi táncházak revival mozgalmával kapcsolatos fogalmi kuszaságaival, „zagyváival”: amikor táncházaként írnak a néptáncgyüttesek működéséről, színpadi produkcióiról, nem ismernek vagy félreértene a zenei műfajokat és táncneveket, nem ismernek vagy kevernek alapvető etnográfiai fogalmakat (például tájegységeket), és még sorolhatnám. (Mert akár megmosolyogható lehet a „Kallós Zoltán néptáncdalalkotó” szókapcsolat, de véleményem szerint inkább szomorú...)

*

„Minden mindennel összefügg” – tartja a mondás, s ez teljes mértékben vonatkoztatható a kolozsvári táncház négyévtizedes történetére is. Az 1990-es években újrainduló táncházat, s a vele párhuzamosan megalakuló helyi néptáncgyütteseket és táncházzenekarokat ugyanis az 1977–1985 között működő kolozsvári táncház közösségére és szellemiségére lehet visszavezetni: már az 1980-as évek végén, az elletlenített kolozsvári táncháznak több, egymásbafonódó „származéka” működött, amelyek később, az 1990-es években sorozatban alapították a tudatos hagyományörzés műhelyeit.

A kolozsvári táncház tulajdonképpen a tiltás éveiben is működött, igaz titokban, konspiratív módon, különböző magánlakásokban szervezett „táncházas bulik” formájában, amelyek, noha a jellegűknél fogva nem lehettek rendszeresek, mégis tovább éltették a táncházat. (Ezért is sikerült, szinte rögtön az 1989-es decemberi politikai változások után, már 1990. január 17-én az egykori táncház Monostori úti

helyszínén nyilvánosan meghirdetett táncházat tartani.) Az 1980-as évek végére a régi táncházak zöme vagy elkerült (akár emigrációra is kényszerülve) Kolozsvárról, vagy csak egyszerűen felhagyott a táncház életformával. A „maradék” kitarása azonban magában hordozta nemcsak a táncház újraindításának a lehetőségét, hanem a további táncházalapú szerveződések és programok megvalósítását is. Mert így jött létre 1990-ben a kolozsvári táncház mellett a Tarisznyás Néptáncgyűttes, majd a néptáncgyűttes mellett az azt két évtizeddel is túlélő Tarisznyás zenekar, így alakult meg az Archívum Alapítvány és a Kallós Alapítvány, amelyek 1991 óta folyamatosan szervezik a nyári kalotaszentkirályi és választói népzene- és néptánc-táborokat, de így lett Szamosújváron is táncház, majd Kaláka Néptáncgyűttes és Téka Alapítvány, és még sorolhatnám.

A kolozsvári táncház 1985-ös végleges ellehetetlenítése után az „aprók táncát” egy ideig a Karolina téri Fások Klubjában működő Zeneóvoda próbálta fenntartani. A zeneóvoda foglalkozások között 1990 után is tudatosan szerepelt gyerektáncházak tartása, s később ugyanezen körből érkezett az időközben Kolozsváron megalakuló reneszánsz táncház moldvai és gyimesi csángó táncházzal való kereszteződésének a kezdeményezése is.

Szintén az egykori kolozsvári táncház szellemiségének „egyenes ági leszármazottja” a Bogáncs Néptáncgyűttes, amelynek elődje, a Brassai Sámeul Líceumban 1985 őszén alakult Folklorkör volt. A Bogáncs Néptáncgyűttes első, végzős nemezedéke 1993-ban megalapította a Zurboló Táncgyűttest, a Bogáncs felnőtt csoportját. A Bogáncs és a Zurboló mellett alakult meg 1992-ben az Úsztűrű zenekar, majd 1999-ben az egykori Zurboló, azaz a későbbi Tüske zenekar. A Bogáncsban kezdtek el táncolni az 1995-ben alapított Szarkaláb Néptáncgyűttes vezetői, s amikor 1999-ben az akkori Szarkalábból kivált egy csoport, azok egy egykori „tarisznyás” táncos vezetésével létrehozták az Ördögtérge Néptáncgyűttest. És az Ördögtérge vezetőinek kiterjedt oktatói tevékenysége, valamint a mérái, még a régi kolozsvári táncház által elindított helyi hagyományörzés találkozása, azaz az egykori tanítványok önszerveződéséből alakult meg 2009-ben a Kalotaszeg Néptáncgyűttes. A felsorolt együttesek és a támogatásukra létrehozott egyesületek szervezésében pedig különböző néptáncos rendezvénysorozatok születtek, hogy csak a legfontosabbakat említsük: a Bogáncs és a Zurboló 1992 óta két évente szervezi az *Ifjúsági NéptáncTalálkozókat*, a Kolozs megyei magyar néptáncgyűttesek találkozóját, 2001 óta a *Zurboló Táncfórumokat* és 2005 óta az *Erdélyi táncgyományok és a Tánc Nemzetközi Világnapja* rendezvénysorozatot; a Szarkaláb – a Heltai Alapítvánnyal karöltve – 1999 óta a *Szent István-napi Nemzetközi Néptáncfesztivál*, az Ördögtérge pedig 2004 óta a *Kolozsvári Népzene- és NéptáncTalálkozók* házigazdája; a már említett szamosújvári Téka Alapítvány pedig 1997 óta évente megszervezi az *Ifjúsági NéptáncTalálkozóit* és a kizárólag mezőségi hagyományörzőknek szóló népzene- és néptáncTalálkozókat. Mindezen együttesek és rendezvények, előadások és táncházak mellett pedig újabb és újabb zenekarok alakultak Kolozsváron és környékén: a Csűrös, a Harmadik, a Csereklye, a Tokos, a dési Rezeda, a szamosújvári Kontra, Kacsó Arni és barátai stb.

És hogy mi a „mindenkori” kolozsvári táncház szempontjából a röviden felvázolt összefüggéshálózatnak a legfontosabb jellemzője? Véleményem szerint az, hogy a felsorolt civilszervezetek és néptáncgyűttesek táncháza(ka)t nemcsak az említett rendezvényeik alkalmából tartanak, hanem szinte valamennyi vállalta az elmúlt évtizedekben a rendszeres kolozsvári táncház működtetését, azaz minden felmerülő nehézség ellenére „mindig akadt, aki egy idő után a táncházat tovább szervezze...”

*

A 40 éves kolozsvári táncház sajtókronológiája I. előszavában írtam, hogy „a kötet szerkesztője együtt nőtt fel a kolozsvári táncházzal, ennek történetét ismeri – már a családi vonatkozások miatt is – a legjobban”. Ez a megállapítás 1990 után hatványozottan érvényes: hol zenészként, hol táncoktatóként, hol szervezőként, sőt 1999-től a témakör szakírójaként is akarva-akaratlanul a kolozsvári (erdélyi) táncház elmúlt évtizedeinek egyik aktív szereplője voltam, ezért ennek a második kötetnek a szerkesztése számomra egy igen személyes visszatekintése, s egyben összegzése az elmúlt 27 évnek. Az erdélyi táncházzzenészek körében él egy mondás, egy-egy muzsikálás után szokták, szoktuk mondani, hogy „köszönjük a lehetőséget!” Így köszönöm én is a Kriza János Néprajzi Társaságnak és a Hagyományok Házának a „lehetőséget”, hogy támogatták a második kötet megjelentetését.

Könczei Csongor

1990–1999

„újraindul a táncház”

1990

MADISZ-HÍREK

Szerdán este 19 órától táncházat rendez a MADISZ a monostori kultúrházban (a régi táncházteremben). Meghívottunk Sebestyén Márta. Mindenkit szeretettel várunk. (Szabadság, 1990/11. 2. – 1990. január 16., kedd)

A MÁSODIK TÁNCHÁZ INDUL Kolozsváron, hét évi szünet után. Csütörtökön délután fél 5-től 8-ig a Brassai Sámuel Líceum dísztermében az iskola táncköre táncházat rendez. Meghívottaik széki zenészek és táncosok. Mindenkit szeretettel várnak.¹ (Szabadság, 1990/13. 2. – 1990. január 18., csütörtök)

Táncház siker

Mindenki tudta, hogy a táncház él, hogy az aljas betiltó rendelkezésekkel nem halt meg. Ott élt szelleme a titkos baráti összejöveteleken, a legények előhúzták szombaton este a bőgőt, a hegedűt, és húztak egy talpalávalót – két rendőrségi zaklatás közben. Diákkoromban még olyasmivel is találkoztam, hogy magánlakáson tánctanítás folyt: a népművészet nyitva állt még a nehéz körülmények között is mindenki számára. A magyar nyelv és -tudat ott élt táncba ültetve sok-sok fiatalban, az összetartozás érzését nem lehetett kioltani. Így támadt fel mint a Főnix-madár, saját poraiból a táncház.

Kallós Zoli bácsi lakása amolyan konspiratív hely volt a népművészetet művelők és kutatók számára, folyt itt a munka, s érthető módon a diktatúra megbukásával egyből innen támadt fel a táncház. A zenészek hamar előkerültek, és pillanatok alatt megszerveződött minden a legapróbb részletekig. Már csak a MADISZ neve kellett az ügyhöz, hogy egy hivatalos patrónusa is legyen az újjászülető mozgalomnak. Pontosan erre való az ifjúsági szervezet. Szerda estére zsúfolásig telt a monostori kultúrház terme, egy gombostűt sem lehetett volna leejteni. Táncról szó sem lehetett, hacsak az egész terem nem ugrál egyszerre. A meghívott vendég azonban biztosította a teljes sikert: Sebestyén Márta budapesti folkénekes hangjára mindenki egyszerre dúdolta a közösségben rég nem hallott dalokat. Közben volt tombola is, a nyere-

---

¹ A kolozsvári Bogács Néptáncgyűttes elődje, a Brassai Sámuel Líceum Folkloriköre, mint a nyolcvanas években ellehetetlenített kolozsvári táncház egyik „származéka” nem „második táncházat”, hanem egy egyszeri alkalommal megrendezett „széki táncházat” szervezett Kolozsváron 1990. január 18-án.

ménytárgyakat – lemezeket – Kallós Zoltán ajánlotta fel, reméljük, rövidesen a saját kereskedéseinkben vásárolhatjuk meg ezeket, s mindenki félelem nélkül hallgathatja, énekelheti és ajándékozhatja őket bárkinek. A műsor után azonban a táncosok csak szorítottak maguknak egy kevés helyet egy polkára² és egy legényesre – ki kellett táncolniuk magukat, hisz már évek óta nem volt erre alkalom. Azt hiszem, senki sem sértődött meg azok közül, akik a szűk teremből kiszorultak – lesz ennek folytatása, bár most még nem jutott hely táncoktatásra. A terem a boldog táncosoké volt.

Az örömben azonban néha ürem is vegyül. A rendőrség emberei, bizalmatlanokra, kételkedőkre hallgatva, fűhöz-fához szaladtak, hogy mi készül ott a monostori kultúrházban. Ijedtségre azonban okuk nem lett: a közönség jelesre vizsgázott, rendbontásnak, a helyhez és a körülményekhez nem illő jelszavaknak még nyomuk sem volt. Csak így tovább!

Balogh F. András

(Szabadság, 1990/14. 2. – 1990. január 19., péntek)

TÁNCHÁZ

Ma, szerdán, 18 órától a kezdőket tanítjuk táncolni, majd 19.30-tól a már táncolni tudók részvételével tartunk Táncházat a Monostor úti Kultúrház termében. (Szabadság, 1990/18. 2. – 1990. január 24., szerda)

A Monostor úti TÁNCHÁZ ma, január 31-től a Béke téri Diákművelődési Ház első emeleti tánctermeiben működik. 17 órától 18 óra 30-ig táncoktatás, utána zárásig szabad tánc. Minden érdeklődőt szívesen vár a MADISZ. (Szabadság, 1990/24. 2. – 1990. január 31., szerda)

MADISZ HÍREK

Táncházt 1990. február 7-én, szerdán, délután 16 órától a Béke téri Diákművelődési Ház első emeleti tánctermeiben. Program: 16–17.30 – aprók tánca; 17.30–19 – táncoktatás, 19 órától szabad tánc. Mindenkit szeretettel várunk. (Szabadság, 1990/30. 2. – 1990. február 7., szerda)

Táncházt – szerdán

1990. február 14-én, szerdán 17 órától Táncházt lesz a Diákművelődési Ház Béke tér 1–3. szám alatti központi épületének első emeleti tánctermeiben. A műsor: 17–18 óra között: gyermekek táncháza, 18–19.30 óra között: tanítás kezdőknek, majd 19.30 órától: szabad tánc. Mindenkit szeretettel várnak! (Szabadság, 1990/34. 2. – 1990. február 11., vasárnap)

---

2 Itt valószínűleg a széki „porkára” gondolhatott a szerző.

MADISZ ABLAK

TOMBOLA!!! A december 27-i alakuló gyűlésen eladott MADISZ-sorsjegyek mellé a február 21-i TÁNCCHÁZBAN kiárusítunk még 300 darabot. Megtartjuk a nyilvános sorsolást. Nyeremények: Bethlen Gábor plakett, naptárak, folyóiratok, könyvek, hanglemezek. A sorsolás eredményét közöljük a MADISZ ABLAK-ban.

(Szabadság, 1990/40. 2. – 1990. február 18., vasárnap)

A BRASSAI SÁMUEL LÍCEUM TÁNCSCSOPORTJA ma, 1990. február 22-én, csütörtökön du. 5 órai kezdettel **Farsangi mulatságot** rendez az iskola dísztermében. Mindenkit szeretettel várunk!

(Szabadság, 1990/43. 2. – 1990. február 22., csütörtök)

MADISZ ABLAK

FARSANGI BÁL mindenkinek a február 28-i TÁNCCHÁZBAN, du. 6-tól a Diákházban. Ugyanott rendkívüli MADISZ-ajándék sorsolás.

(Szabadság, 1990/46. 2. – 1990. február 25., vasárnap)

MADISZ ABLAK

JEGYKEZELŐT keresünk, aki minden szerdán du. 5-től táncszobákban foglalkozna. Megéri.

(Szabadság, 1990/47. 2. – 1990. február 27., kedd)

Szabadegyetem

A **Mindenki zenéje** kollégium csütörtökön, március 1-én 19 órai kezdettel ismét folklórtémával jelentkezik az Egyetemi Ház kistermében. Ezúttal Almási István tart előadást a Küküllő menti magyar népzene előadási sajátosságairól. Felkértük a Brassai Sámuel Líceum Folkórkörét – melyet Tolna Éva tanárnő vezet, táncszakértője Könczei Csilla –, hogy Küküllő menti táncokat mutassanak be. Az újonnan alakult Romániai Magyar Zenetársaság a folklórtudomány népszerűsítésével is kívánja támogatni az öröndetesesen ismét beindult táncművelést.

(Szabadság, 1990/47. 4. – 1990. február 27., kedd)

MADISZ ABLAK

A TÁNCCHÁZ változatlan órarenddel vár Benneteket szerdán, március 14-én (délután 5-től 6-ig gyerekeknek, 6-tól 7-ig tanítás, 7-től szabadtánc).

(Szabadság, 1990/59. 2. – 1990. március 13., kedd)

MADISZ ABLAK

[...] Ne feledjétek, hogy a TÁNC HÁZ ma, 1990. március 21-én sem marad el. Az órarend változatlan: délután 5-től 6-ig gyerekeknek, 6-tól 7-ig tanítás, 7-től szabad tánca.

(Szabadság, 1990/66. 2. – 1990. március 21., szerda)

MADISZ ABLAK

[...] PÉCS, MAGYARORSZÁGI TESTVÉRVÁROSUNK népzene- és táncgyüttese, a ZENGŐ, március 27-én 19 órától a kolozsvári Vasas klubban lép föl. Szeretettel várunk minden érdeklődőt. Jegyek elővételben a MADISZ-nál. [...] LÁNYOK ÉS LEGÉNYEK várunk a szerdai tánc házba!

(Szabadság, 1990/70. 2. – 1990. március 25., vasárnap)

MADISZ ABLAK

ELNÉZÉST KÉRÜNK mindazoktól, akik jegyet vásároltak a március 27-re meghirdetett ZENGŐ-előadásra, és nem sikerült értesítenünk, hogy az előadás elmarad. Mi is utolsó pillanatban tudtuk meg, hogy Kallós Zoltán úr, a feszült helyzetre hivatkozva lebeszélte Bergics Lajost, az együttes tagját arról, hogy Kolozsvárra induljanak. Lépése megalapozott volt, de figyelmen kívül hagyta, hogy a MADISZ kibérelt egy termet, eladta a jegyeket, és felügyeletet is biztosított az előadáshoz. Kedves fiatalok, a jegyek irodánkban visszaválthatóak!³

SZERDÁN 5-től mindenkit várunk a TÁNC HÁZBA!

FELHÍVJUK az érdeklődők figyelmét, hogy a bánffyhungyadi Kultúrház kistermében, minden pénteken 17 órától rendszeresen működik a TÁNC HÁZ.

(Szabadság, 1990/76. 2. – 1990. április 1., vasárnap)

MADISZ ABLAK

[...] SZAMOSÚJVÁRON IS BEINDULT A TÁNC HÁZ. Minden kedden 17–20 óra között (19 órától szabad tánca). Minden érdeklődőt, felnőtteket is, szeretettel várunk.

(Szabadság, 1990/81. 2. – 1990. április 7., szombat)

MADISZ ABLAK

A TÁNC HÁZNAK rendületlenül légy híve, ó fiatal! Ezen a szerdán is várunk. Vendégünk a budapesti EGYSZÓLAM együttes, Berecz András vezetésével. Nagyon jól húzzák. Műsoruk főleg az Erdélyben gyűjtött gyönyörű dalokból áll.

(Szabadság, 1990/88. 2. – 1990. április 18., szerda)

---

3 Kallós Zoltán valószínűleg az 1990 márciusvégi marosvásárhelyi események okozta, Kolozsváron is érezhető feszült interetnikus viszonyok miatt javasolta a szóban forgó előadás elhalasztását.

25 éves a kolozsvári táncház, a színpadon – balról jobbra – Papp István Gázsa, Kostyák Attila, Bardocz Sándor, Sepsí Dezső, Kostyák Alpár, Könczei Árpád, Sinkó András, Kelemen László és Porzsolt Antal – Tranzit Ház, 2002. február 16.

MADISZ-ablak:

Ha szerda, akkor táncház! Fél 5-től gyermektáncház, 6 órától táncház-tanítás, majd 7 órától szabad a tánc! Mindenkit szeretettel várunk.

(Szabadság, 1990/94. 2. – 1990. április 25., szerda)

A ROMÁNIAI MAGYAR ZENETÁRSASÁG és a széki vezetőség együttműködésének eredményeként népi tánc és zenetanfolyam volt Széken, 1990. július 12–19 között. Szék népművészetéről tartott szakelőadásokat Nagy Olga, Kallós Zoltán, Almási István. Széki táncot, zenét tanítanak Könczei Árpád, Plugor Judit, Moldován István, Papp István, Soós Árpád, Gáspár Álmos. A népi táncoktatás után esténként a széki fiatalsággal közösen táncház volt. A rendezvény jó lezajlásáért folytatott munkában Tamás András polgármester, Soós János és Csorba Vítus Sándor vállalt oroszlánrészét. A találkozó szakmai oldaláról, reméljük, beszámoló fog megjelenni a sajtóban.⁴ **(Nyárádi Boldizsár)**

(Szabadság/Erdélyi Híradó, 1990/155. 6. – 1990. július 20., péntek)

---

4 Az 1990-es évek tulajdonképpeni első erdélyi táncháztáboráról több beszámoló is napvilágot látott. Az elsőt Lokodi András írta *Tánc tábor Széken* címmel a Szabadság július 19-i, csütörtöki lapszámában.

Látogatóban a széki néptánc táborban

Reggel lekéstem a félhetes buszt, a következő csak tizenkettőkor indul. Irány a stophely, az út mentén. Egy mikrobusz vitt el Szamosújvárig. Onnan gyalog indulok, mert széki busz innen is csak tizenkettő után lenne. Szikrázik a nap, lengedez a szél. A városszéli birkahizlaldában épp birkanyírás. Kissé odébb, szemközt rabok kapálják a krumplit, káposztát. Megyek a nyárfamentű úton. Végül egy traktor visz tovább az utánfutón, Szék határáig. Innen már csak egy kicsit kellett menni, át a hegyen.

A boltos mondja, hogy igen, az iskolában laknak azok az idegen fiatalok, akik táncolni jöttek. Az iskolától is továbbküldenek a kultúrotthonba, ott tanulják azok a gyerekek a táncot, ide majd estefele jönnek a tánc házba, a tornaterembe.

A kultúrház előtt állok, az árnyékban és olvasom a plakátot: A Romániai Magyar Zenetársaság és Szék vezetésének együttműködésével tánc- és zenetanfolyamot tartanak július tizenkettő és huszonhárom között. Szék népművészetéről előadást tart Nagy Olga, Kallós Zoltán és Almási István. Széki táncot, zenét tanítanak: Könczei Árpád, Plugor Judit, Moldován István, Papp István, Soós Árpád, Gáspár Álmos. Esténként tánc ház. Kihallatszik a tánc jellegzetes dobogása, csattanásai. Benyitok az ajtón. Ez egy próbaterem, vagy tíz, tizenöt pár ropja – gyakorolnak, módszeresen, kitartóan. Jónéhányuknak már hátára tapadt az ing, de azért járják a ritmust. Beugrik a hajdani kép: ilyen a kolozsvári Telefonpalota előtt is lehetett látni csütörtökönként. Akkor szólal meg a zene, de valahol máshol. A fülem odavezet. Az már a színpad. Könczei Árpai tanítja a polkát vagy hatvan fiatalnak. Mutatja, magyarázza, javítja, táncolja. És húzza a banda becsületesen. Megtudom, hogy ez a sepsiszentgyörgyi, Háromszék nevét viselő együttes. Este is ők muzsikálnak, van úgy, hogy hajnali háromig.

A kulisszák között bukkanok rá Csorba Vitus Sándorra, tőle tudom meg az itt következőket. A tábor július tizenkettedikén, csütörtök délelőtt tíz órai kezdettel nyílt meg, a megnyitóról hangfelvételt készített a Vásárhelyi Rádió. A vendégek Nagybányáról, Vásárhelyről, Máramarosból és Székelyföldről jöttek össze. A komolyan táncolni tanulók száma nyolcvanöt körül van. De táncolhatnak is: oktatás minden délelőtt tíz és egy óra között, aztán délután öttől hétig. És kilenckor kezdődik a tánc ház, közösen a széki fiatalokkal. Közben találkozik az idősebbekkel, akik nótára, táncra tanítanak, mint például Serestély István és Székely István.

A találkozó, a táborozás jó lezajlása érdekében támogatást kaptak a megyei polgármesteri hivataltól⁵ és egy szamosújvári iskola részéről is. Sokat számított a helyi vezetőséget képviselő Tamás András polgármester és Soós János segítsége, de még így is, alig birkóztak meg a nehézségekkel, hiszen a községben ez alkalommal megfordult, több mint ötszáz vendégről gondoskodni nem gyerekjáték. Főleg hogyha a tanári kar nem vállal részt a munkából, sőt, az igazgató fogja magát – és a felnőttek tánc csoportját – s elmegy velük Magyarországra, olyan kijelentést is téve, hogy nem

5 Ilyen hivatal nem létezik: vagy a Megyei Tanácsról, vagy a helyi Polgármesteri Hivatalról van szó, vagy mindkettőről?

fog azért itthon maradni, hogy szégyent valljon ezzel a rendezvénnyel, melyet, hálistennek, a székiek szívügyüknek tekintettek, a vendégeket otthonaikba fogadták, teljes ellátást biztosítva nekik. Volt biza, aki még öt vendéget is magára vállalt. És a vendégek is mondják, hogy ilyen vendéglátás mellett, biza még egy hétig szívesen maradnának.

A színpadon közben Papp Sándorné énekel,⁶ videokamerák irányulnak rá, többen tartanak elé mikrofont. A terembéli közönsége jócskán száz ember. Fura a farmeres, bermudanadrágos, színes trikós fiatalságot nézni, amint a javakorabeli, szolid, zárt széki népviseletes éneklő asszonyt figyelik. Amint vége van a dalnak, unszolják: még egyet!

Magas, szikár ember a polgármester: Tamás András. Bemutatnak neki. Tulajdonképpen farkaslaki születésű, de már tizenhat éve, hogy Széken él. A forradalom alkalmából választották polgármesterré. Meséli a sikerélményeit, nehézségeit. Szerinte sem volt szép az iskolaigazgató húzása. Még a vendéglőst is magával vitte. Nagyobb asztali társaságot nem lehet összehozni, hely híján. De szépecskén sikerült helyrehozni a kultúrotthont. Csak ő tudja, milyen nehéz munka, szervező munka árán. Hangulatosak ezek az esti tánc házak, igen, az elején még be kellett ajánlani egymásnak a fiatalokat, oda kellett vinni egyiket a másikhoz, mert erős bennük ez a szemérmesség, de most már nagyon jól megy. A vendégeknek minden nap más táncot tanítanak. Tanultak már csárdást, négyest, lassút, polkát, hétlépést, a férfitáncok közül pedig tempót, sűrűt, ritkát, székelyt.⁷

Nem véletlen, sőt igencsak helyénvaló, hogy ennek a tánc tábornak a színhelye Szék – mondja Vitus Sándor –, újra kell éleszteni, másokkal is meg kell ismertetni az itteni hagyományokat. Fontos ezek megőrzése, kiművelése, továbbadása. Neki is van külön tánc csoportja, színjátszó csoportja. Sőt neki egyedül van meg minden hangfelvétele erről a tánc táborról. Igaz, otthon gyűjteménye van mindabból, amit írtak a sajtóban Székről. «Hozzám gyere zenét venni, ha akarod, hogy legyen otthon, mire toppintsál».

Befejeződnek a hangfelvételek. Köncei Árpi is összecsomagol, nagy táskával indulna is. Kérdelem tőle, milyen ez a tábor. Bizonyos dolgok jobban is mehettek volna – mondja –, de mindegy. Nehéz, látod, már alig van hangom. Nehéz, de jó. Tehát délután ötkor újra itt, egyezkedik a többiekkel, s már megy is.

Várjuk a buszt a déli napsütésben. Egyre késik. Van sör – kiáltják. Volt bizony, háromdecis üvegekorsóban, amelyet ki tudja hány éve nem látni. Aztán csak megjött a busz is.

Nyárádi András

(Művelődés, 1990/8. 3–4.)

6 Téves információ, a cikket illusztráló fénykép alapján Papp Mártonné Filep Mária (1936–2013) neves helyi énekesről van szó.

7 A szerző nem ismeri a széki táncrendet alkotó táncok helyi elnevezéseit: a polka Széken porka, a „székelyes” vagy „a Székelyé” pedig a ritka tempó egyik dallamára hagyományozódott sajátos motívumsort, azaz figurát jelöli.

Erdélyi táncházak

KÖNCZEI ÁRPÁD talán a legilletékesebbek közé tartozik, akik választ adhatnak arra a kérdésre, mi is van az erdélyi táncházakkal.

– Táncházat nem lehet tartani táncoktatás nélkül, márpedig itt Erdélyben eddig még nem volt se táncos-, se táncoktató-képzés. Amikor elterjedtek Erdély-szerte a táncházak, akkor először is a nagy lelkesedés mellett voltak képzett zenészek. Konzervatóriumot végeztek vagy zeneakadémiát. Szóval, felsőfokúan képzettek voltak. A táncoktatás és az élő zene, egyformán fontos, mert ha egyik hiányzik, bedöglik a táncház. A virágzó táncházakban, például Budapesten, hétről hétre tanítanak. Az érdeklődő, akinek van füle, lába és egy kis tehetsége, ha nem tanítják meg neki a táncot, akkor bemegy a táncházba, szól a jó zene, s nem tudja mihez kezdjen. Sajnos, nincs honnan legyenek szakemberek, mert az a néhány, aki van, autodidakta. Az RMDSZ vagy bárki kéne biztosítsa azt, hogy tánctanfolyamok legyenek. Erdélyben már nincsenek zenészek sem, akik ezt a műfajt játszanák. Az első generáció kitelepedett nyugatra, s utánpótlás nem termelődött, s a gépzene nem annyira vonzó, mint az élőzene. Az a pár fiatal, aki még ittmaradt, meg kéne szervezze a tanfolyamokat. De ez is évekbe telhet. Mindenesetre két hét alatt nem lehet megtanítani senkit hedgülni vagy táncolni.

– Valami egyetem, iskola keretében nem lehetne ezt a kérdést is megoldani?

– Az elgondolás megvan, lesz alapfokú táncoktatás havonta egyszer, szombat-vasárnap, egy-egy félévben. De ezt nem elég nekem mondanom, kell legyen egy kompetens szerv, aki ezzel foglalkozik, mert ezt nem lehet megtartani a város főterén... Kell hozzá terem, fizetni kell az alkalmazottakat. Aki tanulni akar, s ez a világon bárhol így van, fizet. Ezt én egyedül képtelen vagyok megcsinálni. S ezt elmondhatom neked, elmondhatom más újságnak, de nem elég. Több helyen szóltam, de nyilván ennél fontosabb dolgok is akadnak. Megjegyzem, hogy engem sem keresett fel még senki azzal a kéréssel, hogy nézd, biztosítjuk a szállást, kosztot, gyertek le egy hétre, mondjuk, Désre táncot tanítani. Bár ez is lehet átmeneti, áthidaló megoldás.

Lejegyezte: **Luidort Péter**

(Szabadság, 1990/202. 3. – 1990. szeptember 25., kedd)

Táncol Könczei Árpád és Plugor Judit – Tranzit Ház, 2002. február 16.

„Novák Ferenc egyike azoknak a szakembereknek akiknek jelentős szerepe volt ezelőtt körülbelül húsz évvel a táncházmozgalom magyarországi elindításában. A közelmúltban alkalmam volt vele találkozni – Szamosújváron. Első kérdésem természetesen az volt: mi járatban itt?

Novák Ferenc: – Eljöttem egy, Feketelakról ideszármazott barátomnak, egy fantasztikusan jó énekes-táncos adatközlőnek a fia lakodalmára. Azért is jöttem, mert a nagyanyám, aki tulajdonképpen örmény, itt született, itt élt. Tehát a gyerekkorom is ide fűződik.

Bardocz Sándor: – Mivel Önt úgy ismerik szerte mindenfelé, mint a táncházmozgalom lelkes támogatóját, kíváncsi lennék, mi a véleménye erről a mozgalomról, a táncházak jövőjéről Magyarországon?

Novák Ferenc: – Nem tömegmozgalom, de nagyon fontos, hogy azokba a táncházakba, amelyek léteznek, elsősorban Budapesten, a magyar értelmi-

ségnek egy nagyon értékes része jár el, és ez egyedülálló dolog. Diszkóba mindenki eljár. De Magyarországon ez a folklórmozgalom egy „dühödt” ifjúsági mozgalom, és ez azért fontos, mert meghatározói tudnak lenni egy olyan kultúrának, amelyet mindenki igyekszik elfelejteni. Na most, hogyha ez értelmiségi mozgalom, akkor mindig az értelmiségtől vesznek példát, és hogyha ők – az értelmiségi fiatalok – nem szégyellik és szívesen csinálják, akkor mások sem szégyellik. Lehet, hogy ez egy kicsit antidemokratikusan hangzik most, de mind több és több munkásfiatal csatlakozik a mozgalomhoz.

Bardocz Sándor: – A kolozsvári táncházba rendszeresen jönnek falusi fiatalok is...

Novák Ferenc: – Igen, de itt él még a tánc. Magyarországon már nem él, az ottani fiatalnak, aki táncházba jár, ez egy teljesen új élmény. Az egységes szellemi vagyonból az értékesebbje érdekli őket – és ez a határainkon kívül található meg.⁸

(Szabadság/Erdélyi Híradó, 1990/203. 6. – 1990. szeptember 26., szerda)

Évnyitó a zeneóvodában

A 31. évfolyamát nyitó ZENEÓVODA új szervezési keretben folytatja működését. Évnyitó ünnepélyét az APRÓK TÁNCHÁZÁVAL karöltve, szerdán, október 10-én délután 16 órai kezdettel tartja a Béke téri Diákművelődési Ház nagytermében. 4-7 éves gyermekeket várnak az óvodás és furulyás csoportokba. (Szabadság, 1990/210. 2. – 1990. október 5., péntek)

MADISZ ABLAK

Október 10-én, szerdán újraindul a táncház a Diákház nagytermében. 5-től gyermektáncház, 6-tól felnőtteknek. Mindenkit szeretettel várunk! (Szabadság, 1990/212. 3. – 1990. október 9., kedd)

ELMARAD AZ APRÓK TÁNCHÁZA mai, október 24-i összejövelete. Legközelebb október 31-én, jövő szerdán, a Báthory iskola (Egyetem utca 10. szám) nagytermében folytatja működését az Aprók Táncháza: 16 órától az óvodások, 17 órától a kisiskolások találkoznak.

(Szabadság, 1990/223. 2. – 1990. október 24., szerda)

---

8 Részlet Bardocz Sándor „1944-ben még hatezer örmény ment körül...” Beszélgetés Novák Ferenc koreográfussal című írásából.

Nemzetközi IDRIAT-fesztivált tartanak Kolozsváron október 28–31. között a Béke téri Diákművelődési Házban. A neves előadók szimfonikus hangversenyein kívül magyar és román népi táncok (többek közt a kolozsvári Tarisznyás együttes előadásában), valamint pedagógiai, orvosi, Eurythmiai-, antropozófiái, biodinamikai, társadalmi szervezeti és festészeti előadások hangzanak el francia, német és hazai előadóktól.⁹

(Szabadság, 1990/225. 2. – 1990. október 26., péntek)

A BRASSAI SÁMUEL LÍCEUM Bogánacs elnevezésű népi együttese november 3-án, szombaton 15 órakor lép fel az Állami Magyar Színházban. Az öt éve működő együttesnek KÜLDJ MESSZIRŐL VIGASZTALÁST címmel ez lesz az első nyilvános bemutatkozása a város nagyközönsége előtt. A széki, kalotaszegi, mezőszéki, Küküllő menti táncokat és énekeket betanította Könczei Csilla, az együttest vezeti Tolna Éva tanárnő.

(Szabadság, 1990/230. 2. – 1990. november 2., péntek)

APRÓK TÁNCHÁZA

minden szerdán (16–17 óra – óvodások, 17–18 óra kisiskolások) a Báthory Líceum elemi osztályait befogadó épületben, Egyetem utca 10. szám.

(Szabadság, 1990/232. 3. – 1990. november 6., kedd)

Üzenetek

Bogánacs – a mostoha körülmények miatt védő, tüskét eresztő, a fejét mindenképpen csak azértis felütő, magára hagyatott, ám mégis büszkén pompázó virág.

Kolozsvár egy jó hét alatt két színvonalas diákelőadásnak lehetett a tanúja. A mezőtúriak modern **János Vitéz**-e után szombaton, a Brassai Sámuel Líceum **Bogánacs** néptáncgyüttesét köszönthette városunk, ezúttal a Magyar Opera nagyszínpadán. A diákoktól telhetően magas színvonalú tánctudás Tolna Éva tanárnő többéves munkájának köszönhető elsősorban, s így ez alkalomból az együttes öt-éves fennállását ünnepelhette a fellépéssel. A táncok koreográfiája – Könczei Csilla és Csongor családi hagyományokat követő munkája – az egykori kolozsvári Kodály Együttes méltó utódját engedi sejtetni a Bogánacsban. Amit pedig Major Levente, Szép Gyula és Németh Zoltán muzsikája mellett megelevenítenek, az maga Erdély

---

⁹ A kolozsvári táncház mellett 1990-ben megalakuló Tarisznyás Néptáncgyüttes első említése a helyi sajtóban.

és egész Románia magyar zenei anyanyelve, dióhéjban. A 21 tagú tánckar igazi jó kedvvel ropja végig, énekel, csujogat, szavalni is tud. A meglepő (?) módon zsúfolt nézőtér, az egyetlen ráadás nélkül nem hagyott, mindegyre visszatapsolt és elismerő felkiáltásoktól kísért táncok, valamint a végén szünni nem akaró vastaps azt mutatják, hogy nagyon is létező közönségigényt elégített ki az előadás, mely tényre nem árt odafigyelnie előadóművészeink mindenhatóinak.

Üzenetnek szánták, emberi szónak az itthon maradottakhoz. A kolozsvári fellépést követő budapesti vendégjátékukkal, amelyre a budapesti Vigadó épületében kerül sor, az otthonuktól elszakadottaknak és az esetleg visszatérni szándékozóknek igyekeznek biztatást nyújtani, hiszen az összeállítás címe is így szól: **Küldj messziről vigasztalást...**

Balló Áron

(Szabadság, 1990/232. 3. – 1990. november 6., kedd)

MADISZ-ABLAK

Kedves táncnézők, felhívjuk figyelmeteket, hogy ezen a héten elmarad a Táncháztalálkozó, ellenben 12-én és 19-én a megszokott időben szeretettel várunk mindnyájtokat.

(Szabadság, 1990/252. 3. – 1990. december 4., kedd)

KÖSZÖNETET MONDUNK mindazoknak, akik a gólyabál szervezésében közreműködtek, úgyszintén azoknak, akik az előadásban felléptek – teológus kollégáinknak, a Tarisznyás Táncgyűttesnek, a Visszhang-kórusnak –, valamint Kis István úrnak a zenéért.

A szervezők

(Szabadság/Campus, 1990/259. 5. – 1990. december 14., péntek)

1991

MADISZ

A TÁNC HÁZ farsangi mulatságot rendez. Január 30-án, szerdán – du. 16 órától az APRÓK szórakoznak magyarországi vendégek társaságában a Báthory Líceum Egyetem utca 10. szám alatti épületében, 18 órától pedig a NAGYOK a Béke téri Diákház nagytermében.

(Szabadság, 1991/16. 2. – 1991. január 25., péntek)

MEGKÉSETT FARSANGI MŰSORRA ÉS MULATSÁGRA HÍVJA MEG az érdeklődőket a Brassai Sámuel Bogáncs néptáncgyűjtése 1991. február 22-én, pénteken du. 5 órára az iskola dísztermében.

(Szabadság, 1991/34. 2. – 1991. február 20., szerda)

MADISZ

[...] Szerdán, február 27-én újraindul a Tánc ház. Tekintettel arra, hogy tatarozták a termet, kérünk mindenkit, hozzon cserecipőt. [...]

(Szabadság, 1991/39. 2. – 1991. február 27., szerda)

EGYÉVES A NAGYVÁRADI TÁNC HÁZ.

Az eseményt március 1–2-án, kellő ünnepi keretek között tesszük emlékeztetessé. Az RMDSZ-MIDESZ székhelyen és az Ady Endre Líceumban sor kerül Gulyás Gyulának és Gulyás Jánosnak Kallós Zoltán gyűjtése nyomán készült, **Balladák filmje** című munkájának bemutatására, továbbá hajnalig tartó táncmulatságra és az érmihályfalvi Hagyományörző együttes, a kolozsvári Bogáncs táncsoport és a nagybányai tánc-házások fellépésére. Az ország minden részéről várnak résztvevőket. Elszállásolás a líceum bentlakásában.

(Szabadság, 1991/40. 2. – 1991. február 28., csütörtök)

KÖSZÖNJÜK!

A KMDSZ múlt hét végi ünnepi rendezvényeinek megszervezésében sok segítséget kaptunk. [...] Az ünnepi előadáson felléptek: a Visszhang kórus, a MADISZ Tarisznyás népi táncsoportja, a KMDSZ–paródia szereplői – valamennyien kollégáink, rendezte Ruzsa István – Atlasz Gábor és Poseczki Zsolt budapesti pantomimművész. Konferált Szabó Mátyás. [...]

(Szabadság/Campus, 1991/61. 5. – 1991. március 29., péntek)

Tudunk mi táncolni...

A táncház a tiltott örömök háza volt jó néhány évig. Április 13-án és 14-én Székelyudvarhelyen találkoznak Erdély táncmuzikánsai, immár hatodszori ez a találkozás (és gondolom, ezentúl a kihagyások kényszere sem kísért); Marosvásárhely, Régen, Kolozsvár, Nagybánya, Temesvár, Nagyvárad együttese már beigérkeztek, Sepsiszentgyörgy, Csíkszereda táncmuzikánsaira is számíthatnak. Érkeznek a magyarlapádi, enyedi, csombordi, alsósófalvi, pálpataki, kőrispataki, szenterzsébeti, kecseti falusi csoportok is, tudunk mi táncolni, csak hagyják... **(Oláh István)**

(Romániai Magyar Szó, 1991/395. 4. – 1991. április 10., szerda)

MADISZ-ABLAK

Ideiglenesen szünetel a Táncház mivel a Diákház Igazgatósága általunk nem fizethető terembért szabott ki.

(Szabadság, 1991/72. 3. – 1991. április 16., kedd)

MADISZ ABLAK

Ma délután 6 órakor újra indul a MADISZ Táncház a monostori kultúrházban.

(Szabadság, 1991/77. 3. – 1991. április 24., szerda)

Meghívó Kalotaszentkirályra

KALOTASZEGI TÁNC TÁBOR

1991. augusztus 11–17. között rendezik meg a kalotaszegi nagyközségben az első tánc tábort. A rendezvényen Tötszegi András és Kelemen Tekla tanít néptáncot haladóknak, Németh Attila és Németh Ildikó kezdőknek. A zenét Fodor Sándor-Neti, Bardocz Sándor és a Kolozsvári Táncmuzikánsok szolgálja. Kalotaszegi adatközlők mellett meghívták Kallós Zoltánt, Vasas Samut és Zsuráfszki Zoltánt.

A tánc tábortanfolyamának részvételi díja 14 éven aluliaknak 750, idősebbeknek 1500 lej. A szervezők biztosítanak napi háromszori étkezést, sátorozási helyet vagy kollégiumi elhelyezést. A programban a tulajdonképpeni tanfolyamon kívül (tánc- és énekoktatás) tudományos előadások, népművészeti bemutatók, minden esti tánc tábort és a mákófalvi Ilona napi találkozóra való kirándulás is szerepel (augusztus 17-én).

Jelentkezni legkésőbb augusztus 1-ig lehet, mert a helyek száma korlátozott. Telefonszámok: 95–117477, 95–118769 (MADISZ); 121388 (Németh Ildikó); 9–16 óra között.

(Szabadság, 1991/133. 2. – 1991. július 11., csütörtök)

Ismétlődik a múlt? Miért nincs kolozsvári táncház?

Amikor a táncházmozgalom megindult a '70-es években, és egy idő után már nagyon sok híve, sőt rajongója volt, a hatóságok rájöttek, hogy megint túl jól megy valami, és a paranoiás hatalom hamarosan ilyen vagy olyan, főleg adminisztratív intézkedések álcájában beszüntette többek közt a kolozsvári táncházat is.

Túlzás lenne azt állítani, hogy ma is ugyanaz a helyzet állt elő, de bizonyos hasonlóság a múlttal, sajnos, kimutatható. A forradalom utáni hónapokban először a Béke téri Diákházban működött a MADISZ által felkarolt kolozsvári táncház, később onnan valamilyen ürüggyel kitették őket, és elkerültek a Monostor úti, rozzant művelődési házba. Most az egészségügyi igazgatóság (Sanepid) vette észre, – valószínűleg jogosan –, hogy ott kissé egészségtelen körülmények uralkodnak, és betiltotta a táncház működését. A táncházat támogató MADISZ rögtön mozdult, vízvezetékét, csapokat szereltetett be, elkezdte a tetőzet megjavítását, de nem rendelkezett megfelelő anyagi alappal, és a pénz hamarosan elfogyott.

Most egyelőre úgy áll a helyzet, hogy megkezdődött az egyetemi tanév, két hete már teljes gőzzel működhetne a táncház. Az egészségügyi igazgatóság kérlelhetetlen (bárcsak más intézményekkel szemben is mindig ilyen lenne): addig nincs táncház, amíg az épületet át nem alakítják, fel nem szerelik. **Utolsó lehetőségként a kolozsvári táncház és a MADISZ a népi kultúra, azon belül is a népzene, népköltészet, népi szokások és a népviselet megőrzését és ápolását fontosnak tartó embertársainkhoz fordul segítségért. A munkálatokhoz szükséges pénzalaphoz hozzájáruló támogatókat hétköznapokon 10 és 16 óra között fogadják a MADISZ-székházban, a Mócok útja 18. szám alatt. Előre is köszönnek minden megértést és segítő szándékot!**

B. A.¹⁰

(Szabadság, 1991/200. 2. – 1991. október 12., szombat)

APRÓK TÁNCHÁZA – ÓVODÁSOKNAK minden csütörtökön 17 órakor a Német Demokrata Fórum székhelyén, Mócok útja 18. szám.
(Szabadság, 1991/203. 2. – 1991. október 17., csütörtök)

---

¹⁰ Valószínűleg Balló Áron írása.

MADISZ

A KOLOZSVÁRI TÁNCHÁZ köszöni szépen mindazoknak a segítségét, akik hozzájárultak a betiltott táncház újraindítása érdekében végzett tatarozási munkálatok költségeihez. A pénzből folytatni lehetett a félbehagyott felújítást. Pillanatnyilag ismét fennakadás tapasztalható, ezért a táncház minél hamarabbi megindulásáért továbbra is nagyon szívesen fogadnak minden anyagi támogatást (Mócok útja 18. szám).

(Szabadság, 1991/209. 2. – 1991. október 25., péntek)

Fehér liliomszál

minden kisgyermek. Nekem, a szülőknek, nem mindegy, milyen földbe ültetik. S nekünk, a jövőnek sem mindegy, merre s hogyan hajladozik. A kolozsvári zeneóvodának a bibliai mustármaghoz hasonló szerep adatott. 32. éve megszakítás nélkül (!) izlelteti a kicsinyekkel a zenei anyanyelv édes zamatát. Tette ezt akkor is, amikor nem volt veszélytelen, de létfontosságú. Az aprók táncházát például a 80-as évek közepén ritmika álnéven rejtegette, míg az a Brassai Liceumba átmentődött és a Könczei családnak köszönhetően a Bogács együttesként kivirágzott. S teszi ezt ma is, hogy a mustármagból erős koronájú fa lombosodjék...

Meglehet, valamikor egy zenetörténész meglepetten kapja fel majd a fejét, amikor Apáczai városában Kodály szellemiségének közvetlen kisugárzására bukkan. Szegő Júlia ugyanis személyesen Kodály Zoltántól kapta a biztatást: jöjjön haza s indítson itthon „énekes óvodát”. Uli néni zeneóvodásai ma nagyszülők. Selmeczi Marcella egykori tanítványai is szinte azok. Akik a 60-as években Csalah Mártánál énekelték a csiga-bigát – ma hozzánk hozzák gyermekeiket. S mi együtt járjuk be velük zenebona palota kincses termeit. Ezt a palotát hangmanók lakják, népi játékok és szokások, gyermekhangszerek hangosítják. Padlóját aprók táncára szabták. Ablakait nyitva tartjuk: a világsikert aratott Kodály-módszer mellett kitekintünk az Orff-iskola ötleteire, és átvesszük a Waldorf-pedagógiából is azt, ami számunkra jó és érdekes.

Fehér liliomszál, gyere hát hozzánk, ugorjunk együtt a Dunába s járjuk végig együtt a folyását a Fekete erdőtől a Fekete tengerig.

Az 1989-ig a Fások klubjában működő zeneóvoda a Romániai Magyar Zeneársaság égisze alatt a múlt héten indította a 32. évfolyamát. A Német Demokrata Fórum székhelyén (Mócok útja 18. szám, 2. épület, első emelet) talált otthonra. Kedden délután 17 órától tartjuk – Nistorné Máté Krisztina segítségével is – a zenei foglalkozást, csütörtökön ugyanebben az órában pedig – Németh Ildikó szakmai támogatása mellett – az aprók táncházát. A kisebbek gyermekhangszereken muzsikálnak, a nagyobbakat bevezetjük a csőrfuvola-blockflöte játék titkaiba is.

László Bakk Anikó

(Szabadság, 1991/210. 2. – 1991. október 26., szombat)

TÁNCHÁZTALÁLKOZÓ NAGYBÁNYÁN

(Üzenetrögzítőn) – A nagybányai táncház 10 éves évfordulója alkalmából egész napos rendezvénysorozatra kerül sor az Ifjúsági Házban november 23-án. Délelőtt az aprók táncházával kezdődik az ünnepség. Lesz mesemondás, bábjátékok s nyilván, közös tánctanulás. A kolozsvári táncház Bogánacs-együttese, a csíkszeredai Hargita-együttes oktatói foglalkoznak majd a gyermekekkel. 13 óra körül kezdődik egy videóműsor, melynek során Kallós Zoltán az országban gyűjtött táncanyagokat mutatja be. 16 órakor kezdődik a vendég-együttesek fellépése, reméljük, valamennyi meghívott jelen lesz. Ezek után Kallós Zoltán népdalokat tanít, majd közös éneklés és reggelig párhuzamos táncoktatás kezdődik vagy haladóknak. A rendezők mindenkit szívesen várnak, csak egy a bökkenő: a rendezvények egybeesnek az érmindszenti Ady-ünnepséggel. **(Farkas E. Zoltán)**

(Romániai Magyar Szó, 1991/585. 4. – 1991. november 19., kedd)

„A néphagyomány tart meg bennünket magyarnak, a nemzetközi műveltség tesz európaivá”

Országos táncháztalálkozó Nagybányán

November végén országos táncháztalálkozót szervezett a nagybányai MADISZ, az Ifjúsági Házban.¹¹ A több mint tizenhét órás rendezvény sok meglepetéssel szolgált mind a kisebbeknek (aprók táncháza), mind a vérbeli, eredeti népi muzsikára szomjazó fiataloknak, idősebbeknek. A csíkszeredai Hargita Népi Táncegyüttes az ősi székely népviselet varázsát, valamint a székely tánclépések elevenességét hozta el a nagybányai színpadra. A domokosi táncscsoport egy ősrégi láposmenti szokást, a karácsony előtti Éva-napi köszöntő hagyományát elevenítette föl: a táncszervezés úgynevezett „rangosainak” az ügyködéseit, valamint a kölcsönös ajándékozási szokások bemutatását (a lányok bokkrétát, zsebkendőt adnak a fiúknak, míg ezek guzsallyal, feszítőkkal, sulykokkal ajándékozzák meg a lányokat) nagy érdeklődéssel követte a közönség. A magyarszovátiak a régi, keserves nóták avagy a csárdások ritmusának nosztalgiáját juttatták eszünkbe. Ezek után Kallós Zoltán, a magyarszováti zenészek közreműködésével eredeti nótákra tanította a közönséget.

A kolozsvári Brassai Líceum diákjaiból verbuvált, s immár országos hírnévre szert tett Bogánacs együttes műsora még egyszer bebizonyította, hogy tényleg szokásaiban, erkölceiben és mindenben ami sajátosságának megőrzésére szolgál – él egy nemzet. E fiatal, tehetséges „megszállottakat” nézve, s bemondójuk szavait hallgatva, miszerint „a néphagyomány tart meg bennünket magyarnak, a nemzetközi műveltség tesz eu-

¹¹ Ugyanerről az eseményről számol be Kökényes R. Zoltán *Országos Táncháztalálkozó Nagybányán* című írása a Művelődés folyóirat januári lapszámában, lásd: Művelődés 1992/1. 9–10.

rópaivá” jöttünk rá mindannyian: miért is kell, miért is érdemes élőben is terjeszteni a néphagyományt. A műsor befejeztével kezdődött el a tulajdonképpeni táncháztalálkozó, kezdők és haladók ropták a valódi magyar táncot, hajnalig.

A táncosok között fedeztük fel *Leopold Lászlót* is, az ezelőtt tíz évvel Nagybányán beindított táncház lelkes kezdeményezőjét, s arra kértük, idézze fel dióhéjban a múltat:

– 1981 őszen – tehát pontosan tíz évvel ezelőtt indult ünnepélyes keretek között, Kallós Zoltán, a Könczei házaspár és még sokan mások hathatós segítséget adtak – éveken keresztül a táncház elindulásában, talpraállításában. A bábáskodók között még meg kell említenem Csiha Tamást, Tamás Ferencet és nejét Bettyt, a Gusztinelli házaspárt – akik közül sajnos már Magda nem lehet közöttünk, az élők között. Az elmúlt tíz év életem egyik legszebb időszaka volt, sok-sok elégtételt, felejthetetlen élményt nyújtott mindnyájunknak, akik a táncházat vezettük, szerveztük. Én, személy szerint 1986-tól abba kellett hogy hagyjam az egészet, mivel komoly problémáim adódtak a hatóságokkal, de a Tamás házaspár továbbvitte a stafétabotot. Így aztán – ha nem tévedek – a nagybányai táncház folyamatosan működött, még akkor is, amikor már Kolozsvárott, vagy több más városban – ahol a mozgalom amúgy sokkal nagyobb múltra és komolyabb gyökerekre tekintett vissza – már régen a feladásra kényszerültek. Talán nem voltunk annyira szem előtt! A zenekar is hamar összeállt: Tamás Feriből, Sájnelik Sándorból és Balogh Feriből; nem tudok róla, hogy más felállításban is zenéltek volna. Nagy kár, hogy ma már nem muzsikálnak együtt, mert igazán komoly szakmai színvonalat értek el, és bizony nekik is köszönhető, hogy a nagybányai táncház virágkorában néha még 80–100 fiatal is összejött, s hogy a népdaltól, a tiszta forrástól, a törölmetszett énekektől és táncoktól rezgett a művelődési ház ablaka, mindannyiunk örömére.

Kallós Zoltán is frissen ropta a táncot, amikor felkértük mondana röpke véleményyt erről a rendezvényről:

– Örvendek, hogy ilyen szép számmal jelentek meg az érdeklődők, s nagyon jó dolog, hogy a bányai ifjak meg tudták szervezni e találkozókat. Éppen ideje volna már Kolozsvárott is megrendezni egyet, hisz ezen a tájon él a legelevenebben e hagyomány, itt van Kalotaszeg, a Mezőség, Szék – innen indult tulajdonképpen útjára ez az egész mozgalom, közel van a Szilágyság is, a külföldi vendégek is jobban megközelíthetnék Kolozsvárt, tehát mindenképpen eljött már az ideje egy kincsesvárosi Országos Táncháztalálkozónak. A műsorról azt mondhatom, hogy jól sikerült, csak a domokosiakat kifogásoltam kissé a ruhájuk miatt. Tudniillik, én ezelőtt tizenöt évvel gyűjtöttem azon a vidéken s ismerem a nagyon szép és nagyon eredeti népviseletüket. Kár volt ezt a szép évázási hagyományt, bőgatyásan – tehát nyári viseletben előadni – mikor otthon biztosan léteznek még eredeti ruhák, csak talán egy kicsit a ládák fenekére kell nézni. Emlékszem arra az öltözetükre, amivel Székelyudvarhelyen, az utolsó Kalákán szerepeltek. Azzal kellett volna most is megjelenniük...

Farkas E. Zoltán

(Romániai Magyar Szó, 1991/599. 3. – 1991. december 5., csütörtök)

1992

A Romániai Magyar Zenetársaság ZENEÓVODÁJA (Tücsökzene, Aprók tánc-háza) január 21-től ismét várja a gyermekeket a Német Demokrata Fórum székházában (Mócok u. 18.).

(Szabadság, 1992/11. 2. – 1992. január 18., szombat)

Bogáncs előadás

Új műsorával jelentkezik a *Bogáncs* 1992. február 9-én, az Állami Magyar Operában. Ezzel adózik a tizenöt éve létrejött táncház emlékének, mely párját ritkító gazdagságú néptáncaink szélesebb körű terjesztését szolgálta.

Könczei Ádám feljegyzéseiből tudjuk, hogy „...a kolozsvári táncház előzményei is színpadhoz kötöttek, mégpedig iskolai színpadokhoz. Az osztályünnepélyekre, iskolai műsorokra készülődve erősödött az igény, hogy a népnek vélt táncfercemények helyett közvetlenül a környék eredeti, értékes táncagyományyaiból merítsenek. A táncház 1977. februárjának egyik csütörtökjén nyílt meg ideiglenesen a Bábszínház Klubtermében Kovács Ildikó rendező jóvoltából, ... aztán a Vasas Otthon, majd a Monostori Ház fogadta be a fiatalokat.”¹²

A kezdeményezés csakhamar követésre talált. Egymás után jöttek létre a táncházak Marosvásárhelyen, Székelyudvarhelyt, Csíkszeredán, Sepsiszentgyörgyön, Nagybánán, Temesvárt és Nagyváradon.

Sajnos, a kolozsvári fiatalok a helyi hatóságok önkényeskedése miatt fokozatosan szorultak ki valamennyi táncháznak való helyiségből. Pedig az itt tanuló diákok értékes táncagyománnyal rendelkeznek.

Táncagyományunk újjáéledéséhez segítene az újabb, *Országos Ifjúsági Tánc-háztalálkozó*, melynek szervezője a Bogáncs, *házigazdája* a Brassai Sámuel Líceum, időpontja 1992. április 4–5.

„A mi kultúránkat nem tartja fenn semmi. Sem politikai szimpátia, sem rokon nép érdeklődése, sem tudományos kíváncsiság nem fog közeledni emlékünkhöz. Ha meghalunk, a lelkünk velünk hal meg... A varjú sem károg utánunk.” – fogalmazta meg 1933-ban Babits Mihály.¹³

---

12 Lásd Könczei Ádám: *Tárt kapujú táncházakért*. In: *Művelődés* 1977/11. 16.

13 Lásd Babits Mihály: *Elfogy a magyarság?* In: *Nyugat* 1933/19.

De mi élni akarunk egy nemzetfenntartó néphagyomány által is, amely nem zárja ki a magas fokú európai művelődést, és ennek a kultúránknak olyan szerepet szánunk, ami szint és belső tartalmat adhat mindenkinek.

*

A néptáncfalalkozó sikeréért felhívással fordulunk mindazokhoz a segítőkész hagyományápolókhöz, akik anyagi támogatásukkal előmozdíthatják kezdeményezésünket. Adományait a Brassai Sámuel Líceum titkárságán köszönettel várja a Bogács Néptáncgyűttes.

Tolna Éva

(Szabadság, 1992/23. 2. – 1992. február 5., szerda)

MADISZ-ABLAK

ÚJRA ITT A TÁNCHÁZ! Sorozatos akadályoztatások után most végre újra megnyitja kapuit a táncmuzsikát kedvelők előtt a kolozsvári Táncház. Az első találkozóra ma, kedden du. 6 órakor kerül sor, a Mócok útja 18. szám alatti Német Demokrata Fórum termében. Minél nagyobb számban várják az érdeklődőket, hiszen kezdetét veszi a farsangra való készülődés!

(Szabadság, 1992/27. 3. – 1992. február 11., kedd)

MADISZ-ABLAK

TÁNCHÁZ

1992. III. 2-án kedden, délután 6 órától FARSANGI BÁL-t tartunk a Mócok útja 18. sz. alatt, a Német Demokrata Fórum termében. Lesz tombola, nyemrények és játékok. Mindekit szeretettel várunk. Ezúton felhívjuk minden hagyományokat szerető és a tánccházon segíteni akaró személy figyelmét, hogy továbbra is elfogadunk adományokat a Mócok útja 18. sz. alatt a MADISZ-nál, 9–16 óra között.

(Szabadság, 1992/41. 2. – 1992. február 29., szombat)

Támogatók, szponzorok kerestetnek

Kolozsvár ügye is a néptáncfalalkozó

Szerény csoport a Bogánecs együttes, de most az egyszer igen nagy fába vágta a fejszét. Olyan nagyba, hogy feltétlenül segítségre lenne szüksége. Hogy ezután jelentkező barátai együttes támogatásával ambíciós terveit meg is valósítsa.

Arról van szó, hogy a rohamosan közeledő tavaszi vakációra, pontosabban április 4–5. között meghirdették az I. Országos Ifjúsági Táncházfalalkozót.¹⁴ Felhívásuknak a vártnál sokkal nagyobb visszhangja támadt, részvételi szándékát már visszajelezte a székelykeresztúri Pipacsok együttes, a magyarlapádi, a pürkereci, a széki hagyományörző csoport, szóban beígérkezett a budapesti Bartók gyermekegyüttes, de jönnek majd moldvai csángó énekesek, nagybányaiak, Partium-beliek is...

Végző soron mintegy 150 fiatal elszállásolásáról és ellátásáról van szó!

Elszállásolás még könnyebben megoldható, mert a Bogánecs tagjai hazahívják egy-két Kolozsvárra eljövő néptáncos kollégájukat, de a szombati és vasárnapi programokhoz hidegbüfére, tálakra lenne szükség, ezenkívül – legalábbis részben – a vendégek útiköltségéhez is hozzá kellene járulniuk.

Kodály Zoltán szavaival: „A mi néptáncunk a nemzeti jelleg változatos és beszédes kifejezője.”¹⁵

Ennek szellemében rendezik meg az

I. ORSZÁGOS IFJÚSÁGI TÁNCHÁZTALALKOZÓT,

amelynek sikeréhez kincses városunk jó magyarságának a támogatására van szükség. Anyagi és pénzadományokat erre a célra magánszemélyektől, közületektől, vállalatoktól

A BRASSAI SÁMUEL LÍCEUM TITKÁRSÁGÁN VÁRUNK.

A táncházfalalkozó kezdeményezőjét, a Bogánecs együttest még az idén Németországba és Lengyelországba várják. Külföldi barátaink e külföldi útjainkat szponzorizálják. Saját rendezvényeink mellé viszont – és ilyen a néptáncfalalkozó is – nekünk magunknak kell vállaltva odaállnunk.¹⁶

(Szabadság, 1992/49. 3. – 1992. március 12., csütörtök)

14 A Bogánecs Néptáncgyüttes, majd 2002-től a Bogánecs – Zurboló Egyesület által két évente megrendezett kolozsvári Ifjúsági Néptáncfalalkozó 2004-től a Kolozs megyei magyar néptáncgyüttesek falalkozójává vált, amelyik 2018-ban tizennegyedik alkalommal került megrendezésre. A kolozsvári Ifjúsági Néptáncfalalkozók mindig táncházzal zárulnak.

15 Az idézet Kodály Zoltán *Magyarság a zenében* című, 1939-es tanulmányából származik.

16 Valószínűleg Tolna Éva felhívása.

NÉPTÁNC TALÁLKOZÓ A BRASSAIBAN. Szombat délben nyitják meg az országos néptánc találkozót, amelyet az aprók táncháza követ. Utána az országból és külföldről érkezett csoportok fellépése, 21 órától pedig táncház. Közben kerekasztal, kiállítás, videofilmek. Vasárnap délután három órától gálaműsor az Állami Magyar Operában.

(Szabadság, 1992/65. 2. – 1992. április 3., péntek)

Táncolni, örülni, élni

Hogyha nagyon akarjuk, hogyha igazán akarjuk, lehet! – győződhettünk meg újra, az **I. Ifjúsági Néptánc Találkozón**, a Brassai Líceumban, majd a Magyar Operában, az aprók táncházában meg a fiatalok táncházában, a **Művelődés** által szervezett kerekasztal-megbeszélésen, és a városi közönség előtt bemutatott díszelőadásokon is. Lehetséges a hagyományörzés, lehetséges a népi tánc kultúra veszélyeztetett értékeinek az átmentése, lehetséges közlekedő-edényeket kialakítani három-négy mai nemzedék egymástól eltérő kulturális igényei között. Lehetséges a folytonosság, lehetséges a földrajzi megosztottság és távolságok legyőzése, lehetséges legyőzni még a legnehezebbet, az apátiát, a közönyt, a defetizmust, a nemzetiségünk soraiiban nem ritka kiábrándultságot, a tehetetlenség érzetét, de még a gyakorlatát is! Hogy a terjedő szegénységünket, anyagi forrásaink szűkösségét ne is említsük ezalkalommal. Mert ha komoly a szándék és konok az akarat, a támogatók is sorra-rendre felsorakoznak. Bár nálunk még nem divat a szponzorizálás, kulturális alapítványaink mellett „beszállott” a néptánc-ügybe a szakminisztérium, a brassais vendiákok egyesülete, a Delikon és Dockart kft, magukat meg is nevező, illetve inkognitóba húzódó magánszemélyek egész sora. Tolna Éva tanárnő, a Bogács együttes, a Brassai Líceum vezetőségének, tanári karának, diákjainak és szülői közösségének a kezdeményezése országos érdekeltségű találkozóvá nőtte ki magát. Megjelentek és felléptek e két nap alatt a moldvai csángók archaikus dalait éneklő lészpedi kislányoktól a budapesti Bartók gyermekegyüttesig, s e két földrajzi pont között temesvári érdeklődőktől a magyarlapádi táncosokig, györgyfalvi és széki fiataljainktól a mostanában alakult gyergyószentmiklósi együttesig, az Irisz-telep kisdíákjaitól (13. sz. iskola) a pürkereci boricásokig sokan, igen sokan, több, mint háromszázan. Ott láttuk a szombat esti táncház forgatagában a deresedő hajú Kallós Zoltánt, az alig 33 évesen már-már legendás hírű Könczei Árpádot, az egykori táncházakban oly szépen éneklő Panek Kati színművészt, ügyszerető, lelkes muzsikusainkat, s a nagy „öregek” mellett a legfiatalabbakat, a Kisbogács szólótáncosait, Kassay Sándort és Pillich Balázst, nyomon követhettük a „színpadiasított”, a „látványosított” folklór túldíszítettségétől való szabadulást, főképp a Bartók együttes játékos közvetlenségében lehet, hogy irányadó műsorában, tapasztalhattuk, hogy a

mai fiatalokra zúduló szubkultúrák kurta időre szabott divatjai mellett a tartósabb népi értékek még mindig tömegeket állítanak táncrendekbe, tapasztalhattuk, hogy a legújbb széki népviseletben – PUMA cipő szalmakalappal – is lehet verbunkost járni, lehet örülni, megmaradni, túlélni, élni.

Krajnik-Nagy Károly

(Szabadság, 1992/67. 2. – 1992. április 7., kedd)

Megbecsült emberek

Hozzájuk jár tanulni minden magyarországi szakmabeli

– Cigányok vagyunk mi, mert azok vagyunk – hajol közelebb István. – De nem lo-punk, nem bicskázunk, nem üzérkedünk sem áruval, sem valutával. Nem is vagyunk hát gazdagok.

Magyarpalatka első házai a Vajdakamarás utáni dombról leereszkedő úton kezdődnek. Magyarok inkább a község központjában laknak, a lakosság többsége román, és mintegy 20 házban élnek cigányok.

– Nekünk házunk, kertünk van. És ha betévedsz hozzám, mindig tudok tiszta agyneműt, takarót biztosítani neked – folytatja István.

Nem ő a hibás, hogy nemzetiségéről esvén szó, úgy érzi, bizonygatnia kell egyes dolgokat, magyarázkodásokba kell bocsátkoznia. Eléggé lehangoló és leegyszerűsödött kép él a köztudatban a cigányságról. A társadalomba való beilleszkedésük és befogadásuk nemcsak külsejük árulkodó volta miatt ütközik akadályokba, hanem azért is, mert tőlünk eltérő értékrendjük, ízlésviláguk jelzi, hogy más kultúra szülöttei. Vannak azonban olyan romák is, akik régóta és szervesen beilleszkedtek a társadalomba. Roma és roma között néha nagy különbség van. Belső tagozódásuk minden más nemzetiségnél élesebb.

– A kiejtésükből hallottam, hogy sátoros cigányok – meséli István Magyarországon jártakor talált romákról. – Mi nem öltözünk olyan tarka rongyokba, mint ők.

– Ti inkább az aranyos cigányokhoz tartoztok, nem?

– Ez sokkal bonyolultabb. Gazdaság, vagyon szerint nem is nagyon tudnám csoportosítani magunkat. Inkább a tisztaság szemszögéből nézzük. Mi zenészek vagyunk, falusi zenész cigányok. Utánunk jönnének az aranyosok, majd következé-
nek a legkülönfélébb foglalkozású, néha állandó lakhellyel sem rendelkező, sátoros meg egyéb romák.

Érdekes különbség az is, hogy Magyarországon jobbra „oláh cigány”-nak nevezett romák élnek, Erdélyben pedig jelentős részüket a szakirodalom „magyar cigány”-nak nevezi.

– Mi református magyar cigányok vagyunk – tudatja velem Nelu, a palatkai zene-szbanda nagybőgőse. (István és Laji brácsázik, Béla és Marci prímás.)

Nelu jól beszél magyarul, de cigányul nem nagyon tud. A többiek – és társaik, akiknek olyan nevük van, hogy Árpád és ehhez hasonlók – értenek egy kicsit magyarul, elég jól tudnak románul, és anyanyelvük a cigány. De igazi nyelvük a zene. Tudásukat a muzsika terén apáról fiúra örökölték. Nem említhetsz olyan magyar vagy román nép- vagy műdalt nekik, amit ne tudnának rögtön húzni is. Mindenütt ismerik őket a Mezőségen. Magyar esküvőkre a legtöbbit Vajdakamarásra, Mezőke-szübe, Magyarszovátra járnak, de fel Szamosújvárig, Kolozsvárig mindenüvé hívják őket. Augusztusig az idén minden hétvégen hivatalosak valahová, román vagy magyar esküvőre.

– Egy lakodalomért öten 20–40 ezer lejt kapunk – mondja Nelu. – Ez attól is függ, persze, hogy mekkora a lakodalmas sereg.

A véletlen hozta néhány nap alatt, amit a magyarpalatkai zenészek társaságában töltöttem, italt alig fogyasztottak, s ha igen, azt is csak módjával.

– Nem vagyunk iszákosok, mert nem engedhetjük meg magunknak – magyarázza a rangidős Béla bácsi. – Különben hogyan tudnánk végigmuzsikálni egy lakodalmat? Ott állni kell a sarat, mégha mindenki más az asztal alá is issza magát körülöttünk.

Népzeneismeretük szinte felbecsülhetetlen. Sok más mellett az erdélyi, eredeti, régi magyar népzene kevesek által felülmúlt művelői is. Nincs olyan tánc házas itt vagy Magyarországon, aki ne ismerné őket. Éveken keresztül hozzájuk jártak valódi népzenét tanulni Magyarországról és máshonnan is a tánc házi muzsikusok. Sokat foglalkozott velük Kallós Zoltán. Hírnevük révén nemzetközi fesztiválokra is eljutottak, többször szerepet kaptak a Magyar Televízóban, szerepet kaptak játékfilmben is.

A heti esküvők jövedelme nem minden esetben elég az év másik felére is – amikor nem tartanak faluhelyen lakodalmat – a népes családok fenntartására. Ezért hétközben mindegyikük állandó munkahellyel rendelkezik. Van közöttük vasbetonszerelő, köztisztasági, közigazgatási alkalmazott, gyári munkavezető. Az élet az idők során Erdély más helységeibe szólította őket. Van aki Déván, van aki Kolozsváron él vagy dolgozik. De hétvégére mindig összegyűlnek egy-egy esküvő kedvéért. És mi lesz, ha ők abbahagyják a zenélést? Lesz-e utánpótlás? Erre is biztató választ kapok Nelutól.

– Az utánpótlás folyamatosan nevelődik. Több 11–12 éves fiúcskát hallani Palatkán, akik apjuk példáját követve húzzák már a nótákat. És egyre ügyesebben.

Balló Áron

(Szabadság, 1992/82. 3. – 1992. április 30., csütörtök)

MADISZ-ABLAK

ELMARAD A MAI TÁNC HÁZ az esti Koncz Zsuzsa koncert miatt. [...]

(Szabadság, 1992/94. 2. – 1992. május 19., kedd)

MADISZ-ABLAK

A KOLOZSVÁRI TÁNCCHÁZ továbbra is működik, legközelebb kedden, május 26-án, du. 6 órától, a Mócok útja 18. szám alatti Német Demokrata Fórum termében.

(Szabadság, 1992/97. 2. – 1992. május 22., péntek)

MADISZ-ABLAK

KÖZÉP-ERDÉLYI TÁNCCHÁZTÁBOROKAT rendez a kolozsvári MADISZ. A Kalotaszegi tánc- és zenészképző tábor augusztus 9–16. között lesz Kalotaszentkirályon, Netti (Fodor Sándor) és bandája, a Kolozsvári Táncházzenekar és a lapádi zenekar felléptével. A Széki tábort augusztus 17–20. között tartják, fellép: Ilka Gyuri és zenekara, Maneszes Márton szováti prímás, valamint a Kolozsvári Táncházzenekar. Mindkét helyen meghívott lesz Kallós Zoltán, Zsuráfszky Zoltán, Lengyel László, Pozsony Ferenc és mások. Egy tábor részvételi díja 3000 lej. Napi 3 étkezést, sátorozási lehetőséget vagy kollégiumi szállást, esetleg magánházaknál való elhelyezést biztosítanak. Hálózásokat kell hozni! A táborok az augusztus 16-i kalotaszentkirályi szabadtéri vásárral, illetve az augusztus 24-i széki Szent Bertalan ünnepi műsorral zárulnak. A helyek szám korlátozott, ezért legkésőbb július 31-ig lehet jelentkezni a MADISZ 40–5–117477 (fax), 118–769-es telefonszámán 9–16 óra között, illetve Németh Ildikónál a 40–5–121388-as telefonszámon, 18–21 óra között.

(Szabadság, 1992/134. 2. – 1992. július 14., kedd)

„Az utóbbi száz évben a magyar nemzeti kultúra jelképtárába beletartozik a néptánc is. Periodikusan, szinte búvópatakként egymást követő nemzedékek újból és újból felfedezték ezt a hagyományt, igaz más és más hangsúllyal. Voltak, akik a néptánc „eredeti” újraálmodásával próbálkoztak, mások meghamisították, s egy képmutató ideológia szolgálatába állították. Miközben az utóbbi évtizedekben igyekeztek kiszűrni belőle a mélyrétegeket és a politikai manipuláció eszközévé vált, csak a felszínes, optimista világképbe beilleszthető elemeket engedélyezték. Majd következett az utolsó lépés: betiltották a tánccháztalálkozókat, a nemzeti kisebbségek táncanyagának képernyőn történő bemutatását, a magyar fiatal értelmiségiek találkozóhelyéül szolgáló táncházakat. Miért csapott le a hatalom minderre?

Talán azért, mert ha egy etnikum meg akarja őrizni identitását, akkor elsősorban anyanyelvét kell hűségesen ápolnia. De ez a tágabban értelmezett anyanyelv csonka, béna, szürke marad, ha nem társul hozzá az említett zenei és táncnyelv. Ezt is, mint minden kulturális elemet, életünk során megtanulhatjuk, s lehet, hogy kötelességünk tovább is adni az utánunk jövőknek. Nem tartom véletlennek, hogy éppen Tolna Éva tanárnő irányítása mellett bontakozott ki itt Kolozsváron a néptánc megtanulására és továbbadására épülő iskolai műhely. Családjának szinte minden tagja a néptánc megszálott szakembere. Őmaga is diákjaival bejárta a romániai magyar tájegységeket, felkeresték a leghíresebb zenészeket, táncosokat és tudatosan össze-

gyűjtötték, meg elsajátították azt a zenei és tánc hagyományt, mely örömet szerez annak, aki járja, s esztétikai élményt nyújt annak, aki megbámulja előadásukat. Színpadraállított koreográfiáikat a tisztaság, az egyszerűség, a természetesség és a modern érzések őszinte tolmácsolása jellemzi. Legutóbb, 1992 áprilisában olyan tánc háztalálkozóval ajándékozták meg Kolozsvár magyar táncszerető közösségét, melyre az 1970-es évek végétől nem volt alkalom, lehetőség. Miközben találkozási alkalmat kínáltak fel a moldvai csángó, székelyföldi, mezőségi, kalotaszegi, dunántúli fiataloknak, bizonyára átformálták egyesek tudatában a magyarságról alkotott kép koordinátáit is.¹⁷

(Művelődés, 1992/7. 23.)

A tánc is nyelv...

Kerekasztal-beszélgetés a tánc ház közösségformáló szerepéről

Többszörös áttétellel kapcsolódik a néptánc a hétköznapok mozdulatvilágához, jellegzetes mozgásformáihoz. Míg az ún. társasági táncok – melyek teljesen más minőségi csoportot képviselnek – olyan erősen stilizálódtak a társadalom és szokásainak állandó változásával, hogy az eredeti összefüggések már a homályba vesznek, a néptánc formanyelve a mai napig felismerhető kapcsolatot őrzött meg a köznapi élet mozgáselemeivel. S bár az eszköztárát alkotó testtartások, lépések, dobbantások, csapások, pörgések között számtalan az olyan, melynek egyszerűen nincs megfelelője a köznapi élet mozdulatanyagában, e táncfigurák mindig ugyanazokat a minőségeket, értékeket, képességeket képviselik, amelyek a köznapi mozdulatanyagban analógiaként vagy tendencia jelleggel megtalálhatók. Úgy szépek, fenségesek, komorak vagy vidámak a néptánc formái, hogy a mindennapi mozgás szép, fenséges, komor vagy vidám formáira utalnak.

Valószínűleg ragaszkodó, a szabadság és korlátozottság között középútként jelentkező kifejezési forma a néptánc – talán ezért is vált az elmúlt években s most újra vitathatatlanul társadalmi jelentőségűvé.

A tánc házmozgalom kiteljesedésében a kolozsvári tánc háznak jelentős szerepe van. Éppen tizenöt esztendeje, 1977-ben nyílt meg egy maroknyi lelkes fiatal és Könczei Ádám szervezésének köszönhetően. Az eredeti és éppen ezért értékes tánc hagyományaink megismerésének vágya, a szakszerű helyszíni gyűjtés, az alapos tanulás csapatosan vonzotta fiataljainkat. A monostori tánc házban két „banda” is játszott az eredeti népi hangszeres zenét: Sepsi Dezső primás, Sinkó András kont-

17 Részlet Pozsony Ferenc *A Bogáncs néptáncgyűttes laudációja* című írásából.

rás, Kőnczei Árpád bőgős és Székely József Levente, Papp István (Gázsa) primás, Kostyák Alpár kontrás, Porzsolt Antal bőgős.

A régi táncházas csapat s az újjáéledő táncmozgalom üdvözlésére rendezte meg a Bogáncs együttes Kolozsvárott, április 4-én az I. Ifjúsági Néptánc Találkozót.

A reggelig tartó rendezvény sokszínűségével lepte meg a résztvevőket, a hajdani táncháztalálkozókra és kalákákra emlékeztetve. A zsúfolásig megtelt díszterem többször is visszhangzott a tapstól, mikor a györgyfalvi, széki, pürkereci, lapádi és lészpedi fiatalok hagyományőrző táncaikat és énekeiket adták elő. Fellépett a „Kicsi” Bogáncs, a Bartók gyermekegyüttes és végül a legnagyobb tapsot – sikert aratva, a Brassai Líceum táncegyüttese, a Bogáncs.

Ezzel egyidejűleg a Brassai gimnázium másik szárnyában gyűltek össze az együttesek vezetői, folkloristák és a Művelődés szerkesztői. Az alábbiakban az itt elhangzott beszélgetés egy részét közöljük:

Szabó Zsolt:

– A jelenlévő szakemberek bizonyára mélyen szántó szakmai beszélgetésre, beszámolóra is képesek, ám most egy közérdekűbb szempontból próbáljuk megvizsgálni a felvetett kérdéseket: mit is jelent a táncház, a közös táncolás; a néptánc csoportoknak milyen közösség-szervező, közösségalkító szerepük van?

Azt hiszem, legalábbis hajdani diáktapasztalataim szerint, ha valamely közös érdeklődés hatására ki tud alakulni egy ügyes kisközösség, akkor ez egyéb területen is megállja helyét. Most éppen a néptánc iránti érdeklődés, a népdal tanulás köré sikerült egy kisközösséget szervezni – ez fokozatosan szellemi központjává is válhat egy iskolának, egy kisvárosnak, talán egy ilyen nagyobb városnak is, mint Kolozsvár. Itt van például a Brassaiban a Bogáncs együttes. Ha jól utána számolunk, az együttesben, a kicsikkel együtt most már több mint százan vannak... és ez azt jelenti, hogy Kolozsvár magyarságának – durván számolva – legalább egyharmada valamilyen formán kapcsolódik a Bogáncshoz. Vagy azért, hogy megnézte előadásait, vagy azért, mert valamelyik családtagja a Brassai jár, talán éppen bogáncsos is, vagy más úton került szorosabb-lazább kapcsolatba az együttesel. Megállapíthatjuk, hogy ez a táncegyüttes egy nagyszámú közösséget tart össze. Hogy sikerült megteremteni ezt a szellemet? Átadom a szót a házigazdák közül a Bogáncs vezetőjének.

Kőnczeiné Tolna Éva:

– Az együttes 1985-ben alakult. Ekkor kerültem ebbe az iskolába s egy ötödik osztálynak – akik most tizenegyedikesek – lettem osztályfőnöke. Elhatároztam, ezekkel a gyerekekkel valami rendkívülit alkotok és úgy gondoltam, hogy a néptánc az a megnyilvánulási forma, melyben a leghasznosabb lehetek. Jöttek a táncmesterek s minden évben megtanítottak egy-két táncot, néhány előadásunk is volt, de mi nem csak ezt akartuk. Az volt a szándékom elsősorban, hogy a városi gyerekeket megismertessem a népdallal, a néptáncal; érzésem szerint ez is hozzátartozik az általános műveltségükhöz... és most egy közhellyel folytatnám, amit a gyerekek már kívülről tudnak – magyarul, mikor bemegyek már mondják: „A néphagyomány tart meg bennünket magyarnak, az egyetemes műveltség tesz bennünket európaivá”. Ez a köszönés.

Annyi táncot megtanultak – s ebben gyermekeim: Árpád, Csilla és most már Csongor, segítettek a legtöbbet – hogy megszületett az ötlet: miért ne szerezzünk másoknak is örömet azzal, ami nekünk öröm? Ekkor mertünk a közönség elé kerülni, először 1986. december 5-én, az „Új hold, fényes nap” című műsorunkkal. Azóta is minden előadásunk, műsorunk címe egy-egy csujogató, népdal vagy népi játék kezdő sora. Az iskolán kívül ötvenhárom fellépésünk volt, huszonöt helyen vendégszerepeltünk és most már elértük a tizenkettedik műsorunkat. Pillanatnyilag a Bogánács több mint 150 tagot számlál... van az öreg Bogánács, a nagy Bogánács; az utánpótlás-együttes, ezek a kilencedik, tizedik osztályos tanulók, akik utólag kapcsolódtak be munkánkba, és van a Kisbogánács, ahol második elemistától hetedik osztályos tanulóiig mindenféle korú gyerek van.

Nilván, nem ez a lényeg: kik és mennyien tartoznak együttesünkhöz, hanem mi a Bogánács közösségformáló szerepe? Az egész elképzelésnek most kezd beérni a gyümölcse... és fájdalmas, hogy most lesz vége. A hajdani ötödikesek jövőre érettségiznek és velük együtt én is hamarosan visszavonulok az iskolából. Nem tudom, hogy kinek lesz elég ereje ahhoz, hogy ezt tovább folytassa. Nem akarok senkit sem untatni azzal, hogy milyen gondokat, bajokat okoz ez a nagy összetartozás, csaknem azt mondtam, egymás nélkül nem tudunk élni... Ebben a csoportban kialakult egy Bogánács-szellem. Nem szeretném, ha félreértenének – mások ezek a gyerekek mint a többiek, más a viselkedési formájuk, más a tanuláshoz való viszonyuk. Elsorolhatnám nevüket, az iskola legjobb tanulói a bogánácsosok. Nagyon szigorú fegyelmi eljárást indítottunk azok ellen, akik valamit vétettek, kezdve a próbáktól... nem megengedett a késés, s ez a pontosság sok egyéb meg tanította őket. A Bogánácsnak van törvénye, van zászlója, van jelvénye, van fogadalma... jó bogánácsosnak lenni, jó idetartozni...

Kallós Zoltán:

– Nagy szerencséje volt a Brassainak, hogy egy ilyen tanárnő került ide, mindenhol kellene legyen egy ilyen vezéregyéniség. Az imént mondta: jó tanulók. Ez bebizonyosodott az előző táncházások esetén is. Nekem is nagy örömömre szolgált – amikor felvételre került a sor, ezek a gyerekek túlnyomórészt be is jutottak főiskolákra, egyetemekre. Tudták mit kell tenniük ezért, tovább láttak, tudták hova tartoznak, és ez nagyon fontos – különösen nekünk – az identitásunk megőrzésében, hisz kis nép vagyunk. Elsősorban az anyanyelv fontos, de fontos a zenei anyanyelv is – ezt a táncházban tanulhatják meg fiataljaink. Ez a mozgalom túllépte Románia, túllépte Magyarország, túllépte Európa határait és azt lehet mondani, hogy ez az egyetlen mozgalom, ami nemcsak a magyar anyanyelvű fiatalokat, hanem a világ ifjúságát is összefogja. A zene az a nyelv, amin a legjobban tudunk értekezni. Ez a zene érzelmeket ébreszt, mondanivalója van... s a táncház egy olyan szórakozási forma, ami évszázadokon át alakult ki egy közösségen belül és ez megkövetel egy viselkedési formát, egy magatartást. Én tudom a szülőfalumból:¹⁸ voltak a kezesek, voltak az első legények... ott rend volt a táncházban. Egy lány nem ment ki egyedül

¹⁸ Kallós Zoltán a Kolozs megyei Válaszúton született.

a bajára, mert megszólták, négyen-öten mentek ki; ha egy legény szemtelenkedett, részeg volt, rendreutasították. Ezt a rendet látom a városi táncházakban is; a kolozsvári táncházban soha sem fordult elő sem verekedés, sem késelés, nem úgy mint a diszkóban.

Táncolni anyanyelvi szinten kell megtanulni. Mi az emberek közé akarjuk lehozni a táncot a színpadról. Ez egy nemzeti örökség, amit meg kell őrizni és tovább adni a következő nemzedéknek, mert addig leszünk magyarok, amíg magyarul éneklünk és magyarul táncolunk. Ezt a nevelést már az óvodában, a legkisebb korban el kell kezdeni, már pólyás korában a gyerekeknek énekelni kell, magába szívja...

Visszatérve a Könczei családra, Évának tényleg nagy segítsége volt a gyermekeiben. A legelső kolozsvári táncházat is ők indították el, Kovács Ildikó jóvoltából a bábszínház egyik termében.

Az első budapesti táncház pedig úgy indult el... megjelent a Balladák könyve s meghívtak egy beszélgetésre a Fehérvári úti Művelődési Házba... ekkor kezdett mozgolódni a Sebő együttes. Timár Sándor, aki most az Állami Együttes vezetője, elhozta gyerekeit a balettiskolából s előadás után pedig az egész társaság táncra perdült. Ennek hatására döntöttek: táncházat szerveznek. Így kezdődött a táncház...¹⁹ Kik mentek eleinte táncházba? Az együttesek tagjai, hisz csak azt tudták táncolni eleinte, amit a színpadon, s csak ezután kezdett terebélyesedni s vált mozgalmommá.

Bálint Kelemen Attila:

– Az iskola szempontjából közelíteném meg a kérdéskört. Vitathatatlan a Bogács közösségformáló szerepe iskolánkban. Még nem voltam az iskola igazgatója, mikor tanúja lehettem az iskola vergődésének: az akkori, adott körülmények között is megőrizzük hagyományainkat. Első lehetőségem, hogy felkaroljam, segítsem az együttes munkáját, 1990 februárjában adódott, mikor igazgatóként szabadkezelt biztosítottam Évának, az együttes műsorainak a megszerkesztésében és kivitelezésében. Ők gazdaságilag is külön egységet képeznek iskolánkban. Mindazt, amit elértek, nemcsak szellemi értékekben, hanem gazdaságilag is, úgy is mondhatnám, hogy összetáncolták. Ruhájukat, csizmájukat, kalapjukat... és ebben teljesen szabadkezelt adtam, s az igazgatóság részéről minden segítséget biztosítva, igyekeztem hozzájárulni sikerükhöz. Az egység, a közösségi egység formálásában nagyon-nagy szerepe van a táncsoportnak... Ha én szóba akarok állni a diákjaim kb. tizenöt százalékával, akkor elég ha azt mondom, Bogács. Bármilyen fegyelmi gond akad, ha bogácsos, akkor meg is oldódik rögtön, anélkül, hogy különösképpen beavatkozzak – megoldja az együttes. Vállalja, megoldja s olyan gondoktól szabadít meg, amiknek elsimítása nehéznek tűnik számomra.

19 Itt Kallós Zoltánnak egy valószínűleg igen szubjektív visszaemlékezését olvashatjuk: az első budapesti táncházat 1972. május 6-án rendezték meg a Liszt Ferenc téri Könyvklubban, a Balladák könyve említett budapesti könyvbemutatójára pedig 1974-ben került sor: „Amikor a Balladák könyve 1974-ben megjelent Budapesten, dedikálni voltam, és meghívtak előadást tartani a Fehérvári úti művelődési házba.” (Lásd Csinta Samu: *A lélekmentő. Kallós Zoltán első kilencven éve*. Budapest, 2016: 163.)

Évának ellent kell mondanom: szomorúan mondta, talán vége. A nagy Bogáncs oda fejlődött, hogy rövidesen, az iskolát elhagyva önálló együttesként fog működni, felnőtt együttesként, mert ők egymás nélkül tényleg nem tudnak megenni. Nagyon dicséretes és számomra megnyugtató, hogy iskolánkba bevezették a tánctanításban alkalmazott módszereiket, azaz olyan módszertant dolgoztak ki, mellyel a nagy táncos a kisebbeket táncolva tanítja, oktatja. A tánc tudás szempontjából is az együttes képest önmagát fenntartani. Az öreg bogáncsos táncolni is megtanítja a kisbogáncsost..., ilyen „táncoktatás” folyik nálunk és talán ez a folyamat folytatódni fog iskolánkban.

A tánc lekerült a közönség közé, nem az a fontos, hogy válogatott gyerekeknek jól megtanítsuk a táncot, hogy legyen egy táncsoport, hanem mindegyikük ráharapjon ennek szépségére, értékére s szívből-lélekből táncoljon és énekeljen.

Marosfői Ilona:

– Úgy érzem, meg kell magyaráznom a szentmiklósi líceum táncsoportjának jelenlétét, részvételét ezen a találkozón. Mi még ott tartunk, hogy csak „a kályha mellől” tudunk elindulni, táncsoportunk az idén alakult. Úgy érzem, otthon, a Gyergyói medencében bizonyos népszokások elkallódtak, így a táncok is elmaradtak. Nagy divat lett a diszkó, a modern tánc, a kezét-lábat szétdobáló „táncok” s ezek ellensúlyozására és a hajdani hagyományok életre keltésére szerveztem táncsoportunkat. Szeretném gyermekeimet valamilyen úton-módon összekovácsolni. Nem tudok jajdejlő néptáncot tanítani, ez a legnagyobb nehézségem...

Hogy miért jelentkeztünk mi is erre a találkozóra? Mert ki szeretnénk lépni abból a névtelenségből, amibe mi belesüllyedtünk a Gyergyói medencében. Körbevesznek a Kárpátok, a medence úgy néz ki, mint egy nagy üst, ennek a fenekén vagyunk mi elrejtve. Előrebocsátom, nem fogunk nagyot produkálni, csak azt szeretnénk, hogy vegyenek rólunk is tudomást. Valahogy kiestünk a figyelem központjából, bánt, bosszant ez a névtelenség, ebből szeretnénk kilépni... Ez vezetett arra, hogy a találkozóra benevezzek! Persze arra is gondoltam, hogy segítséget, ötleteket fogok kapni itt...

Kallós Zoltán:

– Válaszolok a tanárnő enyhén szemrehányó mondataira. Július végén, augusztus elején lesz Csillebércen egy kb. tíz napig tartó nemzetközi tánc tábor. Nagyon komoly munka fog ott folyni s teljesen ingyenes. A tábor vezetője, Papp Imre, barátom, s azért sikerült jó néhány ügyes gyereket beajánlanom ide. Gyergyószentmiklósról is küldhetnek egy táncospárt vagy két zenészt, egy primást és egy brácsást, hogy ők majd továbbadják a tanultakat iskolájukban.

Horváth Arany:

– Kallós Zoltán segíteni akarásához hozzáfűzném, hogy Köncei Árpád egy érdekes és eredeti megoldást javasolt: módszeresen kellene a néptáncot tanítani Háromszéken. Ő egy tánciskolát képzel el, ami véleményem szerint most kivitelezhetetlen, ám a Háromszék Állami Együttes indíthat egy tanfolyamot, erre a célra kérhetünk támogatást a Művelődési Minisztériumtól. Most már nem kell a szekuritáté elől bújkálni, a pincékben táncolni, mint a csernátони táborokban... Ezek a drága kicsi gyer-

mekek, a „bogáncsosok” ott áztak-fáztak, de minden nyáron eljöttek és az az összehozás és egymásravigyázás, ami ott kialakult, azt hiszem egy életre tart – őket márbottal sem lehet széjjelverni.²⁰

Ha Árpiék Háromszéken belül meg tudják szervezni a tánctanfolyamot, akkor a gyergyói gyerekek sem kell magyarországi táborokba menjenek. Az itthoni táncokat kell legelőbb megtanulni, a gyergyóiak is tanulják meg előbb a saját tájnyelvi táncukat s utána próbálják meg a többit is. Ebben kell segítséget nyújtanunk... Kérem Árpit, szóljon hozzá, hogy lehet ezt megoldani?

Könczei Árpád:

– Nagyon sok gondolat van bennem, olyan is, amit nehéz érzelmek nélkül elmondani. A huszadik század eleji magyar folklorisztika és népzene kutatás egy olyan iskolát teremtett, aminek végül is diákja vagyok, mert zeneszerzői szakon végeztem és Szenik Ilona volt a folklórtanárom. Ő egyik tagja annak a generációnak, akik szakértői szinten művelték azt a népzene kutatást, azt a tudományos összehasonlító folklorisztikát, amit Bartók és Kodály neve fémjelez. A romániai magyar népzene kutatás nemcsak felemelkedett a magyarországi, illetve az európai szintű kutatásokhoz, hanem olyan eredményeket ért el, mikkel méltán büszkélkedhetünk, egyenlő rangként tekinthetjük bármelyik más folklorisztikával. Ennek ellenére, úgy érzem, a népzene és néptánc kutatások eredményei még mindig nem jutottak el a köztudatba.

Táncot, népdalt bizonyos szakmai felkészültség nélkül tanítani nem lehet, a pusztá akarás, az kevés. Nem akarom lebecsülni az eredményeket, de elmondanám, milyen buktatókat látok... végül is, nem a Háromszék vagy más profi együttes munkájáról akarok beszélni, hanem bizonyos tévhiteket szeretnék eloszlatni. A mai találkozáson hallom, az esti tánc házban széki fiatalok tanítanak majd... a széki fiatalok nagyon jól táncolnak, de tanítani sajnos nem tudnak. Furcsa, ugye?

Az utóbbi negyven évben, nemcsak Romániában, hanem az egész kelet-európai szocialista tömbben, a folklór államilag támogatott ügy volt, de csak Magyarországon választották szét az ún. hagyományörzőket az amatőröktől. Ez az elkülönítés a Megéneklünk Románián egyáltalán nem következett be. Ez azt jelenti, hogy bizonyos kritériumok értelmében, ha versenyre vagy seregszemlére került a sor, ugyanazzal a mértékkel mérték a hagyományörzőket, az adatközlőket, mint az amatőröket. Nekünk vannak olyan adatközlőink, akik soha életükben tánc csoportban nem táncoltak, de egymagukban is csodálatos élményt tudnak nyújtani a közönségnek. Engedjenek meg nekem egy kitérőt: a világon nincs egyetlen egy olyan művészeti ág vagy stílus, aminek ne legyen rétegközönsége, de ez az erdélyi magyarságnak, éppen az itteni helyzete miatt, nem elég világos. Visszakanyarodva, mondtam az előbb, olyan adatközlőink vannak, akik csodálatosan táncolnak, de mivel nem voltunk ránevelve arra, hogyan kell őket nézni, hogyan kell őket látni, nem igazán tudjuk őket

²⁰ 1988–1990 között három alkalommal került sor a csernátoni falumúzeum területén néptánc táborra (1988-ban és 1989-ben hivatalosan fagaragó tábornak „álcázva”), amelyen többek között részt vettek a kolozsvári folklórkörösök, Könczei Csilla vezetésével, erről részletesen lásd Könczei Csilla: *Késleltetett évfordulók. Folklórkör, Bogáncs, Tehénpárt*. In: Könczei Csongor (szerk.): *Bogáncs* 25. Kolozsvár, 2010: 18–22.

értékelni. Kialakult egy felfogás: ha néptáncot akarunk megmutatni, akkor azt színpadi formában, koreográfiával kell. Ezáltal alakult ki egy rétegközönség, aki szereti a néptáncot és a népdalt.

Jó lenne szélesíteni azok körét, akik másként is szeretik a néptáncot, a népdalt, de ennek néhány akadályát látom. Lehetőséget kell teremteni a falun élő, megmaradt hagyományok megmutakozásának, akár egy ilyen rendezvényen, mint a mostani, akár a Szejké-fesztiválon, a bálványosin...

A táncházaknak táncoktatókra van szükségük, a Magyarországon kitapasztalt és bevált módszereket érdemes átvenni, mert egy falusi legény bármilyen jól tudjon táncolni, tanítani nem tud. Ha egy ún. táncpedagógus kiáll egy gyermekcsoport elé –, hogy a gyergyói tanárnőnek is adjak egy konkrét választ – és módszeresen tanít, a gyergyóiak néhány nap alatt megtanulhatják a széki táncokat. A tánctanításnak vannak bizonyos alapvető módszerei, amit az elmúlt tizenöt-húsz év alatt a magyarországi táncházakban kitapasztaltak, tulajdonképpen ezt a módszert tanultuk meg itt, mi is, ugyanezt tanulta meg tőlem az öcsém is és általa, ugyanez történik a Bogács együttesben is.

A táncoktatók alaposan kell ismerjék a magyar nyelvterületek táncait, tánc típusait, táncdialektusait. Ezt pedig csak tanfolyamon lehet elsajátítani, itt segítenek felfedezni az általános értékeket. A kutatást minden érdekli, a gyergyói Köllők tánca is, egy hivatásos táncegyüttes célkitűzése között szerepelnie kell annak is, hogy a Felvidéktől a moldvai csángóig, az Alföldtől a Kárpátaljáig, mindenféle tánc bekerüljön a repertoárjába, de ha a táncházmozgalmat egy közművelődési, ifjúságnevelési formának tekintjük, minden magyar táncot nem lehet egyszerre tanítani. Most megint a gyergyói tanárnőhöz szólok, a gyergyói tánc háznak nem az a legfontosabb, hogy ott gyergyóit táncoljanak. A szentmiklósi fiatalok helyesen tennék, ha megtanulnák a mezőségi, a széki, a kalotaszegi táncokat, mint például a szolnoki vagy kolozsvári fiatalok tették. A kutatás is bebizonyította, hogy Háromszék egy nagyon polgárosult vidék, nincs egy olyan sajátosan gazdag néptánc hagyománya, hogy azt színpadra kelljen vinni. Még egyszer kihangsúlyozom, egy kutatóintézetnél, egy tudományos akadémián, a filmtárban ott kell legyen az is, hogy egy kökői bácsi és néni kettőt lép jobbra és kettőt balra s forog egyet... de ezt a tánc házban népszerűsíteni, engedjék meg, én azt mondom: nem ettől gazdag a néptánc hagyomány. Inkább tudjon az erdélyi fiatal egy dunántúli ugróست... Magyarországon is mindenhol táncolnak gyimesi táncokat, székit, mezőségit. Ezek a legnépszerűbb táncok.

Mindennek van egy másik vetülete is. Elsősorban zenei vetület, másodsorban a történelmi fejlődés során megmaradt hagyományokhoz kapcsolódik. A legtöbb tánc típushoz kevés dallam tartozik, pont ezért lett népszerű a széki táncrend. Szerencsés helyzetű ez a mezőségi nagyközönség, megmaradt a viselet, megmaradt a táncrend és minden táncrendhez rengeteg dallam kapcsolódik. A közép-erdélyi legényesek dalmánya rendkívül gazdag, egy jó prímás húsz-harminc dallamot is el tud muzsikálni ugyanannak a tánc típusnak, ez azt jelenti, hogy a táncos minden héten más zenére tud táncolni. A zenei gazdagság nagyon fontos a táncoktatásban... ha csak egy dallam kapcsolódna a tánchoz, az nem lenne olyan érdekes.

Táncpedagógus-képzést kell indítani, nem tudom hányadszor mondom ezt el... hogy milyen formában lehetne ezt megoldani, azt nem tudom. A nyári tanfolyamok nem hatékonyak, nem lehet ilyen gyorstalpaló módon megoldani ezt a kérdést. Itt akkor lesz igazán virágzó táncművelés, akkor lesz igazán komoly munka, ha nem csak a lelkesedés fogja ezt vinni... ha lesz szakértő, ha lesz táncpedagógus. Addig, amíg az erdélyi magyarság nem tud annyira talpra állni gazdaságilag, hogy a saját kultúráját elartsa, addig minőségi munka nem lesz.

Két táncpedagógusunk, András Mihály és felesége, végzik az idén Budapesten, a Táncművészeti Főiskolán a néptáncpedagógiát. Haza szeretnének jönni. Melyik iskola tud egy táncpedagógust szerződtetni, hogy heti egy-két néptáncóra is kerüljön a többi mellé?

Kováts Ildikó:

– Indulásuk pillanatától figyelem a bogáncsosokat és iskolám többi diákját. Látam, hogy alakult az a csoport, aki táncolt, hogy alakult az a csoport, aki sportolt és azok, akik semmit sem csináltak, csak lógtak... Az eredmények felmutathatóak, úgy a táncos, mint a sportoló becsületes, helyénvaló emberré lett minden vonalon. A tanárok optikája is meg kell változzon. Kialakult egy olyan álláspont, hogy a táncosoknak több minden szabad és ha valamilyen baj történt... baj történik más diákkal is, nemcsak a táncossal... de akkor, bezzeg bogáncsos. Ezt nem lehet nyugodtan végighallgatni, én tudom, hogy ez a gyerek hat év alatt mit dolgozott. Szerencsére s ennek nagyon örvendek, az utóbbi időben változott a nézőpont, legalábbis bizonyos személyeknél, jobb szemmel nézik őket.

Kallós Zoltán:

– Vannak olyan tanárok, akik gyűlölködve és gyűlölettel beszélnek ezekről a gyerekekről és erről a mozgalmról. Itt, ebben az iskolában is néhányan lekezelik az egész magyar táncot és a magyar népi kultúrát.

Horváth Arany:

– Meg vagyok dőbbenve... Örülnék, ha több brassais tanár ülne itt közöttünk, hogy elmondjam, minden csernátoni tánctáborban ott voltam. Nem akarom ecsetelni a körülményeket, mert most, utólag sírnák el magukat a szülők. Éjjel szaladgáltam a sátrak között, számoltam, hány lázas gyerek van és hányan fáj a torka..., hideg volt, hidegvízben mosakodtak, de én ilyen fegyelmezett gyerekeket, kedves tanári kar, életemben nem láttam. Fáj a szívem hallani, hogy itt akár egyetlen tanár agyában is megfordulhat a gondolat, hogy elítélje azt a gyermeket, aki ott tanulta meg a fegyelmet, ott tanulta meg a táncanyanyelvét, – ott tanult meg nem félni a félelem kellős-közepén. Ez a táncázascsoport egy külön emberkategória, itt nőtt fel a szemünk láttára és különösen a tanári kar szeme láttára. Tisztelni kell őket, nem-hogy lenézni és lekezelni, mert néptáncot táncolnak és népdalt énekelnek.

Egyed Emese:

– Eszembe jut, hogy a Bogács „Új hold, fényes nap” című műsora némán ért véget, úgy harangozta be nekem igen tisztelt barátnóm, Tolna Éva, hogy „nem mondhatunk semmit, akkor legalább dobogtassunk!” Abban a dobogtató szótlanságban találtunk egymásra, azok akik a színpadon voltak egy ilyen kényszerű helyzetben

és azok akik ültünk és néztük. Ők táncoltak és már nem énekeltek, mi még mindig hallottuk az előbb énekelt dallamot és sajnáltuk, hogy nem tudjuk éppen úgy dobogtatni. Ez egy nyelv, ne felejtsük el; a tánc egy nyelv, a nyelv minden elevenségével és teljes gazdagságával. Abban a pillanatban, mikor csak koreográfia és széttördelt motívumok összekapcsolása, akkor puszta dekórum, festett kulissza. Amikor viszont jó helyről ellesett, jó szívvel, alaposan elsajátított mozgásvilág, „mozdulatország” – ahogy Kányádi mondta, akkor benne van a teljes életünk, benne van két ember találkozása, egy magányos ember találkozása egy nagy csapattal. Ezt a sok küszködést, ezt a sok belső némaságot és ezt a nagy szándékot, ami itt is kifejeződött, ezt a bezártságot, amiből hátha lesz még utcai bál, hadd fejezzük be avval a képpel, hogy a fából vaskarikát mégiscsak megcsinálták a Brasszaiban, mert most táncház is van és szakszerű szavak is. Talán nem volt hiábavaló az a hét keserves esztendő vagy talán több, nem volt hiába a barátok és egy család közeli-távoli tagjainak összefogása. Ha a gyermekek is mulatnak lent és az egész iskola ebben a pillanatban egy léttér, nemcsak tánctér, akkor ne rettegjünk túlságosan, mert ezt a nyelvet egyre többen fogják beszélni és amint már tudjuk, ennek a táncsoportnak a következményeképpen találkoztak a gyerekek egymással, nemcsak a pürkereciek a kolozsváriakkal...

Köszönjük a jelenlévőknek és a bevallott és titkos rendezőknek ezt az alkalmat, mondom: csak örvendeni tudok...

Szatmári László
(Művelődés, 1992/8. 3–4.)

25 éves a kolozsvári táncház – Tranzit Ház, 2002. február 16.

1993

TÁNCHÁZTALÁLKOZÓ március 6-án Nagyváradon az Alexis és a Panorama nagyváradai cégek támogatásával. Az immár harmadik alkalommal sorra kerülő találkozó műsorából: játékok, táncok gyermekeknek, tánctanítás, kézműves foglalkozások, korongozás, kosárfonás népi alkotómesterek közreműködésével, videofilmek vetítése, hagyományőrző gálaműsor, táncmulatság reggelig. (Szabadság, 1993/41. 2. – 1993. március 2., kedd)

Nagyváradai táncháztalálkozó

*„Mivel már besötétedett,
Kérünk, Teremtőm, tégedet,
Add meg szokott őrzésedet!”*

A népi kultúra minden, még élő remeke mögött felsejlik és könyörtelen fokozatos-sággal körvonalazódik a fájdalmas felismerés: mindez egy haldokló, lassan feledésbe merülő világ üzenete. A belenyugvás, a lemondás közönyös sóhajától a vészkiáltás fölrazzó sikolyáig, olyan hangokat hullámoztat, melyeknek forrása kiszáradt vagy kiapadófélben van, olyan fényt lövell, mely mögött nem ég, alighogy pislákol a csillag. De a hang, a fény még siet felénk...

A helyzet talán nem ilyen súlyos, csak az oly gyakori csalódások utórezgéseit hordozzuk sejtéseinkben. A falu vergődésére, a paraszti élet színeinek fakulására szerencsére felfigyeltek a fiatalok és szakértők útmutatásai szerint vagy éppen személyes vezetésükkel népdalokat, táncokat gyűjtenek, szöttesek és szokások tarkaságát keresik. Kíváncsiságuk, kezdeti érdeklődésük apránként élménnyé vált, minden újabb élmény szükségszerűen az ismeretkörök szélesedéséhez vezetett, átfogó összefüggések felé mutatott – a gyűjtött adatok sokasodásával, észrevétlenül **állásfoglalássá** vált. A paraszti kultúra értékeit már nemcsak szakemberek tartják számon, az élő folklórral olyan városi közönségrétegek is megismerkedhettek, amelyek már több generáció óta elszakadtak tőle.

A néptáncok ismertetése és népszerűsítése nagymértékben hozzájárult a folklór vonzerejének növeléséhez, a néprajzi gyűjtők számbeli gyarapodásához. A '70-es évektől kezdve az adatközlők és hivatásos vagy műkedvelő táncosok színpadi művein kívül, a szórakozást is szolgáló, mulatság jellegű forma – a **táncház** – egyre nagyobb

népszerűségnek örvend. Mozgalommá szélesedett, amelyet képzett vezetők irányítanak. A külön gyermekek és külön felnőttek rendezett alkalmakon, a népi táncrendek szerint felépített szórakozás pedagógusainknak is új nevelői perspektívát nyitott.

Változatos összetételű közösségek élnek ma a néptáncal, az élet részeként tekintik és ki-ki neme, kora és tehetsége szerint gyakorolja. A táncoknak szerzőjük nincs, s a formájuk sem merev vagy változtathatatlan, minden művelője módosíthat, alakíthat rajtuk. Éppen ezért oly népszerű a néptánc – az ízlésnek, tehetségnek, virtuóztatásnak végeláthatatlan lehetőségeket teremt, tág terekben csaponghat a képzelőerő és így egy-egy közösség kiváló táncosa meghatározó formai és ízlésbeli alakítóerővel bír. Ki lábát csapásra emeli vagy pörög – erre tör...

Értékteremtő munkaként üdvözölhetjük a nagyváradi tánc házasok tevékenységét, akik a bihari tájakon újabb és újabb híveket toboroznak a néptáncmozgalomnak. Köszönettel tartozunk nekik és különösen Makai (Rugó) Zoltánnak, amiért immár harmadszor biztosítanak helyet-alkalmat ismert és ismeretlen eszmetársaiknak: a népzene- és néptánc kedvelőknek. Míg első tánc háztalálkozójukat a nagyváradi tánc ház megalakulásának egyéves évfordulója alkalmával rendezték s bátorításul szánták a habozóknak, idén úgy döntöttek, megérett az idő a minőség javítására is. A rendezvényt, amely egy teljes napot kitöltött – reggeltől-reggelig – alapos szervezés készítette elő. Kísérletük mégis kis híján kudarcba fulladt, mivel a legnagyobb vonzerőnek számító Sebő Ferenc és Karsai Zsigmond, mondhatni az utolsó pillanatban, lemondták a meghívást. Egy svájci utat hasznosabbnak ítélték a nagyváradinál. Döntésük helyénvalóságát most nem firtatom, de mit mondanak a szervezők?

– Az idei fő meghívottunk Sebő és Karsai lettek volna – simítja szét bajszát hüvelykujjával Makai Zoltán –, akik „élő legendának” számítanak körünkben. Velük már december folyamán kapcsolatba léptünk, azóta többször is egyeztetjük a felépítésük időpontját. Terv szerint történt minden addig, míg másfél héttel ezelőtt telefonáltam Sebő Ferencnek. Azzal fogadott: „Ó, tulajdonképpen mégsem jövünk, ugyanis Svájcba utazunk!”

Ezzel a mondattal fizetett ki minket, miután megígérte: eljön. Hangsúlyozom, annyira sem méltatott bennünket, hogy ő maga hívjon fel és tudósítson a fejleményekről. Ha továbbra is bízunk szavában, még most is leshetnénk a kaput, mikor toppannak be... Úgy tűnik, egy erdélyi meghívás, nem sokat jelent számukra. Nyilván annyi tiszteletdíjat nem tudunk fizetni, mint amennyi egy svájci meghívással jár... De fátyolt rá! – kibeszélt mérgét jókora koty borral mossa le.

Egy újabb szertartásszerű bajuszpödrés után, poharával babrálva rántja föl figyelemztetésként szemöldökét:

– 1990. március 1. Először ekkor volt itt tánc ház. Ennek öröme, egy év múltával ünnepi tánc házat szerveztünk, de olyan nagyszabású rendezvényre sikeredett, hogy eldöntöttük, ebből hagyományt csinálunk. Most már harmadszori alkalmát éli a nagyváradi találkozó, melynek gálaműsorát nem egyfajta seregszemlének képzeltük el, sok egyéni előadó vagy együttes rövid műsoraként, hanem eltérően más tánc háztalálkozótól, már a tervezés szakaszában kevés előadóra gondoltunk, viszont kiknek tág műsoridőt igyekeztünk biztosítani.

Mindig valamiféle újdonsággal rukkoltunk ki ezidáig. Olyasmivel, amiről a hazai közönségnek nincs tudomása. Bemutattuk a Gulyás testvérek filmszociográfiáját, a Balladák filmjét – ez volt a film romániai bemutatója. A tavaly Birinyi József népzeneész, hangszerkészítő-restaurátor, a budapesti Néprajzi Múzeum munkatársa nyűgözött le, szegzett székhez mindenkit előadásával. Az idei csemege – ha mondhatom így – Kallós Zoltán és a most megjelenő hanglemze: „Uram, irgalmazz nekünk”, mely moldvai magyar szentes énekeket és imákat tartalmaz. Zoli bácsival, illetve a kiadóval történt megegyezés nyomán itt, Nagyváradon lesz a lemez nyilvános bemutatója és piacra dobása.

Makai Zoltán, négy társával egyetemben – a Kölcsey Művelődési Központ és a Honvéd Együttes jóvoltából – ösztöndíjas egy debreceni táncoktatói tanfolyamon, hogy tudásukat majd itthon hasznosítsák. Az oktatás egyik következménye, hogy most már pontosan tudják, miért kéri a „hagyományörzők” segítségét-részvételét előadásaiikon. Az élettevékenységet az öröklött adottságokon túl olyan szimbolizált jelrendszerek is irányítják (pl. az anyanyelv, szokások vagy akár a tánc), amelyek a tanulás folyamatában válnak a közösség tagjainak birtokává és szervezik ezek tevékenységét. E szimbolizált jelrendszerek összessége nem egyéb, mint a hagyomány – a „kultúra grammatikája”. Jelenléte az emberi közösségek létének feltétele – Makaiék, az adatközlők színpadra állításával, e hagyomány egyik fontosnak ítélt részének megmutatására törekednek.

– A csekély számú bihari adatközlőkön (érmihályfalvi citerazenekar, magyarlapádi zenészek és táncosok)²¹ kívül, meghívottaink a Bihar Gyöngye gyerektánc csoport, a kolozsvári Tarisznyás táncgyűttes és két zenekar: a sepsiszentgyörgyi Tilinkó és a kolozsvári Üsztürü.

Arra nagy hangsúlyt fektettünk, hogy a gyerekek is jól érezzék magukat a táncszínházban, ezért volt a délelőtti dunántúli táncok oktatása, illetve a kézműves foglalkozások: a mézeskalácssütés, -díszítés, az agyagozás.

Makai Zoltán és barátai néprajzi kiállítás rendezésére is gondoltak, Bihar megye egyik jellegzetes magyar tájegységének – az Érmellék – népi halászatának bemutatását szervezték meg. A kiállítás megtekintése során változatos halászeszközökkel ismerkedhettünk, a hajótól kezdve a különböző varsáig. Dr. Wilhem Sándor biológus, a székelyhídi Petőfi Sándor iskola igazgatója diavetítéssel kísért, szakavatott előadásán megtudhattuk, mi a hurca, merettyú, vérszűrő, fűvés, borogató, vízirtó. Ez a kiállítás az alapja a majdan megalakulandó Érmelléki Tájmuzeumnak.

A délutáni órák tánctanulással teltek el. Az Üsztürü és Tilinkó egymást váltva húzta a talpalávalót, míg László Géza, Kerekes Imola, Both József, Sántha Emőke, Szász Sándor, Péter Emese felcsíki, gyimesi, magyarlapádi és moldvai táncmozdulatokra oktatta az érdeklődőket.

A Bihar Gyöngye előadásával kezdődik a gálaműsor. Az együttes tagjai a nagyváradai kultúrházban, illetve Diószegen, három éve indult tánciskolának növendékei. Miklós János és Hölgyesi Andrea tanítványai e pár év alatt olyan mozgáskultúrára

21 A Fehér megyei Magyarlapád néprajzilag a Maros-Küküllő-vidékhez tartozik.

tettek szert, amit – mint előadásuk bizonyította – érdemes nyilvánosság elé tárni. Őket követte az érmihályfalvi citerazenekar. Lakatos János, Lupse János, Harsányi József, Réksi József és Vincze János – ki egyben a hangszerek készítője is – húrpengetéseit Simon András köcsögdudán kísérte. Rövid szünet után a magyarlapádiak következtek háromfelvonásos, koreográfiákra és népdalokra felépített műsorzámmal, a „Generációk üzeneté”-vel, melynek utolsó részében végigtáncolták a lapádi rendet: a leánykörtáncot, a lassú s gyors pontozót és a párost. A magyarlapádi zenekarral egyre több helyen találkozunk s ez örömeinkre is szolgál, mivel a Sipos Ferenc vezette zenekar jóformán az egyetlen környékünkön, amely kizárólag fiatalokból áll – olyan fiatalokból, akik a régiak muzsikáját tanulták meg. A hangulatteremtésben bőkezűen segédkezett Szilágyi Hajni és Turzai Gyöngyi szólóénekes.

Kolozsvárról érkezett a Tarisznyás táncegyüttes. Táncuk újra igazolta: nincs látványos vagy kevésbé látványos tánc. Lépéseiket ha a lélek rezdülései irányítják, a kedv ha mélyből jön és hozzá méltó táncstudás, kifejezőerő párosul, minden tánc – legyen az egyszerű felcsíki páros vagy virtuóz mezősegi tánc – megtudja ragadni és hódítani a közönséget.

A fergeteges taps és a háromszori újrázás után Szalay Zoltánt, a csíkszeredai Hargita Állami Népi Együttes igazgatóját, az előadott felcsíki táncok, ózdi legényes és mezősegi páros koreográfusát faggatom a kolozsvári fiatalokról:

– Sokat jártam Kolozsvárra, próbákra. Szeretek a „tarisznyásokkal” dolgozni, nagyon fogékonyak és mindent meg tudnak valósítani, amit tőlük kérek. Véleményem szerint kis munkával nagyon sokra tudják még vinni!

Míg a kolozsvári táncház teremhiány miatt szünetel, a nagyváradi, az Ady Endre líceum teljes támogatását bírja. Így hát, a váradi táncházasoknak jóideig nem lesznek teremgondjaik. És meglepő, mennyi érdeklődőt csalogatnak össze a primás hegedűjéből elővarázsolt hangok...

Későre jár az idő, de még javában ropják a táncot, a kipirult arcokon nyoma sincs a fáradságnak. Magányos lány mellé szegődöm, ki nem vesz részt a közös forgatagban.

– Nem tudsz táncolni?

– Sajnos... Táncházban sem voltam eddig, ide eljöttem, mert fölöttébb kíváncsi voltam, milyen lesz. Öröm számomra látni, milyen felszabadult itt mindenki. Más, mint akármelyik szórakozási forma. Magyar társaságban magyarul táncolni – most jöttem rá – könnyesordítóan jó!

– Leírhatom a neved?

Barna szeme mosolygósra szűkül, mikor mélyen a szemembe néz:

– Lakatos Andrea...

Szatmári László

(Művelődés, 1993/4. 2–3.)

A GYÖRGYFALVI HAGYOMÁNYÓRZÓ NÉPTÁNCGYÜTTES első alkalommal lép színpadra Kolozsváron önálló műsorral, vasárnap, április 4-én du. 3 óraker, a Magyar Opera termében. Bár földrajzilag inkább a Mezőséghez tartozik, néprajzi vonásaiban Györgyfalva a kalotaszegi népi kultúra őrzője (gazdagon díszített, színes népviselete és táncrendje, mely a magyar néptánckultúrában sajátos, egyedülálló helyet foglal el, elsősorban a legényes csoportos táncolásának hagyománya miatt). Műsorukban minden korosztály képviselteti magát. Az együttes vezetője: Jaskó István Pitti.

Az előadás második felében is „premierre” kerül sor: a **kolozsvári TARISZ- NYÁS magyar néptáncgyűttes** első hazai fellépésére. A többnyire diákokból toborzott csoport 2 éves munkájának eredményét mutatja be: Erdély több néprajzi tájegységének magyar táncait és népdalait. A Tarisznyás együttes vezető koreográfusa Tódor László, közreműködik Szalay Zoltán, a csíkszeredai Hargita Állami Székely Együttes koreográfusa és igazgatója. Muzsikál Bardocz Sándor, valamint a kolozsvári tánccház zenészek.

Az előadás levezetésében közreműködik Kallós Zoltán népzene kutató.
(Szabadság, 1993/64. 8. – 1993. április 2., péntek)

Vígan pörögnek a lányok és fiúk a színpadon. Nagy siker, vastaps, jó hangulat. Szinte hihetetlen, hogy az otthonosan és szakszerűen táncoló Tarisznyások először léptek színre. Első fellépésük vasárnap délután volt a sétatéri színpadon.²²
(Szabadság, 1993/68. 2. – 1993. április 8., csütörtök)

Néptánc és megmaradás

Az első Bogáncsos-nemzedék búcsúzott és az újabbat indították útjára ünnepélyesen az Állami Magyar Színházban május 22-én 15 óraker.

Nyolc évnyi kitartó és színvonalas munkával ápolták a magyar néptánc legjobb hagyományait, azok éltetésével pedig a tánc és egyáltalán a művészet határain jóval túllépve, a megmaradást. Amint az előadást bevezető ünnepélyes búcsúztatón és egyben felavatón elhangzott, az új Bogáncs töretlen hittel kívánja őrizni és gazdagítani elődje eredményeit. „Fogadjátok nyolc méteres jókívánságainkat!” – mondta az ifjabb képviselő.

A kettős műsor szimbólumértékűvé vált más értelemben is. A népviseletben táncolókhöz újabb táncosok csatlakoztak – farmerben. A rendezés érdekéért múlt és jelen szembesítésére, szembesítő kérdésfeltevésére – legalábbis részben – választ is adtak, reménykeltő perspektívát mutattak fel.

Józsa T. István

(Szabadság, 1993/99. 2. – 1993. május 25., kedd)

²² Rohonyi D. Iván publikált fényképe alatti szöveg.

Válaszút és Moldva között. Kallós Zoltánnal a nevét viselő alapítványról

Alapítványügyben járt Háromszéken nemrég Kallós Zoltán, s éltünk az alkalommal, hogy megtudakoljuk, mivel foglalkozik most a neves folklorista, aki hosszú ideig intézménypótló személyisége volt néprajztudományunknak.

– Ideje a gyűjtést intézményesíteni, s ezért gondoltam, hogy olyan alapítványt kellene létesíteni, melynek célja minden szellemi és tárgyi népi javak fenntartása és terjesztése. Nincs egy éve, hogy megalakult, egyedül csináltam. Mellette pedig létrehoztuk a Pentaton kft-t, vezetője egy ügyes kolozsvári asszonyka, Németh Ildikó. Ismert tánc házas, mai napig az – férjestül. Innen a jövedelem egy része átfolyik az alapítványba. Én elsősorban azt tekintettem feladatommak, hogy a felgyűjtött hangzóanyagot megmentsem az utókor számára. E szalagok kifutási ideje harmincöt-negyven év, utána megsemmisülnek. Jó volna átteni matricára, bár egy részüket. Például a bonchidai anyagban van vagy tizenkét órányi felvétel. A zenekarok megszűntek, de ha egy órányit rögzítünk matricán, abból már rekonstruálható a lejegyzett anyag is. Vagy ott a moldvai gyűjtés, amit részben már dokumentációs anyagnak lehet nyilvánítani, mert bizonyos falvakban szemünk előtt történik meg a nyelvváltás. Például Szabófalván. Kiadtunk már három kazettát Magyarországon, ott volt kedvezőbb lehetőség rá, bizonyos összegeket kaptam innen-onnan, egy lemezt pedig itt, Bukarestben, ötezer példányban **Uram, irgalmazz nekünk** címmel: **Moldvai magyar szentes énekek és imádságok**. Most vettük tervbe egy képeskönyv kiadását, aminek a címe: **Nem engedi Isten, hogy elveszejszenek! Moldvai magyar életképek** lesz. Vallásos és népi világi szövegeket fog tartalmazni. Minden kép alatt egy-egy hozzá igazodó szöveg. Harminc fehér-fekete kép és kb. tizenhárom színes, fiatal képzőművészek, Ádám Gyula és Barabás Zsolt munkái, pár saját képpel. A csángók történetét összefoglaló részt román, magyar, angol, német és francia nyelven közöljük majd, valószínűleg Bardocz Sándor történelem szakos tanár fogja megírni, aki tanított is egy északi csángó faluban, Burjánoson. Szeretnénk, hogy a magyar kútforrások mellett főleg a románokra hivatkozzunk, s hogy visszavágás legyen a könyv a Márтинаș-féle hamisításokra.²³

A közeljövőben táborok szervezésében veszek részt, a kalotaszentkirályi táncbáttáboréban és a visai mezőségi táboréban, ahol nemcsak tánc tanítás lesz, hanem külön gyermektábor és szövő-varró tanfolyam is. Az elsőben kalotaszegi és Küküllő menti táncokat tanítanak, a másodikban bonchidai és válaszúti román és magyar táncokat, valamint helyi visai táncokat. Tudott dolog, hogy erre a románok még

23 Dumitru Márтинаș (1897–1979) műveiben a moldvai csángómagyarok román származását hangsúlyozta.

nem haraptak rá, felső, tánctudományi körökben sem, tervbe vettük hát, hogy jövőre román tánctábor szervezünk mi, magyarok, még hozzá nemzetközit. Ugyanis a bonchidai bíró, Precup úr, annak idején, amikor Martin Györggyel a két akadémia együttműködése keretében ott filmeztünk, velünk táncolt.²⁴ Most kifogásolta, hogy miért nem náluk rendeztük e tábor az idén, ezért fogadtuk el jövőre az ő meghívását. Különben az idei záróünnepség is Bonchidán lesz, levetítjük a húsz éve készült filmet, utána nagy bál következik román, magyar és cigány táncokkal.

– **Őn természetszerűleg annak a hatalmas anyagnak a feldolgozásával és közlésével foglalkozik, amit hosszú időn keresztül nemigen közölhetett. Fiataloknak témaként mit ajánlana? Esetleg épp az interetnikus kapcsolatok folklórvetületét kellene kutatni? Izgalmas, hogy pont egy polgármesternek jut ilyesmi eszébe...**

– Én annak idején tervbe vettem szülőfalumban, Válaszúton egy ilyen összehasonlító folklórgyűjtést. Szülőfalumat többségében románok, valamint magyarok és cigányok lakják. Válaszút a Borsa völgyének utolsó faluja, Bonchida és Szék szomszédságában. Sajnos, a körülmények miatt ezt nem lehetett megcsinálni. Vannak dallamok, amelyek mind a három nemzetiségnél fellelhetők a saját nyelvén. Nem egyre a bonchidaiak azt mondják: ez román, a válaszútiak pedig magyarnak tartják ugyanazt, vagy fordítva. Végeredményben ez természetes, volt időnk megtanulni egymástól ezer év alatt. Ettől csak szebb lett mind a magyar, mind a román. Pontosan ezért oly szép itt Erdélyben a tánc, az ének, a viselet. Minél nagyobb az idegen hatás egy nép kultúrájára, annál jobban kidomborodik nemzeti jellege. A világon nem találni sehol ilyent, mint Erdélyben. A legszebb magyar viselet, a legszebb román viselet itt van vagy a szász, és ez elmondható a táncról, zenéről is.

– **Moldvát leírhatjuk-e, miután Szabófalváról az előbb mondtam, hogy a beolvadás végső stádiumába jutott?**

– Azért nem egészen, mert valahol a szívük mélyén ők csak magyarok. Bekövetkezik ugyanaz, ami a skótoknál: nem tudnak magyarul, de érzelmileg annak tartják magukat. Ismerek olyan esetet – említsem Perka Mihályt, aki osztályfőnök ott és többször készített felmérést –, hogy felállt egy olyan kislány, aki egy szót sem tudott magyarul és azt mondta: „Io-s unguoroaică”. De nagy változást látok például Klézsén, ahol szintén folyamatban van a nyelvcsere. Ha csak a szoros baráti körömet veszem alapul: a gyerekek nem beszéltek magyarul. Most viszont gyönyörűen beszélnek magyarul, az utcán játszás közben is, tanulgatnak, könyveket kérnek, és bizony, sokan írni-olvasni is megtanultak magyarul. Bár mind a mai napig tiltott a magyar iskolai tanítás és a magyar vallásgyakorlás a templomokban. Ennek ellenére sokan kérik a magyar könyvet, és szeretnének jobban megtanulni. Legjobban az eredetük izgatja őket. A kiadott moldvai lemezből és kazettából rengeteget kiosztogattunk Moldvában, és annál nagyobb elégtételt elképzelni sem tudok, mint a Pokolpatakról érkezett levél, amit egy

²⁴ Kallós Zoltán itt az 1969. május 31-én sorra kerülő, a Magyar és Román Tudományos Akadémiák közös, Martin György által vezetett néptánctudató-csoportjainak bonchidai gyűjtésére utal.

lány írt románul, mert nem ismeri a magyar írást, s amiben megköszöni a kazettát, sok hasonlót kíván és jó egészséget nekem az Istentől, hogy folytathassam e munkát.

– **Végre visszajelzett Moldva – megdolgozott Ön ezért.**

– És még sokat kellene. A Kallós Alapítvány turnékat is szervez, mi rendezzük meg a budapesti Magyar Állami Népi Együttes turnéját, de minket bíztak meg a Domokos Pál Péter emlékünnepe szervezésével is itt, Moldvában. Most készülök oda, hogy beszéljünk azokkal, akik részt vesznek a budapesti ünnepségen, vagy négy faluból viszünk oda fel huszonkét embert, főleg onnan, ahol Domokos Pál Péter annak idején gyűjtött.

– **Néprajzoktatásról, kutatói utánpótlásról hogyan vélekedik? Fiatalléprajzosaink közül kiket tart a legígéretesebb tehetségeknek?**

– Hát jó néhányan vannak, nehéz lenne felsorolni. Párat említek: Keszeg Vilmos, Pozsony Ferenc és Tánzos Vilmos Kolozsvárt, akik elég alapos munkát végeztek. Kolozsváron különösképpen beindult, most nagy divat lett néprajzosnak lenni. Sokan nem végeztek néprajzot, mégis ügyesen dolgoznak, és sok eredményt mutattak már fel. Nem restek kimenni terepre – ez a legfontosabb, hogy szoros kapcsolatuk legyen a néppel, így tudnak csak eredményes munkát felmutatni.

B. Kovács András

(Románia Magyar Szó, 1993/1065–1066. 1. – 1993. június 26–27., szombat-vasárnap)

INDUL A TÁNCHÁZ!

Hosszabb szünet után megnyugtató a jó hír: újraindul a kolozsvári Táncház. Az első találkozó 28-án, csütörtökön 18 órakor lesz az új színhelyen, a Tehnofrig iskola étkezdéjében (Máramaros u. 165/A). Megközelíthető a 100-as és 102-es villamossal, illetve a 26-os autóbusszal (leszállás az irisztelepi piaci megállóban). (Szabadság, 1993/209. 2. – 1993. október 26., kedd)

HELTAI-TÁNCHÁZ lesz csütörtökön, 11-én 18 órakor a Máramaros utca 165/A szám alatt.

(Szabadság, 1993/219. 2. – 1993. november 9., kedd)

„Az Üsztürü zenekar pontosan megfelelt a közönség népzene- és táncelvárásainak.”²⁵

(Szabadság/Campus, 1993/232. 5. – 1993. november 26., péntek)

---

25 Részlet Balló Áron *A legsikerültebb gólyabál* című írásából.

*Kallós Zoltán, a háttérben Fodor „Netti” Sándor –
Tranzit Ház, 2002. február 16.*

1994

Ifjúsági Néptáncfalalkozó

Március 18 és 19-én tartják meg a II. Ifjúsági Néptáncfalalkozót. A Brassai Sámuel Líceum dísztermében sorra kerülő rendezvények órarendje: pénteken, március 18-án 16.30 órakor Üsztürü-koncert, szombaton, március 19-én 9 órakor ünnepélyes megnyitó, 11 órától pedig kerekasztal-beszélgetés a Művelődés szerkesztőségével (a 63. számú tanteremben). 15 órától gálaműsor az Állami Magyar Operában.

(Szabadság, 1994/54. 2. – 1994. március 18., péntek)

HELTAI

[...] Április 1-től

– hagyományörző és néptánc tanfolyam indul gyerekek és felnőttek számára [...]

Március 24-ével kezdődően minden csütörtökön, 17–18 óra között gyermek-táncházat szervezünk a Mikó (Clinicilor) utca 18. szám alatti székházban. [...]

(Szabadság, 1994/54. 2. – 1994. március 18., péntek)

„Ha nem is három, de két nap mindenképp folyt a tánc és a muzsika, a Brassai Sámuel Líceum dísztermében és az Állami Magyar Operában, a **Bogáncs** és Tolna Éva rendezésében. Felléptek profi és műkedvelő együttesek, jobbak és szemmel láthatóan kezdők. Mindenki, aki úgy érezte, hogy egy kicsit is továbbvivője a népi hagyományoknak, eljött és táncolt, vagy legalább megpróbált tanulni. Különösen a rendezőket kell kiemelnem, akik mindent megtettek azért, hogy külföldi és belföldi vendégeink nagyon jól érezzék magukat. Péntek délutántól a Brassai úgy zúgott, mint egy méhkas a sok táncolni és zenét hallgatni vágyó fiattól. Az érdeklődőket az **Üsztürü** ('92 májusában alakult) koncertje várta fél öttől, a díszteremben. [...] Elmaradhatatlan volt műsorukból **A pásztor elvesztette juhait** c. zenedarab széki és mérai változatban, Csoma Ferenc **keservese** és végül Varga Ferenc, a „Csipás” **hajnalija, csárdása és szaporája**. Viharos tapsot kaptak a teltháztól és ezt követte a pénteki táncház...”²⁶

(Szabadság/Campus, 1994/59. 4. – 1994. március 25., péntek)

---

26 Részlet Krizsán László II. Ifjúsági Néptáncfalalkozó című írásából.

Helyzetjelentés a táncház udvarából

Évekkel ezelőtt, az egyre kérlelhetlenebbé váló tiltások idején, amikor csak a legfélreesebb pincelakásokban bújkálva, avagy a környező falvakban időről-időre megrendezett bálókön lehetett táncolni, néptáncot tanulni, akkor terebélyesedett tömegmozgalommá itt Erdélyben a táncház. Túlzás nélkül lehet állítani, hogy a nyolcvanas évek derekán nem volt Kolozsváron olyan hétvége, hogy legalább három-négy táncház-bulit ne szervezzenek.²⁷ Kétségbevonhatatlan viszont, hogy 1989-től, itthon is, Magyarországon is, a helyzet alaposan megváltozott.

Milyen új tartalommal telítődött a táncház a „tiltott gyümölcs”-szerű vonzás megszűnte után? Milyen nehézségekkel küzdenek az intézményes (és anyagi) kereteket nélkülöző erdélyi táncházak? Mik az előnyei és a hátrányai a magyarországi intézményesített néptáncoktatásnak? Nos, ezek mind-mind olyan aktuális kérdések, amelyeket a március 19-20-án, a Brassai Líceumban szervezett II. Ifjúsági Néptánc-találkozóon megjelent csoportok vezetői próbáltak megválaszolni, egy immár hagyományossá váló Művelődés kerekasztal keretében.

A beszélgetést rövidítve adjuk közre.

Szabó Zsolt: Két esztendeje, mikor megindítottuk az Ifjúsági Táncház-találkozó sorozatát – Tolna Éva tanárnő kezdeményezésére – akkor is szerveztünk kerekasztal-beszélgetést, elméleti síkon is körüljárva a témát. Arról volt szó, hogy történetiségében is hogyan nézett ki a táncházmozgalom, mik a tanulságai, milyen közösségformáló szerepe van, illetve lehetne a néptánc-tanulásnak és -táncolásnak. Mai beszélgetésünkre a csoportok vezetőit hívtuk meg, hogy elmondják: ők hogyan látják a táncházmozgalom, illetve a táncoktatás jelenét és jövőjét.

Tudjuk, hogy az 1989-es fordulat előtt a táncházmozgalom mindenképpen egy nagyon határozott szembefordulást jelentett az akkori rendszerrel. De az a fajta mozgatórugó most kevésbé van jelen. Ebből a szempontból nagyon tanulságosnak érzem például azt, ahogyan a Brassaiiban sikerült a folytonosságot megteremteni. Azt, ahogy az „aprók”-tól az iskolásokig, de még a „nagy” bogáncsosok is, akik elhagyták már az iskola padjait, ők is bekapcsolódnak az itteni munkába. Egyrészt azzal, hogy tanítják a táncot, másrészt azzal, hogy az iskolának a jó hírét öregbítik. Hadd adjam át a szót először Tolna Évának.

Tolna Éva: Szomorú, de való, hogy ez a második Ifjúsági Táncház-találkozó a hatyúdalom, mert nyugdíjba akarok menni. Tudomásul kell venni, hogy eltelt az idő, de egyik nagyon nagy vigaszom az, hogy a vendiákok, most októberben megalakították együttesüket. Ők már nem járnak iskolába, de valamennyien tanítványaink voltak, egy részük tavaly, más részük tavalyelőtt érettségizett. Bizonyára tovább fogják vinni és úgy látszik, hogy nagyon-nagyon jó kezekben lesz az együttes további

²⁷ Winter Péter ezen megállapítása igencsak túlzás, egyáltalán nem felel meg a valóságnak, sokkal inkább egy, a nyolcvanas években ellehetlenített, ezért titokban, konspiratív módon szervezett kolozsvári „táncház-as bulik” utólagos mítoszaira épülő kijelentés.

sorsa. Három néprajszakos hallgató lett a vendiákjaink közül, kettő pedig filológus. De azok is, akik műszaki egyetemre járnak, vagy már dolgoznak, azok is bizonyára a legnagyobb szeretettel és odaadással fogják folytatni.

Arról, hogy van-e egyáltalán létjogosultsága a néptáncnak az iskolákban, a szakemberek sokat vitatkoztak és vitatkoznak a mai napig is. Sőt, nálunk a családon belül is folyton erről folyik a vita, de én úgy éreztem, hogy ameddig én ebben az iskolában vagyok, addig a diákoknak olyan elfoglaltságot, olyan tevékenységet biztosítok, amely tartalmasabbá, szebbé teheti az életüket. Most is azt mondom, hogy talán nem lenne ilyen fejtelten a világ, ha több ehhez hasonló tevékenység lenne. Most nehogy valaki félreértsen, én senkinek a munkáját nem akarom lebecsülni, de a Bogáncs nem mérhető a többi tevékenységhez, mert kilenc év alatt ötszáz gyermek fordult meg az együttesben. S ha az ötszáz gyermek csak egy itt tanult népdallal megy tovább, akkor tettünk valamit.

A Bogáncs nem csupán egy táncsoport, az egy mozgalom. Nem lehet összehasonlítani semmilyen más iskola táncsoportjával sem. Most is például százhatvanan vagyunk. Azt, hogy ezt egy iskola keretén belül sikerült megvalósítanunk, az annak tulajdonítható, hogy elsősorban érzelmileg kötődöm ahhoz, amit a Bogáncs képvisel. Ezért tudtam végigcsinálni, hisz a legsötétebb évektől, 1985-től dolgozunk együtt. S ezek a gyerekek másképp mozogtak a világban, másképp viszonyultak dolgokhoz, mint azok, akik sosem voltak bogáncsosok.

Szabó Zsolt: Véleményem szerint ez nem is kifejezetten mozgalom, hanem egy mindennapos tevékenység. Éppen azt sikerült nagyon jól megszervezni, hogy nemcsak a színpadon, egyszeri-kétszeri-sokszori alkalommal bemutatott spektakulum, hanem csakugyan egy meghatározott életmód legyen.

Székely Andrea: A budapesti Klebelsberg Kunó Általános Iskola fizikatanára vagyok. Plugor Juditot – aki iskolánkban a táncitanítással foglalkozik – helyettesítem itt. Iskolánkban második éve tantárgyként folyik a táncoktatás, első osztálytól negyedikig beépített óraszámában, hetente kétszer egy órát. Ezen kívül fakultációban is lehet táncórákra járni. Ez a csoport, aki itt fellépett, nemcsak a kötelező órákra jár, hanem a fakultációkban is tanulja a néptáncot. Más néprajzi ismereteket is tanulnak ugyanakkor, hisz a kettő elválaszthatatlan.

A zeneoktatásunk a Kodály-módszerre épül, s ezért tartottuk nagyon fontosnak a néptánc bevezetését, hisz a magyar nyelv, a magyar zene, a magyar tánc elválaszthatatlan egymástól.

Teszary Miklós: A magyarországi általános iskolai néptáncoktatás a táncházmozgalomból indult, és ahogy feszítette ki a közművelődési kereteit, egyre inkább kérezkodott be az iskolákba. Eleinte az az igény jelentkezett, hogy különböző alkalomkor, ünnepeken táncházakat tartsanak az iskolákban. Utána a harmadik tornaóra helyett a néptáncoktatást vezették be, s így a tantervbe is beépült. Középiskolákról és főiskolákról is hallottam, ahol ugyanez a helyzet.

A történeti igazság kedvéért megjegyzem, hogy az 1958-ban alakult Bartók együttes 1990-ben kettévált és két egyesület működik azóta. Mi a Bartók Néptáncegyület vagyunk, és a táncegyüttest mi működtetjük. Ez jogi személy, amelyik tagdíjából

tartja fenn magát. A táncosok, függetlenül attól, hogy kezdők, vagy haladók, fejenként ötszáz forintot fizetnek. Az Óbudai Művelődési Központban nagyon kedvezményesen termet béreltünk. Ott kaptunk a ruháinknak is tárolási lehetőséget.

Laczkó György: Előrebocsájtanám, hogy én geológus vagyok és a székelyudvarhelyi Tamási Áron Gimnáziumban földrajzot tanítok. Nem vagyok tehát sem néptáncszakértő, sem pedig zenész. Itt Kolozsváron csöppentem bele a táncházmozgalomba. Udvarhelyen tulajdonképpen nem is táncsoportot akartam létrehozni, hanem a pangó táncházmozgalmat akartam felújítani. De mivel közeledett a gimnázium alapításának négyszáz éves évfordulója, a kollégák mondták, hogy a táncházba járól fiatalokból alakítsak egy táncsoportot és tartsunk előadást. Habár elméleti gimnázium vagyunk, ott senki néptáncot nem tud táncolni, nincsen zenetanár, nincsen aki egy népdalt megtanítsa a gyerekeknek. (Azt hiszem, hogy ez más elméleti gimnáziumban is így van, de talán akad a Brassain kívül néhány kivétel.) Akkor aztán kerestem szakembert – így kerültem össze László Csabával, aki a koreográfusunk – és 1991-ben így indultunk. Ami nagyon nehéz: szakemberek nincsenek! Nincs aki muzsikáljon. Vásárhelyről az Ördögszekér,²⁸ vagy Kolozsvárról az Üsztürü kell muzsikáljon, amikor fellépünk. Az udvarhelyi zenészek nagyrészt elmentek, Budapesten muzsikálnak. Aki otthon maradt, az pedig valamilyen oknál fogva nem muzsikál. Így hát nagyon-nagyon nehéz volt ezt a táncsoportot összehozni. A tavaly körülbelül heten végeztek, akik táncoltak a csoportunkban, ezek most egyáltalán nem táncolnak. Akiket most itt láthattak, azok mind végzősök. Ők is felkerülnek majd az egyetemi központokba, nem maradnak otthon, de már elkezdtük megszervezni az utánpótlást. A nagyobbak tanítják a kisebbeket. Sajnos a jövőről egyáltalán nem tudok nyilatkozni, mert én is csak féllábbal vagyok a gimnáziumban. Arra viszont oda kellene figyelni, hogy az egyetemi központok mostani néptáncosai nagyrészt a székelyföldi táncházmozgalomból kerülnek ki. Ők nagyrészt nem térnek haza, és nem is tudom, hogy létezik-e Erdélyben egy jól működő táncház. Azt hiszem, hogy nincs.

Tolna Éva: Kevesen tudják azt, hogy a Brassaiban folyik utánpótlás-nevelés, lesz külön zenekara a vendiákoknak, és külön a Bogáncsnak. Ezek a fiúk ingyen és bérmentve foglalkoznak a kisebb diákokkal. Már van egy brácsásunk, van egy bőgősünk, akik sokkal kisebbek. Azért mondom, hogy mi nagyon szerencsés helyzetben vagyunk bármilyen más iskolával, vagy együttessel szemben.

Németh Ildikó: Én a Kőnczei család neveltje vagyok. Én, ha elméletet tanultam, az kezdődött Ádám bácsival.

Lejegyezte: **Winter Péter**
(Művelődés, 1994/7–8. 20–22.)

²⁸ A hivatkozott Ördögszekér már nem az eredetileg 1977-ben Kolozsváron megalakult zenekar, hanem az eredeti Ördögszekérben is muzsikáló Sinkó András mellett Marosvásárhelyen összálló „utózenekar”.

Heltai Rendezvény (Clinicilor/Mikó u. 18., tel.: 113–753):
Táncház
Minden hétfőn 19 órakor a Széchenyi téri vásárcsarnok 3. emeletén.
Bejárat: az óra alatti oldalon.
(Szabadság, 1994/206. 2. – 1994. október 20., csütörtök)

A hétfőre tervezett Heltai Rendezvény (Táncház) technikai okok miatt elmarad.
(Szabadság, 1994/207. 2. – 1994. október 21., péntek)

Heltai rendezvények:
Indul a táncház
1994. november 13-tól minden hétfő este 19 órától a Széchenyi téri Piaccsarnok
III. emeleti éttermében táncház. Mindenkit szeretettel várunk.
(Szabadság, 1994/222. 2. – 1994. november 11., péntek)

A kolozsvári Brassais Véndiák Alapítvány „ZURBOLÓ” néptáncgyűttese 1994.
november 27-én, vasárnap du. 15 órakor „Kalotaszeg” című műsorával mutat-
kozik be az Állami Magyar Operában. A Zurboló az első „bogáncsos nemzedék”,
akik középiskolai tanulmányaik befejezése után is együtt maradtak, együtt tán-
colnak. Előadásuk egyben a közeljövőben 10. évébe lépő Bogáncs rendezvény-
sorozatának első megnyilvánulása.
(Szabadság, 1994/230. 2. – 1994. november 23., szerda)

Gyerektáncház indul a Heltai Alapítványnál. Az Óvodásokat minden csütör-
tökön 17–18 óra között, a kisiskolásokat 18–19 óra között várják a Mikó utca
(Clinicilor) 18. szám alatti székházba.
(Szabadság, 1994/231. 2. – 1994. november 24., csütörtök)

Zurboló

A kolozsvári Brassais Véndiák Alapítvány ZURBOLÓ* néptáncgyűttese tisztelettel meghívja önt KALOTASZEG című műsorára, melyet 1994. november 27-én, vasárnap 15 órai kezdettel tart az Állami Magyar Operában. Belépők a helyszínen kaphatók.

Sötétek és hidegek a Brassai Sámuel Líceum folyosói, amikor az alagsori K termet keresve végigbotorkálok rajtuk. A fehér, pingált K betű alig látszik a poros, lomtárhoz hasonló folyosó utolsó ajtaján.

A teremben muzsikaszó, hárman ropják a legényest, a többiek a fal melletti asztalokon lógatják a lábukat. Sportcipő – tréningnadrág, sportcipő – zokni – szoknya, sportcipő – bermudanadrág, tánccipő – szoknya, balettcipő – szoknya... tizenöt pár kitaposott, kopott cipő ring együtemre.

– Próbáljuk most a második részt előlről. Kihagyjuk a verbunkot.

A cipők elindulnak, szaporázzák, forognak. Köncei Csongor, a rendező és koreográfus, csak ritkán javít, módosít valamit. Jó húsz perc után tartanak rövid szünetet.

– Nincs már sok időnk az előadásig, ezért feszültebbek az emberek a próbákon – jön oda hozzám Csongor. – Egy éve készülünk, szeretnénk, ha a műsor színvonalas lenne.

– **Léptetek már fel a kolozsvári közönség előtt?**

– Persze, csak Bogáncs néven. Öt, hat, hetedikesek voltunk, amikor 1985-ben megalakult a Brassaiiban a Folklorkör. 1990-ben mi kereszteltük Bogáncsnak a táncsoportot, és mint az iskola együttese jártunk turnézni, szerveztünk műsorokat. A tizenhét táncosból néhány kivétellel mind érettségiztünk már. Helyünket – a Bogáncs névvel együtt – átvette az utánpótlás. Sőt, már az ő utánpótlásuk is biztosított: a kicsi Bogáncs, az egy-öt osztályosok, is ropja már. Kilenc év után nem akartuk a táncot abba hagyni, így lettünk a Brassais Véndiák Alapítvány néptáncegyüttese.

– **Kiktől tanuljátok a táncokat?**

– Az öregektől. Beülünk az autóba, kimegyünk falura, ott a bácsika megmutatja, megtanuljuk tőle, hazajövünk és begyakoroljuk. Aztán amikor fellépünk a faluban is, ő az, aki az első sorban ül, és legjobban élvezzi a műsort.

Vége a szünetnek, a bejövők leteszik a kabátot, pulóvert – még beszélgetnek, egyik lány a forgást gyakorolja. Csongor is visszaindul, búcsúzóul még ad egy műsorfüzetet. Ő írt bele magyarázatot a táncokhoz, elképzelésük: Kalotaszeget kisebb tájaira bontva nézik a műsor összeállításakor. A természetes hasonlóságok mellett, ha nem is szembeszökő, de árnyalatokban észlelhető különbségek vannak tájegységként. Ennek bizonyítására készült a Kalotaszeg című műsor, amelynek szerkesztésében egy másik szempont is érvényesült: „a folyton változó világ látószögéből próbáljuk bemutatni Kalotaszeg táncéletét, azt, hogy milyen volt és milyen jelenleg. Hogy milyen lesz?”

*köpülő (Értelmező Szótár)

Horváth Anikó

(Szabadság/Campus, 1994/232. 4. – 1994. november 25., péntek)

Csütörtökön 17 órától gyermektáncház a Heltai Alapítvány székhelyén (Mikó – Clinicilor – utca 18. szám). [...]

(Szabadság, 1994/236. 2. – 1994. december 1., csütörtök)

1995

(LEVÉLBONTÓ)

Elkezdődött a szamosújvári táncházások új éve

Az idei év január 2–5-e között zajlott le „A népi kultúra napja” elnevezésű rendezvény második része. Akárcsak 1994 januárjában, a rendező most is a szamosújvári Kaláka néptáncegyüttes és a Téka Alapítvány. Körülbelül 100 gyermek és fiatal vett részt, fizette a részvételi díjat azért, hogy jobban megismerkedjen a népi műveltség titkaival. Ezúttal sikerült változatosabbá, érdekesebbé tenni a programot. Első nap táncoktatás volt a haladók számára, akik az idén marosszéki táncokat tanultak. A tulajdonképpeni rendezvény 3-án, kedden kezdődött. Délelőttönként a kezdők dunántúli és moldvai táncokat tanultak, a haladók pedig folytatták a marosszékit. Videofilm vetítése, Kallós Zoltán előadása, énektanítás tette változatosabbá a tevékenységet. A rendezvény igazi hangulatát az esti táncházak adták. Kedd estére a kalotaszegi zenekart hívtuk meg. „Netti” Sanyi bácsi, Árus Feri és kísérőik igazi hangulatot teremtettek. Szerdán este volt a rendezvény fénypontja: három zenekar – a szépenyerűszentmártoni, a buzai és a kolozsvári táncházzenekar – szolgáltatva a zenét. Ugyanakkor szentmártoni és feketelaki adatközlő táncosok léptek fel. Mivel a szamosújvári táncházások közül sokan az említett falvakból származnak, ragaszkodtunk az idősek szerepléséhez is azért, hogy a fiatalok maguk tapasztalják: azok a táncok, amelyeket a táncházban tanultak, szüleik, nagyszüleik tánca. Egyedi pillanatok voltak ezek. Apa a fiával legényest, anya a fiával csárdást táncolt. Szülők és gyerekek énekelték együtt azokat az énekeket, amelyeket a fiatalok a táncházban tanultak, az idősebbek pedig falujukból hoztak magukkal. Két-három órán keresztül a különböző generációk azonos hullámhosszra kerültek.

A táncházások egyöntetű kérésére utolsó este a magyarszováti Maneszes Márton és zenekara lépett fel. 1994 januárjában már eltöltöttünk együtt egy emlékezetes estét, amin ezúttal túltettünk. Éjjel 3 óráig tartott a táncház, miközben eddig nem hallott dallamok, énekek hangzottak el. Végezetül szeretnénk köszönetet mondani mindazoknak, akik hozzájárultak a rendezvény sikeréhez: György Károly budapesti táncoktatónak, a meghívott zenekaroknak, táncosoknak, s nem utolsósorban a Kalá-

ka néptáncgyűttes tagjainak, akik vakációjuk egy részét arra áldozták, hogy minden gördülékenyen zajlódjon. Reméljük, hogy az 1996-os rendezvény legalább ugyanilyen sikeres lesz.

Balázs-Bécsi Attila és Lénárd Enikő Mária Gizella

(Szabadság, 1995/20. 11. – 1995. január 28., szombat)

HELTAI RENDEZVÉNYEK

Február 23-án, csütörtökön du. 17 órakor jelmezes FARSANGI GYERMEK-TÁNCHÁZ. Minden gyereket szeretettel várunk. Sok játék, vetélkedő, zene. A legsikerültebb jelmezeket díjazzák.

(Szabadság, 1995/36. 2. – 1995. február 21., kedd)

Farsangi táncház

A Széchenyi téri vásárcsarnok utolsó emeletén farsangi táncház várja a szórakozni vágyókat március 6-án, hétfőn este fél 8 órától. Az estét az adatközlő meghívottak műsora, vetélkedők, szórakoztató programok teszik változatos-sá.²⁹

(Szabadság, 1995/43. 2. – 1995. március 2., csütörtök)

A TÁNCHÁZ tatarozás és az azt követő húsvéti ünnepek miatt, 1995 május 1-én indul újra!

(Szabadság, 1995/65. 2. – 1995. április 1., szombat)

A Heltai Gáspár Alapítvány Clinicilor–Mikó utca 18. szám alatti székházában minden csütörtökön du. 5 órától kétórás gyermektáncház indul. Egy óra tánc és játék és egy óra foglalkozás, melyhez ollót, ragasztót és színes papírt kérünk a gyerekektől.

(Szabadság, 1995/68. 2. – 1995. április 6., csütörtök)

Heltai rendezvény

Ma, 13-án 17 órától tojásfestés a Gyermektáncházban. Hozzatok magatokkal főtt tojást!

(Szabadság, 1995/73. 2. – 1995. április 13., csütörtök)

---

²⁹ Az esemény hirdetése megjelent a Szabadság Campus március 4-i, szombati mellékletében is: „Farsangi táncház vár hétfőn este fél 8-kor a Vásárcsarnokban. Vetélkedők, nyereemények is lesznek.”

Tízéves a Bogáncs

Az ünnepi rendezvénysorozat alkalmából kerül sor pénteken 11 órakor a Bogáncs évkönyv bemutatására. 17.30 órai kezdettel népzene koncert lesz. Házigazda az Üsztürü zenekar, meghívottak azok a népzeneészek, akik az elmúlt tíz évben muzsikáltak a Bogáncs néptáncegyüttesnek. 19 órakor táncház.

(Szabadság, 1995/85. 2. – 1995. május 4., csütörtök)

„Fiaim, ti csak énekeljetek!” Tízéves a Bogáncs néptáncegyüttes

Május 4–6. között ünnepelte a Brassai Sámuel Elméleti Líceum Bogáncs néptáncegyüttese 10. születésnapját. A háromnapos rendezvényt a diákok, a bogáncsosok szervezték, tanáraik, támogatóik segítségével.

Csütörtökön 11 órakor nyílt meg az iskola dísztermében a Bogáncs életét, tevékenységét bemutató kiállítás, amelyen képek, sajtókritikák, videofelvételek szerepeltek. Az ünnepségen fellépett a budapesti Hernád iskolai néptáncegyüttes, kerekasztal-megbeszélést a Művelődés szerkesztősége szervezett. A meghívottak, tanárok mellett most a bogáncsosok is elmondták véleményüket néptáncegyüttes–iskola–táncház kapcsolatáról. Műveltségünk részévé kellene tenni a néptáncot, népzeneét; a tanárokat, tanítókat pedig megismertetni a népi kultúrával. Délután a Bogáncs előadta a Kelekótya című mesejátékát, amely széki népmesék nyomán készült.

Pénteken Tolna Éva, az együttes vezetője mutatta be az évfordulóra kiadott évkönyvet. A délutáni népzene koncert házigazdája az Üsztürü zenekar volt, vendégei az elmúlt tíz évben a Bogáncs együttesben muzsikáló népzeneészek. A koncertet táncház követte. A szombaton megtartott ünnepi műsor címe Tíz év együtt. Az ünnepségsorozatot gálaműsor zárta az Állami Magyar Operában. A Kisbogáncs és Bogáncs táncaiban, majd a Brassais Véndiák Alapítvány Zurboló együttesének Kalotaszeg című műsorában gyönyörködhetett a közönség, azután az egyre erősödő „népies” zene mellett az egyetlen hegedű szava lassan elhalt, a népviseletbe öltözött párra sötétség borult. „Ne engedjétek a lángot kialudni!” (Péterfi Emília)

Bisztricsányi Gizella

(Szabadság, 1995/88. 2. – 1995. május 9., kedd)

Hová lett a táncház?

A diáknapok néptáncház-rendezvényén kérdeztük:

– **Gyakran jársz táncházba? (Táncolni tudsz?) Miért vagy most itt?**

– Nem. (Igen.) Nem járok táncházba. Most vagyok itt másodszor. Táncolni sem tudok. (Régebben még jártam, de most már nem nagyon van rá időm, mert végeztem.) Én a barátnómmal jöttem. Nem szeretem a táncházat, nem is akarok megtanulni táncolni, nem érzek rá elhivatottságot. (Nagyon élvezem a táncházat, a népzénet. Valahogy megmozgat bennem mindent, s jól tudok rá bulizni.)

– **Milyen gyakran szoktatok táncházban muzsikálni? Egyáltalán milyen gyakran van táncház?**

– Amikor hívnak, mi megyünk. Táncház általában havonta kétszer van.

– **Milyen zenekarban játszottok?**

– A mi zenekarunk az Üsztürü, de muzsikálunk a Háromszékben és amatőr zenekarokban is. De úgy egy éve a Bogácsban zenélünk a legtöbbet, közülünk Csongor, a Bogács vezetője.

– **Egyelőre pangás van itt. Később vajon jönnek még? Mennyien szoktak lenni?**

– Az igazság az, hogy nekem mindegy, mennyien vannak, aki jön, és mulatni akar, annak szívesen muzsikálunk. Most kb. 20-an vannak itt, hát ennyi emberrel már jó bulit lehet csinálni. De azt hiszem nem érdekli az embereket vagy nem is tudnak róla, hogy létezik táncház.

– **Elmúlt vajon a néptánc hagyománya?**

– A táncháznak nem a hagyománya múlt el, hanem kiment egy kicsit a divatból. De szerintem a táncház mint szórakozás kéne tovább éljen, s nem mint népnemzeti elvek továbbvivője. Ha lehet, táncházat olyan helyen kell szervezni, ahol van szeszesital is, s az csalogatja majd az embereket.

Hmmm. De a jelenlevő 25-30 ember egészen jól szórakozott. Volt aki még csak az alaplépéseknél tartott, volt aki már biztosabban ropta és volt teljesen profi is. Abban a pár emberben pedig, aki összehozta az egészet, fantasztikus lelkesedés volt. Nekünk meg a többieknek egy dolog marad: nemcsak értékelni és segíteni, hanem mindenekelőtt érdeklődni. Mert bulizni tényleg, népzeneire is lehet.

Sz. Szuszámi Zsuzsa

(Szabadság/Campus, 1995/97. 9. – 1995. május 20., szombat)

Táncházttáborok

Javában tart **Kalotaszentkirályon** a táncházttábor. Az augusztus 6. és 13. közötti rendezvény (nemzetközi résztvevőkkel is) a kalotaszegi táncok oktatását tűzte ki célul.

Augusztus 14. és 20. között pedig **Válaszúton** rendeznek hasonló találkozót, amelyen mezőségi magyar és román táncokat tanítanak az egybegyűlt fiataloknak. (Szabadság, 1995/156. 2. – 1995. augusztus 11., péntek)

Magyarfenestől Kielig

Beszélgetés a népi diplomáciáról, a kultúrdiplomáciáról, a kultúrseréről, a nyári oktató táborokról Pillich Lászlóval, a Heltai Alapítvány ügyvezető elnökével

– A Heltai Alapítvány, a könyvtári munka mellett, nevelő célzatú. Elsősorban a gyermekek felé fordulunk a közművelődés terén. Az idén, a tavalyi kísérlet sikerén felbuzdulva, 200 gyermek számára négy szakaszban szerveztünk nyelvvoktatással egybekötött táborot Illyefalván és a Szeben melletti Nagydisznódon. Míg általában az iskolai táborok 80 000 lej körüli árban mozognak, mi körülbelül 40%-os anyagi támogatást tudtunk biztosítani. Így a 110 000 lejes programjaink 60–65 ezer lejért sok diák számára váltak hozzáférhetőkké. A különbséget alapítványunk, meg olyan partnereink jóvoltából álltuk, mint a Soros Alapítvány, a Széchenyi Könyvtár vagy lelkes magánvállalkozók.

– De nemcsak nyelveket oktattok a fiataloknak.

– A tavalyinál jobban bekapcsolódtunk a táncotáborok rendezésébe. A székelykeresztúri Pipacsok népi együttessel társszervezője voltunk a felső-sófalvi Sóvidéki Táncotábornak. Az egyhetes táborban 270–300 fiatal vett részt, hazaiak, magyarországiak, felvidékiek, németországiak, japánok, kanadaiak. Teljesen új kezdeményezés a magyarfenesi gyermektábor, amelyet a falu lakossága, értelmisége, a szentlászlói polgármesteri hivatal is támogatott. A 20–25 fős oktatókból, zenészekből, kísérőkből álló stáb jó munkát végzett és a 150 részvevő gyerek lelkiileg meggazdagodva, a kalotaszegi tánc további igénylésével tért haza. És következett a kalotaszentkirályi tábor. Ez azért is fontos, hogy ezen az egykészség miatt halódó magyar vidéken, Kalotaszegen ne menjen veszendőbe a csodálatos népzene, a még élő adatközlők átadhassák a szokások, a dalkincs, a mozgásvilág minden belső melegét, jelzéseit és mások számára is érthetővé tegyék. Ugyanakkor a helyi fiataloknak is szeretnénk újbb értelmet és motivációt nyújtani ahhoz, hogy ne hagyják el oly könnyen a diszkó kedvéért ezt a fajta világot, amiért mások, akik már elveszítették, sokezer kilométerről jönnek el ide. Csúpn az, hogy Kalotaszentkirályon olyan néptáncegyüttes alakult ki, amely bárhol megállja a helyét, jelzi, hogy az utóbbi öt év nem telt el értelmetlenül.

– Hogyan történik a toborzás?

– A szervezés oroszlánrészét Németh Ildikó kolléganóm végzi. Ő most éppen pihen, majd október elsejétől kezdődik a jövő nyárra való felkészülés. Elkészül a terv, megszületnek a pályázatok azokhoz az alapítványokhoz, amelyek intézményünket támogatják. Tárgyalunk a táncoktatókkal, kiküldjük a szórólapokat, szóval elkezdődik a reklámozás. Februárban kezdenek befutni a jelentkezések. És sokszor március–áprilisban az összes helyek betelnek. Mert a minőség megőrzése végett ügyelni kell az optimális létszám betartására. Nyilván, aki hamarabb jelentkezik, vagy aki már harmadszor szeretne jönni, elsőbbséget élvez. Szakmailag nagyon segítenek a magyarországi táncházak és a Magyarországi Néptánc Egyesület. Például György Károly, a közismert Molnár utcai táncház vezetője, vagy Berecz András, aki az itteni népdalvetélkedő zsűrijének vezetője volt. De megfordulnak svájci, német szakemberek, európai és ázsiai folkloristák és tudományos igényességgel vizsgálják, tanulják táncainkat. Júniusban tisztázódik, milyen pénzek jöttek meg és mennyibe kerül a fiataloknak, júliusban pedig kezdődnek a táborok. Lehetőleg úgy, hogy aki akarja, elérhesse valamennyit. Ezek az oktatótáborok körbejárják Erdély valamennyi jelentős magyar néprajzi körzetét.

– Milyen kapcsolatteremtő lehetőségei vannak a külvilágnak?

– Ezt a nyári programsorozatot az indította be, hogy a Bogánacs együttes sikeres turnéztatása után egy 26 tagú gyimesfelsőlóki csángó hagyományörző együttest vittünk el az észak-németországi kiel-i fesztiválra. Olyan vidékre, ahol sokan a csángó kulturális értékekről ismertek meg bennünket. Mert négy helyszínes turné volt. Akadt olyan eset, hogy a családból három nemzedék együtt táncolt, ami Németországban nagy népszerűséget vált ki. A négy helyszín, ahol felléptünk: Martos (Felvidék), Kiel (10 előadással), a hamburgi Interetnikus Intézet Népek Tánca című rendezvénye és még vendégül látott Flensburgban a németországi dánok néptánc-együttese. Ez alkalmából alapítványunk meghívást adott át vendéglátóinknak egy erdélyi turnéra. Ugyanakkor meghívást kaptunk jövőre egy nagyszabású hollandiai néptáncfesztiválra, melyet az illetékes holland minisztérium és az UNESCO támogat. Valami általában jellemző az európai kis népekre és népcsoportokra: érzékenyebbek a saját hagyomány- és önazonosság megőrző emlékekre. Ebben a törekvésben mi egyformák vagyunk: egy szorb, egy katalán, egy dél-tiroli német számára is fontosak ezek az értékek. Mert így bekerülnek az európai körforgásba. Igénylik, és rajtuk keresztül közvetíteni lehet ezeket az értékeket. Elindultunk egy magyarfenesi gyermektáborból, de ebben már benne van a kiel-i fesztivál, és az, hogy kultúracsere-programok alakulhatnak ki. Gyakorlatilag ez ad értelmet nekünk itt, a Heltai Alapítványban, egész évi munkánknak.

Ördög I. Béla

(Szabadság, 1995/160. 3. – 1995. augusztus 17., csütörtök)

Táncol – balról jobbra – Péterffy Csilla és Deák Márton, Ferenczi Csaba és Ferenczi Judit, Csete Domokos és Csuruțiu Anna – Tranzit Ház, 2002. február 16.

„A Szabadság augusztus 8-i számában szép riportot talált az olvasó a gyerekek első népzene- és néptánc-táboráról, amelyet Magyarfenesen rendeztek meg.³⁰ Ez a maga nemében egyedülálló rendezvény láncszeme volt annak az egy-egy hetes népzene- és néptánc-tábor-sorozatnak, amely július 17-én kezdődött Gyimesközéplekon, folytatódott Felsősfalván, majd – rendhagyó módon Magyarfenesen közbeiktatva – Kalotaszentkirályon, s ezen a héten Válaszúton fejeződik be szombaton, augusztus 19-én.

A hagyományápolás jegyében folyó rendezvénysorozat az idén minden eddigit felülmúlt – tudtuk meg Kalotaszentkirályon a szervezőktől: Szép Gyulától, a Kolozs megyei művelődési felügyelőség tanácsosától és Németh Ildikótól, a Heltai Alapítvány rendezvényszervezőjétől. 1991-ben szerveztek először kalotaszegi népzene- és néptánc-tábort. 1992 óta Gyimesközéplek ad helyet hasonló rendezvénynek, széki, majd válaszúti színhellyel a Mezőség is bekapcsolódott, s az idén először a Sóvidék és a Maros-mente Felsősfalva színhellyel. Ezáltal Erdély valamennyi izgalmasabb tájegységének táncait, dalait, zenéjét tanulják a résztvevők, legnagyobbbrészt diákok, de főleg a nyugatiak között középkoriak is vannak, a néptánc megszállottai. Oly nagy az érdeklődés e táborok iránt, hogy aki nem jelentkezik idejében, azt nem is tudják fogadni. A kalotaszentkirályi a legnépszerűbb, profi tábor lett – mondták jogos büszkeséggel a szervezők. Kalotaszegi (pontosabban az épebben megmaradt Nádas-menti) és györgyfalvi táncokat tanított kezdőknek és haladóknak György Károly (Budapest), Tötszegi András és Tötszeginé Kelemen Tekla (Méra), gyermekeknek András Mihály és felesége, Irén (Csíkszereda, Hargita együttes); hagyományos közép-erdélyi hangszeres zenét (hegedű, háromhúrú brácsa és nagybőgő) Sinkó András marosvásárhelyi zenetanár irányításával

30 Lásd Bazsó Zsigmond: *Táncoltak, énekeltek a gyerekek*. In: *Szabadság* 1995/153. 5.

adatközlő (kalotaszegi hagyományörző) zenészek. A népdaloktatást Kallós Zoltán és Berecz András irányította. Színhelyek: kezdő és haladó táncosoknak a művelődési otthon és a lakodalmas terem, gyerekek táncoktatásának az iskola tornaterme, zeneoktatásnak az óvoda, énektanulásnak a legnagyobb terem, mert énekelni mindenki akart.”³¹

(Szabadság, 1995/160. 3. – 1995. augusztus 17., csütörtök)

„A mezőségi tánc tábor hétfőn kezdődött, és vasárnap ért véget Válaszúton. A Kallós Zoltán-kúria adott otthont a közel ötszáz résztvevőnek. Hollandiából, Svájcban, Jugoszláviából, Angliából, Japánból, Amerikából, Magyarországról érkezett tanulni vágyók, már a második naptól kezdve egy emberként ropták a mezőségi táncot. A zenét meghívott bandák szolgáltatták: Magyarországról három primás és egy teljes zenekar, Bardocz Sándor és zenekara, Harai László és zenekara, a pécsi Mecsek táncegyüttes zenekara.

A legilletékesebbet, Kallós Zoltánt kérdeztük, hogyan is kezdődött?

– A kezdet... Református kollégista voltam, és valahányszor a magyar népművészetről esett szó, úgy szellemi, mint tárgyi vonatkozásban, Kalotaszeg vagy Székelyföld, esetleg más tájegységet említettek, de én nagyon jól tudtam, hogy itt, a Mezőségen is komoly értékeink vannak. Valami belső erő hajtott, tenni azért, hogy megismerjék ennek a népnek is a kultúráját. Elmondhatjuk, hogy a hangszeres népzene a mezőségi magyar népzene a teteje. Jagamas János, egykori folklórtanárom szerint az erdélyi fejedelmi udvaroknak ez lehetett a zenélési módja. Maga a mezőségi tánc is gyönyörű, mindenhol nagyon közkedvelt, és valahány tánc ház van szerte a világon, az utolsó pár mindig a mezőségi.

1990 elején létrejött a Kallós-alapítvány, utána visszakerült tulajdonába a választói birtok és ház.

– A ház, ahol most működhetünk, negyven évig a kollektív gazdaság székháza volt. Úgy kaptam vissza, hogy mégcsak ki sem meszelték, nem beszélve lerobbant állapotáról. Rendbehozatala nagyon sok pénzbe került és még fog kerülni, hiszen mostanig csak az alsó részt tudtuk elfogadhatóvá tenni. Nagyon kevés anyagi segítséget kaptunk. Éppen ezért kicsi kritikával illetném az itteni Illyés Alapítvány kuratóriumát, mert én pályázatomban 350 ezer forintot kértem, amiből 100 ezret építkezésre használtam volna, de sajnos nem adták meg. Én nem vagyok az ellen, hogy a kalotaszentkirályiakat támogatták, de őket a községi tanács is mindenben támogatja. Én ezt nem várhatom el a választóiaktól, mert sokkal szegényebbek, a körülmények is másak. Az ő támogatásuk, az elfogadás, az, hogy csinálhatunk amit akarunk. Az Illyés Alapítványhoz beküldött pályázatomban elnapolták, azzal érvelve, hogy nincs pénz, de ha én csak a felét megkaphattam volna annak az összegnek, amennyiért jelenlegi székházukat vásárolták, olyan művelődési központot hoztam volna létre, mint az illyefalvi. Nekem is véges a pénzem. Tudott dolog, hogy én sehova nem tartoztam, és most sem tartozom. Összekuporgattam egy kis pénzt, ezt felhasználtam, de azt se lehet kívánni, hogy mindent én fizessek a zsebemből, mert nemsokára hetven éves leszek és arra is kell gondoljak, mit hoz a jövő. A Clujex-Scantrade cégtől kaptunk egy kis anyagi támogatást, ami viszont egy csepp volt a tenger-

31 Részlet Schuller Mária *Minden eddigit felülmúlt* című írásából.

ben, mert az eddigi munkálatok belekerültek vagy 18–20 millió lejbe. Vízet kellett behozni, a régi kutat ki kellett ásni, fürdési lehetőséget kellett biztosítani a táborozóknak. Hogy egyáltalán az idén létrejöhetett ez a táncházatábor, az Szép Gyuszi érdeme, mert beletette az országos tervbe. A panasz mellett sok embernek tartozom köszönettel is: a községháza vezetőségének, a szamosújvári Kaláka táncgyűttesnek és a Téka-szervezetnek, akik fáradságot nem ismerve dolgoztak két hónapon keresztül az épület rendbehozatalán. Annak idején a házat és a birtokot egy társadalmi alapítványnak, szervezetnek ajánlottam fel, annak érdekében, hogy tegyünk valamit ennek a vidéknek a magyarságáért. Mert szórványvidék, ahol nincs se magyar iskola, se kulturális központ. Azt tanácsolták, forduljak az egyházhoz, mert egyházi vonalon inkább lehet támogatni egy ilyen elképzelést. Készítettem egy ajándékozási levelet a református egyháznak, de ott se találtam támogatásra. Én már nem vagyok se 30, se 40, se 50 éves, hanem annál sokkal több, ne várják hát tőlem, hogy egy jó cél érdekében én futkossak pénz után. Nekem elég az, hogy megszervezem a tábort, ami nem kis munkába és energiába kerül. Miként megy a tábor? Azt kérdezzék meg a résztvevőktől. Én úgy látom, hogy mindenki elégedett.

Szép Gyula neve többször is elhangzott a beszélgetések során.

– **Mi is az ön szerepe ebben a táborban?**

– Amellett, hogy szinte egész életemben a népzene- és néptáncmozgalommal foglalkoztam, jelenleg a megyei művelődési felügyelőségen dolgozom és így közvetlen kapcsolatban vagyok a román Művelődési Minisztériummal. Így volt lehetséges, hogy az erkölcsei támogatás mellett, némi kis anyagi támogatást is szerezhettem ennek a tábornak.

– **Szeretném, ha néhány szót szólna az alapítvány tevékenységéről.**

– Az alapítvány fő tevékenységi területe a népzene-, néptáncműsorok szervezése, valamint gyűjtemények kiadása videokazetták, hangkazetták, lemezek és lejegyzett kötetek formájában. Népzenei gyűjtemények, néprajzi kötetek szerkesztése, kiadása. Ezenkívül, lehetőséget teremteni, hogy fiatalok díjmentesen részt vehessenek különböző táborokban, szakoktatáson.³²

(Szabadság, 1995/163. 5. – 1995. augusztus 22., kedd)

„Az egyik igen fontos terület, ahol szerepet vállaltunk, a népzene és néptánc hagyományainak ápolása. Az iskolai év alatt hetente szervezünk táncházat Kolozsvárott, 150–200 érdeklődő, javarészt egyetemi hallgató számára. Munkatársaink néptáncot oktatnak pinceklubunkban, a kicsik táncházában, s több olyan iskolában, ahol erre igény mutatkozott. Egyedüli vagy társszervezői finanszírozói vagyunk a legrangosabb tájegységi táncatöröknek – mint amilyen a felsősófalvi, kalotaszentkirályi, magyarfenesi –, amelyek rangos nemzetközi részvétellel, évente mintegy 7–8000 résztvevővel kerülnek megrendezésre. A hagyományos értékek világában támogatói vagyunk a régizenei világnak, társrendezői az évenként rendezett reneszánsz zenei fesztiválnak, a Kolozsvári Mátyás napoknak.”³³

(Művelődés, 1995/8–9. 70.)

32 Részlet Horváth Gyöngyvér *Utolsó pár mindig mezősegi tánc* című írásából.

33 Részlet Pillich László *Heltai Gáspár Könyvtári Alapítvány* című írásából.

Szeptember 25-től minden szerdán gyermektáncház a Heltai Alapítvány székházában (Clinicilor 18). Délután 5–6 óra között a 4–7 éveseket, du. 6–7 óra között a 8–10 éves gyermekeket oktatják.
(Szabadság, 1995/188. 2. – 1995. szeptember 26., kedd)

RENEZÁNSZ TÁNCHÁZ

Az Amaryllis Klub reneszánsz táncházat rendez ma, 9-én du. 6 órakor a Teológia konviktusában. Ambrus Kati (Zurboló) a francia branle-okhoz hasonlító csángó körtáncot tanít.
(Szabadság/Campus, 1995/241. 9. – 1995. december 9., szombat)

Kodoba Márton – Tranzit Ház, 2002. február 16.

1996

Gyermektáncház indul január 15-én, hétfőn du. 5 órakor a Heltai-alapítvány Mikó utca 18. szám alatti székházában és este fél 7-től felnőtt táncház a kolozsvári bábszínház előcsarnokában.

(Szabadság, 1996/10. 2. – 1996. január 13., szombat)

MÁRCIUSIG ELMARAD a Heltai Gáspár Könyvtári Alapítvány által szervezett – a Megyei Egészségügyi Felügyelőség rendelkezése értelmében, az influenza-járvány miatt – gyermek- és felnőtt táncház.

(Szabadság, 1996/27. 2. – 1996. február 2., péntek)

Táncház március 4-én 5 órakor óvodásoknak és 6 órától kisiskolásnak a Heltai Alapítvány székházában, fél héttől pedig felnőtteknek a Bábszínház előcsarnokában.

(Szabadság, 1996/50. 2. – 1996. február 29., csütörtök)

„Kitöröm a nyakamot, mégse hagyom magamot!” Az Apáczai Szarkalába

Az Apáczai Csere János Líceumban 1995-ben alakult meg a Szarkaláb néptáncgyűttes, amelynek pillanatnyilag 20–25 tagja van. Nemcsak apáczaisok táncolnak itt, hanem báthorysok, szaksulisok és visszajáró végzősök is. **Pillich Gyöngyi** elsőéves egyetemi hallgatót kérdeztem, aki öccsével, **Balázssal**, elvállata az oktatói szerepet.

– Már három éve folyik néptáncoktatás az iskolában – mondta Gyöngyi –, de ez eddig csak oktatásszinten maradt: úgy tűnt, nincs igény egy különálló együttes megalakítására. 1995-ben viszont összeverődött a megfelelő társaság is ahhoz, hogy együttest alakíthassunk.

– **Miért pont SZARKALÁB?**

– Próbákon kihirdettük, hogy mindenki gondolkozzon egy megfelelő együttesneven. Több javaslat volt: Délibáb, Búzavirág... De a többség a Szarkalábra szavazott.

Úgy gondoljuk, hogy ez elég egyéni név, kissé parasztos hangzású... Kétértelműsége is javunkra válik: jelentheti a szarkaláb virágot, de vonatkozhat a táncosok lábára is.

– **Mikor próbáltok, mit tanultok?**

– Kétszer egy héten próbálunk két-két órát. Mindig negyedórás bemelegítővel kezdjük, ritmusgyakorlattal folytatjuk. Ezután jön a kimondott tánctanulás, énektanulás és végül szabad tánc szokott lenni. Eddig kalotaszegi és mezőszegi táncokat tanultunk. Természetesen a stíluson még sokat kell csiszolni, de most már nekifogunk a lapádinak és felcsíkinek is.

– **Hogy megy a tánctanulás?**

– Elég nehezen... Vannak viszont olyanok is, akik már különböző tánc táborokban és tánc házakban tanulgattak és nagyjából ismerik a lépéseket. Két fellépésünk is volt már. Az első, a bemutatkozó előadás december 21-én volt az Apáczai-líceumban. (Ezt azonban megelőzte egy ún. keresztelő-buli, amit a Heltai Alapítványnál tartottunk.) A karácsonyi előadáson széki, kalotaszegi és mezőszegi táncokkal léptünk fel.

– **Nagy sikerek voltak?**

– Nem volt egetrázó siker. Elég bizonytalanok voltunk, nagyon sokan először léptek színpadra; a kezdők alig tudták a táncokat. A második előadás január 27-én, ugyancsak az Apáczai dísztermében volt. A Heltai Gáspár Alapítvány szervezte Kisebbségi Konferencia keretén belül rendeztek néptáncelőadást. Mi is itt léptünk fel egy román és egy cigány együttesel együtt, egy kalotaszegi táncrenddel. Ez az előadás valamivel sikeresebb volt, mint az első. Köszönetet mondunk ezért a **Tarisnyás Zenekarnak**, akik lehetővé tették, hogy zenekar kíséretében táncoljunk. Sajnos az első előadáson csak szalagon ment a zene.

– **Hogy fogadták ezt a kezdeményezést az iskolában?**

– Kezdetben nem nagyon vettek komolyan bennünket. De miután bemutkoztunk, láthatták, hogy komolyan gondoljuk az egészet és keményen dolgozunk, és most már érezhető az elismerés. Van az együttesnek saját „ruhatára” is, de elég szegényes. Ez sokszor gondot okozott előadások előtt. De most úgy néz ki, lassan megoldódik ez a probléma is az igazgatóság jóvoltából.

A táncosokat arról kérdeztem, hogy MIÉRT járnak táncolni. Sokak számára a néptánc szórakozást jelent: jól érzik magukat ebben a társaságban. Tetszik nekik a népzene és néptánc. Más vélemények: „elsősorban azért táncolok, mert tanítóképzős vagyok és egyszer szeretném átadni a kicsiknek is azt, amit én megtanultam”, „szerintem illik megismerni saját népünk táncait...”

– Akarod tudni miért járok? – kérdezte egyikük. – Menj el egyszer tánc házba, nézd meg, milyen az, amikor hús pár mezőszegit táncol és akkor megérted!

Igaza volt. Ezt érezni kell: ha valóban beleéled magad a táncba, minden más megszűnik körülötted. Valami végtelen nyugodtság, méltóságteljes, (jó értelemben vett) ősi büszkeség uralkodik el rajtad.

Kiss Erika

(Szabadság, 1996/58. 4. – 1996. március 9., szombat)

TAVASZI VAKÁCIÓJA UTÁN újra indul a GYERMEKTÁNCCHÁZ. Április 22-én, hétfőn du. 5 órakor az óvodásoknak; 6 órától a kisiskolásoknak a Heltai-alapítvány Mikó (Clinicilor) utca 18. szám alatti székházában, a felnőttek TÁNCCHÁZÁT este 7 órától tartják a kolozsvári Bábszínház előcsarnokában. (Szabadság, 1996/90. 2. – 1996. április 20., szombat)

A DIÁKNAPOK MŰSORA

[...]

Május 9., csütörtök:

17.30 Berecz András és az Ökrös zenekar – Báthory líceum díszterme [...]

Május 10., péntek:

[...] 21.00 Táncházbuli reggelig – Diákház sportterme [...]

(Szabadság/Campus, 1996/100. 5. – 1996. május 3., péntek)

INDUL A GYEREKTÁNCCHÁZ 1996. október 4-én, pénteken du. 5 órakor. A megnyitó után állítják össze a leendő csoportokat és egyeztetik a programot. Szeretettel várnak minden érdeklődőt a Heltai-alapítvány Mikó/Clinicilor utca 18. szám alatti székházában.

(Szabadság, 1996/230. 2. – 1996. október 2., szerda)

Heltai-rendezvények:

Gyerektáncház. Október 10-én, csütörtökön délután 5 órától óvodásoknak, este 6 órától pedig kisiskolásoknak.

(Szabadság, 1996/236. 2. – 1996. október 9., szerda)

MADISZ-hírek

Kérjük azokat az V–VIII. osztályos tanulókat, akik a tanítással egybekötött táncházba szeretnének beiratkozni, jelentkezzenek csütörtök du. 5–7 óra között a MADISZ székházában (Petőfi/Avram Iancu utca 21., földszint). Egyéb információkat telefonon kaphatnak: 122-466, reggel 8–11, este 21–24 óra között. (Szabadság, 1996/237. 2. – 1996. október 10., csütörtök)

A CORVINEUM-rendezvények keretében indul a TŰCSÖKZENE a következő foglalkozásokkal: zeneóvoda, népi táncoktatás, hangszerismertető zenebona, furulya- és blockflöte-oktatás Nistor Krisztina, Both József és Sallai Zsuzsa vezetésével. Irányító Bak Márti. Programfelelős László Bakk Anikó. Megnyitó: október 11-én, délután 5 órakor a Német Demokrata Fórum Unió utca 8. szám alatti termében. Az óvodások és kisiskolások számára a PIMPIMPÁRÉ csoport meglepetést tartogat.

(Szabadság, 1996/237. 2. – 1996. október 10., csütörtök)

CORVINEUM-RENDEZVÉNYEK

Gyermekeknek: – minden pénteken 17 órától zeneóvoda (4–7 éveseknek);
– minden szerdán 17 órától váltakozva (!) népi tánctanfolyam és minikoncertek (zenehallgatás, hangszerbemutató, furulyaoktatás) 6–8 éveseknek.
Fiataloknak: – Amaryllis reneszánsz táncház;
– népi tánctanfolyam (gyimesi és moldvai csángó néptáncokkal kezdjük). Minden szerdán 18.30 órától váltakozva. Október 23-án tánctanfolyam lesz.
Valamennyi tevékenységet, egyelőre, a Német Demokrata Fórum székhelyén – Memorandumului (Unió) utca 8. szám, I. emelet – tartjuk.
(Szabadság, 1996/245. 2. – 1996. október 19., szombat)

TÁNCZHÁZ minden hétfőn este 7 órától a Monostori út 16. szám alatti Művelődési Házban. Szeretettel várnak mindenkit!
(Szabadság, 1996/250. 2. – 1996. október 25., péntek)

Szarkaláb-születésnap

Az Apáczai Csere János Líceum néptáncegyüttese, a Szarkaláb, fennállásának I. évfordulóján, 1996. november 29-én, 16 órakor a Báthory István Líceum dísztermében, ünnepi előadást szervez. Fellépnek: a Brassai Sámuel Líceum Bogánics néptáncegyüttese, a Zurboló együttes (Kolozsvár), a Kaláka (Szamosújvár), újvidéki néptáncegyüttes (Vajdaság), valamint hagyományörző együttesek Kalotaszentkirályról és Magyarlapádról.

Este 9 órától ünnepi táncház a Monostori út 16. szám alatti művelődési házban. Zenélnek: Fodor (Neti) Sándor, ifj. Fodor (Neti) Sándor, Varga István (Kiscsipás) kalotaszegi primások, Codoba Florin magyarpalatkai primás, a Tarisznyás zenekar (Kolozsvár), valamint Molnár Szabolcs, Köllő Gergely és Máyer Róbert csíkszeredai zenészek. Mindenkit szeretettel várnak.

(Szabadság, 1996/279. 2. – 1996. november 28., csütörtök)

„Hiszek abban, hogy a tradicionális paraszti kultúra elemeiből szervesen beépíthetünk posztmodern életünkbe is. Ilyen szimbolikus tőkét jelent számunkra a hagyományos néptánc és népzene, mely a vele kapcsolatos tánc házzal együtt képes napjainkban is közösséget teremteni, közösséget működtetni, egy sajátos mozgáskultúrát, tartást nyújtani fiataloknak és már nem fiataloknak.

Értelmiségieknek, közművelődéssel foglalkozóknak valahol kötelessége, hogy megismertessék a fiatalabb nemzedékkal azt a kultúrát, amellyel az ifjú nemzedék organikus módon már nem találkozhat sem családjában, sem makroközösségében.

Az 1970-es években kibontakozó magyar tánc ház- és Kaláka mozgalom éppen Bartók és Kodály nevével jelzett módszer alapján akarta úgy beépíteni modern életünkbe a néptáncainkat meg népzeneinket, hogy azok egyetemes és korszerű emberi érzések, közösségek kifejezőjévé váljanak. Nem hiszek egyértelműen a népi kultúra identitást termelő, erősítő szerepében (hiszen legjobb tánc házi zenészeink már tőlünk nyugatabbra keresik kenyerüket), de meggondolkoztató tény, hogy 1984-től kezdődően a hatalom keményen lecsapott az erdélyi és a kolozsvári magyar tánc házak közösségeire.

Ezekben az összetett, bonyolult években kezdte meg tevékenységét Németh Ildikó, aki már 1981-től a kolozsvári tánc ház lelkes tagjává vált. Amikor a hatalom betiltotta tánc házat, akkor barátaival magánlakásokban, folytonos zaklatások közepette, titokban szervezték és működtették tovább az 1989-es palotaforradalomig.

Érdekes, hogy a változások után sem ment minden a legsimábban. Németh Ildikó 1990-től férjével, Németh Attilával együtt megszervezték a tánc házat előbb a Monostori Művelődési Házban, majd a Diákházban, a Piacsarnokban és más színtereken. A fiatal csoportok mellett figyelmük kiterjedt az iskoláskorú gyermekekkel való foglalkozásra is. Előbb a Német Demokrata Fórum, majd a Diákház és végül a Heltai Alapítvány helyiségeiben foglalkoztak az óvodás, kis- és középiskolás gyermekekkel. Jelenleg különböző iskolákban 620 tanulóval foglalkoznak szervezett keretek között. 1995-től Magyarfenesen a kisiskolásoknak szerveztek tánc háztáborot, ahol szakemberek bevonásával a gyermekek megismerkedhettek a tárgyformálás örömeivel, népi játékokkal, kézművességgel, nemezeléssel, faragással stb.

1991-től nagy megszállottsággal fogtak hozzá a kalotaszentkirályi nemzetközi tánc háztábor megszervezéséhez, melynek 1994-ben több mint 800 résztvevője volt a világ minden sarkából. Makacs szívóssággal készítették elő a mezőségi tánc háztáborokat. 1993-ban előbb Visán kezdték el, majd 1994-től Kallós Zoltán szülőfalujában folytatták. Mivel igény volt rá, 1995-től a Sóvidéken megszervezték táborban székely táncokkal és Küküllő menti folklórral ismerkedhettek meg az erdélyi tánc zenével, tánc hagyományokkal, hanem a régió sajátos népművészetével, népi játékaival, népszokásaival is kapcsolatba

kerülhettek. Úgy véljük, hogy a népi kultúra ilyen fajta intézményesített formalmazása elősegíti a különböző vidékekről érkezett, különböző ajkú fiatalok közeledését, ismeretségét, barátságát, párkapcsolatait s a sokat emlegetett faluturizmus kibontakozását.”³⁴
(Művelődés, 1997/1. 3–4.)

„Hetente nyolcszáz magyar fiatal

Balázs-Bécsi Attilát nem volt könnyű riporter-magnó elé ültetni: szervezéssel kapcsolatos teendői lekötötték. A tömegben szerényen elvegyülő tanár harminckét éves és történelem-filozófia szakot végzett.

– Moldvai tanárkodásom után 1990-ben jöttem Szamosújvárra tanítani – mondta Attila. – Gyergyói vagyok, a feleségem szamosújvári. Már az első tanáréveimben szükségét éreztem annak, hogy a tanításon kívül is foglalkozzam a fiatalokkal. Moldvában nem éreztem nagy pedagógiai elhivatottságot, de itt Szamosújváron azon vettem észre magam, hogy iskolán kívüli tevékenységeimnek kezd sikere lenni. A gyerekek hamar ráhangolódnak annak az embernek a hullámhosszára, aki foglalkozik velük.

– Mikor kezdted a szervezést?

– A forradalom után – mint mindenki – én is nekifogtam tevékenykedni: MADISZ-t szerveztünk stb. Aztán a MADISZ felbomlott, telt az idő, és végül rájöttem, hogy már alig vagyunk olyanok, akik az ifjúságot szervezni próbáljuk, Szamosújváron közösségformáló erőre lenne szükség. És nekifogtam... Táncházakat szerveztünk – eleinte amolyan táncház-diszko volt –, aztán fokozatosan igényesebbek lettünk, és igen komolyan elkezdtünk foglalkozni a népi kultúrával. 1992-ben már egy tizenöt-húsz, kilenc-tizenkettedikes diákokból álló közösséget sikerült kinevelni. Akkor kezdett tehát a mozgalom komolyodni. 1993-ban úgy éreztük, érdemes intézményesíteni ezt az úgynevezett ifjúsági klubot. Az egyház rögtön mellénk állt. Így hol egyházi termekben, hol az iskolákban tevékenykedtünk. Három év elteltével pedig íme, itt az eredmény...

– Sokan járnak ide?

– Hetente nyolcszáz magyar fiatal fordul meg itt... Néptáncoktatásra például – I-VIII. osztályról van szó – körülbelül háromszáz gyerek jár. Minden osztálynak külön órarendje van. Néprajzi körre hetvenen jelentkeztek – ide már idősebbek is járnak. Érettségire és felvételekre is előkészítünk: igen nagy az érdeklődés. Informatika körünk is van: az oktató Kolozsvárról jön, hetente öt órát foglalkozik a gyerekekkel. Ezenkívül természetvédő, helytörténeti kör, kézműves műhely is működik: szövés, gyöngyfűzés...”³⁵

(Szabadság, 1997/9. 5. – 1997. január 14., kedd)

34 Részlet Pozsony Ferenc *Németh Ildikó laudációja* című írásából.

35 Részlet Szabó Csaba *Felavatták a Téka Művelődési Központot* című írásából.

A SZAMOSÚJVÁRI TÉKA ALAPÍTVÁNY rendezvénysorozattal ünnepli a táncház és a Kaláka néptáncsoport folyamatos működésének ötödik évfordulóját. Pénteken du. 6 órától táncház, szombaton délelőtt videovetítés, du. 5 órától gálaműsor a helybéli művelődési házban. Utána a Téka-ház nagytermében széki bál. Meghívott a kolozsvári Tarisznyás zenekar.

(Szabadság, 1997/17. 2. – 1997. január 23., csütörtök)

A MADISZ GYERMEKTÁNCCHÁZA népi táncokat, szokásokat, népdalokat tanít 8–15 éves gyerekeknek. Jelentkezni a székházban lehet a fenti napokon és órákban. Minden érdeklődő gyereket szívesen látunk.

(Szabadság, 1997/27. 2. – 1997. február 4., kedd)

Újra telt ház Szamosújváron

Rövid két hét alatt második sikeres tömegrendezvény a Szamosújvári Téka Alapítványban. Január 14-én a Szabadság olvasói megismerkedhettek a Téka Művelődési Központtal. Január 24-25-én ötéves fennállását ünnepelte a szamosújvári Táncház és a Kaláka néptáncgyűttes. Tudomásunk szerint nagyon kevés erdélyi táncház és amatőr néptáncsoport ért meg öt évet 1989 után. Most azok ünnepeltek, akik eddig önzetlenül dolgoztak azért, hogy e kisváros művelődési élete, mindennapi életük kiépjen a hétköznapiakból. Szerveztek és ünnepeltek, mindkettőt maximális sikerrel.

A rendezvény péntek délután mezőségi táncházzal kezdődött. Feketelaki, buzai, bonchidai, magyarszováti énekesek, táncosok, zenészek, adatközlők, felnőttek, fiatalok hajnalig örültek e közösségi lét ritka élményének. Közben érkeztek a vendégek: a veszprémi Kurázi, az udvarhelyi Gereben, a kolozsvári Szarkaláb néptáncgyűttesek. Ők másnap délután léptek fel a kolozsvári Bogács és Zurboló együttesekkel a gálaműsor keretében. A szamosújvári magyarságot dicséri az, hogy egy hónap leforgása alatt háromszor töltötték meg zsúfolásig a Művelődési Ház nagytermét. Az előadást a házigazda Kaláka néptáncgyűttes fejezte be.³⁶

A rendezvény széki bállal folytatódott. A Téka Központ nagytermében több mint 300-an gyűltek össze. Megcsodálták a széki adatközlők táncait, énekeit, furulyamuzsikáit, és közben idősek, fiatalok együtt mulattak. „Sajnos – mondta az egyik széki származású szamosújvári –, ezt már Széken nem tapasztaljuk. Tanítani jöttünk, mi idősek, de tanultunk tőletek.” Mindez a szamosújvári táncházások érdeme.

---

36 A szamosújvári Kaláka Néptáncgyűttes évfordulós ünnepségére szervezett fesztivál tulajdonképpen az I. Ifjúsági Néptáncfalalkozó volt Szamosújváron, mely néptáncfalalkozót azóta is minden év tavaszán megszervez a helyi Téka Alapítvány, így 2017-ben huszonkettedik alkalommal került megrendezésre.

Végezetül egy, sok civil szervezet számára fontos tanulság. A Téka Alapítványnak sikerült mindkét rendezvényét saját erőből, helyi anyagi forrásokra támaszkodva megszervezni – jól! Ez sokat jelent ma, amikor bármilyen kis rendezvény megrendezéséhez pályázatokat írunk, hazai és külföldi alapítványokhoz. Ez kényelmességre nevel! Vannak saját erőforrásaink is, mint ahogy voltak a kommunista rendszerben is, amikor csak saját magunkra támaszkodhattunk.

A Téka Alapítvány idén már nem ünnepel többet. Jönnek a hétköznapiak, amelyek kinevelik a folytatáshoz szükséges embereket.

(Téka)

(Szabadság, 1997/27. 5. – 1997. február 4., kedd)

Farsangi táncház február 15-én este 7 órától a Monostori út 16. szám alatti művelődési házban. Meghívtak: visai táncosok, palatkai zenészek, Fodor Sándor (Netti) és fia, Tarisznyás zenekar, Űsztürü zenekar.
(Szabadság, 1997/36. 2. – 1997. február 14., péntek)

---

25 éves a kolozsvári táncház – Tranzit Ház, 2002. február 16.

HELTAI-RENDEZVÉNYEK

Hétfőn, február 24-én, 19 órai kezdettel indul a Táncházt. Helyszín: Monostori út 16. szám.

(Szabadság, 1997/43. 2. – 1997. február 22., szombat)

Mátyás-napok

Február 28-án, pénteken: 16.00 – GYERMEKFÓRUM II. A 14-es Számú Általános Iskola tanulói egy Mátyás-legendát mutatnak be. Aprók táncháza: Szabó Zelmira (reneszánsz táncok), Both József és Sallai Zsuzsa (moldvai csángó táncok) irányításával.

Helyszín: a Német Demokrata Fórum székháza (Memorandumului 8.).

18.00 – NÉPI TÁNCHÁZ – ANTIK TÁNCHÁZ

Kerekasztal-beszélgetés a Corvineum Alapítvány és a Művelődés folyóirat közös szervezésében.

Helyszín: a Német Demokrata Fórum székháza (Memorandumului 8.).

19.00 – CSÁNGÓ TÁNCHÁZ

Az Amaryllis táncgyűttes szervezésében. Oktatók: Both József, Sallai Zsuzsa, Kiss Emőke.

Helyszín: a Német Demokrata Fórum székháza (Memorandumului 8.).

(Szabadság, 1997/48. 2. – 1997. február 28., péntek)

MADISZ-ablak

Táncháztunk újabb magyar néptáncanfolyamot indít 14–18 éves fiataloknak. Jelentkezni a székházban lehet (Avram Iancu 21., földszint) minden kedden, szerdán, csütörtökön 14–17 óra között, illetve a 122-466-os telefonszámon 8–11 óra között.

(Szabadság, 1997/55. 2. – 1997. március 8., szombat)

Táncanfolyam

Az Amaryllis klub csángó táncanfolyamot szervez március 22-én, szombaton este 7 órától a Német Demokrata Fórum (Unió – Memorandumului utca 8., I. Emelet) termében. Táncoktató Kolozsi Attila, Sepsiszentgyörgy. Muzsikálnak Vánca Jenő, Veress Zoltán, Ambrus Attila, László Áron. Mindenkit szeretettel várnak.³⁷

(Szabadság/Campus, 1997/60. 5. – 1997. március 14., péntek)

---

37 Az esemény hirdetése megjelent Corvineum-rendezvények címmel a Szabadság március 20-i, csütörtöki lapszámában is: „A TŰCSÖKZENE barátait – főleg I–IV. osztályosokat – reneszánsz és csángó táncanfolyamra hívjuk és várjuk március 22-én, szombaton délután 5 órakor. AZ AMARYLLIS KLUB szervezésében csángó táncházt tartunk szombaton este 7 órakor. Táncoktató: Kolozsi Attila (Sepsiszentgyörgy) és Kiss Emőke. Mindkét rendezvénynek a Német Demokrata Fórum Unió utca 8. szám alatti székháza ad otthont.”

HELTAI-RENDEZVÉNY

Hétfőn este 7 órától ismét TÁNCHÁZ! Helyszín: a Monostori út 16. szám alatti Művelődési Ház. Muzsikál a Tarisznyás együttes. Oktatók: Doka Sándor és Doka Annamária. Mindenkit szeretettel várnak!

FINN TÁNCHÁZ! Minden második szerdán, helyszín: a Heltai-alapítvány klubterme (Clinicilor 18.). Oktató Aila Nieminen. Minden érdeklődőt szeretettel várunk!

(Szabadság, 1997/66. 2. – 1997. március 21., péntek)

Heltai-hírek

Minden második szerdán Finn táncház este 8 órától a Heltai-alapítvány klubtermében (Clinicilor/Mikó utca 16.). Oktató Aila Nieminen.

Ismét várják a gyerekeket az Aprók táncába minden csütörtök délután 5 órára, a Heltai-alapítvány klubtermébe.

(Szabadság, 1997/69. 2. – 1997. március 25., kedd)

Húsvéti táncház

Március 31-én este 7 órától húsvéti táncház lesz a Monostori út 16. szám alatti művelődési házban. A talpalávalót a sepsiszentgyörgyi Botoska és a nagyváradai Palló együttes húzza. Moldvai népdalokat és táncokat tanít Tasnádi Erika, ezenkívül számos, meglepetésnek szánt meghívott lép majd fel. A táncházat a Heltai-alapítvány szervezi.

(Szabadság/Campus, 1997/72. 5. – 1997. március 28., péntek)

A KOLOZSVÁRI MADISZ ÓVODÁS TÁNCHÁZAT INDÍT gyerekek számára, ahol népi táncokat, dalokat, gyerekjátékokat tanítanak. A csütörtökön du. 6 órától heti rendszerességgel sorra kerülő rendezvényre az Avram Iancu (volt Petőfi) utca 21. szám alatt lehet föliratkozni.

(Szabadság, 1997/80. 2. – 1997. április 9., szerda)

Heltai-rendezvények

[...] Minden hétfő este 19.00 órától táncház a Monostori út 16. szám alatti Művelődési Házban. Oktatók: Doka Sándor és Doka Annamária, muzsikál a Tarisznyás együttes.

Minden második szerdán FINN TÁNCHÁZ (legközelebb április 16-án). Helyszín: a Heltai-klub, Clinicilor (Mikó) utca 18. sz. Oktató Aila Nieminen. Minden érdeklődőt szeretettel várunk!

(Szabadság, 1997/86. 2. – 1997. április 16., szerda)

Corvineum-rendezvény

RENEZÁNSZ TÁNCCHÁZAT szervez április 23-án, szerdán este 7 órától az Amaryllis-klub. A szünetben csángó táncok. Helyszín: Unió (Memorandumului) utca 8. szám, I. emelet. Támogatók: Német Demokrata Fórum és a Soros-alapítvány kolozsvári kirendeltsége.

(Szabadság, 1997/92. 2. – 1997. április 23., szerda)

Táncházak programja:

Minden hétfőn, este 7 órai kezdettel a Monostori út 16. szám alatt magyar népi – alkalmanként csángó – táncház. Minden második szerdán a Német Fórum Memorandumului úti székházában reneszánsz táncház, szintén este 7 órától kezdődően.

(Szabadság/Campus, 1997/94. 5. – 1997. április 25., péntek)

Corvineum-rendezvény

RENEZÁNSZ TÁNCCHÁZA május 7-én, szerdán, este 7 órától az AMARYLLIS-klub. (A szünetben moldvai csángó táncok.) Helyszín: Unió (Memorandumului) utca 8. szám, I. emelet. Támogatók: Német Demokrata Fórum és a Soros-alapítvány kolozsvári kirendeltsége.

(Szabadság, 1997/100. 2. – 1997. május 6., kedd)

CORVINEUM-rendezvény

Május 21-én, szerdán este 19 órától az AMARYLLIS-klub szervezésében Záró táncház. A szünet előtt reneszánsz táncok, a szünetben megbeszélés (mit és hogyan jövőre?), a szünet után moldvai csángó táncok. Helyszín: Unió (Memorandumului) utca 8. szám, I. emelet. Támogatóink: Német Demokrata Fórum és a Soros-alapítvány kolozsvári kirendeltsége.

(Szabadság, 1997/113. 2. – 1997. május 21., szerda)

SZÉKI BÁLT rendeznek május 26-án a Táncházban. Helyszín: a Monostori út 16. szám alatti Művelődési Ház. Időpont: este 7 óra. Meghívott vendégek: széki hagyományőrző fiatalok.

(Szabadság, 1997/116. 2. – 1997. május 24., szombat)

MADISZ-ablak

[...] ÓVODÁSOK TÁNCCHÁZA várja a kisgyermeket csütörtökönként 18 órától. [...]

Címünk: MADISZ-székház, Avram Iancu utca 21., földszint.³⁸

(Szabadság, 1997/122. 2. – 1997. május 31., szombat)

---

38 A hirdetés szó szerinti ismétlődik a Szabadság június 6-i, pénteki lapszámában.

20 éves az erdélyi táncház

Húszéves születésnapjukat ünneplik augusztus 10-én Kolozsváron az erdélyi táncházak. Az esemény jelentősebb egy szokványos évfordulónál, mert nem csupán újabb szórakozási formával gazdagodtunk, de szemléletváltást hozott a néprajz – elsősorban a népzene és néptánc – terén. A táncházakban fiatalok százai-ezrei előtt nyílt meg egy ma már kihalóban lévő kultúra kapuja. A népzene, és néptáncutatók eszméinek, nézeteinek és munkásságának fontos szócsovévé vált a táncház.

Húsz év távlatából az egyik általános következtetés, hogy a táncházak népszerűsége összefügg a polgárosodási szinttel. Nem véletlenül indult 1972-ben éppen Budapesten először városi táncház. Bár a kolozsvári is ennek mintájára alakult, mégis sajátos hangulata lett. 1977 februárjában a bábszínház próbatermébe kezdtek beszivárogni a postakertben énekszórá táncoló lányok és fiúk, majd a Monostor útra költözött táncházba a Kalotaszegről és Mezőségről származó vagy ingázó fiatalok. A városi gyerekeknek, fiataloknak még megadatott az az élmény, hogy egy élő kultúrának szerves részese, gyakorlója lehet. Kivételes lehetőség volt.

Az indulást és a továbbfejlődést Kolozsváron Kallós Zoltán és Könczei Ádám néprajzkutatók biztosították. Hozzájuk az akkor még középiskolás zenészek, mint Székely Levente, Sepszi Dezső, Papp István Gázsa, Sinkó András, Kostyák Alpár, Szalay Zoltán, Tóth István, Porzsolt Antal, akikhez szülőföldjükről magukkal hozott néptánc és népzene ismeretettel rendelkező diákok társultak. Közülük Tötszegi Andrást és Lengyel Lászlót emelném ki.

Rövid időn belül Csíkszeredában és Székelyudvarhelyen is megszülettek a táncházak. Itt elsősorban az akkor még fiatal zenetanároknak (Csíkban Pávai István, Simó József és Bokor Imre, Udvarhelyen Fodor Béla, Szép Gyula és Tárkányi János) köszönhetően. A műzenén nevelkedett székelyföldi városi közönséget nem volt könnyű meggyőznünk szándékaink tisztaságáról, igazáról. A népi hangszeres zene világában teljesen járatlanok a Székelyföld kellős közepén gyűjtött zenét is idegennek – „magyarul” románnak – tartották. Nem sokkal ezután, 1978-ban született meg a marosvásárhelyi és a sepsiszentgyörgyi táncház is.

Más városokban is több-kevesebb sikerrel kísérleteztek táncház fenntartásával, de zenekar hiánya miatt legtöbbje rövid életű. Kivétel Szamosújvár, ahol bár nincs zenekar, szinte minden magyar tanuló, fiatal részt vesz a néptáncmozgalomban. Ez Balázs-Bécsi Attila tanárnak köszönhető.

A táncházak népszerűsítésében igen nagy szerepet vállalt a bukaresti televízió magyar szerkesztősége – Simonffy Katalin, Csáky Zoltán és Boros Zoltán. Számos újság és folyóirat is felismerte, hogy érdemes odafigyelni ezekre a fiatalokra.

Egy idő után a hatalomnak kezdett kényelmetlenné válni a mozgalom. A vegyes lakosságú nagyobb városokban rendre be is tiltották a táncházakat. Egyfajta ellenzéki kisértet, a „nagy eszméktől” való elszigetelődés lehetőségét látták benne.

A '80-as évek végén kezdett lehetetlenné válni a magyar kultúra – így a népi is – gyakorlása. Az erre szakosodott fiatalok egyre-másra hagyták el az országot. Mentsés-

gük, hogy bár nagy úrt hagytak maguk mögött, a világ bármely pontjára is kerültek, a többség továbbra is a magyar népi kultúra szószólója, művelője maradt.

Ez a találkozó először teremt lehetőséget arra, hogy újra együtt lehessenek, zenéljenek-táncoljanak.

Szép Gyula

(Szabadság, 1997/176. 2. – 1997. augusztus 2., szombat)

AZ ERDÉLYI TÁNCHÁZAK 20. SZÜLETÉSNAPIJÁT ÜNNEPLIK AUGUSZTUS 9-ÉN ÉS 10-ÉN

Az ünneepsorozatot a Kallós Zoltán Alapítvány szervezi. Szombaton este 9 órától Kalotaszentkirályon tartanak szabadtéri előadást, amelyen az eleki román és az érsekcsanádi magyar hagyományörző néptáncgyűttesek, kalotaszegi hagyományörzők és a Brassai Sámuel Líceum Véndiák Alapítványának Zurboló néptáncgyűttese lép fel. Vasárnap du. 2 órától a Brassai-líceum dísztermében kerekasztal-megbeszélést tartanak az erdélyi táncházak húszéves múltjáról és jövőjéről. A vitát Pávai István vezeti. Ugyancsak vasárnap du. 5 órától kezdődik az ünnepi műsor a Kolozsvári Állami Magyar Operában. A műsor első felében a mérai hagyományörzők, valamint szamosújvári és kolozsvári táncsoportok, illetve szászcsávási, kalotaszegi, széki és magyarpalatkai zenekarok lépnek fel. A műsor második felében az 1977-ben alakult táncházzenekarok (Bodzafa, Regösök, Ördögsekér, Venyige, Barodza) koncertjére kerül sor, meghívott énekesek és táncosok közreműködésével. Műsorvezetők: Simonffy Katalin és Csáky Zoltán. Este 9 órától éjjel 1 óráig a Béke téri Diákművelődési Ház sporttermében Táncház. A délutáni ünnepi műsoron is fellépő falusi zenekarok, illetve a kolozsvári Üsztürü zenekar muzsikál. Az ünnepi műsorra szóló meghívók augusztus 4. és 8. között a magyar opera pénztáránál kaphatók naponta 17-19 óra között.³⁹

(Szabadság, 1997/177. 2. – 1997. augusztus 4., hétfő)

Az önmegtartás igényével. Évfordulós köszöntő a táncházmozgalomnak

Huszadik évfordulóját ünnepli az erdélyi táncházmozgalom. Ki ne emlékezne mindarra, ami akkor oly nagy lelkesedéssel elindult. Ki ne tudná, hogy ama lázongó hetvenes évek huszon- és tizenévesei, közülük is azok, akik megtagadva a „létező”, egyet-

39 A hirdetés rövidített formában megismétlődik a Szabadság augusztus 6-i, szerdai és 7-i, csütörtöki lapszámában. Megjegyzendő, hogy az augusztus 10-én sorra kerülő gálaműsor első felében koncerteztek az erdélyi táncházzenekarok, s a második fele tartalmazta a hirdetésben is szereplő fellépők néptáncműsorát.

len lehetségesnek tartott kultúra- (és élet)modellt, milyen iszonyú tudásszomlyal fordultak a csalhatatlan, bemocskolatlan, tiszta források, a népelet által megőrzött, szinte hamu alatti parázsként rejtőző értékek felé. Egy egyre lélekölőbb, emberteleb-
nebb világban egy nemzedék protesztje volt ez, s egy nemzedék útkeresése is egyben.

Ki ne emlékezne a Kaláka rendkívüli szerepére, a Gál Ernő főszerkesztése alatti Korunk missziós feladatvállalására, a fiatal sajtósok, irodalmárok hasznos „háttér-
munkájára”, szemléletformáló és népszerűsítő hozzájárulására. Ki ne tartaná szá-
mon, hogy akkor kezdődött a népi hagyományok, tágabban értelmezve a közösség
kutatására „elszegődő”, a szakmát művelve tanuló újabb nemzedék térhódítása. A
Vetési Lászlók és Keszeg Vilmosok, Pozsony Ferencek és Zakariás Attilák, a Bíró Zol-
tánok és Gagyi Jóskák esettanulmányai, sociográfiái, falurajzai, a hagyományos
értékrend különböző részelemeit az aktív tudat szférájába visszaemelni kívánó, új
közösségi „kötőelemeket”, identitást erősítő adatokat kínál írásai, dolgozatai.

A pusztán szórakozás és szórakoztatás, valamint a tudományos önvizsgálat így
erősítette egymást az elmúlt két évtized alatt.

Amikor a táncházások ünnepelnek, akkor a legtermészetesebb, úgy gondolom,
hogy egy teljes szakma, de tágabban egy egész közösség ünnepe ez. A mai világ kettős
kihívása ugyanis az európai integráció és az asszimiláció. A falvakra, falucsoportokra,
régiónokra, tájegységekre, országrészekre és országokra szabott helyi, regionális, nem-
zeti értékek egyneműsödése, a hamburger és dzsokésapka térhódítása, a Coca-
Cola-demokrácia új világképet vetít előre. Csökkenőben a (kis)közösségi kötődés
identitásmeghatározó elemeinek, a hagyományos értékeknek a súlya, szerepe. Másfe-
lől viszont éppen azt tapasztaljuk, hogy az egyneműsödő világban egyre vehemenseb-
ben fogalmazódik meg a kis népek, népcsoportok, táji közösségek önmegtartásának
igénye. Olyan másságok kívánnak világszerte megmutatkozni, amelyekről igen keve-
set tudott környezetük, amelyeket már régen eltemetett a köztudat. Lengyelországi
mazúrok és kasúbok, ausztriai horvátok és szlovének, morvák és vendek (szorbok),
frízek és dél-schleswiegai dánok, svájci rétó-románok s még sokan mások igyekeznek
erősíteni a közösségi kötődések szálait. Mert azokban a polgári demokráciákban, me-
lyekben élnek, ma már nem a teljes kulturális önfeladást tartják az egyetlen járható
útnak. A túltechnicizálódott világ polgárai keresik ma már azt, ami még emberi, ami
visszalop valamit életükbe az elvesztett kulturális értékeik világából.

Kilencven óta itthon is tapasztaljuk, hogy vevő a világ hagyományos értékeinkre.
Ezek melegénél kíván melegedni. Nem múltba menekülés, nosztalgia ez csupán. Igazo-
lása inkább annak, hogy ezen értékrend számtalan eleme beépülhet, megtalálhatja he-
lyét az „új” társaságában is, a mai életformában. A táncház mindenképp az egyik fontos
válasz a hogyan kérdésére. Mert aki belülről ismeri világát, az tudja, hogy a szórakozás
mellett ez már egy életforma is mindazok számára, akik nem csupán üzletet látnak ben-
ne. A Heltai-alapítvány nevében melegen köszöntjük mindazokat, akik ezt a húszéves
születésnapot megünnepelhetővé teszik. Nagyszerű gondolat, mely sokakat megerősít
majd a tiszta értékekbe vetett töretlen hitben. És jelzése lesz annak, hogy egy egykori,
nemzedékmozgalom íme, immár két évtizede él, s ha a mai tizenéveseket, sőt a „törpék
táncházának” látogatóit tekintjük, akkor máris további évtizedekre bebiztosított élete.

Alapítványunk számára külön öröm, hogy működésének eddigi fél évtizede egyben a táncházmozgalom, a néptánc és népi hangszeres zene támogatásának öt éve is volt. A kolozsvári táncház újraindítói és az elmúlt három év alatt közel 10 millió lejrel hétfőről hétfőre működtetői lehettünk, több mint kétszáz fiatal és idős, hagyományörző és hagyományápoló számára tettük lehetővé a nemzetközi fellépés, a nagyvilágba való kilépés lehetőségét. Kicsik táncházának, táncsoportok működésének (Tarisznyás, Amare Phrala, Virágos, Szarkaláb), zenekarok nemzetközi kapcsolatépítésének (Tarisznyás zenekar, Palló zenekar) lehetőségét kínálta az intézmény által kialakított keret. Óvodások és kisiskolások számára igyekeztünk vonzóvá tenni oktatási programokkal a népzene és néptánc világát, a nyári néptánc táborok szervezésében nyújtott anyagi és szervezési támogatással igyekeztünk a külföldiek számára is vonzóvá tenni ezeket.

Üdvözet a tegnapi, mai és holnapi táncházasoknak! A huszadik évfordulót a Heltai-alapítvány egész éves ünnepi rendezvénysorozattal köszönti. Már az 5. évfordulás, februári ünnepi gálája a csángó, kalotaszentkirályi, bonchidai (roma) hagyományörző és a Zurboló, illetve Szarkaláb hagyományápoló együttesek seregszemléjét hozta. Júniusban és júliusban rangos nemzetközi rendezvényeken való fellépést biztosítottuk a Szarkaláb együttes tagjainak, a Palló zenekarnak és az egyre ismertebb kalotaszegi (bácsi) primásnak, ifj. Fodor Sándornak. Szeptembertől a hangszeres képzésre indítunk tanfolyamot, az akut zenészhiány valamelyes orvoslására, majd novemberben nemzetközi szakmai konferenciát szervezünk. A Heltai – így, röviden szokták emlegetni a fiatalok – az elmúlt öt év alatt mintegy 300 millió lejes támogatást biztosított pályázataival, saját forrásból, felajánlásokból a népi hagyományörző mozgalomnak. Ez talán a legnyilvánvalóbb garancia is arra, hogy a továbbiakban is közművelődési programjának fő területe ez marad.

Öröm lesz együtt lenni ezen az ünnepi vasárnapon mindazokkal, akik a táncházmozgalom elindítói voltak. Öröm lesz együtt látni őket mindazokkal, akik a holnap táncházának építői. Dicséret mindezt Szép Gyulának és a Kallós-alapítványnak!

Pillich László

(Szabadság, 1997/180. 3. – 1997. augusztus 7., csütörtök)

20 éves az Erdélyi Táncház

Kalotaszentkirályon kezdődött a két napra tervezett megemlékezés az Erdélyi Táncház megalakulásának húszéves évfordulója alkalmából.

A megnyitó a Monostor úti táncházban kezdődött, majd a Brassai Sámuel Elméleti Líceumban folytatódott kerekasztal megbeszéléssel.

A gálaműsor a magyar opera termében volt. A műsorvezető Simonffy Katalin mutatta be az együtteseket.

Az első erdélyi táncházt a Bábszínház próbatermében indult. Az eleinte bizalmatlan székiek a csütörtöki táncháztba egyre többen jöttek el. A helyiség szűknek bizonyult, át kellett költözniük a Monostor útira. A beinduláshoz **Kovács Ildikó**, **Kallós Zoltán**, **Könczei Ádám** minden szakmai segítséget megadott.

Székely Levente, **Urszuly Kálmán**, **Porzsolt Antal** és **Könczei Árpád** muzsikált az első táncháztban. A zenekar később kibővült: **Sepsi Dezső**, **Papp István Gázsa**, **Sinkó András**, **Kostyák Alpár**, **Kostyák Attila** muzsikusokkal. Két zenekart alakítottak, a **Bodzafát** és az **Ördögszekeret**.

1977-ben Székelyföldön is egymás után alakultak a táncháztak. **Bokor Imre**, **Pávai István**, **Simó József**, **Györfy Erzsébet** létrehozta a **Barodza** együttest. Székelyudvarhelyen **Tárkányi János**, **Szép Gyula**, **Fodor Béla** megalakítja a **Venyigét**. Marosvásárhelyen **Kostyák Attila**, **Zakariás Erzsébet**, **Zakariás Attila** és **Tóth István** alakította meg a **Regősöket**.

Kezdetben sokat segített a sajtó és a televízió is a népszerűsítésben. E mozgalom jelentőségét Könczei Árpád így fogalmazta meg: „1977-ben az erdélyi táncháztak működése kultúrtörténeti fordulatot eredményezett, hiszen megváltozott a népzeneről és néptáncról alkotott véleményünk, ami a '90-es évek elejére kihatott még a hivatásos táncgyűttestekre is. Ugyanakkor 1983 és 1990 között az erdélyi nagyvárosokban rendre betiltották a táncháztakat (legjobb esetben titokban lehetett táncháztat tartani), mivel az etnikai öntudat és az önazonosságát kereső erdélyi magyar fiatalság egyik fórumává vált, ez egyfajta ellenzékiiséget is jelentett.”

A gálaest első részében a Bodzafa, Regősök, Ördögszekér, Venyige és Barodza léptek fel, majdnem ugyanabban az összeállításban, ahogyan húsz évvel ezelőtt megalakultak.

Kallós Zoltán így fogalmazott: „Egy gyűjtés nem lehet öncélú. Örvendek, hogy maradnak inasok, akik tovább viszik ezt.” A záró momentum bizonyította ezt, mert a fináléra felhívott, nézők között helyet foglaló egykori táncháztasok olyan parádést roptak, hogy élvezet volt nézni.

A második részben **Szép Gyula** vezette a műsort. Nyitó számot a szászcsávási zenekartól hallottunk.

Majd a Zurboló táncgyűttest **Könczei Csongor** koreográfiájával **Küküllődombói táncok**at mutatott be. Az **Ádám János** irányította, 1933-ban megalakult, és sárközi hagyományokat őrző **Érsekcsanádi együttes** Magyarországról nagy sikert aratott a Beugrós kompozíciójával.

Mezőségi táncokat adott elő a szamosújvári Kaláka együttes, amit a **Fodor Sándor Netti** irányította kalotaszegi zenekar produkciója követett.

A magyarországi Eleki Hagományőrző Együttestől két számot is láttunk. Az eleki legényes nagy sikert aratott.

A széki- és a mérái hagyományőrző együttestek fellépése után palatkai mulatságot mutatott be a Zurboló együttes.

Anélkül, hogy részleteiben elemeznénk az együttestek teljesítményét, az összhátás igen kellemes. A zenekarok összjátéka, a táncosok összeszokottsága többszöri beletapsolásra készítette a lelkes közönséget. **Panek Katalin** különleges volt.

Szép Gyula, az emlékünnepegy szervezője, mindenese így foglalta össze: „A múze-nén nevelkedett városi közönséget nem volt könnyű meggyőznünk szándékaink tisztaságáról, igazáról. De sikerült. Azok a fiatalok, akik elhagyták az országot – bár nagy úrt hagytak maguk után –, a világ bármely pontján a magyar népi kultúra szószólói, művelői maradtak...” Záróakkordként a Béke téri Diákház sporttermében nosztalgia táncház volt kivilágos virradatig.

Kóródy Elek

(Szabadság, 1997/184. 1–2. – 1997. augusztus 12., kedd)

Vége a virágkornak? 20 éves a táncház Kolozsvárt

Háromlépcsős vasárnapi rendezvénnyel emlékezett Kolozsvár az erdélyi táncház-mozgalom huszadik születésnapjára. Déli kettőkor értekezletet tartottak a Brassai Líceum dísztermében, délután ötkor díszelőadást az Állami Magyar Színház és Opera színpadán, este pedig zsíroskenyér-partival kiegészítet nosztalgiatáncházat, ott, a Monostoron, ahol a mozgalom húsz évvel ezelőtt elindult.⁴⁰

Nem volt nehéz eldöntennem, hogy a három közül melyikre megyek el. Az esti műsorra nem volt erkölcsi belépőjegyem, mivel azt, ha nyilvánosan meghirdették is, nyilván csak egy szűk kör számára képzelték el, azok örömeire, akik „már akkor” oda jártak. A díszelőadás nem igazán az én műfajom, hiszen tudom, hogy a népi tánc, amennyiben tényleg az, aminek nevezik, nem a nézőközönségre tartozik, hanem azokra, akik művelik. Elmentem az értekezletre.

Pávai István vezette, aki a táncház fölfutásának időszakában az erdélyi és a moldvai magyar hangszeres népzene elismert kutatójává lett s ma Budapesten egyszerre két igencsak rangos munkahelyen is kamatoztatja a kolozsvári Zeneakadémia és Erdély népzene-termő vidékein szerzett tudását és tapasztalatát; a Néprajzi Múzeumban és a Zenetudományi Intézetben. Behatárolta az értekezlet tárgyát: nem a széki – s általában a falusi – táncházakról lesz szó, mondotta, hanem csak az azonos nevű városi jelenségről. Három kérdést javasolt megvitatásra. Először: divat volt-e a táncház? Másodsor: elitjelenség volt-e? A harmadik javasolt kérdés megvitatására nem maradt idő, s bármennyire szégyenletes is, be kell vallanom, hogy elfelejtettem.

⁴⁰ Az évfordulás táncházra nem a Monostori úti Művelődési Házban, hanem a kolozsvári Diákház tornatermében került sor 1997. augusztus 10-én.

Az elhangzott szövegek megjelennek a *Művelődés* egyik következő számában. Tartalmas olvasmány lesz!⁴¹ A bel- és külföldi hozzászólók (csakis azért nem nevezem meg egyiküket sem, mivel a felsorolásnak valamikor óhatatlanul véget kellene vetnem, ami méltánytalanság volna a meg nem nevezettekkel szemben) sok okos meglátás kifejtésével járultak hozzá a fölvetett kérdések tisztázásához, és a vezérfonaltól való elkalandozásaik is tanulságosak, megszívlelendőek voltak. A jelenséget számos megközelítésben világították meg: a táncház mint tartalmas szórakozás, mint mozgalom, mint önazonosságunk ápolása és az elidegenedés ellenszere, mint jellemalakító életforma, mint a diszkrét ellentéte, mint a megismerkedés és egymás alapos kiismerésének alkalma, amely számos jó házasságnak vetette meg az alapját...

Az értekezleten el nem hangzottak közül elsősorban azt a pontosan adatolt és elméletileg is elmélyített történeti visszatekintést említem meg, amellyel a rendezvény tartozott volna az ügynek. Kinek jutott egyáltalán eszébe, kik voltak az első kolozsvári összejövetel kezdeményezői és résztvevői, hogyan alakult a táncázás városiak és az éneklő-táncoló falusiak kapcsolata, mit tett a mozgalomért a sajtó, a rádió, a tévé és a hanglezárási társulat, mikor, kik és milyen érvekkel elleneztek, melyik bandát hogy hívták, kik voltak tagjai és a tagok mettől meddig muzsikáltak együtt egyazon összetételben, mi volt a Kolozsvárról való kirajzás időrendje, melyek voltak a szerkértáborok emlékezetes összeveszése és kibékülései, mikor miképpen viszonyult a mozgalomhoz a támogatás, a túrés és a tiltás eszközeivel bíró államhatalom, hogyan élt tovább a táncház az államhatalmi betiltás után, miben más az 1989-es fordulat utáni táncház az azelőttihez képest...? Aki felkészült volna arra, hogy ezeket a tényeket egy harmincperces előadásban összefoglalja, hónapokon belül sikerkönyvet írhatna anyagából, néhány éven belül pedig akár bölcsészdoktori értekezést is. Ez az „aki” azonban sajnos nem állott elő. Kár volna, ha ezután sem jelentkeznék. Az utókor előtt csakis a rövidebbet húzhatja az a mozgalom, amelynek rajongói vannak ugyan, de nem akad szavahihető jegyzője, tájékozott és művelt történésze is.

A „divat-e?” vitában nem hangzott el egy kulcsszó, a „korstílus”, holott a két fogalom annyira rokon egymással, hogy közös rendszert képeznek, amennyiben a stílus úgy is értelmezhető, hogy a divatoknak az a legjava, amely kivételesen marandónak bizonyul. (A stílus korszakos jelenség a divat mulékony időszerűségével ellentétben.) Énszerintem nem baj az, hogy a táncház sokak számára ideig-óráig csak divatot jelentett, hiszen aki csatlakozott hozzá, előbb-utóbb rájött, hogy sokkal több annál. Tartalmi értékére vall, hogy ha többé-kevésbé divatként született is meg, rövidesen nemzedéki életstílussá lett („aki táncházba jár, az úgy is öltözik, az a mindennapi életben is másképpen viselkedik, az visszautasítja a nájlonkörnyezet elszemélytelenítő rontását” – vallotta valaki meggyőzően), és a tény, hogy ma már a táncházaspárok gyermekei járnak táncházba, jelzi: ez a stílus immár a második nemzedéké is, egy immár harmadik évtizedébe lépő kultúrtörténeti korszaké, amelynek a jelek szerint még koránt sincs vége.

41 Ez valószínűleg csak egy szándék lehetett: a kolozsvári *Művelődés* folyóirat nem közölte a szóban forgó kerekasztal-beszélgetést.

Az „elit-e?” vitában nem vált eléggé külön a minősítés két lehetséges alkalmazása. Először: igenis elitjelenség volt a táncház és ma is az, amennyiben indokolt elitutdatot ad tevékeny híveinek. Aki beszélt és énekelt anyanyelvén kívül, népe művészi mozdulatkincsét is anyanyelvi szinten ismeri és gyakorolja, az más, teljesebb ember, mint mi, többiek, az igenis büszke lehet erre a többletre – és legyen is rá büszke! Egészen más az az elitjelenség, amit a mozgalom értő és tájékozott kultúrtörténésze, ha jelentkezik, majd föl kell hogy rójon neki. Volt ugyanis egy áldatlan pillanat, amikor a táncház tevékenységében az örömteli közös önművelés mellett elkezdett hódítani annak ellentéte: a nyilvános, teljesítményelvű megmutatkozás lehetősége, csábítása és igénye. Akik addig mind egyenlők voltak egymással (hiszen kinek-kinek önnön képességei voltak a mértéke, nem a másé!), egyszercsak jókra és gyengékre osztattak, boldog színpad-, illetve tévéképesekre és boldogtalan többiekre. Ez a belső elitállítás jóvátehetetlenül megosztotta a közösségeket, magas lovat adott egyesek alá, másokat elbátortalanított, sőt eltávolított.

Nem hangzott el az értekezleten a „restitúció”, a „visszacsatolás” vagy valamely más hasonértelmű szó sem. Márpedig őszintétlen az a kolozsvári táncházértekezlet, amely nem mondja ki egyenes szóval, hogy Kolozsvárt a táncházat korántsem Szék és Kalotaszeg karnyújtásnyi közelsége ihlette, hanem a határon túli Budapest példája, és hogy Erdély, ha más formában is, de csakis azt kapta benne vissza Magyarországtól, amit Magyarország kapott volt Erdélytől mintegy öt évvel korábban. A hetvenes évek első felében a széki példára hivatkozó pesti táncházások mozgalma egy új magyarországi magyar nemzedék Erdéllyel való lelki és szellemi azonosulását hirdette meg, amit tétélesen kijelentenie tilos lett volna, de aminek ezt a jelképes kifejezését a hatalom eltúrta. (Fontos közbevetnem: azzal, hogy a sok között például Kolinda táncház is akadt, ahol a budapesti srácok román népzeneire román népi táncokat tanultak és jártak, gyönyörűen kinyilvánította a nemzedék, hogy nem a románok ellen tüntet magyarságával, hanem, ellenkezőleg, hogy az erdélyi magyarsággal azonosulván, a románságot is bevonja természetes érdeklődésének és rokonszenvének körébe.) Az évtized második felében a pesti indíttatásra indult kolozsvári táncház kibontakozása is azt fejezte ki, hogy a kolozsvári magyar fiatalok a megosztó országhatárok és a nemzeti kommunista diktatúra ellenére, csakazértis, ugyanúgy magyaroknak érzik magukat, mint a budapesti kezdeményezők. Ma már szabad erről beszélni. Miért ne mondanók ki?

S hátha már azt is ki merhetjük mondani, ami úgyszintén föl sem vetődött az értekezleten, még olyan formában sem, hogy valaki esetleg az ellenkezőjéért kardoskodott volna: 1989 decemberében alighanem lezárult a táncház aranykora. Ma, amikor a Trianon emelte magyar–román országhatár átjárhatósága csak anyagi helyzet kérdése, amikor romániai magyarokként nemcsak a román törvényhozás, hanem a román végrehajtó politikai hatalom részesei is vagyunk, amikor semmiféle hatóság nem tiltja, hogy egyeknek valljuk magunkat magyarországi véreinkkel és a románság java is anakronisztikus csökevényeknek tartja az ellenünk izgató szélsőségesek – olykor groteszkbe átcsapó – ártásait, amikor sem nem tilos, sem nem gyanús táncházba járni, viszont a romániai magyar ifjúság előtt is megnyílt az ön-

álló nemzetiségi, illetve nemzedéki politizálás lehetősége: ma már a táncház nem annyira embersorsokba vágóan fontos intézmény, mint a hetvenes és a nyolcvanas esztendőkből volt. Kérdéses, hogy a táncházaspárok csemetéinek táncházazása valós, hiteles életjel-e még, aminek az egyik rokonszenves hozzászóló sugallotta, vagy csak a szülők stílusának átörökítése gyermekeikre. „Életforma”-e még a táncház Erdélyben, vagy csak nemes kulturális cselekvés? A kalotaszentkirályi, széki, választói tömeges néptáncfőiskolák, a maguk alkalmilag összeverődő, kül- és belföldi részvevőivel nem jellemzőbb intézményei-e az 1989 karácsonyán ránkvirradt új időknek, mint a jellegzetesen kisközösségi táncház?

Nem vagyok sem táncházas, sem táncháztörténész, csak a jelenség töprenkedő megfigyelője, aki gondolataimmal együtt a bennem fölmerült kérdéseket is megosztom itt a nyilvánossággal. Ha a kolozsvári értekezlet nyitva hagyta vagy éppen föl sem vetette őket, hátha itt, az írott sajtóban jelentkezik majd az az „aki” is, a táncházmozgalom tájékozott és elméletileg is képzett művelődéstörténésze, akinek a hiányát úgy éreztük Kolozsvárt.

László Ferenc

(A Hét, 1997/35. 8. – 1997. augusztus 28., szerda)

25 éves a kolozsvári táncház – Tranzit Ház, 2002. február 16.

Mezőségi fesztivál Szamosújváron

Adatközlők népzene- és néptáncalálkozóját több mezőségi faluban tartották. A szervezése azonban esetleges, alkalmi jellegű volt. Hiányzott az az átgondolt, tervszerű munka, amely egy tájegység (még) megmenthető népzenei és néptánc értékeit átörökítheti az utókorra, rangos szakemberek felügyelete alatt. Ez a terv idén öltött testet az első mezőségi fesztivál égisze alatt, a szamosújvári Téka és a kolozsvári Archivum alapítványok szervezésében.⁴²

A hét végén Szamosújváron megtartott kétnapos fesztivál a főtéri művelődési házban zajlott, zsúfolt nézőtér előtt. Szombaton a mezőkeszúti, magyarszováti, vajdakamarási, választói, bonchidai és a visai táncosok léptek föl a magyarszováti, magyarpalatkai, fejerdi és a báréi zenészek kíséretével. A szombat estét hajnalig tartó táncház követte.

A vasárnapi rendezvényt a Téka Alapítvány központjában **Brian Johnston** kanadai fotóművész kiállítása nyitotta. A Protestáns Teológia tanáráként a Kolozsváron dolgozó kanadai zenetanár erdélyi barangolásainak legszebb megörökített pillanataival ismerkedhetett meg a látogató. A fotóművész érdeklődésünkre elmondta: még tombolt a Ceausescu-diktatúra, amikor a nyolcvanas években először járt Erdélyben. A lehetetlen állapotok elszomorították, a forradalom után azonban visszatért: lenyűgözte az erdélyi táj utánozhatatlan szépsége, a történelmi városok patinája. Jövőre Kanadában szeretné átfogó kiállításon bemutatni erdélyi felvételeit.

A Protestáns Teológia férfikórusa 4 kóruszámot adott elő angolul. A közönségsikernek örvendő fellépés záróakkordjaként **Kurta József** gitárjátékát hallgathatták a résztvevők.

A délután 3 órára tervezett kerekasztal-beszélgetés romániai és határon túli szakemberek részvételével elmaradt. A szakemberek – a magyar és a román akadémia részéről – így is kicserélték mezőségi tapasztalataikat az esti kötetlen találkozókon. A Magyar Akadémia népes filmes stábbal rögzítette a fesztivál teljes zenei és táncanyagát, de számos más külföldi érdeklődő is filmezett, akik hasonló rendezvényekre eddig is eljöttek.

Vasárnap délután zsúfolt nézőtér előtt léptek fel az ördögösfüzesi, buzai, borzási, veresegyházi, fugadi, centei, feketelaki és széki táncosok. A szamosújvári zenekar és a táncosok közötti együttműködés hiánya többször is érződött: túl gyors vagy az elvártanál lassúbb zenét játszottak. A szombati fellépésen a táncosokkal összeszokott zenekarok sokkal jobb eredményt tudtak fölmutatni. A széki zenekar és a széki táncosok közös teljesítménye vitte el minden szempontból a pálmát, ami nyilván nem meglepő, hiszen a széki táncrend helyi művelői a világon mindenhol közönségsikernek örvendenek. A vasárnap esti műsort a Téka Alapítvány Kaláka együttese zárta látványos, színvonalas tánccal, szép népviselettel. A naponta gyakorló fiatalok teljesítménye profi szintű táncként is elkelne: nem véletlen, ha egyre több helyre hívják őket közönség elé. (Hét végén Pécsen vendégszerepelnek a Határon Túli Magyar Folklór Fesztiválon.)

⁴² A szamosújvári Téka Alapítvány 1997 óta minden év őszén megszervezi a mezőségi hagyományörzők néptánc- és népzene fesztiválját, amelyik 2017-ben huszonegyedik alkalommal került megrendezésre.

Az első mezőségi fesztivál, néhány gyerekbetegségen túl, ígéretes, színvonalas szakmai rendezvénysorozat kezdetét sejteti. **Balázs-Bécsi Attila**, a Téka Alapítvány ügyvezetője szerint még a kezdetén tartanak, jövőre, azutánra azonban tartalmasabbá, színvonalasabbá akarják tenni a fesztivált. Az idén túl sok falut, előadót hívtak meg, jövőre jobban válogatnak.

A szamosújvári magyarság életében döntő fontosságú közművelődési szervezet, a Téka Alapítvány számos rendezvénye és napi tevékenységei közül minden bizonynyal ez a fesztivál lesz a leghatékonyabb hagyományápolás.

(m. j.)⁴³

(Szabadság, 1997/244. 1., 4. – 1997. október 21., kedd)

Nem buli, táncház

Az Amaryllis-klub táncházat szervez november 12-én, szerdán, este 7-től. A színhely a Német Demokrata Fórum terme (Memorandumului, volt Unió utca 8. szám, első emelet). Szünet előtt reneszánsz táncokat oktat Szabó Anikó és Szabó Zelmira, szünet után csángó néptáncra Kiss Emőke tanít.⁴⁴
(Szabadság/Campus, 1997/253. 5. – 1997. október 31., péntek)

ÚJRAINDEL A TÁNCHÁZ

A Heltai Gáspár Alapítvány szervezésében, a Városi Kultúrház támogatásával november 3-val kezdődően minden hétfőn fél 8 órától táncház. Helyszín: Főtér (Pta. Unirii) 24. Muzsikál: Fodor Netti Sándor és zenekara. Szervező: Iszlai Zsolt.
(Szabadság, 1997/255. 2. – 1997. november 3., hétfő)

„21.00: Monostori út 16. sz. • A Botoska együttes gyimesi táncháza”⁴⁵
(Szabadság/Campus, 1997/259. 4. – 1997. november 7., péntek)

Táncházak

A Heltai-alapítvány november 10-én, hétfőn este fél 8-tól szervez táncházat a Főtér 24. szám alatt. Moldvai csángó és reneszánsz táncokat oktatnak november 12-én, szerdán este 7 órai kezdettel, a Német Demokrata Fórum termében (Memorandumului, volt Unió utca 8. szám, I. emelet) az AMARYLLIS-KLUB tagjai.
(Szabadság/Campus, 1997/259. 5. – 1997. november 7., péntek)

---

43 Valószínűleg Makkay József írása.

44 Az esemény hirdetése megjelent Corvineum-rendezvények címmel a Szabadság november 11-i, keddi lapszámában is: „November 12-én szerdán este 7 órától, a Német Demokrata Fórum termében (Memorandumului – Unió utca 8.) TÁNCHÁZ az AMARYLLIS klub szervezésében (XVI. századi reneszánsz táncok, moldvai csángó táncok). Támogató: Demény Attila.”

45 Részlet a *Neszték néktek fesztivál!* (Charta Miniumia) fesztivál programjából.

Táncházprogram-változás!

A Heltai Gáspár Alapítvány és a Városi Kultúrház közös szervezésében ezentúl minden csütörtökön este fél 8 órától táncház. Helyszín: Főtér (Pta. Unirii) 24 szám. Muzsikál: Fodor Netti Sándor és zenekara.
(Szabadság, 1997/275. 2. – 1997. november 26., szerda)

MEZŐSÉGI BÁLT szervez a Kallós Zoltán Alapítvány, a Kolozs megyei EMKE és az Archívum Kulturális Alapítvány november 29-én, szombaton este 8 órától a Monostori út 16. szám alatti Művelődési Házban. Ott lesznek a magyar-szováti adatközlő zenészek, táncosok, énekesek és rikoltozók, közreműködik a kolozsvári Tarisznyás zenekar és a táncoktatók, Kallós Zoltántól és Láli nénitől pedig éneket tanulhatnak a résztvevők. Mindenkit szeretettel várnak.
(Szabadság, 1997/276. 2. – 1997. november 27., csütörtök)

Szülők, kisgyerekek, figyelem!

1997. december 4-től kezdődően minden csütörtökön 17–19 óra között JÁT-SZÓHÁZ várja az óvodásokat, kisiskolásokat a kolozsvári MADISZ-nál (Avram Iancu – volt Petőfi – utca 21. szám, földszint). Programban: népi gyermekjátékok, énekek és táncok, báb- és játékkészítés, alkotóképesség-fejlesztő foglalkozások és egyéb meglepetések! A szervezők szeretettel várnak minden gyereket!
(Szabadság, 1997/279. 2. – 1997. december 1., hétfő)

TÁNCHÁZ csütörtökön este fél 8 órától a Heltai Gáspár Könyvtári Alapítvány és a Muncipiumi Kultúrház közös szervezésében. Helyszín: Főtér (Pta. Unirii) 24. szám. Muzsikál: Fodor Netti Sándor és zenekara.
(Szabadság, 1997/281. 2. – 1997. december 4., csütörtök)

Táncoljunk

December 10-én, szerdán este 7 órától a Német Demokrata Fórum termeiben (Unió – Memorandumului utca 8. szám, I. emelet) Amaryllis-táncház lesz. Tanítanak 16. századi reneszánsz táncokat és moldvai csángó táncokat.⁴⁶
(Szabadság/Campus, 1997/282. 5. – 1997. december 5., péntek)

---

46 Az esemény hirdetése megjelent Corvineum-rendezvények címmel a Szabadság december 9-i, keddi lapszámában is: „December 10-én, szerdán, 19 órától AMARYLLIS-TÁNCHÁZ a Német Demokrata Fórum Unió (Memorandumului) utcai termében (XVI. századi reneszánsz táncok, moldvai csángó táncok). Támogató: Demény Attila.”

1998

Heltai-rendezvények

A Heltai Gáspár Alapítvány és a Városi Kultúrház közös szervezésében csütörtökön, 15-én este 19.30 órakor újra indul a Táncház. Helyszín: Fötér (Piața Unirii) 24. sz. Muzsikál: Fodor Netti Sándor és zenekara és a Tarisznyás együttes.⁴⁷ (Szabadság, 1998/9. 2. – 1998. január 14., szerda)

HELTAI-HÍR

TÁNCHÁZ csütörtökön este fél 8 órától a Fötér 24. szám alatt, amit a Heltai Gáspár alapítvány és a Muncípiumi Kultúrház közösen szervez. Muzsikál: Fodor Netti Sándor és zenekara és a Tarisznyás Együttes. (Szabadság, 1998/22. 2. – 1998. január 29., csütörtök)

HELTAI-HÍR

TÁNCHÁZ február 5-én, csütörtökön este fél 8 órától a Városi Kultúrházban (Fötér 24.), a Heltai Gáspár Alapítvány szervezésében. Muzsikál: Fodor Netti Sándor és zenekara és a Tarisznyás együttes. (Szabadság, 1998/28. 2. – 1998. február 5., csütörtök)

Heltai-hírek

FARSANGI NÉPSZOKÁSOKRÓL tart előadást Pozsony Ferenc néprajzkutató, egyetemi tanár, csütörtökön du. 5 órai kezdettel a Heltai Klub termében (Mikó/Clinicilor 18.).

TÁNCHÁZ csütörtökön este fél 8 órától a muncípiumi művelődési ház (Fötér 24.) nagytermében. Muzsikál: ifj. Fodor Netti Sándor és zenekara és a Tarisznyás együttes. A rendező a Heltai Gáspár Alapítvány és a Városi Kultúrház. (Szabadság, 1998/34. 2. – 1998. február 12., csütörtök)

FARSANGI TÁNCHÁZ február 13-án, pénteken este 8 órától a Monostori út 16. szám alatti művelődési házban. Meghívtak: palatkai, kalotaszegi zenészek és a Tarisznyás-együttes, Könczei Csongor és párja, Doka Sándor és párja, valamint Magyar Andrea táncoktatók, Kallós Zoltán néptáncdalalkotó,⁴⁸ és györgyfalvi táncosok. A műsorban táncoktatás, népdaloktatás és természetesen vetélkedők, farsangi játékok. Mindenkit szeretettel várnak. Aki teheti, öltözzön népviseletbe. (Szabadság, 1998/34. 2. – 1998. február 12., csütörtök)

---

47 A hirdetés szöveg szerint ismétlődik a Szabadság január 15-i, csütörtöki lapszámában.

48 A „néptáncdalalkotó” egy nem létező szókapcsolat.

**HELTAI-HÍR
TÁNCHÁZ**

A Heltai Gáspár Alapítvány és a Városi Kultúrház közös szervezésében március 12-én, csütörtökön este fél 8 órától táncház. Helyszín: Főtér (Piața Unirii) 24. szám, muzsikál: a Tarisznyás együttes. A tánc- és énekoktatáson résztvevők, a táncház rendszeres látogatói között – a rendezvényen kapott számozott belépők alapján – a júniusi zárótáncházban értékes ajándékokat (hang- és videokazetta, nyári részvétel)⁴⁹ sorsolunk ki.
(Szabadság, 1998/58. 2. – 1998. március 12., csütörtök)

HELTAI-HÍR

A Heltai-alapítvány és a Városi Kultúrház által szervezett TÁNCHÁZ 1998. március 19-én, objektív okok miatt elmarad.
(Szabadság, 1998/64. 2. – 1998. március 19., csütörtök)

TÁNCHÁZ!

A Heltai Gáspár Alapítvány és a Városi Kultúrház közös táncházát március 26-án, csütörtökön este fél 8 órától tartják a Főtér 24. szám alatt. Muzsikál: Fodor Netti Sándor és zenekara. A tánc- és énekoktatáson résztvevők, a táncház rendszeres látogatói között – a rendezvényen kapott számozott belépők alapján – a júniusi zárótáncházban értékes ajándékokat (hang- és videokazettát) sorsolunk ki.

LAPÁDI BÁL ÉS TÁNCHÁZ március 27-én, pénteken este 8 órától a Monostori út 16. szám alatti művelődési házban. Közreműködnek lapádi zenészek, Könczei Csongor és zenekara, táncoktatók: Könczei Csongor és Bense Erika, Túrós Levente és Magyar Andrea, népdaloktatók: Kallós Zoltán és lapádi adatközlők. Vendég: a Bartók Néptáncgyűttes Budapestről. Kérjük, aki csak teheti, öltözzön népviseletbe.
(Szabadság, 1998/70. 2. – 1998. március 26., csütörtök)

TÁNCHÁZ

A Heltai Gáspár Alapítvány és a Városi Kultúrház közös szervezésében április 2-án, csütörtökön este fél 8 órától kalotaszegi táncház. Helyszín: Főtér (Pta. Unirii) 24. szám. Muzsikál: Fodor Netti Sándor és zenekara. Oktatók: Tötszegi Tekla és Tötszegi András. A tánc- és énekoktatáson résztvevők, a táncház rendszeres látogatói között – a rendezvényen kapott számozott belépők alapján – a júniusi zárótáncházban értékes ajándékokat (hang- és videokazetta, nyári részvétel) sorsolunk ki.
(Szabadság, 1998/76. 2. – 1998. április 2., csütörtök)

---

⁴⁹ Valószínűleg a nyári népzene- és néptánc táborokban való ingyenes részvételre vonatkozik a kisorsolandó ajándék.

ELMARAD A CSÜTÖRTÖKI TÁNCCHÁZ – értesíti a Heltai Gáspár Alapítvány a tánccházlátogatókat. Legközelebb május 7-én találkozhatnak. (Szabadság, 1998/82. 2. – 1998. április 9., csütörtök)

TÁNCCHÁZ csütörtök este 8 órától a Heltai Gáspár Alapítvány és a Városi Kultúrház közös szervezésében a Főtér 24. szám alatt. Muzsikál: ifj. Fodor Sándor és a Tarisznyás Együttes. A tánc- és énekkutatáson résztvevők, a tánccház rendszeres látogatói között – a rendezvényen kapott számozott belépők alapján – a júniusi zárótánccházban értékes ajándékokat sorsolnak ki. (Szabadság, 1998/101. 2. – 1998. május 7., csütörtök)

A IV. IFJÚSÁGI NÉPTÁNC TALÁLKOZÓ rendezvényeinek keretében május 9-én, 10 órakor kerekasztal-beszélgetés a MŰVELŐDÉS folyóirat szerkesztőségének szervezésében (a téma: „Iskolai néptáncoktatás, együttesszervezés”) és a 13. BOGÁNC S LAP bemutatása. Vezetí Szabó Zsolt, helyszín a Brassai Sámuel Elméleti Líceum díszterme. Ugyancsak 10 órakor APRÓK TÁNCCHÁZA. Muzsikál a Bogács néptáncgyűttes zenekara, tanít Ambrus Dána és Bajnóczi Zoltán, helyszín a Brassai klubterme. 15 órakor Gálaműsor a Kolozsvári Állami Magyar Operában. Meghívottak: az Apáczai Csere János Líceum Szarkaláb néptáncgyűttese, a szamosújvári Kaláka néptáncgyűttes, a pécsi Mecsek Táncgyűttes, valamint kalotaszentkirályi hagyományörző fiatalok. Házigazda: a Brassai Sámuel Elméleti Líceum Bogács és a Brassais Véndiák Alapítvány Zurboló néptáncgyűttese. 19 órakor TÁNCCHÁZ. Muzsikál: Fodor Netti Sándor és zenekara Kalotaszegről, a magyarpalatkai Kodoba banda, a Zurboló együttes zenekara és a Tarisznyás zenekar, tanít Doka Sándor és Doka Annamária, helyszín a Monostori úti Művelődési Ház. Május 10-én, 15 órakor, Népzene koncert a kolozsvári Rádióstúdióban. – Muzsikál: Fodor Netti Sándor és zenekara Kalotaszegről és a magyarpalatkai Kodoba banda. Szerkesztő Németh Attila, a meghívott zenekarokat bemutatja Kallós Zoltán, Könczei Árpád és Szép Gyula. Szervezők: a Brassai Sámuel Elméleti Líceum BOGÁNC S, a Brassais Véndiák Alapítvány ZURBOLÓ néptáncgyűttesei és az ARCHÍVUM Kulturális Alapítvány. (Szabadság, 1998/102. 2. – 1998. május 8., péntek)

HELTAI-HÍR

Tánccház a Heltai Gáspár Alapítvány és a Városi Kultúrház közös szervezésében május 14-én, csütörtökön este fél nyolctól, a Főtér (Piața Unirii) 24. szám alatt. Muzsikál Fodor Netti Sándor és zenekara. Oktatnak: Tötszegi Tekla és Tötszegi András. A tánc- és énekkutatáson résztvevők, a tánccház rendszeres látogatói között – a rendezvényen kapott számozott belépők alapján – a júniusi zárótánccházban értékes ajándékokat (hang- és videokazetta, nyári részvétel) sorsolunk ki.

(Szabadság, 1998/107. 2. – 1998. május 14., csütörtök)

TÁNCCHÁZ május 21-én, csütörtök este fél 8 órától a Fötér 24. szám alatti Városi Kultúrházban. Társzervező: a Heltai Gáspár Könyvtári Alapítvány. Muzsikál a Tarisznyás együttes. A tánc- és énekkutatáson résztvevők, a tánccház rendszeres látogatói között – a rendezvényen kapott számozott belépők alapján – a júniusi zárótánccházban értékes ajándécsomagokat (hang- és videokazetta, nyári részvétel) sorsolnak ki.
(Szabadság, 1998/113. 2. – 1998. május 21., csütörtök)

A HELTAI GÁSPÁR ALAPÍTVÁNY értesíti tánccházlátogatóit, hogy május 28-án elmarad a tánccház.
(Szabadság, 1998/119. 2. – 1998. május 28., csütörtök)

A PADOK – interetnikus párbeszéd program keretében tánccház szervezett a CIVITAS Alapítvány közösen a KMDSZ-szel és a Pro Demokrácia Egyesülettel, november 4-én, szerdán du. 6 órai kezdettel a Diákművelődési Ház tánctermeiben, ahol az érdeklődők magyar és román táncokat tanulhatnak szakértők segítségével. A rendezvényt a Nyílt Társadalomért Alapítvány támogatja.
(Szabadság, 1998/256. 2. – 1998. november 4., szerda)

A VI. Mátyás Napok

utolsó rendezvénye az Amaryllis tánccház (reneszánsz és csángó táncok) december 10-én, csütörtökön este 7 órákor lesz a Német Demokrata Fórum Unió (Memorandumului) utca 8. szám alatti I. emeleti termében. Házigazda: a Corvineum Alapítvány Amaryllis-Minium régizene és táncegyüttese. Meghívtak: Both Jocó és Zsuzsa, Kolozsi Attila.
(Szabadság, 1998/283. 2. – 1998. december 7., hétfő)

INTERETNIKUS TÁNCCHÁZ

A CIVITAS Alapítvány, a Kolozsvári Magyar Diákszövetséggel és a Pro Demokrácia Egyesülettel közösen szervez tánccházát a PADOK – interetnikus párbeszéd program keretében. A program nyílt és előítéletmentes párbeszédet hirdet a különböző nemzetek és nemzetiségek között. A rendezvényre szerdán, december 16-án du. 6 órai kezdettel kerül sor a Diákművelődési Ház tánctermeiben. A belépés ingyenes. A rendezvényt a Nyílt Társadalomért Alapítvány támogatja.
(Szabadság, 1998/291. 2. – 1998. december 16., szerda)

1999

FARSANGI HAGYOMÁNYŐRZÉS

Pénteken este 7 órától a Brassai Sámuel Elméleti Líceum dísztermében **FARSANG** címmel hagyományőrző előadást tartanak, amelyen farsangi népszokásokról beszélnek, néptáncokat és népdalokat mutatnak be. Fellépnek moldvai, csíkszentdomokosi, visai, szováti, torockói, magyarlapádi hagyományápoló néptáncsoportok és a kolozsvári Bogács néptáncgyűttes. A líceum dísztermében fél 6 órától **Farsangi gyermektáncház** lesz – muzsikál a Bogács együttes zenekara és a magyarlapádi Piros Pántlikás hagyományőrző zenekar –, este fél 10 órától pedig a Hubertus vendéglőben **Farsangi bált** tartanak. Ezen moldvai, mezősegi, Kükküllő menti, székelyföldi, kalotaszegi hagyományőrző énekesek, táncosok és zenekarok, valamint a kolozsvári Tarisznyás és a nagyváradai Palló táncházenekar működik közre. A rendezvényt a Kallós Zoltán Alapítvány szervezte.

(Szabadság, 1999/34. 2. – 1999. február 11., csütörtök)

Hagyományőrzés és -ápolás. Beszélgetés Pillich Lászlóval, a Heltai-alapítvány ügyvezető elnökével

Hagyományőrzés, hagyományápolás. Szép, de üres szavak, ha nincsenek tartalommal töltve. A városon született fiataloknak, szinte természetesen, kevesebbet jelentenek ezek a fogalmak, mint a falusi környezetben felnőőknek. Sajnos, falun is kezd elvékonyodni a népi hagyományok őrzése. Elkerülhetetlenül felvetődik a kérdés: mi a teendő? Nyilvánvaló, meg kell tanítani a fiatalokat arra, hogy újból értékékként kezeljék a népi kultúrát. Hogyan? Mit tehet egy alapítvány azért, hogy ezen értékeket a mostani, a felnövő nemzedékek is ápolják és megőrizzék? Ezekre a kérdésekre is kerestük a válaszokat Pillich Lászlóval.

– **Mit jelent számodra a hagyományőrzés és hagyományápolás?**

– Az élet mindig átmeneti állapot. Egy olyan értékrend felől, amelybe beleszülettünk, mindig a jövő értékrendje felé kell közelíteni. Az örökölt és megtapasztalt értékek világából mennyi menthető át újabb és újabb élethelyzetekbe, és minek nem szabad teljesen feledésbe merülnie? Szükségszerűen mindig fel kell adnunk valamit, és valami újat kell tanulnunk. De legalább ennyire igaz az is, hogy meg kell őriznünk

valamit a tegnapi önmagunkból, mert enélkül fennáll a veszély, hogy elveszítjük holnapi magunkat.

– **Van-e különbség a falusi, illetve városi fiatalok felfogásában a hagyományőrzés tekintetében?**

– Érdekes párhuzamosságot lehet megfigyelni: mindig azok adják fel a hagyományokat, akik a legjobban ismerik, mert visszahúzó elemnek tűnik. Másrészt, azok a legnyitottabbak a hagyományok befogadására, akik egy, vagy több nemzedéknyi távolság miatt a legkevésbé ismerik.

– **Mi lehet ennek az oka?**

– Számukra a népi hagyományok iránti érdeklődés az etnikai identitás szálait hivatott erősíteni. Még akkor is, ha egy bizonyos hagyomány, eredeti formájában elsősorban a szórakozás, a csoportos együttlét egyszerű formája. A fiatalok számára „intelektualizáltabb” funkcióval a magyarságtudat (természetesen más közösségek esetében az illető közösséghez való tartozás tudata) meghatározó elemévé válik.

– **Hogyan tükröződnek ezek az elgondolások a Heltai-alapítvány tevékenységében?**

– Az intézménynek egyik meghirdetett célja a kezdettől fogva lehetőségei szerint támogatni mindazokat, akiknek fontos erdélyi népi hagyományaink világa, és segíteni ezen értékek beépítését az átalakuló életformába.

– **Miként támogatja az alapítvány ezen értékek megőrzését?**

Muzsikál az Üsztürü zenekar – Major Levente, Szász József és Szász Lőrinc – Transzit Ház, 2002. február 16.

– Mindenekelőtt a csoportos formáit kívántuk támogatni (néptánc, népzene, együtt éneklés, oktatótáborok stb.), mivel megőrzésüknek és újabb nemzedékekkel való megismertetésüknek ez a leghatékonyabb eszköze. Ezért állandósult tevékenységünkben a kolozsvári táncház működtetése, néptánc-táborok szervezésének segítése, hagyományörző és hagyományápoló együttesek itthoni és nemzetközi szereplésének támogatása, énekversenyek és fesztiválok felkarolása. Nemzetközi cserekapcsolatok kialakítása során igyekeztünk biztosítani, hogy közösségünknek ezen értékei külföldön is ismertté váljanak. Minden évben igyekszünk legalább egy rangosabb nemzetközi seregszemlére eljuttatni hagyományörző néptánc együtteseket

– **Sokan hiányolják, hogy '98 őszén nem indult újra a táncház.**

– Erre szánt anyagi forrásaink elapadtak, és megfelelő helyiség biztosítása is gondott okozott, több hónapon át kénytelenek voltunk szüneteltetni a táncházat, noha a fiatalok szinte naponta jelezték, hogy reális igény volna rá. Nem titok, hogy működtetése havonta kb. másfél millió lejbe kerül.

– **Van mód az újakezdésre?**

– Az idei költségvetésünk kialakításakor számoltunk azzal, hogy a táncházat is újra kell indítani. Év elején több külföldi meghívás jutott el hozzánk. A pénzalapok függvényében valószínűleg a németországi **szorb népcsoport** által szervezett **LAUSITZ-i** nemzetközi kisebbségi fesztiválra, a **KIEL** városi **KIELER-WOCHE** rendezvényre, és egy, a szlovéniai magyarlakta vidéket, valamint a **PANCSOVA** (Pancevo) környéki székelyeket érintő turnéra juttatunk el néptáncosokat. Segíteni kívánjuk a **VICEI** fesztivál szervezését, és egy ősszel sorra kerülő népi énekverseny megrendezését. Tervünk egy lettországi, és egy észtországi hagyományörző csoportot vendégül látni.

– **Milyen úton lehet ébren tartani a fiatalok érdeklődését a népi hagyományok iránt?**

– A hagyomány aktív rétege mindig az, amit az újabb nemzedékek fontosnak találnak a megőrzésre és a továbbörökítésre. Meg kell találni annak módját, hogy az új értékrendbe miként, esetleg milyen jelentésmódosulással építhető be az öröklött értékeknek ez az aktív rétege.

Nánó Csaba

(Szabadság, 1999/40. 3. – 1999. február 18., csütörtök)

Táncházról jelen időben

A táncház kétségtelenül színesebbé, gazdagabbá teszi a kolozsvári diákéletet, meg a választási lehetőségek skáláját.

Egyre többen sírják vissza azokat az időket. Az újak meg értetlenkedve vonogatják a vállukat: mi van? mi történt? hol vannak azok a sokat emlegetett táncházak? Eltűntek. Legalábbis egy időre, úgy tűnik.

Mert, ugyebár, a táncház is, mint annyi egyéb, kiszorult eredeti környezetéből, folklorizálódott, beépült ama hírhedt XX. század végének posztmodern keretei közé, ahol mindent a pénz és csak a pénz irányít, ahol fizetni kell a talpalávalóért, a helyért, ahol járok, különböző papírokért, s a legközelebbi rendelet szerint valószínűleg a levegőért is.

A kolozsvári táncház jövője egyelőre homályos, konkrétum csak annyi, hogy törekvés van, különböző szervezetek adtak be kéregető pályázatokat a gazdag nagybácsikhoz, az eredményt bízunk az ő nagylelkűségükre és majdani mennybeli üdvözülésükre vagy éppenséggel elkárhozásunkra. De mielőtt eluralkodna a teljes letargia, máris egy életmentő hír!

A szamosújvári **Téka Alapítvány**, a **Kallós- és Archívum Alapítványokkal** karöltve minden pénteken szervez táncházat, ahová más-más tájegységek adatközlőit hívják el. Szombaton a kezdőknek van táncoktatás. Mindezért, csodák csodája, akárcsak a meseországban, no money. Arra gondoltak ugyanis a szervezők, ha az a szerencsétlen, fanatikus táncházrajongó kifizeti a vonatjegyet, akkor ne vetkőztesék le teljesen csóróra még egy belépőjegy kifizetésével. Kalandvagyók és laposabb zsebűek számára pedig még mindig ott van a Karinthy társaságában való utazás lehetősége.

A szállás sem gond, ha viszel hálósákokat, alhatsz a Téka-házban (de ha nem, az sem világfájdalom, elvégre a meteorológusok felmelegedést jósolnak). A zuhanyzót, a konyhát, a könyvtárt, a kertet, a várost, az élő népzene-t, a hangulatot, a társaságot mind-mind birtokba veheted egy-egy hét végére.

Menj hát, vonulj ki ebből a füst- és zajerdőből abba a bizonyos másik világba!

Ui.: Az információkat **Balázs-Bécsi Attila**, a Téka Alapítvány elnöke szolgáltatta.

István Anikó

(Szabadság/Campus, 1999/71. 5. – 1999. március 26., péntek)

A SZAMOSÚJVÁRI TÉKA ALAPÍTVÁNY április 4-én este 7 órakor Húsvéti bált rendez a Téka Házban. Április 5-én este 8 órától Locsoló táncház. Muzsikál a nagyváradai Palló és Fodor Sándor Netti Kalotaszegről. Az alapítvány április 15–18. között rendez meg több mint 12 magyarországi és erdélyi gyerekcsoport részvételével az I. Nemzetközi Gyermek Néptáncalálkozót. (Szabadság, 1999/76. 2. – 1999. április 1., csütörtök)

MADISZ-ABLAK

1999. május 4-től minden kedden 17.30–19.30 óra között JÁTSZÓHÁZ várja az óvodásokat, kisiskolásokat a kolozsvári MADISZ-nál (az Avram Iancu – volt Petőfi – utca 21. szám, földszint). Programban: népi gyerekjátékok, énekek és táncok, báb- és játékkészítés, alkotóképesség-fejlesztő foglalkozások és egyéb meglepetések. Részletesebb információkért a 121-921-es telefonszám hívható a reggeli és esti órákban.

A szervezők szeretettel várnak minden kisgyereket!
(Szabadság, 1999/94. 2. – 1999. április 27., kedd)

TÁNCHÁZ

várja az 5-8 osztályosokat május 6-ától minden csütörtökön 17.30–19.30 óra között a kolozsvári MADISZ-nál a Petőfi (Avram Iancu) 21 szám alatt a földszinten. Programban népdalok és népi táncok tanítása. Részletesebb információkért a 121921-es telefonszám hívható a reggeli és esti órákban. A szervezők szeretettel várnak minden kisgyereket!

(Szabadság, 1999/95. 2. – 1999. április 28., szerda)

Szórakozzunk, de hol?

– *avagy táncházakról pár szóban* –

„Szabadtéri diszkó, hétfégi szórakozási lehetőség” – írja a hirdetőcédulácskán, amit a postaládából halászok elő, s melyet azonnal el is hajítok. Mert unalmas a szöveg, havonta újabb és újbb szórakozóhely nyílik a város valamelyik pontján.

De mi van akkor, ha valaki nem a diszkózenét szereti, hanem tegyük fel szívesebben eljárna egy csárdást vagy esetleg a lambadára fáj a lába? Mert frissen nyílt táncházakról ritkán hallunk, sőt, a régiek is elmaradoznak. De azért még akad néhány a városban. Ott van például a Gyermekpalotában működő társasági táncház, minden hétfőn, kedden és csütörtökön délután, ahol latin-amerikai táncoktatás is folyik, fél évi 50000 lej ellenében, reneszánsz tánc díjmentesen tanulható a Brassai líceumban, minden csütörtökön 19 órától. A Diamond Dance Club (Ifjúsági Ház) pedig moderntánc-oktatással szolgál hétfő és szerda esténként. Aki a versenytáncot kedveli, a Nicolae Bălcescu líceumban heti három alkalommal élhet hobbijának, csekély 60000 lej ellenében. A néptáncoktatás viszont ingyenes mindegyik magyar líceumban. Igaz ugyan, hogy a brassais Zurbolósok és Bogáncsosok kezdőket már nem fogadnak, de a Báthory csoportja, illetve az Apáczaiiban működő Szarkaláb néptáncsoport bárkit szívesen lát. Ugyanakkor havi egy alkalommal a Corvin Club

az Amaryllis reneszánsz táncsoportot látja vendégül, s a különböző témájú előadások után ingyenes táncház várja a táncoslábúakat.

Így azt mondhatjuk, hogy bárki, bármilyen típusú táncot is kedvel, kaphat magának egy táncházat, táncsoportot, mely kitűnő alkalom a szórakozásra és egyben az ismerkedésre is. Aki keres, talál!

Deák Ünige Éva – Torjai Emese

(Szabadság/Bonifác, 1999/116. 12. – 1999. május 22., szombat)

FOLKKOCSMA nyílik a Heltai-alapítvány székhelyén, mely 1999. május 27-vel kezdődően, minden csütörtökön 19.00–23.00 óra között a népzene és néptánc kedvelőinek kíván színvonalas szórakozási lehetőséget nyújtani, kéthetente, meghívottak részvételével. Cím: Mikó (Clinicilor) u. 18. szám. A részvétel ingyenes!

(Szabadság, 1999/120. 2. – 1999. május 27., csütörtök)

A kolozsvári civilszervezetek mulatsága

(Esettanulmány a kolozsvári „multikulturális” táncházról)

*Kolozsvár nincs bekerítve,
Slobodă-i drumu,
Ki lehet menni belőle,
Nu bate gându,
Csak a rózsám maradt benne,
Lasă rămuie,
Kéért holtig fáj a szívem,
Așa trebuie.
(mezőségi népdal)*

A tények

1998 őszén a kolozsvári Diákművelődési Házban egy érdekesnek és újszerűnek nevezhető eseménysorozatra került sor: a Padok – Interetnikus párbeszéd elnevezésű program keretében multikulturális táncházat szerveztek a kolozsvári Civitas Alapítvány, a Pro Demokrácia Egyesület és a Kolozsvári Magyar Diákszövetség. (A program anyagi támogatója a Soros Alapítvány egy Nyílt Társadalomért / Fundația pentru Dezvoltarea Societății Civile volt.) A mindössze négy alkalommal megrende-

zett multikulturális táncház célja szerint az erdélyi román-magyar kulturális kapcsolatok elmélyítését szolgálta volna.

A szervezők alapvető ötlete az erdélyi többnemzetiségű falvaiban létező kulturális kapcsolatok közül annak a hagyományörző jelleggel bíró táncalkalomnak a városi környezetbe való átültetése volt, amely saját környezetében természetes, viszont városi környezetben precedens nélküli – ezért a két etnikum néptáncok általi ismerkedését célzó kísérletet érdekesnek, újszerűnek, ugyanakkor rendkívül fontosnak tartom.

A szervezők a multikulturális táncház működtetésére két kolozsvári (egy román, a Someșul – Napoca, illetve egy magyar, a Zurboló) néptáncgyűjtést kértek fel, amelyek biztosították a szolgáltató zenekarokat és táncoktatókat. A táncház propaganda-jellegét nyilvánvalóvá tette az a tény is, hogy a résztvevők számára ingyenes volt a belépő, illetve, hogy valamennyi eseményre meghívták a helyi sajtó képviselőit.

Az első táncházra szeptember 30-án került volna sor, de a gyenge hírverés miatt a szervezőkön és a szolgáltatókon (azaz zenészeken és táncoktatókon) kívül nem jelent meg senki. E kudarc tanulságaiból okulva (már itt megemlítem, hogy a szervező civilszervezetek soha nem foglalkoztak ilyen jellegű rendezvényekkel!) az október 21-én, illetve november 18-án rendezett táncházak már sokkal sikeresebbek voltak: több száz fiatal (elsősorban diák) jelent meg. Mivel azonban a multikulturális táncház nem vált rendszeres eseménnyé az utolsó, december 16-án rendezett táncházban már csak százan voltak, annak ellenére, hogy erre az alkalomra meghívást kapott a neves kalotaszegi prímás, Fodor Netti Sándor is.

Ez a kísérlet tehát rövid életűnek bizonyult: úgy tűnik, hogy a támogatók számára elégséges volt csak egyfajta reklámként megmutatni – elsősorban a sajtónak – ezt a kapcsolat-felvételi lehetőséget, s felfüggesztve az anyagi támogatást, megszüntették a multikulturális táncházat.

Az elemzés

A kolozsvári multikulturális táncház első szembetűnő és elemzésre érdemes tényezőjét a résztvevők etnikai megoszlásában látom: ugyanis a körülbelül 80%-ban magyar, s csak 20%-ban román (tulajdonképpen csak a felkért román néptáncgyűjtés tagjai) részvételnek igen jól meghatározott okai vannak: a városi táncház, azaz ez a revival jellegű folkmozgalom eddig csak a magyarság körében vert gyökeret, a románság számára ismeretlen.

Az erdélyi magyar táncházakról

A falusi táncalkalmak típusait kialakulásuk körülményei és szervezettségük alapján különböztethetjük meg. A táncmultságoknak két alapvető fajtáját ismerjük. Ezek közül a spontán tánckedvet szolgáló, kötetlen forma volt a gyakoribb, ezekhez tartozott a táncház is. A másik, a szervezett bál a parasztság körében újabb keletű, és lebonyolítását polgári hatások színezték. Ezek a táncalkalmak egyaránt kapcsol-

lódhattak az év jeles napjaihoz, vagy különböző munkaalkalmakhoz. A táncéletnek e sajátos megnyilvánulása, amelyik magában foglalja a táncrendezés, táncrend, viselkedés stb. szabályrendszerét, a parasztság közösségi életrendjének régies mozzanatait őrizte meg.⁵⁰ Erre éreztek rá azok a magyar értelmiségi fiatalok, akik a 1970-es években – néprajzos szakemberek, népzene- és néptáncutatók hathatós segítségével – a széki táncház mintájára megszervezték Magyarországon (1972-ben), majd Erdélyben is (1977-ben) a városi táncházakat.

A táncházak megjelenését először a beat nemzedékre jellemző újhullám sajátos kelet-európai változatának érzekelte a kutatás, egyféle folkdivatnak, amelyik magába egyesíti a tudományos, a reprezentációs, sőt a mindennapi folklorizmus sajátosságait. Azonban ennek a spontán tánckedvet szolgáló, meghatározott idő- és térparaméterekhez igazodó szórakozási formának a művi úton való megszervezése megváltoztatta a táncház, mint intézmény, és a néptánc, mint kultúrelem alapvető funkcióit. A folklorizmus funkciója ugyanis szorosan összefügg a tudatos kultúraőrzéssel: a hagyományos kultúra transzponálásán keresztül a folklorizmus a múlt, a tradíció jelenbeli feldolgozását célozza.⁵¹ A kultúraőrzés, a „folklormentő elhivatottság” felértékelte a táncház nevelő szerepét, kiemelte hasznosságát. Erdélyben mindez párosult a kisebbségi sorsból fakadó problémákkal (például a táncház egyfajta ellenállást is jelentett), így – főleg 1990 előtti években – a táncház nagyon népszerű és ismert volt a magyar értelmiségi fiatalok (egyetemisták, diákok) körében.

Az egyértelmű revival és folklorizmus jelleg azonban nem zárja ki azt a tényezőt, hogy ezekben a táncházakban a néptáncnak nem a feldolgozott, hanem az autentikus formáját próbálják megtanulni, tehát mind a zenészek, mind a táncosok az eredeti modellt tartják értékesnek, szemben a románság körében elterjedt néptáncról alkotott nézetekkel.

A román színpadi néptáncolásról

Paradox módon a városi románság számára, annak ellenére, hogy falusi társadalmi jelenleg sokkal hagyományőrzőbbek a magyarságénál, a néptánc csak megkoreografált, feldolgozott formában ismeretes. A néptáncnak ezt a formáját pedig sajnos még mindig meghatározza az ötvenes évek Mojszejev stílusának hatása (a tömeges koreográfiák uniszónó folyamatai, a soktagú zenekarok, az autentikus néptáncról idegen baletttechnika stb.), illetve egy igen erős nacionalista irányzat (például a színpadi népviseletek elengedhetetlen tartozékaként jelenlevő trikolór, a színpadon elhangzó népdalszövegek stb.). És ami a legszomorúbb, hogy mindennek – elsősorban a sajtó hatására – kimutatható egyfajta visszacsatolási folyamata az autentikus falusi környezetben is, ahol így ez a színpadi „néptánc-balett” felértékelődik az eredeti néptáncsal szemben.

50 Lásd Pesovár Ferenc: *A tánc általános alkalmi*. In: Magyar Néprajz VI. Budapest, 1990: 211, 219.

51 Lásd Fejős Zoltán: *A kultúraőrzés és folklorizmus*. In: Folklor – Társadalom – Művészet 9. (szerk. Zelnik József) Kecskemét, 1981: 22–23.

A táncház műfajának az említett, csak magyar vonatkozású ismerete a kolozsvári multikulturális táncházat nemcsak etnikai, hanem stílus- és felfogásbeli különbözőség, illetve sokszínűség találkozási színhelyévé tette. Ezért érdekes és szintén elemzésre méltó az, ahogyan a színpadi műviség, a megkoreografáltság szembesült a néptánc alapvető jellegzetességeiből fakadó szabad variálhatóságával mind a tánctanítás, mind pedig a szabad, kötetlen táncolás folyamán.

A táncházban az erdélyi román és magyar néptáncok egymást felváltva követték: egy táncot tanítottak a román oktatók, egyet a magyarok, egy táncrendet muzsikált a román zenekar, egyet a magyar. De míg a magyar oktatók az adott tánc elemeire úgy összpontosítottak, hogy a motívumok, motívumfüzerek, majd ezek variálható összekötéseit szabadon variálva lehessen elsajátítani, a román oktatók kötött, koreográfiaszerű folyamatokat tanítottak. Ezért a magyar táncházasok – a falusi emberekhez hasonló – szabadon variált táncra élesen különbözött a román táncrendek bemutató jellegétől. Ugyanez a jelenség megfigyelhető volt a két zenekar muzsikájában is: a román zenekar szabályozott, szerkesztett táncrendeket muzsikált (mintha színpadon muzsikáltak volna), szemben a magyar zenekar kötetlen, helyben rögtönzött dallamfelépítésével.

A népi kultúráról alkotott különböző nézőpontok e konfrontációja először egy kölcsönös idegenkedést eredményezett, ami térbeli elkülönülésben is megnyilvánult: a terem egyik sarkába összegyűlt román néptáncos fiatalok kissé csodálkozva és érthetetlenül figyelték a magyar táncházasok koreografálatlan táncát, vagy amikor a román néptáncosok produkcióját a magyarok kívülálló, kritikus közönségként kommentálták (hogy „ez nem előadás, hanem táncház...”). Viszont ennek a rendezvénysorozatnak egyik legnagyobb eredménye éppen az volt, hogy fokozatosan feloldotta ezt az idegenkedést, mivel lehetőséget nyújtott a tapasztalatcserére, a különböző koncepciók, vélemények közelítésére. És a közeledést elősegítette – a nyilvánvaló különbségek mellett – az a tény is, hogy a táncházban muzsikált népzene, illetve tanított néptánc az autenticitásra való törekvés szempontjából megegyezett mindkét etnikumú együttes esetében. Ugyanis a szervezők körültekintésének köszönhetően egy olyan kolozsvári román néptáncegyüttest sikerült megnyerni a multikulturális táncház megrendezéséhez, amelyik vezetője, a neves etnokoreológus Zamfir Dejeu révén a román színpadi néptáncra jellemző vonások ellenére szintén fontosnak tartja a hitelességre és eredetiségre való törekvést, ami – pontosan a táncházak hatására – a jelenlegi magyar néptáncegyüttesek esetében már természetes.

Egy „multikulturális” táncház lehetőségeiről

Rövid dolgozatom nem kíván a multikulturalizmus bonyolult elméleti kérdéseivel foglalkozni. Elemzésem csupán egy általam érdekes kísérletnek értékelt eseménysorozat néhány kérdésére összpontosul: arra, hogy Erdélyben miért csak a magyarok ismerik a táncházat, és hogy itt elsősorban nem a két etnikum, hanem a néptáncról, népzeneről alkotott két különböző koncepció találkozásának lehettünk tanúi.

Ezt a kezdeményezést minden kuriózuma és ellentmondásossága mellett igen hasznosnak tartom. Igaz, etnikus szempontból eléggé egyoldalú volt, mivel a táncház műfaja csak a magyarság körében ismert, és ezért a szervezők is elsősorban magyar civilszervezetek voltak, de ez az egyoldalúság feloldódhatna, ha a románság körében is ismertté válna a táncház műfaja: talán ez lehetne egy multikulturális táncház legnagyobb érdeme.

Ugyanakkor megállapítható, hogy ez a rendezvénysorozat éppen a multikulturalitást kihangsúlyozó célját nem érte el, mivel ennek a táncháznak működtetése nem vált rendszeressé, és így elmaradtak az elkezdődött kapcsolatfelvételekből, a különböző nézőpontok találkozásából származható eredmények. (Minden jól működő táncház egyik alapfeltétele a rendszeresség, hiszen másképpen nem alakulhat ki például a stabil, fenntartó közönsége sem.) Azonban a kolozsvári „multikulturális táncház” szervezői, támogatói sem a néptánchoz, sem a táncház műfajához nem értenek, ezért ez a nyilvánvalóan propagandacélokat szolgáló táncház kontextusában nem volt (és nem is lehetett) több a kolozsvári civil szervezetek mulatságánál.

Könczei Csongor

(Művelődés, 1999/5. 4–5.)

FOLKKOCSMA működik minden csütörtökön 18.00–22.00 óra között a népzene és néptánc kedvelőinek, a Heltai-alapítvány Mikó (Clinicilor) utca 18. szám alatti székhelyén. Minden érdeklődőt szeretettel várunk! A részvétel ingyenes!

(Szabadság, 1999/126. 2. – 1999. június 3., csütörtök)

FOLKKOCSMA minden csütörtökön 18–22 óra között, a népzene és néptánc kedvelőinek a Heltai-alapítvány székhelyén (Mikó/Clinicilor utca 18.) Minden érdeklődőt szeretettel várunk. A részvétel ingyenes.

(Szabadság, 1999/143. 2. – 1999. június 23., szerda)

FOLKKOCSMA minden csütörtökön este a Heltai Közalapítvány székhelyén (Mikó/Clinicilor utca 18. szám). Minden népzene- és néptánckedvelőt szeretettel várnak! Belépés ingyenes!

(Szabadság, 1999/150. 2. – 1999. július 1., csütörtök)

I. Szent István-napi találkozó Kolozsváron

Ünnepi rendezvénysorozattal emlékezünk államalapítónkra augusztus 19–21. között. A Millenniumra készülve a népzene és néptánc értékeivel kívánunk tisztelni nagy királyunk emléke előtt Kolozsváron, Kalotaszentkirályon, Tordaszentlászlón és Kisbácsban.⁵²

A **Heltai-alapítvány** és az **RMDSZ Kolozs megyei szervezetének** szervezésében, egyházaink és a települések támogatásával készülő ünnepélyeken fellépnek: **László Erzsébet** (Pusztina), **Szarkaláb** (Kolozsvár), **Virágos** (Kolozsvár),⁵³ **Zurboló** (Kolozsvár), **Tarisznyás** zenekar (Kolozsvár).

Külön öröm, hogy vendégünk az észtországi **Nömme Noortemaja** együttes Tallinból, a Pancsován élő bukovinai székelők leszármazottainak **Maroknyi** együttese. Augusztus 19-én a kolozsvári gála nyitja a rendezvényeket (az Állami Magyar Színházban), augusztus 20-án Tordaszentlászló és Kisbács látja vendégül a résztvevőket. A záróünnepséget Kalotaszentkirályon tartjuk.

A bombázások idején sokat szenvedett pancsovai fiatalok utazási költségeinek fedezésére a Heltai-alapítvány gyűjtést hirdet. Arra kérjük a megye magyar lakosságát, vállalkozóit, intézményeit, hogy lehetőség szerint anyagi segítséget nyújtsanak (Heltai-alapítvány, Mikó (Clinicilor) u. 18, Tel.: 064/190-096).

A pancsovaiak utazásának segítése méltó módon jelezné együttérzésünket vajdasági testvéreinkkel. Az adománytevőknek nyilvánosan mondunk köszönetet, és a fesztivál tiszteletbeli meghívottjainak tekintjük őket. Az adományok esetleges többletéből a pancsovai magyar könyvtár számára erdélyi könyveket vásárolunk.

Kérjük, jelenlétükkel támogassák Szent István-napi ünnepségünket.

Pillich László

(Szabadság, 1999/184. 2. – 1999. augusztus 10., kedd)

A CORVIN KLUB Csángó tánckört hirdet, mely közkívánatra tovább bővül(het) más tájegység tánc- és dallamkincsével. Táncoktatók: Both József és Zsuzsa. Helyszín: Kossuth – 1989. december 21. utca 18. szám (az új román–török bank mögött, hátul az udvarban). Időpont: minden szerdán este 7 órától. Házigazda: László Bakk Anikó. A termet az unitárius egyház biztosítja, amit a szervezők ezúton is köszönnek.⁵⁴
(Szabadság, 1999/245. 2. – 1999. október 20., szerda)

---

52 A kolozsvári Heltai Gáspár Könyvtári Alapítvány és a Szarkaláb Néptáncegyüttes 1999 óta minden év augusztusában megszervezi a Szent István-napi Néptánc-találkozót, amelyik az elmúlt évek során egy Kolozsvár központú, de Kolozs, sőt Fehér és Szilágy megye különböző településein is zajló, szinte egyhetes nemzetközi folklórfesztivállá nőtte ki magát, s amelyik programja „nemzetközi táncházakat” is tartalmaz. 2017 augusztusában rendezték a XIX. Szent István-napi Néptánc-találkozót.

53 A Virágos a kolozsvári hóstátiak hagyományörző táncegyüttese.

54 Az esemény hirdetése megjelent a Szabadság Campus október 23-i, szombati mellékletében is: „Csángó tánckör a Corvin klub szervezésében ezentúl minden szerda este 7-től a Kossuth/1989. dec. 21. utca 18 szám alatt (hátul az udvarban), Both József és Zsuzsa vezetésével.”

Táncra is perdülhetnek

Október 12-én állt a bál a Studházban (szebb nevén Diákművelődési Ház), október 27-én pedig a Német Demokrata Fórum adott otthont a rendezvénynek. A tánc ház megszervezése három hónapi kemény munkát igényelt. Khell Noémi, a Kolozsvári Magyar Diákszövetség néprajz szakosztályának tagjai, valamint Bihari Béla, Barta Zoltán és Farkas Csaba állták a sarat és egy nagyon kellemes estét biztosítottak a néptáncolóknak és a kíváncsiaknak. A Tarisznyás együttes muzsikált, lépteinket oktatók irányították. Keményen ropták a táncot a tánc házasok, mi kezdők meg próbáltuk keményen rogni több-kevesebb sikerrel a csárdást. Miért jó a heti rendszerességű tánc ház? Mert jó. És kész. Légy gólya vagy nem, de ha egyszer te is eljössz, másodszor, harmadszor stb. nem maradsz ki. Mert jó a hangulat, mert néptáncolhatsz, mert kiénekelheted a tődöd, és senki nem szól meg fals hangod miatt, mert jó a társaság, emberkéket ismerhetsz meg, mert... Végre beindult a tánc ház Kolozsváron! Jövő héten szerdán este 7 órától a Német Demokrata Fórum Memorandumul u. 8 alatti székházában a Palló együttes muzsikál. És még egy újdonság: ezúttal éjfélig táncolhatunk majd.

Szócs Andrea Enikő

(Szabadság/Campus, 1999/254. 9. – 1999. október 30., szombat)

Diszkófényes néptánc

Kifejezhetetlen érzés fogott el, amikor egy diszkófényekkel ellátott teremben megszólalt a hegedű és kurjantásokat lehetett hallani: október harmincadikától ugyanis hetente néptánc délutánt szerveznek a **Discoland** (Gambrinus) termében. A délutánokat a **Bogáncs** néptáncsoport rendezi, **Győri Csaba**, a Gambrinus tulajdonosa pedig a helyiséget biztosítja.

A bogáncsosok néptánc tanítása nincs korhatárhoz kötve. Mint elmondták, „bárki jelentkezhet egy évtől kétszázig”. A belépő hatezer lej, a tánc ház pedig 18 órától 22-ig tart. Ráadásul a zenét élő zenekar szolgáltatja – tagjai mind zenesulis diákok – nem pedig kazetefon. A néptáncot tanulni kívánók természetesen egyszerű lépésekkel kezdik, majd különböző helységek táncát sajátíthatják el.

November közepétől többnyire anyagi okok miatt a tánc órákat a Park vendéglőben tartják.

Káki⁵⁵

(Szabadság/Bonifác, 1999/260. 12. – 1999. november 6., szombat)

55 A beszámolót Káki-ként aláíró szerző nevét nem sikerült kideríteni.

A Csángó Tánckör ezután keddenként várja az érdeklődőket este 7 órától a Kossuth Lajos (December 21. út) 16. szám alatt, a Török–Román Bank melletti udvarban.

(Szabadság/Campus, 1999/278. 8. – 1999. november 27., szombat)

A SZÁSZCSÁVÁSI BAND KONCERTEZIK pénteken este 9 órától a Music Pubban, szombaton este 9 órától pedig a temesvári Quo Vadis együttes bluest és hardrockot játszik.

(Szabadság, 1999/277. 2. – 1999. november 26., péntek)

KOLOZSVÁRI TV

Pénteken 14.30 órakor (RTV2): Hírösszeállítás. A KMSZSZ szervezésében októberben Kolozsváron újraindult a táncház. E riportban megszólalnak a régi és új táncházasok, valamint a szakemberek. Ezután Svájcot ismerhetik meg, mely egyesek szerint a virágok, tehének és a turizmus országa.

(Szabadság, 1999/282. 2. – 1999. december 2., csütörtök)

„Első megkérdezett: Dezső Attila néptáncoktató.

Désen '89 előtt sok fiatalot összefogó táncház működött, akkor tanultam meg táncolni a különböző táncrendeket. 1990-ben három párral megalakítottuk az Aranyeső táncsoportot, ma már nyolc pár alkotja, 12–22 évesek. Ezenkívül büszkeségünk az utód Aranyeső – tizenegy pár kisiskolás a két magyar tagozatú iskolából, akiket igyekszünk minél többször szerepeltetni.

– Milyen táncrendet táncolnak?

– Mezőségit, székit, felcsikit, Nyárad mentit és a Kükküllő mentit tudogatjuk, de szeretnénk elsajátítani a Sófalván rendezendő táborban a nyáron.

[...]

– Igénylik-e a dési fiatalok az ilyenfajta szórakozást?

– Nehéz válaszolni, a kicsik komolyan veszik a táncot, és azok, akik hosszú idő óta csapatot képeznek. A nagyokat nehéz a diszkó hangzavarából az ősi zene-tánc-kultúra felé csalogatni. Ott vagyunk sikeresek, ahol a pedagógusok is támogatnak munkánkban és idejekorán megszerettetik a néptáncot. Példa rá a szamosújváriak sikere. A szülők és nem utolsósorban a lakosság érdeklődése a fiatalokban bizonyítási vágyat gerjeszt. Sajnos, Désen az utóbbi időben nehéz meghívni vendégeket úgy, hogy ne fizessünk rá, üres teremnek játszanak.”⁵⁶

(Szabadság, 1999/282. 2. – 1999. december 2., csütörtök)

---

56 Részlet Lukács Éva *Létezik-e Désen magyar kulturális élet?* című írásából.

Játszóház

A Corvineum Alapítvány hagyományőrző (népi kézművesség, gyermekjáték-alapú táncitanítás, Mátyás király öröksége) foglalkozásaira várja szerdánként délután 3–5 óra között az I–IV. osztályos kisiskolásokat a kétágú református templom parókiáján. Oktatók: Kolozsi Attila, Both József és Zsuzsa. Házigazda: Adorjáni Kata és László Bakk Anikó.

(Szabadság, 1999/285. 2. – 1999. december 6., hétfő)

Muzsikál Bardocz Sándor, Albert Szilárd, Kostyák Alpár, Albert Balázs és Kostyák Márton – Tranzit Ház, 2007. február 16.

2000–2009

*„mindig akadt, aki egy idő után
a táncházat tovább szervezze”*

2000

A CORVIN-KLUB az új esztendőben is folytatja működését. Minden kedden este 7 órától tánckör (csángó és kalotaszegi tánc- és dallamkincs) Both József és Zsuzsa vezetésével az unitárius egyház Kossuth/December 21. utca 16. szám alatti tanácstermében. [...]

(Szabadság, 2000/11. 2. – 2000. január 15., szombat)

„9 órától Csángó táncház a Music Pub-ban (a belépés ingyenes).”⁵⁷

(Szabadság, 2000/47. 2. – 2000. február 26., szombat)

A Corvin-Klub Népi Táncköre minden kedden 19 órától várja mindazokat, akik szeretnének megismerkedni a csángó és kalotaszegi táncokkal és dalkinccsel. Oktatók: Both József és Zsuzsa. Helyszín: Kossuth (December 21.) út 16. szám, unitárius tanácsterem (a török bank mögött, hátul az udvarban). Házigazda: László Bakk Anikó.⁵⁸

(Szabadság, 2000/49. 8. – 2000. február 29., kedd)

„április hatodika [...] 21 órától Diákház a Táncházban (vagy fordítva)”⁵⁹

(Szabadság/Campus, 2000/77. 8. – 2000. április 1., szombat)

Megújulóban a Szarkaláb néptáncegyüttes

A kolozsvári Apáczai-líceum Szarkaláb néptáncegyüttese, amelyet 1994-ben Pillich Gyöngyvér alapozott meg, és amelyet az utóbbi években öcsese, Pillich Balázssal vittek belföldi és nemzetközi sikerre, válságos hónapok után most újra jelentkezik a nyilvánosság előtt. E hét végén az Aranka

---

57 Részlet a VIII. Mátyás-napok hét végi programjából.

58 A hirdetés szinte szó szerint ismétlődik a Szabadság napilap szombati Campus mellékletében március 11-én, 18-án és 25-én, valamint április 8-án és 22-én.

59 Részlet Balázsi-Pál Előd *Hobó, a börze meg a faszervezetek* című írásából.

György nyelv- és beszédművelő verseny országos döntőjének résztvevői előtt lépnek fel tagjai a Palló zenekar kíséretével.

– Miért „hallgatott” több mint egy fél évig az együttes? – kérdem Pillich Balázstól, az együttes vezetőjétől és koreográfusától.

– A belföldi és külföldi fellépési lehetőségek a tavaly elbizakodottá tették tanítványainkat. Miután legtöbbet közülük az első lépésektől mi tanítottuk meg a széki, mezőségi, kalotaszegi, felcsíki táncokra, s a csoport számára a Heltai-alapítvány jóvoltából mintegy 12 országra kiterjedő fellépési lehetőséget biztosítottunk, az érettségi és felvételi lejártával arra kellett ébrednem, hogy „elfogyott” alólam a csapat. Arra hivatkoztak, mindenféle vélt sérelmek és érvek alapján, hogy többé nem kívánnak együttesben táncolni. Aztán kiderült, hogy egy csíkszeredai fiatalember vezetésével, aki a Hargita Népi Együttesből volt kénytelen távozni, megalapították az „Ördögtergye” csoportot.

– Úgy hallottam, hogy abba akartad hagyni akkor. Vagy nem?

– Nagyon csalódott és kiábrándult voltam. Régi barátaim, sőt, saját unokatestvérem fordult ellenem. Most már azt mondom, csináljanak mindent továbbra is azzal a hagyományszeretettel, amit tőlem tanulhattak. És legyenek sikeresek, mert az ő sikereik az én meg a Gyöngyi nővérem sikere is! Aztán lehet, hogy a magyar–néprajzra bejutásom, Timár Sándor meghívója egy budapesti kétéves néptáncoktatói tanfolyamra, új erőt adott. És arra is gondoltam, hogy vendiákként az iskolámat sem hagyhatom cserben, ha már több mostani diákja megtette ezt, elfordulva a Szarkalábtól. Novemberben újraalakítottuk az együttest. Több mint negyvenen jelentkeztek, ezek közül most 25 alapemberben gondolkodhatom. Az iskolában próbálunk, s az igazgatóság megértő támogatása is serkentő erő. Sajnos, most is gond, hogy ennek a hagyományörzésnek az iskolai diákság körében nincs nagy népszerűsége. Mi mindenképp örülünk annak, hogy tíz-tizenkét új apáczais tagunk van. Reméljük, hogy egy kicsivel határozottabb tanári biztatás, új gyerekstanfolyamok elindítása növelni fogja ezt az arányt. Addig néhány volt apáczais és lelkes magyar egyetemista pótolja a hiányt.

– Tervek?

– Az Apáczai-napok alkalmával lesz az igazi visszatérés. Közben hetente kétszer, éjszakába nyúlóan próbálunk. Máris több belföldi és külföldi szereplési lehetőségre van kilátás az év második felében. És az idén is lesz Szent István-napi fesztivál, amelyen szeretnénk kivágni a rezet!

Kovács Jolán

(Szabadság, 2000/83. 2. – 2000. április 8., szombat)

Április 28. (péntek)

[...]

19.00 – *Népzenekoncert*. Házigazda a Bogács és Zurboló néptáncegyüttes zenekara, meghívottak azok a zenekarok, amelyek az elmúlt tizenöt évben muzsikáltak a Bogács néptáncegyüttesnek: Tarisznyás (Kolozsvár), Piros Pántlikás (Magyarlapád), Fodor Netti Sándor és zenekara (Kalotaszeg), Kodoba Márton és zenekara (Magyarpalatka), Palló (Nagyvárad) – helyszín a Transzit Ház – Malom utca.

20.00 – *Táncház*, ugyanott.

Április 29. (szombat)

10.00 – *Aprók táncháza* a Brassai Sámuel Elméleti Líceum Carolus Clusius termében. [...] ⁶⁰

(Szabadság, 2000/97. 2. – 2000. április 27., csütörtök)

A tervezőasztaltól az Ördögtérgyéig

„Ördögtérgye” – gyimesi híместojás-motívum elnevezése, amely a szakértők szerint a Föld különböző pontjain egymástól függetlenül megjelent egyik legősibb díszítőelem, az életet adó Nap jelképe (a magyar népi díszítőművészetben ismeretes ennek napkerék, forgórózsa, ösvény stb. változata is). Kolozsváron egy amatőr néptáncegyüttes viseli ezt a nevet, az emberiséggel egyidős, egyszerű és tiszta jelképpel utalva a munkájukban őket elkísérő szándéokra és hozzáállásra.

Both József és Zsuzsa, fiatal férj–feleség, az Ördögtérgye vezetői. Eddigi pályájuk sem mondható sablonosnak, sikeresnek viszont annál inkább. Egyszerűen, mert azt választották, amit szeretnek. Előbb mindenki Jocóját kérdeztem az egykori Báthory-szeminárium földszinti lerobbant állapotú tornatermében, ahol társainak a próbával járó hangos csujogatása szolgáltatta a stílusos háttérrel:

– *Hogyan kezdődött ez a néptáncos pálya?*

– 1990 és 1995 között diákoskodtam a Műszaki Egyetem villamosgépészet szakán, de már tizedik osztályos koromtól Csíkszeredában benne voltam egy néptánc-csoportban. Szalay Zoltán vezetésével táncolgattunk a Márton Áron Líceumban. Ez olyan dolog, hogy az ember nem tudja abbahagyni. Kolozsváron is folytattam, itt is volt egy csapatom: a Tarisznyás együttes. Ez, sajnos, '94-ben feloszlott, viszont a zenekar most is működik ugyanazon a néven. Nekem negyedéves koromban kezdett letisztulni, hogy tulajdonképpen a néptáncal fogok foglalkozni, mert ezt félembereként nem lehet művelni. Az egyetemet még befejeztem, de ebből már csak egy diplo-

---

60 Részletek a 15 éves a Bogács. V. Ifjúsági NéptáncTáncalkozó programjából.

ma maradt... Félévnyi katonaság után megint Kolozsvárra jöttem, akkorra már a feleséggel, akivel '95-től vagyunk együtt. Már akkor elkezdtünk néptáncitanítással foglalkozni iskolákban, ami nagyon lefoglalt. Szerettünk volna a tánc terén fejlődni, ezért úgy gondoltuk, hogy jó lesz egy profi együttesbe szerződni néhány évre. Választásunk a csíkszeredai Hargita Állami Népi Együttesre esett. Ott táncoltunk két évet, utána visszajöttünk Kolozsvárra.

– *Közben nem hiányzott az oktatás?*

– Szeredában is tanítottunk, a Márton Áron Líceumban megalakítottunk egy együttest, a Zsiborát. Azonkívül még hatodikosokat is tanítottunk. Kisvárosban sokkal könnyebb dolgozni, mint nagyvárosban, a gyerekekhez közelebb áll a tánc, könnyebben ráharapnak, nem kell vért izzadni, amíg megérik az ízét.

– *Zsuzsa, neked hol kezdődik a táncos múltad?*

– Jóval később kapcsolódtam be, mint Jocó. Annyiban ismertem a néptáncot, hogy édesapám széki, és szerencsém volt táncházakba járni, meg haza a nagyszülőkhöz. Aztán összekerültünk Jocóval, és ő „megfertőzött” a néptáncal. Azelőtt én angol nyelv tanításával foglalkoztam óvodákban, más helyeken.

– *Mit jelentett számodra a csíkszeredai két év?*

– Jót tett, sokat fejlődhettem ott. Jelenleg Kolozsváron több iskolában tanítunk, a Waldorfban, a Báthoryban, a zeneiskolában. Ezenkívül Bánffyhunyadon az általános iskolában I–VIII. osztályosokat, sőt még Sárvasárról is járnak be. És Tordaszentlászlón is tanítunk.

– *Hogy lehet ennyifelé eljutni?*

– Nagyon beosztva az időt. Például a Waldorf Iskolából délután biciklin sietünk ide, hogy hatkor próbát tarthassunk – mondja Zsuzsa.

József hozzát teszi:

– Azonkívül táncházban is oktatunk. Szóval a tánc kitölti az egész életünket, s ha lehetne, még többet is. Nagyon szeretjük ezt csinálni, másképp nem foglalkoznánk vele.

– *Akkor téged nem lehet elképzelni egy gyárba bezárva, amint rajztáblára vonalakat húzigálsz, számokat körmölsz...*

– A bezártságot nem nekem találták ki. Meglehet, hogy szeretném csinálni a mérnökösödést, de ez most nem időszerű. Igaz, így sokkal többet kell rádolgoznunk ahhoz, hogy megéljünk belőle. De azt csináljuk, amit szeretünk! Igazából ebben a tanévben kezdtünk el teljes szélességgel tanítani. Ahol tanítottunk, ott megszerettek bennünket, annak a híre elterjed, és hívnak-hívogatnak többfelé. Így jött össze ez a csoport fiatal, akik nagyon szerettek volna táncolni, és meghívtak hozzájuk. Középiskolás és egyetemi diákok, többségük kolozsvári, ezért lehet velük hosszú távon is gondolkodni. Nagyon lelkesek, szeretnek dolgozni. Az emberből a jót az hozza ki, ha van rá igény.

Zsuzsa kiegészíti:

– Először úgy mentünk hozzájuk, mint akiket tanítani hívtak meg. Jó volt, mert nem a nulláról kellett velük kezdenünk. Aztán azt mondtuk, maradjon ez szórakozás, az érte járó pénzt inkább tegyük félre viseletre, zenére.

– *Mikor alakult az együttes?*

– 1999. november 13-án. Akkor vállaltuk el a csoport vezetését. Volt már egy bemutatkozó fellépésünk március elején a Szamosújvári Ifjúsági Néptáncfesztiválon. Ott úgy vettük észre, sikeresek voltunk. Mindenesetre jó visszhangunk volt.

Jocó mélyebben fogalmaz:

– A mi elképzelésünk a színpadi táncról, hogy megpróbáljuk megfogni a táncok hangulatát. Szeretnénk biztosítani a közönségnek, hogy magát a táncot lássa, ne pedig valamilyen feldolgozást.

– *Milyen táncok szerepelnek műsorotokban?*

– Véleményem szerint túl sokfélével nem lehet foglalkozni, mert arra nincs idő és ember. Keletről nyugatra sorolnám: moldvai csángó, gyimesi, felcsíki, vajdaszentiványi, mezősegi, Küküllő menti, kalotaszegi táncok. Hiányzanak repertoárunkból a magyarországi táncok, nem elvből, hanem, mert nincs rá időnk. Ha csak az anyagi oldalát néznénk, akkor nem lenne belőle semmi. A csapat megpróbál saját erőből megvalósítani dolgokat. Például, a lányok viseleteket varrnak. Aztán akad egy-két szervezet, amelyek rokonszenveznek velünk, és számíthatunk a segítségükre: a Kalós Alapítvány, a MADISZ, mások. Egyszóval, többen segítenek, mint akadályoznak. Jó kapcsolatunk alakult ki a szamosújvári Téka Alapítvánnyal, ők például viseleteket adnak nekünk kölcsön.

– *A zenét hogyan oldjátok meg?*

– Ez nagy problémánk. Jó lenne saját zenekarral. Van két együttes, Kolozsvárról a Tarisznyás és Nagyváradról a Palló, ők szoktak besegíteni. A teológián alakult most egy zenekar, velük még nem dolgoztunk, de nekik is kell egy hely, ahol próbáljanak, majd húsvét után kiderül, mi lesz belőle. Rajtuk kívül még akad néhány lelkes alkalmi zenész.

– *Az utóbbi időben megélnék-e a néptáncmozgalom?*

– Van egy-egy érdeklődési hullám, aztán megint lecsitul. De egyre inkább csitul. Amíg tiltották, jobban ment, mert nagyon kemény és jó hangulat alakult akkoriban ki. A mai világban sok a konkurencia: hódítanak a számítógépes foglalkozások, a diákok nagyon lefoglaltak. Egyre nehezebb, főleg nagyvárosban, ahol sokkal több a szórakozási lehetőség, mint vidéken. De jó lenne, ha azt a sok jót, amit tanultunk a táncsal, tovább lehetne adni.

[...]

Ördög I. Béla

(Szabadság, 2000/102. 6. – 2000. május 5., péntek)

Zurboló Táncház

A kolozsvári Brassais Véndiák Alapítvány Zurboló táncegyüttese 23-tól kezdődően minden csütörtökön rendszeres gyerek és felnőtt táncházat indít a Transzít Házban a Malom (Barițiu) utca 16. szám alatt. Gyerektáncház 17.00–18.30 óra között, este 19.00–23.00 óra között pedig felnőtt táncház. Muzsikál a Zurboló zenekara. Mindenkit szeretettel várnak a szervezők!

(Szabadság, 2000/273. 2. – 2000. november 21., kedd)

A kicsik is rophatják.

Táncházat szervez Kolozsváron a Zurboló

Rendszeres gyerek- és felnőtt táncházat indít a kolozsvári Brassais Véndiák Alapítvány Zurboló néptáncgyűttese ma este a kolozsvári Tranzit Házban. Ezentúl minden csütörtökön öttől fél hétig gyermekeknek szól a népzene. A kicsik az idén széki és lapádi táncokat, valamint gyermekjátékokat tanulhatnak. Ha az érdeklődők száma meghaladja az ötvenet, két pár oktatja majd őket – tájékoztattak a szervezők. A felnőttek az idei négy-öt alkalommal héttől nyolcig széki és Nagyenyed környéki román táncokkal ismerkedhetnek. A táncoktatás az éjjel 11-ig tartó táncéjszakai első két táncrendje alatt is folytatódik. A talpalávalót a Zurboló zenekara szolgáltatja. Pásztor József, az együttes tagja és a táncház egyik szervezője lapunknak elmondta, a Zurboló régóta dédelgetett vágya valósul meg. „Az ötlet most ért meg, és jelenleg kedvezők a feltételek: a Tranzit Házban, amelynek termét béreljük, otthonosak vagyunk, ezenkívül pedig saját zenekarral és oktatókkal rendelkezünk.” A szervező még hozzá tette: „Kolozsváron ritka a táncház, ami pedig a gyermektáncházat illeti, a Brassai Sámuel Gimnáziumban működő hét tánc csoportunkban több mint kétszázan táncolnak, akik közül 120 gyermek, ezért első sorban rájuk gondoltunk.”

T. Bense Erika

(Krónika, 2000. november 23.)

Csángó táncház

szervezésével járul hozzá a Kallós-alapítvány és a Corvineum Alapítvány Corvin-klubja az EMKE november 25-i közgyűlésén elfogadott határozathoz, mely szerint ezután minden évben, Szent Miklós napja táján csángó napot rendezünk ország-szerte. Ezek a napok egymás jobb megismerése, a csángók megsegítése, a közeljövőben pedig a moldvai csángó települések mindegyikében TELEHÁZAK létesítése jegyében zajlanak. Ezért jártak nálunk látogatóban a klézseiek december 2-án, ezért hirdettük mi is táncos együttlétet kedden este 19 órától a Tranzit Házban. Meghívtuk Sepsiszentgyörgyről a kiváló furulyás **Ségercz Ferencet**. Mellette zenél még **Kolozsi Attila** kobozon és **Orendi István**, a Corvin-klub vezetőségi tagja (aki blockflöten és parasztfurulyán egyformán szívesen muzsikál). Táncoktató **Both József**, az Ördögtérgye együttes vezetője és felesége, **Both Zsuzsa** – mindketten a moldvai és a gyimesi csángó táncok első számú szakemberei Kolozsvárt. Felkértük a

városunkban tanuló **Benke Claudiát**, hogy énekelje el nekünk a Nagy hegyi tolvaj balladáját úgy, ahogyan azt otthon hallotta.

Mi szeretnénk a résztvevők adományait Lészpedre küldeni. Azért éppen oda, mert a hetvenes évek közepén **Puskás Anna, Kallós Zoltán** énekes-asszonya falujában jártunk. Akkor csodálatos, de rettegéssel teli éneke zárt ajtó-ablak mögött ejtett ámulatba minket. Anna néni aztán Székelyudvarhelyen, nálunk kereste s kapta meg keserveire-bajaira a gyógyulást. Közben olyan gyönyörű altatókat dúdolt-mormolt-varázsolt síró-rívó fiam bölcsője felett, hogy azokat elfeledni soha nem fogom. Tavaly Anna néném – hiába a népes nagycsalád – elözvegyült, elárvult. Hátha búfelejítő is tud majd lenni a lészpedi teleház...

A Corvin-klub e rendezvény révén több éves hagyományát folytatja. Ezelőtt három-négy évvel a reneszánsz táncházakat próbáltuk ötvözni a csángóval. Nem bizonyult szerencsés társításnak. Noha Martin György elmélete szerint a csángó körtáncok és a francia reneszánsz branlejai között egyenes ágú, első fokú rokonság mutatható ki – az egyik finom pipiskedése s a másik bővéri dobogtatása más és más érdeklődő fiatalat vonzott egy időben egy helyre. Ezért két évvel ezelőtt külön csángó tánckört indítottunk a Both házaspár vezetésével. A sikeresnek bizonyult kezdeményezés másfél év múltán alighanem segített a máris szép eredményt felmutató Ördögtérge együttes létrejöttében. Szeretnénk a csángó táncházat is rendszeresen folytatni. Addig is: minél többen leszünk ma este a Tranzit Házban, annál hamarabb lesz teledomus Lészpeden, reméli a szervezők nevében is

László Bakk Anikó

(Szabadság, 2000/284. 5. – 2000. december 5., kedd)

RENDSZERES GYEREK- ÉS FELNŐTT TÁNCHÁZAT TART minden csütörtökön a kolozsvári Brassais Véndiák Alapítvány *Zurboló* táncegyüttese a Malom/Barîțiu utca 16. szám alatti Tranzit Házban. Ma a következő program szerint: du. 5–6 óra között gyerektáncház, este 7–11 óra között felnőtt táncház (este 8 óráig széki és Nagyenyed környéki román táncokat tanítanak), muzsikál a *Zurboló* táncegyüttes zenekara. Mindenkit szeretettel várnak.⁶¹

(Szabadság, 2000/286. 2. – 2000. december 7., csütörtök)

A **ZURBOLÓ TÁNCÉGYÜTTES** csütörtökön tartja évadzáró karácsonyi táncházát a Tranzit Házban (Malom/Barîțiu utca 16.) a következő program szerint: du. 5 és fél 7 között gyermektáncház, este 7 órától 11 óráig felnőtt táncház (este 7-től 8 óráig széki és Nagyenyed környéki román táncokat tanítanak). Muzsikál a *Zurboló* táncegyüttes zenekara, meghívott vendég a Tarisznyás zenekar.⁶²

(Szabadság, 2000/292. 2. – 2000. december 14., csütörtök)

---

61 Az esemény hirdetése megjelent a Szabadság Campus december 9-i, szombati mellékletében is: „Táncház vár minden csütörtökön este 7 órától a Tranzit-házban (Malom utca 16. szám) a Zurboló együttesel.”

62 Ez a hír megjelent a Krónika december 14-i, csütörtöki lapszámában is.

2001

Indul a Zurboló táncház!

A kolozsvári Brassais Véndiák Alapítvány Zurboló táncegyüttese január 11-én, csütörtökön tartja évadnyitó táncházát a Tranzit Házban (Malom [Barițiu] utca 16. szám), a következő program szerint: délután 17.00–18.30 óra között gyerektáncház, este 19.00–23.00 óra között pedig felnőtt táncház. (19.00–20.00 óra között mérai és felcsíki táncok tanítása.) Muzsikál a Zurboló Táncegyüttes zenekara. Mindekit szeretettel várnak a szervezők!⁶³
(Szabadság, 2001/6. 2. – 2001. január 10., szerda)

A BRASSAIS VÉNDIÁK ALAPÍTVÁNY Zurboló táncegyüttese minden csütörtökön rendszeres gyerek- és felnőtt táncházat tart a Tranzit Házban (Malom [Barițiu] utca 16. szám), a következő program szerint: délután 17.00–18.30 óra között gyerektáncház, este 19.00–23.00 óra között pedig felnőtt táncház. (19.00–20.00 óra között mérai és felcsíki táncok tanítása.) Muzsikál a Zurboló Táncegyüttes zenekara. Mindekit szeretettel várnak a szervezők!
(Szabadság, 2001/13. 2. – 2001. január 18., csütörtök)

Zurboló táncház

A Brassais Véndiák Alapítvány Zurboló táncegyüttese minden csütörtökön rendszeres gyerek- és felnőtt táncházat tart a Tranzit Házban (Malom/Barițiu utca 16.). 17.00–18.30 óra között gyerektáncház, este 19.00–23.00 óra között pedig felnőtt táncház. Muzsikál a Zurboló Táncegyüttes zenekara.
(Szabadság, 2001/19. 2. – 2001. január 25., csütörtök)

Zurbi-Bogáncs Zurboló táncház

A kolozsvári Brassais Véndiák Alapítvány Zurboló táncegyüttese minden csütörtökön rendszeres gyerek- és felnőtt táncházat tart a Tranzit Házban (Malom/Barițiu utca 16. szám) a következő program szerint: délután 17.00–18.30 között gyerektáncház, este 19.00–23.00 óra között pedig felnőtt táncház (19.00–20.00 óra között mérai és felcsíki táncok tanítása). Muzsikál a Zurboló Táncegyüttes zenekara. Mindekit szeretettel várnak a szervezők!
(Szabadság, 2001/25. 2. – 2001. február 1., csütörtök)

---

63 Ez a hír megjelent a Krónika január 10-i, szerdai lapszámában is.

A KOLOZSVÁRI BRASSAIS VÉNDIÁK ALAPÍTVÁNY ZURBOLÓ TÁNC-EGYÜTTESE csütörtökön, február 15-én *farsangi táncházat* tart a Tranzit Házban (Malom [Barițiu] utca 16. szám), a következő program szerint: délután 17.00–18.30 óra között jelmezszeresszel összekötött gyerektáncház, este 19.00–23.00 óra között pedig felnőtt táncház. (19.00–20.00 óra között mérai és felcsíki táncok tanítása.) Muzsikál a Zurboló Táncegyüttes zenekara, meghívott a Tarisznyás zenekar. Mindekit szeretettel várnak a szervezők!
(Szabadság, 2001/37. 2. – 2001. február 15., csütörtök)

Zurboló táncház

A kolozsvári Brassais Véndiák Alapítvány Zurboló táncegyüttese minden csütörtökön rendszeres gyerek- és felnőtt táncházat tart a Tranzit Házban (Malom [Barițiu] utca 16. szám) a következő program szerint: délután 17.00–18.30 között gyerektáncház, este 19.00–23.00 óra között pedig felnőtt táncház (19.00–20.00 óra között mérai és felcsíki táncok tanítása). Muzsikál a Zurboló Táncegyüttes zenekara. Meghívottak: Fodor Netti Sándor és ifj. Fodor Netti Sándor kalotaszegi primások. Mindekit szeretettel várnak a szervezők!
(Szabadság, 2001/43. 2. – 2001. február 22., csütörtök)

Zurbi–Bogács–Zurboló táncház

A kolozsvári Brassais Véndiák Alapítvány Zurboló táncegyüttese csütörtökön, március 8-án nőnap táncházat tart a Tranzit Házban (Malom [Barițiu] utca 16. szám), a következő program szerint: délután 17.00–18.30 óra között gyerektáncház, este 19.00–23.00 óra között pedig felnőtt táncház. (19.00–20.00 óra között széki táncok és magyarlapádi leánytánc tanítása.) Muzsikál a Zurboló Táncegyüttes zenekara. Meghívott a kolozsvári Tarisznyás zenekar. Mindekit szeretettel várnak a szervezők!
(Szabadság, 2001/55. 2. – 2001. március 8., csütörtök)

ZURBOLÓ TÁNCZHÁZ minden csütörtökön a Tranzit Házban (Malom/Barițiu utca 16.): du. 5–6 óra között gyerektáncház, este 7–11 óra között pedig felnőtt táncház. Ma este 7–8 óra között széki táncokat és magyarpalatkai táncokat tanítanak. Muzsikál a Zurboló Táncegyüttes zenekara.
(Szabadság, 2001/61. 2. – 2001. március 15., csütörtök)

XI. KMDSZ Szülinap

Csütörtök, március 29.

[...] 19.00 Táncház a Tranzit Házban. Ez leginkább abból áll, hogy egyes emberek őrzik a néphagyományt, egyesek meg a ruhákat, ez utóbbiakat ruhatárosoknak hívjuk. [...]

(Perspektíva, 2001. március 21.)

Zurboló táncház

A kolozsvári Brassais Véndiák Alapítvány Zurboló táncgyűttese minden csütörtökön rendszeres gyerek- és felnőtt táncházat tart a Tranzit Házban (Malom [Barițiu] utca 16. szám) a következő program szerint: délután 17.00–18.30 között gyerektáncház, este 19.00–23.00 óra között pedig felnőtt táncház (19.00–20.00 óra között széki és magyarpalatkai táncok tanítása). Muzsikál a Zurboló Táncgyűttes zenekara. Mindekit szeretettel várnak a szervezők!
(Szabadság, 2001/67. 2. – 2001. március 22., csütörtök)

A ZURBOLÓ TÁNCGYŰTTES ezen a héten is du. 5–7 óra között gyermek-táncházat, este 7–11 óra között pedig felnőtt táncházat tart a Tranzit Házban (Malom/Barițiu utca 16.). (Most széki és magyarpalatkai táncokat tanítanak este 7–8 óra között.) Muzsikál a táncgyűttes zenekara, meghívottak Fodor Netti Sándor és ifj. Fodor Netti Sándor kalotaszegi prímások.
(Szabadság, 2001/73. 2. – 2001. március 29., csütörtök)

Zurboló táncház

A kolozsvári Brassais Véndiák Alapítvány Zurboló táncgyűttese minden csütörtökön rendszeres gyerek- és felnőtt táncházat tart a Tranzit Házban (Malom [Barițiu] utca 16. szám), a következő program szerint: délután 17.00–18.30 óra között gyerektáncház, este 19.00–23.00 óra között pedig felnőtt táncház (19.00–20.00 óra között felcsíki és mérai táncok tanítása.). Muzsikál a Zurboló táncgyűttes zenekara. Meghívott a kolozsvári Tarisznyás zenekar. Mindenkit szeretettel várnak a szervezők!
(Szabadság, 2001/79. 2. – 2001. április 5., csütörtök)

Zurbi–Bogács–Zurboló táncház

A Kolozsvári Brassais Véndiák Alapítvány Zurboló táncgyűttese minden csütörtökön rendszeres gyerek- és felnőtt táncházat tart a Tranzit-házban (Malom [Barițiu] utca 16. szám), a következő program szerint: délután 17.00–18.30 óra között gyerektáncház, este 19.00–23.00 óra között pedig felnőtt táncház (19.00–20.00 óra között magyarpalatkai és felcsíki táncok tanítása). Muzsikál a Zurboló táncgyűttes zenekara. Mindekit szeretettel várnak a szervezők!
(Szabadság, 2001/85. 2. – 2001. április 12., csütörtök)

Zurboló táncház

A kolozsvári Brassais Véndiák Alapítvány Zurboló táncgyűttese minden csütörtökön rendszeres gyerek- és felnőtt táncházat tart a Tranzit Házban (Malom/Barițiu utca 16. szám), a következő program szerint: délután 17.00–18.30 óra között gyerektáncház, este 19.00–23.00 óra között pedig felnőtt táncház (19.00–20.00 óra között mérai és magyarpalatkai táncok tanítása.). Fellép a Brassai Sámuel Elméleti Líceum Bogács néptáncgyűttese lónai és magyarpalatkai táncokkal, muzsikál a Zurboló táncgyűttes zenekara. Mindenkit szeretettel várnak a szervezők!
(Szabadság, 2001/89. 2. – 2001. április 19., csütörtök)

„– A kolozsvári Tranzit Házban beindították a régóta hiányzó táncházat is... – Igen, fél éve újra működik a táncház. ez úgy sikerült, hogy a Tranzit Alapítvány és a Zurboló között szoros kapcsolat létezik. Elsősorban személyes kötődés által: nővérem, Könczei Csilla tanította táncra annak idején a zurbolósok magját. Ezen kívül az együttes részt vett a Tranzit Ház felújításában, takarításában, fesztiválok szervezésében, illetve több ízben is fellépett itt.

A táncház érdekessége, hogy azokat a környékbeli primásokat igyekszünk rendszeresen meghívni, akik a hagyományos népzenet muzsikálják. Ezenkívül havonta egyszer a kolozsvári Tarisznyás zenekart is vendégül látjuk. A táncoktatók négy hét után váltják egymást, itt már nem csak zurbolósok oktatnak. A táncház látogatottsága változó. Télen kevesebben jöttek el, de akkor a fűtés még hiányzott, most már az is van az épületben. Ezelőtt két héttel körülbelül százhuszas létszámmal rekordot döntöttünk. A felnőtt táncház mellett gyermektáncházat is működtetünk.”⁶⁴

(Kronika, 2001. április 20.)

30 éves a kolozsvári táncház – Tranzit Ház, 2007. február 17.

64 Részlet T. Bense Erika *Bemutatóra készül a Zurboló Táncegyüttes. Százötven fiatal járja a néptáncot egyetlen iskolában* című írásából. A cikk bevezetőjében olvasható: „A kolozsvári Brassais Véndiak Alapítvány Zurboló Táncegyüttesét a Brassai Sámuel Gimnázium Bogánics néptánc csoportjának végzős nemzedéke alapította 1993 októberében. A huszonhat tagot számláló együttes megalakulása óta körülbelül kétszáz előadást tartott Románia különböző vidékein és külföldön. A csoport szervezői tevékenységével emelkedik ki a többi néptáncegyüttes sorából. A talpalávalót saját zenekar biztosítja: Albert Szilárd és Gombár Lóránd primások, Antal Sándor, Könczei Csongor, Könczei Bálint brácsások, valamint Kostyák Márton nagybőgős.”

A ZURBOLÓ TÁNCEGYÜTTES rendszeres csütörtöki gyermek- és felnőtt tánc-háza a Tranzit Házban (Malom/Barițiu utca 16.) ma a következő program szerint működik: du. 5–6 óra között gyermektáncház, este 7–11 óra között pedig felnőtt táncház (este 7–8 óra között mérai és felcsíki táncokat tanítanak). Meghívott vendég a Tarisznyás zenekar. Muzsikál a Zurboló táncegyüttes zenekara. (Szabadság, 2001/95. 2. – 2001. április 26., csütörtök)

RENDSZERES GYERMEK- ÉS FELNŐTT TÁNC HÁZAT TART a kolozsvári Brassais Véndiák Alapítvány Zurboló Táncegyüttese minden csütörtökön a Tranzit Házban (Malom/Barițiu 16.). Délután 5–6.30 óra között gyermektáncház, este 7–11 óra között felnőtt táncház. Este 7 és 8 óra között széki és magyarpalatkai táncokat tanítanak. Meghívottak: Kodoba Márton és Kodoba Florin magyarpalatkai primások. Muzsikál a Zurboló Táncegyüttes zenekara. Mindenkit szeretettel várnak. (Szabadság, 2001/116. 2. – 2001. május 23., szerda)

A ZURBOLÓ TÁNC HÁZ ezen a csütörtökön is megtartja rendezvényét a Tranzit Házban (Malom/Barițiu utca 16.). Délután 5–6 óra között gyermektáncház, este 7–11 óra között felnőtt táncház. Ma este 7–8 óra között széki és magyarpalatkai táncokat tanítanak. Meghívott a kolozsvári Tarisznyás zenekar. Muzsikál a Zurboló Táncegyüttes zenekara. (Szabadság, 2001/123. 2. – 2001. május 31., csütörtök)

ÉVADZÁRÓ TÁNC HÁZAT TART a kolozsvári Brassais Véndiák Alapítvány Zurboló táncegyüttese 2001. június 7-én csütörtökön a Tranzit Házban (Malom/Barițiu utca 16. szám), a következő program szerint: este 7 órától a Zurboló táncegyüttes bemutatja a Játék című műsorát (I. Köncei Csongor: Variációk Steve Reich Clapping Music, azaz Tape zenéjére; II. Köncei Árpád: Amikor a pásztor elvesztette a türelmét); este 8 órától a magyarpalatkai Kodoba zenekar koncertje; este 8.30 és 11 óra között táncház. Meghívott zenekar a *magyarpalatkai Kodoba*. Muzsikál a Zurboló táncegyüttes zenekara. Mindenkit szeretettel várnak a szervezők. (Szabadság, 2001/129. 2. – 2001. június 7., csütörtök)

A ZURBOLÓ TÁNCEGYÜTTES újraindítja a keddenkénti rendszeres gyerek- és felnőtt tánc házát a Malom utca 16. szám alatti Tranzit Házban. Az évadnyitót október 2-án, kedden tartják a következő program szerint: 5–6 óra között gyerektáncház, este 7–11 óra között felnőtt táncház (este 7–8 óra között százcsovásai cigánytáncot tanítanak). Muzsikál a Zurboló Táncegyüttes zenekara. Mindenkit szeretettel várnak a szervezők! (Szabadság, 2001/227. 2. – 2001. szeptember 29., szombat)

NÉPTÁNC

A kolozsvári Brassais Véndiák Alapítvány Zurboló Táncgyüttese újraindítja a minden kedden megtartandó gyerek- és felnőtt táncházat tart a Tranzit Házban (Malom/Barițiu utca 16. szám). Az évadnyitó táncházat ma, október 2-án, kedden tartják, a következő program szerint: délután 17.00–18.30 óra között gyerektáncház, este 19.00–23.00 óra között pedig felnőtt táncház 19.00–20.00 óra között az érdeklődők szászcsávási cigánytáncokat tanulhatnak. Muzsikál a Zurboló Táncgyüttes zenekara. A szervezők mindenkit szeretettel várnak. (Krónika, 2001. október 2.)

A ZURBOLÓ TÁNCGYÜTTES – az eddigiektől eltérően – ezúttal minden kedden tart gyermek- és felnőtt táncházat a Tranzit Házban (Malom/Barițiu utca 16.). Ma, október 9-én, kedden a következő a táncház programja: 17–19 óra között gyerektáncház (gyermekjátékok, népdaloktatás); 19–23 óra között felnőtt táncház. A felnőtteknek 19–20 óra között szászcsávási cigánytáncokat tanítanak. Meghívott a kolozsvári Tarisznyás zenekar. Mindenkit szeretettel várunk. (Szabadság, 2001/235. 2. – 2001. október 9., kedd)

ZURBOLÓ TÁNCZHÁZ minden kedden a Tranzit Házban (Malom/Barițiu utca 16. szám). Október 16-án a kolozsvári Brassais Véndiák Alapítvány Zurboló Táncgyüttese a következő program szerint tartja táncházát: délután 17–19 óra között gyermekjátékokat, népdalokat, széki táncokat tanítanak a gyerekeknek; 19–23 óra között felnőtt táncház, aminek keretében 19–20 óra között szászcsávási cigánytáncokra oktatják a résztvevőket. A táncház meghívottja Kodoba Florin magyarpalatkai primás. Mindenkit szeretettel várnak. (Szabadság, 2001/240. 2. – 2001. október 15., hétfő)

Táncház-tűznéző

Általánosan elfogadott tény, hogy a hagyományápolás intenzitása csökken az erdélyi magyarság körében. Erre cáfolt rá, nem kevés ember öröme a kedd esti táncház a Malom u. 16. alatti Tranzit Házban.

A Zurboló táncgyüttes húzta az ízes talpalávalót,⁶⁵ s a legények és leányok sem voltak restek. Ők inkább táncoltak, ahogy az táncházban történni szokott. Görbült és kopott a padló, csattogott a székelty csizma helyetti Adidas és csomó egyéb divatos női lábbeli. Folyt a táncitanítás és a sör. A „szakmabeliek” utasítására még a kétfallosok is táncra perdültek, hisz kell picit önelégültség is – lám, mi azért jobban csináljuk! A hangulat teljes mértékben biztosító volt, ami a mai változó világban egyáltalán nem elhanyagolható.

Kellemes meglepetés volt a viszonylag nagy számú érdeklődő, s köztük a fiatalabb nemzedék képviselőit is láthattuk. (Ami úgy tűnik munkatársunkat enyhén perverz örömmel tölti el. – a szerk.)

65 A Kolozsvári Magyar Diákszövetség (KMDSZ) által kiadott és a címlapján „megfizethetetlen”-nek reklámozott Perspektíva viccelődő szerzőit „nem zavarta”, hogy nem egy táncgyüttes, hanem annak zenekara muzsikált...

Ezentúl minden kedden táncház a Tranzit Házban. Aki nem hiszi, az járjon utána. (Vagy lépje el a lepra, mittudomén. – a szerk.)
(Perspektíva, 2001. október 18.)

Gyerek és felnőtt táncházat tart a kolozsvári Brassais Véndiák Alapítvány Zurboló Táncgyűjtése minden kedden a Tranzit Házban (Malom/Barițiu utca 16. szám), a következő program szerint: 17–19 óra között gyerektáncház (gyerekjátékok, népdalok, széki táncok tanítása), 19–23 óra között felnőtt táncház (19–20 óra között vajdaszentiványi táncok tanítása).
(Szabadság, 2001/258. 2. – 2001. november 5., hétfő)

A ZURBOLÓ TÁNCEGYÜTTES minden kedden táncházat tart a Tranzit Házban (Malom/Barițiu utca 16. szám). Ma, november 20-án 17–19 óra között gyermektáncház (gyerekjátékok, népdalok, széki táncok tanítása), 19–23 óra között felnőtt táncház (19–20 óra között vajdaszentiványi táncok tanítása). Meghívottak: Kodoba Florin magyarpalatkai és Czilika Gyula kalotaszegi hagyományőrző zenészek. Mindenkít szeretettel várnak.
(Szabadság, 2001/271. 2. – 2001. november 20., kedd)

A ZURBOLÓ TÁNCEGYÜTTES ma, november 27-én, kedden 17–19 óra között gyermektáncházat, 19–23 óra között felnőtt táncházat (19–20 óra között kezdőknek tanítanak) tart a Tranzit Házban (Malom/Barițiu 16.). Meghívottjuk a Tarisznyás zenekar.⁶⁶
(Szabadság, 2001/277. 2. – 2001. november 27., kedd)

---

25 éves a kolozsvári táncház

Mi jut eszedbe először, ha a kolozsvári táncházra gondolsz? Persze, ez attól függ, hogy voltál-e már táncházban, és ha igen, mikor. Szerencsétlenségedre, ha abban az időszakban látogattál el, amikor kicsi, betonpadlós, hideg terem fogadott, amikor a tanítás sem volt jó hírű, akkor valószínű, másodszor már nem mentél vissza. Most már „nem úgy van, ahogyan régen” – mondta el Kádár Elemér táncoktató. A Tranzit Házban (keddenként 19 órától) meleg, fapadlós terem fogad. A hangulat baráti, a tanítás pedig elsősztályú.

---

66 Ez a hír megjelent a Krónika november 27-i, keddi lapszámában is.

Tehetséges népzeneészek, mint Czilika Gyula bogártelki primás, Kodoba Márton és bandája, a Tarisznyás zenekar – amely a táncház hőskorát képviseli – húzzák majd neked a talpalávalót. Az sem lebecsülendő, hogy a mérái, palatkai és más táncokat mérái, palatkai emberek tanítják, vagyis az eredetét kapod.

Ha idegenkedsz a melldöngető, fogcsikorgató, foggal-körömmel való hagyományörzéstől, szerencséd van. Ez a táncház nem is arról szól. Egyszerűen buli, szórakozás. Ugyanúgy, ahogy bármely másik a városban. Csak itt egy bizonyos fajta zene szól, amelyre a néptáncot ropják. Kortárs szórakozási lehetőség, a népi kultúrából csak azokat az elemeket mentik át, amelyek városon is megélnék.

Az első táncház 1973-ban indult Budapesten, néhány évvel később már itt, Kolozsváron is elkezdődött. Sajnos, 2–3 éve megfeneklett, több ok miatt. Időnként lelkes, de hozzá nem értő emberek szervezték, máskor pénzhiány miatt nem adódott megfelelő zenekar vagy terem. Az indulás 25. évfordulóján a kolozsvári táncház színvonalasabb mint valaha. Erdélyszerte híressé lett újból, és mindez röpké egy év alatt.

A következő bulin már te is ott lehetsz.

F. Beáta⁶⁷

(Szabadság/Campus, 2001/281. 9. – 2001. december 1., szombat)

KYERMEK- ÉS FELNŐTT TÁNC HÁZAT TART minden kedden a kolozsvári Brassais Véndiák Alapítvány Zurboló Táncgyűttese a Tranzit Házban (Malom/Barițiu utca 16. szám). A mai, december 11-i program a következő: 17–19 óra között gyermektánc ház (gyermekjátékok, népdalok, széki táncok tanítása), 19–23 óra között felnőtt tánc ház (19–20 óra között kezdők számára gyimesi táncok tanítása). Meghívott vendégek Fodor Netti Sándor és ifj. Fodor Netti Sándor kalotaszegi primások. Mindenkit szeretettel várnak.
(Szabadság, 2001/289. 2. – 2001. december 11., kedd)

KARÁCSONYI TÁNC HÁZAT tart a Tranzit Házban (Malom/Barițiu utca 16. szám) a kolozsvári Brassais Véndiák Alapítvány Zurboló Táncgyűttese kedden, december 18-án. Program: 17–19 óra között gyerektánc ház (gyerekjátékok, széki táncok tanítása, kántálás tanítása); 19–23 óra között felnőtt tánc ház; 19–20 óra között kezdők számára gyimesi tánc tanítás + kántálás tanítása. Vendégek: Kodoba Florin magyarpalatkai primás, a kolozsvári Tarisznyás zenekar. Mindenkit szeretettel várunk!
(Szabadság, 2001/295. 2. – 2001. december 18., kedd)

---

67 A szerző családnevét nem sikerült kideríteni.

A ZURBOLÓ TÁNCGYŰTTES újraindítja minden kedden tartott rendszeres gyermek- és felnőtt táncházát a Malom/Barițiu utca 16. szám alatti Tranzit Házban. Január 15-én, kedden 17–19 óra között gyermektáncház, 19–23 óra között felnőtt táncház (19–20 óra között vajdaszentiványi táncokat tanítanak). Muzsikál a Zurboló Táncgyűttes zenekara.

(Szabadság, 2002/9. 2. – 2002. január 14., hétfő)

ZURBOLÓ TÁNC HÁZ minden kedden gyerekeknek és felnőtteknek a Tranzit Házban (Malom/Barițiu utca 16.). Délután 5–7 óra között gyermekjátékokat, népdalokat, táncokat tanítanak gyerekeknek, este 7–11 óra között felnőtt táncház, melynek keretében este 7-től 8-ig a kezdőknek vajdaszentiványi táncokat tanítanak. E heti vendégük Czilika Gyula és Czilika Róbert.

(Szabadság, 2002/16. 2. – 2002. január 22., kedd)

ZURBOLÓ TÁNC HÁZ február 5-én, kedden du. 5 órától este 7-ig a gyerekeknek, este 7 órától 11 óráig a felnőtteknek. Ez alkalommal vajdaszentiványi táncokat tanítanak, e heti vendégük a kolozsvári Tarisznyás zenekar. Helyszín: Tranzit Ház, Malom/Barițiu utca 16. Minden érdeklődőt szeretettel várnak.

(Szabadság, 2002/28. 2. – 2002. február 5., kedd)

---

25 ÉVES A KOLOZSVÁRI TÁNC HÁZ

(Kolozsvár) • Kolozsváron 1977 februárjában, a bábszínház próbatermében tartották az első táncházat. Mivel immár másfél éve a kolozsvári táncházat a Brassais Véndiák Alapítvány Zurboló Táncgyűttese szervezi, az együttes feladatának érzi a 25. évfordulónak egy egész napos rendezvénysorozat keretén belüli megünneplését, amelyre 2002. február 16-án, szombaton kerül sor a kolozsvári Tranzit Házban (Malom/Barițiu utca 16. szám). Ezzel az eseménnyel nemcsak a kezdet, hanem az elmúlt 25 év megünneplésére teszünk kísérletet, meghívva mindazokat, akik valaha muzsikáltak, táncot tanítottak vagy szervezték a „mindenkori” kolozsvári táncházat, legyen szó annak akár-melyik helyszínéről is (Monostori úti Művelődési Ház, Vasas Klub, Diákház vagy Tranzit Ház). A 25 éves évforduló gazdag műsorral várja a „mindenkori” kolozsvári táncházásokat. A délelőtti fényképkkiállítást a kolozsvári Művelődés szerkesztősége által szervezett kerekasztal-beszélgetés követi, ahol bemutatásra kerül az évfordulóval kapcsolatos februári lapszáma is. A délutáni népzene koncerten fellép a Bodzafa, az Ördögszekér, a Tarisznyás, az Üsztüri

és a házigazda szerepét betöltő Zurboló Táncegyüttes zenekara. A koncertet természetesen tánc ház követi, meghívott kalotaszegi és mezőségi hagyományőrző zenekarok részvételével. A szervezők az ünnepi rendezvényre szeretettel várnak minden volt és jelenlegi kolozsvári tánc házast. A részletekről a következő elektronikus postacímeken lehet érdeklődni: tanchaz@zurbolo.everyl.net, tranzit@mail.dntcj.ro. **(Pásztor József)**
(Romániai Magyar Szó, 2002 február 5.)

25 éves a kolozsvári tánc ház

1977. februárjában, a bábszínház próbatermében tartották az első tánc házát Kolozsvárott. Immár másfél éve a Brassais Véndiák Alapítvány **Zurboló Táncegyüttese** szervezi a tánc házát. A negyedszázados évfordulóra egész napos rendezvénysorozattal emlékeznek. Meghívták mindazokat, akik valaha muzsikáltak, táncot tanítottak vagy szervezték a „mindenkori” kolozsvári tánc házát. A február 16-án, szombaton, a Tranzit Házban (Malom/Barițiu utca 16. szám) sorra kerülő évfordulós ünnepség de. 10 órakor fogadással kezdődik, majd fotókiállítást nyitnak meg, utána kerekasztal-beszélgetés következik. Délután 6 órától népzene koncertet tartanak az „ünnepelt” zenekarok (Bodzafa, Ördögszekér, Regösök, Tarisznyás, Üsztürü és a Zurboló Táncegyüttes zenekara) részvételével. Este 8 órától tánc ház kalotaszegi és mezőségi adatközlő zenekarok részvételével.
(Szabadság, 2002/36. 2. – 2002. február 14., csütörtök)

Dallal, tánccal a diktatúra ellen 25 éves születésnapját ünnepelte a kolozsvári tánc ház

1977–2002. A két évszám hál’Istennek nem egy születési-elhalálozási dátum, hanem inkább egy életének virágában lévő mozgalom évfordulós ünnepségét jelzi. Huszonöt évvel ezelőtt született meg ugyanis a kolozsvári tánc ház, amelynek bölcsőjét 1977-ben, a bábszínház próbatermében kezdték ringatni. Szombaton a Tranzit Házban megtartott egész napos rendezvényen erre az alkalomra, valamint a 25 év történetére emlékeztek mindazok, akik részt vettek az indulásnál, vagy menet közben kapcsolódtak be ennek a közösség- és identitás megőrző mozgalomnak a történelmébe.

A délelőtt tíz órakor kezdődött kerekasztal-megbeszélésen tehát a jelenlevők fellevenítették, ki-ki a maga sajátos módján, a tánc házhoz fűződő emlékeket, amelyeknek tükrében végül kibontakozott egy egységes egészzé összeálló „sztori”, a maga nehézségeivel, kezdeti botladozásával, örömeivel és sajnos egy idő után – az akkori hatalomnak köszönhetően – lélekromboló, szárnyakat szegő eseményeivel. Hiszen

természetes, hogy az egyre erősödő önkényuralom nem nézte jó szemmel, hogy ezek a forró fejű „más nemzetiségűek” pontosan Kolozsváron, ebben az évezredes kulturális központban ápolják a hagyományos népzenejüket és néptáncaikat. Így került sor végül, az addig is szinte bűvópataként működő táncház 1985-ös felszámolására, akkori otthonuk, a Vasas-klub festése ürügén.

A kerekasztal-beszélgetésen felszólalók felemlgették azon egyéniségek neveit, akik meghatározó szerepet játszottak a táncház elindításában, mint például a közösségért fáradhatatlanul munkálkodó Köncei Ádám, aki a táncház mozgalom egyik szülőatyja, Kallós Zoltán, aki saját felvételeit bocsátotta a táncházasok rendelkezésére, irányította őket, Kovács Ildikó, a bábszínház főrendezője, a Zakariás-testvérek, akik tanították a táncokat, vagy Demény Piroska, aki sok táncházas fiatal tanára volt, és akivel együtt jártak gyűjteni. A bábszínház próbaterméből a monostori kultúrház termébe, majd a Vasas Klubba, sőt a tagok által közösen bérelt lakásba költöző táncház sokak számára meghatározó élmény volt, igazi közösségi életet, amolyan nagycsalád-jelleget nyújtott. Talán ezért él minden akkori és későbbi „családtag” szívében dédelgetett emlékként, hiszen egy olyan korban biztosított lelki megújulást, amikor egyre erősebbé vált az elnyomó hatalom. A szombati megemlékezés délután hat óraker népzene koncerttel folytatódott, amelyen felléptek az „ünnepelt” zenekarok, a Bodzafa, az Ördögszekér, a Regősök, a Tarisznyás, az Üsztürü, valamint a házigazda Zurboló Táncgyűttes zenekara. A rendkívül hangulatos koncert után, amelyet zsúfolt ház hallgatta a régi sztár-zenekarokat, énekkel és táncokkal színesítve, az ünnepi évfordulás-nap természetesen táncházzal zárult, kalotaszegi és mezőségi adatközlő zenekarok részvételével. Az eltelt 25 év története pedig részletesebben kibontakozik a *Művelődés* folyóirat februári számában, amely teljes egészében a kolozsvári táncház születésnapjához kötődik.

Köllő Katalin

(Szabadság, 2002/39. 1., 6. – 2002. február 18., hétfő)

Ideológiák nélkül.

A kolozsvári táncház 25. évét ünnepelték

Fotókiállítással, illetve a *Művelődés* című folyóirat tematikus számának bemutatásával nyílt meg szombaton délelőtt a Tranzit Házban a 25 éves kolozsvári táncház megünneplésére szervezett rendezvény. A megnyitót követően a jelenlévők kalotaszegi, mezőségi, szilágysági, Küküllő menti, felsíki dallamokat hallhattak az ünnepelt zenekarok előadásában.

Huszonöt évvel ezelőtt, 1977 februárjában tartották az első táncházat a Kolozsvári Bábszínház próbatermében. A résztvevőket Köncei Csongor, a rendezvény főszerve-

zője (a Zurboló Táncegyüttes vezetője) üdvözölte a születésnap rendezvény megnyitóján. A *Művelődés* folyóirat évfordulóval kapcsolatos februári számának bemutatóján a népi hagyományokat városi környezetben újjátermelő mozgalom közösség-szervező és -nevelő hatására, identitás-megőrző szerepére hívta fel a figyelmet Szabó Zsolt, a *Művelődés* főszerkesztője. Kifejtette, a tény, hogy az erdélyi táncház négy évvel a budapesti kezdés után indult, azzal magyarázható, hogy Erdélyben eléggé élénken élnek még a hagyományok, a polgári kultúra nem szakadt el a népi kultúrától. Ahhoz azonban idő kellett, hogy a fiatalok igénye megfogalmazódjon. Szabó Zsolt elmondta, egyfajta emlékszámot szenteltek a negyedévszázados táncházmozgalomnak, amelyre a 1977–1980-as évekből is „összegereblyéltek” írásokat, valamint népzene-, néptánc-kutatók, oktatók, zenészek emlékezeit. A megnyitót követően kerekasztal-beszélgetés tartottak a mindenkorai táncházások részvételével. Ezen elhangzott: tudatosan törekedtek arra, hogy a táncház mozgalom legyen, de nem lokális, elitista, önmagába zárkózó mozgalom, hanem olyan, amelynek átütő ereje abban áll, hogy mindenféle ideológiák nélkül a mindennapi élethez kapcsolódik. A szombat esti népzene-koncerten, a Bodzafa, Ördögszekér, Regösök, Tarisznyás, Üsztürü és a házigazda Zurboló Táncegyüttes zenekarának előadásában kalotaszegi, mezőszéki, szilágysági, Küküllő menti, felcsúki dallamokat, énekeket hallhatott a népes közönség. A gálaműsor után Fodor Netti Sándor és zenekara, a bogártelki Czilika Gyula, Maneszes Márton Magyar-szovátról és a magyarpalatkai Codoba zenekar szolgáltatta a talpalávalót.

Bod Ágnes

(Krónika, 2002. február 18.)

A Regösök zenekar – Kostyák Attila, Zakariás Erzsébet, Kostyák Alpár és Tóth István – Tranzit Ház, 2007. február 17.

„Kis kerülővel és ötesztendő időeltolódással a budapesti után, negyedszázada lelt otthonra a Kis-Szamos mellett a táncház. A késés azzal is magyarázható, hogy nálunk talán még elég elevenen éltek a tánc hagyományok, ezért is szervezték meg széki mintára Sebő Ferenc és Halmos Béla műegyetemi hallgatók pár évvel hamarabb a székesfővárosban.

Bizonyára a hatvanas évek végének nyitása, a Prágai tavaszként címkézett korszak begyűrűzése tájainkra is hozzájárult, hogy nagy energiák szabadultak fel, pillanatnyilag hihetőnek tűnt az „emberarcú szocializmus” elmélete, a diktatúra is mintha egy kicsit engedett volna a szorításból. [...]

A kolozsvári egyetemista fiatalok kezdeményezéséről, a táncház születésének körülményeiről, máig tartó kisugárzásáról szól lapszámunk. A hagyomány is kötelez, hiszen az első perctől jóformán állandóan jelen volt a Művelődés hasábjain a népi hagyományokat városi környezetben újjíateremtő mozgalom, közösségszervező és -nevelő hatását felismerték az előttünk járók, szerkesztők, újságírók, szervezők és résztvevők egyaránt.”⁶⁸

(Művelődés, 2002/2. 3.)

Az első erdélyi táncház

25 évvel ezelőtt, 1977-ben egy rendkívüli esemény történt a Kolozsvári Bábszínház próbatermében: néhány fiatal, egypár széki jelenlétében megtartotta az első erdélyi táncházat. Az első városi táncházat, mivel a hetvenes években még csak faluhelyen létezett hagyományos táncalkalom, táncház.

Számomra azért nehéz a visszaemlékezés, mert egyrészt évekkel ezelőtt elmentem Kolozsvárról, másrészt apámnak, Könczei Ádámnak meghatározó szerepe volt a kolozsvári táncház megszületésében. Könczei Ádám az erdélyi magyarság jogainak fáradhatatlan harcosa volt, akinek minden részletre kiterjedt a figyelme. Ő volt, aki ha kellett óvodát, magyar tannyelvű osztályokat, érettségiző osztályomnak magyar nyelvű kicsengetési kártyát harcolt ki, mindannyiunk számára. Ő állt mögöttem, amikor a népzenével kezdtem ismerkedni. Kallós Zoltánnal együtt – akivel jó barátságban volt – ő segítette az erdélyi táncházmozgalom elterjedését, az első táncháztalálkozó megszervezését. Olyan korban élt, amikor alkotása nem tudott kiteljesedni, a beteljesülést pedig korai halála miatt nem érhetette meg.

Az első kolozsvári táncházban Székely Levente hegedűn, Urszuly Kálmán brácsán, Porzolt Antal nagybőgőn, míg én blockflótén játszottam valami sajátos széki zenét, a Lajtha-gyűjtés tanulmányozása alapján. Papp István Gázsa visszaemlékezései szerint az első táncházban ő tanított táncot. Ezek után hamar a helyére kerültek

⁶⁸ Részletek Szabó Zsolt *Egy mozgalom holdudvara* című, a Művelődés folyóirat 2002-es februári, tematikusan a 25 éves kolozsvári táncházról szóló lapszámának bevezető írásából. A következő írások, visszaemlékezések ebben a lapszámban jelentek meg először.

a dolgok, Gázsa primás lett, én pedig a falusi cigányzenészekről, és Hamar Dani⁶⁹ egynapos segítségével megtanultam bőgőzni. Eleinte Kallós Zoltánnal, majd tanácsai szerint egyre többet jártunk önállóan is falura tanulni, gyűjteni. A kezdetekről Könczei Ádám írt tanulmányának is beillő cikket: *Tárt kapujú táncházakért* (Művelődés, 1977 nov.). Miután a bőgőzés mellett táncoktatóvá váltam, én is cikket írtam *Táncitanítási módszertan táncházak részére* címmel, ami a *Művelődés* 1980. novemberi számában jelent meg.⁷⁰ Míg az erdélyi magyar zeneoktatás, a népzeneoktatás komoly hagyományokkal, eredményekkel, jelentős személyiségekkel rendelkezett – Jagamas János, Szenik Ilona, Almási István, Demény Piroska, Kallós Zoltán –, a táncoktatás és táncpedagógia óriási lemaradásban volt.

A hetvenes évek végén a kolozsvári táncház nemcsak találkozóhely volt, hanem egy fórum is. A csütörtök esti, Monostori úti táncházba járó városi fiatalok, közép- és főiskolások, egyetemi hallgatók és munkások mellett rendszeresen ellátogattak széki, mezősegi, kalotaszegi fiatalok is, ami egy sajátos hangulat kialakulásához vezetett. Kolozsváron a hagyományos táncokat élőben láthattuk, együtt táncoltunk, énekeltünk olyan emberekkel, akik a hagyományos népi kultúrát még ismerték és éltették. Később péntek esténként újabb táncház nyitotta meg kapuját Kolozsváron, a Vasas Szakszervezet klubjában, ahol már rendszeres táncoktatás volt. A táncrendek szünetében hol Kallós Zoltán népdalaival, hol Kányádi Sándorral ismerkedhettünk. A közösségi élmény mellett a táncház vitathatatlan érdeme, hogy a néptáncot levitte a színpadról. Miután megismertük a népzene és néptánc nyelvét, mi magunk megújult formában visszavittük a színpadra a kolozsvári Kodály-együttessel, amely együttes a táncszínházból nőtt ki. A táncház megtermékenyítő hatása a 90-es évek elejére eljutott a hivatásos táncegyüttesekhez is.

A táncháznak annyira erős volt a közösségformáló ereje, hogy 1983 folyamán be is tiltották.⁷¹ Hosszú szünet után 1990-ben nyitotta meg újra kapuit, de ez már egy másik történet.

Könczei Árpád

(*Művelődés*, 2002/2. 4.)

69 Hamar Dániel a budapesti Muzsikás együttes nagybőgőse.

70 Lásd Könczei Ádám: *Tárt kapujú táncházakért*. In: *Művelődés*, 1977/11. 16–17. és Könczei Árpád: *Táncitanítási módszertan táncházak részére*. In: *Művelődés*, 1980/11. 30–31. A hivatkozott írást tartalmazza *A 40 éves kolozsvári táncház sajtókronológiája I.* kötet.

71 A Monostori úti táncházat 1982 tavaszán „idegen elem filmezése miatt” tiltották be, a Vasas Klubban tartandó táncházat pedig 1985 folyamán – tatarozásra, festésre hivatkozva – lehetetlenítették el.

Fiaink öröksége

Valamikor 1977-ben forrófejű fiatalként tiszta ésszel és érzelmekkel futottunk neki a népzeneének, néptáncnak. Esküdt ellenségei voltunk a műdalnak. Ez akkoriban azt jelentette, hogy utáltuk a népzeneként eladott népies műdalt, az operettbetétek közismert és közkedvelt érzelgős nótáit, a cigányzenének nevezett, de a „barna testvérek” saját népzenejétől távol álló kommersz, kávéházi muzsikát, mindazt, ami népzene helyett került a magyar közösségek életébe.

Annak idején azt hittük, hogy eredeti népzeneét játszva gyökeresen megváltoztatjuk a népzenefogyasztók szemléletét, igényét. Ez természetesen nem így történt. Mivel a népzene alakulása, fejlődése a közösségi élet bizonyos intézményei (táncház, fonó, hagyományos bál, lakodalom vagy keresztelő stb.) keretében történt, ezek fokozatos megszűnése (majdnem) egyenes arányban állt a népzene eltűnésével. Ez azt jelentette, hogy a mulató és táncalkalmakkor az érzelgős szövegű, szirupos dallamok kerültek a népdalok helyére, a népzene pedig a (bőmbőlő) diszkózene, az operettekől, vagy innen-onnan (sokszor hibásan) megtanult – általában idegen zenekarok által becsempészett – táncdallamok szorították ki.

Semmi esetre sem szeretnék vitába szállni a folkloristákkal, akik szerint az általunk (táncházmuzsikusok, népzene- és néptánc kedvelők) tisztelt, gyűjtött és muzsikált (ősi?!) népzene fokozatos romlása, korcsosulása, kipusztulása, a népi repertórium átalakulása természetes folyamat. Biztosan így van, de Bartók, Kodály, Lajtha és még sokan mások folklórmegközelítő magatartása bennünket másra kötelez. Tudjuk, hogy ezt a folyamatot megállítani nem, de késleltetni lehet. Tevékenységünkkel többek között ehhez járultunk hozzá az elmúlt 25 évben.

Már a kezdet kezdetén a repertórium megválasztásában nagyon szigorúak voltunk. A gyűjtések során lehetőleg a régi stílusú népdalt rögzítettük, a hangszeres muzsikát is ilyen szempont szerint válogattuk. Ez csak azért sántított, mert az új stílusú dalok ugyanúgy beletartoztak a közösség életébe, mint a régiek, sőt...!

Teltek az évek, egymást követték a táncháztalálkozó, megjelentek a táncházlemez, később fokozatosan megritkultak, azután elmaradtak, majd a táncházak nagy részét betiltották, a muzsikusok közül sokan disszidáltak, és egyszer csak elérkeztünk 1989 december végéhez. Akkor mindent lehetett: himnuszt énekelni, piros-fehér-zöld zászlót lobogtatni, magyar intézményeket létrehozni, újraindítani, és természetesen táncházat tartani. Létrejöhetek erdélyi néptánc táborok, az eltelt évek alatt foghíjassá vált zenekarok tagjai bandába verődtek, újak alakultak. Megszorítások nélkül utazhattunk külföldre kirándulni, előadásokat tartani, vagy hallgatni.

Ez a hirtelen változás lehetővé tette a külföldiek számára is a szabadabb mozgást Erdélyben és az egész ország területén.

Boldog-boldogtalan gyűjtötte a folklórt, bel- és külföldi nevenincs „szakemberek” audio- és videofelvételeket készítettek és adtak ki hiteles népzene-néptánc-ként. Ügyes üzletemberek Magyarországra és nyugatra exportáltak hagyomány-

Sántha Emőke és a Tüske zenekar – Albert Szilárd, Albert Balázs és Kostyák Márton – Tranzit Ház, 2007. február 17.

őrző zenekarokat, színpadrafércelt táncsoportokat, legtöbbször válogatás nélkül mutatta be azt, amit tudott, vagy ami éppen eszébe jutott.

1990 után a hazai repertóriumokban egyre gyakrabban jelennek meg az újstílusú népdalok. Sebaj, állapítjuk meg, elvégre az is a miénk, ha ennek a rétegnek még közösségösszetartó, -építő szerepe is van...

A baj az, hogy ezzel párhuzamosan, vagy ezt követően megjelentek a (magyar) közösségtől teljesen idegen dallamok. Ezek legtöbbször virtuóz hangszeres darabok, melyeket (szakszerű) válogatás nélkül, a „piacszerűség”, a különcködés kedvéért, vagy az olcsó siker reményében tanulta meg a fiatal, kezdő, mindenáron bizonyítani akaró, népzeneismeretek hiányában szenvedő primás. Csak azért, mert más, mint a többi, mert a menő zenekar is játsza, vagy mert más még nem illesztette be dallamtárába. Semmilyen formában sem zavar a repertórium-gazdagítás, -frissítés, nem az irigység beszél belőlem. Attól sem tartok, hogy lemaradok az ifjabbak mögött, de ne próbálja senki eladni magyar népzeneként a cigányos (értsd: a cigányok lelki világához közel álló) ízű, felületen csillogó, mélysége nincs dallamokat.

Mert azzal, hogy rendezvényeken különböző összetételű közönség előtt előadjuk (tehát: nyilvánosan vállaljuk) az ilyen dallamokat, akaratunkon kívül (tudatlanul!!!) legitimizáljuk.

És ne áltassuk magunkat: a széki, kalotaszegi, palatkai, felcsíki, magyarszováti, szászcsávási stb. népzene bármennyire igyekszünk (technikailag) tisztábban játszani, az sosem lesz olyan, mint ahogy azt az adatközlők játszzák vagy játszották, csak hasonlítani fog hozzá. Valószínű azért, mert mi megtanultuk és reprodukáljuk

bizonyos helyzetekben (táncház, rádió-, tévéfelvétel, műsor stb.), ők pedig éltek-élik és megszólaltatják a közösségi élet bizonyos szakaszaiban.

Az elmúlt 25 évben mi igyekeztünk rögzíteni, megőrizni (értsd: nem elrontani, tönkre tenni) népzenei örökségünket. Kérjük utódaink, tanítványaink segítségét ebben a munkában, hiszen ezt a gyermekeik (unokáink) szellemi kincse gyarapításáért tennék.

Kostyák Alpár

(Művelődés, 2002/2. 5–6.)

Nem elég zenélni, táncolni is kéne!

Idén 25 éves Kolozsváron a táncházmozgalom. 1977-ben a címben idézett véletlen kijelentés nyomán indult el az azóta Székelyföldön is hagyományokat öltött népzenei táncház.

A kijelentés gazdája Kovács Ildikó, a kolozsvári bábszínház akkori és mai rendezője, aki az indulás körülményeiről mesél az alábbiakban.

25 évvel ezelőtt az Ifjómunkás, akkori bukaresti munkáslap,⁷² egy turnét szervezett, amire meghívták a kolozsvári bábszínházat. Az egész előadás számomra fontos volt, és az akkor játszott darab ma is fontos lenne. Egy kicsit mindig megelőztük a korunkat, ami nagyszerű dolog, csak mindig nehézségekbe ütközött. Egy lengyel írónőnek a darabjával turnéztunk, Kristina Miloveckaja: A haza című darabjával. Na, ettől a címtől itthon mindenki ózdkodott. Tulajdonképpen arról volt szó, hogy megpróbálta megmagyarázni a gyermekeknek a szülőföld fogalmát. Hát, ezzel az előadással hívtak meg, amit ma is el lehetne játszani, mert mindig aktuális, az életről, az élet teljességéről szól, formailag pedig még mindig nagyon modern.

Ott volt velünk Illyés Kinga, aki szavalt, Könczei Árpád, aki akkor még főiskolás volt, zeneszerzői szakon, és a barátai. Hárman muzsikáltak, mégpedig széki tánczenét. Ők abban az időszakban álltak össze hárman – főiskolásokként –, és abban az előadásban a széki táncmuzsikát húzták. Az est abból állott, hogy a mi előadásunk után Kinga szavalt, ők zenéltek, és egy román költő/író zárta a műsort. Még gondolkodom, hogy ki volt velünk? De, hát ennyi volt, ez a három elem volt a lényege az előadásnak. Persze, felolvastak munkáikból az Ifjómunkás szerkesztői is, akik ott voltak velünk, s az akkor még főiskolás Zakariás Erzsébet és Attila énekeltek.

⁷² Az Ifjómunkás a KISZ (Kommunista Ifjak Szövetség) Központi Bizottságának Bukarestben megjelenő magyar nyelvű országos ifjúsági hetilapja volt 1957–1989 között. A hetilap szerkesztősége szervezte az Ifjómunkás-matinék sorozatát turnék formájában.

Menet közben, ahogy turnézgattunk ide-oda – már nem is tudom, hol jártunk, annyit jöttünk-mentünk –, mondom a gyerekeknek, Árpádéknak: ez nem elég, hogy ti a zenét tudjátok, de meg kellene tanulni a táncot is! Ennek az előzménye az volt, hogy Magyarországon már volt táncművelés. És a magyarországiak, Sebőék először eljöttek Székere, mert hát Szék őrizte a legkövetkezetesebben a népi, táncművelés hagyományt. Széken, ugye, minden szombat, három szegen volt tánc. És ott az eredeti népzene muzsikált, az eredeti táncot táncolták. S ez a falu, úgy amint őrizte a viseletét, egyaránt őrizte a táncait és a zenéjét is. Nagy-nagy következetességgel, még nagyobb hűséggel, és sokkal makacsabbul, mint a többiek. Közel lévén Kolozsvárhoz, kézenfekvő, hogy ezek a gyerekek is ezt a zenét kezdték tanulni, és hát egyfajta – rossz kifejezéssel élve – divattá vált Magyarországon. De Magyarország Erdélyből táplálkozott, és mi itt Erdélyben nem tudtuk a táncot!

Hazajöttünk a turné után Kolozsvárra. A bábszínháznak volt egy kis stúdióterme az udvaron, szemben a színházépülettel. Azt mondtam: hívjatok ide egy pár széki fiút, egy fiút és egy leányt. Abban az időben ugyanis még a Posta mögött a székiek táncoltak. Ma már senki nem tud róla, olyan mintha egy század választana el minket attól az időszaktól. Pedig alig három évtized múlt el Kányádi Sándor Fekete-piros című, gyönyörű versének megszületése óta. Tehát a széki leányok bejártak szolgálni Kolozsvárra, mert az olyan volt, mint egy háztartási iskola. Szinte kötelező volt, hogy a fiatal leányok abban a népviseletben járjanak, ami akkor még érintetlen volt, az egész falu abban járt, a kicsi gyermektől az öregig. Piros-fekete ruhában a lányok, s a legények kék mellényben, zöld pulóverben, és a sárga szalmakalappal, csizmával. A fiúk és a férfiak kubikus munkára, tehát földmunkára jöttek Kolozsvárra dolgozni. Csütörtökönként, amikor szabadnap volt, és vasárnap délután a posta mögötti kis parkban táncoltak és énekeltek. Nem volt zenekaruk, de énekre táncoltak. Nem volt hely, ahol táncoljanak, de hát ott lehetett. Akkor még nem szóltak bele, érdekes módon nem tiltották el őket onnan, pedig ezt mindenki tudta Kolozsváron. Mondom ezeknek a gyerekeknek: menjetek és hívjatok ide egy pár székit. Hát, nem sikerült, csak egyetlen egy párt odahívni, mert húzódoztak, gyanakodtak, nem tudták, miről van szó. Volt egy élelkebb lány, Kali, és a párja, Marci. Különben rengeteg Klára és Márton nevű van Széken. Ez olyan felszabadultabb leányzó volt, a fiú kicsit félénkebben viselkedett. Elhívták őket, hogy mutassák meg a táncot, tanítsanak meg minket is. Ott volt az egész magyar tagozatom is. Hát nem az enyém, a színházé, de hát én voltam a rendezőjük. A zenekart a három főiskolás gyerek alkotta, s elkezdtek húzni, a pár pedig táncolni. Na, de akkor a leány kezdte, hogy hát nem úgy van az, mert azt nem úgy kell, itt gyorsabban, itt lassabban... stb., szóval a lényeg az, hogy most már kezdett összehangolódni a zene és a tánc. Kiderült, hogy nem elég csak muzsikálni, hanem kell tudni, hogy az hogyan működik a táncal együtt. Így mi aztán elkezdtük tanulni a táncot.

A következő alkalomra – miután híre ment, hogy miről van szó –, már jöttek többen, mert örültek, hogy van ahol élő muzsikára táncolni. Igen ám, csak hát az idők és a körülmények nem voltak arra valók, hogy mi ott egy kéttagozatú színházban, egy olyan igazgatóval, aki arra kellett vigyázon, nehogy kitörjön itt is a magyar for-

radalom, elkezdjük széki magyar zenére táncolni. Na, mondtam, itt baj lesz ebből, gyerekek, ha itt kezdünk terjeszkedni, és kezd az egész növekedni, és súlya lenni! Kitaláltuk, hogy keresünk valamilyen termet. Ekkor kapcsolódott be Könczei Ádám, és úgy emlékszem, hogy ő szerzett meg valahol a Monostori úton egy lerobbant kultúrházat, kis alacsony, földszintes, egytermes épületecskét a dombon. Azt ideadták, de hogy milyen módon, azt csak ő mondhatná meg, ha még élne.⁷³

Hát, azt nem lehet elmondani, hogy nagyon rövid idő alatt mi történt! Az összes széki ide járt táncolni, de a mi fiataljaink is, a 17-18 éves középiskolás fiatalok, sőt főiskolások is. Pillanatok alatt, akár a futótűz, úgy terjedt el. Érdekes volt: egyszer csak azt látja az ember, hogy tele van a terem, és ott van az a sok fiatal, a még viseletes (azaz népviseletbe öltözött) fiatal, velük szemben pedig a városi. Az elején csak úgy volt, hogy kétoldalt ültek, s emlékszem arra, hogy a széki leányok mondták: „Ildikó néni, tessék nekem azt a fiút idehozni vagy bemutatni”. Ez volt az ismerkedés legelején, de nagyon rövid ideig tartott. Perceken belül összebarátkoztak, összetegeződtek, együtt táncoltak. Szerintem ez volt az igazi táncház, nem a mesterséges. Ugye most az ember látja a tévében, hogy tanítják a táncokat, de hát itt olyan csodálatosan keveredett az a falu, ahonnan tanultuk, azok a fiatalok, akiktől tanultuk, és a városiak, akik tanulták. Az egész ilyen egységben megható volt és nagyszerű.

Egy olyan kicsi, alacsony teremben, ahol meleg volt, télen gőz, a legnagyobb lelkesedéssel ropta mindenki. Könczei Ádám tudott már táncolni, és szisztematikusan elkezdte tanítani is. Nemcsak az volt, hogy megtanultuk autodidakta, ill. közvetlen módon, hanem ő elkezdte módszeresen tanítani a fiatalokat táncolni. Később megalakult a kicsik táncháza is, mert olyan kis gyerekeket is tanított.⁷⁴ Úgy, hogy a Könczei család teljes bevetéssel dolgozott: Árpád zenélt, az apja, Ádám pedig tanította a táncot. Kallós is odajárt táncolni és egy csomó felnőtt, már csak nézni is, az is öröm volt. De mi is táncoltunk, én is és a leányom is, szülők és gyerekek is. Szóval, egy igazán nagyszerű, szép dolog volt.

Így ment ez egy darabig, aztán persze vége lett ennek a kultúrháznak is, és elkerültek máshová. Akkor már én lassanként elmaradtam, mert a mi munkánk nem engedte meg a nagy részvételt a továbbiakban. A CFR-nek volt egy kultúrháza a törvényességgel szembeni kis furcsa utcában.⁷⁵ Ott kaptak egy termet a pincében. Néhány alkalommal oda is elmentem.

73 A kolozsvári táncház elindulásáról részletesen beszámol Könczei Ádám a *Tárt kapujú táncházakért* című írásában: „A táncház 1977 februárjának egyik csütörtökjén nyílt meg (a pontos időpontot, a „történelmi pillanatot” elfelejtették rögzíteni), ideiglenesen a Bábszínház klubtermében, Kovács Ildikó rendező jóvoltából, aki a későbbiek folyamán is, Szabó Lászlóval, a megyei művelődési bizottság irányítójával többször átszervezte a táncházat nehézségein. Székely József primás, Könczei Árpád furulyás („dal- és táncmester”), Urszuly Kálmán kontrás és Porzsolt Antal bógós muzsikált. S azóta – két-három kényszerű esettől s az augusztusi nyári szünetről eltekintve – megszakítás nélkül minden csütörtök este volt táncház; rövid ideig a Vasas Otthonban, majd a Monostori Művelődési Házban.” (Művelődés 1977/11. 16.)

74 A monostori úti táncházban az első Aprók táncára 1980. június 19-én került sor, lásd Könczei Csongor (szerk.): *A 40 éves kolozsvári táncház sajtókronológiája I. (1977–1990)*, Kolozsvár: 2017: 137.

75 A kolozsvári Vasutas, azaz Vasas Klubról van szó.

Érdekes módon, ahogy ez az egy mag kihajtott, egyszer csak Székelyföldön is lett táncház, először Csíkszeredában, később Sepsiszentgyörgyön.⁷⁶ Ebből a szinte véletlen, spontán elindulásból, hogy azt találtam mondani: Nem elég zenélni, táncolni is kéne! Aztán, később úgy kapcsolódtam vissza, hogy Csáky Zoltán, akkor a bukaresti magyar adás szerkesztőjeként eljött Kolozsvárra, s egy évforduló okán készítettünk egy filmet. Akkor már sok táncház volt Erdélyben, s ezek összegyűltek itt Kolozsváron. Egy kicsit megrendeztem ezt az egészet, kitaláltuk, hogy mit csináljunk a tévének.⁷⁷ Ez hát az én táncházas múltam.

– *A táncházmozgalom 1977-től megszakítás nélkül tart?*

– Hát, tulajdonképpen mint minden hasonló mozgalomnak, azért ennek is vannak kihagyásai és hullámvölgyei. Érdekes Könczei Árpádnak az útja, aki aztán kiválóan megtanult táncolni, a felesége is, és ők Sepsiszentgyörgyön megalakították együttesüket. Úgyhogy ebből a mozgalmából végül egy együttes is lett. A mai napig léteznek hasonló mozgalmak, hát most már itt vannak Kallósék nyári táborai, a gyimesi táncházak, szóval ez szépen elterjedt, és él tovább. Kolozsváron is háynja-veti magát, egy időben a diákokkal is tartottak a Diákházban.

– *Most a Tranzit-házban hetente tartanak táncházat...*

– Hát igen, ugye ott van még két Könczei, Csilla és Csongor, ők viszik tovább ezt a zászlót. Persze Kallós a szellemi atyja a néprajznak, a hagyományörzésnek, de a Könczei család a táncmozgalomban alapvetően – fizikailag is, a zene, tánc, és táncoktatás területén –, benne volt. Éva, az édesanyjuk a kicsikkel foglalkozott.

– *A kezdeti időszakban, 1977-ben a helyi hatóságok hogyan viszonyultak ahhoz, hogy kezdett futótűzként terjedni a mozgalom?*

– Hát nem emlékszem különösebben. Biztos vagyok abban, hogy odavetődött egy-két szekus. Nem létezik, hogy észrevétlenül maradjon az egész. Én csak igyekeztem a bábszínháztól kimenteni az egészet, amikor észbe kaptam, hogy ez jól lábra állt, mert nem akartam, hogy az intézményen belül konfliktus támadjon emiatt. Ennek pedig megvolt a megfelelő veszélye. Na most már, amikor minden kivirágzott, biztos, hogy sétáltak szekusok is köztünk időnként, megfigyelve, hogy mi van. Nem emlékszem, hogy miért kellett abból a kis kultúrházból elköltözni, valamiért pedig el kellett onnan is menni.⁷⁸ Tőlünk nem kellett volna még, csak az én óvatosságom diktálta azt, hogy máshová húzódjunk. Nem fenyegettek meg semmivel. Azt a többiek jobban tudják, hogy közben volt-e valami figyelmeztető, de hát igazi tiltás nem volt.

– *Az akkori magyar megyei napilap mennyire követte nyomon, ill. ismertette a mozgalmat?*

⁷⁶ A székelyföldi városi táncházak közül az első az 1977 őszen megalakult csíkszeredai táncház volt, ezt követte 1978-ban a székelyudvarhelyi, majd 1979-ben a sepsiszentgyörgyi táncház megszervezése.

⁷⁷ Itt kérdés, hogy Kovács Ildikó az RTV Magyar Adásának Kaláka műsoraira vagy az 1981. április 5-én sorra kerülő Kolozsvári Táncháztalálkozóra gondol-e.

⁷⁸ A Monostori úti táncházat 1982 tavaszán „idegen elem filmezése miatt” állították le a hatóságok, erről lásd Könczei Csongor (szerk.): *A 40 éves kolozsvári táncház sajtókronológiája I. (1977–1990)*, Kolozsvár: 2017: 242.

– Nem emlékszem, erre nem igazán figyeltem, mert hát nekem megvolt a nagyon kemény alapmunkám. Természetesen nagy örömmel vettem, de nem úgy, mint egy hivatást. Számomra a népköltészet mindig fontos volt, és tudom a súlyát, a fontosságát a tradícióörzésnek. Tudom, hogy mit jelent a múlt értékeinek megőrzése, és ez az alap, a talaj, amitől nem lenne szabad elszakadni, és amit – ha mesterségesen is –, de jó, ha életben lehet tartani.

Hát, persze, jöttek Magyarországról is. Emlékszem arra, hogy Martin György, aki az egyik legnagyobb alakja volt a néptáncok gyűjtésének – viszonylag fiatalon halt meg, ma már legendás figura –, itt táncolt a tömbházlakásban, még féltünk is, hogy a szomszédok mit szólnak. Sebők is voltak itt, őket is ismertem, így aztán kialakult a magyarországiakkal is a kapcsolat, mert hát itt volt az élő gyökér, az élő alap. Szék az valóságos volt. Nekem is volt egy széki Rózsikám a lányom mellett egy-két évig. Amikor a lányom már nagyobb volt, 12-13 éves, Széken nyaraltunk, ahol már be is öltöztettek minket, el is vittek a táncházba. Márton, a Rózsika férje jól megrázott minket, mert akkor már javában táncoltak. Mára sajnos a székiek is hagytak el ebből a fantasztikus hagyományörzésből, mert aztán elindultak világgá, vásárolni és eladni. A viseletet most már el-elhagyják, akkor senki sem hagyta el: kicsi gyerektől öregasszonyig mindenki abban járt. Az iskolába is abban jártak a gyerekek. Széken azt mondták: vagy népviseletbe megyünk iskolába, vagy sehogy sem.

– *Ma hogy látja a népművészet, a táncház sorsát?*

– A tánc egy csodálatos dolog. A tánc testi, lelki öröm, és mindenkinek kéne táncolni. Én azt mondom, hogy az emberiség boldogabb lenne, ha minden munkahegyen, iskolában, mindenütt reggel egy félórát énekelnének és táncolnának az emberek. Másképp indulna a nap, és más lélekkel, testi egészséggel indulnának el. De hát ezt nem tudják. A kínaiak még annyit tudnak, hogy tornászni kell minden nap, és ők azt elvégzik minden nap az iskolában is.

Tehát a tánc egy csodálatos dolog, és a nép tudja, hogy nemcsak a fiatalok táncolnak, hanem a gyerekek és az öregek is. Van az öregek tánca, a gyerekek tánca és ez tulajdonképpen nem korhoz kötött, és igenis lehet öregén táncolni, és ez nagyon fontos dolog lenne az életben.

Manapság már sok mindenre nincs idő. De, hogy táncolni és énekelni kell, az biztos. Nos, a tánc és a néptánc ezt csodálatosan tudta, hogy ez kell az embernek. Az ének és a tánc szükséges ahhoz, hogy teljes értékű legyen az ember, a lelke tudjon örülni, az érzelmeit tudja kifejezni, a testét tudja használni, az érezze a tartást, a lendületnek, a szabadságnak az örömét. Mindenkinek meg kellene tanulni táncolni. Hogy ezt mesterségesen tanulják egy táncházban, nagy tömegben, ahol sok ügyetlen botlábút is lát az ember, nem baj, nem számít: csinálja! Az a tánc, ami most a diszkót jelenti, az is egy szükségletet jelez, csak egy olyan redukált, sivár mozgásformát hordoz az ide-oda lötyögés, kézzel hadonászás, aminek nincs belső tartalma. A néptáncoknak megvan a maguk belső tartalma. Azoknak megvolt a belső eredete. A páros tánc a nő–férfi kapcsolat, a forgás, a felszabadult, sodró erejű öröm. A férfitáncoknak egészen más a jellege, a női táncoknak megint egészen más. Ennek a belső tartalomnak megvan a formai megfogalmazása is. A formátlan diszkó-rángatózást,

hadonászást mindenki egyedül táncolja. Most nem beszélek a villogó fényről, a hangos zenéről, ami olyan kábító és sivár, és tényleg problematikus. De a mai fiatalok is érzik, hogy táncolni kell, az öregek viszont már nem táncolnak sehol, pedig táncolni kellene.

A tánc tényleg nagyszerű formája a hagyománynak, és egyben megnyilvánulási formája az emberi érzelmeknek. A testnek jó energiaforrása és energia leadás is egyben, de forrás is, mert azt megújítja. Boldogabb, aki táncol. Megkönnyebbül. Nem véletlen, hogy Széken minden szombaton volt táncház. Keményen dolgozik egy falu, reggeltől estig. Nehéz fizikai munkát végez mindenki falun: az asszonyok a kertben, állatokat látnak el, és még a mezőn is, főznek, takarítanak stb. A férfiak építenek, földmunkát végeznek, szóval, amikor jön az a szombat, mindenki felöltözik, megmosakszik, és ünnepel. Ünnepe is a tánc. Ünnepe kell az életben. Csak ezzel a civilizációs „fejlődéssel” – sajnos, időnként idézőjelbe teszem a fejlődés szót – ezek az ünnepek is eltorzultak. Elfelejtettük hagyományos ünnepeink rítusát, lényeges mondanivalóját. A mondanivalóból született a rítus, de ünnepek nélkül sivárak napjaink, az élet nem lehet csak rohanás, munka, hanem ünnepe is kell, a testnek és a léleknek egyaránt.

Sándor Krisztina

(Művelődés, 2002/2. 6–8.)

Hogyan emlékezik a kolozsvári táncház első éveire Kallós Zoltán?

– *Mi volt a kapcsolata Zoli bácsinak a kolozsvári táncházzal?*

– Hát, eleinte nem sok. Én nem is akartam bajt csinálni a gyerekeknek a személyemmel, nem mentem jó ideig a táncházba. Miután már felduzzadt a létszám, akkor elkezdtem én is járni. De évekig nem mentem, így az első Kalákákon sem vettem részt. Nem is hívtak, de nem is mentem, nem akartam exponálni se magam, se a gyerekeket személyemmel.

– *Körülbelül mikortól kezdett el járni táncházba?*

– Nem tudnám megmondani, de az első táncházakban, ami a bábszínháznál volt, egyben sem voltam. A Monostori útra kezdtem feljárni, és a CFR-klubba.

– *És ott tanított-e Zoli bácsi?*

– Nem tanítottam, de tulajdonképpen a gyerekek átvették az én anyagomat, a magyarországiaktól s tőlem is. Szívesen adtam anyagot. Hangszeres anyagot. Jártak hozzám többen. Mentünk ki együtt is gyűjteni közösen Székely Leventével, meg Alpárékkal is, Szép Gyusziékkal. Több alkalommal felvételeket is készítettünk.

- *Zoli bácsi hívott-e a táncházba falubeli zenészeket és táncosokat?*
– Hát annyiba van közöm, hogy ismerem a táncosokat és zenészeket. Ott voltam, minden táncházba elmentem velük.
- *Népdaloktatás nem volt?*
– Hát nem nagyon.
- *Később sem?*
– Később sem. Hát, körülbelül úgy tíz éve, hogy van népdaloktatás, most a rendszerváltás után kezdődött el a rendszeres népdaloktatás.⁷⁹
- *Táncházban kik tanítottak? Kikre emlékszik Zoli bácsi?*
– Németh Ildikó tanított a férjével, Attilával. Úgy tudom, Könczeiék tanítottak egy időben.
- *Könczei Árpai és felesége?*
– Igen.
- *Kik muzsikáltak?*
– Sinkó Andiék, Székely Levente, Sepsi Dezső. Később Szép Gyula, Bardocz, miután felkerültek ide Kolozsvárra.
- *Hányan vettek részt a táncházban, hányan voltak?*
– Hát sokan voltak, falusiak is jártak. Azok a falusi gyerekek, akik benn dolgoztak. Széki lányok, akik itt voltak cselédlányok. Azért volt csütörtökön este a táncház, mert a széki lányoknak szabadnapjuk volt csütörtökön, hogy tudjanak ők is eljönni a táncházba. Főleg a visaiak jártak sokat, a palatkaiak is jártak.
- *Táncosok?*
– Falusiak, akik benn dolgoztak.
- *S bejártak rendszeren?*
– Persze. Beálltak táncolni. Kalotaszegről is be-be jövettek. Mэрából, Tűréből.
- *És egyetemisták?*
– Egyetemisták jártak többen, középiskolások is. Szóval színe-java a diákságnak. Aki fel tudta mérni annak a fontosságát, hogy miért kell ezt csinálni és gyakorolni. És nagy öröm volt felvételük alkalmával, hogy ezek a gyerekek majdnem mind bejuttak a főiskolára.

Kérdezett **Magyari Andrea**
(Művelődés, 2002/2. 9.)

⁷⁹ Itt Kallós Zoltán rosszul emlékezik: a hetvenes-nyolcvanas évek erdélyi táncházaiban is volt rendszeres népdaloktatás.

Táncház, illegalításban

Számomra, Marosvásárhelyen született és nevelkedett fiatal számára, aki 1978–1979-ben totyogtam az első néptánclépéseket a városbeli BTT (Ifjúsági Utazási Iroda) alagsori helyiségében, Kolozsvár a romániai táncházmozgalom Mekkája volt. Zenekarok, oktatók, adatközlő zenészek és táncosok tömkelege, óriási bulik, rengeteg táncoló, éneklő, ünneplő ember –, ez élt a tudatomban. És talán ez volt a valóság is azokban a kezdeti években.

Aztán eltelt néhány év, és 1984-ben jómagam is tagjává válhattam ennek a talán akkoriban kissé már megcsappant számú, de még mindig lelkes és vidám csapatnak. Emlékszem akkori büszkeségemre, amikor úgy látogathattam haza, hogy elmondhattam: táncpróbákra járok a Könczei Csilla vezette együttesbe,⁸⁰ amelynek akkoriban még neve sem volt, de amelyik számíthatott például az abban az időben már Sepsiszentgyörgyön élő Könczei Árpai segítségére, koreográfáira. Volt ott jókedv, vidámság, táncstudás, és még sok szükséges dolog, egy nagyon fontos tényező azonban hiányzott: a zenekar.

Önmagamtól kezdtem-e próbák szünetében dallamokat játszani a hegedűn vagy valaki rákérdezett zenei tanulmányaimra, ma már nem tudom. Az azonban fölöttébb hamar bebizonyosodott, hogy a szükség nagy úr: alig néhány hét alatt a Papp István Gázsa távozása után megüresedett táncház prímási titulus büszke viselője voltam, oldalamon kedves-jó barátommal, Szabó Zolival, és felváltva hol Könczei Csilla, hol pedig Papp Béla bőgőssel. Hogy hogyan is szólt akkoriban a zenekar, talán ne firtasuk. Történt mindez 1984 október-novemberében.

Egy évet, a szó szoros értelmében lehúztunk Zolival és a táncscsoporttal, úgy, hogy a Vasas klub alagsori terme kicsinek bizonyult a táncolni vágyók számára. 1985 őszén aztán jött egy utólag szerencsétlennek bizonyuló Megéneklünk Románia fellépés az Egyetemi Művelődési Ház színpadán, amikor is a zsűriben helyet foglaló éber elvtársak rákérdeztek: hol is működik ez a széki táncokat bemutató, egyetemistákból álló néptáncscsoport? A Vasas Klubban? Ott már régóta esedékes a tatarozás, festés... Egy hét múlva elkezdődtek a munkálatok, a táncház pedig az utcára került. Ott is maradt néhány hónapig...

Valamit tenni kellett, mert a táncházra szükség és igény volt. Akkoriban sikerült egy, az előbbi albérletemnél nagyobbat és jobbat szerezni. Egy szűk körű buli közben találtuk ki: lévén, hogy kertés házban lakom, egyetlen öreg néni szomszédal az udvaron, buli fedőnév alatt miért ne tarthatnánk táncházat a Párizs utca 115. szám alatt? 1986–1987-ben hetente egy alkalommal 40–50 ember tanulta a Németh házaspártól a lépéseket, majd pedig ropta a széki, mezőségi és kalotaszegi táncot, akárcsak egy igazi táncházban. Hogy sikeres volt, amit csináltunk, mutatja az eredmény is, hiszen többek között olyan emberek jártak ide és tanultak itt, mint Sándor Csaba,

⁸⁰ Valószínűleg az 1982-ben a kolozsvári táncház mellett alakult Kodály Néptáncgyüttesről lehet szó.

Laczkó György vagy Balázs-Bécsi Attila. Mostani tevékenységük bizonyítja, jó helyre került a mag.

1987 nyarán befejeztem az egyetemet, Moldvába kerültem, Szabó Zoli disszidált, azt hittem mindennek vége. Nem így lett. Moldvai albérletemben egyszer csak csörög a telefon, Kolozsvárról keresett Sándor Csaba. Mondta, megszervezték a bulit, Szép Gyuszi személyében kontrás is került, táncolni vágyó fiatal akad elég, jöjjenek, ha tudok. És tudtam. Havonta, kéthavonta egyszer, egy ma már nem álló piac melletti albérletben.

1990 januárjában Nagyváradon voltam. Onnan rendeltek Kolozsvárra, talán éppen Kallós Zoli bácsi volt, aki telefonált: siessék Kolozsvárra, mert újraindul a táncház. Jöttem. Életem egyik maradandó élménye lett a dugig megtelt, Monostori úti lerobbant állapotú művelődési házban való muzsikálás, sok régi baráttal, ismerőssel, a klézsei Hodorog Luca néniével és Sebestyén Mártival való találkozás. A táncház újból szabadon élt és úgy tűnt még sokáig élni is fog. Azóta eltelt több mint tíz év, és úgy látom, érzem, hogy nem tévedtünk. Kolozsváron él a táncház. Szabadon. Hiszem – és kívánom szívből – hogy sokáig.

Bardocz Sándor

(Művelődés, 2002/2. 9–10.)

A Zurboló Táncház – másfél év a huszonötből

A kilencvenes években többnyire teremgondok miatt akadozó, hónapokon keresztül szünetelő kolozsvári táncház szervezését 2000 őszétől a kolozsvári Brassais Véndiák Alapítvány Zurboló Táncegyüttese vállalta fel. A Zurboló és a kolozsvári Tranzit Alapítvány közötti kölcsönös támogatás és együttműködés eredményeképpen 2000. november 23-án a Malom utcai Tranzit Házban került sor az első Zurboló Táncházra, amely a hetvenes-nyolcvanas évek rendszeres, hetente megtartandó, kolozsvári gyerek- és felnőtt táncházának hagyományát próbálja újra-éleszteni.

Az elmúlt másfél évben sikerült megteremteni egy jól működő táncház alapfeltételeit. A Tranzit Ház nagyterme megfelelő teret biztosított 2000-ben négy, 2001-ben pedig harmincegy táncháznak. Pásztor József főszerző 2002 júniusáig még huszonkét táncház megtartását tervezi. A kezdeti nehézségek ellenére a Zurboló Táncház látogatottsága fokozatosan nőtt, jelenleg az átlag látogatottság táncházanként 35-40 gyermek és 60-70 felnőtt.

A Zurboló és a szintén kolozsvári Ördögtérgeye Néptáncgyűttes tagjai közül kikerülő táncoktatók négyhetente váltják egymást. Az elmúlt másfél évben Both József, Both Zsuzsa, Doka Sándor, Geréb Enikő, Horvát Izabella, Kádár Elemér, Pásztor József, Schwartz Annamária, Szabó Mária, Szócs Ágnes, Tötszegi Hédi és Varga Zsolt gyimesi, Enyed környéki román, felcsiki, magyarpalatkai, mérai, szászcsávási cigány, széki és vajdaszentiványi táncokat tanított. A gyerektáncházat Lax Csongor és Szabó Ildikó vezeti, Bárdos Réka, Kis Júlia és Magyarai Andrea segítségével.

A táncházban a Zurboló Táncgyűttes kísérőzenekara muzsikál. Albert Szilárd és Gombár Lóránd primások, Könczei Csongor brácsás és Kostyák Márton bőgős mellett az elmúlt időszakban közreműködött még Albert Balázs, Antal Sándor, Könczei Bálint és Orbán László is. Havi rendszerességgel muzsikál a Zurboló Táncházban a Bardocz Sándor, Kostyák Alpár és Szép Gyula alkotta kolozsvári Tarisznys együttes, és többször furulyázott Orendi István is. Adatközlő muzsikus vendégeink voltak: Kalotaszegről idős és ifjú Fodor Netti Sándor, illetve Czilika Gyula és fia Czilika Róbert primások, Urszuly Kálmán brácsás, a magyarpalatkai Kodoba Márton és Kodoba Florin primások, Moldován István és Kodoba Lőrinc kontrások, Kovács Márton „Puki” bőgős.

*

Kolozsváron 1977 februárjában, a bábszínház próbatermében tartották az első táncházat. Mivel immár másfél éve a kolozsvári táncházat a Zurboló Táncgyűttes szervezi, feladatunknak éreztük a 25 éves évforduló méltó megünneplését, amelyre 2002. február 16-án kerül sor a táncház jelenlegi helyszínén. Ezzel az eseménnyel nemcsak a kezdet, hanem az elmúlt 25 év megünneplésére teszünk kísérletet, meghívva mindazokat, akik valaha muzsikáltak, táncot tanítottak vagy szervezték a mindenkori kolozsvári táncházat, legyen szó annak akármelyik helyszínéről is (Monostori út, Vasas Klub, Diákház vagy Tranzit Ház).

A 25 éves évforduló gazdag műsorról várja a „mindenkori” kolozsvári táncházasokat. A délelőtti fényképkiállítás a kolozsvári Művelődés szerkesztősége által szervezett kerekasztal-beszélgetés követi, ahol bemutatásra kerül az évforduló tiszteletére megjelentetett jelen lapszám is. A délutáni népzene koncerten fellép a Bodzafa, az Ördögsekér, a Tarisznys, az Üsztürü és a házigazda szerepét betöltő Zurboló Táncgyűttes zenekara. A koncert után természetesen táncház következik, meghívott kalotaszegi és mezőszéki hagyományőrző zenekarok részvételével.

Könczei Csongor
(Művelődés, 2002/2. 10–11.)

Körkérdés a mindenkori kolozsvári táncházakhoz

Az alábbi három kérdésre 2002. január 1–20. között válaszoltak azok a mindenkori kolozsvári táncházak, akiket sikerült írott vagy elektronikus levelezés formájában megkeresnünk. A válaszokat érkezésük sorrendjében közöljük. (Zurboló)

Hogyan kerültél kapcsolatba a kolozsvári táncházzal?

Sinkó András: A táncházzal – és egyáltalán a hangszeres népzenevel – a főiskolás éveim alatt kerültem kapcsolatba. A pontos dátumra nem emlékszem, talán 1977 ősze lehetett (másodéves voltam a Zeneakadémián) amikor Árpi, akivel barátok voltunk még a Petunie utcából, azzal az ötlettel jött hozzám, hogy tanuljak meg brácsázni háromhúros brácsán (a kolozsvári Zeneiskolát hegedű szakon végeztem 1975-ben) és alapítsunk bandát – Sepsi Dezső primás, én kontrás, Árpi pedig bőgős. Így kezdtünk el széki hangszeres tánczenét gyakorolni, később táncházban és Ifjúmunkás-matinékon muzsikálni – itt vettük fel az Ördögsekér nevet. Hát nagyon röviden ez volt a kezdet.

Papp István Gázsa: A táncházzal úgy kerültem kapcsolatba – hogyan is? –, hogy most azt ünnepeljük: mi hoztuk létre ezelőtt 25 évvel...

Szép Gyula: 1978 tavaszán többször ideutaztam Székelyudvarhelyről brácsázni és táncolni tanulni.

Kostyák Alpár: 1977 augusztusában Székely József Levente (akkoriban Öcsike, most Magyarország külföldön dolgozó diplomatája) és Papp István (azóta Gázsa, napjainkban Magyarországon élő és „menő” primás) meghívására (felkérésére?) kezdtem erdélyi magyar népzenei muzsikálni a Bodzafa együttesben.

Sepsi Dezső: Már a 70-es évek elejétől jártam népzenei gyűjteni, úgyhogy „kézenfekvő” volt Könczei Árpival és Székely Leventével elindítanunk.

Both József: 90-ben, amikor Kolozsvárra kerültem, már tudtam a táncház működéséről. Ez döntötte el, hogy végül is Kolozsvárra felvételiztem és nem Temesvárra. Csíkszeredában híre volt a kolozsvári táncházaknak, így egy pár társammal együtt alig vártuk, hogy részt vehessünk benne.

Both Zsuzsa: Széki származásom révén volt alkalmam résztvenni az ottani tánc- és fonóházakban. Emiatt érdekelt a táncház, vagyis maga a tánc. Igaz, az elején nem sok jó élményem volt, úgy éreztem, hogy az együttesekben táncolók kisajátítják a táncparkettet.

Major Levente: 1990-ben kerültem kapcsolatba a kolozsvári táncházzal, kezdő népzeneesként. Az első gyakorlóterepem azonban nem a táncház volt, hanem a Brassai Sámuel Gimnázium gyermek-néptáncsoportja, amely 1985-ben alakult meg Tolna Éva kezdeményezésére. A táncsoporthoz, amely később Bogáncs néven együttessé izmosodott, Könczei Csongor osztálytársam ösztönzésére kerültem 1989-ben. Noha mindkettőnknek klasszikus zenei képzésben volt részünk – első

osztálytól nyolcadikig a kolozsvári zeneiskola diákjai voltunk –, őneki családja révén szoros kapcsolata volt a népzenevel, így lényegében ő volt az, aki megízleltette velem a népi, vagy helyesebben a falusi muzsikát. Ily módon én már a kolozsvári táncház 1990-es újraindulását megelőzően többé-kevésbé gyakorló népzeneésznek mondhattam magam, noha ez, lényegét tekintve, abból állt, hogy a tánckar próbáján a koreográfiák zenei kíséretét szolgáltattam, gyakran egy szál hegedűvel. A táncház volt az a hely, ahol a zenét eredeti funkciójában használták, és ezt nekem ott kellett megtanulni, és amelyet tulajdonképpen még most is tanulok, bár már eltelt néhány év, amióta a népzene a mindennapjaim részévé vált. Ezt a muzsikát nem lehet megtanulni, nincs végállomás, amúgy ez a zenei műfajok bármelyikére vonatkoztatható. Ebben a muzsikában csak elmélyedni lehet és szabad, szerintem. Az az ösztönszerűség, amely a népzene, és hozzáteszem, a néptánc mozgatórugója, sajátja, folyamatos nyitottságot feltételez, amelyet nem lehet véglegesen elsajátítani, csak folyamatos gyakorlással elmélyíteni és életben tartani. Ez sajnos nem olyan, mint a kerékpározás, amit az ember egyszer megtanul, aztán soha többé el nem felejt. A táncház azt hiszem, az egyetlen olyan hely, ahol gyakorolni lehet ezt a fajta ösztönszerűséget. Ez az a hely, ahol alkalma lehet az embernek arra, hogy megtapasztalja azt, amiről ez az egész szól: zene és tánc, zenész és táncos, táncos és táncos kapcsolata.

Fülöp Hajnalka: A kolozsvári táncházasokat már azelőtt ismertem, mielőtt Kolozsváron kezdtem volna tanulni: táncháztalálkozókn, táncoktatói táborkban találkoztunk. Az egyetemi felvételem előtt a szak kiválasztása mellett a legfontosabb szempont az volt, hogy a tanulás mellett táncba járjak. Azt akkoriban mindannyian tudtuk, hogy Kolozsváron nagyon jó a tánc. A néptánc iránti érdeklődésemnek akkor már négy éves csíkszeredai előzménye volt: Simó József és a Barozda együttes egyik neveltjeként az érettségi idejére a néptánc nem csak egy lehetséges szórakozási formát, annál sokkal többet jelentett, természetes része volt az életnek, folytatni akartam. 1982 őszén kerültem Kolozsvárra, és attól kezdve a Vasas Klubban a pénteki táncok és a Kodály-együttes próbái jelentették a legfontosabb eseményeket az életemben. Az időszámításom is e szerint alakult: táncháztól táncházig tartott a hét. A táncban mindig meg lehetett tudni, hogy a környékbeli falvakban mikor van bál, multság, és olyankor ott töltöttük a szombat éjszakákat, együtt táncoltunk a helybeliekkel. Nagyon sokat tanultunk ezekben a táncos multságokban: Mérában, Türebén, Inaktelkén, Bogártelkén, Széken, Visában, Vajdakamaráson... hogy csak néhányat említsek.

Kőnczei Csilla: A táncház Kolozsváron akkor indult, amikor én kamaszodni kezdtem. Természetszerűen oda kezdtem el járni, és nem például diszkóba. A családi és a közösségi akkoriban nem vált szét, az édesapámtól, Ádámától kapott oltás a tánc és a népzene bűvöletére, az otthoni első suta táncgyakorlatok, a gyenge minőségű magnófelvételek hallgatása, mindezek egyenesen vezettek a nagyobb fiúk, a bátyám, Árpi és barátainak nyomában a táncházhoz. Szerencsémre kilencedikes koromban a bátyámat elvitték katonának, így mire hazajött „nagykorúvá” váltam, és csodálkozva nézhette, hogyan húzom a bőgőt, meg az üveget a többiekkel együtt.

Németh Attila: Legnagyobb sajnálatomra én igen későn lettem táncázás. 1978-ban a televízió magyar adásának egyik Kaláka műsorának felvételén találkozom először a népi hagyományokkal, az innen származó kíváncsiság vitt el a táncházba, majd a társaság miatt ragadtam ott. Véleményem szerint azokban az időkben két személy befolyásolt döntően. Kallós Zoltán volt az, aki igen jó ráérzéssel gyűjtögette maga köré a fiatalságot, Könczei Árpádtól pedig a táncok alaplépéseit sajátítottam el. A falusi közösségekkel való ismerkedést is e két személy társaságában kezdtem el.

Kelemen László: A táncházzal való tényleges kapcsolatom a kolozsvári Konzervatórium lépcsőjén kezdődött, ahol a sikeres felvételi után ücsörögtünk. Odajött Tötszegi András „Cucus” és Kostyák Alpár, mondták, hogy kellene tanulnom brácsázni, mert Alpár végez egy év múlva és nem lesz, aki muzsikáljon. Én ezt komolyan vettem és megígértem, hogy elmegyek a gyimesi táncháztáborba, ott majd megtanulom az alapokat. Tanításról nem sok szó esett, inkább mutogatás volt és kapaszkodás a másik után a muzsikálás mélyvízében. Ősztől már Gázsáékkal muzsikáltam (először inkább bénáztam) a táncházban, sőt már lakodalmat muzsikálni is voltam velük, ha jól emlékszem, Visában és Magyarországon.

Tóth István: Kostyák Alpár szervezett be még 77-ben.

Panek Kati: Hogyan kerültem kapcsolatba a táncházzal? Hogy történhetett, hogy noha Kolozsváron 1977-ben indult, nekem 1967 nyarán már megvolt a saját kicsi magán táncházam Magyarózdton, egy téglapádimentumos kicsi házban. Ha valakinek nagyapja, felnevelője Horváth István (költő, a *Magyarózdi toronyalja* falumonográfia szerzője), akkor szinte magától értetődő, hogy az, a 77-ben induló kolozsvári táncházzal úgy találkozik, mint aki hosszú bolyongás után hazatalál. Gyerekkoromban, nyaranta minden vasárnap volt még táncház, Ózdon, Kajlákéknál a csűrben, ott bámultam a többi gyermekkel én is, a városi, akit az egész falu ajnározott, mert annyira azonosulni akartam velük, hogy vakációtól vakációig számoltam a napokat, amikor már indulhatunk nagyapámmal abba a faluba, aminek két utcája, völgybezárt elszigeteltsége, régi kastélya, maga volt a mesevilág, a feltétlen szabadság. Az izgalmas régészkedések és gyűjtések Apóval, a nagy erdőn-mezőn bolyongások, az esti beszélgetések, dédanyám csendes szeretete... Mindezeket körülölelte a zene, arra emlékszem leginkább, hogy szinte folyamatosan szólt a zene (mint később is, táncázás koromban). Nagyapám mázsás Tesla magnetofonja sokszor már átforrósodott, agyon hallgattuk: nagyapám jegyezte a népdalszövegeket, én pedig a dallamokkal birkóztam a tíz éves gyerek hályogkovács állapotában. Amikor észrevettem, hogy az a végtelen szeretet, amivel Apó engem, egyetlen unokáját beborított, megfényesedik határozott, eltökélt szándékomtól, hogy megtanulom, felfalom, megeszem valamennyi magyarózdi népdalt, szinte szárnyakat kaptam, s azzal huss: meg se álltam a padlásig, ahol egy forró júliusi délelőtt, megbizonyosodásra éhesen, a szó szoros értelmében ki kellett várnom az első kritikusomat, aki végre megszán, amint két deszka között egy résen leselkedve, torkom szakadtából üvöltve instruálok a Rigó, sárga rigót, hogy ne szálljon fel a fára, hanem inkább, haladéktalanul szálljon rá a babám ablakára stb., csak hogy felfőtt az agyam a padláson, mert arra nem gondoltam, buta városi kölyök, hogy aratásidőben, „kritikus” egy, ha érkezik

négy óránként a falu utcáján, mert kivéve azokat, akiket halálos betegség ágyhoz kötött, mindenki hajnaltól napestig aratni van... Nagypám látván, hogy egyre több népdalt tudok, és kezdeti lelkesedésem nem múlik, hogy megtanuljak táncolni is, táncházat szervezett otthon, az ózdi házunkban: minden este odahívta a velem egyidős leánykákat. „Lányos nagypapa” lévén, fiúkat nem hívott, ami azt eredményezte, hogy minden „tánczábontáskor”, amikor a lányok hazaindultak, úgy potyogtak a legénykéek a körtéfánkról (ahonnan be lehetett látni a közbeeső házba, ahol magnószalag hangjaira táncoltunk önfeledten), hogy majd elütötték a leányaikért érkezett anyákat, akik szégyen ide vagy oda, bizony sokszor ők is fordultak egyet a zene bizsergető hangjaira, s megkérdezték nagypámat, miért nem visz haza Ózdra, télen a gyerektáncházba? Nagyszüleim féltettek a mostoha körülményektől, de én olyan szívet tépően könyörögtem, hogy következő év telén, nagypám büszkén vihette megriadt unokáját az aprók táncába... Megremegett minden porcikám, amikor meghalottam Csia János bá hegedűjét, majd elvegyültem a gyerekek között, ahol minden bakalódás, idétlenkedés azt a titkolt kíváncsiságot-riadtságot takarta, hogy vajon kit kérnek fel és hányszor, vajon ki a legszebb táncú, jobban tudnak-e táncolni a többiek, kinek ha valaki tetszett, jaj, vajon az felkér-e, megfelelek-e? Húzd rá Csia, kiáltották a nagyok, hogy oldják a feszültséget, s kitört a tánc... Felkérni felkértek, de én suta voltam és kétségbeesett, amúgy is gátlásos (abban az időben annyira csúnyának láttam magam, hogy legszívesebben csontot kötöttem volna a hajamba, mert a kutya se foglalkozott velem Kolozsváron), és ami a legrosszabb: egy fejjel magasabb, mint a falu legdélcegebb traktoristája... egyszóval, ha ezen a találkozáson múlik, hogy én valamikor Kolozsváron táncházas legyek, akkor bizonyosan nem leszek az. És mégse maradtam keserves emlékekkel, mert szólt a zene, igazi zene, ha csikorogva is, de kezdett tánchoz hasonlítani az a kétségbeesett artista mutatvány, amit produkáltam eleinte, s olyan eufórikus volt a hangulat, hogy csak később, felnőttkoromban elmesélve, jöttem rá, hogy bizony kilóghattam a csapatból, de ezt senki se érezte velem, valahogy úgy ölelt körül a táncház hangulata, hogy sértetlen lélekkel kerültem ki a három napos táncmulatságból, s máig is álmodom néha, hogy forgok, hosszú hajam meglebben, szoknyák suhognak, s Apót látom könnyes szemmel, magát visszaálmodva az időben... Nagypám 1977 januárjában, autóbalesetben meghal. Elsőéves vagyok akkor Marosvásárhelyen, a Színművészeti Főiskolán. Februárban megalakul Kolozsváron a táncház, s noha én csak stoppal szökhettem el, néhanapján, jobb esetben hetente egyszer, a színművészeti sűrű programja miatt, de 1980-ban, amikor Harag György a kolozsvári színházhoz hívott, már úgy jöttem, hogy a „haza jönni” egyértelműen a táncházat jelentette. Arról nem is beszélve, hogy akadt a legjobb táncosok között néhány magas legény, mint Tötszegi Andris, Csete Domi vagy Ferenc Csaba... nem is beszélve Ambrus Sándorról, aki, hogy jobban megtaníthasson táncolni, elvett feleségül...

Melyik volt a legmeghatározóbb élményed a kolozsvári táncházzal kapcsolatban?

Sinkó András: Ez nagyon nehéz kérdés, illetve választani nehéz az élmények közül. A valóság az, hogy az igazi élményt a gyűjtések jelentették számomra (Szék,

Palatka, Bánffyhunad, Magyarszovát stb.), illetve azok az alkalmak, amikor adatközlőkkel muzsikálhattam együtt. A táncházzal kapcsolatban a legmeghatározóbb élmény talán a hőskorszakból az, amikor a Monostori úton próbálkoztunk a széki renddel, és lenn a teremben a széki leányok és legények viseletben forogtak előttünk. Nagyon jó érzés volt érezni, hogy értelme van a zenélésünknek.

Papp István Gázsa: Amikor 1982-ben arról kellett döntenem, hogy sokak unszolására maradok továbbra is Kolozsváron egyetlen primásként (hozzátéve, hogy mellette napi 8 órát melóztam egy raktárban), vagy választom Sepsiszentgyörgyöt, ahol hivatásos zenészként csinálhatom ugyanazt.

Szép Gyula: A 70-es években az jelentett meghatározó élményt, ahogy a városi fiatalok (többnyire egyetemisták, vagy középiskolások) együtt táncoltak, mulattak a falusi (széki, visai, kalotaszegi) fiatalokkal. A 80-as években a klandesztin táncházak „csak azért is” hangulata, 90 januárjában a Monostori úti szardíniás dobozzá alakult kultúrotthon... majd amikor a Béke téri terem is szűknek bizonyult... 2002. február 15-16. Úgy berúgok...

Kostyák Alpár: Kétségtelenül az az időszak, amikor a széki és mezőségi fiatalok és a kolozsvári táncház-járók csütörtökönként, majd szerdán és pénteken (Monostori és Vasas Klub-beli táncházak) egy közösséget alkottak.

Sepsi Dezső: A legelső táncházé. Amikor a „tilalmasban”, Kovács Ildikó rendező lelkes bátorsága révén termet kaptunk a Bábszínháznál; lányokat csalogattunk el a Posta háta mögül (meg is forgattak – rosszullettig), és több lelkesedéssel, mint tudással letökéltlenkedtük a „precedenst”. Együtt muzsikálni mindig élmény!

Both József: A rengeteg jó buli mellett, talán az esett a legjobban, ahogyan befogadtak bennünket, frissen Kolozsvárra került diákokat.

Both Zsuzsa: Meghatározó élményeim inkább csak falun voltak, viszont a baráti köröm nagy részét, beleértve a férjemet is a táncháznak, vagyis a táncházmozgalomnak köszönhetem.

Major Levente: Városon nevelkedett emberként, népzeneusként az úgynevezett adatközlő zenészeket hamarabb hallottam, mint láttam, ugyanis a dallamok többségét kazettáról tanultam. A már nem élő falusi cigányzenészek esetében magától érthető dolog volt, hogy a kazettára rögzített hangzóanyagot tanultam meg. Kezdő népzeneusként azonban azokat a muzsikákat is kazettáról tanultam, amelyeknek megszólaltatói még vígan éltek abban az időben, és néhányuk szerencsére ma is él. Első idevágó meghatározó élményem a táncházhoz fűződik, ugyanis itt hallhattam és láthattam először a híres palatkai bandát, és megvallom őszintén, hogy bizony futkározott rajtam a hideg az élvezettől, mert ez volt az a pillanat, amikor testet öltött a felemás minőségű felvételekről hallott muzsika. Az is igaz, hogy nem a palatkai banda volt az első adatközlős élményem, hanem Fodor Netti Sándor, mára már egyetlen híres öreg kalotaszegi primás, aki annak idején be-bejött egy-két próbára a Brassai gyermektáncsoportjához. De akkor sajnos, még nem láttam azt, amit néztem, a „hályog” még a szememen volt. A palatkai bandát viszont már tudtam, hogy hová kell tenni, őket már tudtam értékelni.

Fülöp Hajnalka: Sok ilyen volt, elég nehéz bármit kiemelni. Eleinte az volt a legfontosabb, hogy a régi táncházasok elfogadjanak, befogadjanak. Ez szerencsére szinte pillanatok alatt megtörtént, attól kezdve hozzájuk tartoztam, közöttük találtam barátokat (akkoriban annyira csak a tánc érdekelt, olyan sokat táncoltunk, hogy másféle szórakozásra nem is maradt időm, de ezt egy pillanatig sem sajnáltam). A legszebb élményt azok a táncházak jelentették, amikor visai, széki fiúk is táncoltak velem, vagy például Bene Gyuri Mérából. A városi fiúk a legnagyobb és igen tiszteletreméltó igyekezetük ellenére sem tudhattak olyan ízzel táncolni, mint azok, akik a szülőfalujukban belenevelődtek az ottani táncéletbe. Később a tanítás is nagy élmény volt, amikor Köncei Csilla volt a „fiú”, én meg a leány, és ketten tanítottunk páros táncokat. Aztán arra a júniusi estére is emlékszem, amikor Tinka bácsi (Martin György) megjelent a táncházban és másnap, harmadnap mi is ott lehettünk a közelében: Mérában egy keresztelőn, Inaktelkén egy lakodalomban, ahol nagyon büszkén ültem Czilika Samu és Jani lábánál,⁸¹ mert Tinka bácsi az én kezembe adta a magnot: „Kérlek, vedd fel nekünk a muzsikát.”

Köncei Csilla: Nekem nem volt egy, meghatározó élményem, hiszen mondhatnám, a táncházban, vagy a táncházzal együtt nőttem fel. A rengeteg emlék közül most talán arra gondolok vissza a legnagyobb nosztalgiával – még mindig kolozsvári lakosként –, hogy a nyolcvanas évek legelején a csütörtök esti Monostori úti táncházak után rendszerint jókedvünkben énekelve mentünk a sétatéri Kioszkig, ahol pedig sokszor éjjelbe nyúlóan mulattunk. Emlékeimben úgy tűnik, egy nagyon szabad légkörű Kolozsvár volt az akkor. És mi, táncházasok, egy nagyon felszabadult társaság.

Kelemen László: A közösség megérezése és a muzsikálás öröme. Számos példát tudok hozni, nincs idő és hely rá.

Tóth István: Sok „legmeghatározóbb” volt.

Panek Kati: A legmeghatározóbb élményem? Hogy az a végeérhetetlennek látszó magány, amit nagyapám elvesztése okozott, egyszerre csak enyhülni kezdett. 1977 karácsonyán Kallós Zoli bácsi dedikálta nekem a Balladák könyvét, attól arrafele neki panaszkodtam el minden gondomat, majd 1980-tól egyre többet járogattunk hozzá férjemmel, meg valamennyi éhenkórász tánc házas barátunkkal együtt. Ő mindig valamilyen ürüggyel hívott meg: hogy megmutatná, mit vásárolt az ószeren, vagy hallgassuk meg ezt vagy azt a felvételt, csak jó későre jöttünk rá, hogy a meghívásoknak a valós célja az volt, hogy a másodéves szobrász hallgatót és a kezdő színésznőt megvacsoráztassa, mert folyton olyan éhesek voltunk, hogy a szemünk kopogott az ajtón, s rajtunk kívül még hány éhes diák ült édesanyja, Vilma néni asztalához... A tánc házas csapattal szinte állandóan együtt voltunk, csütörtök-pénteken tánc ház, szombatonként buli hajnalig. Én majd minden darabban játsztam a színházban, közben eleinte táncot is, később éneket tanítottam Kolozsváron és vidéken egyaránt, sokszor úgy, hogy délelőtt próba, délután stoppal lementünk a brassói tánc házba, tanítottunk, éjszaka vonattal vissza (na ná, blattal) reggel próba, este előadás... így,

81 Boros Samu (1914–1994) és öccse, Czilika János (1919–1994) neves bogártelki primások.

visszatekintve, csoda hogy bírtuk, azokra az évekre úgy emlékszem vissza, hogy vagy éhesebb voltam, vagy fáradtabb... Amúgy meg mint a mesében: édesapám, (PANEK Zoltán író) ha tehette Szovátán dolgozott, így fél évre átengedte nekem kicsi, egyszobás lakását, ahova máris Deák Gyuszi barátommal költöztünk be, másnap, a csütörtöki táncház után, Tötszegi Andris ragadt nálunk, a pénteki táncház után Ambrus Sanyi, szombaton meg Miklósi Dénes barátunk aludt ott, mert vasárnap az ószerre készültünk. Ez a kvintett ottmaradt, s milyen a fiatal, éltük világunkat... amíg egyszer fel nem jött az alsó szomszéd (egy egyébként jovialis román ember) és könyörgőre fogta a dolgot: domnu Panek hosszú évek óta lakik felette, volt ott buli nem egy (erről Édesapám legkedvesebb barátai, Lászlóffy Aladár, László Gerő vagy Mester Zolt tudna mesélni), de mit tudunk mi olyant csinálni éjszaka, amitől reped a szobája mennyezete, és úgy leng a csillár, mint földrengéskor... Bevallottuk, hogy két szivacsmatracot tettünk a szoba közepére, lengéscsillapítónak és fél éjszaka tanulták egymástól a fiúk a legényes figurákat, én egyébként ez esetben ártatlan voltam, mert az ágyasarkában gunnyasztottam, és a Szuzai mennyező bemutatójára készültem. Reggel 7-kor a két műszakist (Deákot és Tötszegit) ébresztettem, 8-kor a két képzőművész hallgatót, tízre én mentem próbálni. Gyuszi vásárolt be, mert neki autója volt, András Mérából hozta azt, amivel a szülei szponzoráltak, csak akkor még nem tudtuk, hogy ezt később így fogják hívni, Sándor főzött, mert jobb volt krumpligulyásból mint én, Dénes megpróbált mindenkinek tapintatosan segíteni, magam meg hétféteken 25 inget mostam egy zöld lavórban kézzel, noha este (mint éppen a szolgálatos üdvöskéjét a színháznak), a közönség cserepes virággal dobált előadás után. Természetesen majd minden előadásomon ott voltak a fiúk, mindenhova együtt jártunk, a csapat soha nem fogyott, csak bővült, a „vidám barakk” majd négy éven át tartott, különböző albriletkekben, majd már a saját tömbházlakásunkban, míg végül megszámlálhatatlanná duzzadt a csapat, mert 1984-ben Kallós Zoli bácsival közösen vettünk házat, a Kossuth Lajos utcában,⁸² ahova már mindenki úgy járt (külföldi-belföldi, drukkereink és besúgóink, csatornakészítő cigányok és miniszterek), mint haza... Igen, úgy érzem, ez volt a meghatározóbb abból a korszakból, hogy nem csupán éneket tanítottam a táncházban, hanem benne éltünk valamennyien ebben a csodálatos világban, ami (legalábbis velem) feledtette az állandó és egyre erősödő kommunista és magyarelles rendszert, az egyre keservesebb szegénységet és kilátástalanságot. Valahogyan sikerült visszavarázsolni a gyerekkor, és paraszti élet elveszettnek hitt világát, amit mi akkor megtalálni véltünk, és ettől olyan eufóriában éltünk, amelynek párját kívánom szeretettel, a maiaknak is.

25 év távlatából visszatekintve, mit jelentett/jelent számodra a kolozsvári táncház?

Sinkó András: A kolozsvári táncházzal való kapcsolatba lépés gyökeresen megváltoztatta életemet azáltal, hogy a hangszeres népzene felé terelte érdeklődésemet. Tulajdonképpen új tartalommal töltötte meg addigi zenei tanulmányaimat. Mint a hangszeres tanuló diákok többsége, én sem szerettem gyakorolni; tetszeni tetszett a

82 Az 1980-as évek Lenin, jelenleg az 1989 December 21 sugárút régi magyar utcaneve.

Táncol – balról jobbra – Gergely István és Péterffy Csilla, Varga Zsolt és Ambrus Dána, Tótszegi András és Tótszegi Tekla, Muszka György és Muszka Ilona – Tranzit Ház, 2007. február 17.

klasszikus zene, de kissé idegennek éreztem. A széki, mezőségi, kalotaszegi zenét, amit a táncházban játszottunk, nemcsak szépnek, hanem az enyémnek is éreztem és ez különleges érzelmi töltettel látta el a muzsikálást. Ezt csak az tudja megérteni, aki muzsikus és tapasztalta ezt az érzést. Költőibben fogalmazva a népdal iránti szeretetet, mint egy virágmagot, még hatodikos gimnazista koromba ültette el belém a zenetörténelemtanárnom, Demény Piroska, egy szép kalotaszegi hajnali megtanításával. Nyolc év múlva a kolozsvári táncháznak és Kallós Zoli bácsinak köszönhettem, hogy ez a mag ki tudott csírázni és új értelmet adott a zenész pályának, ami előttem állt. Valójában beteljesüléseim nagy részét ennek köszönhetem – hadd említsek csak egyet: a népzenelés tette lehetővé számomra, hogy a visai idősz földműves bácsitól a tokiói képviselőig emberek és kultúrák sokaságával ismerkedhessek meg és léphessek kapcsolatba.

Papp István Gázsa: Boldogan rohanok haza minden kolozsvári eseményre, hiszen be vagyok oltva a kolozsvári éveim által egy életre...

Szép Gyula: Az erdélyi magyar művelődéstörténelem egyik legértékesebb szülte ebben az időszakban, amely remélhetőleg egy erős intézménnyé nővi ki magát.

Kostyák Alpár: Kívánom mindenkinek, hogy annyira szeresse a Fennvaló, hogy annyi tehetséggel, hozzáállással, ügyszeretettel áldja meg őket, amennyi szükséges ahhoz, hogy a népzene-néptánc világába juttassa. Nincs nagyobb öröm annál, mint örömet szerezni másoknak muzsikáddal-táncoddal, látni a következő tánc házas nemzedéket, melynek tagjai-tanítványaink vagy gyermekeink – ugyanúgy ropják, játsszák, mint ahogy mi tettük annak idején!

Sepsi Dezső: Magyarságunkat. ITT.

Both József: Nekem tulajdonképpen csak 12 év távlatából... 12 év alatt egy jó pár tánc házat végigvezettem, ezalatt sokat cserélődtek az emberek, változott a hangulat, mégis mindig egy olyan hely maradt, ahova szívesen eljárak találkozni barátokkal, és együtt bulizni velük.

Both Zsuzsa: Aktívan csak 95-től veszek részt a kolozsvári tánc házban, de azóta, ha tehetem, rendszeresen eljárók, hol egyet tanítani, hol csak bulizni, remélve, hogy jó muzsikát és társaságot találok hozzá.

Major Levente: A kolozsvári tánc ház első tíz évéről még nem voltak közvetlen élményeim. Közvetett élményem azonban annál több. Zenesulis osztálytársam, Könczei Csongor többször is mesélt róla. Azt is tudtam, hol volt a tánc ház, de abban az időben klasszikus hegedűs akartam lenni. A tánc ház 1990-es januári újranitásán már ott voltam, és népzene szként voltam ott, vagy legalábbis azt hittem magamról, hogy az vagyok. Emlékszem szinte minden egyes mozzanatra, a későbbiekre is. Emlékszem az első széki tánc rendre, amit az idősebb, Kolozsváron maradt tánc ház zene szek átadtak nekem, sőt a kontrás meg a bőgős még segített is. Most is emlékszem arra, hogy a gyomrom remegett, mint annak idején, hangszervizsgán, csak azzal a különbséggel, hogy ezt a „vizsgát” most én kívántam, senki nem kényszerített rá, és minden vonó húzást élveztem. A tánc házban éreztem azt, hogy nicsak, hát ez nem is olyan nehéz. Aztán úgyszintén itt döb bentem rá, hogy nem tudok semmit. Azóta is ez a két érzés váltogatja egymást, hol rövidebb, hol hosszabb időközönként. Egyszer csak a kolozsvári tánc ház volt az, ahol népzene szként első ízben kipróbálhattam magam úgy istenigazából, és ahol rájöttem, hogy nekem ezt kell csinálni.

Fülöp Hajnalka: Mit jelentett? Az élet egy másik dimenziójának a megismerését, a muzsika és a harmonikus mozgás egységének a megtanulását, gyakorlását, abban való feloldódni tudást, olyan örömet, amely más módon nem tapasztalható meg, és semmivel sem helyettesíthető, boldogságnak és bánatnak a kiéneklését, kitáncolását, nagyon erős közösségi élményt. Azt a felismerést, hogy a néptáncot nem lehet megunni, félretenni, nem lehet benne elfáradni, a legegyszerűbb lépések is millió variációban jöhetnek a lábamból, attól függően, hogy hogyan szól a zene, milyen a hangulatom és kívül táncolok. Jelentett nagy bulikat sok-sok csujogattással, együtténekléssel. Minél többet táncoltam, annál jobban táncoltam, és tudtam, hogy lehet még sokkal jobban is. Nőként alkalmazkodni kellett az adott táncos partner pillanatnyi szándékához, és örömet jelentett finom mozdulat-árnyalatokat találni önmagamban ehhez az alkalmazkodáshoz. A kolozsvári tánc házas életem egy szép és nehéz folyamatnak a része volt, önmagam keresésének, az önállósodásomnak része. Ahhoz az alapvető felfedezéshez segített hozzá, hogy mi a dolgom

a világon, mi az, amiben igazán önmagam lehetek és kedvvel, szeretettel tudom végezni. A táncházas időszakomnak egyenes folytatása volt az a táncos időszakom, amikor a táncház bezárását követően Sepsiszentgyörgyre jártam a Néptánc Stúdió próbáira és előadásaira, hogy továbbra is Könczei Árpitól és Plugor Jutkától tanuljak, hogy táncoljak, azzal párhuzamosan a néptánc- és népzene gyűjtések Könczei Csillával és a MTA Zenetudományi Intézetének munkatársaival. Ezek az utak folyamatos tanulást jelentettek, olyasmit tanulhattam meg ázva-fázva, álmatlan éjszakákon, csikorgó téli hajnalokon, amit könyvből nem lehet – természetesen ez akkor nem volt tudatos tanulás, egyszerűen csak szerettem csinálni, és magától érthető volt, hogy lelkesen csinálom, munkának sem tekintem. Folytatása volt, hogy a Brassaiiban elindítottuk a folklórkört, majdnem naponta táncot tanítottunk – ebből a többosztálynyi gyermekcsapatból alakult meg a Bogánacs, később a Zurboló. Most azok a Zurboló-tagok is tanítanak, akik nálunk tanulták az első tánc lépéseket tízéves korukban, akár „táncnagymamának” is tekinthetem magam. Egyenes folytatása továbbá, hogy 1997-ben néprajz szakot is végeztem, és most a Néprajzi Múzeumban dolgozom. A gyermekünk meg járja a maga táncát, míg az édesapja gyakorol.

Könczei Csilla: Annak idején fiatalos hévvel azt mondogattuk, a „táncházaság” egy életforma. Sokunknak tényleg az volt, jó ideig. Az életünknek talán legfontosabb része volt sok éven keresztül. Igazi ellenkultúrát alkottunk, valami hasonlót a hippizmus mozgalmához, az idő legnagyobb részét együtt töltöttük, táncházban, házi buliban, falusi lakodalmakban, táborozva, állomásokon, városokon keresztül stoppolva, blattolva. Hogy mi maradt ebből? A nyolcvanas években, amikor a két kolozsvári táncházat egymásután betiltották, a mi ellenkultúránk igazán nem élte túl ezt a megrázkódtatást, a nyilvános rendszeres táncházak híján a társaság szétmorzsolódott, a nehezen összehozott találkozások erdőkből, magánházakban futó próbálkozások maradtak. Megérthetitek, hogy a kilencvenes újraindult táncházaknak már valami egészen más jelentett. Néha azért még visszatérnek a régi jó hangulatok, például az öcsém lakodalmán.

Németh Attila: Úgy érzem, hogy 90 óta megváltozott a táncházak közönsége. Ez elkerülhetetlen, hiszen változott a táncház szerepe is. Ma már senki sem könyvel el fegyvertényként, hogy valaki a táncházba jár. A táncház az erdélyiek számára is az lett, aminek a nagy öregek Budapesten elképzelték: egy szórakozási lehetőség. Az örvendetes, hogy még ilyen körülmények között is „fertőző” maradt.

Kelemen László: Legalább olyan iskolát, mint amilyen hivatalosan a Konzervatórium volt. Érzelmileg a fiatalságot jelenti és a paraszti kultúrához való kötődésnek a felismerését.

Tóth István: Kapcsolataim jó része, melyek néha meg is határozták életem irányát, a kolozsvári táncház kapcsán alakultak ki.

Panek Kati: 25 év távlatából? Nekem el kellett döntenem: vagy a legjobb színész legyek az énekesek között, vagy a legjobb énekes a színészek között. 80 és 89 között nagyon sokat játsztam, közel 50 szerepet, lélekszakadva se bírtam volna mindkettőt egyforma erővel csinálni. De annyira részemmé lett az éneklés, hogy

bármikor ott folytatom, ahol abbahagyták velem. Megjegyzem, nem örült akkoriban mindenki annak, hogy a népzene nekem ennyire előkelő helyet foglal el az életemben. A Táncház-lemezen azért nem énekelek,⁸³ mert a főiskolán az énektnárunk letiltott, s az első éves énekvizsgámon olyan lied-et énekeltett velem, az alt hangommal, hogy majdnem felugrottam a zongorára, hogy az é hangot ki tudjam énekelni (azt egyébiránt máig se tudom kiénekelni, még ha a hodákiak kergetnek is a karmesteri pálcával), de osztályvezető tanárom, Lohinszky mester úgy eresztett útnak, hogy nem felejtette el-elmondani, hogy a színész akkor se adja fel, ha a színházban ilyen olyan szubjektív-objektív oknál fogva nem használják annyit, amennyit kellene, vagy amennyit magának kívánna. Ezért kell a hátország, ez esetben a népdal, ami akkor is kitölti az ember életét, amikor a színházban éppen üresjáraton van. A színész a pillanat művésze, nem tud a fióknak dolgozni. Ami a színpadon történik, az elszáll: kíváncsi lennék arra, ki született a mai táncházások közül 1980 július hetedikén, hétfőn, délután 5 és este 8 óra között, akkor, amikor én egy napos színészként, két óra alatt be kellett ugorjak egy olyan musicalbe, amit soha nem láttam (Déry Tibor: Képzelt riport egy amerikai popfesztiválról). Ma már, hadd lám, ki emlékszik erre rajtam kívül? Esetleg néhány ember a 900 néző közül, aki ott volt aznap este a nézőtéren. De az a CD, amit 1999-ben készítettünk kedvenc zenészeimmel, bejárta a világot, eljutott a híre Franciaországba, és amikor 2001 őszén Párizsban olyan tapsot kaptak a népdalaim, amelyet talán kétszer éltem meg színészként (előbb a Falu rosszával, később a Kopasz énekesnővel), úgy éreztem, hogy íme, ha egy évben már csak két darabot játszom, Spiro Kvartettje és Lorca Várnásza mellett, volt időm kicsit barangolni a kedvenc népdalaim között, el tudtam jutni velük Párizsba, és úgy érzem megálltam a helyem, pedig abból a csapat népzenezből, akikkel együtt utaztunk a Franciaországi Magyar Év meghívottjaiként, egyedül nekem kellett (még akkor) vízum... Ezt jelenti nekem a táncház, visszanyúlni valamihez, ami biztos öröm és meglegedés, s ami minden új dallamnál izgató kihívás, azt, hogy bár már nem lakunk egy házban Zoli bácsival, de úgy megyek hozzá ma is, mint haza, ott folytatjuk a beszélgetést, ahol abbahagytuk, hogy a Bodzafa együttesünk ma is él, noha a zenészeim szerteszét vannak a világban (nemsokára mi is 25 éves évfordulót ünnepelünk: 1977 májusában kapott nevet az együttes). A táncház azt jelenti, hogy megint elmegyünk a nyáron a Deák Gyuszi kommandói cigány tánc táborába, mindannyian, családostól, úgy mint tavaly, hogy ezen a nyáron is találkozunk a gyimesi házunkban, Gázsaékkal, Deákékkal, Bokorékkal, gyerekestől immár, mert jó együtt, bizonyította ezt a Barozda nosztalgiaabuli is, és bizonyítja ezt minden találkozásunk a régi csapattal, akár Gázsaéknál Pesten, ami a második otthonom, akár nálunk muzsikálunk húsvétkor, akár Zoli bácsit köszöntjük születésnapján valamennyien... A gyerekeink is ebben és együtt nőnek fel, egymás ruháit, könyveit öröklik, énekelnek, táncolnak. S valahányszor, amikor Zsuzsanna lányom hazajön a választói tánc táborból vagy a táncházból, és

83 Az erdélyi táncházzenekarok első hanglemezeit *Táncház. Kis-Küküllő menti, gagyi, mezőségi, széki, kalotaszegi népzene* címmel jelentette meg az Electrecord Kiadó 1979-ben.

olyan szeretettel beszél Kostyák Marciról vagy Könczei Bálintról, úgy érzem, hogy akik táncházasok együtt voltunk, azoknak hetedíziglen ez lesz a sorsunk, valahova tartozni: összetartozni.

(Művelődés, 2002/2. 11–17.)

A táncház kulturális paradoxonjai

A huszonöt éves évfordulóját ünneplő erdélyi táncházakról az utóbbi években igen sok szó esett mind az írott, mind az elektronikus sajtóban. A megemlékezések nosztalgikus és ünnepi hangulata azonban nem kedvez az elemzéseknek. Mivel egyúttal nőttem fel ezzel a huszonöt évvel, rövid dolgozatomban megpróbálom felvázolni azokat a problémákat, amelyek alapján a városi táncházat egy ellentmondásos kulturális jelenségnek tartom.

1. A hagyományos táncház fogalmáról

A falusi táncalkalmak típusait kialakulásuk körülményei és szervezethezük alapján különböztethetjük meg. A táncmultságoknak két alapvető fajtáját ismerjük. Ezek közül a spontán tánckedvet szolgáló, kötetlen forma volt a gyakoribb, ezekhez tartozott a táncház is. A másik, a szervezett bál a parasztság körében újabb keletű, és lebonyolítását polgári hatások színezték. Ezek a táncalkalmak egyaránt kapcsolódhattak az év jeles napjaihoz, vagy különböző munkaalkalmakhoz.

A táncház sajátos formája alakult ki a mezőszéki Széken, ahol a nemzedékenként kialakult rend szerint szombat este, vasárnap és néha hétköznap – például farsang, sorozás, vagy névnap esetében – táncoltak. Széken Felszeg, Csipkeszeg és Forrószeg szerint elkülönülve, akár egyidejűleg is tarthattak táncházat, mivel minden szegnek állandó zenekara volt.

A táncéletnek e sajátos megnyilvánulása, amelyik magában foglalja a táncrendezés, táncrend, viselkedés stb. szabályrendszerét, a parasztság közösségi életrendjének régies mozzanatait őrizte meg.⁸⁴ Erre éreztek rá azok az értelmiségi fiatalok, akik a 1970-es években – néprajzos szakemberek, népzene- és néptáncutatók hathatós segítségével – széki mintára megszervezték Magyarországon (1972-ben), majd Erdélyben is (1977-ben) a városi táncházakat.

2. A folklorizmus mintapéldájaként ismert táncház

A városi táncházakat a néprajzi kutatás a folklorizmus nyilvánvaló mintapéldájaként tárgyalja. A folklorizmus fogalma azt a folyamatot jelöli, amikor a parasztság

⁸⁴ Lásd Pesovár Ferenc: *A tánc általános alkalmi*. In: Magyar Néprajz VI. Bp. 1990: 211, 219.

tradicionális folklórjának elemeit, motívumait, alkotásait nem az eredeti esztétikai-társadalmi környezetben használják fel,⁸⁵ azaz a tradicionális kultúra egészének, vagy bármely elemének eredetitől eltérő, idegen környezetbe juttató kommunikációs folyamatát s e folyamat végeredményét jelenti, azzal a hangsúllyal, hogy mindez akkor nyeri el valódi fontosságát, ha önmagán túlmutató, másodlagos jelentéssel (pl. társadalmi, politikai, esztétikai erővel) bír.⁸⁶

A táncházak megjelenését először a beat nemzedékre jellemző újhullám sajátos kelet-európai változatának érzékelték a kutatók, egyféle folkdivatnak, amelyik magába egyesíti a tudományos, a reprezentációs, sőt a mindennapi folklorizmus sajátosságait. Azonban ennek a spontán tánckedvet szolgáló, meghatározott idő- és térparaméterekhez igazodó szórakozási formának a művi úton való megszervezése megváltoztatta a táncházat, mint intézményt, és a néptánc, mint kultúrelem alapvető funkcióit. A folklorizmus funkciója ugyanis szorosán összefügg a tudatos kultúra-őrzéssel: a hagyományos kultúra transzponálásán keresztül a folklorizmus a múlt, a tradíció jelenbeli feldolgozását célozza. Viszont a tradíció a folklorizmusban nem mint folyamatosság, hanem mint megszakítottóság testesül meg, a jelentől elvált múlt és hagyomány eseményé, attrakcióvá váló válását fejezi ki. A hagyomány így egzotikumként átélve más, a múlt pedig a némi nosztalgiával színezett, de feltétlenül meghaladott *volt* szimbolikus letéteményese lesz.⁸⁷

A kultúraőrzés, a „folklórmentő elhivatottság” felértékelte a táncház nevelő szerepét, kiemelte „hasznosságát”. És ettől a ponttól a különböző ideológiai megkötöttségek már csak egy lépés volt.

3. Az ideológiák vonzásában

A kommunista propaganda és a városi táncházak viszonyát szintén paradoxon jelenségnek tartom: annak ellenére, hogy a táncházak (bizonyos fokú) ellenzéki jellege már az indulás pillanatában nyilvánvalóvá vált, működésükhöz részben elnyerték a hatalom támogatását, amelyik keretet és anyagi hátteret jelentett. (Igaz, ugyanakkor a gyanakvás, a megfigyelés állandó volt, és nem egy esetben tiltottak be – általában koholt ürügyek miatt – táncházat.) Ezt a viszonyt tükrözi sokatmondóan a táncházmozgalom definíciója, amely szerintem több szempontból is hibás elnevezés, mégis a saját, elsősorban az elektronikus média közvetítésével a mai napig a köztudatban él.

A táncház szerkezeténél fogva nem lehet tömegmozgalom jellegű. A táncház alapjában véve egy zárt réteggkultúra, bizonyos csoportok (egyes kutatók szerint elitiscsoportok)⁸⁸ kulturális igényeinek klubszerű formában való kielégítése, mintegy megfelelően a hagyományos táncház intézményszerepének. Ennek ellenére gyakori-

85 Lásd Niedermüller Péter: *Folklorizmus és társadalomkritika*. In: Zelnik József (szerk.): *Folklor – Társadalom – Művészet* 9. Kecskemét, 1981: 61.

86 Lásd Fejős Zoltán: *A kultúraőrzés és folklorizmus*. In: Zelnik József (szerk.): *Folklor – Társadalom – Művészet* 9. Kecskemét, 1981: 14.

87 Lásd i.m. 22–23.

88 Lásd Bíró Zoltán – Gagy József: „Mi főleg csináltuk, mások magyarították” (*Montázs a táncház-jelenségről*). In: Bíró Zoltán – Gagy József – Péntek János: *Néphagyományok új környezetben*. Bukarest, 1987: 181.

ak azok a tömeges megmozdulások (kalákák, táncháztalálkozók, fesztiválok stb.), amelyek – az üzleti érdekek mellett – különböző ideológiák hatásaira szerveződnek. Így meghatározza a táncházat a népi kultúra, a hagyomány ápolása és megmentése, a magyarságtudat megőrzése (ez utóbbi Erdélyben külön politikai-társadalmi, sőt etikai hangsúlyt kapott), a felnövekvő nemzedéknek nyújtandó nevelés, s megannyi magasztos cél és érdek.

A 1990-es években bekövetkezett kelet-európai politikai fordulatok után ezeket az ideológiákat nyíltan felvállalták a hatalom képviselői is, legyen az akár helyi vagy kisebbségen belüli. (Gondolok például a jelenlegi magyar pályázati rendszerre, vagy az iskolákban tantárgyként kezelt néptáncoktatás megjelenésére.) A megideologizáltság, a hivatalos irányelvek kialakulásai azonban akaratlanul a táncház azon ellenkultúra-jellegét szüntetik meg, amely a népi kultúrával szemben az egyik legfontosabb kapcsolódása.

Az **ellenkultúra** öntevékeny kisközösségekre épít, amelyik belső értékrendet alakít ki, meghatározza a kulturális elemek cseréjét, az erkölcsöt, szokásokat, normákat, a sajátos viseletet (figyeljük csak meg a tarisznyát viselő táncházasok öltözékét) stb., mintegy védekezve a külső, hivatalos társadalom hatása ellen.⁸⁹ Fontos kiemelni, hogy az ellenkultúraként konstruálódott városi táncháznak ez a funkciója elősegítette egy erőteljes folklorizálódási folyamatot a táncházas életben.

4. A táncház hagyományozódása, avagy a folklorizmus folklorizációja

A folklor és a nem-folklor között kétirányú kölcsönös kapcsolatot tételezhetünk fel. A folklorból indul ki és a nem-folklorba tart a folklorizmus, a nem-folklorból indul ki és a folklorba tart a folklorizálódás.⁹⁰ A táncházról, mint önálló kulturális jelenségről megállapítható, hogy egy folyamatosan folklorizálódó folklorizmus, azaz a két folyamat egymást nemcsak kiegészíti, hanem állandóan változtatja is.

A városi táncházas körökben az elmúlt évtizedekben bekövetkezett nemzedék-váltások olyan táncházas legendák és rítusok születését is jelentették, amelyek által a táncház megteremthette a saját hagyományozódását. A táncháznak története van, a történeteknek hősei, amire és akikre lehet hivatkozni. A piaccgazdasággal együtt megjelentek a táncház sztárjai is, akiket lehet bálványozni vagy elutasítani. Így vagy a létező táncházas hagyományok szerint, vagy éppen ezek ellen, de mindenféleképpen ezekhez valahogyan viszonyulva lehet csak táncházasnak lenni. A táncházasok fiatalabb nemzedéke tisztelettel tekint a különböző táncházak alapító tagjaira, azokra, akik „elkezdtek”, ugyanakkor a hetvenes évek táncházasai nosztalgikus atyáskodással kezelik a fiatalabb nemzedéket, hiszen ők „már nem érthetik meg”, a valóságban pedig nem élhették meg az első táncházak hangulatát és jelentőségét.

A jelenleg táncházba járók már nem a falusi adatközlő táncosokon, énekeseken és muzikusokon, hanem szinte kizárólag az időközben kinevelődő tánc-, ének- és

89 Lásd Tarján Gábor: *Folklorizmus és ellenkultúra*. In: Zelnik József (szerk.): *Folklor – Társadalom – Művészet* 9. Kecskemét, 1981: 74.

90 Lásd Voigt Vilmos: *A magyarországi folklorizmus jelen szakaszának kutatási problémái*. In: *Ethnographia* XC./2. 1979: 222.

zeneoktatókon keresztül ismerkednek meg a népi tánc kultúrával. Ezért a mostani táncházakban sok olyan táncmotívum, figura látható, énekszöveg hallható, amelyeket maga a tánc ház, mint *egy nem hagyományos közegben élő folklórteremtő hely*, és nem az eredeti hagyomány alkotása. Az archív gyűjtésekből való tanulás már eleve egy bizonyos szakmai képzést igényel, ezért – paradox módon – végül is természetes folyamatnak tekinthető a táncházak folklorizációja, hiszen kitől tanuljon meg táncolni, zenélni egy fiatal, ha nem az idősebb, tapasztaltabb tánc ház as nemzedéktől?

5. Hatások – visszahatások

Hogy a folklorizmus folklorizációja közben mi történt a mintául szolgáló hagyományos népi tánc kultúrával? A tánc hagyományozódásának hiánya az elmúlt fél évszázadban tulajdonképpen felszámolta, azaz tradicionális értelemben megszüntette a népi tánc kultúrát. Mert nem tekinthető élő kultúrának a csak nagyon idős nemzedékek által ismert (már ahol ismert), de a fiatalabbak számára már nem a hagyományos csatornákon átörökített, tudatosan visszatánított, felélesztett (már ahol felélesztett) kultúra.

A mesterséges visszatánítás jelenségében a tánc ház ak hatásának térnyerése nyilvánvaló. A hagyományőrző falusi néptánc csoportok túlnyomó többségét ma már olyan, jobbik esetben helyi származású néptáncoktatók vezetik, akiknek kapcsolata a néptáncsal a tánc ház akon keresztül teremtődött. És ez a tánc ház as kötődés sajnos gyakran olyan legitimizáló erőnek bizonyul, amivel pótolni lehet a szakmai felkészületlenséget.

6. Helyzetkép napjaink erdélyi tánc ház ainak működéséről

Az erdélyi tánc ház akat a kommunista hatalom az 1980-as évek közepétől fokozatosan betiltotta, működésüket ellehetetlenítette. Az 1990-es újraéledésig a tánc ház as életformának folyamatosságát a titokban, konspiratív módon szervezett, szűkkörű „tánc ház as bulik”, illetve a magyarországi tánc ház akkal való, inkább informális, mint reális kapcsolatok jelentették. Az erdélyi tánc ház asok közel kétharmada külföldre, elsősorban Magyarországra telepedett (az elvándorlás 1990 után is jellemző), az itthon maradtak nagy része felhagyott a tánc ház as életformával.

Így az 1990-ben újrászerveződő erdélyi tánc ház ak teljesen új helyzetben, új alapokról indultak. Az új helyzet alapvető különbségeket eredményezett a régi és az új tánc ház ak között. Egykor minden a felügyelő hatalomtól függött, ma minden az anyagi háttértől. Egykor a tánc ház helyiségét kérvényezni kellett, ma mindez a teremdíjtól függ. Egykor baráti társaságok szervezték a tánc ház akat, ma különböző ifjúsági szervezetek, alapítványok vagy néptáncgyűttesek működtetik ezeket. A rendszerváltással a tánc ház ellenzéki jellege megszűnt, a különböző ideológiai megkötöttségek is mérséklődtek. A tánc ház ba járókat ma már csak a néptánc és népzene iránti érdeklődés és a pusztá szórakozás ösztönzi. Az időközben bekövetkezett többszörös nemzedékváltás pedig felerősíti azt a törésvonalat, amely a régi és a jelenlegi erdélyi tánc ház ak között feszül.

Az új alapok új kihívásokat és problémákat jelentettek. Pótolni kellett az időközben kitelepedett vagy a tánc ház as életformával felhagyott táncoktatókat és zenészeket, s ez nem mindenhol sikerült. Ezért a jelenlegi erdélyi tánc ház ak működését egy elég nagyfokú rendszertelenség és bizonytalanság jellemzi. Hol nincsen zenekar, hol

hiányoznak a szakmailag képzett táncoktatók, hol az anyagi forrásokkal van baj, hol elégtelen maga a szervezés.

A felmerülő problémák közül az egyik legfontosabb a hangszeres népzenei játszó zenekarok hiánya. A kérdés fontosságát jelzi, hogy tulajdonképpen a jelenlegi helyzetnek alakulásától, illetve megoldásától függ az erdélyi magyar táncházak és néptáncgyűttesek jövője. Ezért halaszthatatlanul szükségesnek tartom szakmai jellegű színvonalas tanfolyamok megszervezését, annak ellenére, hogy szerintem (és ez szintén egy alapparadoxon) a hangszeres népzeneoktatást – a népzene jellegénél fogva – eleve nem lehet intézményesíteni.

Huszonöt év távlatából időszerű lenne mélyebben megvizsgálni az erdélyi táncházak fennálló problémáit, amelyek megtárgyalása az utóbbi években folyamatosan elmaradt, mert egyelőre, ahogyan azt egy táncházas mondás tartja: „Nagyobb az izgalom, mint a mozgalom.”

Könczei Csongor

(Művelődés, 2002/2. 18–20.)

„20 óraker a Tranzit Házban Csángó táncház. A Zurboló táncházzal közös rendezvény. Az *Iffjú Mátyás király* című Pozsony Ferenc gyűjtötte népballadát előadja Gáspár Anna, csángó népdalokat énekel Benchea Claudia. Csángó táncokat tanít Both József és Zsuzsa, muzsikál Orendi István (fúvolya) és Csörsz Rumen István (koboz).”⁹¹

(Szabadság, 2002/44. 2. – 2002. február 23., szombat)

A ZURBOLÓ TÁNCGYŰTTES minden kedden rendszeres gyerek- és felnőtt táncházat tart a Tranzit Házban (Malom/Barițiu utca 16.). Délután 5–7 óra között gyermektáncház, este 7–11 óra között felnőtt táncház, aminek keretében este 7-től 8 óráig gyimesi táncokat tanítanak. Muzsikál a Zurboló Táncgyűttes zenekara.

(Szabadság, 2002/58. 2. – 2002. március 12., kedd)

ZURBOLÓ TÁNCZHÁZ

A kolozsvári Brassais Véndiák Alapítvány Zurboló Táncgyűttese minden kedden gyerek- és felnőtt táncházat tart a Tranzit Házban (Malom/Barițiu utca 16. szám) a következő program szerint: 17–19 óra között gyerektáncház; 19–23 óra között felnőtt táncház (19–20 óra között gyimesi táncok tanítása). Mindenkit szeretettel várnak!

(Szabadság, 2002/70. 2. – 2002. március 26., kedd)

---

⁹¹ Részlet a *X. Mátyás Napok programjából*.

SZENT GYÖRGY-NAPI ZURBOLÓ TÁNCCHÁZ lesz április 23-án, szerdán a Tranzit Házban. E rendhagyó tánccház – melyet a Kriza János Néprajzi Társaság, a Tranzit Alapítvány és a Zurboló Táncegyüttes közösen szervezett – keretében este 7 órától könyvbemutatóra kerül sor. Kőnczei Csilla: *Jegyzetek a Lábán-táncjelírásról* és Szabó A. Töhötöm: *Közösség és intézmény. Stratégiák a lónai hagyományos gazdálkodásban* című köteteket Kőnczei Csongor és Fosztó László mutatják be, utána a szerzők rövid előadást tartanak. A bemutató után népzene koncert következik. Muzsikál Codoba Márton és Codoba Florin Magyarpalatkáról, Sepsi Dezső és a Zurboló Táncegyüttes zenekara. A koncert után a Zurboló Táncegyüttes bemutatja *Amikor a pásztor elvesztette a türelmét* című táncjátékot Kőnczei Árpád koreográfiájában. Este 8 órától pedig tánccház.

(Szabadság, 2002/92. 2. – 2002. április 23., kedd)

Amikor a pásztor elvesztette a türelmét

Könyvbemutatóval kezdődött a kedd esti Szent György-napi ünnepség. Kőnczei Csilla *Jegyzetek a Lábán-táncjelírásról* és Szabó Á. *Töhötöm Közösség és intézmény. Stratégiák a lónai hagyományos gazdálkodásban* című köteteit Kőnczei Csongor és Fosztó László ismertette. A bemutatót népzenei előadás követte. A *Zurboló Néptáncgyüttes* zenekara Erdély különböző tájegységeiről származó, és mégis hasonló formában élő népdalt játszott: „amikor a pásztor elvesztette a türelmét”... Elvesztette, mert elvesztette a nyáját, és hiába kereste, félrevezették a szomszédos hegyoldal kövei. A dal csíki változatát adta elő Sepsi Dezső, majd a mezősegi variánst szólaltatta meg a magyarpalatkai Codoba Márton és fia, Florin. Végül a táncgyüttes hasonló témájú táncjátékát adta elő, Kőnczei Árpád koreográfiájában.⁹²

Az est tánccházzal zárult.

Kónya Klára

(Szabadság, 2002/94. 2. – 2002. április 25., csütörtök)

⁹² Az egykori népi táncművészet pantomimikus-dramatikus műfaja az elveszett juhait kereső és sirató pásztor története, amelynek különböző elnevezésű hangszeres változatai közül az „amikor a pásztor elvesztette a juhait” címűt parafrázálta Kőnczei Árpád koreográfiacíme. A tudósításban említett népzene koncerten az eredeti cím mentén hangzottak el ennek különböző variánsai – így például Sepsi Dezső a neves bánffyhungyadi primás, Varga Ferenc „Cspás” változatát adta elő (és nem egy csíki változatot) –, és csak ezt követte a beszámoló címét is adó koreográfia.

ZURBOLÓ TÁNCCHÁZ: a következő táncházra május 7-én kerül sor a megszokott program szerint a Tranzit Házban.
(Szabadság, 2002/99. 2. – 2002. május 3., péntek)

Zurboló Táncház

A kolozsvári Brassais Véndiák Alapítvány Zurboló Táncegyüttese minden kedden gyerek- és felnőtt táncházat tart a Tranzit Házban (Malom – Barițiu utca 16. szám) a következő program szerint: 17–19 óra között gyerektáncház, 19–23 óra között felnőtt táncház (magyarpalatkai táncok tanítása), május 21-i vendég a magyarpalatkai Coboda Florin primás. Mindenkit szeretettel várnak!
(Szabadság, 2002/112. 2. – 2002. május 21., kedd)

ÉVADZÁRÓ TÁNCCHÁZÁT tartja a kolozsvári Zurboló Táncegyüttes június 4-én, kedden este 7 órától a Tranzit Házban. Meghívottjuk a magyarpalatkai *Codoba* együttes.
(Szabadság, 2002/124. 2. – 2002. június 4., kedd)

Indul a Zurboló Táncház!

A kolozsvári Brassais Véndiák Alapítvány Zurboló Táncegyüttese újraindítja a rendszeres keddi gyerek- és felnőtt táncházát a kolozsvári Tranzit Házban (Malom/Barițiu utca 16. szám). Az évadnyitó táncházra október 22-én, kedden kerül sor, a következő program szerint: délután 17–19 óra között gyerektáncház, este 19–23 óra között pedig felnőtt táncház (19–20 óra között mérai táncok tanítása) Muzsikál a Zurboló Táncegyüttes zenekara. Mindenkit szeretettel várnak a szervezők!⁹³
(Szabadság, 2002/241. 2. – 2002. október 18., péntek)

„1990-ben újraindítottuk a kolozsvári táncházat. Zenekart kellett verbuválni, mert abban a városban, ahol a 70-es, 80-as években három-négy bandára való zenész is volt, kiderült, hogy egyedül maradtam. Kolozsvárra csaltuk Bardocș Sándort primásnak, kicsit később hazaköltözött Kostyák Alpár is és megalakítottuk a Tarisznyás együttest, amelyikkel azóta is folyamatosan muzsikálunk, koncertezünk. Ugyancsak a 90-es évek elején nagyon sok faluban felmerült az igény, hogy táncsoportot alakítson, szakmai segítséget kérjen. Amint már említettem, Kolozsváron mind zene-, mind táncszakértők igen kevesen voltunk. Ebből a hiányból fakadt egy nyári tánc tábor létrehozásának ötlete. Kalotaszentkirály vezetői ajánlották fel támogatásukat ez ügyben, ahol nagyon jó feltételek voltak egy ilyen vállalkozásra. Igen rövid idő alatt világhírű lett a kalotaszegi népzene és néptánc tábor. Ennek mintájára indítottuk be a választói és sófalvi tábor, és indították el barátaink a gyimesi, magyarlapádi, jobbágytelki táboro-

---

93 Ez a hír megjelent a Krónika október 17-i, csütörtöki lapszámában is.

kat. Ma már nagyon sok van Erdélyszerte belőlük. Pillanatnyilag Kolozsváron három együttes működik, melyeknek szerepe jóval több mint az, hogy időnként műsorokban fellépnek. Mindegyik egy-egy külön táncműhely is. Tagjai ma már behálózzák a környék valamennyi magyar iskoláját, eredményeik kézzel foghatóak. A 90-es évek elején létező szakmai úr eltűnőben van.”⁹⁴
(Művelődés, 2002/10. 21–23.)

A ZURBOLÓ TÁNCEGYÜTTES minden kedden rendszeres táncházat tart a Malom/Barițiu utca 16. szám alatti Tranzit Házban. Délután 5–7 óra között gyermektáncház, amelynek újdonsága, hogy Palocsay Kata vezetésével beindul a játszóház is. Este 7–8 óra között mérai táncokat tanítanak kezdőknek és haladóknak. A kolozsvári Brassais Véndiák Alapítvány táncegyüttese sok szeretettel vár minden érdeklődőt.

(Szabadság, 2002/256. 2. – 2002. november 5., kedd)

25 éves a Bodzafa

A Bodzafa egyidőben született az erdélyi táncházmozgalom elindulásával. Alapító tagjuk és énekesük mindvégig **Panek Kati**. A „hőskorszakban” sorra alakultak az új együttesek, s később, a ’80-as évek végén a zenészek nagyrésze külföldön kereste boldogulását. Így sok kiváló zenész megfordult a Bodzafában: **Székely Levente, Sepsi Dezső, Kőnczei Árpád, Kostyák Alpár, Porzsolt Antal**, majd kialakult a végleges csapat: **Panek Kati, Papp István Gázsa, Kelemen László és Szalay Zoltán**. Táncházat muzsikáltak Kolozsváron, s tanítottak majd minden erdélyi nagyvárosban. S muzsikáltak mindenhol, ahová hívták őket (táncháztalálkozók, kalákák, különböző gálaműsorok, rádió, televízió stb.). Elsők között készítettek lemezeket, köztük azt a magyarózdi nagylemezt, amit a bukaresti Electrecord felkérésére muzsikáltak szalagra. Az Electrecord három napot ígért a felvételek elkészítésére, csak odaérkezésükkor derült ki, hogy az augusztus 23-i felvonulás miatt csupán 3 óra áll a rendelkezésükre. Tudták, hogyha nem élnek a „lehetőséggel” azokban a bizonytalan időkben, talán soha többet nem adatik meg nekik lemezre játszani a magyarózdi zenét, így egyszerű nekifutással megcsinálták a felvételt, amilyen bravúrra azóta se kényszerültek sem ők, sem más erdélyi együttes. Ez az élmény vagy az azóta is tartó barátságuk tették-e, de ez az együttes nem szűnt meg, annak ellenére, hogy Papp István Gázsa és Kelemen László Magyarországon telepedtek le, Panek Kati és Szalay Zoltán pedig Erdélyben maradtak. Bárhová vetette őket a sors, a bodzafások megállták a helyüket, Gázsa jelenleg a Budapest Táncegyüttes primása, zenekarvezetője, Kelemen László az *Utolsó*

94 Részlet Buzás Pál *Népzene és közművelődés* című Szép Gyulával készített interjújából.

óra című népzenei gyűjtés óriási munkája után jelenleg a Hagymányok Háza igazgatója. Szalay Zoltán a brassói zenekonzervatórium tanára, a csíkszeredai zeneiskola aligazgatója. Panek Kati pedig 22 éve megszakítatlanul a Kolozsvári Állami Magyar Színház színésze. Amint időt tudtak szakítani, együtt léptek fel, és 1999 decemberében megjelent Panek Kati és a Bodzafa új CD-je, a „Panek Katié” címmel, amelyen erdélyi magyar népzénet hallhatunk. Később Szalay Zoltán elfoglaltságai lehetetlenné tették a további együttműködést, ám ez sem tántorította el a többiekét attól, hogy megünnepeljék a Bodzafa 25 éves születésnapját. Két budapesti vendégzenész örömmel tett eleget felkérésüknek, hogy egészítsék ki a csapatot. **Balogh Kálmán** cimbalmon, **Liber Róbert** nagybőgőn működik közre. A turné egyetlen támogatója a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma. Azok, akik az 1970-es évek végén voltak diákok, egyetemisták, bizonyára úgy őrzik emlékeik közt a Bodzafát, mint fiatalságuk egy darabját, a bezártságban, kilátástalanságban egy korty friss levegőt, a napi gondok közt egy csepp gondtalanságot. Őket várjuk a koncertre, s mindazokat, akik most akarnak megismerkedni ezzel a néhány kiváló zenésszel, akik példái lehetnének a kitartásnak s az összetartozásnak. Kolozsváron 2002. november 12-én a Tranzit Házban mutatkozik be az együttes. Jegyek elővételben a Magyar Operánál vásárolhatók.⁹⁵

(Szabadság, 2002/261. 2. – 2002. november 11., hétfő)

Táncol, énekel és muzsikál – balról jobbra – Pásztor József és Pásztor Ágnes, Panek Kati, Székely Levente, Papp István Gázsa, Csete Domokos és Curuțiu Anna, Porzsolnt Antal – Tranzit Ház, 2007. február 17.

⁹⁵ Valószínűleg Deák Gyula írása, mivel a fenti cikk szinte szó szerinti közlésben megjelent a Krónika november 7-i, csütörtöki lapszámában is, ott aláírva.

A ZURBOLÓ TÁNCGYÜTTES keddi gyermek- és felnőtt táncháza a Transzit Házban (Malom/Barițiu 16. szám) a következőképpen zajlik ma, december 17-én: délután 5–7 óra között gyermektáncház, játszóház. A Tarisznyás együttesnek a Magyar Operában való ünnepi előadása után,⁹⁶ este 8 órától kerül sor a felnőtt táncházra. A kolozsvári Brassais Véndiák Alapítvány Zurboló Táncgyüttese a következő táncházát január 14-én tartja.
(Szabadság, 2002/292. 2. – 2002. december 17., kedd)

„Pillich László: – A Heltai-alapítvány tevékenysége megkezdésének pillanatától kiemelt fontosságú feladatként tartja számon az erdélyi magyar népi kultúra hagyományos értékeinek megőrzését, mind a hagyományőrző, mind pedig a hagyományápoló tevékenység lehetőség szerinti segítését. Már a kezdetekkor pályázati összegből olyan pinceklubot alakítottunk ki, amely néptánc oktatásának, oktatók képzésének, szakmai tanácskozásoknak is rendszeresen helyet ad. Így már '92-ben intézményi kereteink között és anyagi támogatásunkkal szerveződött újjá – zömmel egyetemi hallgatókból – a Tarisznyás Együttes, amelyből mára sajnos csak az évek múltán ezen a néven önállósult – épp a napokban tízéves évfordulós gálát szervező – Tarisznyás Zenekar maradt, a '90-es években több mint fél évtizeden át szerveztük a kolozsvári táncházat, több éven át kulcsszerepet vállaltunk a kalotaszentkirályi, felsősófalvi, választói nyári néptánc tábor szervezésében, segítjük az erdélyi magyar népzenei és néptánc kultúra külföldön való megismertetését, az Apáczai-líceummal állandósult jó kapcsolataink keretében támogatjuk a *Szarkaláb Néptáncgyüttes* munkáját, szervezői vagyunk a mindeddig egyedüli erdélyi nemzetközi kisebbségi népzenei és néptánc seregszemlének, a kolozsvári központtal megszervezésre kerülő Szent István-napi Néptánc Találkozónak.”⁹⁷
(Szabadság, 2002/293. 10. – 2002. december 18., szerda)

96 A lapszám ugyanazon oldalán a hirdetés: „MAGYAR OPERA. Ma, december 17-én, kedden este fél 7 órakor: 10 éves a Tarisznyás együttes. Meghívottak: Kallós Zoltán Kossuth-díjas néprajzkutató, Ambrus Katalin, Both Zsuzsa, Kerecsi Csongor, Kostyák Márton Ákos, Orbán László, Sántha Emőke. Fellép a Kaláka, az Ördögtérge, a Szarkaláb és a Zurboló együttes.”

97 Részlet Köllő Katalin *Ragaszkodunk kellene sajtószóhasználatunkhoz* című összeállításából.

2003

A ZURBOLÓ TÁNCEGYÜTTES minden kedden gyermek- és felnőtt táncházat tart a Tranzit Házban (Malom/Barițiu utca 16. szám) a következő program szerint: délután 5–7 óra között gyermektáncház és játszóház Palocsay Katával, este 7–8 óra között kezdőknek és haladóknak magyarpalatkai táncokat tanítanak. A kolozsvári Brassais Véndiák Alapítvány táncegyüttese szeretettel vár minden érdeklődőt.

(Szabadság, 2003/8. 2. – 2003. január 14., kedd)

Fórumot teremteni a magyarságnak. Erdélyszintű népzenei ünnep Kolozsváron

Két napig ünnepelték az erdélyi magyar népzeneét Kolozsváron, a Tranzit Házban, február 8-9-én. A Kallós Alapítvány meghirdette és megszervezte népdal- és hangszeres népzene vetélkedőre Kovászna, Maros, Beszterce-Naszód, Szilágy, Fehér, Bihar, Bákó és Kolozs megyéből érkeztek résztvevők, kicsik és nagyok egyaránt, és egyforma lelkesedéssel mutatták be környékük hagyományait, népzene- és népdalkincsét. A szombat délutánt a verseny első szakasza töltötte ki, amelynek során 29 gyermek, illetve 19 fiatal felnőtt mérte össze énektudását, felkészültségét, valamint 12 hangszeres zenekar is vállalta a megmérettetést a rangos zsűri előtt. Az esti táncház óriási sikert aratott, hajnali kettőig ropták a táncot annak ellenére, hogy másnap került sor az igazi megmérettetésre, azaz a döntőre.

A vasárnap délelőtti órákban 10 ifjú és 11 kicsit idősebb énekes állt a bizottság elé, a zenekarok közül pedig heten maradtak a végső megmérettetésre. **Szép Gyula**, a vetélkedő művészeti vezetője elmondta: a verseny állandó teltház mellett zajlott, családias hangulatú környezetben, mindenfajta fesztivizmustól mentesen, és mindenki nagyon jól érezte magát. A zsűrit a Kárpát-medence legrangosabb zenetudósai alkoták: **Kallós Zoltán** néprajzkutató, **dr. Almási István**, a kolozsvári Folklorisztikai Intézet népzene-kutatója, **dr. Pávai István**, a budapesti Hagyományok Háza népzene-kutatója, **dr. Szalay Zoltán** csíkszeredai néprajzkutató és zeneszerző, **Sinkó András** zenetanár Marosvásárhelyről, valamint **Csorja Viola** muzikológus.

A bírálók inkább bátorítani próbálták az előadókat, nem annyira a győzelemre, mint inkább a szakmaiságra helyezve a hangsúlyt. Szép Gyula kiemelte: a vetélkedő során csak tiszta népdalok hangzottak el, tudatosan kizárták mindenfajta gyanús,

népieskedő elemet, így a két nap során több száz veretes magyar népdalt hallgathattak és ismerhettek meg az érdeklődők. A szervezők tehát magasra emelték a mércét, így azonban elérték azt, hogy valóban országos kaliberű rendezvénynek adhatott otthont a Tranzit Ház.

A döntőt követően a zsűrinek mintegy másfél órára volt szüksége a döntéshez, az ifjú énekesek és táncosok azonban addig sem ültek tétlenül: dallal, zenével, táncal szórakoztatták mindazokat, akik velük együtt várták a verseny végkifejletét. A szervező alapítvány nevében Kallós Zoltán értékelte ki néhány szóban a kétnapos eseményt, kifejtve: ez a verseny a gyermekek miatt fontos, hiszen ők azok, akik továbbviszik a hagyományokat. Addig leszünk magyarok, amíg magyarul énekelünk és táncolunk – összegezte a a Kossuth-díjas néprajzkutató. A zsűri részéről dr. Szalay Zoltán minősítette a versenyt, amely szerinte fórumot teremtett a magyarság kinyilatkoztatására.

Végül az alapítvány munkatársai osztották ki a jól megérdemelt díjakat. Az összes résztvevő oklevelet és kazettát kapott, néhányan válaszüti táborozást nyertek. A népdalénekeseknél a 10–14 éves korosztály képviselői között **Csillag Gergely** végzett az első helyen, hatalmas közönségsikert aratva, míg a 15–24 éves kategóriában **Müller Borbála** érdemelte ki az első helyet. A zenekarok közül a kicsik kategóriájában két csapat, a **Fabatka** és a **Tücsök** örülhetett az első helyezésnek, míg a nagyobbaknál a **Csűrös** együttes végzett az élen. A szervezők elmondása szerint szándékukban áll hagyománnyá növeszteni a vetélkedőt, így biztosítva teret az ifjú nemzedéknek a hagyományörzésre, átadásra.

Sándor Boglárka Ágnes

(Szabadság, 2003/31. 1–2. – 2003. február 10., hétfő)

FARSANGI GYEREKTÁNCCHÁZ lesz február 11-én, kedden du. 5 órai kezdettel a Malom/Barițiu utca 16. szám alatti Tranzit Házban. A résztvevők kedvüket lelhetik a maszkversenyben, vásárban, mindehhez lesz muzsika, táncmulatság. A felnőtt táncházban este 7 órától magyarpalatkai táncokat tanítanak. Mindenkit szeretettel várnak a szervezők.⁹⁸

(Szabadság, 2003/32. 2. – 2003. február 11., kedd)

RENDSZERES GYERMEK- ÉS FELNŐTT TÁNCCHÁZAT TART minden kedden a kolozsvári Brassais Véndiák Alapítvány Zurboló Táncgyűttese a Malom/Barițiu utca 16. szám alatti Tranzit Házban. Délután 5–7 óra között gyermektánc ház és játszóház; este 7–8 óra között mérai táncokat tanítanak kezdőknek és haladóknak. A Zurboló Táncgyűttes zenekara muzsikál, illetve meghívottaik: Fodor Netti Sándor és ifj. Fodor Netti Sándor prímások. Mindenkit szeretettel várnak.

(Szabadság, 2003/62. 2. – 2003. március 18., kedd)

---

98 Ez a hír megjelent a Krónika február 11-i lapszámában is.

KÖNYVBEMUTATÓ A KEDDI ZURBOLÓ TÁNCHÁZBAN! Tötszegi Tekla: *A mérai kötény* című kötetét dr. Gazda Klára és Almási István közreadásában a *Monostori sugár torony* című könyvet dr. Szenik Ilona mutatja be április 1-jén, kedden este 7 órától a Malom/Barițiu utca 16. szám alatti Tranzit Házban. A bemutató utáni táncházban id. és ifj. Fodor Sándor Netti kalotaszegi prímások muzsikálnak.

(Szabadság, 2003/73. 2. – 2003. március 31., hétfő)

Zurboló táncház

Rendszeres gyermek- és felnőtt táncházat tart minden kedden a kolozsvári Brassais Véndiák Alapítvány Zurboló Táncegyüttese a Malom/Barițiu utca 16. szám alatti Tranzit Házban. Délután 17⁰⁰-19⁰⁰ óra között gyermektáncház és Palocsay Kata vezetésével játszóház, este 19⁰⁰-20⁰⁰ óra között felcsíki táncokat tanít Both József és Both Zsuzsa kezdőknek és haladóknak. Muzsikál a Zurboló Táncegyüttes zenekara, mindenkit szeretettel várnak.

A Zurboló Táncház április 22-én, húsvét harmadnapján szünetel! A következő táncházra április 29-én, kedden kerül sor.

(Szabadság, 2003/85. 2. – 2003. április 14., hétfő)

A ZURBOLÓ TÁNCÉGYÜTTES minden kedden rendszeres gyermek- és felnőtt táncházat tart a Tranzit Házban (Malom/Barițiu utca 16.) A kolozsvári Brassais Véndiák Alapítvány keretében működő táncegyüttes du. 5 órától tartja a gyermekek táncházát, 19 órától magyarpalatkai táncokat tanítanak kezdőknek és haladóknak, este 8 órától pedig a Zurboló Táncegyüttes zenekarának muzsikájára felnőtt táncház várja az érdeklődőket.

(Szabadság, 2003/116. 2. – 2003. május 27., kedd)

ÉVADZÁRÓ TÁNCHÁZAT TART a Brassais Véndiák Alapítvány Zurboló táncegyüttese június 3-án, kedden a Tranzit Házban. Délután 5–7 óra között gyermektáncház, este fél 8 órától a Zurboló *Délibáb* című táncjátékát adja elő, majd este 8 órától felnőtt táncház, Kodoba Márton és Florin magyarpalatkai prímások közreműködésével.

(Szabadság, 2003/122. 2. – 2003. június 3., kedd)

„Örömmel nyugtázhatjuk, hogy újabb színfolttal bővült az erdélyi magyar hagyományörző rendezvények sora: idén először szervezte meg Várfalva az Aranyosszéki Néptáncábort. Bár szűkebb környezetünkben, a Mezőségen, Kalotaszegen nyáron szinte egymást érik a népi értékeket ápoló találkozók, immár hagyományossá vált néptáncábortok, ez mit sem csorbította a gyermekcipőben járó kezdeményezés, a Várfalvi Aranyosszéki Néptáncábort népszerűségét, amelynek már jövő évi második „kiadására” is vannak jelentkező

csoportok. [...] Bálint Mátyás két évvel ezelőtt alakította meg az Aranyosszék Néptánc csoportot, eleinte 16-20 esztendőös kövendí, aranyosrákosi, várfalvi, sinfalvi, tordaszentmihályi fiatalokkal. Az eredeti összetétel természetesen változott, sokan tanulmányi okok miatt kimaradtak, ám az igény, a kezdeti lelkesedő kedv alapjában véve mit sem lanyhult, ma már 50 fős utánpótlás csoport is létezik. Előbb Iszlai Kamill Zsolt tanította a csoportot, majd tavaly nyár óta a zurbolós Magyar Andrea és Doka Sándor [...]

Az I. Aranyosszéki Néptánc tábora a magyarországi testvértelepülésekről érkeztek csoportok, valamint Tordáról, Kolozsvárról, Marosvásárhelyről. A tábor egy hete alatt néptáncoktatás, népdaloktatás, kézműves foglalkozások folynak. Az oktatás a várfalvi és az aranyosrákosi kultúrotthonokban folyik. Főként gerendkeresztúri és aranyosrákosi táncokat tanít Könczei Csongor és Schwartz Annamária, Végh Éva a bábkészítés és nemezelés rejtelmibe vezeti be a táborozókat, akiknek életkor szerinti megosztása is igen eltérő: találni köztük húszéveseket, de tíz esztendőösöket is. Kallós Zoli bácsi népdaloktatással tisztelte meg a fiatalokat, de várják Keszeg Vilmost, Dáné Tibort, valamint Bálint Mátyást is. A talpalávalót az oktatáshoz és a minden este kötelező tánc-házhoz a Zurboló fáradhatatlan zenekara biztosítja a tábor egész ideje alatt.”⁹⁹ (Szabadság, 2003/160. 1., 5. – 2003. július 17., csütörtök)

Indul a Zurboló tánc ház!

Szeptember 30-án, kedden évadnyitó a kolozsvári Brassais Véndiák Alapítvány Zurboló Táncgyűttesénél. Mostantól minden kedden rendszeresen tartanak gyermek- és felnőtt tánc házát a Malom/Barițiu utca 16. szám alatti Tranzit Házban. Ma délután 5–7 óra között gyermektánc ház Ambrus Dánával és Szabó Ildikóval, valamint játszóház Palocsay Katával, este 7–11 óra között felnőtt tánc ház. Pásztor József és Pásztor Ágnes magyarpalatkai táncokat tanít este 7–8 óra között. Muzsikál a Zurboló Táncgyűttes zenekara. (Szabadság, 2003/224. 2. – 2003. szeptember 30., kedd)

A ZURBOLÓ TÁNCGYŰTTES TÁNC HÁZA október 14-én, kedden a Tranzit Házban (Malom/Barițiu utca 16.) délután 5 órakor kezdődik gyermektánc ház-zal és játszóházzal, este 7 órától – a könyvbemutató után – felnőtt tánc ház. Muzsikál a Zurboló Táncgyűttes zenekara.

LENYOMATOK 2. FIATAL KUTATÓK A NÉPI KULTÚRÁRÓL című kötetet mutatja be Keszeg Vilmos október 14-én, kedden este 7 órakor a Malom/Barițiu utcai Tranzit Házban, a Zurboló Tánc ház keretében. A könyvbemutatót a Kriza János Néprajzi Társaság és a Tranzit Alapítvány szervezi.¹⁰⁰ (Szabadság, 2003/235. 2. – 2003. október 13., hétfő)

---

99 Részletek Kerekes Edit *I. Aranyosszéki Néptánc tábor Várfalván* című írásából.

100 A könyvbemutató hirdetése megismétlődik a Szabadság október 14-i, keddi lapszámában is.

ZURBOLÓ TÁNCCHÁZ minden kedden a Tranzit Házban (Malom/Barițiu utca 16.). Ma, október 21-én gyermektánccház és játszóház 17–19 óra között, felnőtt tánccház 19–23 óra között. A Brassais Véndiák Alapítvány Zurboló Táncgyüttesének teljes estés meghívottja a magyarpalatkai Codoba zenekar. Codoba Márton primásra emlékeznek.¹⁰¹

(Szabadság, 2003/242. 2. – 2003. október 21., kedd)

TÁNCCHÁZ MINDEN KEDDEN a Tranzit Házban (Malom/Barițiu utca 16.). A kolozsvári Brassais Véndiák Alapítvány Zurboló Táncgyüttese ma, november 11-én a következő program szerint tartja tánccházát: 17–19 óra között gyermektánccház és játszóház, 19–23 óra között felnőtt tánccház, amelyen az Ördögtérgegye együttes irányításával gyimesi és moldvai táncokat mutatnak be.

(Szabadság, 2003/260. 2. – 2003. november 11., kedd)

ZURBOLÓ TÁNCCHÁZ minden kedden a Tranzit Házban (Malom/Barițiu utca 16.). Ma, november 18-án du. 5–7 óra között gyerektánccház és játszóház, este 7–11 óra között felnőtt tánccház. A kolozsvári Brassais Véndiák Alapítvány Zurboló Táncgyüttese szeretettel várja rendezvényére a gyermekeket és felnőtteket.

(Szabadság, 2003/266. 2. – 2003. november 18., kedd)

ZURBOLÓ TÁNCCHÁZAT tart minden kedden a kolozsvári Brassais Véndiák Alapítvány Zurboló Táncgyüttese a Tranzit Házban. Program: 17–19 óra között gyerek tánccház és játszóház, 19–23 óra között felnőtt tánccház. 19 órától Gergely István inaktelki táncokat tanít haladóknak.

(Szabadság, 2003/277. 2. – 2003. december 2., kedd)

„HÁROM A TÁNCZ...” – a Heltai Gáspár Könyvtári Alapítvány és a Szarkaláb Néptáncgyüttes ünnepi karácsonyi gálaműsort rendez december 17-én, szerdán este 7 órától a Tranzit Házban (Malom/Barițiu utca 16.). Az előadás után tánccház is lesz hagyományörző és tánccházzenekarok részvételével.

(Szabadság, 2003/288. 2. – 2003. december 15., hétfő)

---

101 Ez a hír megjelent a Krónika október 21-i lapszámában is.

Holnap karácsonyi szupertáncház!

December 16-án, kedden, a Tranzit Házban rendkívüli táncházat rendez a *Zurboló* együttes. Vezetőjük, Könczei Csongor, lapunknak elmondta: délután 5–7 óra között gyermektáncház lesz, amelyen Palocsay Kata oktatóssal és játékszással csalogató *Játsszóháza* foglalkozik a kicsinyekkel. Utána következhet a felnőttek táncháza. Erre meghívottak vannak: Fodor Netti Sándor kisbácsi primás, és Gergely István, aki egy ideje adatközlőként inaktelki táncokat tanít a táncházban. Rajtuk kívül ott lesz az *Ördögtérge* együttes, amely moldvai és csángó táncokat tanít, zenél. A táncház szervezője Pásztor József. A nagyszabású rendezvényre mindenkit szeretettel várnak, annál is inkább, mert a téli vakációra való tekintettel január közepéig ezen a téren szünet várható. A Zurboló négy éve rendez táncházat a Tranzit Házban, és büszkék arra, hogy a feltételek fokozatos fejlődése mellett ők biztosítják ennek a sorozatnak a folyamatosságát. És még valami fontos tudnivaló: a keddi buli hajnalig tart(hat)!¹⁰² (Szabadság, 2003/288. 2. – 2003. december 15., hétfő)

„Három a táncz...”

A Heltai Gáspár Könyvtári Alapítvány és a Szarkaláb Néptáncgyüttes 2003. december 17-én, szerdán este 7 órától a Tranzit Házban szervezi meg a „Három a táncz...” Kolozsvári Karácsonyi Gálaműsor és Táncház rendezvényét. Az ünnepi gála és táncház rendezvénysorozat része, amely februárban farsangi műsorral folytatódik.

A rendezvényre meghívták azon kolozsvári és környékbeli amatőr néptáncgyütteseket, amelyekkel a Szarkaláb Néptáncgyüttes immár 8 éves fennállása alatt szoros szakmai és baráti kapcsolatot ápol. A kolozsvári Brassais Véndiák Alapítvány Zurboló Táncgyüttese, a Brassai Sámuel Elméleti Líceum Bogács és Kisbogács Néptáncgyüttese, a szamosújvári Kaláka Néptáncgyüttes és a dési Aranyeső Néptáncgyüttes fellépése mellett a házigazda Szarkaláb Néptáncgyüttes marossárpataki, felcsíki és kalotaszegi táncokkal ajándékozza meg a közönséget. Fellép Kalotaszeg híres primása, Fodor Netti Sándor, valamint a magyarpalatkai Codoba Florin.

A 21.30 órakor kezdődő gálaműsort éjszakába nyúló Ünnepi Táncház zárja, amelyen a hagyományörző zenészek (Fodor Netti Sándor és zenekara, Codoba Florin és zenekara) mellett a Zurboló Táncgyüttes zenekara és a Tarisznyás zenekar fogja húzni a talpalávalót.

A Heltai Gáspár Könyvtári Alapítvány és a Szarkaláb Néptáncgyüttes ünnepi, évszázó rendezvényére mindenkit szeretettel meghív.¹⁰³

(Szabadság, 2003/289. 2. – 2003. december 16., kedd)

102 Az esemény hirdetése megjelent a Szabadság december 16-i, keddi lapszámában is: „RENDKÍVÜLI ZURBOLÓ TÁNCZHÁZ ma a Tranzit Házban. Délután 5–7 óra között gyerektáncház, utána hajnalig a felnőttek táncháza zajlik. A rendezők mindenkit szeretettel várnak!” (Szabadság, 2003/289. 2. – 2003. december 16., kedd)

103 Ez a hír megjelent a Krónika december 17-i lapszámában is.

2004

ZURBOLÓ TÁNCCHÁZ minden kedden a Tranzit Házban (Malom/Barițiu utca 16.). Ma, január 27-én, kedden du. 5–7 óra között gyermektáncház és játszóház, ahol sipkák készítését sajátíthatják el a gyerekek. Este 7–11 óra között felnőtt táncház. Itt Both József az Ördögtérge zenekar közreműködésével gyimesi táncokat tanít kezdőknek.¹⁰⁴ A Zurboló Táncgyűttes zenekara muzsikál. (Szabadság, 2004/20. 2. – 2004. január 27., kedd)

ZURBOLÓ TÁNCCHÁZ kedden, február 3-án a Tranzit Házban (Malom/Barițiu utca 16.). Ma, január 27-én, kedden du. 5–7 óra között gyermektáncház és játszóház, este 7–11 óra között felnőtt táncház, aminek keretében Both József az Ördögtérge zenekar közreműködésével gyimesi táncot tanít. Muzsikál a Bras-sais Véndiák Alapítvány Zurboló Táncgyűttesének zenekara. (Szabadság, 2004/26. 2. – 2004. február 3., kedd)

Táncol és muzsikál – balról jobbra – Both József és Both Zsuzsa, Papp István Gázsa, Szilágyi László, Bajna György, Kádár Elemér és Szabó Enikő Ágnes – Tranzit Ház, 2007. február 17.

---

104 Az „Ördögtérge zenekar” tulajdonképpen Orendi Istvánt és barátait jelentette.

„Éktelen csatakiáltás fogad, amikor egy keddi napon a kolozsvári Tranzit Házba látogatunk. Néhány lurkó keveredett ugyanis összetűzésbe egy kósza kóbor macskával, a csatából a macska kerül ki győztesen: néhány perccel később onott nyávogással szemléli egy magaslati ablakpárkányról a megfáradt gyerkőcöket. A kép, így kedd délután a ház körül, teljesen természetes: ilyenkor ugyanis gyermektáncházat szerveznek itt, s egészséges srácok, mi sem természetesebb, tartanak némi szünetet az iskola utáni foglalkozások idején. Ugyanezek a gyermekek kicsivel később már meglepő ügyességgel ropják a táncot odabenn, ahol egyébként zsvaj és boldog nyüzsgés: négy-öt éves csetlő-botló óvodások tűnnek elő a már magabiztosabban forgolódo rangidősek közül, a fiatal oktatókat és zenészeket csak hosszas keresés után veszi észre a külső szemlélő. Felszabadult, bensőséges világ ez, ahol ügyes-bajos dolgaikat beszélnek meg a terem szélén álló, csemetéiket váró és azokat félszemmel figyelő szülők. „Nagyon büszkék vagyunk a gyerektáncházunkra – mondja Könczei Csongor, a rendezvényt szervező Zurboló táncegyüttes vezetője –, átlag 50-60 gyerek jár ide, ezek közül nagyon sokan rendszeresen. 2002 októberétől együttműködünk Palocsay Katával, ő vezeti a táncház keretében működő játszóházunkat.”

Kolozsvár: tematikus táncházak

A szintén keddenként megszervezett felnőtt táncház Könczei elmondása szerint másképpen működik: tanév elején, októbertől decemberig sokan járnak (átlag 80–100 fő), január-március között az egyetemi vizsgaidőszak, a vakáció miatt szinte senki, aztán tavasszal újra megtelik a Tranzit Ház. Ezért itt az évi átlaglátogatottság szintén 50–60 fő között mozog.

Ami a Zurboló Táncház sajátossága, hogy havonta egy-egy tematikus táncházat is próbálnak szervezni – karácsonyi, farsangi, húsvéti, nőnap táncházat –, és emellett könyvbemutatókat, népzene koncerteket is tartanak. Az oktatókat négyhetente cserélik (általában nem zurbolósok tanítanak), gyakran hívnak vendégmuзикusokat, adatközlő falusi zenészeket. 2000-től eddig évente 26 és 32 alkalommal szerveznek táncházat, az utóbbi tanévben mindaddig 16 eseményt szerveztek, és még ugyanennyit szeretnének megtartani.”¹⁰⁵

(Kronika, 2004. február 12.)

FARSANGI TÁNCHÁZAT tart a Brassais Véndiák Alapítvány Zurboló Táncegyüttese február 24-én, kedden a Tranzit Házban. Délután 5–7 óra között gyermektáncház és játszóház (farsangi bábu, jelmezek bemutatása), este 7–11 óra között felnőtt táncház. Muzsikál a Zurboló Táncegyüttes zenekara. A mulatságba mindenkit szeretettel várnak.

(Szabadság, 2004/44. 2. – 2004. február 24., kedd)

---

105 Részlet a többszerzős *Kinek muzsikálnak ma Erdélyben?* című összeállításból, amelyben a kolozsvári tudósítást valószínűleg Botházi Mária írta.

Farsang Kolozsváron*Gálaműsor és Táncház*

A Heltai Gáspár Könyvtári Alapítvány, a Szarkaláb Néptáncgyűttes és a Kolozs megyei RMDSZ 2004. február 29-én, vasárnap, 19 órától a kolozsvári Diákművelődési Házban (Béke tér) szervezi meg a *Farsang Kolozsváron Gálaműsor és Táncház* elnevezésű rendezvényt. Ezen ünnepi gála és táncház egy rendezvénysorozat része, amely 2003 decemberében a *Három a táncz... Kolozsvári Karácsonyi Gálaműsor és Táncház* programmal kezdődött.

Rendezvényünkön azon kolozsvári és környékbeli amatőr néptáncgyűttesek vesznek részt, amelyekkel a Szarkaláb Néptáncgyűttes immár 8 éves fennállása alatt szoros szakmai és baráti kapcsolatot ápol. A kolozsvári Brassais Véndiák Alapítvány Zurboló Táncgyűttese, a Brassai Sámuel Elméleti Líceum Bogács Néptáncgyűttese, az Ördögtérge Néptáncgyűttes, a szamosújvári Kaláka Néptáncgyűttes és a dési Aranyeső Néptáncgyűttes fellépése mellett a házigazda Szarkaláb Néptáncgyűttes kalotaszegi és szentbenedeki táncokkal kívánja megajándékozni a tisztelt közönséget. A néptáncgyűtteseken kívül Torockó és Kibéd farsangolói szórakoztatják majd a nézőket. A farsangi műsorban fellép a Magyarpalatkai zenekar és a sepsiszentgyörgyi Pirászló zenekar is. Műsorvezető: Sebesi Karen Attila. A *Farsang Kolozsváron* Gálaműsort a Diákművelődési Ház tornatermében, 21.30 órai kezdettel éjszakába nyúló Farsangi Táncház zárja, amelyen a Magyarpalatkai zenekar és a sepsiszentgyörgyi Pirászló zenekar fogja húzni a talpalálót. [...]

(Szabadság, 2004/47. 2. – 2004. február 27., péntek)

GYEREK ÉS FELNŐTT TÁNCHÁZ minden kedden 17–19 óra között a Brassais Véndiák Alapítvány Zurboló Együttesének rendezésében, a Tranzit Házban (Malom/Barițiu utca 16.).

(Szabadság, 2004/50. 2. – 2004. március 1., kedd)

GYEREK ÉS FELNŐTT TÁNCHÁZ minden kedden 17–19 óra között a Brassais Véndiák Alapítvány Zurboló Együttesének rendezésében, a Tranzit Házban (Malom/Barițiu utca 16.).

(Szabadság, 2004/55. 2. – 2004. március 8., hétfő)

„Március 26–27-én a Bogács – Zurboló Egyesület, a Brassai Líceum Bogács Néptáncgyűttese, a Művelődés folyóirat szerkesztősége, az Unitárius Kollégium Szamáca Néptáncgyűttese és a Brassais Véndiák Alapítvány Zurboló Táncgyűttese szervezésében rendezik meg a VII. Ifjúsági Néptáncalkalmozót. Pénteken este 7 órától a Tranzit Házban Hatházi András és a Zurboló Zenekar Változatok – mese és muzsika a juhok kereséséről címmel koncertezik, majd este 8 órától táncházat tartanak.”¹⁰⁶

(Szabadság, 2004/67. 2. – 2004. március 22., hétfő)

106 Részlet a VII. Ifjúsági Néptáncalkalmozó programjából.

A ZURBOLÓ TÁNCCHÁZ a húsvéti ünnepekre való tekintettel április 13-án elmarad.
(Szabadság, 2004/81. 2. – 2004. április 7., szerda)

ZURBOLÓ TÁNCCHÁZ lesz április 20-án, kedden a Tranzit Házban. Délután 5–7 óra között Szabó Ildikó és Ambrus Dána gyermekjátékokat és mezőségi táncokat oktat, Palocsay Kata fonalbabák készítésére tanít a játszóházban. Este 7 órától felnőtt táncház a Tarisznyás zenekarral.
(Szabadság, 2004/90. 2. – 2004. április 20., szerda)

A ZURBOLÓ TÁNCÉGYÜTTES április 27-én, kedden gyermek- és felnőtt táncházat tart a Tranzit Házban (Malom/Barițiu utca 16.). 17–19 óra között Szabó Ildikó és Ambrus Dána gyermekjátékokat és mezőségi táncokat tanít, Palocsay Kata játszóházában pedig anyáknapi ajándékok készítését tanulják a gyerekek. Este 7 órától felnőtt táncház, majd este 8 órától koncert: Változatok – mese és muzsika a juhok kereséséről. Előadja: Hatházi András, Albert Szilárd, Albert Balázs, Könczei Csongor és Kostyák Márton.
(Szabadság, 2004/96. 2. – 2004. április 27., kedd)

Zurboló Táncház

A kolozsvári Brassais Véndiák Alapítvány Zurboló Táncegyüttese évadzáró táncházat tart kedden, június 1-jén a kolozsvári Tranzit Házban (Malom/Barițiu utca 16.). Program: 17–19 óra között Szabó Ildikó és Ambrus Dána vezetésével gyerekjátékok és mezőségi táncok tanítása, illetve Palocsay Kata játszóháza (lufis díszítés), 19–23 óra között felnőtt táncház. Muzsikál a magyarpalatkai Codoba Florin és zenekara. Mindenkit szeretettel várnak!
(Szabadság, 2004/125. 2. – 2004. június 1., kedd)

Indul a Zurboló Táncház!

A kolozsvári Brassais Véndiák Alapítvány Zurboló Táncegyüttese a nyári szünet után újraindítja minden kedden a rendszeres gyerek- és felnőtt táncházat a Tranzit Házban (Malom/Barițiu utca 16. szám). Az évadnyitó táncházra október 5-én, kedden kerül sor, a következő program szerint: délután 17–19 óra között *gyerektáncház és Palocsay Kata játszóháza*, este 19–23 óra között pedig *felnőtt táncház*. Mindenkit szeretettel várnak a szervezők!¹⁰⁷
(Szabadság, 2004/230. 2. – 2004. október 1., péntek)

---

107 Ez a hír megjelent a Krónika október 4-i lapszámában is.

RENDSZERES GYERMEKTÁNCCHÁZAT tart a kolozsvári Brassais Véndiák Alapítvány Zurboló Táncegyüttese minden kedden 17–19 óra között a Tranzit Házban (Malom/Barițiu utca 16.). A gyermektáncház alatt párhuzamosan folyik a tánctanítás és a kézműves foglalkozás.

(Szabadság, 2004/245. 2. – 2004. október 19., kedd)

Fodor Sándor „Neti!” emlékére

Kisbács központjában, az egykori szőlőhegyek felé vezető kanyargós út aljában lakott Fodor Sándor „Neti” a New York-i Metropolitan sztárja. A minősítést lehet ugyan furcsálni, de sajtóhírek szerint a kalotaszegi primás és zenekara átütő sikert aratott a világ egyik legnevesebb színpadán is. De muzsikált a budapesti Táncháztalálkozókon, s persze mindenki kedvenceként idehaza.

Most is előttem van, ahogy kint ül a háza előtti kisszéken, szerényen s ki tudja milyen melódiákat forgatva fejében. Kinézéséből ítélve senki sem mondta volna róla, hogy világhírű művész. A kisbácsiak vajon tudták-e, hogy kinek a szomszédai, vajon büszkék voltak-e falubelijükre, akit tegnap helyeztek végső nyugalomra a községi temetőben?

Az úton felfelé baktatva számtalanszor mentem el előtte, s számtalanszor gondoltam arra, hogy elmondatom vele mindazt, ami rendkívül változatos életét tartalmassá tette. A riport azonban elmaradt. Most már mindörökre.

Németh Júlia

(Szabadság, 2004/249. 2. – 2004. október 23., szombat)

A KOLOZSVÁRI BRASSAIS VÉNDIÁK ALAPÍTVÁNY Zurboló Táncegyüttese minden kedden 17–19 óra között rendszeres gyerektánccházatot tart a Tranzit Házban (Malom/Barițiu utca 16. szám). A gyerektánccházattal párhuzamosan folyik a tánctanítás és a kézműves foglalkozás. Mindenkit szeretettel várunk!

(Szabadság, 2004/256. 2. – 2004. november 1., hétfő)

A ZURBOLÓ TÁNCEGYÜTTES minden kedden 17–19 óra között rendszeres gyerektánccházatot tart a Tranzit Házban (Malom/Barițiu utca 16. szám). A gyerektánccház ideje alatt párhuzamosan folyik a tánctanítás és a kézműves foglalkozás. Mindenkit szeretettel várnak.

(Szabadság, 2004/275. 2. – 2004. november 25., kedd)

Szombaton nagyszabású táncháztalálkozó

A fennállásának 5. évfordulóját ünneplő Ördögtérge néptáncgyűttes november 27-én, szombaton, a Diákművelődési Házban egésznapos rendezvénysorozattal várja közönségét.¹⁰⁸ A részletes program:

10–13 óra között – Játsszóház (kézművesség oktatása és gyermektáncművelés),
 14–16 óra között – néptáncgyűttesek és zenekarok vezetőinek megbeszélése;
 16–18 óra között – felnőtt táncoktatás (mezőkeszűi táncokat oktat Both József és Both Zsuzsa, györgyfalvi táncokat oktat Kádár Elemér és párja, muzsikál a Háromszék zenekar); 19 órától – GÁLAMÚSOR. Utóbbin a következő együttesek lépnek fel: *Bogánacs, Kaláka, Szarkaláb, Zurboló, Ördögtérge Utánpótlás, Ördögtérge Táncgyűttes*; muzsikál Albert Szilárd és zenekara (Kolozsvár), Farduló zenekar (Marosvásárhely), Háromszék zenekar (Sepsiszentgyörgy), Ségercz Ferenc és barátai, Tarisznyás zenekar (Kolozsvár). Utána hajnalig tartó táncház. A szervezők mindenkit szeretettel várnak.¹⁰⁹
 (Szabadság, 2004/277. 2. – 2004. november 27., csütörtök)

„A Transzit Házban este fél 8 órakor kerül sor a Csángó Estre, amin Orendi István és Both Zsuzsa muzsikája mellett táncokat, énekeket mutatnak be a vendégek. A táncoktatás után bál.”¹¹⁰

A MIKULÁS ELLÁTOGAT a kolozsvári Brassais Véndiák Alapítvány Zurboló Táncgyűttesének december 7-i, keddi gyermektáncművelésébe is, amit 17–19 óra között tartanak a Transzit Házban (Malom/Barițiu utca 16.). A gyermektáncművelés alatt párhuzamosan folyik a táncoktatás és a kézműves foglalkozás.
 (Szabadság, 2004/286. 2. – 2004. december 6., hétfő)

KARÁCSONYI TÁNCHÁZMULATSÁG lesz december 14-én, kedden este 7 órától a Transzit Házban (Malom/Barițiu utca 16. szám). Muzsikál a magyarpalatkai *Kodoba* zenekar.
 (Szabadság, 2004/293. 2. – 2004. december 14., kedd)

---

108 A kolozsvári Ördögtérge Néptáncgyűttes évfordulós ünnepségére szervezett fesztivál tulajdonképpen az I. Kolozsvári Népzene- és NéptáncTalálkozó volt, mely néptáncTalálkozót azóta is minden év novemberében megszervez az Ördögtérge Egyesület, így 2017-ben tizennegyedik alkalommal került megrendezésre.

109 A hirdetés megismétlődik a Szabadság november 26-i, pénteki lapszámában is.

110 Részlet a *Csángó napok Kolozsvárott* programból.

2005

ÚJRAINDÍTTJA RENDSZERES GYERMEKTÁNCCHÁZÁT a téli szünet után a kolozsvári Brassais Véndiák Alapítvány Zurboló Táncgyüttese. A január 18-án, kedden du. 5–7 között a Tranzit Házban (Malom/Barițiu utca 16.) sorra kerülő táncházban működik Palocsay Kata játszóháza is.
(Szabadság, 2005/13. 2. – 2005. január 18., kedd)

FARSANGI TÁNCCHÁZAT tart a kolozsvári Brassais Véndiák Alapítvány Zurboló Táncgyüttese február 8-án, kedden a Tranzit Házban (Malom/Barițiu utca 16.). Délután 5 órától este 7 óráig gyermektáncház, illetve Palocsay Kata játszóháza, este 7 órától felnőtt táncház. Muzsikál a Tarisznyás zenekar.
(Szabadság, 2005/31. 2. – 2005. február 8., kedd)

FARSANGTEMETÉS a Prospero Házban (Mikó/Clinicilor utca 16.) február 26-án, szombaton este 7 órától. Bábégetés, élő népzene, töpörtös pogácsa, szilvapálinka, álarckodás, megemlékezés Netti Sándorról és minden, ami a vigasághoz szükséges.
(Szabadság, 2005/46. 2. – 2005. február 25., péntek)

„I. március 1. (kedd) – Tranzit Ház
17⁰⁰ – **gyerektáncház** és **játszóház**
19⁰⁰ – **könyvbemutató**, bemutatásra kerül Könczei Ádám – Könczei Csongor: Táncház. Írások az erdélyi táncház vonzásköréből című kötete
19³⁰ – **népzene koncert** és **felnőtt táncház**, muzsikál a Tarisznyás együttes, a magyarlapádi Piros Pántlikás zenekar és Albert Szilárd és zenekara”¹¹¹
(Szabadság, 2005/46. 2. – 2005. február 25., péntek)

KÖNCZEI ÁDÁM – KÖNCZEI CSONGOR: TÁNCCHÁZ. ÍRÁSOK AZ ERDÉLYI TÁNCCHÁZ VONZÁSKÖRÉBŐL című kötetet mutatja be Pávai István március 1-jén, kedden este 7 órától a Tranzit Házban (Malom/Barițiu utca 16.). a könyvbemutató után ünnepi táncház.
(Szabadság, 2005/49. 2. – 2005. március 1., kedd)

---

111 Részlet A 20 éves Bogács Néptáncgyüttes ünnepi műsorából.

Írások az erdélyi táncházról

Városi táncházakról, falusi táncalkalmakról szóló írásokat, népzeneről és néptáncról szóló tanulmányokat tartalmaz az a könyv, amelyet a kolozsvári Bogáncs néptánc-együttes születésnapjára rendezvénysorozata keretében mutattak be. A Tranzit Házban kedden este népes közönség hallgatta Pávai István méltatását Könczei Ádám írásáról, melyet fia, Könczei Csongor néprajzkutató saját tanulmányaival kiegészítve adott közre *Táncház. Írások az erdélyi táncház vonzóköréből* címmel. A Kriza János Néprajzi Társaság gondozásában megjelent kötet mind a „szakma”, mind a szélesebb olvasóközönség számára érdekes olvasmány.

Könczei Ádám „működése egyfajta egyszemélyes háttérintézményt jelentett az intézményrombolás korszakában: termet intézett, beadványokat és újsághirdetéseket írt, műsorfüzeteket, plakátokat szerkesztett, amelyeket, ha szükség volt, saját maga szórt és ragasztott, miközben bátorította és lelkesítette a táncázás fiatalokat, útbaigazította a zenészeket, táncoktatókat.” – írja róla a bevezetőben Könczei Csongor. Kéziratban maradt, ezúttal először kiadott cikkeivel, tanulmányaival kapcsolatban a csíkszeredai Barozda „frontembere”, Pávai István elmondta, már élőszóban is hallotta ezeket, hiszen gyakori találkozásai a hetvenes években az egyes városok táncházai közti jó kapcsolatot igazolják. Könczei Ádám ezt szorgalmazta: ne legyen rivalizálás a táncházak között, hanem egymást segítve működjenek.

A néprajzkutató Könczei Csongor tanulmányai más szemlélettel közelítik meg a témakört. Írásai között találhatunk olyanokat, amelyek a táncház-történettel kapcsolatosak, de olyanokat is, amelyek az antropológiai szemléletet tükrözik – például a kulturális paradoxonok vizsgálatával. Mint elmondta, szerkesztői munkája során igyekezett mellőzni a személyes vonatkozásokat, annak ellenére, hogy a táncházzal együtt nőtt fel, és szervezőként, muzsikusként, táncoktatóként aktív szerepet vállalt. Nem lett mozgalmi ember – vallotta, és ezt bővebben is kifejtette: a táncházmozgalom szó talán indokolt volt a nyolcvanas években, mikor valamiféle ideológia vállalása jellemezte a résztvevőket, ma azonban annak kell maradnia, ami: a fiatalok egyfajta szórakozási formájának.

Rostás-Péter Emese

(Romániai Magyar Szó, 2005. március 3.)

Táncol Plugor Judit és Köncei Árpád, muzsikál a magyarlapádi Piros Pántlikás – Oniga András, Sipos Ferenc, Szilágyi András, Mán Richárd Csaba és Molnár Szilárd – Tranzit Ház, 2007. február 17.

Jegyzet. A Zurboló Táncház – négy év a huszonhétből¹¹²

A kolozsvári Brassais Véndiák Alapítvány Zurboló Táncegyüttese 2000 őszétől szervez heti rendszerességgel táncházat a Tranzit Házban. Az azóta eltelt négy – tanévhez igazodó – táncházas évadban sikerült 118 táncházat megtartani: 2000–2001-ben huszonhatot, 2001–2002-ben harminckettőt, 2002–2003-ban huszonnyolcat és 2003–2004-ben ismét harminckettőt.

Az elmúlt négy évben főleg a Zurboló és a szintén kolozsvári Ördögtérgeye Néptáncegyüttes tagjai közül kikerülő táncoktatók négyhetente váltották egymást: Both József, Both Zsuzsa, Doka Sándor, Doka (Szabó) Mária, Geréb Enikő, Horvát Izabella, Kádár Elemér, Pásztor (Szócs) Ágnes, Pásztor József, Schwartz Annamária, Szabó

¹¹² A 2000–2005 között működő kolozsvári Zurboló Táncház összefoglalása, első megjelenését lásd Köncei Ádám – Köncei Csongor: *Táncház. Írások az erdélyi táncház vonzasköréből*. Kolozsvár, 2004. 78–80.

Ildikó, Tötszegi Hédi és Varga Zsolt gyimesi, felcsiki, magyarpalatkai, mérai, széki és vajdaszentiványi magyar, Enyed környéki román és szászcsávási cigány táncokat tanítottak. Nekik alkalmanként besegített még Dénes Imola, Grabán Alpár, Jakab Réka, Jankó Szép István, Kis Júlia, Lakatos Róbert, Lax Csongor, Magyarai Andrea és Papp Emese is. Érdekes színfolt volt 2003 decemberében az inaktelki származású Gergely István, illetve a 2003–2004-es táncházas évadban Orendi István és barátai (Danka Botond, Fischer Botond, Horváth Sándor, Marthi Zoltán, Ségercz Ferenc és Schuller Anett) által muzsikált és tanított moldvai csángó táncok oktatása.

A gyerektáncházat 2000–2002 között Lax Csongor és Szabó Ildikó vezették, Bárdos Réka, Kis Júlia és Magyarai Andrea segítségével. A 2002–2003-as táncházas évadban a gyerektáncház irányítói Bárdos Réka és Szabó Ildikó, a 2003–2004-es táncházas évadban pedig Ambrus Dána és Szabó Ildikó voltak. Ez utóbbi évadban besegített még Pásztor Ágnes és Szabó Emese is, akik jelenleg is vezetik a gyerektáncházat. 2003. november 5-től indult a Palocsay Kata által vezetett játszóház is. Az évek során Erdély egyik legjobban működő gyerektáncházává fejlődött, a kedd délutánonként sorakerülő foglalkozásokat hetente átlag 60–70 gyermek látogatja.

A táncház állandó zenekaraként a Zurboló Zenekar muzsikált: Albert Szilárd és Gombár Lóránd primások, Könczei Csongor brácsás és Kostyák Márton bőgős mellett az elmúlt időszakban közreműködött még Albert Balázs, Antal Sándor, Könczei Árpád, Könczei Bálint, Negrea Viorel, Orbán László, Sepsi Dezső és Szép Bálint is. Havi rendszerességgel muzsikált a Zurboló Táncházban a Bardocz Sándor, Kostyák Alpár és Szép Gyula alkotta kolozsvári *Tarisznyás* együttes, és többször furulyázott az előbb említett Orendi István barátai kíséretében, illetve Lakatos Róbert is. Ütőgardonyon kísért még Bárdos Réka, Both Zsuzsa és Kádár Elemér. Adatközlő muzsikus vendégeink voltak: Kalotaszegről idős és ifjú Fodor Netti Sándor, illetve Czilika Gyula és fia Czilika Róbert primások, Urszuly Kálmán brácsás és Berki Viktor bőgős, a magyarpalatkai Kodoba Márton és Florin primások, Kodoba Lőrinc, Moldován István és Radák Rémus kontrások, Kovács Márton „Puki” és Boldi János bőgősök.

A heti rendszerességgel megtartott Zurboló Táncházak sorában az idénynyitó és -záró, a karácsonyi, farsangi, nőnap, húsvéti és Szent György-napi táncházak kiemelkedő eseményeknek számítottak, amikor meghívott vendégmuzsikusok szolgáltatták a talpalávalót. A gyerektáncház legnagyobb attrakciója mindig a Mikulásjárás. Kialakult hagyomány szerint az évadzáró táncház vendége a magyarpalatkai Kodoba zenekar. Mivel ez az esemény általában a júniusi Tranzit Napokra esik, a Zurboló Táncegyüttes az évadzáró táncházak keretén belül 2001. június 7-én bemutatta a *Játék*, 2003. június 3-án pedig előadta a *Déliabáb* című táncjátékát.

A Zurboló Táncház a Zurboló Táncegyüttes és a Kriza János Néprajzi Társaság közötti együttműködésnek köszönhetően több könyvbemutatónak is helyet adott. Így került sor 2002. április 23-án, Szent György-napi táncház keretében az első, ketős könyvbemutatóra, ahol Könczei Csilla: *Jegyzetek a Lábán-táncjelírásról* és Szabó Árpád Töhötöm: *Közösség és intézmény. Stratégiák a lónai hagyományos gazdálkodásban* című köteteknek bemutatását Kodoba Márton és Florin, illetve Sepsi Dezső és a Zurboló Zenekar rövid koncertje követte, majd a Zurboló Táncegyüttes

előadta *Amikor a pásztor elvesztette a türelmét* című táncjátékát. Ezt követte 2003. április 1-én Tötszegi Tekla: *A mérai kötény* és Almási István: *Monostori sugár torony*, majd 2004. október 14-én a *Lenyomatok 2. Fiatal kutatók a népi kultúráról* című kötetek bemutatása.

A kolozsvári Zurboló Táncegyüttes szervezője és házigazdája volt 2002. február 16-án a 25 évét ünneplő kolozsvári táncház évfordulós rendezvényének. 2003. november 12-én a 25 éves Bodzafa zenekar koncertezett a Zurboló Táncházban. 2004. április 27-én, szintén egy Szent György-napi táncház keretén belül Hatházi András és a Zurboló Zenekar előadta a *Változatok – Mese és muzsika a juhok kereséséről* című koncertműsorát.

És 2004. október 5-én elkezdődött a Zurboló Táncház ötödik évadja...

Könczei Csongor

GYERMEKTÁNCHÁZAT tart minden kedden 17–19 óra között a kolozsvári Brassais Véndiák Alapítvány Zurboló Táncegyüttese a Tranzit Házban (Malom/Barițiu utca 16. szám). A gyermekjátékok, tánctanítás mellett működik Palocsay Kata játszóháza.

(Szabadság, 2005/55. 2. – 2005. március 8., kedd)

HÚSVÉTI TÁNCHÁZAT tart a kolozsvári Brassais Véndiák Alapítvány Zurboló Táncegyüttese március 22-én, kedden délután 5 órától a Tranzit Házban (Malom/Barițiu utca 16. szám). Program: gyerektáncház és Palocsay Kata játszóháza (tojásfestés). Mindenkit szeretettel várnak.

(Szabadság, 2005/67. 2. – 2005. március 22., kedd)

A BRASSAIS VÉNDIÁK ALAPÍTVÁNY Zurboló Táncegyüttese gyerektáncházat tart minden KEDDEN 17–19 óra között a Tranzit Házban (Malom/Barițiu utca 16. szám). A gyerekjátékok, tánctanítás mellett működik Palocsay Kata játszóháza. Mindenkit szeretettel várnak!

(Szabadság, 2005/77. 2. – 2005. április 5., kedd)

GYERMEKTÁNCHÁZ lesz a Tranzit Házban kedden, április 12-én, délután 17–19 óra között. Este 19–23 óra között felnőtt táncház. Muzsikál a kolozsvári Tarisznyás zenekar!

(Szabadság, 2005/83. 2. – 2005. április 12., kedd)

GYERMEKTÁNCCHÁZ minden kedden 17–19 óra között a Tranzit Házban (Malom/Barițiu 16.) a Brassais Véndiák Alapítvány Zurboló Táncegyüttesének szervezésében. A tánctanítás mellett működik Palocsay Kata játszóháza. (Szabadság, 2005/89. 2. – 2005. április 19., kedd)

GYERMEKTÁNCCHÁZAT TART a kolozsvári Bogács – Zurboló Egyesület minden kedden 17–19 óra között a Tranzit Házban (Malom/Barițiu u. 16.). A gyermekjátékok és tánctanítás mellett működik Palocsay Kata játszóháza. (Szabadság, 2005/95. 2. – 2005. április 26., kedd)

„A Zurboló táncegyüttesel érkezett három zenész a mini-tábortűz mellé telepedve mezőségi és elvétve székely nótákkal melegítette az étkezőket, akik nem sokkal utána kört alakítva kezdték szárnyaikat bontogatni a tánkra. Volt, aki már régi motorosnak számított a csoportban, ő félrehúzódva ropta a ropnivalót. A jókedvű lázban égett társaság a hűvös idő miatt nem sokkal a táncház megkezdte után behúzódott a Tranzit ház alsó termbe, s ott folytatta a ramzurit éjfélig.”¹¹³
(Szabadság/Campus, 2005/96. 8. – 2005. április 27., szerda)

GYERMEKTÁNCCHÁZAT TART minden kedden du. 5–7 óra között a kolozsvári Bogács – Zurboló Egyesület a Tranzit Házban (Malom/Barițiu u. 16.). A gyermekjátékok és tánctanítás mellett működik Palocsay Kata játszóháza.¹¹⁴ (Szabadság, 2005/106. 2. – 2005. május 10., kedd)

GYERMEKTÁNCCHÁZ minden kedden 17–19 óra között a Tranzit Házban (Malom/Barițiu u. 16.) a kolozsvári Bogács – Zurboló Egyesület szervezésében. A gyerekjátékok, tánctanítás mellett működik Palocsay Kata játszóháza. (Szabadság, 2005/112. 2. – 2005. május 17., kedd)

GYERMEKTÁNCCHÁZAT TART minden kedden a kolozsvári Bogács – Zurboló Egyesület 17–19 óra között a Tranzit Házban (Malom/Barițiu u. 16.). A gyermekjátékok, tánctanítás mellett működik Palocsay Kata játszóháza. Mindenkit szeretettel várnak!
(Szabadság, 2005/118. 2. – 2005. május 24., kedd)

---

113 Részlet a KMDSZ tizenötödik születésnap rendezvénysorozatának a beszámolójából, a Tranzit Ház udvarán zajló keddi megnyitó „három zenésze” a kolozsvári Tarisznyás együttes volt.

114 Ez a hír megjelent a Krónika május 10-i lapszámában is.

A Bogács – Zurboló Egyesület évadzáró táncházat tart ma a Transzit Házban (Malom/Barițiu út 16. szám), 17–19 óra között gyerekjátékok, tánctanítás mellett működik Palocsay Kata játszóháza, 19–23 óra között a magyarpalatkai hagyományőrző csoport műsora és felnőtt táncház.
(Kronika, 2005. május 31.)

A KOLOZSVÁRI ZURBOLÓ TÁNCEGYÜTTES sajnálattal közli a kedves gyerekekkel és szülőkkel, hogy a Transzit Házban keddenként szervezett rendszeres gyerektáncház és játszóház, a foglalkozásokat vezető oktatók egyéb irányultságú elfoglaltságai miatt szünetel.
(Szabadság, 2005/240. 2. – 2005. október 13., csütörtök)

X. Zurboló Táncforum és Táncház

Újraindul a Zurboló Táncforum! Alapvető célkitűzése, hogy havi rendszerességgel régióink műkedvelő és hagyományőrző néptáncgyűtteseinek – a különböző néptáncalálkozók, fesztiválok rövid fellépéseivel szemben – teljes estés előadásokat, megmérettetési lehetőségeket biztosítson. Az új sorozat helyszíne a kolozsvári Transzit Ház, első előadására október 19-én, szerda este hét órakerül sor, ahol a kolozsvári Brassai Sámuel Elméleti Líceum Bogács Néptáncgyűttésének előadásában andrásfalvi leánytáncot, inaktelki, jobbágytelki, magyarpalatkai és széki táncokat láthat a közönség. Az előadást táncház követi a műsort is kísérő Tüske zenekar közreműködésével.

A táncforum tervezett novemberi meghívottja a kolozsvári Ördögtérge Néptáncgyűttes, decemberben pedig a magyarpalatkai hagyományőrző fiatalokat szeretnénk vendégül látni a szervezők.

(Szabadság, 2005/244. 2. – 2005. október 18., kedd)

Sepsi Dezső halálára

Sepsi Dezsőt az erdélyi táncház mozgalom egyik alapítójaként tartjuk számon. A hetvenes évek végén néhány hónap eltéréssel egy időben kezdtünk népzenet muzsikálni.

Még mielőtt a Bodzafa táncházzenekarban kontrásként muzsikált volna, Dezső a Harmat együttesben hegedűseként **folkzenét** játszott. Olyan folkot, ami sokkal közelebb állt a népzenehez, mint a könnyebb műfajhoz. A dalok inkább népdalok voltak, a feldolgozás tulajdonképpen átültetést jelentett a Harmat együttes népi hangszereire: hegedűre, brácsára, gardonyra, furulyára, vagy kobozra. Ezek olyan zenedarabok voltak, amelyeket szívesen hallgattunk, egyaránt megállták helyüket népzenei és könnyűzenei előadásokon.

A Bodzafa együttes után az Ördögszekér zenekar primásaként muzsikált a táncházakban: legtöbbit Kolozsváron, de gyakran Erdély különböző városaiban is.

Mint minden rendes táncmuzsikus, népzene gyűjtéssel is foglalkozott. „Hangszertechnikai kérdések a széki banda kíséretében” címmel jelent meg írása a Virág-völgyi Márta által közzétett, a széki hangszeres muzsikáról szóló tanulmánykötetben. A Művelődés folyóirat hasábjain sorozatban közölte a kiadványban megjelenteket.¹¹⁵ Ki tudja hány kezdő brácsásnak nyújtott segítséget az elinduláshoz?

Úgy tűnik, az akkori munka napjainkban érik be. Gyarapodnak a táncmuzsika-
rok, a fiatalok megtanulják, az idősebbek pedig **nem felejtik** el a széki, mezőségi, kalotaszegi, gyimesi táncokat, melyek zenéjét annak idején Dezsővel hol egy bandában, hol külön-külön, de mégis együtt muzsikáltak.

Aktív népzéneszként több hazai tánclemezen muzsikált. A kolozsvári és marosvásárhelyi rádió szalagtaráiban fellelhető több olyan felvétel, amelyen Dezső is zenél.

A 70-es, 80-as évek idején az Ifjúmunkás Matinéknél rövidebb-hosszabb turnéin folk- és népzéneszként derekasan megállta a helyét, többször muzsikált a Bukaresti Televízió magyar adásának Kaláka műsorain.

A kisebb-nagyobb nyilvánosság előtt bemutatott, többnyire szűkebb körben ismert versei élete vége felé a „Helyettem” című kötetbe szerveződnek.¹¹⁶ A versek az alkotás örömén túl a kiteljesedetlen, csalódásokkal teli élet hangulatát árasztják, Dezső belső szomorúságát.

Nyugtalan ember volt. Mindig kereste a szebbet, a jobbat, de sosem találta meg. Biztosan azért, mert művészalkat volt, és bármilyen szintű siker után is a még szebbre, a még jobbra, a **tökéletesre** vágyott.

„Kiszáradt a Bodzafa...” – mondja a népdal. Valóban, a Bodzafa egyik ága néhány nappal ezelőtt végképp kiszáradt. Sepsi Dezsőnek hívták. Nyugodjék békében.

(Elhangzott Sepsi Dezső temetésén, november 3-án)

Kostyák Alpár

(Szabadság, 2005/260. 2. – 2005. november 5., szombat)

115 Lásd Virág-völgyi Márta – Felföldi László (szerk.): *A széki hangszeres népzene*. Budapest, 2000. Sepsi Dezső szóban forgó tanulmányát a Művelődés folyóirat 1980 decembere és 1981 májusa között egy hatrészes sorozatban közölte, lásd: 1980/12. 25–27., 1981/1. 26–29., 1981/2. 25–28., 1981/3. 18–20., 1981/4. 26–27. és 1981/5. 26–27.

116 Az említett kötet bemutatójának hirdetése: „SEPSI DEZSŐ: *HELYETTEM* című verseskötetét mutatja be a Koós Ferenc Kulturális Alapítvány, a zilahi Colorprint Kiadó és a Művelődés szerkesztősége július 9-én, szerdán du. 6 órától a Gaudeamus Könyvesboltban (Szentegyház/1. Maniu utca 3. szám). A bemutatón közreműködik a Tarisznyás Együttes.” (Szabadság, 2003/152. 2. – 2003. július 8., kedd)

Utolsó levél Sepsi Dezsőnek

Azokban a régi időkben, az erdélyi táncházak születése körül, amikor még – mindenek kezdetén – éjjel-nappal népzeneét hallgattunk valamennyien, akiket megérintett az; amikor, ha együtt muzsikáltunk, az imádkozásnak neveztetett; amikor még mind hittünk nemcsak a zenében, de egymásban is; amikor három zenekar is harcolt azért, hogy primása Te legyél, már akkor megjósoltad egy leveledben azt, ami most olyan hihetetlenül korán bekövetkezett:

„...a hó hívogat: lepel ami eltakar, eltemet..., de én inkább választom csipkés szemfedőnek az Eget, mert az Ég-ég, tehát elhamvaszt, s így fejfa nélkül is fogom jelezni néha – napfogyatkozást okozva – az Igazunkat... A leheletfinom lebegésből, a már-már nem én állapotból visszanezék magamra, és megmérettetek és hiányosnak találtatok. Aztán pedig felnézek a csodára, térdre borulok és imádni kezdem. Később Istentagadó leszek s kemény kézzel tüzet küldök az égre (hátha kioltja), ám a fény – a Fény megvakít engem. Mégis látom, tudom: lesz jövőm, világtalan, de örök. Remélem, az ég majd betemet...” írod 1977-ben. Leveleidben biztatsz-bátorítasz: tanuljam csak a népdalokat, hogy együtt muzsikálhassunk s magad pedig az egyre sűrűsödő gyűjtések, fellépések, Ifjúnunkás Matiné, a gyakorlások és próbák közepette is minden erőddel azon vagy, hogy a Zeneművészeti Főiskolán jegyeid jók és nagyon jók legyenek. S közben őszintén és erősen hiszel a népzene igazában. Emlékszel? Nagy László soraival biztattuk egymást Csíkszerdában, amikor a Bodzafa nevet adtuk az együttesünknek egy májusi éjszakán: „Áll az ember a tájban, vassá mered a lába / fönséges fejét bánat, bitangság fölé vágja- / s látja: az újabb harcok zöld arénája megnyílt / mellébe levegőt vesz, tartja – egeket zendít.” Később elsodródtunk egymás mellől, annyian elmentek az egykori népzeneészeink közül új hazát választani, s mi, kevesek, akik maradtunk, talán nem figyeltünk eléggé egymásra. Jöttek-mentek kósza hírek, ritkán betegségedről beszéltél, de nem panaszkodtál, szívesebben meséltél gyerekeidről. Majd legutolsó találkozásunkkor betegen is olyan nagyon szépen muzsikáltál, ahogyan csak te tudsz. Később magányodat egy verseskötetbe zártad, talán hogy ne terheljél vele senkit... Sepsi Dezső, ahogy remélted, a napokban betemetett téged ez a csuda kék csupa fény ég, hogy fejfa nélkül is emlékezzünk Rád. Dúdolom kedvenc keservesedet: Napom napom bánatnapom / Kit elvesztettem nem kapom / Azt most eszi a föld gyomra / Nem láthatom többet soha. Dúdolom s tudom, most már odafenn hangolsz, és sorra elmuzsikálsz minden kedvenc dallamunkat, s aztán majd azokat is, amelyeket még ezután kellett volna muzsikálnunk. Hegedűdön a piros pántlikát fújja, csak fújja a novemberi kék szél. U.i.: Ugye Te is tudod, hogy nincs halál?

Panek Kati

(Szabadság, 2005/261. 2. – 2005. november 7., hétfő)

30 éves a kolozsvári táncház – Tranzit Ház, 2007. február 17.

XI. Zurboló Táncfórum és Táncház

Folytatódik a XI. Zurboló Táncfórum a Tranzit Házban, amelynek keretében 2005. november 17-én, csütörtökön este hét óraker kerül sor a kolozsvári *Ördögtértye* Néptáncgyűttes előadására, akik méhkeréki, mezőségi, vajdaszentiványi és kalotaszegi táncokat adnak elő. Az előadást táncház követi a kísérő *Tarisznyás* együttes közreműködésével!

(Szabadság, 2005/268. 2. – 2005. november 15., kedd)

II. Kolozsvári Népzene- és NéptáncTalálkozó

Második alkalommal szervezik meg a kolozsvári népzene- és néptáncTalálkozót november 26-án, szombaton. A vendéglátó *Ördögtértye* néptáncgyűttes mellett a szegedi *Cuháré Táncműhely*, a nagykarolyi *Rekettye*, a szamosújvári *Kaláka* és a kolozsvári *Zurboló* néptáncgyűttes lép fel a találkozón.

A program kézműves foglalkozással, gyermektánc házzal indul délelőtt 10 órától Both József, Both Zsuzsa, Marha Tibor és Székely Melinda irányításában, délután 16–18 óra között felnőtt táncoktatást tartanak, az érdeklődők Both József, Both Zsuzsa, Kádár Elemér és Medvegy Veronika táncosoktól tanulhatnak.

19 órától kezdődik a gálaműsor, amelyen az említett csoportokon kívül inak-
telki, mérai, szucsági és haranglábi adatközlők is táncolnak, 21 órától pedig
hajnalig tartó táncházba várnak mindenkit, a talpalávalót a sepsiszentgyörgyi
Háromszék zenekar, a szamosújvári *Sóvirág* zenekar, Orendi István és barátai
szolgáltatják. A rendezvény a Diákművelődési Házban zajlik.

(Szabadság, 2005/275. 2. – 2005. november 23., szerda)

A XII. ZURBOLÓ TÁNCFÓRUM KERETÉBEN a magyarpalatkai hagyomány-
őrző fiatalok lépnek fel a kolozsvári Tranzit Házban ma, december 6-án este
hét órakor. Az előadást táncház követi a kísérő magyarpalatkai Kodoba zenekar
közreműködésével!

(Szabadság, 2005/285. 2. – 2005. december 6., kedd)

Magyarpalatkaiak a Tranzit Házban

Miklós-napján került sor a XII. Zurboló Táncfórum újabb rendezvényére a kolozsvá-
ri Tranzit Házban. Ez alkalommal a magyarpalatkai hagyományőrző fiatalok léptek
fel, bebizonyítva rátermettségüket. Velük érkezett a híres Kodoba cigányzenekar is,
akik szívvel-lélekkel húzták előbb a csárdást, majd egy román magyarpalatkai tánc-
rendet játszottak a közönségnek. Műsorváltozás történt, ugyanis időközben meg-
érkezett a vajdakamarási **Farkas József**, aki táncrea kért fel egy fiatal hölgyet, és
kellőképpen meg is forgatott. A váratlan vendég színesítette a magyarpalatkai nép-
táncsoport műsorát, akik ezt követően a táncházakban ritkábban táncolt néptánc-
okat mutattak be.

Az előadást táncház követte, amelyen a Kodoba zenekar húzta a talpalávalót.

Dézsi Ildikó

(Szabadság, 2005/287. 2. – 2005. december 8., csütörtök)

Aki hallja, adja át!

Türelmetlenül vártam azt az estét, amikor az Öreg Táncházasok Találkozóját szervezték immár másodjára. Az ötlet, hogy havonta egyszer találkozzunk, azt hiszem a Kerekes Gáboré volt, a helyszín egy kis kocsmá. Az elsőn nem lehettem ott (a színházban próba volt, utána születésnap buli) de jó hírért hallottam.

Kíváncsi voltam: kik, hányan lesznek jelen, akikkel rég nem találkoztunk, (legutóbb 2002-ben, a 25 éves Bodzafa koncerten), vajon eljönnek-e, ha igen, felenged-e annyira a hangulat hogy összerázódjanak néhányunkkal, akik így vagy úgy naponta találkozunk?

Aggodalmaskodtam: aki Türeből, Mérából, Inaktelkéről jönne autóval, nagy tél esetén útnak indul-e? Mindenkinek munkahelye, családja: vajon hét közben lehet-e időt szakítani erre a találkozóra, s ha igen le tudjuk-e tenni (egy estére bár) a mindennapok terhét-felelősségét? A lányom, akinek megígértem, hogy immár megismerkedhet azokkal az emberekkel, akikkel együtt indítottuk a Táncházat Erdélyben, 1977-ben, s akiről annyi mindent meséltem neki jóformán születése óta, vajon felismeri-e elmondásaim alapján a régiéket? S vajon azok nem veszik-e rossznéven, hogy az Öregek találkozója elviszem a jókedvű és táncú, de mégiscsak kiskamasz gyermekemet? Lesz-e mit mondjunk egymásnak? Vajon a többiek hogy emlékeznek a régi történetekre: ugyanazokra és ugyanúgy, ahogyan én? Vagy bennem az idő már kiszínezte, átírta azt a világot, amelyben életünk legszebb, legfogékonyabb időszakában nap, mint nap együtt voltunk: együtt táncoltunk, énekelünk és együtt tértünk be a sétatéri Kioszkba. Együtt éhezünk vagy osztottuk meg a hazait, sokadmagunkkal együtt is laktunk, együtt jártunk gyűjteni, lakodalmakba, egyazon társaságon belül estünk szerelemben, eljártunk egymás esküvőire, torzsalkodtunk, vitatkoztunk, politizáltunk és reménykedtünk valami élhetőbb életben... S végül: lesz-e tánc, és ha lesz, ki bírja, és ha igen, meddig?

Bevallom őszintén, arra számítottam, hogy csendesen – ahogy illik – egy kávé mellett elbeszélgetünk. Mi, akik gyakrabban találkozunk – aktív népzeneészek – egy cseppet hangosabbak és bátrabbak leszünk, mindenkiről kiderül majd, hogy él, mit csinál, kicsit elmerengünk a régmúlt dolgokon, gyerekeinkről mesélünk, aztán amikor kezd akadózni a beszélgetés, változatlan szeretettel elbúcsúznak egymástól, és emberi órában hazatérünk, pihenni. Mondjuk, legkésőbb tizenegykor, ahogy illik az Öregekhez...

Nem így történt.

Először is néhányan, akik a színházban találkoztunk, már az Einstein-utcai kocsmáig minden utcasarkon húztunk egyet a szilvapálinkából, hogy meg ne fázzunk. Hideg ugyan nem volt, de állítólag „kemény fagyokat ígértek az időjósok a következő hétre...”. Amikor megérkeztünk a kocsmába, (ahol a mostani találkozó házigazdája, Bíró Farkas várt földöntúli mosolyával és egy brontosauruszhoz méretezett pálinkás üveggel) kellemesen meglepett, hogy milyen ízléses, jól fűtött, meghitt hangulatú hely. Ám amit nyomban botránnyosan elkezdtek átrendezni. Asztalokat, székeket húzogattunk ide-oda, nagy „egyetnemértésben” (mint régen), mindenki mást akart, de titkon egyre gondolt: hogy helyet csináljunk arra az esetre, ha táncba fulladna a mulatság (akkor már bizonyos voltam benne, hogy unalomba nem...) Aztán – a ma már gondos családapák – kikapcsoltatták a fűtést, „mert minél nagyobb a meleg, annál hamarabb elüti az embert az alkohol...” Majd kikapcsoltattuk a gépzenét is, és a Tarisznyás együttes engem, mint egyik rangidóst, megtisztelt egy magyarózi nótacsokorral, amit nekem nem volt kötelező énekelni: megtette azt helyettem is az a három jó torkú énekes, aki eljött a találkozóra. S ahogy érkeztek a régiiek, egyik tájegység zenéje se maradt ki. Majd egymás szavába vágva meséltünk régit és újat, munkahelyet és gyerekeket, családot és terveket, csakúgy, mint régen: szídtuk-szapultuk, emlegettük és hiányoltuk azokat, akik nem lehettek velünk azon az estén és énekeltünk teli torokból, kipirulva. Közben sorra érkeztek vegyesen régi táncosok és békés szurkolók (köztük költő, pap, ügyvéd, politikus), később a Tüske zenekar, erősítésként. Kicsit duzzogtam, hogy csupán csak négyszer énekeltük el az „éppen-mostkedvencnótámat”, azt hogy „eeeeeej nem szeretem az idők járásááááááááát”, de többször már nem lehetett: elkerülhetetlenül kitört a tánc. Egyszerre táncolni kezdett mindenki: az „öregek” szélesen, mindenki a saját faluja mozgásvilágát hozva, a fiatalabbak színpadhoz szokott szépen, de valami bájos szemérmességgel teret hagyva nekünk, akik (a 80-as években, amikor még nagyon sokan jártunk táncházban) megszoktuk, hogy küzdeni kell a helyért. Most ugyan harcolhattunk volna, ha a fiatalabbak önként és (ez esetben a szó szoros értelmében) énekelve át nem engedik nekünk azt... Az első párt a lányommal jártam (nálunk egész nap a Folkrádió szól, így mi majd minden este táncolunk egyet), kihasználtam az alkalmat és megkérdeztem a fiúktól, hogy az ilyen esetekben, amikor én vagyok a „fű”, milyen alap-lépést illik tudni, és máris elkérte Zsuzsit Kerekes Gábor (akinek szintén Zsuzsi nevű lánya közel egyidős az enyémmel), de táncolt ott mindenki. A fiatalok és Cucus, Türei, Domi, Cigány, Nucus, Könczei Csilla, Sántha Emő, Szászka, Szép Gyusziék, Bardoczék és Kostyákék, csujjogtatva és kifulladásig ... Az „öregek”?!

Valahogy így született meg annak idején a Táncház. Aminthogy most is: a régi táncházak hangulata volt megszületőben.

Szép idők voltak a régi idők, de szép az ma is, hogyha valami, ami fontos, (amiben hittél, és ha semmiben se, de ebben ma is hiszel), ami a lelket védi-őrzi, ünneplőbe öltözteti, az nem hal ki az emberből. Ahogy meg tudtuk teremteni annak idején a táncházat, úgy őrizni is tudtuk a hangulatát és átadni belőle azt, ami éltető. Szép volt, ahogy mindannyian ott folytattuk a beszélgetést, ahol évekkkel ezelőtt abbahagytuk, amilyen ízesen, életesen egymás szavába vágva meséltük a régi történeteket (és szép

az is, hogy minden történet egyik elengedhetetlen szereplője Kallós Zoli bácsi). Szép, ahogy az idő elmosta az akkori sérelmeket, vitákat, ahogy az sem számított itt, hogy mára ki mire vitte az életben, csak az, hogy melyik nóta következzen. Ahogy értettük egymást egy szemvillanásból, egy kézszerítésből, hiszen ismerjük egymást ma holnap harminc éve...

Mondtam magamban „a fránya kölyket nem kellett volna elhoznom, hiszen tudhattam előre: ez a régiiek táncháza, nem a Kisszemérmesgyávai Búsongók találkozója...” S hogy mentsem, ami menthető, háromszor is nekiveselkedtem annak a kalotaszegi hajnalinak, ami lassan időszerűvé vált, s amivel mindenkor zártuk a táncházat régen, miszerint „Haza is kéne már mennnniiiiiii...” de se muzsikálni, se énekelni nem akarta senki.

Mert ahogy mi sem, mások se akartak hazamenni...

Egyikünk azt ajánlotta, ezentúl hozzuk mindannyian a gyerekeinket, másikat, hogy tavasszal rendezzük meg a találkozót Inaktelkén, majd ajánlottam nyárra a mi kicsi kedves házunkat, Gyimesfelsőlokra. A kalotaszegiek azon egyeztek, hogy a legközelebbi találkozásunkkor érdemes lenne közösen taxit fogadniuk. És megegyeztünk a következő találkozó időpontjában: február 21.

Ezek után tehát – ezúton is – üzenjük: Németh Ildiéknek, Ferenczi Csabáéknek, Sinkó Andinak, Szalayéknak, Ádám Gyuláéknak, Rákosi Emőkének, László Csabáéknak, a Zakariás testvéreknek, Csorja Violának, Mitruly Anikónak, Bota Emesének, Harai Lacikának, Balázs-Bécsi Attilának és Vilinek, Deák Gyusziéknak Erdélybe; a Péterffy lányoknak Amerikába és Norvégiába; Gázsáéknak, Ambrus Sanyinak, Deák Marcinak, Bene Gyuriéknak, Székely Leventének, Kelemen Laciéknak, Szabó Györgyinek, Könczei Árpieknek, és Pávainak, Soós Árpieknek, Tóth Pistáéknak, Kostyák Attilának és az Üsztürü zenekarnak Magyarországra; Szabó Zolinak, Harkó Csabának, Fodor Bélának, Bokoréknak, Tóróéknak és Simóéknak Svédországra; Györfi Erzsikének Németországba, valamint VALAMENNYI régi táncosnak és drukkernek: megszületőben van a Régiiek Táncháza. Aki úgy érzi kihagytuk (mert az „öregeknek” gyengül az emlékezőtehetsége), jöjjön el és mondja a szemünkbe: annyival is többen leszünk! Korunkra való tekintettel mindannyiatokra számítunk!

Aki hallja, adja át!

Panek Kati

(Szabadság, 2006/25. 11. – 2006. február 1., szerda)

„A találkozó mindkét napját hajnalig tartó táncházmulatság zárta, a kicsiket aprók táncára, játszóházba hozták el szüleik a Tranzit Háza.”¹¹⁷
(Kronika, 2006. március 13.)

117 Részlet Rostás-Péter Emese *Néptáncfaló túl a farsang farkán* című, a 2006. március 10–11. között zajló VII. Ifjúsági Néptáncfalószóról szóló írásából.

Muzsikál a Tarisznyás zenekar – Bardocz Sándor, Kostyák Alpár és Szép Gyula – Tranzit Ház, 2007. február 17.

AKI HALLJA, ADJA ÁT! Március 14-én, kedden este nyolc órakor tartják a *Régiek táncházát* az Einstein utcai Feast vendéglőben. Szeretettel várják mindazokat, akik a táncházmozgalom elindítói voltak Erdélyben. (Szabadság, 2006/60. 2. – 2006. március 13., hétfő)

RÉGIEK TÁNCHÁZÁT tartják Kolozsváron április 20-án, csütörtökön este 9 órától az Einstein utcai Feast kocsmában. Szeretettel várják mindazokat, akik elindítói voltak a táncházmozgalomnak Erdélyben. (Szabadság, 2006/91. 2. – 2006. április 20., csütörtök)

A tánc ünnepe a Tranzit Házban

A Bogács – Zurboló Egyesület április 27–28-a között a Tánc Nemzetközi Világnapja alkalmából szervez ünnepi programot a kolozsvári Tranzit Házban.¹¹⁸

---

118 A kolozsvári Bogács – Zurboló Egyesület 2005 óta folyamatosan ünnepli április 29-e körül a Tranzit Házban *Erdélyi táncagyományok és a tánc nemzetközi világnapja* című rendezvényével a tánc világnapját, mely rendezvény mindig tánczással zárul.

Ennek keretében, előrendezvényként április 27-én, csütörtökön este nyolc órákor kerül sor a *Pótlás* című táncszínházi produkcióra, a kolozsvári *Zurboló Táncegyüttes* előadásában.

Április 28-án, pénteken 17.00 órákor Sztanó Hédi *Fekete-piros tánc* és Ábel című táncfilmjeit lehet megtekinteni a Tranzit Caféban. Este hét órákor pedig a *Hőissassaa* Magyarországi Észk Néptáncegyüttes előadásán vehetnek részt az érdeklődők. Részletek láthatók *Az észak-balti partok táncaiból* című bemutatóból.

20.00 órákor ismét a *Pótlás*, a kolozsvári *Zurboló Táncegyüttes* táncszínházi előadására kerül sor a *XIV. Zurboló Táncfórum* keretében.

21.00 órákor táncházzal zárul az ünnep a *Tüske Zenekar* közreműködésével. (Szabadság, 2006/94. 2. – 2006. április 25., kedd)

Erdélyi táncmuzsikusok találkozója

Rövid hír az egyik neves erdélyi napilapban, 2006. május 29-én: „Erdélyi táncmuzsikusok találkozóját szervezték meg a hétvégén a Gyimesközéplekhoz tartozó Borospatakon. A rendezvényen a zenészek kerekasztal-beszélgetést tartottak, népdalokat oktattak, esténként táncház várta az érdeklődőket.”¹¹⁹

Csupán ennyit és így írnak egy erdélyi lapban, a mi bolondulásig gyönyörűséges ünnepünkről?

Hogy melyik lapban olvastam, lényegtelen: akinek nem inge, ne vegye magára, de akinek inge, az öltözködjék fel, mert a Gyimesekben fagyos idők járnak...

A hír *nagyjából* igaz: valóban népzeneész-találkozó volt, előadást tartott dr. Pávai István és Könczei Csongor az erdélyi táncmuzsikusok kezdetéről. Deák Gyula, a Néptánc Szövetség elnöke a népzeneész szövetség létrehozásának szükségességéről és mikéntjéről beszélt.

Közben bőven fogyott az áfonyapálinka és a zenészek „áfonyadtak”: felváltva szunyadtak egy-egy kicsit, de rájuk is fért: 72 órán keresztül muzsikáltak egy-egyben...

És igaz az is, hogy *az érdeklődők*, akik szombaton odatévedtek a borospataki nagycsűrbe, táncolhattak kedvükre, mert majd 50 zenész muzsikált együtt.

De hogy *a zenészek népdalokat oktattak* volna, az olyan sci-fi mintha én, kottát nem tudó énekes, Erdély csótánya és csalóánya, a zenészek velejárója, hegedülni tanítottam volna a prímásokat...

De akkor én miért voltam ott? Mert a zenészek hívtak, előbb csak szóban majd utóbb érkezett egy sms: „Itt a helyed az erdélyi zenészek között Panek Kati, itt a helyed mellettünk-velünk. Igyál, mulass, ahogy csak te tudsz, ereszd ki erős bátor hangodat, hadd töltse be az egész tájat s mindannyiunk szívét...”

---

¹¹⁹ Lásd a Krónika napilap 2006. május 29-i lapszámát.

Lehet, jobban oda kellett volna hallgatni annak az újságírónak, aki ezt a néhány híg sort írta a találkozóról, mert ha valakinek lelke van s befele hallgatózik, a múlt hét végén akár a Királyhágón is meghallhatta volna hogy Borospatakán szüntelen muzsikálnak, soha nem kevesebb zenész mint mondjuk 17.

Hol együtt, hol három különböző helyen, de folyamatosan és szünet nélkül, a szó szoros értelmében éjjel-nappal, hogy alig győztük énekelni őket ...

Csütörtök este zenével fogadtak érkeztünkkor, Pávai Pistát és engem. S bár Pávai a zenetudományok doktora, 6 gyerek édesapja, s ma holnap nagypapa, mégse restellte elővenni a brácsáját, s közben olyan cinkosan nézett rám, mint az egyetlenre, aki tanúsíthatja, hogy ő már a hetvenes évek közepén megmondta volt: lám, minden változhat, de a népzene megmarad, meg nem halhat, hanem átöröklődik. Ahogy most is: a gyimesi völgyben sem veszett el, hanem visszaverődött a Küküllő menti zene a hegyekről, s rátelepedett mint fehér galamb a virágzó almafaágakra...

Ezen a találkozón beérni látszott a fiataalkori álmunk, mert ahogy magunk máig is, az utánunk jövők is olyan megszállottan akarják – szeretik a népzénet, ezt a kifogyhatatlan örömforrást, ezt a panaszló-örvendező zenei varázslatot, úgy szeretik, amilyen hittel azt az erdélyi öregek ránk bízták.

Nem akarunk a bulvárlapok címlapján szerepelni, de nem kérünk a közhelyekből sem: nem „hagyományokat őriztünk”, csupán a magunk kedvére muzsikáltunk – megállás nélkül, éjjel-nappal. Három napon át egymás kezéből vették ki a hangszert a fiúk, nem, nem „talpalávalót húztak”, csak csorgott a muzsika, s megtelt vele a Szászék skanzene meg a völgy is csordulásig. S nem „perdültünk tánra”, hacsak egy-egy zenész már nem bírt a jókedvével, s egyet táncolt, de jóformán a hangszert le se tehette, mert valamelyik társa máris vette a kezébe azt, s állt be helyette a rög-tönzött bandába.

Lassan felálltak a furulyások is a vonósok mögé, és átvette az erdélyi zene helyét a gyimesi és a moldvai, kísérték a kobzosok s megszólalt a gardony: Ségercz, Kocek, Csibi Szabolcs, Kovács Sanyi, Csuri, Kolozsi Attila, Orendi, Kelemen Pista, Fred, Melkum Robi, Pityuka, majd Jack és Görög.

Vége nem akart szakadni a moldvainak s máris hallatták magukat a legfiatalabbak, a 14 és 20 év közöttiek. Felvetette büszke fejét Fazakas Csabi, hegedülni kezdett Szabó Lóririval és Román Hunorral, mellettük nagy kék szemével Horváth Tas és a két Harai testvér, Gergely Elek és a komoly s nemcsak nevében Kedves Boti, és muzsikáltak megszállottan s vég nélkül, annyit, hogy a vacsorát kétszer kellett megmelegíteni miattuk.

És húzták vacsora után együtt mindannyian, és váltva egymást, végkimerülésig. És ha valamelyik közülünk kidőlt, számíthatott arra, hogy az éppen szolgálatos éjszakai váltás bevonul közvetlenül az ágyunk mellé teljes fegyverzetben: legalább két primás hajnalokban is került, leginkább Gábor Feri, a vajdaszentiványi népzenebe tébolyult, mellé Bardocz Sanyi, Simon Isti, Harai Laci és Gyárfás Robi, mögöttük Fazakas Albi, aki hűségesen hurcolta a cimbalmot, ami az ajtón nem fért be, az éjjelzene végeztével a bőgő – keresztbe – nem fért ki, de fel nem adták, ha úgy esett háromszor is felverték a népeket álmukból és senki nem haragudott érte.

És folyt az erdélyi népzene frissen csobogva, mint a Tatros vize, s olyan igazul szólt az hogy: „én az éjjel nem aludtam egy órát”, s panaszkolta a hegedű hogy: „életben csak egyszer voltam boldog, akkor is a két szememből könny csorgott”; és az édes felismerés, hogy „Erdély kövel van kerítve”, és a bizonyosság hogy: „megcsaltad te régi babám, régi babám magadat, kivel cserélted fel a galambodat”; és a kaján égre rikoltása annak hogy: „szeretted a fene soha, csak megvoltam véled szokva”, sírta a hegedű hogy: „magyar fiúk kezdődik a háború, de ti azért ne legyetek szomorú”; és az édes vallomás: „csak titokban, csak titokban akartalak szeretni, de ki kellett, de ki kellett annak világosodni”...

És nőttön nőtt a zenészek tábora, ahogy sorra érkeztek Bécsből, majd Budapestről, Váradról, Kolozsvárról, Vásárhelyről, Udvarhelyről, Csíkból, Gyergyóból, Szentgyörgyről vagy Méréfalváról.

A bográcsgulyás-főző versenykor hirtelen vihar támad. Hogy a zenészek keze rá ne fagyjon a pityóka-hámozó késre, hamarjába muzsikálásba fogtak: a prímások, Major Levi, Kuki, Molnár Szabi, Fazakas Levente, Kicsi, Árpi Zoli, Kóbori Andor, Pál Emil, mögöttük a brácsások, Kostyák Alpár, Fazakas Albi, Harkó Előd, Lági, Bacsó, Szász Jocó s Könczei Csongor, és a teljes bögőszakosztály: Szász Lőrinc, Bajna Gyuri, Tóth Pista, Szalay, Kerezi Csongor, Bartalis Boti, Kotkoda, együtt annyian voltak, mint egy megtizedelt filharmónia...

Tombolt a vihar, ömlött az eső, s a szél befújta azt a filegória alá, csorgott a víz mindenkiről, áztak már a hangszerek is, villámlott erősen, de a dörgés nem hallatszott, mert a bögők túlharsogták azt, s Márdirosz Ágival s Balázs Enikővel, hárman alig győztük hanggal a megmérettetést.

Jó volt együtt. Együtt zengeni a viharral.

Akkor ott, lélekben velünk voltak azok is, akik most nem tudtak eljönni a találkozóra. S bizonyosan ott volt velünk a két halottunk is: Sepsi Dezső és Tárkányi János, ők – úgy éreztem – leginkább akkor, amikor a nagyidő elmúltával váratlanul kisütött, ránk ragyogott a nap ...

És a vihar utáni szép szelídülésben csak hullott alá nesztelenül az almavirág szirma, s az emlékezéstől, vagy a boldogságtól? – kicsordult a könnyem.

A csoportképen közel félszáz zenész.

A szálláson az ágyam felett egy falvédő hirdette azt, amit – valószínű – mi, mindahányan gondolunk a népzeneről: „Nem adlak másnak, nekem szánt az élet / Nem adlak másnak, inkább meghalok érted”.

Így tudom, így mondom, én, Panek Kati, kolozsvári lakos, és ne szálljatok vitába velem, mert 50 zenész áll mögöttem és az igazunk mögött. S jövőre – hiszem – százan leszünk.

Panek Kati

(Szabadság, 2006/128. 11. – 2006. június 7., szerda)

HELTAI TÁNCHÁZ kolozsvári és kalotaszegi zenészek közreműködésével ma, október 17-én, kedden este 9 órától a Heltai Alapítvány székhelyén (Mikó/Clicnicilor 18.). Ugyanitt, a felújított Heltai Folk-Kocsmában este 7 órától élő népzenevel várják a vendégeket.

(Szabadság, 2006/242. 2. – 2006. október 17., kedd)

TÁNCHÁZAT rendez a Heltai Alapítvány és a Szarkaláb Néptáncgyűttes november 14-én, kedden este 9 órától az alapítvány előadótermében (Mikó/Clicnicilor 18.). Muzsikál Kicsi és bandája (Nagyvárad) és a Csűrös banda (Türe/Méra). Szintén kedden este 8 órától élő népzene a Heltai Folk-kocsmában.

(Szabadság, 2006/266. 2. – 2006. november 14., kedd)

A XIV. ZURBOLÓ TÁNCFÓRUMRA kerül sor november 24-én, pénteken este fél 8 órakor a kolozsvári Tranzit Házban, ahol a magyarlónai és tordaszentlászlói hagyományörző fiatalok lépnek fel. Az előadást táncház követi a kísérő mérai–türei Csűrös zenekar közreműködésével.¹²⁰

(Szabadság, 2006/274. 2. – 2006. november 23., csütörtök)

---

30 éves a kolozsvári táncház – Tranzit Ház, 2007. február 17.

---

120 A hirdetés megismétlődik a Szabadság november 24-i, pénteki lapszámában is.

MOLDVAI TÁNC HÁZAT szervez élő zenével a Heltai-alapítvány és a Szarkaláb Néptáncgyűttes november 28-án, kedden este 9 órától az alapítvány Mikó/Clinicilor u. 18. szám alatt.
(Szabadság, 2006/278. 2. – 2006. november 28., kedd)

A III. KOLOZSVÁRI NÉPZENE- ÉS NÉPTÁNC TALÁLKOZÓT rendezi meg Kolozs Megye Tanácsa – a Kolozs megyei Népi Alkotások Háza és az Ördögtérnye Egyesület december 2-án de. 10 órától a Diákművelődési Házban. A délelőttöt a kézműves foglalkozások (agyagozás, nemezelés, csuházás, gyertyaöntés stb.) töltik ki, majd gyermektánc házat rendeznek, muzsikál a szamosújvári Sóvirág zenekar, valamint Orendi István és barátai. Ezután a *Népzene és néptánc a médiában* témával kerekasztal-beszélgetésre kerül sor. Délután 4 órától szucsági táncokat tanít felnőtteknek Both József és Both Zsuzsa, a Népművészet Ifjú Mesterei, feketelaki táncokat Marha Tibor és Székely Melinda. A talpalávalót itt is a Sóvirág zenekar biztosítja. Este 7 órától *Gálaműsor*, meghívottak: Kalotaszegről a türei, szucsági, vistai adatközlők és a Csűrös zenekar, Mezőségről a bálványoscsabai, feketelaki, ördöngösfüzesi, választói adatközlők és a magyarpalatkai zenekar, a szegedi *Cuháré* Táncműhely, a szamosújvári *Kalácsa*, a kolozsvári *Szarkaláb* és *Zurboló* néptáncgyűttesek. Házigazda az *Ördögtérnye* Néptáncgyűttes. Este 9 órától tánc ház egészen hajnalig.
(Szabadság, 2006/280. 2. – 2006. november 30., csütörtök)

XVI. ZURBOLÓ TÁNC FÓRUMOT tartják december 7-én, csütörtökön este fél 8 órakor, a héten zajló Tranzit Napok keretében. A Zurboló Táncgyűttes a *Pótlás* című táncjátékát adja elő a Tranzit Házban. Az előadást tánc ház követi a magyarpalatkai Kodoba zenekar közreműködésével.
(Szabadság, 2006/284. 2. – 2006. december 6., szerda)

„HÁROM A TÁNCZ” – Karácsonyi Heltai Tánc házat szervez a Heltai Alapítvány és a Szarkaláb egyűttes december 15-én, pénteken az alapítvány Mikó/Clinicilor utca 18. szám alatti székházában. Este 7 órától a szászcsávási zenekar koncertezik, majd este fél 9 órától kezdődik a tánc ház a szászcsávási zenekar és a Háromszék zenekar közreműködésével.
(Szabadság, 2006/291. 2. – 2006. december 14., csütörtök)

2007

---

30 éves a kolozsvári táncház

A kolozsvári táncház 30 éves évfordulójának megünneplésére kerül sor február 17-én, szombaton a kolozsvári Tranzit Házban (Malom / Barițiu utca 16. szám). A Bogáncs – Zurboló Egyesület és a Tranzit Alapítvány közös rendezésében szervezett évfordulós ünnepség programja a következőképpen alakul: délelőtt 11 órától Palocsay Kata játszóháza és aprók tánca, ezzel párhuzamosan megtekinthető a 30 éves kolozsvári táncházról szóló fényképkékiállítás. 12 órától kerekasztal-beszélgetés a média nyilvánossága előtt a Tranzit Ház emeleti kávézójában: A kolozsvári/erdélyi táncház múltjáról, jelenéről és jövőjéről, a beszélgetést Pávai István irányítja. Délután 6 órától népzene koncert a Bodzafa, az Ördögsekér, a Regősök, a Tarisznyás, az Üsztürü és a Tüske zenekar, valamint régi tánc házas táncosok és táncoktatók részvételével. Este 8 órától tánc ház, az „ünnepelt” zenekarok mellett meghívott Czilika Gyula és zenekara Kalotaszegről és a magyar lapádi Piros Pántlikás együttes.¹²¹ (Szabadság, 2007/37. 2. – 2007. február 14., szerda)

Nincs mit ünnepelni!

Ma és holnap ünneplik az erdélyi tánc házmozgalom nagy öregjei a kolozsvári (és egyben az erdélyi) tánc ház harmincadik születésnapját. Széles mosolyok közepette elmondják majd, mennyire öröndetes, hogy a nehéz, de annál szebb idöket megélt tánc ház a mai napig működik, majd taps. Ehhez képest, aki itt él és mozog (népi ritmusra), az tudja jól, évek óta nem teremtenek heti rendszerességgel táncalkalmakat Kolozsváron. Erdély központjában is, ahogy a legtöbb városban a táncolni vágyó, de nem mániákusan hagyományörző réteg nem fér hozzá a népi kultúrához. A nép-hagyományokhoz közel élők világa egyre belterjesebbé válik. Az egyetemisták és a helyiek többsége megelégedne heti egy görbe éjszakával, amikor szakképzett oktató

---

121 A hirdetés megismétlődik a Szabadság február 15-i, csütörtöki lapszámában, majd a február 16-i, pénteki lapszám 2. oldalán a következő kishír: „**30 éves tánc ház.** Kolozsváron 1977 februárjában, a bábszínház próbatermében tartották az első tánc házát. Erre az eseményre emlékezünk egy egynapos rendezvény keretében február 17-én, szombaton, a kolozsvári Tranzit Házban (Malom / Barițiu utca 16. szám). Az eseménnyel nemcsak a kezdet, hanem az elmúlt 30 év megünneplésére teszünk kísérletet, meghívva mindazokat, akik valaha muzsikáltak, táncot tanítottak vagy szervezték, aktívan támogatták a „mindenkori” kolozsvári tánc házát, legyen szó annak bármelyik helyszínéről is (Monostori úti Művelődési Otthon, Vasas Klub, Diákház, Német Fórum, Heltai vagy Tranzit Ház).”

segítségével, amatőr szinten, de annál nagyobb lelkesedéssel anyanyelvén énekelhetne és táncolhatna (vö. Kallós Zoltán- és Timár-iskola). Mert erről szól a táncház. Szórakozva elmerülni a komákkal a, lehet, sose hallott, mégis valahonnan ismerős dallamokban és ritmusokban. Egyértelmű, hogy ma kevesen vállalják táncházak fenntartását, mert az valahogy akkor működik igazán, akkor tölti be maradéktalanul kohéziós, közösségteremtő és megtartó szerepét, ha nem tapad hozzá anyagi érdek, ez a sajátossága. Fájó, mégis természetes jelenség, hogy tipikusan nem profitorientált jellegénél fogva háttérbe szorul. De lejjebb adom kicsit: szervezen valaki rendszeres, jó táncalkalmakat tisztán a bevétel miatt! Természetesen az új idők és az új hozzáállás nem csak az elanyagiasodással árt a műfajnak. Hol van már az a közösség és hangulat a nyolcvanas évekből, amikor a rendszer egygé kovácsolta az önazonosságukat táncban, éneken átmentő fiatalokat? „A világ asztala terítve van, a készlet nem fogyott el, csak a vágyaink satnyultak” – ezzel talán Márainak van igaza, és ferdül, tokosodik az gyakor népi, ma már inkább etnokultúra is. Nem létezik a tánc hagyományaink mai társadalmi szerepére vonatkozó, egész Erdélyre kiterjeszhető koncepció sem. Például: legyen-e nálunk is választható tantárgy a néptánc, ahogy a magyarországi gimnáziumok többségében? Lehetséges-e tánc házhálózatot létrehozni az országban helyi egyesületek bevonásával? Mai napig nincs táncművészeti és koreográfusképző főiskolánk. Emiatt Magyarországra kényszerülnek azok a táncosaink, akik diplomát és ezzel járó fizetést szeretnének maguknak. Egy részük a magyarországi kaland után haza sem jön. Mikor lesz Kolozsváron igazi, rendszeres tánc ház? A népzene-sz-utánpótlásról ne is szöjlünk. A Romániai Magyar Néptánc Egyesület és a Néptáncszövetség, a két illetékes szervezet¹²² nemrég tánc tanítói képzéseket indított, de a jelentkezők zöme inkább tanításra szorul, nem hogy ő tanítson. Ma már megvannak a politikai és anyagi feltételeink, tehát az ügy az etno-szféra vezetőinek elképzelésén múlik, civil kezdeményezésen és a kétkezű munkán. Bár ha a kezdetekből, az ősidőkből hozott dallamaink és figuráink csak termékként, színpadon, vagy adathordozókon épülhetnek be szép, új világunkba, akkor tisztességesebb lenne eltemetnünk mindenestől. A gyenge életjeleket mutató kolozsvári tánc ház önfeledt ünneplése helyett pedig a feltámasztás lehetőségein kellene elgondolkoznunk.

Stanik Bence

(Új Magyar Szó, 2007 február 16.)

FARSANGTEMETÉS A HELTAINÁL elnevezéssel rendez ünnepi mulatságot kedden, február 20-án 21 órától a Heltai Alapítvány és a Szarkaláb Néptánc-együttes, amelyen megjelenítik a Kárpát-medence farsangtemetési szokásait. (Szabadság, 2007/40. 2. – 2007. február 17., szombat)

---

¹²² A kettő AZ egy: az erdélyi néptáncos közösség szakmai ernyőszervezeteként működő Romániai Magyar Néptánc Egyesületet szokták hazai néptáncos berkekben „táncszövetségként” emlegetni.

30 éves a kolozsvári táncház – Tranzit Ház, 2007. február 17.

Harminc éve kezdődött

Egy találkozássra, egy éjszakányi együtt szórakozásra gyűltek össze szombaton az egykori és mai kolozsvári táncházasok. A harminc évvel ezelőtti indulás óta folyamatosan van néptáncos közösség Kolozsváron, még ha a táncház megszervezése sokszor megoldhatatlannak tűnő akadályokba ütközött.

Dél előtt gyermekzsivajtól volt hangos a Tranzit Ház, Palocsay Kata vezetésével táncoltak és játszottak a kicsik, az egyik asztalnál zöldegekből állatfigurákat formáltak. Délben kezdődött a kerekasztal-beszélgetés a táncház múltjáról, jelenéről és jövőjéről. A Tranzit Cafében majdnem a teljes harminc évvel ezelőtti generáció gyűlt össze, régi összemосolygásokra emlékezni és kideríteni, vajon miért nincs ma táncház Kolozsváron, a mozgalom erdélyi vonalának kiindulópontjában. Pávai István népzenekutató moderálta a beszélgetést, vitaindítójában röviden a régi idők-

ról, majd a jelen gondjairól beszélt: van-e lehetősége a népi kultúrának arra, hogy beépüljön a széles társadalom hétköznapijaiba, vagy megmarad a jelenlegi szűk kör szórakozásának? – tette fel a kérdést a budapesti Hagyományok Házában található folklórdokumentációs központ vezetője.

A majdnem két órás beszélgetésen kiderült, mi minden akadályozza a táncházakat: a globalizálódó társadalom, a közösségek szétesése, népzeneészihiány, igénytelenség. Köncei Árpád, aki annak idején Kallós Zoltánnal a táncház motorja volt, a népzeneészképzés hiányában látja a probléma forrását. Ezért nincs harminc év alatt előrelépés – fogalmazott a koreográfus-zeneszerző, aki a magyar tévéadás népzenei témájú műsorának is irányítója. Deák Gyula, a Háromszék Táncegyüttes igazgatója elmondta, náluk, Sepsiszentgyörgyön szabadon működő táncház van, amelyet nemcsak az együttes tagjai, hanem sok más fiatal látogat. Megfér a táncház a tánc csoport mellett – tudatta a jelenlevőkkel a Romániai Néptánc Egyesület vezetője.¹²³

Pozsony Ferenc, a kolozsvári néprajz szaktanára üdvözölte az erdélyi népzene és néptánc aranycsapatát, majd rávilágított, hogy a tánc házmozgalomban erősebb a párkereső motiváció, mint az identitáskereső szándék. Szerinte személyközi konfliktusok is hozzájárulnak ahhoz, hogy nincs tánc ház Kolozsváron. Both József szerint nagyon sok múlik azon, mire neveljük a csoportba járó fiatalokat, mondta el az Ördögtérnye Néptánc csoport vezetője. Hiába járnak harmincan a próbára, ha a tánc házban mégis kevesen állnak fel táncolni, ha kevesen érzik igazán magukénak a népzeneét – tette hozzá.

A gálaműsoron a tánc ház elindító generáció is fellépett kalotaszegi táncokkal a Tranzit Házban felállított színpadon, majd a tánc házhoz később csatlakozottak jártak felcsíki táncrendet. Lengyel László (néptánc berkekben Türei Laci) kalotaszegi nótáját együtt énekelte a közönséggel, soraiban sok Magyarországra szakadt, egykori kolozsvári diákkal: „Erdélyország az én hazám, nem német, / Odavágyik az én szívem míg élek...”

Kallós Zoltán népdalcsokra után Panek Kati énekel, Papp Isván Gázsa kísérete. Majd tánc ház következett, felemlgették a régi történeteket, úgy mulattak, mint annak idején, és megelégedéssel tekingettek a ma is konokul magyarul táncoló és éneklő fiatalabb nemzedékre.

Stanik Bence

(Új Magyar Szó, 2007. február 18.)

123 Az írásban több pontatlanság olvasható: Palocsay Kata vezetésével csak állatfigurákat formáltak, az aprók táncát a Morzsa- és Apróbogáncs oktatói vezették, „annak idején” nem Köncei Árpád, hanem édesapja, Köncei Ádám volt a „tánc ház motorja”, helyesen Romániai Magyar Néptánc Egyesület...

Közösségépítés nélkül veszélyben a táncház

Hétvégén ünnepelte harmincadik évfordulóját a kolozsvári táncház. A február 17-re kitűzött műsor nem csak a felnőtteknek, hanem a kicsiknek is igyekezett kedvében járni. A Tranzit Házban összesereglett gyerekek közt voltak, akik az anyukák hathatós unszolására a táncoktatást választották, és voltak, akik inkább mindenféle zöldségből készítették figurákat. A felnőttek is nosztalgiazhattak egy kicsit: a terem falán rengeteg, táncházban készült képet tekinthettek meg, amikor épp nem kellett a kicsiket rekumozni. A program komolyabb része azonban az emeleti kávézóban zajlott, ahol a táncház szinte összes fontos szereplője megjelent a kerekasztal-beszélgetésre. [...]

A kerekasztal-beszélgetést Pávai István népzenekutató gondolatai indították el, aki hangsúlyozta: a kolozsvári táncház sikerében kulcsfontosságú volt a város elhelyezkedése, lévén, hogy ebben a zónában, a magyar falvak jelentős részében még meglehetősen eleven volt a népzene, a néptánc. Ez nemcsak gyűjtésre adott lehetőséget, hanem arra is, hogy akik táncolni, zenélni szerettek volna, tanulhasanak, azoktól, akik a falujukban sajátították el a muzsikálást. Pávai, illetve a többi jelenlévő a táncház jelenlegi, perifériára szorult helyzetét több indokkal is magyarázta, amelyek között a zenészek hiánya, a népi kultúrára fordított támogatás csekély mértéke, a külföldi könnyűzene térhódítása, a népzenei oktatás hiánya csak néhány ok.

A népi zenét kedvelő, művelő közösség újratermelődését az is befolyásolhatja, hogy a zenészek a pénzkeresés irányából közelítik meg a muzsikálást – hívta fel a figyelmet Pozsony Ferenc néprajzkutató, a Kriza János Néprajzi Társaság elnöke. Az elnök ugyanakkor azt is kifejtette, hogy a népi kultúrának sokkal kisebb az identitásteremtő funkciója, mint sejtjenénk, hiszen arról sem szabad megfeledkezni, hogy a táncházak nem egy ideológiai cél mentén jöttek létre, hanem sokkal inkább a szórakozást, párkeresést szolgálták.

Könczei Árpád rendező felhívta a figyelmet, hogy vannak olyan országok, ahol a népi, illetve népi inspirációjú zene igenis eladható és közkedvelt, példaként említve Törökországot, Romániát, illetve Bulgáriát. Ezt a népzenei műsort szolgálta-tó televíziós csatornák léte is bizonyítja. Deák Gyula, a Háromszék Táncegyüttes igazgatója szerint sepsiszentgyörgyi példával élve az a fontos, hogy legyen hely, ahol lehet táncházat tartani, és legyen, aki zenéljen, mert ez nemcsak a népzene iránti érdeklődést növeli, hanem a zenész, táncos utánpótlás kérdését is megoldja.

Arra a kérdésre, hogy mivel lehetne felkelteni a fiatalok érdeklődését a táncház iránt, egyik jelenlévő sem talált olyan megoldást, ami mindenütt alkalmazható lenne, abban azonban mindenki egyetértett, hogy egy olyan közösség hiányában, amely szereti és műveli a táncházat nincs jövője a népzene-nek. Pesszimizmusra tehát bőségesen lehet okot találni, de optimizmusra is kerül érv – ezt leginkább a délutáni táncház bizonyította, ahol a Bodzafa, az Ördögsekér, a Regösök, a Ta-

risznyás, az Üsztürü és a Tüske zenekar után fellépett a kalotaszegi Czilika Gyula és zenekara, illetve a magyarlapádi Piros Pántlikás együttes is.¹²⁴

Kiss Bence

(Szabadság, 2007/41. 1–2. – 2007. február 19., hétfő)

Buli a szülőknek is. A harmincéves táncházat ünnepelték szombaton Kolozsváron

Kétszintes mulatsággá alakult estére a kolozsvári táncház 30 éves születésnapjára szervezett szombati ünnepség a Tranzit Házban. A zsúfolt földszinten egymást váltották a zenekarok, a pihenőjük idején pedig az emeleti kávézóban biztatták őket muzsikálásra a kötetlenebb mulatságot választó táncházasok. Sokan és sok helyről érkeztek az évfordulóra: a fiatalabbak – huszonévesek és harmincasok – apró gyermekkel, az idősebbek már felnőtt fiaikkal, lányaikkal jöttek el.

Utóbbiak nagy hányada Magyarországról vagy akár a tengerentúlról tért haza ebből az alkalomból. A kolozsváriak, illetve a hajdani kolozsvári diákok közt számos sepsiszentgyörgyi arcot is fel lehetett fedezni: az évforduló napján a Háromszék Táncegyüttes is fellépett a városban.

Az össznépi mulatság előtt gálaműsoron léptek fel az ünnepelt zenekarok: az elsőként megalakult Bodzafa, amelyet hatan képviseltek ezúttal: Papp István Gázsa, Székely Levente, Panek Kati, Kostyák Alpár, Kelemen László és Porzsolnt Antal; a néhány hónappal később alapított Ördögszekér és a Regösök, valamint az 1990 után létrejött együttesek, a Tüske és a Tarisznyás. A sort a magyarlapádi Piros Pántlikás egészítette ki: a hagyományörzőnek számító zenekar idősebb tagjai kolozsvári diákeveik alatt ismerkedtek meg a táncházzal.

A közösség és szervezői

Az évforduló nemcsak a mulatságra, de akár konferenciának beillő szakmai beszélgetésre is alkalmat adott. Pávai István népzene kutató irányításával a mozgalom alapító tagjai fejtették ki véleményüket a kolozsvári, illetve az erdélyi táncház múltjáról és jelenéről, a továbblépési lehetőségekről. Kolozsváron most már közel két éve nincs heti rendszerességgel táncház, jelenleg a Heltai Alapítványnál gyűlnek össze havonta egyszer a műfaj kedvelői. A meglehetősen elméleti síkra terelődött beszél-

124 Az Üsztürü zenekar végül nem tudott részt venni ezen az évfordulós rendezvényen.

getés során a résztvevők ennek okait is megpróbálták feltérképezni. Valamennyien megegyeztek abban, hogy a diktatúra nyomása alatt felvirágzó mozgalom – amely akkor divattá válhatott, hiszen újdonságnak számított – folytatásának új kereteket kell találni. Harminc évvel ezelőtt a zenekarok gyűjtötték a vonzaskörükbe a néptáncal ismerkedőket, ma már ilyen spontán közösségszerveződésre nem lehet számítani. A beszélgetés során két megoldás fogalmazódott meg: a közösségeket – akár osztályközösségeket – támogatni lehetne abban, hogy táncházat szervezzenek, illetve egyes intézmények „a háttérirányítást” vállalhatnák fel. Ez utóbbira említett sikeres példát Deák Gyula, a Háromszék Táncegyüttes igazgatója: szerinte a sepsiszentgyörgyi táncházásokat nem zavarja, hogy a bulik kereteit az együttes biztosítja. Ezekre a keretekre, feltételekre azonban mindenképpen szükség van – még akkor is, ha akad ellenpélda, hiszen Szamosújváron, Nagyváradon egy-egy összeszokott csapat évekig megelégedett a magnós táncházzal is. Könczei Csongor néprajzkutató szerint ma is a legfontosabb a zenekar – 2000-től 2004-ig azért működhetett a Zurboló-táncház a kolozsvári Tranzit Házban, mert a Zurboló táncegyüttes akkor még középiskolás diákokból álló zenekara muzsikált benne. Mikor az Albert Szilárd vezette, ma Tüske néven muzsikáló zenekar kivált az együttesből, a zenészek többé nem vállalták heti rendszerességgel a muzsikálást.

A profizmus útján

A megoldást a népzenei képzés jelentené, azonban iskolai keretek között nehézkes lenne megszervezni, hiszen Kolozsváron csak magyar és román tagozattal tudnák elindítani – vetette fel Kostyák Alpár népzeneész, zenetanár. Többen úgy vélekedtek, hogy a népművészeti iskolákban van lehetőség ilyen jellegű tanfolyamok szervezésére. A kolozsvári utánpótlásról Könczei Csongor elmondta, újabb csapat van felnövőben: a Bogáncs táncegyüttes tagjaiból verbuválódott zenekar idéntől már gyerektáncház, később felnőtt táncház muzsikálását is vállalhatja majd. Hogy lesz-e igény rá egy-két év múlva vagy a távoli jövőben, fennmarad-e a táncház mint szórakozási forma – erre természetesen nem született válasz a beszélgetésen. Hogy az utóbbi évtizedekben milyen változásokon ment át a táncházmozgalom, annál több. Pozsony Ferenc vetette fel a mai táncház egyik paradoxonját: „A professzionalizmus árthat a táncháznak”. Pávai István osztotta a véleményét, szerinte a táncházzal ismerkedőket sokszor elriasztja az, amit a színpadon látnak. Előfordul, hogy a legényesbe minden motívumot bezsúfolnak, ami fellelhető az archívumokban. Egyre több a profi a táncházakban, akik „letáncolják” a porondot, olyan rendet kérnek a muzikusoktól, amit rajtuk kívül senki nem ismer – egyszerűen nem figyelnek azokra, akik még csak most ismerkednek a népzenevel, néptáncal.

Az „aranycsapat” akkor és most

Papp István Gázsa, a Bodzafa együttes prímása: „Minél öregebb egy zenekar vagy egy zenész, annál jobban sokasodnak az évfordulók, mindig akad alkalom az ünneplésre. Ha valaki előrukkol egy lemezzel, akkor a bemutatón „összetalálkozunk”. Legutóbb Kallós Zoltán 80. születésnapján muzsikáltunk együtt. Annak idején jó ba-

rati társaságot alkottunk, a mi osztályunk – a zeneiskola végzős osztálya – indította el a táncházat Kolozsváron. Körénk gyűltek azok az egyetemisták, akik magyar, és nem diszkós társaságra vágytak. Ebben a korban, húszévesen az ember könnyebben köt barátságot, és a mi esetünkben a barátság életre szóló maradt – mint a mellékelt ábra is mutatja, hiszen mindenki eljött. Szerencsésnek érzem, hogy egy helyen, egy időben voltunk sokan zenészek, akik mindannyian igényeltük ezt a fajta szórakozást. Untuk a magyar nótát, nem szerettük a Modern Talkingot. Ma már nem tudom, mi lenne a recept, hogyan működhetne tovább a táncház, annyira megváltoztak a körülmények.”

Babos Csaba, régi tánc házas: „Erre az alkalomra jöttem haza Kolozsvárra, találkozni barátokkal, ismerősökkel, mindenkivel, akivel a hetvenes évek végén együtt jártunk tánc házba. Kolozsváron 1985-ben voltam utoljára „igazi” tánc házban, tavaly két ízben is ideutaztam az öregek tánc házába, amelyet havi rendszerességgel egy vendéglőben rendeztek meg. Budapesten élek, és ott eljártam időről időre táncolni, de tavalyelőtt abba hagytam. A fiam viszont nagyon szereti ezt a muzsikát, odavan az újabb zenekarokért, sok felvételt készített velük. De azt tapasztalom, hogy egyre több nem ideillő dallamot is megszólaltatnak, és ezt egyáltalán nem tartom jónak. Nem figyelnek eléggé a népzene tisztaságára, nem úgy örökítik tovább a hagyományt, ahogyan kellene.”

Panek Kati, a Bodzafa énekese: „Nagyon szerettem a nagyapámat, miatta kezdtem énekelni: láttam, hogy ezzel örömet szerzek neki. Ő azt érezhette, hogy nincs idegenség, műviség abban, ahogyan énekelek, és tovább viszem azt, amit ő megfogalmazott a Magyarózdai toronyalj falumonográfiája megírásakor. A fiatalok mindig lázadnak – a lányom egyelőre nem lázad. Én énekes vagyok, a lányom táncos, és együtt járunk tánc házba. Ő az én korosztályommal, magam akár a tizenévesekkel. Ha valaki a gyereket tánc házba járattja, és a csemete beleszeret a népzenebe-táncba, akkor a szülő elérheti azt, hogy egy csapatban bulizhat a gyerekével. Ahogy Gázsa a lányával, Kostyák a gyerekeivel vagy én az enyémmel, de sorolhatnék akár húsz veteránt is az aranycsapatból. Esténként jókat táncolunk a lányommal. Ha valami kötelességmulasztás történik, a gyerekeknek az a büntetés, hogy az édesanyja elmegy – mondjuk – a szentgyörgyi néptáncalálkozóra, ő meg otthon marad.”

Rostás-Péter Emese
(Kronika, 2007. február 19.)

A HELTAI ALAPÍTVÁNY ÉS A SZARKALÁB Néptáncegyüttes farsangi mulatságot szervez február 20-án kedden. A hagyományteremtő szándékú ünnepség célja, hogy a nagyvárosiak életében is megjelenítse a Kárpát-medence farsangtemetési szokásait. A Heltai Tánc ház-sorozat legújabb rendezvényén a már megszokott tánc házati Illés temetése, a halottas menet fogja megszakítani, amit a telet jelképező szalmabáb elégetése, a temetés utáni vigalom követ farsangi pánkó és forralt bor társaságában. Zenét Kicsi és bandája (Nagyvárad) és a Csürös banda (Türe-Méra) szolgáltat. Helyszín a Heltai Alapítvány táncterme és udvara (Mikó/Clinicilor u. 18. szám), 21 órától hajnalig.
(Szabadság, 2007/42. 2. – 2007. február 20., kedd)

HELTAI TÁNCHÁZ lesz a Heltai Alapítvány és a Szarkaláb Néptáncegyüttes szervezésében március 20-án, kedden este 9 órától az alapítvány Mikó/Clinicilor utca 18. szám alatti székhelyén. Muzsikál a Magyarpalatkai zenekar, valamint a nagyváradi Kicsi és bandája. A táncház alatt élő népzene a Heltai Folk-Kocsmában.

(Szabadság, 2007/64. 2. – 2007. március 17., szombat)

A 30 éves kolozsvári táncházról

Kolozsváron 1977 februárjának egyik csütörtökén (érdekes, hogy a közösségi emlékezet a pontos dátumot nem rögzítette), a bábszínház próbatermében tartották az első erdélyi táncházat. Erre az eseményre emlékeztünk a Bogáncs – Zurboló Egyesület és a Tranzit Alapítvány szervezésében 2007. február 17-én, szombaton a kolozsvári Tranzit Házban, egy egész napos rendezvény keretében. Az évforduló gazdag műsorral várta a mindenkori kolozsvári táncházásokat: délelőtt Palocsay Kata játsszóháza és a Zurboló Táncegyüttes tagjai által vezetett aprók tánca nyújtott tartalmas szórakozást több mint száz gyereknek, ezzel párhuzamosan megtekinthető volt a 30 éves kolozsvári táncházról szóló fénykéпкиállítás is. Szintén délelőtt a Házsongárdi temetőben felkerestük Sepsi Dezső, Kovács Zoltán Kopek és Könczei Ádám sírját, ahol muzsikaszó mellett emlékeztünk a kolozsvári táncház egykori meghatározó személyiségeire.

A déli órákban a média és a széles nyilvánosság előtt zajló kerekasztal-beszélgetésen részt vett – Pozsony Ferenc néprajzkutató szavait idézve – az erdélyi táncház alapító aranycsapata. A kolozsvári/erdélyi táncház múltjáról, jelenéről és jövőjéről tematikájú beszélgetést Pávai István népzene kutató moderálta. A késődélutáni ünnepi előadáson a kolozsvári táncházzenekarokat, azaz a Regösök, a Tüske, a Tarisznás, az Ördögsekér és a Bodzafa együtteseket láthatta és hallhatta a népes közönség, ahol felléptek egykori és jelenlegi énekesek, táncázás táncosok és táncoktatók is. Az előadást természetesen hajnalig tartó táncház követte, ahol az ünnepelt zenekarok mellett muzsikált Czilika Gyula és zenekara Kalotaszegről és a magyarlapádi Piros Pántlikás együttes is.

Az alábbiakban két részből álló közlésre bocsátjuk a kerekasztal-beszélgetés rövidített és szerkesztett változatát.

Könczei Csongor

Pávai István: Én azt a témát vetném föl, hogy népi együttes kontra táncház, ami ugye ezelőtt harminc évvel arról szólt, hogy a színpadon balettoznak, mi pedig majd itt megmutatjuk a táncházban, hogy hogyan kell igazandiból. Most pedig

fordítva van: a népi együttesek tudják, hogy hogyan kell, és hogyha ráérnek, és ha éppen úgy van, akkor megmutatják nekünk, hogy hogyan is kell ezt csinálni.

Deák Gyula: Hadd mondjam el, hogy úgy érzem, igazad van, de talán nem éppen mindenben. Éspedig konkrétan a sepsiszentgyörgyi helyzetről tudok beszélni: az igaz, hogy az utóbbi években fontos szerepe volt a Háromszék Táncegyüttesnek abban, hogy táncház legyen, és előfordult régebben, hogy tényleg, ha az együttes turnéra ment, akkor kevesebben maradtak otthon. De hálistennek – mivel pontosan nem ez a cél – el tudtunk jutni oda, hogy ma vígan lehet táncház Szentgyörgyön, akkor is, ha az együttes turnézik. És ez tudatos, ezt ki akarom hangsúlyozni, ez nagyon fontos dolog. Például most már van olyan zenészutánpótlás, akik muzsikálni tudnak, amikor a Háromszék zenekara nincs ott, nem beszélve a fúvószenészekről, akik nem tagjai a Háromszéknek, tehát abszolút simán működő táncház van, sőt, házigazdája is van, volt háromszékes, aki otthon van állandóan. Tehát csupán azt akarom mondani, hogy Szentgyörgyön eljutottunk tudatosan oda, hogy igenis az együttestől függetlenül működő táncház létezik. És azt is hadd tegyem hozzá, hogy nem a háromszékesek látogatják zömével a táncházat, egyáltalán nem így van, hanem inkább a fiatalok. És ez jó.

Pávai István: Én nem is úgy értettem, hogy ez mindenhol így lenne, csak hogy sok helyen lehet ezt látni. Például Csíkszeredában néhány évvel ezelőtt elkezdtek külön szervezni a Bahía teázóban a táncházat, pontosan azért, mert a Hargita Együttes miatt nem volt rendszeres táncház. Ez amúgy feszültséget is szült közöttük, tehát az együttes nem vette jó néven, hogy alakul egy másik táncház. De az önmagában nem baj, hogy egy városban több táncház működik, régen Kolozsváron is volt olyan időszak, hogy nem egy táncház volt. És hát azért a városaink közül a legkisebb is nagyobb, mint egy falu, és hát ugye Széken tudjuk, hogy hajdanán legalább három táncház működött, de más falvakban is, így például Csíkszentdomokoson még több is volt régen. Tehát, baj-e az, ha több táncház van, vagy egy helyen kell ezt tartani, vagy pedig? Mit gondoltok erről?

Székelly Levente: Én inkább kérdeznék valamit, mert egyszerűen kíváncsi vagyok. Ahhoz, hogy tudjunk beszélgetni, legalábbis azok, akik elszakadtak ebből a közegeből, azoknak jó volna tudni például, hogy harminc év után hány ember szereti ezt a műfajt, hány ember táncol, hány ember zenél, milyen városokban működnek táncházak? Mert ennek alapján lehet talán megítélni, hogy ez valóban terjedt, vagy pedig ez a sokszorozó hatása csak annyiban érvényesült, hogy volt egy ilyen kemény mag, akinek a rokonai, ismerősei, gyerekei és üzletfelei körében terjedt. Tehát valóban ez terjed megfelelő sebességgel, és van-e kilátása, hogy tovább terjedjen, vagy megmarad szubkultúrának, egy ilyen kis elit közösség belső szórakozásának? És ehhez én szívesen venném, ha valaki elmondaná, hogy hol van ma táncház Erdélyben, hány ezer ember az, aki aktívan vagy passzívan, de foglalkozik ezzel, hallgat ilyen zenét, igénye van rá?

Pávai István: Én azt nem tudom, hogy pontosan hány táncház van jelenleg, és nem tudom, hogy lesz-e, aki ezt el tudja mondani. Az viszont, ami evidencia, s ami jól látszik, a nyári táncházatáborok nagy száma: most már gyakorlatilag azt hiszem,

Muzsikál – balról jobbra – Székely Levente, Papp István Gázsa és Pávai István – Tranzit Ház, 2007. február 17.

hogy Erdélyben nincs olyan hét nyaranta, hogy ne lenne valahol, akár átfedésben is tábor. Persze tudjuk, hogy a résztvevők közül sokan külföldiek, ami szerintem nem baj, de azért sok hazai is van ott, és én úgy látom, itt is, meg Magyarországon is, hogy ez a számbeli növekedés megvan. Inkább az hiányzik, hogy ezek a táncházak valós autonóm civilszféraként tudjanak működni. És én itt a civilszférát nem úgy értelmezem, hogy létrehozunk egy alapítványt, s ez, mivel nem állami, azért civil, s akkor az alapítvány elnöke majd megmondja, hogy mit és hogyan. Falun, Széken, vagy akárhol nem így működött ez a civilszféra, hanem a legények kezest választottak, a kezesek megszervezték a táncházat. Én azt látom fő problémának, hogy városban még sehol sem láttam olyan táncházat, ahol egy közösség megszervezte magának a táncházat. Tehát nincsenek ilyen valós közösségek, hanem csak virtuális vagy alkalmi közösségek jönnek létre, ahogy mondtátok, egy baráti kör vagyunk mi is, de még mi sem magunkat hívjuk össze, hanem összehív minket egy bejegyzett civilszervezet, aki rendezvényt vagy évfordulót szervez, vagy egy művelődési ház, vagy pedig egy érvényesülési lehetőséggel élni akaró zenekar. Ez régen is így volt, annak idején a legelső táncházakat valójában zenekarok szervezték. Tehát egyszer zenekarok jöttek létre, és mivel ők akartak szerepelni is, meg táncházat is, ezért megkeresték

erre a lehetőségeket. Úgy gondolom, hogy létezik meghatározó társadalmi igény a táncházra, meg sokan belekóstoltak ebbe, de ők magukat nem tudják megszervezni, mert a globalizált társadalomban nincs erre lehetőségük, vagy azt hiszik, hogy nincs lehetőségük.

Székelty Levente: Valóban városon nem alakultak ilyen mikroközösségek, ezért fontosak a tánccsoportok. Nekem az a tapasztalatom, hogy például Magyarországon ez a műfaj leginkább azzal terjedt, hogy nagyon sok helyen néptáncscoportok jöttek létre. És ezek kialakították saját közönségüket, amelyik már fogyasztója ennek a kultúrának. És itt azt hiszem, hogy minden azon múlik, hogy egyrészt az igényszintet hogyan lehet fenntartani, másrészt ennek az igénynek a kiterjedtségét hogyan lehet növelni, hogy minél többen legyenek rá fogékonyak. Mert az a baj, és ebből a szempontból az elmúlt harminc év alatt nem történt sok változás, hogy az előítéletek ugyanúgy megmaradtak az emberekben, a közönségnek, a lakosságnak óriási része továbbra is, amikor táncházról hall, vagy autentikus zenéről, táncról, akkor azonnal elutasítja, mivel ez nem modern! S addig, míg a fogyasztói társadalom egyre-egyre roszzsabbá válik, és az emberek egyre modernebbek akarnak lenni, a szó legrosszabb értelmében, addig mindaz, ami hagyományos, ami autentikus, annak nincs vonzereje. Akit ez megfog, azt általában azért fogja meg, mert erősebb identitást akar, és ez a kultúrának egy olyan eleme, ami sokkal erőteljesebben segíti az azonosulást, a valamihez kapaszkodást, a valamihez tartozásnak az érzését. Na, most a legtöbb városi ember nem igazán akar tartozni valahova, hanem éppen hogy szétesik a társadalom mikroelemeire, individualizálódik. Most az én kérdésem az lenne, hogy ki hogyan látja, van-e ennek az egész műfajnak jövője vagy nincs? Megmarad ez ilyen szűk körben, vagy pedig esély van arra, hogy – ha más nem – ötven éven belül ezt tényleg fogyasztani fogják, nagy tömegben?

Könczei Árpád: Részben én is egy-két kérdést szeretnék megfogalmazni, másrészt pedig olyasmit szeretnék felvetni, ami valamilyen formában válasz is erre a kérdésre. Én a Duna tévének vagyok szerkesztője, van egy népzenei műsorom. Az annyi amennyi, huszonhat perc szakosodott műsor. Viszont a Duna tévés kollégáim mesélik, hogy akármikor eljövünk Erdélybe, bármelyik szállodában végignyomogatják a kereskedelmi adókat, mindig találnak olyat, reggel, délben, éjszaka, amin népzene szól. Most ne abba fogózzunk bele, hogy az eredeti vagy nem eredeti, hanem arról van szó, hogy mi a közösségi igényszint! Tehát a román közegben, a román kultúréletben valahol ez a fogalom, hogy népzene máshol van. Még egyszer mondom, ne arról beszéljünk, hogy az a sugárzott népzene milyen! És akkor több mint száz évvel Bartók és Kodály indulása után hozzám érkezik olyan nézői levél, amelyiknek az a lényege, hogy X. néni írja: a nagybátyja zeneszerző, s kéri, hogy játsszuk dalait. Miről van szó: a néninek a nagybátyja nótaszerző! Tehát Bartók, Kodály, Lajtha és ugye sorolhatnánk Jagamastól, Kallóstól Pávaiig stb. Ott tartunk, hogy még mindig az van a fejekben, hogy úgy gondolják, a nóta az szintén része ennek a népi kultúrának, és azt kéri tőlem, hogy közvetítsük a nagybátyja szerzeményeit. Tehát vannak ilyen problémák, hogy tényleg nincs tiszta, világos kép a mai napig a fejekben, hogy ez micsoda. De én egy másik kérdést is fel akar-

tam vetni a harminc éves kolozsvári, erdélyi táncház kapcsán, mégpedig azt, hogy van-e zenész, vagy nincs zenész. Mert különböző álláspontokkal szembesültem, hogy Kolozsváron miért nincs jelenleg rendszeres táncház. Van, aki azt mondja, hogy lehetne rendszeres táncház, de nincs hol. Ezt én nem értem, mert például itt a Tranzit Házban tudtommal minden héten lehetne. Van, aki azt mondja, hogy azért nincs táncház, mert nincs zenész. S akkor ez felveti azt a kérdést, hogy vajon harminc év alatt történt-e igazán előrelépés? Miért olyan periférikus még mindig a hangszeres, vagy egyáltalán a népzenei oktatás Erdélyben? A népzeneészhöz is iskola kell. Ez nemcsak hobbi és nemcsak a család. Tehát, hogyha itt tényleg nincs zenész, mert ugye a zenész nem tud ebből megélni, ezért klasszikus zenész lesz, elmegy filharmóniába, mint ahogyan annak idején mi is komolyzenét tanultunk, tehát ha a mai napig nem lehet ebből megélni, akkor valószínűleg ezért sincs rendszeres táncház. És egy utolsó dolog, ami megint összefügg mindezzel, hogy van zenész, vagy nincs zenész: a tavaly megszervezték az első Erdélyi Zenésztalálkozót. Megint ne vitassuk, hogy az jó volt, nem volt jó, a tényeket mondom, száztíz vagy százhusz zenész volt a listán. A listán! Ha ilyen sok zenész van papíron, akkor elvileg van zenész. A valóságban pedig megint ott tartunk, hogy papíron van ugyan zenész, de aktívan, heti rendszerességgel muzsikáló már nincs. Nagyon sok helyen ez a probléma, függetlenül attól, hogy a civil kezdeményezés milyen, hogy van vagy nincs, tehát, hogy egyszerűen nincsenek olyan zenekarok, mint annak idején volt a Bodzafa, Ördögszekér, Barozda stb. Hanglemezre pedig nem lehet táncházat tartani!

(Művelődés, 2007/3. 27–30.)

Évfordulós gondolatok

A február 17-én összegyűlt folkloristák, együttes vezetőik, régi táncházak beszélgetése el-elkanyarodott az amúgy remekül meghatározott iránytól, a kolozsvári táncház múltjának, jelenének és jövőjének boncolgatásától.

„30 éves a kolozsvári táncház!” – hirdette a plakát büszkén és kissé elbizakodottan. Ugyanis, ha levonjuk a muzsika és táncház nélküli éveket, örülhetünk, ha egyáltalán eléri a katonakort. Úgy járt a táncház is mára, mint az a gyermek, akire apuci-anyuci mások előtt mindig nagyon büszke, de valójában, a hétköznapiakban elhanyagolja. De most ne akadjunk fenn ezen, lényeg, hogy harminc esztendeje sírt fel először a hegedű Kolozsváron, a mozgalom hullámával létrejött táncházban. A februári évforduló jelentősége a kezdetekkor jelen lévő emberek, táncházak akkori hozzáállásában mérhető a leginkább. A kommunista rendszer olvasztótegyelének falára ütöttek részt a mozgalom erdélyi vonalának megteremtésével? A sza-

badszágvágy kézen fogta őket, a zártságban volt igazán édes a percnyi találkozás, amit hetente megélhettek, bizalomban, együtt, tiltottan. Hogy kultúrforradalom volt? Kétségtelenül. A nótaalapú álnépzenevel és műtáncsal szálltak szembe, renegát módon, azzal a meggyőződéssel, hogy értékesebbre, ősbibre letek. Nélkülük és Budapest, valamint a Kárpát-medence többi táncházasa nélkül ma egészen más fogalmaink lennének a népzeneiről, népi kultúráról. Talán megrekedtünk volna a sekélyes népieskedésnél, ahogyan az európai népek többsége. A románok kifejezetten büszkék tévécsatornákon ömlő, ál ősi kultúrájukra, a rendszer koholmányaiiban vélik felfedezni identitásuk esszenciáit. A Tranzit Házban zajló ünnepség lényege a találkozás volt. Egyesek messze földről, a határon túlról jöttek haza erre a napra. Elénekeltek az „Erdélyország az én hazám, nem német,/Odavágyik az én szívem, míg élek”-et, hogy másnap beüljenek a Volkswagenbe és hazafurikázzanak Nürnbergbe, jobb esetben Budapestre. Mégis együtt volt kis időre az aranycsapat. Pozsony Ferenc köszöntötte így a táncház szülőanyjait, -apjait a február 17-i kerekasztal-beszélgetés-kor: „üdvözlöm az erdélyi magyar táncházmozgalom aranycsapatát”. A néprajzszak professzora a méltó üdvözlés után hamar a műfaj kommerszialisálódásáról, majd a személyközi konfliktusokról szólt, mint a jelenleg rendszertelenül jelentkező kolozsvári táncház egyik lényeges akadályáról. Sokan feltették a kérdést a régiek közül, hogyan is áll a táncházak szénája Erdélyszerte, amire csak részválaszok érkeztek, pedig a Tranzit Caféban számos együttesvezető, folklorista és táncház-szimpatizáns volt jelen. Ordító hiányosságot bizonyít ez: nincs olyan szervezetünk, amely a táncházakkal törődne. Nincsenek adataink a helyi egyesületektől, nincsenek információink, mintha senkinek sem lenne igazán fontos a szabadon művelhető, tehát nem színpadi néptánc. A csoportok persze fényes honlapokon reklámozzák magukat, egyesületek állnak mögöttük és összefogó országos szervezetük is van. A biztató tematikával hirdetett kerekasztal-beszélgetés gyakorlati eredményét valószínűleg fogalmazta meg egy nagy öreg, amikor kifelé tolakodtunk: „adtunk a sz*rnak egy pofont”. Semmivel sem kerültünk közelebb a kolozsvári táncház újjraélesztéséhez, még elméleti szinten sem. A három Kolozsváron működő amatőr néptáncgyüttes irányítói közül kettő volt jelen. A Zurboló vezetőjét, Könczei Csongort nehezen vitte rá a lélek a megszólalásra, a régiek unszolására kezdte fejtegetni, mi minden akadályozza őt a táncház megszervezésében. Hiába van terem, hiába van ott a Tranzit ház, nincs olyan zenész, aki rendszeresen ott lenne és végigmuzsikálná az estét – szóltak az érvek. Bardocz Sándor hamar válaszolt is, ő bizony elmenne muzsikálni zenész barátaival, akár ingyen is, ha hívnák. Nem beszélve arról, hogy a környező falvakban, városokban számtalan elérhető (természetesen pénzért) zenekar van, amely muzsikálhatna. Az egész kerekasztalosdi idejének kétharmada a zenészkérdésről szólt, a „szükség van zenészekre” ismételtetésén mégsem jutottak túl a felek. A visszatetsző magyarázkodás helyett csendben építkeznek időközben a Szarkaláb Együttes. Pillich Balázs, aki nem volt ott a beszélgetésen, a szarkák tanyáján kéthetente-havonta szervez táncházat. Legutóbb, március huszadikán a palatkai adatközlő zenekar és a Nagyvárad Táncgyüttes zenekara biztosította az élőzenét. Az utolsó táncosok reggel hét óra környékén hagyták el a helyszínt. Igazolódnak ebben Both József szavai, az Ördögtérge művészeti vezető-

je szerint a táncsoportokban úgy kell nevelni a fiatalokat, hogy azok bármikor elővehessék a néptáncot és szórakozhassanak benne kedvükre. „A színpadról kerüljön vissza ez a saját életükbe. Ezen dolgozunk” – mondta a kerekasztal-beszélgetésen, felvázolta ezzel a helyes néptáncpedagógia lényegét, ami újratermeli a táncházat igényelő, követelő hozzáállást.

Áldozunk kicsit a pragmatikusság oltárán, tisztázzuk, kik is azok a szereplők, akik táncházat szervezhetnének Kolozsváron. Adott három táncegyüttes: a Zurboló, a Szarkaláb és az Ördögtérge. Meggyőződésem, hogy e három csapat összefogásából világraszóló táncház születhetne, de nem fog. Egyelőre nincs erre közös szándék és Pozsony Ferenc szolid megjegyzésében is ott lapul az igazság. Ami konkrétan szükséges a táncházhoz minden héten: terem (kocsmával a közelben), zenekar (egy vagy több), táncoktató táncházgazda és reklám. A Szarkalábnál mindebből csak az oktató hiányzik, no meg a heti rendszeresség, aminek, ha jól tudom, kizárólag anyagi okai vannak. A tánctanárt adhatná mondjuk az Ördögtérge, Both József személyében, és esetleg pénzzel is hozzájárulhatnának a szervezéshez, hogy minden hétre sikerüljön legalább egy bandát megfizetni. Vagy elhívhatnák Bardoczékat, akik időnként szívesen vállalnák, akár ingyen is ezt a munkát. Túl kell lépni az amúgy fontos, de a műfaj összkolozsvári jelenléte szempontjából szűken értelmezett csapatérdekeken a kolozsvári táncház érdekében.

Stanik Bence

(Művelődés, 2007/3. 30–31.)

TÁNCHÁZAT szervez kedden, április 24-én 21 órától a Heltai Alapítvány és a Szarkaláb Néptáncegyüttes. Muzsikál a türei-mérai Csűrös banda, valamint a szamosújvári Sóvirág zenekar. A táncház alatt nyitva tart a Heltai Folk-Kocsmá. Helyszín: a Heltai Alapítvány székhelye, Mikó/Clinicilor u. 18 szám.
(Szabadság, 2007/93. 2. – 2007. április 23., hétfő)

„Április 27. (péntek) [...] 19.00 – XVII. Zurboló Táncfórum – a kolozsvári magyar néptáncegyüttesek ünnepi előadása, fellép a Bogáncs, az Ördögtérge, a Szarkaláb és a Zurboló; 21.00 – táncház a Tarisznyás és a magyarpalatkai Kodoba zenekarok közreműködésével.

Április 28. (szombat) – 11.00 órától Palocsay Kata játszóháza és aprók tánca; [...]”¹²⁵
(Szabadság, 2007/94. 2. – 2007. április 24., kedd)

---

125 Részlet az *Erdélyi táncagyományok és a Tánc Világnapja* programból.

30 éves a kolozsvári táncház – Tranzit Ház, 2007. február 17.

A 30 éves kolozsvári táncházzal II.

Az alábbiakban további rövidített és szerkesztett részleteket közlünk a Tranzit Házban 2007. február 17-én zajló, A kolozsvári/erdélyi táncház múltja, jelene és jövője címmel megrendezett kerekasztal-beszélgetésből. Első részét lásd a márciusi számban.

Székely Levente: Van-e annyira erős közösség például ma Kolozsváron, hogy fönntudjon tartani egy táncházat? Hogy finanszírozni tudja, hogy háttérrel adjon hozzá?

Pávai István: Igen, én visszatérnék erre most. Hadd mondjam el azt a példát, hogy az 1930-as években a Czilika cigánymuzsikus dinasztia Türebén élt. S a bogártelkiek kalákában építettek egy kis házat, áthívtak néhány zenészt, és attól kezdve megfizették őket, azért, hogy legyen zenészüik. És soha föl nem merült az a kérdés, azt hiszem egyik faluban sem, hogy például ha Budapestről küldenek valami pénzt, akkor szombaton lesz bál, mondjuk Mérában, ha nem küldenek pénzt, akkor nem lesz bál Mérában. Tehát ez nem így működik, egy közösségnek kell annyit érjen a saját szórakozása, hogy azt ő megfizeti és azt ő megoldja. A probléma inkább az, s ebben egyetértettünk, hogy ez a közösség nem áll össze a városban. Kiből álljon az ilyen közösség? Ugye a városokban a legerősebb közösségek azok az iskolai osz-

tályközösségek, amelyek az érettségi után szétterjednek és utána tízévenként találkoznak – azért van olyan nagy boldogság, hogy találkozunk, mert valami emléke van annak, hogy akkor nagyon összetartoztunk, és a találkozó után megint szétszéledünk, mert ezerfele vagyunk a világban. Tehát ez az egyik probléma: azokat a mechanizmusokat kellene megkeresni, amelyek által ösztönözni lehet a közösségek létrejöttét és fenntartását, de nem úgy, hogy ez valamiféle kényszerű dolog legyen, tehát nem úgy finanszírozni, hogy „Gyere, megfizetlek, hogy szórakozzál!” A Székely Levente által említett népi együttesek közösségépítő tevékenységével kapcsolatban: a népi együtteseken keresztül terjed leginkább, de ez egy nagyon kétélű vagy kérdéses dolog, hogy odajut-e el? Hiszen Kacsó András, felsősófalvi származású koreográfus az ötvenes évektől egészen haláláig, a nyolcvanas évekig Udvarhelyen a különböző üzemekben táncsoportokat irányított, s a keze alatt átment lehet, hogy több, mint ezer, de mindenképpen több száz fiatal, akik megtanulták a sóvidéki táncokat. Más kérdés, hogy ők vajon szórakoztak-e ezzel, amikor házibuli volt? Tehát itt van az áttörés a táncház esetében, hogy mi meg már ezzel akarunk szórakozni. Színpadon is ezt táncoljuk, de ha leszállunk a színpadról, akkor is tudunk ezzel szórakozni. Tehát itt ennyi az előrelépés ebben. De azt, hogy önmagában a népi táncot vagy népzene-t terjesszük, azt eddig is, régebben is csinálták. A kórusmozgalomban is így képzelték annak idején, amikor én Kolozsvárra kerültem. Van egy fénykép, ahol Tötszegi András Cucussal és Jagamas Jánossal vagyunk együtt lefényképezve. Cucus, mint fiatal mérái legény a kórusban, én mint Jagamas tanítványa, és ott volt Szép Gyula is, mint akiket Jagamas kivitt Mérába, hogy tanítsuk a helyieket kóruséneklésre. És ennek része volt az is, hogy egyszólamú helyi népdalokat énekeljenek velünk együtt. Ez fontos volt abban az időben, de láthatjuk, hogy itt van egy funkcionális probléma. Mert a népdal nem arra termett, eredeti formájában, hogy kórusban énekeljék, vagy hogy kamarazeneként eljátsszák, hanem arra, hogy az emberek közösségi lelki szükségletét kielégítse, és hogy együtt énekelve jól érezzék magukat az emberek. Ezt a kórus nem tudta megoldani, pedig óriási munka megtanítani azt a rengeteg népdalt a sok kórusnak, aztán azok úgymint továbblépnek, és jön az újabb generáció, akik nem biztos, hogy ezt akarják, illetve csak azért akarják, mert elmagyarázzák nekik, hogy nekünk az identitásunkhoz ez szükséges, hogy márpedig magyar népdalt énekeljünk. Én ezt egy holt identitásnak vélem, mert nincs az a belső kényszer, tehát az, hogy én fiatakként ezt akarom. Mint ahogy régen egy fiatal alig várta, hogy konfirmálhasson és bekerülhessen a táncházba, és ugyanazt csinálhassa, amit a nagyobbak. Ma az van, amit Levente mondott, hogy egy fiatal azt akarja, hogy ne azt csinálja, amit az eggyel nagyobbak, nem az öregek, hanem, mit tudom, a tizenévesek ma nem azt a fajta rockzenét szeretik, mint a huszonevesek, és lenézik őket, öregeknek tartják, hogy ők nem ismerik ezeket a legújabb irányzatokat. Tehát a divatkultúrának ez az állandóan változó forgataga, ez elsöpör mindent, akár önmagát is.

Pozsony Ferenc: Három gondolatot fűznék a beszélgetéshez, de először is üdvözlöm az erdélyi magyar táncházmozgalom aranycsapatát! Amikor bejöttem, éppen a népi kultúra és a nemzeti identitás kapcsolatáról beszéltek a kollégák. Nekem sze-

mélyesen az a véleményem, hogy a népi kultúrának jóval kevesebb identitástermelő funkciója lehetséges, mint ahogy mi ezt forgalmaztuk. Szerintem a táncházmozgalomban a párkereső funkció jóval jelentősebb volt, mint a nemzeti identitást építő szerep. Második gondolatom az lenne, hogy – főleg 1990 után – az egész népi kultúra, táncházmozgalom, táncos-zenész folklór kommerszialiszálódott. És csak egy példát mondanék: a múlt héten, szombaton, Bogdánfalván voltam, a Szeret mellett, amikor meg akartam Kati nénit kérni arra, hogy azt a húsz évvel ezelőtti éneket énekelje el nekem újra, elővette a CD-jét: ha a háromszázezer lejt leteszem, megkapom! Tehát ez a jelenség érvényes szerintem táncoktatókra, zenészekre és így tovább. Itt, amikor megérkeztem arról is beszéltek, hogy mi is történt itt Kolozsvárt, hogy a Kalotaszeg és Mezőség érintkezési területén, ahol élő folklór van, még sincs működő táncház. Az előbb felsorolt tényezők mellett én úgy gondolom, hogy a személyközi kapcsolatok jelentőségére is fel kellene hívnom a figyelmet, tehát az emberek közötti viszonyok, taszítások szintén meghatározták azt, hogy Kolozsváron úgy állunk, ahogy állunk.

Deák Gyula: Felmerült az a kérdés, hogy hogyan is szerveződnek ma a táncházak. Pávai István azt mondja itt, ha jól értettem, hogy nem felülről kellene szervezni, hanem alulról kellene ez megszervezze magát. Viszont szerintem ez nem jelenti azt, hogyha valaki felülről szervezi, akkor az rossz. Mert az is lehet, hogy ha felülről valaki ezt nem szervezi meg, akkor alulról soha nem fog megszerveződni. Én úgy gondolom: attól, mert Sepsiszentgyörgyön gondom van arra, hogy legyen helység, legyen zenekar, legyen házigazda, táncoktató, legyenek, akik oda járnak, s ez működik, anélkül, hogy valaki is tudná, hogy nekem ehhez közöm van, az jó. Meg lehet ezt úgy is csinálni, hogy úgy tűnjön: magától működik. És a nagyközösség ténylegesen nem tudja, hogy ennek van egy hátulról mozgó rugója, s nem is érdekes, hogy tudja. Szerintem az a lényeg, hogy működjön a dolog. És ez az, ami nagyon sok helyről hiányzik. Most, hogy Kolozsváron mi a probléma, nekem nem tisztem vitatni, de lehet, hogy annak, akinek esetleg tiszte, meg kellene szólaljon most, hogy kiderüljön, Kolozsváron miért nincs ma táncház. Azaz, hogy van a Heltai Alapítványnál, kéthetente talán, ezt sem tudom pontosan. De az biztos, hogy egy olyan városban, mint Kolozsvár, ahol ennek olyan hagyománya van, mint talán más városban sehol sem, odajussunk, hogy különböző okok, vagy emberi kapcsolatok, vagy nem tudom mi miatt ma nincsen táncház, ez nagyon szomorú dolog. És amit fontosnak tartok, hogy három nagyon jó amatőr táncegyüttesről tudok Kolozsváron, tehát nem létezik, hogy ne lenne táncházra igény! És még sincs táncház. Lehet, hogy valakiknek ezen el kellene gondolkodniuk, és megoldást kellene rá találjanak.

Pozsony Ferenc: Itt meg kell említeni a professzionalizálódását is a népi kultúrának, a táncos, zenész népi kultúrának. Mert ez is valahol meghatározza annak módját, hogy jámbor halandók hogy élnek ezzel a kultúrával. Tehát a professzionalizálódás is kihat a táncházmozgalomra. És nálunk, Kolozsváron is lejátszódott ez.

Pávai István: Ezt így gondolom én is, hogy a professzionalizálódás negatívan is kihat, tehát van pozitív, de negatív hatása is. Én ezt látom a budapesti táncházakban is, hogy a színpadi táncosok egyrészt sokkal többféle táncrendet ismernek és sokkal nagyobb virtuozitással táncolnak. Abba most ne menjünk bele, hogy meny-

nyire hiteles az, hogy nagyon sok ilyen tíz perces koreográfiában, vagy mondjuk egy legényes táncban az archívumokban tárolt összes táncfigurát letáncolják, hogy egy táncos akár több évtizedes gyűjtőmunka eredményét is eltáncolja. Martin György ezt vizsgálta, hogy Kalotaszegen egy legényes folyamatban hány pontot szoktak táncolni, és abban hogyan súlyozzák ezeket a figurákat, és persze nem így, ahogyan a színpadon látjuk. De pont emiatt, hogy sajnos ez a színpadon sem úgy történik, mint ahogyan eredetiben, azokat, akik nincsenek benne ebben a körbe, tehát ők maguk nem táncosok, vagy nem táncegyüttes tagjai, hát őket egy kicsit ez visszariasztja, hogy ők egyáltalán hogyan is merjenek fölállni táncolni? Még ha tud is valamit, néhány legényes figurát, már nem mer egy ilyen profi táncos után odaállni. És szintén emiatt aztán már olyan táncokat is rendelnek, amiket rajtuk kívül a táncházban senki sem ismer, csak hát a színpadi koreográfiában benne volt, tehát más vidékek táncait. Ennek egyrészt örülni lehetne, hogy nemcsak egy, két, három táncrend ismerős táncházainkban, de a való igazság az, hogy az sem működik, hogy például az összes erdélyi táncrend mindenhol jelen legyen. Korábban is volt bizonyos egyensúlyozás, hogy például a kolozsvári táncházban olyan táncokat táncoltak, amelyeket a csíkszeredai táncházban nem, és fordítva. Persze, voltak közösen ismert táncrendek is, de ez egyfajta tudatos dolog volt, például, hogy a széki tánc mindenhol meggyökeresedett, mert a kezdettől ezek kötötték össze, hogy ebből valójában valamifajta mozgalom születhessen. Nem azért, mintha ez a mozgalom valami nagy dolgot akart volna, de így tudták a táncházak egymást támogatni és segíteni. Mert abban a korábbi, Kacsó András féle néptáncmozgalomban, az ötvenes, hatvanas években, mindenki a helyi, vagy az annak vélt táncokat, vagy a tanfolyamon tanult táncokat táncolta, és emiatt ők nem tudtak egymással sohasem együtt táncolni, egymással kommunikálni. Tehát a modernitásnak része az, és ez egyfajta globalizálódás, hogy a széki vagy a mezőségi táncot egy szombathelyi vagy egy csíkszeredai egyformán el tudja egy helyen táncolni. Tehát ezek még külön részproblémái ennek a kérdésnek. Én egyetértek Deák Gyuszival, hogy a táncházak rendezésének más módja eddig sem volt, azt kellene elérni, hogy minél jobban megszervezzék, akik meg tudják szervezni ezeket a táncházakat. De, amit én Leventének mondtam, az arra vonatkozott, hogy meg kellene keresni azokat a mechanizmusokat, amelyeken keresztül rá lehetne bírni egy, már valamennyire formálódó közösséget az önszerveződésre. Tehát, ha bejönnek egy városi táncházba egymástól teljesen különböző fiatalok, akik csak azért vannak együtt, mert az egyik innen, a másik meg onnan jött, de mondjuk egy fakultáson vannak az egyetemen, és akkor ebből kezd formálódni egy közösség, akkor egy adott pillanatban valahogy át kellene adni a közösség kezébe a „hatalmat”. Mert ha nem, akkor úgy lesz, mint a demokráciával, hogy majd azt mondjuk, hogy persze a nép még nem érett meg arra, hogy a hatalmat a kezébe tegyük, de én, a „jó” király majd addig vezetem az országot, amíg a nép felnő, de így a nép sosem fog felnőni, mert én mindig jobban tudom, mint ők...

Kostyák Attila: Hogy hogyan lehetne a táncháznak újabb virágzását elérni, persze oly módon, ahogyan az egykor nekünk fontos volt? Hát ez most már nem lehetséges. Mert az a fajta közösségi öntudat és egymásrataltság, ami miatt akkor

Erdélyszerte működött a táncház, az most már enyhülni kezd, és nyilván, talán ez lenne a táncház iránti közömbösség másik oka, mindenkit lefoglal a pénzhajszó. Én úgy gondolom, hogy a táncházak hanyatlásának megállítása összefügg az iskolák és óvodák beszerzésével működő gyerektáncházak létevel. Többnyire olyan szülők viszik ide gyerekeiket, akik ennek a kultúrának a befogadói, érzékenyek erre. Például, amikor gyerektáncházba muzsikálok, figyelem, hogy ki az a szülő, aki olyan gondolkodású, akinek fontos az, hogy az ő gyereke így tudjon szórakozni, ne csak a diszkóban, hanem valóban ismerje a hagyományos táncainknak alaplépéseit. Na most az, hogy harminc év után mi itt vagyunk, és erről beszélgetünk, nyilván egyfajta öröm, hogy megértük azt, hogy most már szabadon lehet táncházba járni, bárki vállalhatja identitását, és ezért nem fogják elvinni a Szekuritátéra kihallgatni, hogy miért játszott az, hogy „Erdélyország az én hazám”, meg mit tudom én. Ez egy nagyon nagy dolog! Persze, kérdés, hogy vajon tényleg a kényszerű egymásrautaltságban rejlik a táncház iránti igény vagy sem. És egyetértek Gyuszival, hogy valóban, ezt ma már meg kell szervezni. Annak idején az öreg Könczei (Ádám) volt az egyik lelke ennek, (Kallós) Zoli bácsi volt a másik, akik mindig minden táncházban ott voltak. Ma is előttem van, ahogyan Könczei Ádám lobogtatta az újságot, hogy „Kedves fiatalok!”, s akkor mindenki nézett jobbra meg balra, hogy vajon most megint mit akar? És valamit mindig próbált, valamilyen irányba mindig terelt. És Kallósnak a jelenléte ugyanúgy lényeges volt: ha valaki népzenei anyagok iránt érdeklődött, tőle mindig értékes útbaigazításokat kapott. Fontos volt, hogy ezek az emberek vezették, vagy „manipulálták”, ha úgy tetszik tudatalattijukban ezt az egész mozgalmat, aminek mi itt részesei voltunk, és örömmel csináltuk. Hogy hogyan lehet ezt ma tovább csinálni, ez persze nagy kérdés. Szerintem meg kell keresni azokat a gócpontokat, óvoda, iskola, ami köré ezt lehet szervezni. Ma már én más megoldást nem látok! Mert az, hogy meghirdetem, hogy lesz most egy táncház, mit tudom én mikor, milyen dátummal, s ha az nincs megszervezve, oda nem fognak elmenni. Millió egy dolgod van! Ha azt mondom, hogy lesznek ott olyanok, akikkel tényleg te már régen nem találkoztál, s milyen jó volna találkozni, akkor elmegyek. Talán. De nem biztos. A másik, hogy zenészek kellene, ez lényeges. Mert úgy kezdődött, hogy először muzsikáltunk. Akkor jött az, hogy jó-jó, hát ha már tudunk muzsikálni, akkor hadd lám, táncolni tudnak-e rá? Tudtak! És akkor utána bejöttek a székiek, akik látták, hogy hoppá, hát ezek ugyanazt húzzák, mint otthon a másik. Tehát zenész, zenész, zenész, zenész. Annak idején, amikor például Ádám bácsi meghalt, nem volt Kolozsváron prímás, csak én. Én kellett játsszak a temetésen, mert már akkor mindenki vagy katona volt, vagy elkerült Kolozsvárról. Úgyhogy ez is egy szomorú aktualitás, annak idején írtam egy tanulmányt arról, hogy hogyan kellene elkezdni a prímáskodást, ez már egy kicsit idejét múlta, már sokkal többen foglalkoznak ezzel. Viszont most is aktuális. Tehát itt Erdélyben, úgy ahogy mondta Pávai Pista, nincsen ilyenfajta iskola, és ezért ugyanazt az utat járja mindenki, hogy próbál amatőr és egyéni módon közeledni a népi muzsikáláshoz...

Bardocz Sándor: Hát szerintem vannak Kolozsváron zenészek, csak össze kell szedni őket, nem hiszem, hogy azon múlna a kolozsvári táncháznak a működése és

a léte, hogy nincsenek zenészek. Nem. Egyetértek Deák Gyuszival, hogy most már a táncházat valakinek meg kell szerveznie. Már alulról szerveződő táncházat nem lehet elképzelni, ilyen nincs. Az buli!

Pávai István: De falun ilyen volt!

Bardocz Sándor: Hát jó. De az most is van, hogy engem meghívnak egy buliba, azt mondják: „Te, volna egy születésnap, eljössztek muzsikálni?” És elmegyünk muzsikálni. De az buli! Tényleg, tehát azt hiszem, hogy a táncházat szervezni kell. És a megszólított jogán is, mert mondtátok, hogy a kolozsváriak nem beszélnek, például megkérném Csongort, hogy mondja el, milyen problémákkal küszködött akkor, amikor több éven keresztül szervezték a táncházat, itt, a Tranzit Házban. Mert volt olyan időszak is, amikor bejöttünk, muzsikáltunk egy órát, és egy óra tízperc után letettük a hangszert, azt mondtuk, hogy nem muzsikálunk többet, mert két ember lézengett a táncházban.

Könczei Csongor: Hát a helyzet a következő: a táncházhoz tényleg elsősorban egy zenekar kell. Mi akkor kezdtünk itt a Tranzit Házban táncházat szervezni 2000-ben, amikor lett egy megfelelő terem és kinevelődött egy olyan zenekar (akkor a Zurboló Zenekar, jelenleg a Tüske együttes), amelyik heti rendszerességgel tudott táncházat muzsikálni. Mert Bardocz Sanyiék itt vannak Kolozsváron, de elfoglalt emberek, ezért nem mindig tudnak eljönni. Tehát, amikor lett egy állandó zenekar, akkor lett rendszeres táncház, s amikor ez az állandó zenekar azt mondta ezelőtt két évvel, hogy most már nem állandó zenekar, akkor megszűnt itt a táncház. Ez ilyen egyszerű.

Székely Levente: Próbálkoztatok esetleg zeneiskolás gyerekeket verbuválni?

Könczei Csongor: Ugyanazokkal a problémákkal szembesülünk, mint a ti időtökben. Egyrészt a tanárok ezt a műfajt nem élvezik, sőt, tiltják is, mert rontja a technikát stb., másrészt a szülők közül mindenki azt hiszi, hogy legalább egy Paganini lesz a gyerekéből, tehát ne próbálkozzon hangszeres népzenevel! Amúgy pedig csak zeneiskolásokból alakult a már említett Tüske zenekar is, s alakul – immár harmadik nekifutásként – az a gyerekzenekarunk, amelyik most itt, lent a teremben gyerektáncházat muzsikál.

Székely Levente: És senki nem próbálkozott azzal, hogy népzeneiskolák?

Könczei Csongor: Mi például a Bogáncs és Zurboló együttesek mellett minden évben meghirdetjük, hogy szeretettel várjuk azokat, akik hangszeres népzenet szeretnének tanulni, muzsikálni, jöjjenek, de nemigen jelentkeznek. Az én tapasztalatom, legalábbis az általam toborzott zenekarok ezt mutatják, hogy általában azok kezdenek el népzenet játszani, akik valamiféleképpen családilag kapcsolódnak a táncházhoz, tehát régi táncházasok gyerekei.

Sinkó András: Én huszonöt éve dolgozom a marosvásárhelyi Zeneiskolában. Mivel nem létezik népzenei oktatás, ezért én a saját tanítványaimmal próbálkozom, első osztálytól szoktatom őket a népzeneire, s megpróbálok kicsi bandákat összeállítani. Van amikor megy, van amikor nem megy. A baj az, hogy én is egyedül vagyok. Úgyhogy tényleg meg kellene szervezni intézményesen a dolgot, mert különben...

(Művelődés, 2007/4. 9–12.)

Néhány gondolat a zagyvaság térnyerése ellen

Tájékozatlannak lenni ugyan nem egy jó állapot, de tájékozódással korrigálható. Az ambíció önmagában még nem érték, de adott helyzetekben igen pozitív emberi tulajdonság. Mint ahogy a nemes célok, eszmék iránti elfogultság is lehet egy ügy melletti feltétel nélküli kiállás természetes velejárója, ugyanakkor könnyen lehet az intolerancia melegágya. De amikor e tulajdonságok egyszerre jelentkeznek, sőt az ambiciózus tájékozatlanság elfogult véleményei írásban is teret nyernek, akkor bizony zagyvaságok születnek.

Folyó év februárjában az első erdélyi táncház indulásának harmincadik évfordulóját ünnepeltük a kolozsvári Tranzit Házban. Az esemény előtti nap, kora reggel csörög a telefon: olvastam-e, hogy mi jelent meg az egyik országos napilapunk hasábjain? Hogy nincs mit ünnepelni!¹²⁶ A felháborodott, amolyan osztálytalálkozóra érkező mindenkori kolozsvári táncházasok értetlenül, megrökönyödve kérdezték, hogy mi, s főleg ki? Provokáció? Nem. Elolvasva az inkriminált írást nyugodtan kijelenthetjük, hogy csak botorság, elfogult, részlelhajló zagyvaság. Szervezői minőségemben – nem akarván az ünnep jó hangulatát megzavarni – úgy döntöttem, döntöttünk, hogy nem reagálunk erre a cikkre, mert nem érdemes. (Csak megmosolyogtuk a szerző tudathasadásos helyzetét: annak ellenére, hogy azt írt, amit írt, hajnalig együtt ünnepelt velünk...) Arra sem reagáltam, amit később, összefoglaló tudósításként az esemény kerekasztal-beszélgetéséről közölt, mivel nyilvánvalóvá vált, hogy az ott elhangzottakból semmit, de semmit nem értett meg. És lehet-e vitatkozni tájékozatlan és ráadásul elfogult emberekkel? Lehet, de nem érdemes. Viszont, amikor a Művelődés márciusi számában közlésre bocsátottam az említett kerekasztal-beszélgetés rövidített és szerkesztett változatának első részét, meglepve (s kissé furcsállva) tapasztaltam, hogy a folyóirat szerkesztői is teret nyújtottak a szóban forgó szerző zagyvaságainak! (Stanik Bence: Évfordulós gondolatok. Művelődés, LX. évf., 3. szám, 2007: 30–31.) S mivel ez a zagyva már személyesen érinti mind az én, mind a mindenkori kolozsvári táncházszervezők munkáját, kénytelen-kelletlen vitába bocsátkozom, noha tudom, hogy hiába...

Van tehát egy fiatalember, aki jelenleg a kolozsvári egyetemen újságírást tanul, és emellett lelkes néptáncos és táncházas. E kettős minőségéből kifolyólag jogosultnak érzi magát, hogy néptáncos, táncházas témákban publikáljon. Hogy – finoman fogalmazva – igen hiányos, felületes a néptáncos, táncházas szakirodalmi ismerete, ez irányú szakmai felkészültsége? Hogy a jó sajtósra jellemző nyitottság és részletes dokumentálódás helyett részlelhajló megjegyzésekkel próbálja prekonceptióit igazolni? Ugyan már, támogatói ilyen kicsiségekre nem adnak, írjon, ha

126 Lásd Stanik Bence: *Nincs mit ünnepelni!* In: Új Magyar Szó, 2007. február 16.

lehet minél merészebbeket, mert így születik az ifjú titán, az „ezt is jól megmondta” szerző. (Igen, ez is egy lehetséges út, csak ennek az útnak a neve: dilettantizmus...) Nos, a fiatalember gondolatmenetét röviden a következőképpen összegezhethetnénk: mit ünnepeltek ezek az egybegyűlt mindenkori kolozsvári táncházasok, miért jöttek el (akár külföldről is) találkozni és mulatni, ha jelenleg Kolozsváron nem működik heti rendszerességgel táncház? Miért emlékeztünk és gondolkodtunk közösen, egy kerekasztal-beszélgetés keretében a kolozsvári táncház múltjáról, jelenéről és jövőjéről, ha „semmit sem kerültünk közelebb a kolozsvári táncház újraélesztéséhez, még elméleti szinten sem”? De mielőtt részletes szövegelemzésbe bocsátkoznánk, lássuk csak – egy kissé közelebbről – azt az elméleti szintet!

A hagyományos népi kultúrában a táncház a spontán tánckedvet szolgáló, kötetlen formájú közösségi táncalkalmat jelenti, s mint ilyen, a kulturális összetevőkön túl a falusi ifjúság közösségi önszerveződésének egyik megnyilvánulása. Kiemelném a „közösségi önszerveződés” fogalmát, hiszen a táncháznak ezt az alapvető sajátosságát a városi táncházak már nem tudták átmenteni, mint ahogyan erre a beszélgetést moderáló Pávai István is rámutatott: „Én azt látom fő problémának, hogy városban még sehol sem láttam olyan táncházat, ahol egy közösség megszervezze magának a táncházat. Tehát nincsenek ilyen »valós« közösségek, hanem csak virtuális vagy alkalmi közösségek jönnek létre” (lásd Művelődés, LX. évf., 3. szám, 2007: 28.). Magyarán: a falusi táncház a maga nemében egy alulról felfelé szerveződő tradicionális civil kezdeményezés volt, ezzel szemben a városi táncház működése mindig egy felülről szervező, a táncházat felvállaló háttérintézménytől (legyen az alapítvány, egyesület, néptáncgyűttes stb.) függ, azaz a hagyományos táncház egy zárt, mondhatni baráti, míg a városi táncház alkalmi közösségi szórakozás. S hogy ez mit jelent? Azt, hogy a városi táncház, amikor a tradicionális folklór alkotásait, elemeit, motívumait nem azok eredeti esztétikai-társadalmi kontextusában, hanem a folklorizmus mintapéldájaként funkcionálva, egy ahhoz képest idegen környezetben használja, akkor eleve nem tudja annak szerepkörét teljes mértékben átvenni. A városi táncház ezért szolgáltatói jelleggel is bír, ezért szervezése elsősorban a megfelelő infrastruktúra biztosítására irányul. És itt tisztázunk egy alapvető dolgot: Kolozsváron 2007 tavaszán az szervez táncházat, aki akar! (És aki tud.) Nem tiltja senki, semmi, így bárki magára vállalhatná annak felelősségét, hogy heti rendszerességgel táncházat rendezzen. Akár Stanik Bence is. Tényleg, miért nem szervez heti rendszerességgel az táncházat, aki legjobban hiányolja? Persze, egy jó táncházhoz megfelelő terem, muzsikusság és táncoktató szükségeltetik, hatékony szervező, plakát és reklám, technikai felszereltség stb., mindezekhez pedig pénz. Sok pénz. Persze, ehhez pályázni kell, támogatókat találni, zenészekkel, táncoktatókkal egyezkedni, meg plakátolni és takarítani, egyáltalán gürcölni, dolgozni, s nem széles hejehuja attitűddel közönségként beállítani, majd a partról bekiabálni...

De lássuk csak, hogy a fiatalember milyen konkrét problémákat észlel, azaz miket is ró a szervezők, valamint az ünnepelni érkező régi táncházasok számlájára vitriolos, személyeskedő cikkében (megjegyzem, hogy csak néhány, kizárólag

a kolozsvári táncházat érintő zagyvára reagálok!): „30 éves a kolozsvári táncház!” – hirdette a plakát büszkén és kissé elbizakodottan” – írja. Eltekintve attól a kis ferdítéstől, hogy a plakátunkon nem volt felkiáltójel (lásd mellékelve a plakátot), hogyan lehet büszke, s főleg elbizakodott egy megemlékezésre felhívó cím?! (Ezek szerint például a „125 éve született Bartók Béla” plakátcím mintha már beképzelt volna, nem? Hogy 125! Szégyellje magát, aki kitalálta!) S rögtön a következő aranyköpés: „Ugyanis, ha levonjuk a muzsika és táncház nélküli éveket, örülhetünk, ha egyáltalán eléri a katonakort.” Mármint a kolozsvári táncház. Most tekintsünk el attól az egyszerű logikai kapcsolattól, hogy muzsika nélkül nincs táncház, tehát a kettő egy, s számoljuk meg inkább azokat a fránya éveket: Kolozsváron 1977 februárjában indult az első erdélyi táncház, s erre az eseményre emlékeztük 2007 februárjában. Ez harminc év, akárhogy számoljuk. Igaz, voltak rövidebb-hosszabb szünetek, például, amikor az 1980-as évek második felében a kommunista hatalom fokozatosan ellehetetlenítette a táncházak működését. (De fű alatt akkor is továbbélt, lásd Bardocz Sándor: Táncház, illegalitásban. Művelődés, LV. évf., 2. szám, 2002: 9–10.) Az is igaz, hogy nem mindig működött heti rendszerességgel. De a harminc év története azt mutatja, hogy a különböző helyszínek és szervezők váltakozása ellenére mindig akadt, aki egy idő után a táncházat tovább szervezze. „A Tranzit Házban zajló ünnepség lényege a találkozás volt.” Helyénvaló megálapítás. Mégis szerzőnk gondolkodás nélkül rúg egyet a meghívott, hazalátogató vendégeinkbe: „Egyesek messze földről, a határon túlról jöttek haza erre a napra. Elénekeltek az »Erdélyország az én hazám, nem német, / Odavágyik az én szívem, míg élek«-et, hogy másnap beüljenek a Volkswagenbe és hazafurikázzanak Nürnbergbe, jobb esetben Budapestre.” Nos, igen, újabb kis ferdítés. A régi táncházas nemzedék tagjai közül sokan élnek külföldön, közülük néhányan – eleget téve a hívó szónak –, saját költségükön eljöttek emlékezni, találkozni. (És most megint ne azon rágódjunk, hogy vajon miért jobb Pesten mint Nürnbergben(?!), de megjegyzem, senki sem jött Nürnbergből...) A találkozó gálaműsorán Lengyel László (Türeai Laci, ahogyan a táncházasok ismerik, s aki most is Türebén lakik, márpedig tudtommal ez még egy erdélyi település) felkérte az egybegyűlteket, hogy közösen énekeljük el az idézett kalotaszegi hajnalit, aminek a nagyszámú közönség – sorában a néhány tucat külföldről hazalátogatóval – eleget tett. (És egyáltalán: miért baj, ha egy erdélyi, még ha külföldön is él, azt éneкли, hogy „Erdélyország az én hazám”?) Ugyanakkor szerzőnk „ordító hiányosságként” értelmezi, hogy „nincs olyan szervezetünk, amely a táncházakkal törődne”. Vajon 1977–1984 között (a párton és a szekun kívül) milyen szervezet törődött a heti rendszerességgel működő kolozsvári táncházzal? (Sőt, táncházakkal, mert egy időben párhuzamosan kettő is működött.) Meg egyáltalán: miért kellene szervezetbe tömöríteni a közösségi szórakozást? (A felvetett kérdés pontosítását lásd: A félreértés elkerülése végett... Művelődés, LIX. évf. 5. szám, 2006: 22–23.) És mielőtt anonim ürülékeket idézne („adtunk a sz*rnak egy pofont”), jó volna, ha a szerző felfogná, hogy egy kerekasztal-beszélgetés műfajilag kötetlen eszmecsere, s nem döntéshozó közgyűlést jelent, melynek gyakorlati eredménye a médiavisshang: például, amikor az ott

elhangzó fontosabb gondolatokat a Művelődés folyóirat a nagyközönség elé tárja. Szóval...

A következő zagyva már személyesen engem érint: „A Zurboló vezetőjét, Könczei Csongort nehezen vitte rá a lélek a megszólalásra, a régiiek unszolására kezdte fejtegetni, mi minden akadályozza őt a táncház megszervezésében. Hiába van terem, hiába van ott a Transzit Ház, nincs olyan zenész, aki rendszeresen ott lenne és végigmuzsikálná az estét – szóltak az érvek.” Hát igen. Én úgy gondolom, hogy az a jó szervezés, amikor nem a szervezőt „hallgatják, látják”, hanem a meghívottakat, így mi (értsd Zurboló) mindig arra törekszünk, hogy rendezvényeinken háttérben maradjunk. És ismét ferdtítés: én egy szóval sem mondtam, hogy valami akadályozna is a táncház szervezésében. (Meg hol van kőbe vésve, hogy a kolozsvári táncház szervezése a Zurboló kizárólagos feladata?) Egyszerűen kijelentettem, hogy állandó zenekar nélkül nincs táncház, s ez így van. Még akkor is, ha Bardocz Sándor és a Tarisznyás zenekar ingyen eljönne muzsikálni, amikor ráérnek. Csakhogy, mivel elfoglalt emberek, rendszeresen nem érnek rá. (Ezt, szemben a szerzővel, tapasztalatból állíthatom. És megjegyzem, hogy a Transzit Ház nem hiába van ott, ahol van, hiszen erre a legjobb példa maga az esemény...) De íme, hogy mennyire nem értette a fiatalember, hogy kiket hallgatott és miről is volt szó: „Az egész kerekasztalosdi idejének kétharmada a zenészkérdésről szólt, a »szükség van zenészekre« ismételtetésén mégsem jutottak túl a felek.” A február 17-én sorra kerülő „kerekasztalosdi” részvevőinek több mint kétharmada zenész volt. (Tehát nem „számos együttes vezető, folklorista” ült le beszélgetni, mint ahogyan azt tévesen többször is jegyzi a szöveg.) Ugyanis a városi táncházakat Kolozsváron is, mint nagyjából mindenhol, elsősorban zenészek kezdeményezték. (Ezt azért illene tudni, ha már a táncházakról írunk...) S ha összeülnek a zenészek megtárgyalni, hogy Erdélyben a táncházak legnagyobb gondja a zenészhány, a zenészutánpótlás képzése, akkor miről folyhatott volna a beszélgetés? Gondolom az időjárásról. Szóval.

Viszont a szerző pártosan elfogult, amikor arról ír, hogy „kik is azok a szereplők, akik táncházat szervezhetnének Kolozsváron. Adott három táncegyüttes: a Zurboló, a Szarkaláb és az Ördögtérge. (Adott négy, sőt több táncegyüttes is: a felsorolásból kimaradt Kolozsvár legrégebbi és legpatinásabb néptáncegyüttese, a Bogánacs, de említhetnénk a Báthory Gimnázium táncsoportját, vagy az Unitárius Kollégium Szamáca Néptáncsoportját is.) Meggyőződésem, hogy e három csapat összefogásából világraszóló táncház születhetne, de nem fog. Egyelőre nincs erre közös szándék és Pozsony Ferenc szolid megjegyzésében is ott lapul az igazság.” Igen, Pozsony Ferenc hozzászólásában a táncház működését és szervezését meghatározható személyközi kapcsolatok jelentőségére is felhívta az egybegyűltek figyelmét, de sajnos nem fejtette ki részletesen, hogy pontosan mire is gondolt, így fogódzót adott a következő zagyvának: személyi ellentétek miatt a felsorolt táncegyüttesek nem képesek egy közös táncházért összefogni! Elképesztő és felháborító! De vizsgáljuk csak közelebbről ezt a kérdést is: a táncegyüttesek a színpadi táncművészet közvetítői (vagy legalábbis azoknak kellene lenniük), tehát elsődleges céljuk nem a táncház szervezése. A táncház hagyományápoló közösségi szóra-

kozás, a néptáncgyüttes pedig hagyományápoló előadó-művészeti csoportosulás, s annak ellenére, hogy ugyanabból a hagyományos tánc kultúrából merítenek, két különböző műfajról van szó. A kerekasztal-beszélgetés pont ezzel a problémafelvétellel indult, idézem Pávait: „Én azt a témát vetném föl, hogy népi együttes kontra tánc ház, ami ugye ezelőtt harminc évvel arról szólt, hogy a színpadon balettoznak, mi pedig majd itt megmutatjuk a tánc házban, hogy hogyan kell igazándiból. Most pedig fordítva van: a népi együttesek tudják, hogy hogyan kell, és hogyha ráérnek, és ha éppen úgy van, akkor megmutatják nekünk, hogy hogyan is kell ezt csinálni” (lásd Művelődés, LX. évf., 3. szám, 2007: 27.) Magyarán: ezelőtt harminc évvel a vezényszó az volt, hogy „le a hagyományos néptáncot a színpadról”, most pedig a színpadi táncosoktól kéri számon, hogy miért nem szerveznek tánc házat! De ha már az említett együttesekről van szó: a kolozsvári Zurboló Táncgyüttes akkor vállalta fel a tánc ház szervezését, amikor az együttes mellett kinevelkedett egy olyan zenekar, a Zurboló Zenekar, amelyik heti rendszerességgel vállalta a muzsikát. (Az indulásról lásd A Zurboló Tánc ház – másfél év a huszonötből. Művelődés, LV. évf., 2. szám, 2002: 10–11.) Így sikerült 2000–2005 között 148 gyerektánc házat és 123 felnőtt tánc házat szerveznünk a Tranzit Házban. (Nem számolva a jelenleg is kéthavonta zajló Zurboló Tánc fórumok keretében tartandó tánc házaikat!) Amikor az állandó zenekarunk felbomlott, megszűnt a rendszeres Zurboló Tánc ház. A Szarkaláb Néptáncgyüttes 2006 ősze óta havonta szervezi a Heltai Tánc házat. Az Ördögtérge Néptáncgyüttes még nem szervezett rendszeres tánc házat. S akkor bújjon ki a szög a zsákból! Kritikus szerzőnk a nemes célokért aggódó objektív újságíró szerepkörében tetszelegve elfelejti közölni a tisztelt olvasókkal, hogy bizony ő is érintett, a felsorolt táncgyüttesek közül az egyiknek tagja. (Puff neked, sajtóetika!) Na, vajon melyiknek? Hogy a bagolynak a nagyfüle! (Megjegyzem, hogy aki nem képes tánc házat szervezni, az a maga tehetetlenségét ne másokon kérje számon, amolyan fogjuk meg és vigyétek stílusban...) És gondolom, hogy így már világos, miért „visszatetsző magyarázkodás” egy általunk szervezett kerekasztal-beszélgetés, miért „csak az oktató hiányzik” a Szarkaláb által szervezett tánc házból (hoppá! csak nem a Szarkaláb vezetőjének tánc oktatói minőségét vonja kétségbe?), és hogy miért „adhatná mondjuk az Ördögtérge” a tánc tanárt... Hogy az a személyi konfliktus rúgja meg!

Szóval! Ha az ember tájékozatlan, akkor dokumentálódik. (Ez hatványozottan érvényes akkor, ha valaki újságírónak tanul!) Ha valamit szeretne, akkor először tesz érte, s csak utána szövegel. De ha valaki részrehajló, s ráadásul rosszindulat vezérli, akkor bizony nagy zagyvák születnek, s ezek ellen a mindenkori kolozsvári tánc ház nevében erélyesen fellépünk, együttal kikérjük magunknak!

Köncei Csongor

(Művelődés, 2007/4. 13–15.)

Táncórák, kezdőknek is

Hétvégén kezdődik el a néptánc táborok főidénye

Nyáron sehol nincs tánc ház, már ami a heti rendszerességű táncalkalmakat illeti – a néptánc kedvelők számára mégis ilyenkor a legnagyobb a kínálat. A hétvégén kezdődik el a tánc táborok főidénye, amely augusztus közepe táján ér véget.

Az újoncok a bőség zavarával küszködnek, hiszen nagyon sok tábor közül lehet válogatni, a haladó néptánc tábor-látogatók pedig általában ugyanoda térnek vissza minden évben, illetve benéznek több helyre is. Az erdélyi tánc táborokban talán több az erdélyi vándor, mármint aki csak néhány napot tölt egy-egy helyen. Ismerősebb a terep számukra, és sokukat már nem is a táborban megtanulható táncok vonzzák, hanem az esti bulik, a társaság, amellyel minden nagyobb tánc ház eseményen össze lehet találkozni. Talán ezért tűnhet első pillantásra úgy, hogy a legtöbb táborban – legalábbis a napközbeni tevékenységeken – inkább csak külföldiek vannak. Zömükben magyarországiak, de Európa más országának lakói, sőt tengerentúliak is szép számmal érkeznek nyaranta Erdély különböző településeire. Nemcsak táncot tanulni, hiszen a kínálatban mindig szerepel az énektanulás is, és csaknem mindenütt van hangszeres oktatás, kézműves-foglalkozás. A programot néprajzi tárgyú előadások, valamint a településhez kötődő jellegzetességek bemutatása egészíti ki. A legidősebb és egyben a legnagyobb létszámmal működő tábor a kalotaszentkirályi, ahová nyugat-európaiak is rendszeresen visszajárnak, és amelynek legnagyobb érdeme, hogy több mint száz helybeli, környékbeli gyereknek biztosítanak ingyenes oktatást a szervezők. Régi tábor a választói „nagy tábor” is, itt is évente több százan fordulnak meg, valamint a gyimesi, amelyet 1992-ben rendeztek meg először a Hargita együttes munkatársai és barátai, azonban a helyi önkormányzattal kialakult nézeteltérések miatt 1999–2004 között a magyarországi Sára Ferenc irányította a rendezvényt. 2005-től újra a tábor kezdeményezői szervezik a táborot, és csak innen „számolnak tovább”, így a címben csak a XI-es szám szerepel.

A több száz fővel működő táborokénál családiasabb hangulatot ígérnek a kisebbek, így a vasárnap kezdődő, a szó szoros értelmében „családi” tábor a mezőségi Válaszúton. A Kallós Zoltán Alapítvány táborába szülőket és gyermekeket várnak, nemcsak táncot tanulni, hanem többféle kézművességet is – többek közt agyagozást, szövést, fafaragást, gyöngyfűzést. Németh Ildikó szervező szerint az egyhetes rendezvény valószínűleg már jövőre kibővül, akkorra sikerül több munkahelyszínt kialakítani a kézműves-foglalkozások oktatásához. A szálláshelyek tekintetében már most sokkal jobbak a körülmények, hiszen márciusban avatták fel a Kallós-kúria udvarán a szórványkollégium új épületét. Vasárnap kezdődik a háromszéki Kommandó cigányfolklor-tábora is, a Háromszék Táncegyüttes szervezésében. Az „égig érő tábor tüzről” és a fergetes bulikról elhíresült tábor visszatérő vendége Papp István Gázsa és zenekara. Ezen a napon kezdődik a magyarlapádi tánc tábor, a Fehér megyei faluban immár három generációval képviselteti magát a nyolcvanas évektől zenélő

Piros Pántlikás zenekar, és ahol a Küküllő mente magyar, román és cigány táncával egyaránt megismerkedhetnek a látogatók – illetve ahol olyan érdekes nevű népi játékokat lehet megtanulni, mint a gulya, a picke és a kamfer. Egzotikus kiegészítő programokkal kecsegtet az egy nappal korábban, szombaton kezdődő szépkenyerűszentmártoni tábor, a mezőségi falu vendégei lovagolni is tanulhatnak, és a sajtőkészítést is kipróbálhatják. A jövő hét végi záróünnepséget a falunapok keretében tartják, helybeli és környékbeli hagyományőrzők és táncsoportok részvételével. A táncévszázadot is egyébként minden évben faluünnep zárta, azonban a széki tánc tábor utolsó napja ezúttal nem esik egybe a község legnagyobb ünnepével, a Bertalan-nappal.

Ajánló minden hétre

Július 21–30.:

Ifjúsági és felnőtt-tábor, Szépkenyerűszentmárton – mezőségi táncok

Július 22–29.:

X. Maros, Kis-Küküllő Menti Népzene és Néptánc tábor, Magyarlapád – magyar lapádi, magyarózdai, kis-küküllő-menti magyar, román, cigány táncok

IX. Cigányfolklor-tábor, Kommandó – őrkői és szászcsávási táncok

Kézműves-, népzene- és néptánc tábor családok számára, Válaszút – mezőségi táncok

Július 29 – augusztus 5.:

XI. Vajdaszentiványi tánc- és zenei tábor – vajdaszentiványi, marossárpataki, mezőpaniti, mezőmadarasi, körtefái táncok

XI. Lábad ide, ne oda – szatmári néptánc tábor, Mezőpetri – szatmári és szilágyi táncok

Külsőrekecsini faluhét – moldvai csángó táncok

XVII. Nemzetközi kalotaszegi népzene- és néptánc tábor, Kalotaszentkirály – kalotaszegi táncok

Július 30 – augusztus 4.:

Margittai tábor – dél-alföldi táncok

Augusztus 5–12.:

XVI. Nemzetközi mezőségi népzene- és néptánc tábor felnőttek számára, Válaszút – mezőségi táncok, népdalok

IV. Népzene- és Néptánc tábor, Szászcsávás – vízmelléki táncok

Augusztus 6–10.:

Széki gyermeknéptánc tábor – széki táncok

Augusztus 7–11.:

II. Buzai tábor – mezőségi táncok

Augusztus 13–18.:

VIII. Széki Napok – széki és ördögösfüzesi táncok

Élesdi tábor – gyimesi táncok

Rostás-Péter Emese
(Krónika, 2007. július 20.)

Harminc éves az Erdélyi Táncház

Az erdélyi táncház 30. születésnapját ünnepeljük szeptember 29-én Csíkszeredában, a régi Kalákák mintájára. Szeretnénk, ha mindenki, aki 1977 és 2007 között táncházzal szervezett-alapított, táncot-éneket tanított, muzsikált, táncolt, vagy csak egyszerűen táncházközeli volt, ott lenne Csíkszeredában ezen az ünnepen.

Valahány erdélyi táncházmuzeikus él itthon vagy kül földön mindüket szeretettel várjuk. Táncházas és táncház közeli képzőművészeket-fotósokat kértünk fel egy közös kiállításra. Kézműveseink mutatkoznak be. Táncházas lelkészeket szólítottunk meg és ünnepelni várjuk őket Csíkszeredába. Feltérképeztük azokat a városokat-településeket, ahol táncház volt /van / lehetett az idők folyamán. Segítséget kértünk régiektől-újaktól.

Mindenki, akit megszólítottunk ez ügyben, első szóra, szeretettel és igaz lélekkel segített abban, hogy lehetőleg valamennyiüket elérjen hívó szavunk.

A táncház születésnap csak ürügy a találkozásra. A táncház az a hely, ahol muzsikálnak. Ahol táncolni, énekelni, beszélgetni lehet.

Panek Kati

(Szabadság, 2007/225. 2. – 2007. szeptember 26., szerda)

30 éves a kolozsvári táncház – Tranzit Ház, 2007. február 17.

„Harmincéves születésnapját ünnepelte az erdélyi táncházmozgalom a hét végén Csíkszeredában. A hetvenes évekbeli indulás Kolozsvárhoz kötődik, aztán a hagyományos népzene és néptánc gyorsan elterjedt Erdély városaiban. Régiek és újak, idősebbek és fiatalok: minden táncázás nemzedék megérkezett a hét végén Csíkszeredába, hogy az erdélyi táncház harmincadik születésnapját ünnepelje. Péntektől vasárnap hajnalig a betervezett programok mellett spontán táncházakban, együtténeklésekben találtak egymásra régi és újabb ismerősök, barátok. Számukra a táncház egyszerre jelentette – jelenti – a megtartó közösséget, a gyökereket és a szórakozást. [...]

A Barozda együttes harmincadik születésnap koncertjén Simó József nagybőgős múltidéző beszélgetésbe elegyedett a neves meghívottakkal, köztük a nagy mesterrel, Kallós Zoltánnal. A mintegy tizenhatezer dallamot felgyűjtő néprajztudós most sem szalasztotta el az alkalmat, hogy a népdalok egyetemességére emlékeztessen. „A népdal nem múzeumba való kacat, ma is mindenki megtalálhatja benne magát, mert az életről, a szerelemről vagy épp az elválásról szól. Kötelességünk megőrizni és átadni a következő nemzedékeknek” – mondta a Balladák könyve szerzője. [...]

Pávai István a Barozda alapítója lapunknak elmondta, ma is van létjogosultságuk a városi táncházaknak. A budapesti Hagyományok Háza folklórdokumentációs központjának csíki származású vezetője úgy véli, a város a szellemi termékekből mindig azt importált magának, amit akart. Néhányan akkoriban úgy gondolták, a vidéki táncházak lassú kihalása miatt városban próbálják meggyökereztetni a műfajt. A vidék éppen a város mintáját követve kezdett felhagyni hagyományaival, ezt a folyamatot fordították meg a városi táncházmozgalmak: a vidéki fiatalok a városiak mintájára kezdtek el táncházakat alapítani.

„Most ünnepeltük először az erdélyi táncházat, ez nem történt meg sem húszéves születésnapján, sem korábban” – mondta el lapunknak Deák Gyula, a szervezés másik alapembere. „Volt táncház Kolozsváron, Temesváron, Besztercén, Csíkszeredában, de Jászvásáron és Bukarestben is. Mindegyikről próbáltunk megemlékezni most” – tette hozzá a Romániai Magyar Néptánc Egyesület elnöke a szombat esti gálaműsor után.

A fellépők sorát ördöngösfüzesi, visai idős táncosok nyitották meg, majd széki és Küküllő menti adatközlők foglalták el a csíkszeredai új sportcsarnok küzdőterét. Felváltva más fellépőkkel a táncház aranygenerációja: az alapítók álltak fel egy széki pár erejéig, majd a középemzedék és a legifjabbak táncoltak mezőségit és kalotaszegit. A kivetítő segítségével egyik régi Kaláka-adásból idéztek fel, a felvételen Panek Kati színésznő leányként énekelt magyarózdai népdalokat, aki mai táncázások szerint a találkozót megelőző szervezés motorja és lelke volt egész személyben.¹²⁷

(Új Magyar Szó, 2007. október 1.)

127 Részletek Horváth István és Stanik Bence *Három táncos évtized* című, a 2007. szeptember 29-én Csíkszeredában megrendezett 30 éves az erdélyi táncház évfordulós rendezvény beszámolójából.

„Azoknak a táncházkedvelőknek, akik hosszúnak érezték a várakozást a multság kezdetéig, már reggel tíz órától párhuzamos termekben filmvetítés kezdődött a Városi Művelődési Házban. A Hunyadi László Kamarateremben a Román Televízió magyar adásának archívumából válogattak táncházról és adatközlőkről szóló filmeket, a művelődési ház előcsarnokában pedig a Duna Televízió által készített, az erdélyi táncház kultúrköréből epizódokat felsorakoztató filmeket vetítettek. A maratoni filmvetítés közös programmal zárult, melyen jelen voltak a Román Televízió magyar adásának volt és jelenlegi munkatársai: Simonffy Katalin, a Kaláka című műsor szerkesztője, Csáky Zoltán szerkesztő, Bodor Pál író, újságíró, a magyar nyelvű adás volt főszerkesztője és Pávai István, a műsor szaktanácsadója. Ebben a fél órában a táncházmozgalom huszadik évfordulója alkalmából készült riportfilmet nézhettek meg az érdeklődők. A meghívottak személyes élményeket meséltek el a Kaláka című műsor és a táncházmozgalom szorosan egymásra épülő kapcsolatáról. Felemlegették a kommunista pártidiktatúra nehéz éveit, azokat harcokat, melyeket megvívni kényszerültek az akkori államhatalmi elnyomással. [...]

Deák Gyula, a Romániai Magyar Néptáncszövetség elnöke, egyben a rendezvény egyik szervezője lapunk kérdésére elmondta, hogy eredetileg Kolozsváron akarták megszervezni a rendezvényt, de ilyen nagyméretű, egész Erdélyt átfogó rendezvénysorozat lebonyolítását nem vállalhatták a kolozsváriak. Ezért Csíkszeredára esett a választás mint régi táncházmozgalmi helyszínre, amelynek fontosságát a Barozda, az erdélyi táncházmozgalom életre keltesében meghatározó szerepet vállaló együttes itteni, három évtizedes működése is aláhúzza. Deák Gyula elmondta, számára a hajdanvolt és a mai táncház között nincs különbség, inkább periodikus hullámvölgyeket fedezhetünk fel a táncház életében. Példaként megemlítette, hogy Sepsiszentgyörgyön 2000 körül volt egy enyhe hanyatlás, de nemsokára újra megszaporodott a táncházba járók száma. Sok városi fiatal választja most is a szórakozásnak, kikapcsolódásnak ezt a formáját.¹²⁸

(Krónika, 2007. október 1.)

„Vasárnap este hozott nyilvánosságra szekus-blogjában Könczei Csilla 18 jelentést, melyek az édesapja, Könczei Ádám által Erdélyben elsőként kezdeményezett ún. táncházmozgalomról szólnak. Az 1977 és 1982 között kelt jelentések egyik különlegessége – ha ebben a kontextusban lehet így fogalmazni – hogy szerzőjük nem tessék-lássék módon, kényszeredetten jelent. Nem néhány soros, elnagyolt, kevésbé kompromittáló beszámoló ezek, nincs bennük üresjárat, ilyen-olyan mellékes körülmény: az első sortól az utolsóig terhelő kijelentéseket tartalmaznak Könczei Ádámmal és a táncházásokra nézve. A Korunk kolozsvári szerkesztőségében dolgozó Könczei Ádámmal szemlátomást közeli viszonyban levő, „Bíró Ferenc” álnévű besúgó – azon túl, amit Könczei „magától” elmond neki – nem állt visszakérdezni, esetenként utánajárni olyan dolgoknak, melyek elsőre nem érthetőek számára.

Letisztult, lényegretörő stílusával, szorgalmával sikerül kivívnia a tiszték elismerését: több szövegét felküldik a szeku országos szintű központi hivatalába illetve a párthoz, néhány jelentése bekerült az állambiztonsági szerv belső

128 Részletek Bartos Ágnes *Három év tokkal, vonóval* című írásából.

hírlevelébe. Végül a legnagyobb elismerés: egy magasrangú tiszt az egyik jelentésre írt széljegyzetben megjegyzi: *A jelentés jó! A forrás jó lehetőségekkel bír. Használják fel fokozottabban.*¹²⁹

(Transindex, 2007. október 4. – <http://itthon.transindex.ro/?cikk=6143>)

A titokzatos kultúrbesúgó. „Bíró Ferenc” sorozatosan jelentett az erdélyi táncházmozgalomról

Élénk találgatás tárgyát képezi, ki lehetett az a „Bíró Ferenc” fedőnevű besúgó, aki éveken át rendszeresen tájékoztatta a kommunista titkosrendőrséget, a Szekuritátét az erdélyi táncházmozgalomról és az annak létrejöttét kezdeményező kolozsvári Kőnczei családról. Az ügy azt követően került az érdeklődés középpontjába, hogy Kőnczei Csilla kolozsvári antropológus, néprajzkutató és egyetemi oktató világhálós blogján részleteket közölt az egyebek mellett a táncházmozgalmat éveken át lelkesen és rendszeresen támogató édesapja, néhai Kőnczei Ádám megfigyelési iratcsomójából.

A dokumentumok szerint az 17 012-es számú, „Bíró Ferenc” fedőnevű ügynök 1977 és 1982 között 18 jelentést írt Kőnczei Ádámról. Ezek közül tíz teljes terjedelmében a táncházról szól, illetve érinti a témát. Kőnczei Csilla szerint még nem világos, hogy „Bíró Ferenc” mennyi ideig dolgozott a titkosrendőrségnek, a besúgóí jelentések alapján viszont arra lehet következtetni, hogy polgári foglalkozására nézve a Román Televízió magyar adásának munkatársa volt az 1970–80-as években. „A jelentések tárgyát képező találkozások többnyire valamilyen filmezés kapcsán vagy ürügyén jöttek létre, a táncházon kívül a leggyakrabban pedig az RTV magyar adása körül forog a szó. Egyébként »B.F.« jelentéseiben beszámol néhány olyan riportról, amelyeket a magyar adás számára forgatott” – közli világhálós naplójában Kőnczei Csilla.

Jelentések a „frontról”

Kőnczei Csilla blogja szerint 1977 tavaszán „Bíró Ferenc” egyik jelentése nyomán utasítást kapott tartótisztjától, Gavril Neciu szekus hadnagytól, hogy keresse fel Kőnczei Ádámot, és érdeklődjön arról, „miként filmezhetne le egy ilyen [tánc-ház] találkozást azért, hogy pontosabb képet alkothasson ezekről a találkozásokról”. „Bíró Ferenc” máskor olyan utasítást kapott, hogy filmezés ürügyén keresse fel Kőnczei Ádámot a Korunk szerkesztőségében, hogy újabb részleteket tudjon meg arról, mi foglalkoztatja mostanában. A Kőnczei Ádám-dosszié szerint „Bíró Ferenc”

129 Részlet Sipos Zoltán *Ki jelentett a táncházmozgalomról?* című írásából.

saját filmkészítői tevékenységéről is beszámolt: a táncházas filmezések mellett az 1979 szeptemberében a Korunkról készített riportját, az 1979 novemberében a RKP XII. kongresszusára készített anyagát és az 1982. júniusi, a dési kulturális életről Csépp Sándorral közösen forgatott filmjét említette jelentéseiben. „Bíró Ferenc” arról számolt be a Szekunak, hogy az RKP XII. kongresszusára készített filmes anyagára Könczei Ádám úgy reagált: „Azok a magyarok renegátok, akik a mikrofon és a filmezőgép előtt pozitív dolgokat mondanak az RKP kongresszusáról és arról, hogy hogyan van megoldva a magyar nemzetiség kérdése”.

A dési forgatás kapcsán „Bíró Ferenc” azt jelentette a Szekunak, hogy amikor „az RTV magyar adása számára riportot készített a dési magyar nemzetiség kulturális-művészeti életéről nevezett _____ vel”, Könczei Ádám kifakadt: „Szégyen, hogy milyen a Román Televízió magyar nyelvű adásának színvonala. Az ottani embereknek nincs felelősségérzetük a magyar lakosokkal szemben, csúfolkodnak velük, hogy ilyen programot sugároznak. Egyébként ordináre disznóságnak tartom azt, hogy nincs egy hosszabb heti műsor, hiszen milliányi magyar előfizető van, akik a tv-nek illetéket fizetnek. [A magyar lakosság] többet érdemelne, mint heti 3 óra adást, több rádióközvetítést, mint amennyi aktuálisan van, és nemcsak egynéhány sajtóorgánomot. A számukhoz mérten ötször több jogot érdemelnének. [...] Mindaz, amit jelenleg a magyar nemzetiségnek nyújtanak, csak kirakat, és nem elégíti ki a magyar lakosság valódi szellemi igényeit.”

„Bíró Ferenc” táncházas jelentései arról tájékoztatták a Szekut, hogy Könczei Ádám bírálja a táncházmozgalmat nem támogató RTV magyar adását. „Bíró Ferenc” arról is jelentett 1977 márciusában, hogy Könczeiéknel „apa és fia otthon tanulják a széki táncokat (a tömbház negyedik emeletén). Ezt a táncházat a tavasszal, nyáron szeretnék beindítani, a lehetőségek függvényében. Addig patrónust keresnek maguknak”, s hogy „Könczei Ádám elmesélte a forrásnak, hogy a kör nem talál patrónust és minden lépésnél nehézségekbe ütközik, mind a szervezés, mind a helyiség kérdésében”.

A továbbiak során „Bíró Ferenc” részletesen beszámolt a táncházmozgalom alakulásáról, arról, hogy a kolozsvári mellett Csíkszeredában és Marosvásárhelyen is alakult egy-egy csoport, illetve újabb táncházzenekarok jöttek létre. Ezek voltak a kolozsvári Ördögcsékér, a Bodzafa, a csíkszeredai Barozda és a marosvásárhelyi Regősök. „Bíró Ferenc” arról is jelentést tett, hogy 1981. november 22-én Székelyudvarhelyen a helyi KISZ-szervek és az Ifjómunkás című országos hetilap patronátusa alatt nagy táncház-kaláka volt, amelyen az egész országból összeseregő magyar nemzetiségű fiatalok vettek részt, és néhány tucat magyarországi turista is jelen volt. „Bíró Ferencnek” a Könczei Ádám és fia, Árpád megfigyelése mellett arról kellett jelentenie, hogy kik járnak táncházba, hol és milyen program szerint folynak a tevékenységek, mi történik az összejöveteleken, és miről beszélgetnek az emberek, vannak-e nacionalista megnyilvánulásaik, énekelnek-e nacionalista énekeket, járnak-e a táncházba külföldiek, és ha igen, kik.

Könczei Csilla szerint a filmezés sikeresen elfedte „B. F.” háttér munkáját, a jelentéseket pedig a szekustisztek pozitívan értékelték, hiszen ezek közül többet felküldtek a Szeku országos központi hivatalába.

Kicsoda „Bíró Ferenc”?

A Krónika érdeklődésére sem Könczei Csilla, sem televíziós munkatársak nem bocsátottak jóslatokba „Bíró Ferenc” személyazonosságáról, bár valamennyien gyanították, hogy az illető kolozsvári tévés. Csép Sándor lapunknak azt mondta: a dési, illetve más forgatások emlékeit őrző fényképeket kellene előkutatnia ahhoz, hogy felidézze, kik voltak a csapatban. „Az akkor Désen lelkész Tótkés László támogatására mentünk ki forgatni az RTV magyar adásának akkori főszerkesztője, Bodor Pál indítványozására. Nem emlékszem, kik voltak a csapatban, de különben is sok operatőrrel dolgoztunk a kiszállások során” – mondta lapunknak Csép. Hasonlóképpen nyilatkozott Simonffy Katalin televíziós szerkesztő is. A Kaláka néptáncmozgalm egyik rendszeres résztvevője és támogatója szerint az emlékek alapján nem lehet egyértelműen bizonyítani, hogy ki lehetett a „Bíró Ferenc” fedőnevű besúgó.

Könczei Csilla lapunkkal közölte: csak a Szekuritáté Irattárát Vizsgáló Országos Bizottság (CNSAS) írásos bizonyítéka alapján jelentheti ki egyértelműen, kicsoda „Bíró Ferenc”. Hozzátette: már kérte az édesapja, valamint a saját dossziéjában szereplő álneves besúgók nevének felfedését, a CNSAS válasza birtokában nyilvánossá teszi a több mint harminc informátor személyi kilétét.

[...]

Benkő Levente

(Krónika, 2007. október 5.)

A HELTAI ALAPÍTVÁNY ÉS A SZARKALÁB NÉPTÁNCEGYÜTTES október 9-én, kedden, 21.00 órától tartja az Évadnyitó Heltai Táncházat. Közreműködik a szamosújvári Sóvirág Zenekar. Helyszín: a Heltai Alapítvány székhelye (Clinicilor/Mikó u. 18). A táncházzal élő népzene a Heltai folk-kocsmában. (Szabadság, 2007/235. 2. – 2007. október 8., hétfő)

„Ma este 7 órától a 10 éves a Transzit Ház (1997–2007) program keretében a Transzit Ház táncarchívumát feldolgozó DVD-t mutatják be, majd a Zurboló Együttes fellépése, illetve videóvetítés következik, koncert és táncházzal zárja az estet, Florin Codoba, Laurențiu Codoba, Náci Mácsingó, Ștefan Moldovan, Remus Radák és Mircea Kovács meghívott zenészek részvételével.”¹³⁰
(Szabadság, 2007/238. 2. – 2007. október 11., csütörtök)

¹³⁰ Részlet Farkas Imola *Multikulturális, többnyelvű tér: Transzit Ház* című írásából.

„Harminc évvel a történetek után felmentést nem kérhetek, a történetek erkölcsei súlyát magam viselem” – áll abban a vallomásban, amelyben Xantus Gábor operatőr-rendező elismeri, a pártállami diktatúra idején rendszeresen jelentéseket írt a televíziós munkájáról, azokról a személyekről, akikkel kapcsolatba került, közöttük Könczei Ádámról, az erdélyi táncházmozgalom elindítójáról is. A nyilatkozatot maga Xantus Gábor juttatta el a Krónika szerkesztőségébe.¹³¹

(Krónika, 2007. október 11.)

HELTAI TÁNCHÁZAT szervez a Heltai Alapítvány és a Szarkaláb Néptánc-együttes október 23-án, kedden este 9 órától egészen hajnalig. Közreműködik a szamosújvári Sóvirág zenekar és a türei-mérai Csűrös banda. Helyszín: a Heltai Alapítvány székhelye, Mikó/Clinicilor utca 18.

(Szabadság, 2007/247. 2. – 2007. október 22., hétfő)

„Xantus Gábor rendező-operatőr és Bíró Ferenc fedőnevű ügynök írásának összevetését kérte Könczei Csilla a Szekuritáté Irattárát Tanulmányozó Bizottságtól (CNSAS). Csendes László CNSAS-elnök szerint magánszemély még nem küldött grafológiai elemzés elkészítésére vonatkozó kérvényt a testülethez, ezért ez a döntés precedens értékű lesz. Xantus jelezte: amint megtörténik az általa kért átvilágítása, az adatok ismeretében tájékoztatja a közvéleményt.”¹³²

(Szabadság, 2007/249. 1., 5. – 2007. október 24., szerda)

A KALLÓS ZOLTÁN ALAPÍTVÁNY, MEGALAKULÁSÁNAK 15. ÉVFORDULÓJÁN új, a magyar kultúrát szolgálni hivatott termet avat a Párizs utca 17. szám alatt október 30-án, kedden. Délután 5 órától Tálás Ágnes és Kiss Zsolt várja Táncházba a gyerekeket, este 7 órától a fiatalokat, illetve az „öreg” tánc-házásokat látják szívesen a szervezők. Muzsikál a Tarisznyás, a Sóvirág és a Csűrös zenekar. Táncot Both Józseftől és Both Zsuzsától lehet tanulni, éneket Kallós Zoltántól és Sántha Emőkétől.

(Szabadság, 2007/252. 2. – 2007. október 27., szombat)

---

131 Részlet Gazda Árpád *Vállalt jelentések* című írásából.

132 Részlet Borbély Tamás *Könczei grafológiai vizsgálatot kért* című írásából.

„Új táncos hely Kolozsváron

A szamosújvári Sóvirág, a helyi Tarisznás, a kalotaszegi Csűrös és a székelykeresztúri Cikász zenekar húzza ma a talpalávalót az új kolozsvári táncházban, a Párizs utca 17. szám alatt. Németh Ildikó, a Kallós-alapítvány ügyvezető titkára lapunknak elmondta, a zenekarokra továbbra is számítanak, ők fognak felváltva zenélni az év többi részében is – időnként más meghívottakkal kiegészítve. A táncházakat a jövő héttől csütörtökönként tartják, ezen a héten viszont a mindenszentek napja miatt rendezik meg előbb. A csütörtöki estek házigazdája a Both házaspár – József és Zsuzsa – lesz, ők tanítanak a ma esti felnőtt táncházban is, a 17 órakor kezdődő gyerektáncházba pedig Kiss Zsolt és Tálás Ágnes várja az aprónépet. Népdalokat Kallós Zoltántól és Sántha Emókéától tanulhatnak az érdeklődők.

A tervek szerint az új kolozsvári táncház a helyi hagyományokhoz igazodna, itt többnyire „az utolsó villamosig” tart a mulatság. Heti rendszerességgel egyébként legutóbb, 2004-ig a Zurboló-táncházak működtek a városban, majd két év teljes szünet után a Heltai Gáspár Könyvtári Alapítványnál kezdtek el – havonta egyszer – táncházat tartani. Pillich Balázs szervező szerint időntől kéthetente, keddenként rendeznék meg a hajnalig tartó, éjszaka 1-ig tanítást is biztosító táncmulatságokat. Bár tavaly főként a műfaj régi kedvelőinek találkahelyeként működött a rendezvénysorozat, most ősszel mintegy ötven kezdő is érdeklődött iránta – fejtette ki Pillich.¹³³ (Krónika, 2007. október 30.)

HALASZTHATATLAN MUNKÁLATOK miatt elmarad november 8-án a Kallós Zoltán Alapítvány által szervezett gyermek- és felnőtt táncház.¹³⁴ (Szabadság, 2007/260. 2. – 2007. november 6., kedd)

A HELTAI ALAPÍTVÁNY ÉS A SZARKALÁB NÉPTÁNCGYÜTTES szervezésében november 13-án, kedden, 21 órától hajnalig Heltai Táncház. Közreműködik a nagyváradi Kicsi és bandája és a moldvai népzenei játszó Serege zenekar. Helyszín: a Heltai Alapítvány székhelye (Clinicilor/Mikó u. 18). A táncház alatt élő népzene a Heltai folk-kocsmában. (Szabadság, 2007/265. 2. – 2007. november 12., hétfő)

MEZŐSÉGI BÁLT szervez november 27-én, kedden adatközlő táncosok és zenészek részvételével a Kallós Zoltán Alapítvány a Párizs utca 17-es szám alatti pincében, este 7 órától. A mulatságban lesz tánc- és népdaloktatás Both Zsuzsa, Both József, Kallós Zoltán és Sántha Emóke irányításával. Muzsikál a Palatkai zenekar és mások.

---

133 Részlet a többszerzős *Táncalkalmak hétköznapiakra* című összeállításból, amelyben a kolozsvári tudósítást valószínűleg Rostás-Péter Emese írta.

134 A hirdetés megismétlődik a Szabadság november 7-i, szerdai lapszámában is.

RENDSZERES KOLOZSVÁRI GYEREKTÁNCCHÁZ indul november 15-től, csütörtöktől a Párizs utca 17-es szám alatti pincehelyiségben, a Kallós Zoltán Alapítvány és az Evangélikus Egyház Diakónia Lutherána Alapítvány közös szervezésében. Oktatók Both Zsuzsa és Both Jocó, muzsikál a Serege zenekar. Ezentúl hetente csütörtökön délután 5 órától várják szeretettel a gyerekeket. (Szabadság, 2007/267. 2. – 2007. november 14., szerda)

„A gyerekeknek színes programokkal kedveskednek a szervezők: lesz nemezelés, gyertyaöntés, kötélverés, csuhézés, körmönfonás és táncitanítás Tálás Ágnes vezetésével, a Sóvirág zenekar közreműködésével.

A találkozón két sztármeghívott is jelen lesz: a Háromszék Táncegyüttes és a Szászcsávási Cigányzenekar. A táncháztalálkozó gálaműsorára meghívott fellépők, a kolozsvári Zurboló- és Szarkaláb Néptáncegyüttesek is a Kükküllőmente táncanyagából hoznak ízelítőt.

A műsor után az említett együttesek biztosítják a talpalávalót – a hajnalig tartó táncházban a Szászcsávási Cigányzenekar, a sepsiszentgyörgyi Háromszék-, a szamosújvári Sóvirág- és a kolozsvári Küllő zenekar muzsikál.”¹³⁵

(Szabadság, 2007/274. 6. – 2007. november 22., csütörtök)

MEZŐSÉGI BÁLT szervez november 27-én, kedden palatkai adatközlő táncosok és zenészek, valamint a Tarisznyás zenekar részvételével a Kallós Zoltán Alapítvány a Párizs utca 17-es szám alatti pincében, este 7 órától. A mulatságban lesz tánc- és népdaloktatás Both József és párja, Kallós Zoltán és Sántha Emőke irányításával.

GYEREKTÁNCCHÁZ lesz november 29-én, csütörtökön a Párizs utca 17-es szám alatti pincehelyiségben a Kallós Zoltán Alapítvány és az Evangélikus Egyház Diakónia Lutherána Alapítvány közös szervezésében. Adventi koszorú készítése is sor kerül. Szeretettel várják a gyerekeket.

(Szabadság, 2007/278. 2. – 2007. november 27., kedd)

A TIZENNYOLCADIK ZURBOLÓ TÁNCFÓRUMOT tartják december 4-én, kedden este 7 órakor a Tranzit Házban. Fellép a Kisbogánccs és az Ördögtérge Utánpótlás. Az előadást táncház követi a magyarpalatkai Kodoba zenekar közreműködésével.¹³⁶

(Szabadság, 2007/283. 2. – 2007. december 3., hétfő)

135 Részlet Dicu Henrietta IV. *Ördögtérge-néptáncatalálkozó* című írásából.

136 A hirdetés megismétlődik a Szabadság december 4-i, keddi lapszámában, és ugyanazon a napon közli a Romániai Magyar Szó is.

A KARÁCSONYI HELTAI TÁNCCHÁZAT az idén december 11-én, kedden este 9 órától szervezi a Heltai Alapítvány és a Szarkaláb néptáncgyűttes. A táncoktatással egybekötött hajnalig tartó mulatságban muzsikál a sepsiszentgyörgyi Heveder zenekar (többnyire a Háromszék Táncgyűttes zenekarának tagjai), a széki Pali Marci zenekara, házigazda a szamosújvári Sóvirág zenekar. Helyszín: a Heltai Alapítvány székhelye (Clinicilor/Mikó u. 18). Minden résztvevőnek egy pohár ingyen forraltbor!¹³⁷

(Szabadság, 2007/288. 4. – 2007. december 8., szombat)

A TARISZNYÁS EGYÜTTES jubileumi koncertet tart december 13-án, csütörtökön este 7 órától a Tranzit házban. A 15 éve együtt muzsikáló együttes jelenlegi és egykori tagjai szeretettel várják a barátokat, érdeklődőket egy tartalmas és egyben szórakoztató estére.

(Szabadság, 2007/291. 2. – 2007. december 12., szerda)

LUCA-NAPI GYERMEKTÁNCCHÁZ lesz december 13-án, csütörtökön este 5 órától a Párizs utca 17. szám alatti pinceteremben. Népi játékok és tánctanulás. Both József és Both Zsuzsa irányításával karácsonyi díszeket készítenek csuhéból. Este 7 órától évadzáró táncház, ahol Both József és Both Zsuzsa táncokat, éneket pedig Sántha Emőke oktat. Muzsikál a magyarpalatkai banda, illetve a Sóvirág és a Cikász zenekar.

(Szabadság, 2007/292. 2. – 2007. december 13., csütörtök)

---

15 évet ünnepelt a Tarisznyás együttes

Jubileumi koncertre várták a Tarisznyás együttes tagjai az egykori tagokat, barátokat és érdeklődőket a Tranzit házba az együttes fennállásának tizenötödik születésnapja alkalmából. A zenészeleségek is meglepetéssel készültek: papuccsal, sétapálcával, hálósapkával és tarisznyával ajándékozták meg férjeiket a jeles esemény alkalmából.

(Szabadság, 2007/294. 6. – 2007. december 15., szombat)

ÉVADZÁRÓ KARÁCSONYI GYEREKTÁNCCHÁZ december 20-án, csütörtökön délután 5 órától a Párizs utca 17. szám alatti pincehelyiségben. Oktatók: Tálás Ágnes és Kiss Zsolt, muzsikál a Sóvirág zenekar.

(Szabadság, 2007/297. 2. – 2007. december 19., szerda)

---

137 A hirdetés közli december 10-i, hétfői lapszámában a Romániai Magyar Szó is.

2008

HELTAI TÁNCHÁZAT szervez a Heltai Alapítvány és a Szarkaláb Néptáncgyűttes a Magyar Kultúra Napja tiszteletére január 22-én, kedden este 9 órától az alapítvány Mikó/Clinicilor utca 18. szám alatti székházában. Közreműködik a szamosújvári Sóvirág zenekar.
(Szabadság, 2008/16. 2. – 2008. január 22., kedd)

Nyolcvan éves korában tegnap elhunyt Kovács Ildikó rendező. Bábszínészként kezdte pályáját. 1950-től rendezéssel is foglalkozott. 1952-től a kolozsvári Bábszínház rendezője.
(Szabadság, 2008/18. 2. – 2008. január 24., csütörtök)

FARSANGTEMETÉS A HELTAINÁL. A Heltai Alapítvány és a Szarkaláb Néptáncgyűttes február 5-én, kedden este 9 órától farsangi ünnepi mulatságot rendez a Heltai Táncház műsorainak keretében. Céljuk, hogy a nagyvárosiak életében is megjelenítsék a Kárpát-medenceszerte annyira elterjedt „farsangtemetés” néhány mozzanatát. A már megszokott táncházat Illés temetése, a halottasmenet fogja megszakítani, amit természetesen a „zord telet” jelképező szalmabábú elégetése s a temetés utáni vigadalom követ majd (farsangi fánk, sült döblec, főtt, édes kukorica és forralt bor „társaságában”). Közreműködik a szamosújvári Sóvirág zenekar és a moldvai zenét játszó Serege zenekar. Helyszín: a Heltai Alapítvány táncterme és udvara (Mikó/Clinicilor utca 18.)
(Szabadság, 2008/27. 2. – 2008. február 4., hétfő)

A KOLOZSVÁRI TAVASZ népzene- és néptáncfesztivál nyitórendezvénye – melynek *Együttélésben* a tematikus címe – március 8-án, szombaton du. 3 órától kezdődik a Heltai Alapítvány székházában az Aprók táncával és a sepszentgyörgyi Folker zenekar közreműködésével. Délután 5 órakor *30 éves az erdélyi táncház* című kiállítást nyitják meg a Magyar Opera emeleti előcsarnokában. Este 7 órakor kezdődik a fesztivál gálaműsora, ugyancsak a Magyar Operában. Műsoron az Üsztürü zenekar koncertje, a balánbányai Ördögborda Néptáncgyűttes *Csillagösvény* című táncjátéka és a kolozsvári Szarkaláb Néptáncgyűttes *Együttélésben* című táncjátéka szerepel. Este 9 órától táncház a Heltai Alapítvány székházában a Folker, az Üsztürü és a Sóvirág zenekarral. A fesztivál keretében Heltai táncházat még március 11-én, kedden este 9 órától rendeznek a Serege és a Sóvirág zenekar.
(Szabadság, 2008/55. 2. – 2008. március 7., péntek)

A IX. IFJÚSÁGI NÉPTÁNC TALÁLKOZÓ GÁLAMŰSORÁT március 15-én, szombaton du. 3 órától tartják a Kolozsvári Magyar Operában. Fellépnek a magyarlónai, a magyarpalatkai, a mérai és a széki Szalmakalap hagyományörző ifjúsági néptáncsoportok, a szamosújvári Kaláka, illetve a kolozsvári Bogács, Ördögtérge, Szarkaláb és Zurboló néptáncgyüttesek. Este 6 órától a Tranzit Házban táncházat rendeznek a Tüske és a magyarpalatkai Kodoba zenekarok közreműködésével.

(Szabadság, 2008/60. 2. – 2008. március 13., csütörtök)

„Szombat délután az Aprók táncával és a sepsiszentgyörgyi Folker zenekar közreműködésével indult a Kolozsvári Tavasz népzene- és néptáncfesztivál nyitórendezvénye a Heltai Alapítvány székházában. Később az érdeklődők a Magyar Opera emeleti előcsarnokában tekinthették meg a 30 éves az erdélyi táncház című fotókiállítást, amelynek képei nem csak a tánc, a mozgás pillanatait őrizték meg az utókornak, hanem a hétköznapi, falusi élet, arcok, népviseletek, szokások világából is ízelítőt adnak. [...] Az esti gálaműsort, amelyre ugyancsak a Magyar Operában került sor, az Üsztürü zenekar koncertje nyitotta meg, [...] A tizenhat éve alakult Üsztürü zenekar a zenei anyanyelvet élteti tovább.

Az Üsztürü zenekar tagjai szerint az igazi népzene csak falun lehet megtanulni, de most már egyre kevesebb olyan település van, ahol fennmaradtak a jellegzetes dallamok, a népi kultúrához kapcsolódó szövegvilág. A hegedű, brácsa, cimbalom és nagybőgő művészei álltak a színpadon, akik nagysajói, sóvidéki, vajdaszentiványi, széki, bonchidai, ördöngösfüzesi, magyarpalatkai és Küküllő menti népzenei játszottak. Megjegyezték: ez a zene nem színpadra termett, inkább a táncházak, falusi esküvők, bálók sajátos zenéje.”¹³⁸

(Szabadság, 2008/57. 1–2. – 2008. március 10., hétfő)

SZÉKI NÉPI MUZSIKÁT hallgathatnak a kézműves vásár záró ünnepségén ma este 8 órától az Aux Anges Kávéházban (Vasile Goldiș u., 1 sz., a Mátyás-ház mögött). Közreműködnek: Filep Márton ‘Pali Marci’, hegedű, Sipos Márton, brácsa, Lakatos Nelu, nagybőgő. Belépő 5 RON.

(Szabadság, 2008/66. 2. – 2008. március 20., csütörtök)

GYIMESI TÁNC HÁZ ma, április 5-én este 9 órától a Heltai Alapítványnál (Mikó/Clinicilor utca 18.), a gyimesközéploki Tücsök zenekara közreműködésével. Belépés ingyenes.

(Szabadság, 2008/78. 2. – 2008. április 5., szombat)

138 Részlet Dézsi Ildikó *Kolozsvári tavaszünnep népzenevel és néptánc* című írásából.

30 éves a kolozsvári táncház – Tranzit Ház, 2007. február 17.

---

15 ÉVES A KOLOZSVÁRI ZURBOLÓ TÁNCEGYÜTTES. A Tranzit Házban sorra kerülő háromnapos rendezvénysorozat április 24-én, csütörtökön kezdődik: Aprók tánca és Palocsay Kata játszóháza. 19 óra: Változatok. Mese és muzsika a juhok kereséséről – koncert. Előadja: Hatházi András (mesélő), Albert Szilárd (hegedű), Könczei Bálint (brácsa), Könczei Csongor (celló), Albert Balázs (harmonika) és Gyárfás Róbert (nagybőgő). 20.00: Zurboló Táncház. [...]
(Szabadság, 2008/92. 2. – 2008. április 22., kedd)

„13.00 óra: – a Morzsabogáncs és az Apróbogáncs fellépése
14.00 óra: – néptánc a szamosújvári, ördögösfüzesi, választúti, széki gyerekek előadásában;
16.00 óra: – a Kallós Alapítvány táncháza Székely Melindával, Feketelaki Tiborral és a Harmadik zenekarral”¹³⁹
(Szabadság, 2008/122. 8. – 2008. május 30., péntek)

---

139 Részlet a *Gyermeknap 2008* programból.

„Nem kommentálta az érintett a CNSAS levelét, melyben a testület kijelenti: az ismert rendező/operatőr álneve valóban Biro Ferenc. „Nincs mit hozzátennem az ügyhöz. Senki nem keresett meg azóta, nem tudom mi történt a Securitate boszorkánykonyháján ezelőtt 30 évvel” – kommentálta Xantus Gábor operatőr az ún. „Biro Ferenc ügy” újabb fordulatát, azt a CNSAS-levelét, melyben az átvilágító testület kijelenti: a Biro Ferenc álnév mögött Xantus Gábor áll.”¹⁴⁰
(Transindex, 2008. szeptember 17. – <http://itthon.transindex.ro/?cikk=8110>)

ÉVADNYITÓ TÁNCHÁZÁT tartja a Heltai Alapítvány és a Szarkaláb Néptáncegyüttes október 7-én, kedden este 8 órától. Közreműködik a Harmadik Zenekar (Szamosújvár-Székelykeresztúr). Helyszín: a Heltai Alapítvány székhelye, Kolozsvár, Mikó/Clinicilor u. 18.
(Szabadság, 2008/232. 8. – 2008. október 6., hétfő)

VADBOKORBAN, FÜLEMILE FÉSZEKBEN... című haranglábi népzenei CD-t mutatják be október 21-én, kedden este 8 órakor a Heltai Alapítvány Mikó/Clinicilor utca 18. szám alatti tánctermeiben. Az Országos Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet, a Heltai Gáspár Könyvtári Alapítvány és a Szarkaláb Kulturális Egyesület szervezte rendezvényt a Harmadik Zenekar közreműködésével a Heltai Táncház követi.¹⁴¹
(Szabadság, 2008/245. 2. – 2008. október 21., kedd)

„19 órától a Zurboló Táncegyüttes *Postakert* című műsorát lehet megtekinteni, majd táncház kezdődik a Sóvirág zenekar és a széki Szalmakalap hagyományörző néptánccsoport közreműködésével.”¹⁴²
(Szabadság, 2008/246. 2. – 2008. október 22., szerda)

GYERMEKTÁNCHÁZAT szervez november 6-án, csütörtökön du. 6 órától a Kallós Zoltán Alapítvány és a Heltai Gáspár Könyvtári Alapítvány a Mikó/Clinicilor utca 18. szám alatti székház tánctermeiben. Oktatók: Both Zsuzsa és Both József, muzsikál a Harmadik zenekar.
(Szabadság, 2008/258. 2. – 2008. november 5., szerda)

---

140 Részlet Sipos Zoltán „Biro Ferenc-ügy”: *Xantus nem tesz hozzá semmit* című írásából.

141 Az eseményről Potozky László *Újra szól a régi nóta* címmel írt beszámolót a Szabadság napilap október 24-i, pénteki lapszámában.

142 Részlet a *Tranzit Napok, tízenegyedszer* programból.

ISMÉT HELTAI – FOLK KOCSMA november 25-én este 9 órától a Harmadik zenekar közreműködésével. Helyszín: Mikó/Clinicilor u. 18. Mindenkit szeretettel várnak.
(Szabadság, 2008/275. 2. – 2008. november 25., kedd)

„A néptáncot és népzenei szerető tágabb közönségnek szánt színpadi műsor után hajnalig tartó táncház következett, a Heveder zenekar a Harmadik és a Serege zenekarral felváltva húzta a talpalávalót. A kezdők, a haladók és a hivatásos táncosok egyaránt jól szórakoztak, a színpadon megjelenített táncokat ki is próbálta a közönség. Az életkori paletta nagyon színes volt: a fiatalság mellett az idősebb és a még totyogó táncosok is részt vettek.”¹⁴³
(Szabadság, 2008/285. 1., 4. – 2008. december 8., hétfő)

A HELTAI GÁSPÁR Könyvtári Alapítvány és a Szarkaláb Kulturális Egyesület 2008. december 16-án (kedden), 21.00 órai kezdettel szervezi meg a Karácsonyi Heltai Táncházat. Muzsikál a szamosújvár-székellykeresztúri Harmadik és a sepsiszentgyörgyi Heveder zenekar. Helyszín: a Heltai Alapítvány táncterme és a Heltai Folk-kocsma (Mikó/Clinicilor u. 18 szám). Mindenkit szeretettel várunk!
(Szabadság, 2008/291. 2. – 2008. december 15., hétfő)

„Az igazán szakszerű kutatása a néptáncnak – tudomásom szerint – a Kodály Zoltán-tanítvány, Martin György munkásságával kezdődött el az 1950-es évek második felében, majd látványosan kiszélesedett ez a munka a táncházmozgalom magyarországi megjelenésével az 1970-es évek elejétől kezdődően. Néhány évvel később ennek a mozgalomnak Erdélyben is igen nagy népszerűsége lett, el is kezdődött egy kutató-, gyűjtő-, feldolgozó- és népszerűsítő tevékenység is.

Azok a népzeneészek és néptáncosok, akik itthon hivatásszerűen kívánták ezt a szakmát gyakorolni elmentek az országból, vagy kényszerhelyzetbe kerülve el kellett menniük. Ennek következtében a népzene és néptánc hagyományának ápolásában, Erdélyben egy nagy űr keletkezett. Az 1989-es változások után ennek az űrnek a betöltésére vállalkozott többek között a Szarkaláb Néptáncgyűttes is.

A Szarkaláb Néptáncgyűttest 1995-ben alapította a kolozsvári Apáczai Csere János Gimnázium. Tagjai diákok voltak, de a későbbiekben kiegészült más magyar iskolák diákjaival és egyetemi hallgatókkal. A jelenlegi csapat 1999 novemberétől dolgozik együtt. 2005 tavaszán megalapították a Szarkaláb Néptáncgyűttes Szarkalábcskák Gyereknéptáncgyűttesét. Ma 4 csoportban közel 75 gyerekkel foglalkoznak az együttes tagjai. A gyerekek az Apáczai

---

143 Részlet Jakab Judit *Öt éves a Kolozsvári Néptáncfaló* című írásából.

és a kerekdombi iskola diákjai. 2006 októberében beindították a Heltai Tánc-
ház programot is, mely szervezését és lebonyolítását a Szarkaláb Néptánc-
együttes tagjai végzik. Tervük, hogy Kolozsváron rendszeres, jó hangulatú,
minden igényt kielégítő táncház legyen, akár havi rendszerességgel is.

[...]

1999-ben a Heltai Gáspár Könyvtári Alapítvánnyal közösen szervezték
meg először a Szent István-napi Néptáncfalalkozót, mely a Kárpát-medenc-
e egyik legjelentősebb nemzetközi kisebbségi fesztiváljává nőtte ki magát,
sőt mi több, nemzetközi szinten is egyre nagyobb elismerésnek örvend a ren-
dezvény. A nyolc év alatt 13 ország 15 kisebbségének 61 néptáncgyűttesét
(összesen 1830 fő) látták vendégül. A Szent István-napi Néptáncfalalkozót
Kolozsvár mellett, évi 9-10 Kolozs és Szilágy megyei kis- és nagytelepülésen
szervezik meg, így a megye, a megyék lakossága is aktívan részese lehet a
programoknak.¹⁴⁴

(Művelődés, 2008/12. 20.)

30 éves a kolozsvári táncház – Tranzit Ház, 2007. február 17.

144 Részletek Szép Gyula *A Szarkaláb néptáncgyűttes laudációja* című írásából.

2009

Folkkocsma nyílt Kolozsváron

Zsúfolásig telt népdalkedvelő fiatalokkal az úgynevezett folkkocsma, amely a kolozsvári Heltai táncházban nyitotta meg kapuit kedden este, a Harmadik zenekar közreműködésével. Pillich Balázs, a rendezvény szervezője lapunknak elmondta, a fiatalok, a népzene kedvelő emberek ezentúl minden kedden este „folkkocsmázhatnak”.

Az egyetemi hallgatók vizsgaidőszakára való tekintettel erre az időszakra csupán ezeket a találkozót tervezik, a szesszió után viszont táncházakat is szerveznek, amelyekben adatközlők színesítenék az esteket.

„Emellett szórakoztató jellegű játékokat, néphagyományok felelevenítését is tervezzük” – mondta Pillich. A szervező úgy látja, a fiatalok körében nagy igény van a népzene, ezért hasznosnak tartja a rendezvényt. A következő héten a Palatukai zenekart látják vendégül, ekkor már adatközlők is szerepelnek majd, tudtuk meg Pillich Balázstól.

A kedd este fellépett Harmadik zenekar tagjai Erdély szinte valamennyi vidékét megidéztek muzsikájukkal, a nagyrészt egyetemistákból összeverődött társaság igényeinek megfelelően. Mint megtudtuk, a zenei változatosság egyik oka, hogy a banda tagjai Erdély más-más vidékéről származnak, nevezetesen Szamosújvár és Székelykeresztúr dallamos hangjait hozták magukkal.

Varga Melinda

(Új Magyar Szó, 2009. január 15.)

AZ ÉV ELSŐ HELTAI TÁNCHÁZÁT a Magyar Kultúra Napja tiszteletére január 20-án, kedden este 9 órakor tartják a Heltai Alapítvány tánctermeiben (Mikó/Clinicilor utca 18.). Közreműködik a magyarpalatukai zenekar és a szamosújvári-székelykeresztúri Harmadik zenekar.¹⁴⁵ (Szabadság, 2009/12. 2. – 2009. január 17., szombat)

---

145 A hirdetés szövege ismétlődik a Szabadság január 19-i, hétfői lapszámában.

XXI. ZURBOLÓ TÁNCFÓRUM ÉS TÁNCHÁZ – február 13-án, pénteken este 7 órától a Transzít Házban sor kerül a huszonegyedik, farsangi Zurboló Táncfórumra, ahol a Zurboló Táncegyüttes előadja az egykori magyarlónai farsangi asszonybál témáját feldolgozó *Pótlás* című táncjátékát, majd fellép a magyarlónai hagyományörző néptáncsoport. Az előadás megtekintése – az elhangzó táncszavak miatt – kiskorúaknak nem ajánlott! Az előadást táncház követi a szamosújvári-székelykeresztúri Harmadik zenekar közreműködésével. (Szabadság, 2009/35. 2. – 2009. február 13., péntek)

Farsang a Heltaiban

Megismertetik a népszokásokat

Első alkalommal, mondhatni kísérleti jelleggel farsangi táncházzal is búcsúztatták húshagyókedden a móka és a kacagás időszakát a Heltai Alapítvány székhelyén. Az alapítvány és a Szarkaláb Néptáncgyüttes szervezte ünnepségen számtalan érdeklődő jelenlétében elégették Illés koporsóját, a talpalávalót pedig a szamosújvári-székelykeresztúri Harmadik és a kolozsvári Serege zenekar húzta. A hagyományos álarcos farsangi bált múlt csütörtökön rendezték.

– A Heltai Alapítvány által szervezett első farsangtemetésre 2003-ban, a kolozsvári Diákművelődési Házban került sor – mondta Pillich Balázs, a Szarkaláb együttes vezetője. Hozzátette: a hat évvel ezelőtti rendezvényen a helyi néptáncgyüttesek és torockói farsangtemetők vettek részt, azóta pedig minden évben szerveznek farsangi ünnepségeket. – Szimbolikusan halotti menetet alakítunk, hogy a farsangi ünnepekörhöz megfelelő módon temessük el a bábut, bemutatva ezzel a hagyományt az itt élő fiataloknak és a városban tanuló egyetemistáknak. Célunk, hogy a néptáncot és népszokásokat minél több fiatallal megismertessük – tette hozzá Pillich Balázs.

Ferencz Zsolt

(Szabadság, 2009/46. 7. – 2009. február 26., csütörtök)

„20 óra: táncház a *Harmadik Zenekar* közreműködésével”¹⁴⁶
(Szabadság, 2009/92. 2. – 2009. április 24., péntek)

---

146 Részlet a *Tudományos ülészek és programok a Tánc Világnapján* hírből, amelyik a Bogács – Zurboló Egyesület 2009-es táncvilágnapi rendezvényéről tudósított.

ÉVADZÁRÓ HELTAI TÁNCCHÁZ lesz május 26-án, kedden este 9 órától a Mikó/Clinicilor utca 18. szám alatti székházban. Közreműködik Codoba Florin (Magyarpalatka) és a Harmadik Zenekar (Szamosújvár-Székelykeresztúr). Érdeklődni: 0744-605936, egyuttas@szarkalab.ro (Szabadság, 2009/117. 2. – 2009. május 26., kedd)

Ki a paraszt?

Tánccházban voltam. Pontosabban folkkocsomban, most Kolozsváron inkább ez működik. Este kilenc, a zenészek hangolnak, gyűl a tánccházos ifjúság. Bemelegítésként egy lassú dallam, amikor egy kurjantással megjelent: *Hij!* S rá is zendített, igaz a szöveg és a dallam nem talált, de neki így is jó volt. Kopaszodó ötvenes, ittas. Rövidujjú ing meg farmernadrág, de első látásra is felismerhető: parasztember.

A zenészek meglepődnek, egyenként le is teszik a hangszeret, próbálnak menekülni, de ez most nem olyan egyszerű. Pénz a vonókba, húzni kell, tehát húzzák. Körülnéz, a tánchoz párt keres, hát mit mondjak? A teremben ülő leányok húzódása enyhe kifejezés. De csak sikerül felkérnie egyet, s táncolni kezd. A jelenlévők arcán két reakció, egyrészt a részegeknek járó elnéző mosolygás, másrészt riadt és undorodó pillantások: ki és mit keres ez itt?

Behúzzák, szünet, a teremben meleg van, sokan kimennek szellőzni. Leül asztalunkhoz ismerkedni, kiderül, hogy a faluját ismerjük, a közös ismerősökre sörök jönnek. *Van háromszáz juham*, mutatja a fotót a mobiltelefonján, *nincs titula, de van picula*, s indul is rendelni, de csak az egyik brácsás ül ott, a többiek kint. *A zenészek hol vannak?* – kérdi tőle. (Hiába na, az élet szüli a legjobb brácsás vicceket...) Mindjárt. A prímásnak megsúgjuk a faluja nevét, tehát ismerős muzsika következik. Kerül is nagyobb bankó a vonóba, jöhet a csárdás. *Láb alá!* A páros forgás stílusos, ellentartás van, persze, már nem úgy táncol, mint az archív felvételek, ezért a jelenlévők nagy része nem a „hagyományőrző adatközlőt”, hanem a részeg idegent látja benne.

Ismét szünet. Láda sör az asztalra, a zenészeknek. *Verve voltatok?* – kérdezi tőlük, majd látva az arcokat, gyorsan „kiszól” nekünk: *Ez csak ilyen technika...* (Városi nyelvre lefordítva: így kell kezelni a zenészeket. Itt csak szöveg, viszont az „eredeti” közegben ez gyakorlat volt, bizony meg-megkenték a cigánymuzsikusokat. Felöltik bennem, azért jó, hogy a városi tánccházak a hagyományörzésnek ezt, a zenészverő formáját nem gyakorolják...)

A következő rend románul van, nem gond, *román iskolában jártam*, együtt énekel a jelenlévőkkel, majd ismét táncol. Mivel monopolizálja a bulit kihívják, rászólnak. Kissé mérgesen értetlenkedik, mikor visszaül: *Ezek azt mondják, hogy itt prog-*

ram van, hát *** (káromkodás) én fizetem, itatom őket, mi van? Aztán ismét táncol, újabb láda sör az asztalra, hiszen multság van, vagy nem?

Közben a szomszéd asztalnál összejön egy „elit” társaság, ismert és kevésbé ismert személyek, egy részüknek kül népzene mellett inni. Számukra ez a hely találka a népivel, van itt mélység, kérem. (Elképzelem őket egy falusi kocsmában, mondjuk a hatvanas években, hát...) Egyikük ittas, aki a mezőségi sebes csárdás ritmusára elkezdi először ugrálni, majd hosszasan mímeli a kasza fenést, azaz a **** verést. Hogy az a szimbolikus töke! (És érdekes, ez a gúnyolódás hidegen hagyja a jelenlevőket...) Szóval ez is paraszt. De ember nélkül...

Hazafelé elmélkedem. Ez amolyan a „hagyomány visszavág” helyzet volt. Miről is szól a táncház, adott esetben folkkocsmá? Városi környezetben tudatosan a megszűnő tradicionális paraszti kultúra elemeivel élni, ezeket gyakorolni. De ha lehet, parasztember nélkül, mert az zavaró tényező...

Könczei Csongor

(Transindex, 2009. május 27. – <http://reply.transindex.ro/?cikk=134>)

„16.00 – táncház a Tarisznyás együttessel és Bárdos Rékával”¹⁴⁷
(Szabadság, 2009/120. 7. – 2009. május 29., péntek)

„Magyaros” táncház?

„A táncház összehoz, és nem szétválaszt.”
(Könczei Ádám)¹⁴⁸

Nyár, a tánc táborok ideje. A kilencvenes években induló hazai népzenei és néptánc-táborok választéka egyre bővül, jelenleg majdnem kéttucat erdélyi és moldvai településen szerveznek június első felétől augusztus közepéig ilyen jellegű táborokat, gyakran egymással párhuzamosan többet is. A régiós, minőségi és mennyiségi eltérések, üzleti vagy kevésbé üzleti vonatkozások mellett egyben valamennyi megegyezik: fiatalokat (és kevésbé fiatalokat) próbál a tánc és a muzsika erejével összehozni.

Ha összeadom a heteket, akkor eddigi életemből több mint egy évnit töltöttem el szolgáltatóként (hol zenészként, hol táncoktatóként, hol szervezőként) ilyen táborokban, tehát rendelkezem némi rálátással, hova, merre alakul a tánc táborok

¹⁴⁷ Részlet a *Gyermeknap 2009 – Kolozsvár, Farkas utca* programból.

¹⁴⁸ Lásd Könczei Ádám: *Tárt kapujú táncházakért*. In: *Művelődés* 1977/11. 17.

A zenészek „készülődnek” – balról jobbra – Bálint Zsombor, Székely Levente, Kostyák Alpár, Major Levente, Dénes Károly, Kiskamoni-Szalay Kund és Szilágyi Antal „Tóni” – Tranzit Ház, 2012. február 25.

közönsége, közössége. Természetes folyamatként észlelhető a technikai modernizáció hatása, a nemzedékváltás, körülírthatóak a különböző zenei és öltözködésbeli divathullámok, megfigyelhető – az egészet átítató hagyományörzés igényéből fakadóan – magának a táncháznak a hagyományozódása (avagy a folklorizmus folklorizációja), ezzel együtt sajnos egy bizonyos fokú kopás is (például, hogy az ifjabb nemzedékek már nem tudnak énekelni – se szöveg, se dallam, se ritmus, azaz „se kép, se hang” – de ez egy másik írás témája lehetne...). De én itt most nem ezekről, hanem egy, szerintem az erdélyi táncház létét alapjaiban veszélyeztető jelenségről, egy exportárúként érkező, „zavaros-magyaros” ideológia térnyeréséről szeretnék értekezni.

Közismert tény, hogy a városi táncházakat megjelenésük óta próbálja kisajátítani megannyi ideológia, hatalmi és/vagy politikai erő, manapság azon mélynemzeti ideológia, amelyik eredendően nem jellemző sem a hagyományos táncház, sem a hetvenes években induló városi táncházak világára. Mert a falusi fiatalság táncháza a spontán tánckedvet szolgáló multság kötetlen formája volt, magyarán egy közösségi szórakozás (és nem melleleg a párkeresés helyszíne), sem több, sem kevesebb annál. A városi táncház pedig – legalábbis itt, Erdélyben – ezt a hagyományos szórakozási formát úgy emelte át egy teremtett, mesterséges környezetbe, hogy a pusztán tánccmultságon kívül magát a közösségi élményt is megpróbálta átmenteni: nálunk a táncház mindenkinek szól, bárki bejöhet és bekapcsolódhat, mert „mindenkit megajándékoz az összetartozás olyan érzésével, amelynek harmóniáját épp az biztosítja,

hogy a közösségi népi kultúra egyúttal az egyén művészi önkifejtésére, kiteljesedésére ad alkalmat.¹⁴⁹ Ebből az alapvetésből indult 1977 februárjában az első erdélyi táncház Kolozsváron, igaz, helyzete akkor igen előnyös volt: „A kolozsvári táncház – nem szalasztván el természetes adottságát – sajátos többlettel is büszkélkedhetik. Míg a legtöbb táncházban ugyanis a városiak a népi kultúra eredeti képviselőivel rendszerint csak mint ritka vendégekkel találkozhatnak, itt mindig együtt vannak velük. Ennek módszerbeli haszna is vitathatatlan: a közvetlen átadás és átvevés előnye. A városiak közvetlenül is megfigyelhetik az eredetit, így a káprázatos legényes táncokat is, a Filep Istvánét, a Csorba Jánosét és a többiekét, s az együtt-táncolás révén szinte vérükké válhat az eredeti stílus, de a táncmestertől tanultakat is nyomban ellenőrizhetik, folyamatosan összevethetik, szembesíthetik az eredetivel. Az együtt-létnek azonban – mély demokratizmusa révén – fölbecsülhetetlen az emberi, társadalmi szerepe. *A táncház összehoz, és nem szétválaszt.* Fesztelen tegező viszonyba hozza össze a falusi (és nemcsak falusi származású), többségükben még a népviseletüket is őrző fiatalokat a városi közép- és főiskolásokkal és munkásfiatalokkal.”¹⁵⁰ Persze, az idézett kezdet óta eltelt három évtized, s közben a világ nagyot változott. Ugyanakkor a táncháznak az a sajátossága, hogy képes az említett közösségi élményért különböző érdeklődésű, foglalkozású, származású stb. személyeket összehozni, azaz különböző társadalmi rétegeket megszólítani, nálunk egyelőre megmaradt. Egyelőre, mert az utóbbi években – elsősorban a határon belül szakadt magyarok „jövöltárból” – megjelent nálunk is egy olyan jelenség, ami ellentétes ezzel a táncházaz sajátossággal.

Hogy miről is van szó? Néhány éve figyelem, ahogyan a „táncházazás” viseletek kelléktárában terjednek például a honfoglaláskori viseletdarab-utánzatok. A leggyakoribbak az övön viselt tarsolyok, de láttam már nemezelt mobiltelefontartót is. Baj ez? Önmagában természetesen nem, csak hűen tükrözi a táncos és zenei hagyományaink ősiségére vonatkozó tévhitet. Pedig néptánc és az ezt kísérő hangszeres tánczenei kultúránk velejéig európai, semmi, de semmi köze nincs a honfoglaló őseink kultúrájához, azaz, képletesen fogalmazva: ahogyan latin betűkkel írunk, úgy „latin motívumokat táncolunk” is!¹⁵¹ Szóval, ha valaki azért visel egy tánctáborban ilyen tarsolyt, mert ezáltal is ki akarja fejezni magyarságát, hát viselje, csak ne váljon propaganda-viseletté, mint a szintén terjedő „magyaros pólók” (ahogyan a világhálón nevezik és árulják őket). Mert egyre több ilyen pólót lát az ember a tánctáborainkban, és sajnos, már nemcsak határon belül szakadt magyarokon. (Kedvencem, mely szerint magyar ember nem lehet turista – na ez a leghagyományőrzőbb: valószínűleg őseink nemezelt pólóin is ezt írta, amikor végigégették Európát. Amúgy, meg persze, mindent vissza, s ezt nem „az ajtóig meg vissza, a szeretóm ad visszára” értik. Vagy itt az idei slágermez az emigráns kultuszíró idézetével, hogy visszaigénylik a hegyeket. Hát vigyék. Lehetne például, igaz, kisebbitett formában – a pesti Vajdahunyad-

149 Lásd i.m. 17.

150 Lásd Kőnczei Ádám: *Tárt kapujú táncházakért.* In: *Művelődés* 1977/11. 17.

151 Erről lásd részletesen Kőnczei Csongor: *Táncos (ellen)pontok III.* In: *Művelődés* 2006/10. 16–18.

vár mintájára – az Alföldön egy „nemzeti hegyparkot” létrehozni: egymás mellett a madarasi Hargita, a Királyhágó és Székelykő. És akkor az alföldi gyerek sem a vasúti töltésről szánkózna...)

De miért gond, ha valaki „magyarosan” öltözködik? Hiszen nem a ruha teszi az embert, s a táncházban mindenki úgy öltözik, ahogy kedve telik benne. Vagy mégis? Mert a be- és leszólások, a hangoskodóan irányzott (általában politikai) értékítéletek vagy akár (általában rasszista) viccek már túlmutatnak az egyszerű „táborozó táncázás” státuszon. Mert alapállásból nem szereti a románokat (sem), de táncol román táncokat, hiszen „az egykor a miénk volt”. (Hogy sem a miénk, sem az övék, hanem közös európai tánc hagyomány? Ugyan már, ezt biztosan a nem „magyaros” kutatók mondják. De nyugi, ismerek olyan román néptáncutatót is, aki szerint az erdélyi magyarok tánc kultúrája „lopott holmi”. Erről ennyit.) És tényleg: miért kell sátrat, autót mindenféle mélymagyar kütyüvel felvértezni? Miért kell „hajrá magyarokat!” üvölni, amikor a cigányprímás behúzza a rendet? Mit keres egy néptánc-tábor programjában kiemelt helyen az íjászat és lovaglás? Miért kell ideológiailag elfogult és hamis tudást közlő, a magyarság „szellemiségével” foglalkozó „történeti-néprajzi” előadásokkal nyomulni az erdélyi táncázás közegben (is)? (És a teljes tudathasadás: tábori sörsátor, a szomszéd asztalnál egy „magyaros pólóban” ülő fiatalembernek megszólal a mobiltelefonja. A csengetés egy maneje. Hogy a Guța sámándobja...) Meg egyáltalán, ez az öltözet mitől „magyaros”? A póló ideológiai üzenetétől? A tarsolyt díszítő ősi motívumkincstől? Vagy inkább a viselők fejében kavargó mételyezett zagyvától?

Szóval nem jó, nagyon nem jó, nem egészséges és nem helyes ez a jelenség, mert veszélyesebb a bajuszpödörgetős bőszyagyarkodásnál, mivel kizárásos politikai ideológiákat próbál terjeszteni egy olyan közegben, ami eredendően a **mindenkié**. Mert a táncház nem a viselettől és nem a harsány magyarkodástól lesz „magyaros”, hanem egyszerűen a tárgyától és az erre építkező közösségi élménytől. Ilyen egyszerű.

S ha már az emigráns kultuszíró. Az egyik táborban megállít egy hölgy, hogy olvastam-e a hegyeket sirató emigráns kultuszírónak ezt és ezt a novelláját. (A hölgyet nem ismertem, több táborban is láttam, később tudtam meg, hogy a szóban forgó szerző egyik határon belül szakadt kiadója.) Mondom, nem, nem olvastam. És azt? Azt sem. Akkor egyáltalán mit olvastam az emigráns kultuszírótól? Semmit. Semmit?! Döbbenet az arcán. (Mégis, egy „néptáncoktatót” szólított meg!) Hogy-hogy? Mondom – tábori szolgáltatóként próbálván finoman fogalmazni –, egyszerűen nem tartozik irodalmi érdeklődésem és ízlésem körébe. (Meg egyáltalán: kinek mi köze ahhoz, hogy felnőtt fejjel mit olvasok vagy sem?) A dolog nem hagyja nyugodni, félóra múlva újból megállít, élém tesz egy idézetet, olvassam, ugye, milyen szép, milyen „sokatmondó”? Mondom, biztosan (ámbar közhelyektől hemzsegő mondatokat más is írt), de értse meg, engem ez az író, meg ez a téma hidegen hagy. Ingerülten kifakadt: Te román vagy? Na tessék! Ez azért nem semmi, már itthon is lerománóz egy határon belül szakadt. Többek között ezért sem olvasom az emigráns kultuszírót. És valószínűleg sokkal hasznosabb volna, ha a táncházba járók, népzenevel, néptáncal foglalkozók a „magyaros” szövegek helyett Bartók Béla, Lajtha László vagy Martin

György szövegeit, tanulmányait olvasnák. Mert, ha már idézeteknél tartunk, akkor Bartók írta 1943-ban, hogy „*ha a zenei folklór nagy hálaival tartozott is a nacionalizmusnak, ma az ultranacionalizmus annyit árt neki, hogy ez a kár sokszorosan meghaladja amazt a hasznot*”,¹⁵² Lajtha 1948-ban, hogy „*a különböző népzenei kapcsolata tanítson meg arra, hogy mi, Európa népei sokkal mélyebben vagyunk egymás testvérei, mint ahogy azt tudnánk és hirdetnénk*”,¹⁵³ és Martin, hogy „*Kelet-Európa népei még nem tudják magukról, hogy sajátos nemzeti tánc kultúrájuk mennyire közös gyökerekből táplálkozik s mennyire azonos módon zajlott le az egyedinek tartott és igen messziről, a homályos történeti múltból eredeztetett tánc kultúrájuk, sajátosan egyedinek és egyszerűnek vélt nemzeti táncuk kialakítása. A ténylegesen meglévő különbözőségeket az illető népek paraszttánc-kultúrája kisebb-nagyobb területeinek eltérő fejlődése, fáziseltolódása hozta létre. Lényegében tehát az elkésett fejlődésből adódó különbözőségeket az öntudatosodó nemzeti elit réteg domborította ki, ideologizálta és stilizálta politikai törekvéseinek megfelelően. [...] A történeti mítoszok továbbápolása helyett a tudománynak az igazságot kell feltárnia a helyes nemzeti önismeret érdekében.*”¹⁵⁴

Szóval felhívnam a határon belül szakadtak figyelmét, hogy mifelénk a tánc házba (egyelőre) be lehet jönni jobbról is, meg balról is, letről is, meg fentről is, sőt átlós és rézsútos irányokból is. Hogy nálunkfele a magyarságot (egyelőre) még normálisan lehet megélni, pólók, bekiabálások, kioktatások, propagandairódalom nélkül és főleg nem mások ellenében. Hogy a mi tánc házunk akkor is magyar, ha éppen románul vagy cigányul táncolunk benne, mert nálunkfele ez is természetes (és ráadásul mi értjük is, hogy más nyelven mit énekelünk és csujogatunk). Mert nálunk „a tánc ház összehoz, és nem szétválaszt.” Egyelőre. Tegyük érte, hogy minél több ideig így legyen!

Könczei Csongor

(Transindex, 2009. szeptember 10. – <http://welemeney.transindex.ro/?cikk=10124>)

„A program Bolyhos Zenevi Hang-játékaival kezdődik, majd lesznek bűvész-mutatványok Burkhardt Imolával, valamint gyermektánc ház Varga Norberttel, Balog Zsuzsival és Ficzus Laci zenekarával.”¹⁵⁵
(Szabadság, 2009/248. 7. – 2009. október 27., kedd)

---

152 Lásd Bartók Béla: *Népdalkutatás és nacionalizmus*. In: Bartók Béla: *A népzene ről*. Magvető Kiadó, Budapest, 1981: 83.

153 Lásd Lajtha László: *A népzene alkotói megközelítésének különbözőségei Bartóknál, Kodálynál és saját zenémben*. In: *Lajtha László összegyűjtött írásai I.* Akadémiai Kiadó, Budapest, 1992: 135.

154 Martin György: *Népi tánc hagyomány és nemzeti tánc típusok Kelet-Közép-Európában a XVI–XIX. században*. In: *Ethnographia* 1984/3. 360.

155 Részlet a *Tíz éves a Kismamaklub* hirdetéséből.

„A néptáncot és népzeneét szerető tágabb közönségnek szánt színpadi műsor után hajnalig tartó táncház következett, a Heveder zenekar a Harmadik és a Serege zenekarral felváltva húzta a talpalávalót.”¹⁵⁶
 (Szabadság, 2009/271. 1., 7. – 2009. november 23., hétfő)

XXIII. ZURBOLÓ TÁNCFÓRUM ÉS TÁNCCHÁZ – December 3-án, csütörtökön este 7 órától a Tranzit Házban sor kerül a huszonharmadik Zurboló Táncfórumra, ahol a Zurboló Táncgyűttes előadja a Portré. Három etűd az erdélyi cigánymuzikusok táncaiból a mérai Berki Ferenc „Árus” (1931–1995) emlékére című táncjátékát. Az előadást táncház követi a szamosújvári – székelykeresztúri Harmadik zenekar közreműködésével. Az eseményre a belépés ingyenes, mindenkit szeretettel várnak!
 (Szabadság, 2009/278. 2. – 2009. december 2., szerda)

Muzsikál Varga István „Kiscsipás” és a Csűrös zenekar – Tranzit Ház, 2012. február 25.

156 Részlet Jakab Judit *Tíz éves születésnapját ünnepelte az Ördögtérge* című írásából.

Fergeteges évváró táncház Kolozsváron

Betlehemes játék, kolozsi és boncidai cigány karácsonyi énekek és kántálások, a Harmadik Zenekar és a Szászcsávási Cigányzenekar koncertjei színesítették a kolozsvári Heltai Alapítvány és a Szarkaláb Néptáncgyűttes évvadzáró karácsonyi táncházát. A mulatság választékos programjával nemcsak a városban működő táncsoportok tagjait, de a népzene kedvelő és táncolni vágyó érdeklődők népes csoportjait is a Heltai Alapítvány székházába vonzotta.

Ez alkalommal elsősorban az erdélyi karácsonyi ünnepkörhöz kapcsolódó népi hagyományok újjáélesztését és népszerűsítését tűzték ki célul. A szervezők a legkisebekre is gondoltak: az este hét órakor kezdődő ünnepi rendezvénysorozat keretében a gyerekek is kitáncolhatták magukat Fekete Orsolya és a Harmadik Zenekar társaságában.

„Azt tapasztalom, hogy a közös táncházakra szükség van, egyre több fiatal igényli a néptáncot, a jó hangulatú együttléteket” – mondta el lapunknak Pillich Balázs, a Szarkaláb táncgyűttes vezetője. Akik elfáradtak a szászcsávási zenészek és a Harmadik zenekar muzsikájára táncolni, azok a táncházzal párhuzamosan működő folk-kocsmában, ugyancsak élő népzene mellett hűsölhettek vagy épp melegedhettek egy pohár forralt bor mellett.¹⁵⁷

Sipos M. Zoltán

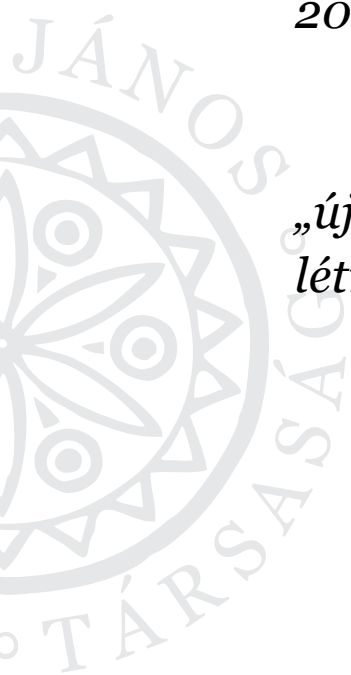
(Új Magyar Szó, 2009. december 17.)

---

¹⁵⁷ Részlet az Új Magyar Szó országos napilap *Variációk az ünnepre* összeállításából.

2010–2017

*„újabb és újabb alkotó közösségeket
létrehozó mozgalom”*

2010

FARSANGI TÁNCHÁZBA várják a mulatni vágyókat február 2-án este 9 órától a Heltai Vendéglőbe (Mikó/Clinicilor u. 18.). Muzsikál a Harmadik zenekar. Belépő: 4 lej (ingyen farsangi pánkó és egy pohár forralt bor). (Szabadság, 2010. 25/2. – 2010. február 1., hétfő)

„A kolozsvári néptáncosok és népzene kedvelők körében már megszokottá vált táncházak mellett, idén is szervez farsangi álarcosbált a Heltai Gáspár Alapítvány és a Szarkaláb Néptáncgyűttes. Az álarcosbál ma este kilenc óra körül veszi kezdetét az Alapítvány székházában. Azok a mulatni vágyók, akik álarcosbálra érkeznek a bálra, kedvezményes áron, azaz 5 lejért válhatnak belépőt, ellenkező esetben a jegy ára 10 lejbe kerül, tudtuk meg a szervezőktől. Mint az összes többi rendezvény, amelyet a Szarkaláb Néptáncgyűttes szervez, a farsangi álarcosbál is magyar népi hagyományokat igyekszik feleleveníteni, és tudatosítani azokat a mai fiatal generációban. A mulatságra érkezők ingyen kapnak egy pohár forralt bort és egy farsangi pánkót is. A jó hangulatról és a talpalávaló muzsikáról Elek és barátai gondoskodnak.”¹⁵⁸
(Új Magyar Szó, 2010/24. 8. – 2010. február 4., csütörtök)

Székiek bálja Kolozsváron

Székről, a Mezőség legjelentősebb néprajzi központjáról elszármazottak találkoztak, ismerkedtek és szórakoztak szombaton este a kolozsvári Heltai Gáspár Könyvtári Alapítvány tánctermeiben. A hajnalig tartó multság zenei aláfestéséről, no meg arról, hogy a közel 80 jelenlévő igazán jól érezte magát, a széki Pali Marci és bandája gondoskodott. Természetesen a jelenlévő Zsuzsannák, Sárák és Mártonok köszöntése sem maradt el, a hangulat pedig fiatal és idősebbet egyaránt magával ragadott. Juhos Zsuzsanna, az egyik lelkes szervező ottjártunkkor elmesélte: a bál megrendezésének ötlete egy esküvőn fogalmazódott meg, szerették volna ugyanis, hogy a település szülőttei – ha egy éjszakára is, de – együtt legyenek, beszélgessenek, nótázzanak és mulassanak. Reményeik szerint a kezdeményezésnek a következő években is lesz folytatása.
(Szabadság, 2010. 38/7. – 2010. február 16., kedd)

---

158 Részlet Sipos M. Zoltán *Mulatásos néphagyomány. Felelevenítik a farsangi szokásokat az erdélyi néptáncosok* című írásából.

„A sepsiszentgyörgyi Heveder zenekar koncertjével vette kezdetét a Heltai Alapítvány székházában kedden este a Kolozsvári Tavasz elnevezésű népzene- és néptáncfesztivál. Ugyanott táncházra is sor került aznap, a talpalávalót a Heveder és a szamosújvári-székelykeresztúri Harmadik zenekar biztosította.”¹⁵⁹

(Szabadság, 2010. 58/1–2. – 2010. március 11., csütörtök)

„A népzene- és néptáncfesztivál utolsó állomásaként táncházat tartottak a Heltai Alapítvány székházában, a talpalávalóról a magyarpalatkai Kodoba és a szamosújvári-székelykeresztúri Harmadik zenekar gondoskodott.”¹⁶⁰

(Szabadság, 2010. 61/1–4. – 2010. március 15., hétfő)

„Véget ért Kolozsváron a második alkalommal megrendezett Tavasz Fesztivál. Idén is, mint két évvel ezelőtt, a főszerep az erdélyi népzene és néptánc volt, de az egyhetes rendezvénysorozat programjában minden korosztály talált megfelelő elfoglaltságot.

Van igény a jó táncházakra

„A visszajelzések szerint rendkívül jól sikerült az idei néptáncfesztivál is. Nagy népszerűségnek örvendett néhány olyan program, mint a Ki mit tud? történelmi és néprajzi vetélkedő vagy az 1848-as forradalom és szabadságharc témájára meghirdetett rajzpályázat. Ugyanakkor jó volt látni a fiatal generáción azt, hogy igénylik a színvonalas népzene, a jó táncházakat” – mondta el a punknak a fesztivált értékelve Pillich Balázs szervező.

A Szarkaláb néptáncegyüttes vezetője szerint különösen fontos mozzanata a rendezvénysorozatnak, hogy a kolozsvári civilszervezetek és néptáncscsoportok összefogásából jött létre.”¹⁶¹

(Új Magyar Szó, 2010/52. 8. – 2010. március 16., kedd)

DUHAJ A BULGAKOVBAN. Szombaton, március 27-én este 9 órától népzene és operettet játszik a Duhaj Band (Szép Gyula Bálint – hegedű, Tókos Csongor – hegedű, Kísfaludi Attila – brácsa, Babicsák Botond – nagybőgő). Helyszín: Kolozsvár, Búza/I. M. Klein utca 17 szám.

(Szabadság, 2010. 71/5. – 2010. március 26., péntek)

---

159 Részlet Ferencz Zsolt *Elkezdődött a Kolozsvári Tavasz fesztivál* című írásából.

160 Részlet Ferencz Zsolt *Kolozsvári Tavasz: népzene és néptánc, elméletben és gyakorlatban* című írásából.

161 Részlet Kánya Gyöngyvér és Sipos M. Zoltán *Tavaszkodás határon innen és túl* című írásából.

„A Bogáncs és a Zurboló nevéhez több, rendszeresen megszervezett rendezvény is fűződik: 1992 óta két évente megtartják a kolozsvári Ifjúsági Néptánc-találkozót, amelynek fő célja fellépési lehetőséget biztosítani a régió fiatal, műkedvelő és hagyományörző néptáncgyűjtéseinek. Torockón zajlanak a Bogáncs és Zurboló edzőtáborok, hagyományápoló és közösségépítő tevékenységként – jelenleg a tizenhetedik nyári táborra készülődnek. 2000 és 2005 között működött a Zurboló Táncház, amelyet hetente szerveztek meg a Tranzit Házban, állandó zenekara a Zurboló Zenekar volt. 2001 óta pedig évente akár többször is megszervezik a Zurboló Táncfórumot, ahol teljes esztés fellépési lehetőséget kapnak a régió fiatal műkedvelő és hagyományörző együttesei. 2005 óta pedig a Bogáncs – Zurboló Egyesület évente megünnepli a Tánc Nemzetközi Világnapját: a néptáncgyűjtések előadásai mellett filmvetítések, tudományos ülésszakok is szerepelnek a programban.”¹⁶²
(Transindex, 2010. április 14. – <http://multikult.transindex.ro/?cikk=11328>)

Muzsikál a Kaszaly zenekar – Marthi Zoltán, Orendi István, Kádár Barna és Kinda Botond – Tranzit Ház, 2012. február 25.

162 Részlet Fülöp Noémi *Nem száradt ki: 25 éves a Bogáncs Néptáncgyűjtés* című írásából.

„A találkozó lényege, hogy minél több olyan személy gyűljön össze, aki akár rövid ideig is, de táncolt, vagy zenészként, támogatóként részt vett a Bogáncs életében. Epp ezért, részben a nosztalgizálás jegyében állítottuk össze a programot. Csütörtökön a táncegyüttes megalakulásának helyszínén, a Brassai-liceum dísztermében délután 5 órától mutatjuk be a Könczei Csongor által szerkesztett, iskolaigazgatók, támogatók, jelenlegi és korábbi aktív tagok közreműködésével elkészült *Bogáncs 25* című emlékkönyvet, majd az együttes negyedévszázados történetéről kerül sor kerekasztal-beszélgetésre. Az ezt követően, 19 órától kezdődő ünnepi műsorban a Harmadik zenekar közreműködésével lép fel a Kisbogáncs és a Bogáncs, és emléklapokat adunk át az együttes oktatóinak és főbb támogatóinak. A pénteki rendezvények helyszíne a Tranzit Ház lesz, itt Palocsay Kata játszóháza és aprók tánca várja az érdeklődőket (17 órától), majd az elmúlt huszonöt évben nálunk muzsikáló zenészek és zenekarok (Tarisznyás együttes, magyarlapádi Piros Pántlikás, Üsztürü, Tüske, Harmadik, magyarpalatkai Kodoba zenekar) koncertje következik este 7-től. 8 órától táncház lesz, másnap pedig, a Kolozsvári Magyar Operában tartandó gálaműsorban a Morzsabogáncs, az Apróbogáncs, a Kisbogáncs, a Bogáncs és a Zurboló is színpadra lép, muzsikál a Harmadik, az Üsztürü és a Tüske zenekar.”¹⁶³

(Szabadság, 2010/90. 12. – 2010. április 20., kedd)

„Az jó, ha nem felejtünk el játszani. Úgy alakult, hogy egy időben játszóházakat is tartottam, és nagyon élveztem. Évekig szerveztük ezt Könczei Csongorral együtt. Nagyon jó hangulatú, remek találkozások voltak a Tranzit Játszóházak. Én akkor tanultam ezt a műfajt. Csongoréknak volt már tapasztalatuk a népi játékok tanítása, egyáltalán a táncház terén, én viszont csak úgy belevágtam. Nagyon tetszett, hogy egyszerre két foglalkozás, gyerektáncház és kézműves tevékenység zajlott abban a meglehetősen nagy térben. A gyerekek szabadon választhattak: ha megunták a táncot, akkor átjöttek kézműveskedni, vagy fordítva, és tudták, hogy bármikor visszatérhetnek befejezni a munkájukat. És nem éltek vissza ezzel a szabadsággal, betartották a szabályokat, és ez a szabadság csak jót hozott. A harmadik gyerelem születéséig tartott ez az időszak. Talán egyszer majd újra indul.”¹⁶⁴

(Szabadság, 2010/134. 3. – 2010. június 12., szombat)

163 Részlet Ferencz Zsolt *Bogáncs – 25 év a magyar népi kultúra szolgálatában. Beszélgetés Bajnóczi Zoltánnal, a Bogáncs – Zurboló Egyesület vezetőjével* című írásából.

164 Részlet Sándor Boglárka Ágnes *Rá kell csodálkoznunk a meglévőre, az adottra* című Palocsay Katával készített interjújából.

„Szeptember 30. (csütörtök)

XXV. Zurboló Táncforum és Táncház a Transzít Házban:

20⁰⁰ – a kolozsvári *Bogáncs* Néptáncgyűttes és *Zurboló* Táncgyűttes előadása, műsoron a *Tollas Erzsi* és a *Postakert* táncjátékok

21⁰⁰ – táncház a *Harmadik* zenekar közreműködésével

[...]

Október 2. (szombat)

Babeş–Bolyai Tudományegyetem Auditorium Maximum terme (a Farkas utcai Egyetemiek Házának nagyterme): 17⁰⁰ – a IV. Erdélyi Néptánc Antológia gálaműsora, fellép a dicsőszentmártoni *Kökényes*, az élesdi *Rezeda*, a kézdiszentléleki *Perkő*, a marosludasi *Hajdina*, a segesvári *Kikerics*, a székelyudvarhelyi *Boróka* és *Kékirिंगó*, valamint a kolozsvári *Bogáncs*, *Ördögtérge* és *Szarkaláb* néptáncgyűttes

Heltai Alapítvány székháza: 19⁰⁰ – a gálaműsor szakmai kiértékelése; 20⁰⁰ – Táncház a *Harmadik*, a *Heveder* és a *Szározfa* zenekarok közreműködésével.”¹⁶⁵ (Szabadság, 2010/226. 2. – 2010. szeptember 28., kedd)

ÉLŐZENÉS GYERMEKTÁNCCHÁZAT szervez a Szarkaláb Néptáncgyűttes és a Heltai Alapítvány a Mikó/Clinicilor utca 18. szám alatti székhelyén minden csütörtökön du. 5 órától du. 6 óráig. Minden játszani, táncolni vágyó óvodást, kisiskolást szeretettel várnak. Ugyancsak a Heltai Alapítvány székhelyén november 5-én, pénteken folytatódik a 30 év fölöttieknek szervezett néptáncantafolyam. A rendezvényekre a belépés ingyenes.

(Szabadság, 2010/258. 2. – 2010. november 4., csütörtök)

„Aranykedvű, már-már szépkorú adatközlők, profi kolozsvári és szamosújvári néptáncosok kitűnő produkciói színesítették a VII. Kolozsvári Népzene- és Néptánc Találkozót szombat este. A gálaműsor Nagyváradtól Gyergyóig „táncoltatta” a nagyerdeműt, majd a budapesti mesemondó-énekes-tréfafa Berecz András műsora koronázta meg a rendezvényt. No meg persze az éjszakai táncház, még azoknak is, akik megfogadták a mesemondó tanácsát, és sem barátot bor közt, sem leányt a bálban nem választottak. Az Ördögtérge Egyesület és Táncsoport által szervezett eseményen a szombat délelőtt a gyerekeké, a családoké volt, kézműves tevékenységekben bővelkedő előcsarnok fogadta az érkezőt a Béke téri Diákművelődési Házban. Both József és Zsuzsa gyermektáncházába új és már jól ismert dallamok-játékok vonzották a felnőtteket is szép számmal.”¹⁶⁶

(Szabadság, 2010/273. 1. – 2010. november 22., hétfő)

165 Részlet a IV. Erdélyi Néptánc Antológia programból.

166 Részlet Kerekes Edit és Sándor Boglárka Ágnes *Családias néptánc Találkozó, határtól határig érő gálával* című írásából.

2011

„S aki még bírta szusszal, a Heltai Alapítvány székhelyén szervezett táncházban is részt vehetett este 9 órától, ahol a Harmadik zenekar mellett azok a zenészek muzsikáltak, akikkel a Szarkaláb fellépett az elmúlt 15 évben.”¹⁶⁷
(Szabadság, 2011/8. 1., 5. – 2011. január 10., szerda)

FARSANGI BÁLT tartanak a Heltai Folk-kocsmában (Mikó/Clinicilor u. 18. sz.) március 3-án, csütörtökön este 10 órától. Jelmez majdnem kötelező!
(Szabadság, 2011/49. 10. – 2011. március 1., kedd)

„Erdélyi_néptáncok.zip címmel szervez farsangi előadást a Zurbi és a 3D március 3-án, csütörtökön este 7 órától a kolozsvári Tranzit Házban (Malom/Barițiu utca 16. szám). Figyelem! Aki elkésik, az lekésik! És ami komoly: az előadást Zurboló Táncház követi a Harmadik Zenekar közreműködésével.”¹⁶⁸
(Szabadság, 2011/50. 2. – 2011. március 2., szerda)

FARSANGI GYEREKTÁNCHÁZAT szervez a Szarkaláb néptáncgyűttes és a Heltai Alapítvány március 3-án, csütörtökön du. 5 órától a Mikó/Clinicilor utcai székhelyén. Farsangi népszokásokat mutatnak be, lesz maskaraparádé, pánkóevés, farsangtemetés. Jelmez nem kötelező, de várják a jelmez, versikével és énekkel érkező gyermekeket.
(Szabadság, 2011/51. 6. – 2011. március 3., csütörtök)

ERDELYI_NEPTANCOK.ZIP – a Zurbi és a 3D bolondok napi előadására várják az érdeklődőket április 1-jén, pénteken este 7 órára a Tranzit Házba (Malom/Barițiu utca 16. szám). Az előadás után Zurboló Táncház a Harmadik Zenekar közreműködésével.
(Szabadság, 2011/75. 2. – 2011. március 31., csütörtök)

---

167 Részlet Ferencz Zsolt *Groza: a románok is tanulhatnak a magyar fiatalok lelkesedéséből. Fennállásának 15. évfordulóját ünnepelte a Szarkaláb Néptáncgyűttes* című írásából.

168 Részlet a *Zurbi és 3D program a Tranzitban* című hirdetésből.

„Az előadást pedig most is táncház követte, úgyhogy aki kedvet kapott hozzá, kedvére rophatta a Zurboló Táncház és a Harmadik Zenekar jóvoltából.”¹⁶⁹
(Perspektíva, 2011 április 6.)

„du. 5 órától Aprók tánca; [...] 19.00: XXVI. „Táncvilágnapi” Zurboló Táncforum és Táncház: a *Bogáncs* és a *Zurboló* közös ünnepi előadása. [...] 20.00: Táncház a *Harmadik Zenekar* közreműködésével. A belépés ingyenes.”¹⁷⁰
(Szabadság, 2011/98. 2. – 2011. április 29., péntek)

„A mulatozásnak ezután sem szakadt vége, hiszen a kíséző Harmadik Zenekar közreműködésével táncház kezdődött, ahol együtt rophatták hivatásos és műkedvelő táncosok.”¹⁷¹
(Szabadság, 2011/100. 2. – 2011. május 3., kedd)

„a Diákművelődési Házban tartandó és a Kolozsvári Magyar Napokkal közösen szervezett ünnepi zárógálát nemzetközi táncház követi”¹⁷²
(Krónika, 2011. augusztus 8.)

Évadnyitó Heltai Táncházba várják az érdeklődőket október 4-én, kedden este 10 órára a Heltai Alapítvány székhelyére (Kolozsvár, Mikó/Clinicilor u. 18). A táncház előtt, délután 6-tól hangszerbemutató és gyerektáncház szerepel a programban, amelyet a vajdasági Juhász zenekar tagjai vezetnek, majd este 9-től Juhász-koncert lesz.
(Szabadság, 2011/230. 10. – 2011. október 4., kedd)

---

169 Részlet a *Tömörített fájl* című írásból.

170 Részletek a *Ma van a tánc világnapja* programból.

171 Részlet Sándor Boglárka Ágnes *Tánc Világnapja Bogánccsal és Zurbolóval* című írásából.

172 Részlet Körössy Andrea *Ismét Kolozsvár lesz a néptánc fővárosa* című írásából. A „nemzetközi táncház” megtartását hirdeti augusztus 13-án, szombaton a Szabadságban megjelenő *Szent István-napi néptáncalálkozó* című program is: „Augusztus 18-án, csütörtökön 23 órától Nemzetközi Táncház a Heltai Alapítványnál”.

---

27. ZURBOLÓ TÁNCFÓRUM

2011. október 14-én, pénteken este 19 órától *Mezőség, táncban és zenében* címmel kerül sor a huszonhetedik Zurboló Táncfórumra a Tranzit Házban. A magyarpalatkai hagyományőrző fiatalok, a széki Szalmakalap Néptáncgyűttes, a szamosújvári Kaláka Néptáncgyűttes és a kolozsvári Zurboló Táncgyűttes közös előadásában bonchidai, csabaújfalusi, feketelaki, magyarpalatkai, mezőszopori, ördöngösfüzesi és széki táncokat láthat a közönség. Az előadást táncház követi a magyarpalatkai Kodoba Banda és a szamosújvári-székelykeresztúri Harmadik Zenekar közreműködésével.

(Szabadság, 2011/237. 14. – 2011. október 12., szerda)

GYERMEKTÁNCCHÁZ minden csütörtökön a Heltai Gáspár Könyvtári Alapítvány és a Szarkaláb Néptáncgyűttes szervezésében. Szeretettel várnak minden játszani, táncolni, énekelni vágyó óvodást, kisiskolást! Helyszín: Heltai Gáspár Könyvtári Alapítvány Kolozsvár, Mikó/Cliniclor u. 18. Első alkalom. 2011. október 13., (csütörtök), délután 6 óra.

(Szabadság, 2011/237. 14. – 2011. október 12., szerda)

„10 órától kézműves foglalkozás indul gyermekeknek, közben Both József és Zsuzsa gyermektáncházat is tart. [...] Előadás után reggelig tartó táncház kezdődik a János Zsigmond Unitárius Kollégium tornatermében.”¹⁷³

(Szabadság, 2011/275. 7. – 2011. november 25., péntek)

„A 28. Zurboló Táncfórum keretében december 16-án, pénteken este 7 órától kerül sor a hagyományos Bogánacs–Zurboló karácsonyi előadásra a Tranzit Házban. [...] Az előadást táncház követi a szamosújvári-székelykeresztúri Harmadik Zenekar közreműködésével.”¹⁷⁴

(Szabadság, 2011/291. 2. – 2011. december 15., csütörtök)

---

173 Részletek az *Ördögtérge-néptánc-találkozó felnőtteknek is* című beharangozóból.

174 Részletek a *Karácsonyi előadás Bogánccsal és Zurbolóval* hirdetéséből.

2012

„Február 20-án, hétfőn a Bulgakovban (Virág/Inocențiu Micu Klein u. 17. sz.) tartanak farsangi bált: este fél 8-tól vajdaszentiványi táncokat oktatnak, majd „alakoskodók által zavart” farsangi multság következik, a maskarások jutalomban részesülnek. Muzsikál a Harmadik zenekar és Codoba Florin Magyarpalatkáról, tánc házigazda: Both József és Zsuzsa.”¹⁷⁵
(Szabadság, 2012/40. 7. – 2012. február 18., szombat)

Az erdélyi tánc házi ünnepe

A Bogács – Zurboló Egyesület kétnapos programmal emlékezik az első erdélyi tánc házi megalapítására, ugyanakkor korábbi és jelenlegi kolozsvári és erdélyi tánc háziassal ünnepli meg az elmúlt 35 esztendő. A február 24-én, pénteken és 25-én, szombaton zajló rendezvények helyszíne a Tranzit Ház, ahová szeretettel várják mindazokat, akik valaha muzsikáltak, táncot tanítottak vagy szerveztek, aktívan támogatták a „mindenkori” kolozsvári tánc háziat. Pénteken délután 4 órától *Táncalkalom, hagyományörzés, közösségi szórakozás, társadalmi jelenség* címmel szervez tudományos ülészakot a kolozsvári Nemzeti Kisebbségkutató Intézet, amelynek keretében előadások hangzanak el többek között arról, hogy kik jártak a kolozsvári tánc háziassba a '80-as évek elején, ugyanakkor a 35 éves erdélyi tánc házi történetét is áttekintik. Az ülészakot kerekasztal-beszélgetés követi.

Másnap, szombaton délelőtt 11 órától fényképkiallítást nyitnak meg, majd a tánc házi múltjáról, jelenéről és jövőjéről beszélgetnek, és évfordulós filmeket vetítenek. Természetesen a zene sem hiányozhat: délután 5 órától népzene koncert következik a Tokos, a Vegyes, a mérai-türei Csűrös, a Harmadik, a Tüske, a Kaszaly, az Üsztürü, a magyarlapádi Piros Pántlikás, a Tarisznyás, a magyarpalatkai Kodoba, az Ördögsekér és a Bodzafa zenekar, valamint tánc háziass énekesek, táncosok és táncoktatók részvételével. Az ünnepség tánc háziassal zárul. (Szabadság, 2012/44. 2. – 2012. február 23., csütörtök)

---

175 Részlet az *Áll a bál Kolozsváron és környékén* című programajánlóból.

Kolozsvári Táncház: 1977 februárjának egyik csütörtökétől

Az első erdélyi táncház megalapítását ünnepelték a hét végén a kolozsvári Tranzit Házban. A Bogáncs – Zurboló Egyesület által szervezett kétnapos rendezvénysorozat központjában a 35 évvel ezelőtt Kolozsváron útjára indult, történelmet író táncház volt, az eseményre minden, egykori és jelenlegi kolozsvári és erdélyi táncházast meghívtak, és szívesen láttak. Természetesen ugyanolyan szeretettel várták azokat az érdeklődőket is, akik „csupán” kedvelői a néptáncnak, népzeneének, és szívesen hallgattak bele az ez alkalommal szervezett tudományos ülészak előadásaiba, a táncház múltjáról, jelenéről és jövőjéről szóló kerekasztal-beszélgetés vitájába, örömeiket lelték a szombat délutáni népzene koncertben, vagy csak egyszerűen fordulni akartak egyet-kettőt az ezt követő táncházi mulatsághoz.

Az első erdélyi táncházat tehát 35 évvel ezelőtt, pontosabban „1977 februárjának egyik csütörtökén” alapították meg a kolozsvári bábszínház klubtermében, a helyszín aztán változott az idők során, a táncház „otthonaként” szolgált később a Monostori úti művelődési otthon, a hajdani Vasas Klub, a diákház, 1990 után a Német Fórum, majd ezt követően a Tranzit Ház, a Heltai Alapítvány, illetve a Bulgakov kávéház. A kétnapos rendezvénysorozatra a szervezők a táncházak mellett szívesen látták együtt ünneplésre mindazokat, akik valaha muzsikáltak, táncot tanítottak vagy szervezték, aktívan támogatták a „mindenkori” kolozsvári táncházat. Az események helyszínéül a Tranzit Ház szolgált mindkét napon.

A pénteki tudományos ülészakon – *Táncalkalom, hagyományörzés, közösségi szórakozás, társadalmi jelenség* címmel neves szakemberek – Pávai István (Lajtha László Folklor dokumentációs Központ, Budapest); Simonffy Katalin (Babeş–Bolyai Tudományegyetem); Zakariás Erzsébet (Folklor Intézet); Könczei Csilla (BBTE); Pozsony Ferenc (BBTE); Fülöp Hajnalka (Néprajzi Múzeum, Budapest);¹⁷⁶ Könczei Csongor (Nemzeti Kisebbségkutató Intézet) – tartottak előadást.

Szombaton délelőtt fényképképzőállítás megnyitására került sor, ezt követően pedig *Táncház vagy folkshow* címmel, kerekasztal-beszélgetés zajlott, Pávai István moderálásával. A beszélgetést megelőzően Dáné Tibor Kálmán, az Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület (EMKE) elnöke mondott beszédet, amelyben kiemelte: igaz ugyan, hogy leginkább a történelem nagy személyiségei előtt szoktunk fejet hajtani, de a 35 éves Kolozsvári Táncház előtt ma ugyanúgy megtehetjük ezt a gesztust, hiszen az elmúlt negyedfél évtized alatt ez a mozgalom nagyon sokat tett gerincgyejesítésben, identitásápolásban, lélek- és értékmentésben az egykori és a mai falurombolás közepette. – Az akkori táncházmozgalom több volt, mint egy egyszerű kulturális, hagyományörző mozgalom. Bár elcsépeledt az a kifejezés, mert a letűnt

¹⁷⁶ Fülöp Hajnalka végül nem tudott részt venni ezen a tudományos ülészakon, így a meghirdetett előadása elmaradt.

rendszer devalválta, de egy »ellenállási mozgalom« is volt. Egy belső, lelki ellenállás, egy érzés, amit úgy is megfogalmazhatnánk: amitől megfosztottak természetben, elvettek tőlünk fizikailag, azt szerezzük vissza lélemben. Amíg még lehet és nem késő. Miközben maradjon egyenes a gerinc, s ha lehet, töretlen a lélek. Ezért érzem jogosnak ma a főhajtást az egykori táncházmozgalom előtt – mondta az EMKE elnöke. A délelőtti kerekasztal-beszélgetés alatt különböző – olykor egymásnak ellentmondó – vélemények hangzottak el arról, hogy mi jobb: megőrizni a maga autentikus, archaikus formájában a népzénet, néptáncot, és azt a táncház keretein belül művelni és továbbadni a fiatal generációknak, vagy ebbe az értékmentő tevékenységbe beleférnek, beleilleszkednek a különböző feldolgozások, a népzénekek-néptáncok más műfajokkal való keveredése is, illetve, ha igen, akkor mi a határ, és milyen szakmai elvárások fogalmazódhatnak meg ennek margóján. A rendezvényen hosszabb-rövidebb filmbejátszásokat, archív felvételeket is megtekinthettek a résztvevők.

Délután öt órától népzene koncertre került sor, majd táncházzal zárult a kétnapos ünneppsorozat.

Köllő Katalin

(Szabadság, 2012/47. 1–2. – 2012. február 27., hétfő)

35 éves a kolozsvári táncház – Tranzit Ház, 2012. február 25.

Jubileumát ünnepelte a 35 éves kolozsvári táncház

Jubileumát ünnepelte a 35 éves kolozsvári táncház, a hétvégi rendezvényen tudományos ülészakot is tartottak. Könczei Csongor főszerző felidézte, az első táncház alkalmával a székiek mutatták meg a városiaknak, milyen a hagyományos néptánc.

Jubileumát ünnepelte a 35 éves kolozsvári táncház: az idei rendezvény abban különbözött a 25. vagy a 30. évfordulón szervezett megemlékezésektől, hogy idén először tudományos ülészakot is szerveztek a kétnapos esemény nyitónapján – értékelte a hétvégi rendezvényszorozatot lapunknak Könczei Csongor néprajzkutató, a kolozsvári Nemzeti Kisebbségkutató Intézet munkatársa, a rendezvény főszerzője.

Hozzáfűzte: az első táncháznak a bábszínház adott otthont, a pontos dátumot azonban nem rögzítette a közösségi emlékezet, csak az biztos, hogy februárban és csütörtökön volt, mert a Kolozsváron cselédeskedő széki lányoknak erre a napra esett a kimenőjük. Könczei Ádám, az első kolozsvári táncház szervezője ekkor találkozott velük a központi posta mögött, így a székiek megmutathatták az akkori városi fiataloknak, hogy milyen is a hagyományos néptánc.

A tudományos ülészakon Pávai István népzene-kutató elmondta, a táncház nemcsak egy helyszínt jelentett, hanem heti ismerkedési lehetőséget is. Simonffy Katalin tévészerkesztő, médiaoktató a 70-es évek végén a román közszolgálati televízió magyar adásában indult Kaláka című műsorról beszélt, amely az akkoriban indult táncházmozgalmat mutatta be. Könczei Csilla, a Tranzit Alapítvány elnöke az általa 1981-ben, a két kolozsvári táncházban készített felmérésről beszélt, amelyből kiderült: a táncházakat elsősorban a kamaszok és a húszas éveik elején járó fiatalok látogatták.

Pozsony Ferenc néprajzkutató professzor, a Kriza-társaság elnöke kifejtette: a táncházaknak hangsúlyos párválasztási funkciója volt, ugyanakkor etnikai, identitás-megőrző szerepe is. A táncházmozgalom 1968 után elsősorban Magyarországon szerveződött: egyfajta ellenállási mozgalomnak számított. Az önszerveződő értelmiségi kezdeményezésre lecsapott a hatalom, mindkét kolozsvári táncházat bezárták. A 90-es években a kultúra demokratizálódásával a mozgalom veszített korábbi jelentőségéből és tömegbázisából.

Szombaton fotókiállítással folytatódott az esemény, a képsorozat a táncházmozgalom 35 évét dokumentálja. Ezt Táncház vagy Folkshow címmel megszervezett fórum követte. Könczei Csongor elmondta: a beszélgetést szándékosan provokatívnak szánták, és ez sikerült is, heves vita alakult ki ugyanis akörül, hogy mi a hiteles táncház.

Kiss Előd-Gergely
(Krónika, 2012. február 27.)

A táncház ünnepe Kolozsváron

Muzsikusok, táncosok, adatközlők, néprajzkutatók és a népzene laikus kedvelői találkoztak pénteken és szombaton a kolozsvári Tranzit Házban, hogy közösen ünnepeljék a három és fél évtizede élő kolozsvári táncházmozgalmat. A jubileumi ünnep első napján a mozgalom egykori alapítói és szakemberei tartottak tudományos ülészakot a táncház akkori és máig ható jelentőségéről. Szombaton kerekasztal-beszélgetéssel, fotókiállításal és dokumentumfilmekkel, no meg az elmaradhatatlan közös muzsikálással, táncolással emlékeztek vissza az eltelt 35 évre az egykori és mai táncházasok.

Muzsikusok, táncosok, adatközlők, néprajzkutatók és a népzene laikus kedvelői találkoztak pénteken és szombaton a kolozsvári Tranzit Házban, hogy közösen ünnepeljék a 35 éve élő erdélyi és kolozsvári táncházmozgalmat.

Pénteken *Táncalkalom, hagyományörzés, közösségi szórakozás, társadalmi jelenség – 35 éves az erdélyi táncház* címmel tudományos ülészakot tartottak a mozgalom egykori alapítói és szakemberei részvételével. A kolozsvári Nemzeti Kisebbségkutató Intézet által szervezett konferencián Pávai István népzene-kutató, a budapesti Lajtha László Folklórdokumentációs Központ vezetője a táncház forrásvidékéről tartott visszaemlékezésében kiemelte a Kolozs megyei bányásztelepülést, Szék jelentőségét. Az egyik leghagyományörzőbb erdélyi nagyközségben 35 éve még élt az archaikus táncrend, így a kolozsvári táncházban a városi fiatalok sok esetben maguktól a széki fiataloktól tanultak táncolni. Pávai szavait húzták alá Köncei Csilla korabeli kutatásai is, amelyek rávilágítottak, hogy a táncházba járó fiatalok közel húsz százaléka otthonról, faluról „hozta magával” és adta tovább táncstudását. A táncház akkoriban, Pozsony Ferenc néprajzkutató megfogalmazásában „az ismerkedés és párvalasztás színtere, intézménye” volt, és nem csak a Kolozsváron tanuló egyetemisták, hanem a városban dolgozó munkás fiatalok és az itt szolgáló cseléd-lányok számára is. Két táncház indult be 1977 februárjában Kolozsváron: a csütörtöki a Monostori úti Művelődési Házban, a pénteki pedig a Vasas Klubban. Ezek közül a csütörtököt éppen a cseléd-lányok kedvéért tette erre a napra Köncei Ádám, a mozgalom atyja, hisz csütörtökön volt kimenőjük – emlékezett vissza a folklórkutató lánya, Köncei Csilla. Köncei Csongor arról beszélt: a városi táncház ellenkultúráként alakult ki, tagjai számára a jellegzetes öltözet, a csoport közös legendái és a mozgalom létrejöttén dolgozó nagy személyiségek, a „régiek” tisztelete erősítette az összetartozás érzését. Ilyen személyiség volt Köncei Ádám, Kallós Zoltán népzene-gyűjtő, Kovács Ildikó bábrendező, aki biztosította a helyszínt az első táncházhoz 1977-ben. A konferencián jelen lévő Kallós Zoltán hozzátett egy történetet a táncházasok legendáriumához, elmesélve, hogy a trolibusz Monostor-belvárosi vonalán akkoriban dolgozott egy buzai sofőr, aki a Monostori úti táncház előtt mindig megállította a trolit, noha nem volt ott megálló.

A szombati programból a szakmai vita és a mozgalom 35 éves történetét felelevenítő fotótárlat sem hiányozhatott: a kora déli órákban került sor a *Táncház vagy*

folkshow címet viselő kerekasztal-beszélgetésre, és *Az emlékezések tükrében* című filmvetítésen a *Román Televízió Magyar Adása* és a *Duna Televízió* erdélyi tánc-házmozgalomról készült filmjeit nézhették meg az érdeklődők. Szombat délután a tánc-házmozgalom egykori muzsikusi és a legfiatalabb muzsikusokból álló együttesek koncerteztek a Tranzit Házban. A Tokos, a Vegyes, a mérai-türei Csűrös, a Harmadik, a Tüske, a Kaszaly, az Üsztürü, a magyarlapádi Piros Pántlikás, a Tarisznyás, a magyarpalatkai Kodoba, az Ördögszekér és a Bodzafa zenekarok három órán át húzták a hamisítatlan erdélyi népi dallamokat. A koncert után a muzsikusok egymást váltva húzták a talpalávalót: a hajnalig tartó tánc-házban a mozgalom első generációja és a ma is aktív tánc-házlátogatók mulattak együtt.

T. Koós Imola, Sipos M. Zoltán

(Új Magyar Szó, 2012/39. 1., 8. – 2012. február 27., hétfő)

„A tánc-ház hungarikum”

Harmincötödik születésnapját ünnepelte a hétvégén a Kolozsvári Tánc-ház. A Bogáncs-Zurboló Egyesület tudományos konferenciával, kerekasztal-beszélgetéssel, kiállítással, korabeli felvételek levetítésével emlékezett az évfordulóra, és természetesen népzenei koncertekkel meg tánc-házzal.

Az első tánc-háznak a Kolozsvári Bábszínház klubterme adott otthont 1977. február egyik csütörtökén. A pontos dátumot nem rögzítette a közösségi emlékezet, de a csütörtök bizonyos, mert a Kincses Városban cselédeskedő széki lányoknak erre a napra esett a kimenőjük, ekkor hívta el őket Könczei Ádám, az első tánc-ház egyik szervezője hagyományos szabadtéri találkozási helyükről, a postaépület mögül. Majd a Vasas Klub (csütörtökönként) és a Monostori úti művelődési otthon (péntekenként) volt a helyszíne a nem csak a szórakozásban és a hagyományörzésben, hanem a közösségépítésben és a párvalasztásban is fontos szerepet játszó esteknek. A kilencvenes évektől a Német Fórum, a Tranzit Ház, jelenleg a Heltai Folk-kocsma, valamint a Bulgakov Irodalmi Kávézó ad otthont tánc-háznak.

Pénteken *Táncalkalom, hagyományörzés, közösségi szórakozás, társadalmi jelentőség* címmel rendeztek tudományos ülészeket.

Pávai István etnomuzikológus előadásából megtudhattuk: a tánc-ház szinte napjainkig megőrizte archaikus formáját. Gyökerei a mezősegi Székhez kötődnek, Csík-, Gyergyó-, és Udvarhelyszékeken csak később alakult ki. Míg Mezőségen csupán a fiatalság számára nyújtott szórakozási lehetőséget, Székelyföldön életkorától függetlenül bárki bekapcsolódhatott a táncmulatságba.

Simonffy Katalin televíziós szerkesztő, médiaoktató az 1977-ben, a Román Televízió magyar adásában sugárzott Kaláka című műsor történetébe avatta be kö-

zönségét. A sorozat úttörő szerepet játszott a táncházmozgalom történetében, hiszen először vitték a nagyközönség elé ezt a néphagyományt. 1985-ös beszüntetéséig kilenc részt vettek fel Erdély különböző helységeiben. „*A táncház nemcsak múltidézés, a máról, a hónapról és a jövőről is kell szólnia*” – összegezte az előadó.

Zakariás Erzsébet etnográfus a kolozsvári Vasas Klubban megrendezett táncalkalmak történetéből adott ízelítőt, **Könczei Csilla** egyetemi tanár pedig ehhez kapcsolódva egy korabeli, 1981-es felmérés adatait osztotta meg a jelenlévőkkel. Ebből kiderült: zömükben középiskolások vagy nagyon fiatal, huszonnégy év alatti egyetemisták, munkások, városi cselédek jártak a kolozsvári néptáncos összejövetelekre. Fele-fele arányban voltak a városi, valamint a környékbeli, kalotaszegi, széki, vistai és kisebb számban a székelyföldi résztvevők.

Pozsony Ferenc egyetemi professzor e néphagyomány etnikai identitásórzó jellege mellett hangsúlyozta az ismerkedésben és a párvalasztásban betöltött funkcióit is. A néprajzkutató elmondta: a hetvenes-nyolcvanas években a fiatalságnak kevés találkozási alkalmuk volt, a heti táncház nagyon sokat jelentett ebből a szempontból is. Később, a '90-es évektől a mozgalom veszített korábbi tömegbázis-jellegéből, mivel a Kolozsváron tanuló középiskolás és egyetemi diákok társas együttlétének lehetőségei megnövekedtek. Végezetül **Könczei Csongor**, a Nemzeti Kisebbségkutató Intézet kutatója tekintette át előadásában az erdélyi táncház harmincöt éves történetének fontosabb állomásait.

A rendezvény másnapján, a *Táncház vagy folkshow?* című kerekasztal-beszélgetésen ismert, hosszú múltra visszatekintő népzenekepek – mint az Üsztüri vagy a Tarisznyás – tagjai és néhány fiatal résztvevő fejtették ki véleményüket a táncház autentikus formájáról, a népzene feldolgozásáról.

A televíziós közvetítések és a színpadi előadások hozzájárultak a táncház elismeréséhez és népszerűsítéséhez, viszont óhatatlanul maguk után vonták a népi muzsika átalakulását, hiszen egy-egy produkció alkalmával az esztétikai követelmény mellett az emberek tetszésének elnyerése is szemponttá vált. A hitelesség ezáltal csökken, hiszen ami kikerül a saját környezetéből, már feldolgozássá válik. A színpadon lehetetlenség másfél órás táncházat reprodukálni, válogatni kell bizonyos dalok közül – derült ki a beszélgetés folyamán. **Szép Gyula**, a Tarisznyás zenekar tagja, a Kolozsvári Magyar Opera igazgatója ennek kapcsán elmondta: ha csak egy szűk körben él tovább a népzene, sosem kap ekkora jelentőséget. Kezdetben nagyon kevés ilyen népi együttes volt, Kolozsváron, Csíkszeredában, Székelyudvarhelyen léteztek csupán. Az előadásba helyenként beépülő show-elemeket nem kell bírálni, hiszen ezek keltik fel az érdeklődést egy ma is értékes és népszerű műfaj iránt. **Kostyák Márton** zenész hangsúlyozta: „*Rajtunk, fiatal muzsikusokon is múlik, hogy lesz-e táncház. Ha mi nem zenélünk, kihalhat ez a hagyomány*”. A feldolgozások kapcsán kifejtette: természetes, hogy az ebben a szakmában dolgozó művész időnként szeretne valami újat mutatni. Viszont ehhez elengedhetetlen a tudatosság, hogy meg tudja indokolni, mit miért tesz.

A jelenlévő néprajzos szakemberek, táncházasok, zenészek egyetértettek abban, hogy nagyon sok feldolgozás a giccs felé megy el, és nem bújik meg mögötte eredeti ötlet.

A délután fellépő együttesek, a **Tokos**, a **Vegyes**, a mérai-türei **Csűrös**, a **Harmadik**, a **Tüske**, a **Kaszaly**, az **Üsztürü**, a magyarlapádi **Piros Pántlikás**, a **Tarisznyás**, a magyarpalatkai **Kodoba**, az **Ördögszekér** és a **Bodzafa** zenekarok előadására zsúfolásig telt a terem. Minden nemzedéket képviselő, színes közönség kapcsolódott be az esti táncházba is. Ahogy azt Dáné Tibor, az Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület elnöke megfogalmazta: „*A táncház hungarikum*”. A mozgalom a kommunista diktatúra idején nemcsak a szórakoztató, közösségépítő funkciót töltötte be, hanem belső, lelki ellenállásként is működött a paraszti kultúrát, a falu társadalmát lerombolni akaró hatalommal szemben.

Talán nem érdektelen, hogy napjainkban a Kincses Városban a Bulgakov Kávézóban és a Heltai Folk-kocsmában hetente megrendezett táncházak alkalmával harminc-negyven, olykor hatvan-hetven fiatal élteti tovább ezt a hagyományt.

Varga Melinda

(Irodalmi Jelen, 2012. február 29.)

„Március 10-én, szombaton este 7 órától a *Gázsa Band* muzsikál a Kolozsvári Rádió koncerttermében. Nem véletlenül: a zenekarvezető Papp Gázsa István első hangfelvételei a Donát út 160. szám alatt készültek, a 70-es években. Többek között ő indította útjára az erdélyi táncházmozgalmat 1977-ben. A Bodzafa és a Barozda együttesben is játszott. A Gázsa Band 1993-ban alakult a Budapest Táncegyüttes zenekaraként, s jelenleg isa hagyományos vonószekari felállásban – hegedű, brácsa, cimbalom és nagybőgő – játssza Erdély és Magyarország tradicionális népzenejét. Ha ötvennyolc dal(lam), tánc nem is, de több mint 58 percnyi „tisztá forrásból merített” népzene csendül fel – rádióink 58. születésnapja tiszteletére – a szombati koncerten, amelyre mindenkit szeretettel várunk. „Rádiós ráadásként” Both Zsuzsa és kolléganőnk, Sántha Emőke is énekel majd. A belépés díjtalan.”¹⁷⁷

(Szabadság, 2012/55. 2. – 2012. március 7., szerda)

„március 12-én, hétfőn [...] este 8-tól táncház a Bulgakovban; [...] március 13-án, kedden [...] este 10-től táncház várja az érdeklődőket a Heltaiban; március 14-én, szerdán délután 6 órától tavaszváró népi játszóház és gyerek-táncház a Heltai Alapítvány székházában”¹⁷⁸

(Szabadság, 2012/58. 2. – 2012. március 10., szombat)

---

177 Részlet *A Kolozsvári Rádió nem enged az 58-ból* című programajánlóból.

178 Részletek a *Jövő héten zajlik a Kolozsvári Tavasz fesztivál* című programajánlóból.

„Mert Bothék számára a néptánc tanítása nemcsak tánctechnika és művészet átadása, hanem közösségformálás is. Vagyis ne csak a színpadon, a taps, a siker mámorában érezzék jól magukat a fiatalok egymás között, ne csak ezért járjanak táncot tanulni, hanem azért is, hogy odafigyeljenek egymásra a néha nagyon kegyetlen hétköznapok forgatagában is. Én ebben látom az immár 13 éve a Both házaspár által közösen alapított Ördögtér-ge néptáncegyüttes rendkívüli sikereit. És ebben látom azt, hogy Zsuzsa és Jocó hívó szavára közel évtizede minden évben összesereglenek a Kárpát-medencéből zenészek és táncosok a Kolozsvári Népzene és Néptánc Találkozóra. Bothék pedig mindig ott vannak, ahol szükség van rájuk. Megtapasztalhattam, hogy Zsuzsa egyetemi szintű néprajzi végzettségét, népi kézműves felkészültségét, csodálatos énekhangját, jó humorát és pedagógiai érzékét hogyan tudja kamatoztatni az EMKE Györkös Mányi Albert Emlékházában havonta megrendezett gyermekprogramon, a JelesNapTáron.¹⁷⁹ Amelynek Jocó is gyakori vendége, különösen, ha az apróságoknak gyermektáncházat kell szervezni. De volt alkalmam megcsodálni kiállításon is azokat a nemezből készült használati tárgyakat, melyeknek díszítő motívumaival Zsuzsa elém tudta varázsolni a turáni őshaza hangulatát, színpompáját, ízét, zamatát, illatát. Jocó a mérnöki karriert hagyta fel a népművészetért. És nem hiába. Hisz máris több együttes sikeres megalapítása áll a háta mögött, mint például a csíkszeredai Zsigora, a bánffyhunyadi Suhanc. Az Ördögtérge pedig egy új szint hozott nemcsak a kolozsvári, de az erdélyi néptáncművészet világába is. Fáradhatatlan gyűjtője és archiválója erdélyi falvaink népi értékeinek, miközben rendületlenül tanít néptáncot, nemcsak a kincses városban, hanem számtalan vidéki településen vagy nyári táborokban.¹⁸⁰ (Művelődés, 2012/5. 7.)

179 Az EMKE Györkös Mányi Albert Emlékház által havonta megrendezendő *JelesNapTár* hagyományörző gyerekprogram 2009 januárja óta folyamatosan zajlik Kolozsváron. A program célja, hogy néphagyományunk jeles napjait és az ehhez kötődő szokásokat megismertesse a résztvevő gyerekekkel. Gyakori, hogy ezen események élőzenés aprók táncával zárulnak, ezek hirdetései pedig a Szabadság napilapban olvashatók, mint például: „A JELES NAPTÁR HAGYOMÁNYÖRZŐ GYERMEKPROGRAM ma, október 17-én, pénteken délután 4 órától jelentkezik újra a Györkös Mányi Albert Emlékházban (Majális/Republicii u. 5/1. szám). Míndszent havában a gyermekek a szürethez fűződő szokásokkal, hagyományokkal ismerkedhetnek meg. A rendezvény élőzenés szüreti táncsal zárul, Both József és Both Zsuzsa vezetésével. Muzsikál: Kacsó Armí és barátai. Kéri a résztvevőket, hogy vigyenek magukkal néhány fürt szőlőt. Foglalkozásvezetők: Both Zsuzsa néprajzos, kézműves és Szabó Kinga játszóházvezető. A hetedik évadához érkezett, havonta zajló rendezvényt I-IV. osztályos kisdíjakoknak szánják, de minden érdeklődőt szívesen látnak.” (Szabadság, 2014/240. 14. – 2014. október 17., péntek)

180 Részlet Dáné Tibor Kálmán *Both Zsuzsa és Both József* című laudációjából.

„A három esztendővel ezelőtt alakult Kalotaszeg néptáncgyüttes tagjai egy olyan rendezvényt akartak tető alá hozni, amelyen a vidék különböző településein élő gyerekek megismerkedhetnek egymással, közben pedig elmerrülhetnek a népzene világában. Ezzel a hiánypótló gondolattal született meg az I. Kalotaszegi néptánc-tábor Nyárszón – hiszen amúgy Kalotaszegen több településen is zajlik néptáncoktatás, de azokon ritkán adódik alkalom arra, hogy a kalotaszegi gyerekek egymással is találkozzanak. A múlt héten, Nyárszón sorra került rendezvényre több mint hatvan gyermek jelentkezett, akik nemcsak táncoltak, ugyanis a szervezők különböző csapatépítő játékokkal próbálták meg minél jobban „összeforrasztani” a csoportot. [...]

Az egyhetes tábor a szombat esti gálával zárult, amikor a táborozó gyerekek mellett a rendezvény kitalálói is felléptek, azaz a Kalotaszeg néptáncgyüttes tagjai. A Nyárszó főterén felépített szabadtéri színpadon először Vincze Mínya István, a Kalotaszegi Egyházmegye esperese, helybéli lelkipásztor üdvözölte a megjelenteket. Elmondása szerint az első alkalommal megrendezett gyerektábor azért tekinthető eredményesnek, mert nem az anyagi vonzata vált fontossá, hanem az volt az elsődleges cél, hogy a gyerekek megismerkedjenek egymással, és jól érezzék magukat a népzene világában. Bethlendi András szerint a szervezők is elégedettek a táborral, és eredményesnek tekintik a rendezvényt: a gyerekek szemmel láthatóan élvezték az oktatást, népdal- és csujogatástanulást és a közösségi játékokat is. Elmondása szerint a házigazdák is mindent megtettek annak érdekében, hogy zökkenőmentes legyen a tábor.”¹⁸¹

(Szabadság, 2012/173. 1., 5. – 2012. július 31., kedd)

HELTAI FOLK-KOCSMA október 4-én, csütörtök este 9 órától, a Fabatka együttes fellépésével. A belépés díjtalan!

(Szabadság, 2012/228. 14. – 2012. október 3., szerda)

„Az előadások után az addig nézőterre szorult közönség is lehetőséget kapott, hogy a hangulatot tovább fokozza, esetleg táncosként is részesévé váljon a huszonkilencedik Zurboló Táncfórumnak. A táncházban a Harmadik zenekar húzta a talpalávalót.”¹⁸²

(Szabadság, 2012/251. 6. – 2012. október 30., kedd)

---

181 Részlet Hover Zsolt *Kalotaszegi néptánc-tábor traktorfoglással* című írásából.

182 Részlet Simó Helga *Néptáncosok a Szamos partján* című írásából.

„A rendezvénysorozat a Transzit Házban (Malom/Barițiu u. 16. szám) folytatódik, ahol 21.30 órától a Harmadik Zenekar és vendégeik koncertje, táncháza zárja a napot.”¹⁸³
(Szabadság, 2012/262. 2. – 2012. november 12., hétfő)

TÁNCHÁZZENEKAROK A DIÁKMŰVELŐDÉSI HÁZBAN

A három legnépszerűbb erdélyi táncházzeneakar kerek évfordulót ünnepel: a Harmadik zenekar 5 éve, a Heveder 10, az Üsztürü pedig 20 éve muzsikál együtt, ezt közös születésnap koncerttel ünneplik ma este fél nyolctól a kolozsvári Diákművelődési Házban. Jegyek a helyszínen kaphatók, ezzel ingyenes lesz a koncert utáni táncház a Heltaiban.

(Szabadság, 2012/272. 6. – 2012. november 23., péntek)

IX. KOLOZSVÁRI NÉPZENE- ÉS NÉPTÁNC TALÁLKOZÓ

A Kolozsvári Diákművelődési házban november 24-én 19 órától rendezik meg a IX. Kolozsvári Népzene és Néptánc Találkozót. Fellépnek a gyimesi (Kostelek) és bihari (Bánlaka) hagyományörző táncosok és zenészek; a Bogáncs, Kalotaszeg, Ördögtérge, Szarkaláb, Zurboló (Kolozsvár), Cuharé, Délkert Napsugár (Szeged), Kaláka (Szamosújvár), Szellő (Kostelek) együttesek, továbbá a Heveder, Harmadik, Csereklye, Kaszaj és Zerkula zenekarok. A találkozó programjában 10 órától kézműves-foglalkozások és gyermektáncház, 13 órától Bambuc Ördög gyermekelőadás a nagyvárad Táncgyűttes előadásában, 15 órától kerekasztal, 16 órától tánc tanítás is szerepel, ezt követi a fentebb említett gálaműsor, amelynek második felében a Nagyvárad Táncgyűttes bemutatja a *Fekete Sáfrán* című előadását. Ezt hajnalig tartó táncház követi a Heltaiban. Jegyek a rendezvény napján, a helyszínen.

(Szabadság, 2012/272. 6. – 2012. november 23., péntek)

„A közönség a gálát követően még utoljára körülnézhetett a kézművesvásáron, vagy hamar a Heltai Folk-kocsmába siettek, hogy időben kapjanak sört, zsíros kenyeret és a legjobb helyről hallgassák a Csereklye, a Harmadik, a Heveder és a Zerkula zenekar muzsikáját, s virradatig táncoljanak, mulassanak együtt.”¹⁸⁴

(Szabadság, 2012/274. 6. – 2012. november 26., hétfő)

---

183 Részlet a *Héttorony fesztivál Kolozsváron* című hirdetésből.

184 Részlet Simó Helga *„Ahol a színpad csak ürügy a találkozásra”* című írásából.

„Cikász az egyik, Sóvirág a másik, legyen hát Harmadik – meséli Laci, a „keresztapa” a zenekar kirívónak számító nevének eredetét. Két prímás (Fodor Robi, Ficzus László), két brácsás (Kisfaludi Attila, Szeredai Loránt) és egy bőgős (Vitus Csaba) alkotja az elmúlt hétvégén 5. születésnapját ünneplő bandát. Kolozsvári a Harmadik, hiszen itt „született”, ám tagjai Szamosújvárról és a Székelységből származnak. Legtöbbjük hályogkovácsként úzi a népzenelet, valahogy úgy, mint azok az egykori régiiek, akik hegedűvel a kezükben születtek, és soha nem is tanultak meg kottát olvasni. Éppen ez a rendkívüli bennük: érettségiző fejfel vettek hangszer a kezükbe azzal a határozott szándékkal, hogy népzenelet fognak játszani.

– Hatodikos koromban kaptam egy hegedűt, zenetanárhoz mentem összesen három alkalommal, aztán... a hegedű a sarokba került – mondja Robi. – Csabival és Lórivál együtt a szamosújvári Kalákában táncoltunk elemista korunktól kezdve. 2001-ben a tiszadorogmai tánc táborban – az ifjú Muzsikás is ott volt! – tetszett meg nekünk nagyon a népzenelet, és ott helyben elhatároztuk, hogy zenekart alapítunk. 17 éves voltam. Azzal biztattak: „Fiúk, lehet, hogy pénzetek nem lesz, de három dolog biztosan: kaja, pia, nők...” – nevetnek, persze. – Meggyőztük Lórit, hogy brácsázzon, Csabit, hogy bőgőzzön, s így alakult meg a Sóvirág.

Következő nyáron a választói, kalotaszentkirályi táborokban végleg megerősödött bennük a szándék. Robi azután Ádám Sándor széki prímásnál (Icsán fia) „tanult”, meg Fodor Netti Sándornál is volt kivételes szerencséje nyúni a vonót.

Laci és Attila Székelykeresztúron osztálytársakként iskolai szakkörön tanultak hegedülni elemista koruk óta, Laci később informatikai líceumba és sportegyetemre járt, Attila zenelíceumot végzett, majd Kolozsváron zeneakadémián tanult, így a hegedűn túl kényelmesen váltogatja a brácsát is a nagybőgővel. Ezzel egyébként nincs egyedül, míg Attila a kétféle variációt játssza le a nagybőgőn, addig Laci brácsázik. Ők voltak a Cikász zenekar, szászcsávásiaktól lopták a mesterséget, még hozzá olyan jól, hogy 2004-től három éven át ők nyerték a Kallós Zoli bácsi szervezte népdal- és népzenevetétkedőt. Később elváltak útjaik: a bőgősük Csíkba ment egyetemre, ők meg Kolozsvárra. A két csapat a Pap/Párizs utcai tánc házban találkozott először 2007 őszén, „ott egymásba zúgtunk”, mondja Laci, és így lettek Harmadik. Repertoárjuk hirtelen hatalmasat bővült, immár egymás adatközlőivé válhattak, hiszen a székely srácok a szászcsávásit hozták, a szamosújváriak a mezőségiben és kalotaszegiben voltak igazán elemükben.”¹⁸⁵

(Szabadság, 2012/278. 13. – 2012. november 30., péntek)

ÜNNEPI JÁTSZÓHÁZ a Heltai-alapítványnál (Mikó/Clinicilor utca 18.) december 11-én, kedden. Délután 5 órától kézműves foglalkozás, este 6 órától tánc ház. Muzsikál a Csereklye zenekar.

(Szabadság, 2012/285. 6. – 2012. december 10., hétfő)

---

185 Részlet Kerekes Edit *Építész, foci és örömmelés a Harmadikkal* című írásából.

2013

FARSANGI MULATSÁGBA várják az érdeklődőket február 5-én, kedden este 9 órára a Heltai Alapítvány székházába (Mikó/Clinicilor u. 18. szám). Az est folyamán Gergely Elek és barátai, valamint a Csereklye zenekar biztosítja a talpalávalót. A legjobb jelmezt díjazzák. A belépés díjtalan. (Szabadság, 2013. 26/14. – 2013. február 2., szombat)

ÉLŐZENÉS FARSANGZÁRÓ GYEREKTÁNCCHÁZBA hívja a kicsiket a Heltai Gáspár Könyvtári Alapítvány és a Szarkaláb Néptáncgyűttes február 12-én, kedden délután 6 órára az alapítvány székhelyére (Mikó/Clinicilor u. 18. szám). Az érdeklődők a néptáncsal, a népzenevel, a mondókákkal és a népi gyermekjátékokkal ismerkedhetnek meg az óra első felében, majd zenés kísérettel, jelmezben vonulnak az udvaron zajló farsangtemetésre. Szeretettel várnak minden óvodást és kisiskolást. (Szabadság, 2013. 32/14. – 2013. február 9., szombat)

Farsangtemetés a Bulgakovban is

Mintegy félszázan vettek részt Dobai Illyés temetésén február 11-én este a Bulgakov kávéházban. A megboldogultat halálba táncoltatták, és az újraélesztési kísérletek sem jártak eredménnyel, ezért papot kellett hozatni, majd alsósófalvi és csobotfalvi szokás szerint megtartották a temetést is, hamvasztással egybekötve – minderről, azaz a farsangtemetésről Both József, az Ördögtérge Néptáncgyűttes vezetője tájékoztatta lapunkat. Az Ördögtérge Egyesület és a Bulgakov kávézó heti táncházát ezúttal a kolozsvári Népi Alkotások Háza is támogatta, és a vakációs időszak ellenére is sokan csatlakoztak a farsangbúcsúztatóhoz. Természetesen fergeteges bulival indult az este, a mulatságban részt vett Illyés is, a bábu, aki viszont csúnyán végezte (ahogy az már ilyenkor lenni szokott). A végtisztességet azért megadták neki, hiszen annak rendje és módja szerint, pappal és siratóasszonyokkal közösen, alkalomhoz illő rigmusokkal és versekkel vettek búcsút tőle – és remélhetőleg a téltől is.

Sándor Boglárka Ágnes

(Szabadság, 2013. 35/7. – 2013. február 13., szerda)

Farsangzáró Heltai Gyerektáncház

A Heltai Gáspár Könyvtári Alapítvány és Szarkaláb Néptáncgyüttes immár 3. esztendeje szervezi heti rendszerességgel a Heltai Gyerektáncházat. Szokásunkhoz híven idén is méltón ünnepeltük meg a tél elmúlását, húshagyó kedden táncházzal egybekötött élő-zenés farsangtemetést tartottunk.

Ezen alkalomra minden gyerek jelmezbe öltözött, és nagy izgalom előzte meg az ünneplést. A már szokásosnak mondható táncolás, játszás mellett sorra bemutatkozhattak a jelmezeselek, akik közt volt szép királykisasszony, jótündér, királyfi, sízó, pillangó stb.

A legnagyobb figyelem azonban Farsang Dömére, a farsang történetére, a télbúcsúztatásra irányult. Farsang Döme és a farsangi szokások bemutatását természetesen a már hagyományos farsangtemetés zárta: halottas-menet, közös éneklés, muzsikaszó, majd búcsúztatás, amelynek záróakkordjaként a szalmabábú tüze körül táncolt az ünneplő gyereksereg és a részt vevő hozzátartozók, farsangi páncó és meleg tea „társaságában”.

Nagy örömünkre szolgál, hogy ismételten fokozott érdeklődés övezte ezt a hagyományos eseményt, és hogy egyre több kiskolász és óvodász vesz részt gyerektáncházainkban és további, szintén gyerekeknek szánt foglalkozásainkon. Ezúton mondunk köszönetet a szülőknek, nagyszülőknek, hogy fontosnak tekintik a gyerekek ilyen irányú nevelését is, azt, hogy megismerkedjenek népi hagyományainkkal, játékaikkal, népdalainkkal, táncainkkal, muzsikáinkkal.

A továbbiakban is várunk minden óvodást, kiskolást a keddenként 18 órától, a Heltai Alapítvány konferenciatermében tartandó gyerektáncházakba.

Lakatos Csilla táncházgazda

(Szabadság, 2013. 41/7. – 2013. február 20., szerda)

„Az egykori Zurboló Zenekar és a Harmadik zenekar népzene koncertjével (meghívottként muzsikál Codoba Florin magyarpalatkai primás) és táncházzal folytatódik a program.”¹⁸⁶

(Szabadság, 2013. 65/6. – 2013. március 20., szerda)

„Erdélyi táncgyományok című rendezvényére várja az érdeklődőket a kolozsvári Bogáncs–Zurboló Egyesület április 27-én, szombaton a Tranzit Házba, a Tánc Világnapja alkalmából. [...] Este 7 órától táncház, muzsikál a Harmadik zenekar.”¹⁸⁷

(Szabadság, 2013. 94/2. – 2013. április 25., csütörtök)

---

186 Részlet a Zurboló 20 – kétnapos születésnap Kolozsváron programból.

187 Részletek a Táncos szombat a Tranzit Házban című hirdetésből.

ÉVADZÁRÓ KOLOZSVÁRI TÁNCBÁZAT tartanak ma, június 18-án, kedden este 8 órától a Heltai folk-kocsmában (Mikó/Clinicilor u. 18. szám). Muzsikáinak: Harmadik zenekar, Csereklye, Codoba Florin (Magyarpalatka/Kolozsvár) és ifj. Fodor Sándor (Bács/Kolozsvár). 8-tól szilágysági táncok (összefoglaló) tanítása, majd 9.30-tól áll a bál, igény szerint tanítással. Tánc házigazda: Both József.

(Szabadság, 2013. 137/10. – 2013. június 18., kedd)

Halmos Béla emlékére ültették az első nyírfát Kalotaszentkirályon

Muzsika kíséretében avatták fel a Magyar népzeneészek emlékfasorát tegnap délben Kalotaszentkirályon, a huszonharmadik Kalotaszegi Népzene- és Néptánc-tábor keretében. A helyi önkormányzat, a tábor szervező Archívum Kulturális Alapítvány és az Ady Endre Általános Iskola kezdeményezésére létrehozott fasor első nyírfáját a júliusban elhunyt Halmos Béla népzene kutató, előadóművész, a tánc házigazdának egyik megalapítójának emlékére helyezték el az iskola udvarán, a tornaterem szomszédságában. Az egybegyűlteket Póka András György, Kalotaszentkirály polgármestere, Vizi Gabriella, Magyarország kolozsvári konzulja, valamint Szép Gyula, az Archívum Alapítvány vezetője köszöntötte. Az eseményen több mint hetven zenész muzsikált együtt, a táborlakók és a helybeliek mellett pedig Kallós Zoltán néprajzkutató és Szilágyi István író is jelen volt.

– A magyar népzeneészeink iránti megbecsülésből kezdünk el emlékfasort ültetni az Ady-hársfa és az emlékmű szomszédságában. Közösségünk élen járt, amikor Ady Endre emlékének ápolását felvállalta, és megkerülhetetlenné vált akkor is, amikor a zenei értékek mellett tette le a voksát – hangsúlyozta az emlékfasor avatóünnepségén Póka András György, Kalotaszentkirály polgármestere. Kifejtette: a Kalotaszegi Népzene- és Néptánc-táborban olyan tudással vértéphetik fel magukat a fiatalok – „csak tiszta forrásból” –, amely által visszatálhatnak gyökereikhez.

Vizi Gabriella kolozsvári magyar konzul megjegyzte: Halmos Béla munkájának igazi eredménye Kalotaszentkirályon is tovább él, a zenét tanító primások szívében, a legényes versenyre készülő fiatalok erőfeszítésében, a népdaloktatásban és a települést átszelő csengő dallamokban egyaránt. – A zene öröme a legfőbb örökségünk Halmos Bélától. Ha Sebő Ferencsel nem szeretnek bele a népzenebe, és nem érzik meg a jelentőségét, akkor bizony sok dallam, sok falusi hagyományörző muzsikus emléke marad az enyészeté – magyarázta a konzul. A tábor lebonyolításában közreműködő szakemberek – tánc tanárok, népdaloktatók, zenekarok – és a jelenlévők hozzáállását látva hozzáfűzte: Halmos Béla igazi öröksége nem vesztődik el, a neves népzene kutató és előadóművész pedig az égből örökké mentora marad a magyar tánc házigazdának.

Szép Gyula, az Archívum Alapítvány igazgatója reményét fejezte ki, hogy a Magyar népzeneészek emlékfásorára méltán lehetnek büszkéek az elkövetkező időszakban a zenészek, és különösen a fiatalok, akik, mint mondta, az idő múlásával azt is kiválaszthatják, hogy melyik neves előd fája mellett kívánnak táborozni. A Halmos Béla emlékét őrző nyírfát közösen helyezte el Póka András György, Vizi Gabriella, Szép Gyula és Lakatos András iskolaigazgató; a Magyar népzeneészek emlékfásora évente egy-egy népzeneész fájával gazdagodik.

Ferencz Zsolt

(Szabadság, 2013. 181/1–2. – 2013. augusztus 9., péntek)

Csütörtök, augusztus 22. [...] 11.00 Gyermektáncház Virginás Tar Emese és a Csereklye zenekar közreműködésével. [...] **Péntek, augusztus 23. [...]** 11.00 Aprók táncháza Bárdos Rékával és a Tarisznyás együttesel a kollégium udvarán.¹⁸⁸
(Szabadság, 2013. 190/5. – 2013. augusztus 20., kedd)

Fekete-piros táncba hívtak a hagyományőrzők

Kányádi Sándor Fekete-piros című versének sorai elevenedtek meg tegnap délután a posta mögötti kisparkban, a széki Szalmakalap néptáncegyüttes tagjainak köszönhetően, akik a Harmadik zenekar kíséretében ropták a táncot.

A „Fekete-piros fekete táncot jár a járda szeglete” hagyományőrző műsor a Zurboló táncegyüttes hétfői, Postakert című előadásához kapcsolódott, amely szintén a széki cselédek kimenőjük napján, eleinte énekszóval, később pedig énekszó nélkül járt táncát idézte.

A táncház fogalmának megteremtése is a széki táncosok nevéhez fűződik, kialakulásának kezdeti időszakát idézték meg a Zurboló táncegyüttes tagjai civilben, a székiek táncrendjét követően tegnap, a szép számban összegyűlt közönség jelenlétében. Ez alkalommal is bebizonyosodott, hogy a városi környezetnek is szerves része lehet a falusi népi kultúra, a magyar napoknak pedig a hagyományápolás.

Dézsai Ildikó

(Szabadság, 2013. 193/1. – 2013. augusztus 23., péntek)

---

¹⁸⁸ Részletek a *Gyermekprogramok a Kolozsvári Magyar Napokon (1. rész)* programból.

Januártól indul útjára a Kallós-féle népzenei képzés

Példaértékű népzene-képzést indít Kolozsváron a Kallós Zoltán Alapítvány, karöltve a helyszínt biztosító Evangélikus-Lutheránus Egyházzal. Jelentkezni máris lehet, az oktatás január közepén kezdődik.

Jelen pillanatban sokat lehet tudni, de sok még a megválaszolatlan kérdés is a kolozsvári Párizs utcai népzenei képzés kapcsán, derült ki az alapítvány és az egyház közös sajtótájékoztatóján. Szép Gyula, az alapítvány alelnöke, a Kolozsvári Magyar Opera igazgatója elmondta, első lépésként hagyományos hangszereken – hegedűn, háromhúros brácsán és nagybőgőn – lehet majd tanulni, de a népdaléneklésre is jelentkezhet bárki, aki betöltötte tizedik életévét, és kedvet kapott a hagyományos népzeneire. Felső korhatár nincs, és a jelentkezőktől függ, hogy milyen hangszer oktatását szorgalmazzák a továbbiakban.

Adorjáni Dezső Zoltán püspök kijelentette, adott esetben további infrastrukturális támogatást biztosíthatnak majd az alapítványnak, hiszen az népi kultúra művelése fontos misszió az egyház számára is.

Jelentkezni december 20-ig lehet a kallosalapitvany@kallos.org.ro e-mail címen, illetve a 0264-262623 telefonszámon. Igény esetén több csoport indul, kezdők, haladók egyaránt igényelhetnek képzést, amely egyébként január 15-én indul útjára, és havi 60 lejes összeg fejében heti 7-8 órás oktatási időt jelent.

Kustán Magyarai Attila

(Maszol, 2013. november 17. – <http://www.maszol.ro/index.php/kultura/20813-januartol-indul-utjara-a-kallos-fele-nepzenei-kepzes>)

KÉZMŰVES FOGLALKOZÁSSAL EGYBEKÖTÖTT ÜNNEPI GYERMEK-TÁNCHÁZBA hívja az óvodásokat és kisiskolásokat a Heltai Gáspár Könyvtári Alapítvány és a Szarkaláb Néptáncgyűttes december 17-én, kedden délután 6 órára a Heltai konferenciatermébe (Mikó/Clinicilor utca 18. szám). A hagyományos gyermektáncházhoz hasonlóan lesznek alap táncmozdulatok, énekek, mondókák, gyermekjátékok, de az ünnepi készülődés jegyében lehetőség nyílik csuhéangyalok készítésére, gyertyamártásra és egyéb természetes anyagokból történő barkácsolásra. Muzsikál a Csereklye zenekar.

(Szabadság, 2013/291. 10. – 2013. december 17., kedd)

A BOGÁNCS – ZURBOLÓ EGYESÜLET hagyományos karácsonyi előadására várják az érdeklődőket december 20-án, pénteken délután 5 órára a Tranzit Házban (Malom/Barițiu u. 16. szám). Elsőként a Morzsabogács és Apróbogács gyerekcsoportok lépnek színpadra, majd este 7 órától a Kisbogács, a Bogács és a Zurboló együttesek következnek. Este 8-kor kezdődik a táncház, a Harmadik zenekar közreműködésével.

(Szabadság, 2013/293. 2. – 2013. december 19., csütörtök)

Muzsikál Kiskamoni-Szalay Kund és Tókos Csongor – Tranzit Ház, 2012. február 25.

2014

Mátyás Napok hétvégén

Kicsiket és nagyokat egyaránt várnak a 22. Kolozsvári Mátyás Napokra, az Amaryllis Társaság rendezvényére hétvégén. A program:

Március 1., szombat:

– délelőtt 11 órától *Cinka botorka* Mátyás király szülőházában – táncos gyermekfoglalkozás egy reneszánsz és egy csángó udvar módjára. A táncos foglalkozást Both József, Both Zsuzsa és Orendi István vezeti, a talpalávalót a budapesti Musica Historica és a székelyudvarhelyi Kaszaj együttes húzza;

– este 7 órától a sétatéri Kaszinó épületében – a szegedi Canticum Novum kamarakórus előadójestje (karvezető: Kovács Gábor). Utána: *Körben állva* – reneszánsz és csángó táncház, zenél a Musica Historica együttes (Csörsz Rumen István vezetésével), valamint a Kaszaj együttes (Orendi István vezetésével), táncmesterek: Kovács Gábor és Both József.

[...]

(Szabadság, 2014/47. 2. – 2014. február 27., csütörtök)

A KOLOZSVÁRI ZURBOLÓ TÁNCEGYÜTTES március 1-én, szombaton este 7 órától a Tranzit Házban új szereposztással ismét előadja a *Pótlás* című táncjátékát. Az előadás megtekintése – az elhangzó táncszavak miatt – kiskorúaknak nem ajánlott. Az előadást 20 órától farsangi táncház követi a Harmadik zenekar közreműködésével.

(Szabadság, 2014/47. 2. – 2014. február 27., csütörtök)

„Sokat foglalkozol fiatalokkal, gyimesi táncokat is oktatsz. Hogy látod: *fel-fele vagy lefele ível a táncházmozgalom jelenleg?*

Egy helyben áll. És ez régóta így van már. Mindig vannak érdeklődő fiatalok és vannak nosztalgizáló idősök, meg van retróhullám is. Sajnos a fiatalok már nem tudják megtapasztalni, amit mi tapasztaltunk az öregeknél 30 évvel ezelőtt. Emiatt talán nem mindig kezelik akkora tisztelettel, amilyennel kéne. Nem szándékosan, de felejtünk. Általában hajlamos vagyok a pesszimizmusra, mégis azt mondom: nincs nagyon nagy baj. Habár állóvizek vannak a kultúra terén itt is, Magyarországon is, a tengerentúlon is, azért nem kell elkeseeredni, mert **amíg a világ lesz, addig lesz néptánc is.**”¹⁸⁹

(Maszol, 2014. március 12. – <http://www.maszol.ro/index.php/kultura/26160-tanccal-tanit-a-regiek-tiszteletere-sara-ferenc>)

---

189 Részlet T. Koós Imola *Táncsal tanít a régiek tiszteletére Sára Ferenc* című interjújából.

„Április 26. (szombat)

[...]

20⁰⁰ – Táncház a Harmadik zenekar közreműködésével.

Április 29. (kedd)

[...]

20⁰⁰ – Táncház a Harmadik zenekar közreműködésével.”¹⁹⁰

(Szabadság, 2014/93. 2. – 2014. április 24., csütörtök)

„A Fölszállott a páva közvetítése alatt három szó motoszkált bennem, amikor ti voltatok színpadon: harmónia, egymásfigyelés és derű. Azt hiszem, a profizmussal játszott zenén túl ez volt az a plusz, amivel megnyertétek sok százezer néző és persze a zsűri rokonszenvét. Hogy alakul ez ki három év alatt?

Bálint: Egyrészt a szakmai háttérünkkel magyarázható: mind az öten Zeneakadémiát végeztünk, ott kötelezően oktatják a kamarazenét. Aki zenekarban játszik, annak különben is nagyon gyorsan meg kell tanulnia odafigyelni a partnerekre, akikkel együtt muzsikál. A táncházás alkalmak szintén kitűnő „iskolának” bizonyultak. Az elején, amikor még nem volt nevünk, sőt együttesünk se, csak úgy összegyűltünk táncházakon zenélni, már akkor megtanultuk, hogy az egymásfigyelés szüli a másik kettőt is: a jókedvet és a harmóniát.

Elek: Mindamellett, hogy zenészek vagyunk, baráti szálak fűznek minket össze a magánéletben is. Másképp muzsikálsz együtt egy idegennel, és másképp a barátaiddal.

Cuba: Három év azért elegendő idő ahhoz, hogy a zenészek összeszokjanak, értsék, érezzék egymást.

Albert: Arról nem is beszélve, hogy néhányan gyerekkorunk óta ismerjük egymást...már egy-egy mosollyal, pillantással vagy gesztussal is kommunikálunk. [...]

A 88 éves Kallós Zoltán nemrég azt mondta, hogy évtizedek óta folyton „temetik” a táncházmozgalmat, pedig nem fog az meghalni soha. Ti is így látjátok?

Cuba: Ahogy halnak meg emberek, úgy születnek is. Ez érvényes a néptáncra, népzéneire is. Sőt, most újra elterjedtek a hagyományos zenével kísért mulatságok, lakodalmak. Állítólag százezren vagyunk a táncházmozgalomban szerete a világon, vagy még annál is többen, és ez a szám egyre nő.

Bálint: Kallós Zoli bácsitól tanultuk, hogy egy mozgalomban a legfontosabb a folytonosság. Nem szabad megszakítani akkor sem, amikor nehézségekbe ütközünk. Mert ha egyszer megszakad, nagyon nehéz újratekenni. A táncház nagyon nehéz időket élt a nyolcvanas években, betiltották, a kilencvenes években dőcögve indult újra, de amikor mi diákok lettünk, már a sokadik virágkorát élte. Most érdekes módon egyre több szórványtelepülésen működik néptáncsoport. Úgyhogy Zoli bácsinak igaza van.

190 Részlet az Erdélyi táncagyományok és a Tánc Nemzetközi Világnapja programból.

Marci: Szerintem is, és jó kezekben van a mozgalom, hisz a Páván azt lehetett látni, hogy rengeteg fiatal táncázás van...

Hallottalak már operában komolyzenét, borozóban popslágereket játszani, és ha kell, lakodalmast húztok. Van kedvenc műfajotok?

Cuba: Próbálunk minden műfajt egyforma értékűvé tenni, egyformán magas színvonalon játszani. Csak persze nincs idő mindennel egyszerre foglalkozni. Marci: Az a jó abban, hogy sokfajta műfajban mozgunk otthonosan, hogy soha nem unjuk meg egyiket sem. Mindegyik műfaj teljesen más légkörrel és más társasággal jár.

Elek: Szerintem nem lehet a műfajokat rangsorolni. Habár sokan megpróbálják, igazából nincs olyan, hogy a dzsessz a legjobb vagy a népzene a legjobb. Minden zene az embereket akarja megtalálni. Van, aki lenézi a népzene, „sáros zenének” nevezi, mert nincs évszázadok óta lekottázva, mint a „művelt” zene. Pedig a népzene is több évszázados hagyománya van, és száz év múlva ugyanúgy le lesz kottázva és intézményes formát fog ölteni, mint a klasszikus zene. Másrészt pedig az, hogy az ember több műfajban játszik, a nyitottságot bizonyítja és fejleszti a zenei képességeit. Minden műfaj fejleszt, előresegít. Ezt egyébként lehet látni, ha összehasonlítjuk azokat a zenészeket, akik csak egy műfajban dolgoznak, azokkal, akik párhuzamosan játszanak popzenét, operát, népzenei vagy rockot. A táncházmozgalom megalapítói ugyanakkor a beatmozgalomban is benne voltak, beatzenekarokban gitározta, basszusgitározta, másnap pedig népzenei zenékkel muzsikáltak.

Cuba: Ez pont olyan, mint amikor a gyermeket megkérdezik, hogy kinek szeretsz jobban: apukát vagy anyukát? Néha az egyiket érzed közelebb magadhoz, néha a másikat. Néha az egyikből elegendő van, néha a másiktól van elegendő, de ez nem azt jelenti, hogy jobban szereted vagy kevésbé.

[...]

Cuba, a te nevedet viseli a zenekar?

Nem, habár mindenki azt hiszi. A kolozsvári táncházmozgalom 35. születésnapjáig nem is volt nevünk, illetve volt a Duhaj, de azt csak úgy ránkragasztották a Bulgakovban. Végül Tokos lett, ami a hangszerek tokjára utal, nem a primás nevére, amit hosszú ó-val kell írni.

De ugye nem akartok betokosodni?

Nem! Mi a nyitott tokok zenekara vagyunk.¹⁹¹

(Maszol, 2014. május 21. – <http://www.maszol.ro/index.php/kultura/29584-nem-akar-betokosodni-a-tokos-zenekar>)

191 Részletek T. Koós Imola *Nem akar betokosodni a Tokos zenekar* című interjújából. Az interjú elején, külön felsorolásban közreadva a „zenekar tagjai: Tókos Csongor Attila – becenevén Cuba (hegedű), Vajas Albert (hegedű), Szép Gyula Bálint (brácsa, hegedű), Gergely Elek (harmonika, nagybőgő), Tóth Adorján Márton (nagybőgő, brácsa).”

Bővül a szentkirályi fasor: nyírfa Neti Sándornak is

Két fával bővül az idén a Magyar Népzeneészek Emlékfasora Kalotaszentkirályon. Az első fát 2013-ban, a tavaly elhunyt Halmos Béla népzene kutató, előadóművész tiszteletére ültették a Kalotaszentkirályi Népzene- és Néptánc tábortban. A tánc ház mozgalom egyik megalapítójaként számon tartott Halmos Béla nyírfáját az iskola udvarán, a tornaterem közelében ültették el, Ady Endre hársfájának szomszédságában. A magyar népzeneészek iránti megbecsülésből fakadó kezdeményezést az idén is folytatják: ezúttal egyszerre két muzsik us emlékére ültetnek fát: a tíz éve elhunyt Fodor Sándor „Neti” kalotaszegi prímás, illetve a 15 éve, igen fiatalon eltávozott inaktelki születésű népzeneész, Tárkányi János tiszteletére. A hangulatos faültetésre ma 13 órától kerül sor a kalotaszentkirályi tánc tábort keretében, a helybeli Ady Endre Iskola udvarán, az eseményre minden érdeklődőt szívesen várnak.

(ke)¹⁹²

(Szabadság, 2014/181. 1. – 2014. augusztus 8., péntek)

35 éves a kolozsvári tánc ház – Tranzit Ház, 2012. február 25.

192 Valószínűleg Kerekes Edit tudósítása.

„augusztus 22 (csütörtök): [...] 23.00 – Táncház, folk-kocsmá a Heltaiban. [...] augusztus 23 (péntek): [...] 23.00 – Táncház, folk-kocsmá a Heltaiban. [...] augusztus 24 (szombat): [...] 23.00 – Táncház, folk-kocsmá a Heltaiban.”¹⁹³
(Szabadság, 2014/186. 13. – 2014. augusztus 14., csütörtök)

„22.30 – Afterparty népzeneészekkel: Kalotaszegi muzsikások (Czilika Gyula és zenekara)
Palatkai muzsikások (Códoba Florin és bandája). Helyszín: New York Kávéház.”¹⁹⁴
(Szabadság, 2014/187. 8. – 2014. augusztus 15., péntek)

„22.00 Táncház – Muzsikál a Harmadik Zenekar. Helyszín: Tranzit Ház.”¹⁹⁵
(Szabadság, 2014/191. 4. – 2014. augusztus 21., csütörtök)

„23.00 – Afterparty a Harmadik Zenekar és a Tokos Zenekar közreműködésével. Helyszín: New York Kávéház.”¹⁹⁶
(Szabadság, 2014/192. 9. – 2014. augusztus 22., péntek)

NÉPZENEISKOLÁBA LEHET JELENTKEZNI

Felvételt hirdet a választói Kallós Zoltán Alapítvány kolozsvári népzeneiskolája: a hároméves képzésre 10 éves kortól várják a jelentkezőket, akik hegedűt, brácsát, nagybőgőt és éneket tanulhatnak, valamint néprajzi ismereteiket is bővíthetik. Felső korhatár nincs. Haladó hegedűsöket Ficzus László (Harmadik zenekar), kezdő hegedűsöket Tókos Csongor (Tokos zenekar), éneket Nagy Noémi Kriszta, brácsát és bőgőt Kisfaludi Attila (Harmadik zenekar) tanít.

Az iskola idén januárban indult, 37 jelentkezővel, köztük diákok, egyetemisták, szépkorúak is voltak. A másodévesek számára október 10-én 16 órától lesz az új tanév megnyitója, az új jelentkezőket 17 órától várják – a helyszínről később tájékoztatják az érdeklődőket. További információkért Kisfaludi Attila iskolaigazgatót keressék a 0748-211997-es telefonszámon. Az iskolába jelentkezni október 10-ig lehet a 0264-262623-as telefonszámon: a jelentkezéshez nem szükséges zenei előképzettség.

(Szabadság, 2014/229. 5. – 2014. október 4., szombat)

---

193 Részletek a 16. *Szent István-napi Néptáncfalalkozó* programjából.

194 Részlet az 5. *Kolozsvári Magyar Napok* programjából.

195 Részlet az 5. *Kolozsvári Magyar Napok* programjából.

196 Részlet az 5. *Kolozsvári Magyar Napok* programjából.

„A jubileumi ünnepség jegyében olyan idős falusi táncosokat hívtunk meg, akiktől a csapat az elmúlt 15 évben rengeteget tanult, táncot és életbölcse-
séget egyaránt. A 19 órától kezdődő gálaelőadáson mellettük fellépnek a kör-
nyékbeli néptáncgyűttesek is, így a kolozsvári Szarkaláb, Kalotaszeg, Zur-
boló és Bogács, a szamosújvári Kaláka, illetve a szegedi Cuharé, a kosteleki
Szellő és a házigazda Ördögtérnye Néptáncgyűttes régi és új tagokkal, kitel-
jesítve az Erdély különböző vidékeinek táncos és zenei kultúrájáról alkotott
képet. Előadás után reggelig tartó táncház kezdődik a Heltai Gáspár Alapít-
vány székhelyén.”¹⁹⁷

(Maszol, 2014. november 18. – <http://www.maszol.ro/index.php/kultura/38798-fennallasanak-15-ebet-unnepli-a-kolozsvari-ordogtergye-neptancegyuttas>)

Muzsikál a Harmadik zenekar – Ficzus László, Kísfaludi Attila, Szeredai Lóránt és Vitus Csaba – Tranzit Ház, 2017. február 24.

197 Részlet a *Fennállásának 15. évét ünnepli a kolozsvári Ördögtérnye Néptáncgyűttes* közleményből.

2015

„Április 24. (péntek) – Tranzit Ház:

17.00 – Aprók tánca és Palocsa Kata játszóháza.

19.00 – Népzene koncert, muzsikál a Tarisznyás, a magyarlapádi Piros Pántlikás, az Üsztürü, ifj. Fodor Sándor „Netti” és zenekara, az egykori Zurboló/Tüske, a Harmadik, a Tokos, a magyarpalatkai Kodoba zenekar, valamint Szilágyi Antal „Tóni” és zenekara.

20.00 – Táncház a koncertező zenekarok közreműködésével.

[...]

Április 29. (szerda) – Tranzit Ház:

[...]

20.00 – Táncház a Harmadik zenekar közreműködésével.¹⁹⁸

(Szabadság, 2015/83. 5. – 2015. április 15., szerda)

„Kinek nincsen szeretője, menjen ki a zöld erdőbe”

Ha szeretőt nem is találtunk, de táncoló fiatal – jelenlegi és egykori Bogács-tagot – annál többet láthattunk a Postakert/I. L. Caragiale parkban vasárnap délután 5 órától megszervezett Szabadtéri táncház a Postakertben programon. Ez a kolozsvári Bogács néptáncgyűttes fennállásának 30. évfordulója alkalmával rendezett eseménysorozat nyitórendezvénye volt. Még a hideg idő sem szegte kedvét a táncos lábú fiataloknak, akik vidáman ropták a néptáncot élőzenére, és énekelték a szebbnél szebb népdalokat. Néhány volt Bogács-tag a gyerekeivel jött el a szabadtéri táncházba: anyukák, apukák táncoltak az apróságokkal négyesben vagy kettesben.

Mint ismeretes, a kolozsvári Bogács Néptáncgyűttes elődje, a Brassai Sámuel Elméleti Líceum Folklórköre 1985-ben alakult Tolna Éva magyartanár kezdeményezésére. A harminc évvel ezelőtti létesítést tíznapos rendezvénnyel ünneplik meg a jelenlegi és a volt Bogács-tagok.

Nagy-Hintós Diána

(Szabadság, 2015/87. 1. – 2015. április 20., hétfő)

---

198 Részletek a *Harmincéves a kolozsvári Bogács* programból.

KALOTASZEGI MULATSÁGRA várják az érdeklődőket május 15-én, pénteken este 9 órára a Bulgakov kávéházba (Virág/I.M. Klein utca 17. szám), a Hagymányok Háza napok Kolozsváron rendezvénysorozat keretében. Muzsikálnak: Varga István „Csipás”, Fodor „Neti” Sándor, Czilika Gyula, Tóni Rudolf, Berki Béla „Árus” és Dani Béla.

(Szabadság, 2015/107. 14. – 2015. május 14., csütörtök)

Táncház – tegnap, ma, holnap

Nagyjából egy időben történt. Amikor az azóta letűnt diktatúra faluromboló buldózeri már nyújtogatták, meresztgették szörnyű markoló karjaikat, hogy kiszélesítsék a határt, és egy álságos gazdaságfejlesztési koncepció szellemében szántóföldde planírozzák falvainkat, a Kánaán eljövetelének ígéretével, a táncház mozgalommá kezdett válni Erdélyben. Az akkori táncházmozgalom több volt, mint egyszerű kulturális, hagyományőrző mozgalom. Bár elcsépelte az kifejezés, mert a letűnt rendszer igyekezett minden áron hitelteleníteni, de egyfajta „ellenállási mozgalom” is volt. Egy lélekben megélt ellenállásé, látens módon kollektív cselekvésre ösztönző érzésé, annak érdekében, hogy mindazt, amitől megfosztanak természetben, elvesznek tőlünk fizikailag, azt szerezzük vissza lélekben. Miközben a gerinc maradjon egyenes, s amennyire csak lehet, töretlen a lélek. Hisz a falusi társadalom ilyen orvul történő felszámolása az erdélyi magyar közösségünk mélykultúrája elleni merénnyellett volt egyenlő. Az akkori politikai rendszer a megsemmisítést a gyökereknél kezdte, hiszen tudta: azzal együtt a törzs, a korona, az élet is elhal lassanként. A táncház pedig mentette, ami még menthető volt, s kultúránk nagyon mély kútjából felszínre hozott: táncot, zenét, de mozgalmat mentében a népköltészetet és a tárgyi néprajz felbecsülhetetlen értékű kincseit sem hagyta elveszni. Az akkori hatalom is hamar észrevette, hogy egyre lombosodik az a fa, amelyiket valójából gyökereitől akart elpusztítani, s ezért a hazai magyar társadalomba fojtotta a táncház mozgalmat. Radikálisan, durván.

De a pirotechnika legelemibb szabálya, hogy ahol fojtás van, ott robbanásveszély is létezik. Ezért robbanhatott be újra életünkbe a táncházmozgalom a nagy középkelet európai politikai fellélegzés után. S ma örömmel tapasztaljuk, hogy a Kárpát-medencében, de különösen itt, Erdélyben kultúránk egyik legelőbb szövete ez a hagyományőrző mozgalom. És legalább akkora szükség van rá, mint a letűnt diktatúra éveiben. Ma már nincs ugyan fojtás, ma már szabad a tánc, a zene, a hagyományőrzés. De álljunk meg és gondolkozzunk el ennél a szónál: hagyományőrzés. Töprengjünk el azon, hogy egyre kevesebben meríthetnek legősibb kultúránk kincseiből a szüleiktől, nagyszüleiktől, egyszóval felmenőiktől. Egyre kevesebben őrizhetik még archaikus kultúránk értékeit ott, ahol azokat kigyöngyözte magából nemzeti közös-

ségünk, mert észrevétlenül bár, de ma is zajlik egyfajta, huszonegyedik század eleji falurombolás. Hisz miközben iparosodik a mezőgazdaság, agrárüzemek ontják a génkezelt élelmiszereket, miközben globalizálódik körülöttünk és velünk a világ, a hagyományos falusi közösségek lassan felszámolódnak. Az elmúlt húsz évben bekövetkezett nagy gazdasági szerkezetváltásnak tragikus kárvallottja az a társadalmi réteg, amely őrizte mélykultúránkat, vigyázta a tiszta forrást, amelyből mindig újabb és újabb értéket lehetett meríteni. Ha viszont ma a táncházmozgalom, ez a közösségi művelődésre épülő, s ezzel újabb és újabb alkotó közösségeket létrehozó mozgalom nem lenne, akkor nemzeti örökségünk felbecsülhetetlen értékei kerülnének rövidesen a történelem sülyesztőjébe. És jó érzés látni, hogy újabban a táncház néha főnixmadárként teremti újra önmagát egy-egy élni és megmaradni akaró magyar szórványközösségben is, itt Erdélyben.

Végezetül hadd bukjon ki belőlem a kulturális értékféltő művelődésszervező. Mert biza a mai táncházmozgalom mentén a műfaj vadhajtásai is kihajtottak. Megjelentek a stilizált népviseletben táncoló, népieskedő hagyományörző csoportok, akiknek vezetőit csupán a jóakarát vezérli, de sajnos, kevésbé a szakmai tudás; akik mellé az igazi táncháznak, a mozgalomnak, a szakmának oda kellene állnia. Már aki igényli, aki hagyja, aki szeretne szakmát tanulni. Mert a közel negyven éves hazai táncházmozgalom megteremtette néptáncművészetünkben a szaktudást, kinevelt egy szakembercsoportot, létrehozott egy gazdag szakirodalmat, miközben egy sajátos, ma már európai mércével mérhető réteggkultúrát is megalkotott. Ugyanakkor a táncházmozgalom sodrásában megjelentek azok a modernkedő hivatásosok is, akik hagyományörzésbe csomagolják produkciójukat, ami nem más, mint megcsónkított népi motívumokkal tűzdelt és pusztán kereskedelmi értékeket, más szóval nyereséget követő látványos koreográfiánál. S valljuk be, kulturális értékeinkre nézve ők még veszélyesebbek, mint az imént említett tudatlan, de lelkes dilettánsok.

Dáné Tibor Kálmán

(Művelődés, 2015/5. 3.)

„Hogyan kapcsolódik a Bogács a táncházmozgalomhoz?”

Mint arról már szoltam, az első erdélyi városi táncház elindítója édesapám, Kőnczei Ádám volt. Az ő eszméi alapján tevékenykedünk ma is. Érdekes, hogy minket sokáig a táncház mellett tárgyaltak, mert tudatosan szétválasztottuk a táncházat és a színpadot. Mai napig azt mondom, hogy ami a színpadon történik, az nem táncház, mert szerintem a táncház az egy alkalom, ahol az emberek szórakoznak. Ez egy közösségi cselekvés. Ennek ellenére eltelt harminc év, és rájöttünk, hogy mi sokkal közelebb vagyunk az igazi táncházhoz, amely volt egykoron, mint akár maga a mozgalom, amiről annyit beszélnek itt Erdélyben. Most a magyarországit már nem is említem, mert az már rég nem olyan, mint amilyennek lennie kellene. Volt egy időszak 2000 és 2005 között, amikor mi szerveztük a kolozsvári táncházat a Tranzit Házban, aprók tánchá-

zával együtt, ahol Palocsay Kata játszóházat is vezetett. Nem is beszélve az Ifjúsági NéptáncTalálkozókról vagy a Zurboló Táncforumokról, ezekre meghívtunk egy-két együttest, amelyeknek egész estét betöltő előadási lehetőséget biztosítottunk, s ezek után mindig volt/van táncház. Vagyis szerveztünk több alkalommal is táncházat, de mi ennek ellenére nem tartjuk magunkat tényleges táncházasoknak. Bogáncsosok és zurbolósok vagyunk, soha nem köteleztük el magunkat semerre, hisz van olyan táncosunk is, aki nem jár táncházba, mert nem az ő világa.

Mi eléggé szabadelvűek vagyunk, mégis a Bogáncs szellemisége nagyon közel áll az eredeti táncházhoz. Mert a gyermekeket úgy próbáljuk megtanítani táncolni, ahogy az valamikor a tánc hagyományban történt, vagyis „apáról fiúra” szállón az egyik nemzedék a másiktól tanult. Persze, mi ezt már tudatosan tesszük egy felgyorsított folyamat során. Hiszen régen valaki beleszületett egy hagyományba, s volt neki vagy húsz éve, hogy megtanuljon táncolni. Aztán egész életét ugyanannak a falunak a hagyományában töltötte. Most mindezt egy-két év alatt kell megtanítani a gyermekeknek, nem egy falu táncát oktadjuk, hanem sokét, tudatosan, tánctechnikai módszerekkel. A Bogáncsnál egy próba bemelegítővel (tornával) kezdődik, majd ritmus- és tánctechnikai gyakorlatokkal folytatódik, és csak utána térünk rá a tulajdonképpeni táncolásra, éneklésre. Ezzel a módszerrel azt értük el, hogy ha a gyermekek elmennek egy táncmulatságba, be tudnak kapcsolódni, népdalokat is tudnak énekelni. Vagyis a lényegét megkapják. Mert a mai táncházban pont a lényeg vesz el. Mert lassan a mai táncházban is a táncosok inkább csillogni-villogni akarnak, nem szórakozni, szóval egyféle magamutogatás zajlik. Hadd éljek példával. A falusi közösségi táncalkalmakkor két lényeges dolgot tartottak be. Az egyik az, hogy mindenkinek szabad volt táncolni, és illett is, például, ha egy lányt felkértek, nem utasíthatta vissza. A másik pedig az, hogy megtisztelték egymást azzal, hogy rendre mindenkinek jutott hely táncolásra a zenészek előtt. Mert sokkal jobb a zenész előtt táncolni, ahol jól hallható a zene, mint a terem végében. Mi a táncosainkat is így neveljük. Pedig egyre nagyobb divat, itt Erdélyben is, hogy egy-egy táncalkalomkor az első két sorban táncolnak a zenészek előtt a „profik”, akik onnan el nem jönnek, ameddig szét nem verik magukat, középen, a széleken táncolgat, aki még akar, a nagy tömeg pedig ül, mert sokan egyszerűen nem tudnak részt venni ebben, hiszen ilyen körülmények között nem is lehet. A mi bogáncsosainkat megtanítjuk énekelni is, hisz valamikor a táncos összejövetelek végén a fiatalok összekapaszkodva néha hajnalig daloltak. A mai világban erre sajnos már nincs igény, a fiatalok közül sokan nem is ismernek népdalokat. Így tűnnek el olyan dolgok, amelyek valamikor közösségeket tartottak össze. Még egy megjegyzés a mai táncházmozgalommal kapcsolatban: a régi táncházak kis közösségek táncalkalmi voltak. A valamikori kolozsvári táncházba azok a fiatalok jártak, akik lassan csapatát szokták össze, ismerték egymást, tudták, hogy ki kicsoda, akárcsak falu helyen. Minden alkalommal érkeztek újak, de akik ott ragadtak, azok hamar a csapat tagjaivá váltak. A Bogáncs is erről szól, bárki jöhet, s aki rendszeresen jár közénk, egy idő után a csapat tagja lesz. Ezzel szemben ma arra törekednek, hogy minél többen és minél szélesebb körben táncoljanak, ezért jöttek létre ezek a monstrum rendezvények, mint például a budapesti táncháztalálkozó, amelyen ezrek vesznek részt. Most felteszem a kérdést: ilyen sok ember hogy tud együtt mulatni? Hiszen nem is ismerhetik egymást. Egyszerűen felhígult a táncházmozgalom a show, a pénz, a sztározás miatt, és persze a sajtó arról tudósít, hogy tizezren voltak, vagyis egyre többen táncolnak. De szerin-

tem nem ez a cél! A cél az, hogy meg kell teremteni a lehetőséget, hogy bármelyik kisvárosban, faluban, iskolában lehessen néptáncon keresztül közösséget szervezni. És én úgy képezem el az igazi néptáncmozgalmat, mint ezeknek a kisközösségeknek a laza hálózatát. Szerintem sokan arra törekednek, hogy tömegmozgalommá váljon a táncház, ennek főleg anyagi vonzatai miatt. Sajnos, ebben a folyamatban a médiának és politikumnak is erős a befolyása. Mert ugye, ha felavatnak valamit, ott kell lennie néhány, népviseletbe öltözött embernek, meg amikor átvágják a szalagot, szólnia kell a népzenenek is.”¹⁹⁹ (Művelődés, 2015/5. 4–8.)

A magyarlapádi Piros Pántlikás – Turzai Mónika, Kis Adorján Árpád, Szabó Sándor, Turzai András, Sipos Ferenc, a háttérben Székely György – Tranzit Ház, 2017. február 24.

199 Részlet Dáné Tibor Kálmán „A régi táncházak kis közösségek alkalmi voltak.” Beszélgetés Könczei Csongorral, a harmincéves Bogács néptáncgyűttes vezetőjével című interjújából.

Népzenei tanévzáró: sose késő hangszert tanulni!

Tízévestől 73 évesig mindenféle korú és foglalkozású diákja van a választói Kallós Alapítvány kolozsvári népzene tanfolyamának, ahol az idén 48-an végeztek, és tegnap este a Reményik galériában be is mutatták, amit tanultak. A tavaly januárban indított képzés népszerűnek bizonyul: az ősszel már 54-en kezdték első- és másodévesként a tanfolyamot – tudtuk meg Kisfaludi Attilától, az iskola vezetőjétől. Nemcsak népi éneket és hangszeres népzénetet tanulnak, hanem a tájegységek népzenei sajátosságaival is ismerkednek a diákok. Heti egy alkalommal találkoznak tanáraikkal – akik elismert népzeneészek (Harmadik, Tokos zenekar tagjai) –, egy-másfél óras foglalkozáson: Kisfaludi Attila brácsát, bőgőt, Ficzus László haladó hegedűt, Tókos Csongor hegedűt, Nagy Noémi Kriszta éneket tanít. Az alapoktatáson túl zenekarban is játszanak a diákok, hiszen a képzés egyik célja, hogy a tanulók majd bandákat alakítsanak. Új diákokat októberben vesznek fel.

Kerekes Edit

(Szabadság, 2015/129. 1. – 2015. június 11., csütörtök)

Ismét bővült a Magyar Népzeneészek Emlékfasora

Sepsi Dezső primás-népzeneész és Toni Rudi kalotaszegi brácsás emléke előtt tisztelegtek tegnap délben a 25. Kalotaszentkirályi Népzene és Néptánc-táborban Kalotaszentkirályi-Zentelkén, két újabb facsemetét ültetve a Magyar Népzeneészek Emlékfasorába az Ady Endre Iskola udvarán. A faültetésen nemcsak a néptánc-tábor zenészei, hanem Tóni Rudi unokái is játszottak nagyapjuk emlékére, aki kétszer is meghívott zenésze volt egykor a kaloatszentkirályi tábornak. Póka András György helyi polgármester beszédében hangsúlyozta: a fa, az életfa szorosán összefügg a népzenevel, -táncsal, a mindennapok eseményeivel. – Nem véletlen, hogy asszonyaink munkavégzés közben szívesen énekeltek fához kapcsolódó dalokat – jegyezte meg a polgármester. Hozzátette: aki fát ültet, az a jövőre gondol.

Szép Gyula, az Archívum Kulturális Alapítvány elnöke, a tábor főszervezője kissé megilletődötten állt a koruk népzenejét meghatározó zenészek nevét rögzítő táblák mellett. – Nem könnyű megszólalnom, hiszen Tóni Ruditől tanultam az első akkordokat annak idején – mondta. Sepsi Dezső és Tóni Rudi népzeneészek is jelentős

mértékben hozzájárultak ahhoz, hogy a magyar táncművészet ne csak hungarikum legyen, hanem felkerüljön az Unesco szellemi kulturális örökség listájára – hangsúlyozta Szép Gyula, az emlékfülvetítés ötletgazdája, aki a gondviselés jelének tekinti, hogy Tóni Rudi unokái és dédunokái is részt vesznek az idei Kalotaszent-királyi Népzene- és Néptánc-táborban.

Sepsi Dezső korának letehetségesebb primása volt, és a Marosvásárhelyi Filharmónia hivatásos zenészeként dolgozott, de munkásságának a kezdeti időszakában volt gazdagabb. Betegsége miatt nagyon korán, 50 éves korában eltávozott az élők sorából. Tóni Rudolf kétszer is – 1992-ben és 1994-ben – zenélt a táborban. Nagyon jó modora volt a legszeretettebbként számoltartott brácsásnak, akit sötétbarna bőre miatt Kormosnak becéztek.

Dézsi Ildikó

(Szabadság, 2015/179. 1., 5. – 2015. augusztus 8., szombat)

„Augusztus 18., kedd [...] 23.00 Táncművészet és mulatság. Fellépők: Pál István „Szalonna”, Codoba Florin és a magyarpalatkai zenekar, Varga István „Csipás”, Fodor „Netti” Sándor és barátai. Helyszín: New York színpad. [...] Augusztus 19., szerda [...] 17.00 17. Szent István-napi Néptánc-találkozó: szabadtéri táncművészet a Postakertben a Kalotaszeg Néptánc-együttessel. Helyszín: Postakert. [...] Augusztus 20., csütörtök [...] 22.00 Heltai folk-kocsmák. Helyszín: Heltai Gáspár Könyvtári Alapítvány. [...] Augusztus 22., szombat [...] 23.00 Heltai folk-kocsmák. Helyszín: Heltai Gáspár Könyvtári Alapítvány.”²⁰⁰
(Szabadság, 2015/184. 5-8. – 2015. augusztus 14., péntek)

Maneszes Márton primástól, nyugalmazott kántortól búcsúznak

*„Vágják az erdei utat, Viszik a magyar fiúkat,
Viszik, viszik szegényeket, szegény magyar legényeket,
Kit felfelé, kit lefelé, Csak nem a hazájuk felé.”*

Marci bácsi, te hazafelé tartasz. Még egy kicsi és végleg otthon vagy. A Jóisten zenekarában a helyed, a banda többi tagja már ott van, várja, hogy hangolhassatok. Mi tudjuk: bármilyen dallam, vagy tánc gében végződik.

---

200 Részletek a 6. Kolozsvári Magyar Napok programjából.

A magyarszováti Maneszes Márton, kíséri Könczei Bálint, Kostyák Márton és Orbán László – Tranzit Ház, 2002. február 16.

Csak néhány napja hagytál itt bennünket, de csak átmenetileg. Úgy 30, 40, 50 éve vagy velünk, pontosabban mi vagyunk veled. Biztos nem telik el még ilyen hosszú idő ahhoz, hogy megint együtt muzsikáljunk: Magyarorszáton bálban, vagy lakodalomban, családi-baráti ünnepeken, népzene-néptánc táborokban, vagy csak úgy, magunk szórakoztatására nálad otthon, kocsmában, Dombfaluban, vagy bármilyen alkalomkor. Azt sem tartom kizártnak, hogy Szent Péter nevenapjára is elszegődjünk – együtt. Te vagy közel, intézkedj!

Mi tőled sokmindent tanultunk: a zene szeretetét, sok-sok dallamot, szöveget, vidámságot, életrealitást, és kitartást. Nagymértékben neked köszönhetően szól a magyarszováti zene a táncházakban és a népzenei színpadokon Kolozsvártól Csík-szeredáig, Budapesttől New Yorkig, vagy akár Tokióig.

Sokan tudják, de még többen nem tudják, hogy nagyon termékeny zenész és szövegíró voltál. Az itt, általam leírtak szerint ez azt jelenti, hogy a szováti és környékbeli közösségek az őstől rájukmaradt dallamokon kívül megtanulták tőled azokat a nótákat, táncdallamokat, amiket nekik, számukra találtál ki. „Mind hordozzák a helyi folklór jegyeit”, mondják a szakemberek.

„Fiatalon nem jó szépet szeretni, nem jó szépet szeretni!” – mondtad nekik- nekünk.

Ezt ezelőtt 100 évvel is így tartották, de meg merem kockáztatni azt, hogy 1000 évvel ezelőtt, a honfoglalás idején is úgy mondták, mint ahogy a te hegedűd és az éneked szerint ismerjük.

Betegséged során júniusban nálad jártunk, muzsikáltunk neked, együtt is játsztunk. Azt mondtad akkor, hogy 46 új nótát írtál, rögzíteni kellene. Felvettünk 3-at, 4-et, lehet többet is, akkor nem tudtuk, hogy az utolsókat.

„Zöld az útnak a két széle, de szomorú a közepe” – cseng a fülünkbe...

Most pillanatnyilag szomorúnak tűnik, de gondoljunk arra, hogy néhány év múlva megint veled együtt muzsikálunk abban a NAGY bandában, melyikben a sok éven keresztül tőled elmaradhatatlan Botezán János megint társad lesz, mellette a Kodobák, Csipások, a Samuk, az Árusok, Halmos Béla, Sepsi Dezső, Tárkányi Jani és még sokan mások. Aztán majd egyszer mi is jövünk. Hegedűvel, brácsával, bőgővel, egy kis finom itókával. Nyugodjál békében!

Kostyák Alpár

(Szabadság, 2015/211. 3. – 2015. szeptember 15., kedd)

„19.00 GYERMEKTÁNCCHÁZ Bárdos Rékával és a Tarisznyás együttesel.”²⁰¹

(Szabadság, 2015/243. 13. – 2015. október 22., csütörtök)

A MÉRAI BERKI FERENC „ÁRUS” (1931–1995) EMLÉKÉRE címmel rendezik meg a 31. Zurboló Tánc fórumot november 21-én, szombaton este 7 órától a Transzit Házban. Elsőként levetítik az *Árus Feri próbán* című zurbolós portréfilmet, majd a mérai hagyományörző Cifra Néptáncgyűttes lép fel. Fél 8-tól a Zurboló Táncgyűttes *Portré – három etűd az erdélyi cigánymuzsikuskor táncából a mérai Berki Ferenc „Árus” emlékére* című táncszínházi előadását tekinthetik meg az érdeklődők. A program tánczással zárul, közreműködik Fodor Sándor „Netti, Tóni Rudolf, Berki Béla „Árus” és a Harmadik zenekar. Mindenkit szeretettel várnak.

(Szabadság, 2015/267. 14. – 2015. november 19., csütörtök)

„Történt ugyanis, hogy Sipos Ferenc kolozsvári egyetemistaként egy szobában lakott barátjával, Szilágyi Andrással (Bandival). Mindketten magukkal hozták családjukból a muzsikálás örömét. Könczei Csilla és Kallós Zoli bácsi bátorította őket, hogy járjanak a kolozsvári tánc házba. Kallós Zoltán később, 2000-ben szakmai bizonylatot is kiállított számukra, amelyben többek között pontosította a zenekar megalakulásának évét is. Ebből idézünk: „A Piros Pántlikás zenekar 1985-ben alakult Sipos Ferenc kezdeményezésére. Célja a magyarlapádi és a környékbeli Kis-Küküllő menti falvak autentikus népzenejének éltetése és az utánuk jövő generációknak való továbbadása.” Dr. Szabó Zoltán tanította meg őket arra, hogyan kell zenekarban muzsikálni, és nem kottából, hanem felvételtől tanulni a népzene. Kezdtől kialakulni a csapat a

---

201 Részlet a *Tornamóka és tortamóka a tízéves Életfával* programból.

két egyetemista – Sipos Ferenc és Szilágyi András –, valamint a nagyenyedi kohászati üzemben dolgozó lapádi két társuk, Turzai András és Molnár Feri Márton (Zödi) vasmunkások részvételével.”²⁰²
(Művelődés, 2015/11. 25–28.)

„Szombat, december 19. [...] 21.00 – Tánchááz: Harmadik zenekar. Meghívtak: Codoba Márton „Florin” és Varga István „Csipás” (Diákművelődési Ház)”²⁰³

(Szabadság, 2015/281. 7. – 2015. december 8., kedd)

A BOGÁNCS – ZURBOLÓ EGYESÜLET CSOPORTJAINAK hagyományos karácsonyi előadásaira várják az érdeklődőket december 18-án, pénteken délután 5 órától a Transzit Házba (Malom/Barițiu utca 16. szám). [...] Az előadásokat 8 órától tánchááz követi a Harmadik zenekar közreműködésével.
(Szabadság, 2015/288. 10. – 2015. december 16., szerda)

Aprók tánca, muzsikál a Rezeda zenekar – Transzit Ház, 2017. február 25.

202 Részlet Bakó Botond *A Piros Pántlikás Zenekar harminc éve* című írásából.

203 Részlet a *Kolozsvári Magyar Napok Téli Fesztivál* programból.

2016

„Járd ki lábam, járd ki most...”

Kezdők táncháza egyetemistáknak, fiataloknak, örökifjaknak

Ez alkalommal nem csak a profik perdülhettek táncra a Transzit Házban, hanem a KMDSZ jóvoltából az összes lelkes kolozsvári magyar egyetemista elcsengette a széki táncok alaplépéseit. Muzsikaszó hallatszik rendezvénysorozatuk első alkalmával rengeteg fiatalot sikerült megszólítani, táncra hívni, és elindítani azt a folyamatot, amelynek a legfőbb célja gyökereink, hagyományaink ápolása. A felforrósodott hangulatnak hála Kacsó Arni és barátai hajnalba nyúlóan húzták Erdély tájegységeinek szebbnél szebb nótáit nem csak a régi, hanem az újdonsült táncos lábú fiatalok örömére egyaránt.

„Először is, hogy félreértés ne essék, Szék nem egy tájegység, hanem a Kis-Szamos egyik mellékvölgyében elhelyezkedő község” – kezdték humoros megjegyzésükkel oktatóink, Stefán Bence és Dobai Katalin, az Ördögtérnye Néptáncgyűttes oszlopos tagjai. Miközben a résztvevők próbáltak egy aránylag szabályos kört kialakítani, nagy ámulattal hallgatták a kis történelmi bevezetőt, amelyből kiderült, hogy a táncház hagyománya egyes néprajzkutatók szerint Székről ered, innen terjedt el egész Erdélyben és Magyarországon. A fiúk népviseletében a kék mellény, na meg a szalmakalap a székiek védjegyévé vált, de azt is bizonyítja, hogy régen városi rangú település volt.

Pofozkodás lett a vége

Minekutána a későkásák is megérkeztek, a kíváncsiskodók betekintést nyerhettek a széki táncrendbe, megismerkedhettek a ritka és sűrű tempó fogalmával, amely a legényest takarja, de később kipróbálhatták magukat a négyesben, avagy a magyarban, és ellophatták a lassú lépéseit is, amelyben a legények olyan közel kerülhetnek párjukhoz, amennyire csak szeretnének. A csárdás alapjai sem maradhettek ki, viszont a polkázásra, azaz a széki porkázásra már nem került sor, hisz a táncházat csak egy estésre tervezték. A kezdeti nehézségek ellenére lassan mindenki ráhangolódott a lépésekre, lassan a kör is tágult, és a légkört hamarosan előntötte az igazi táncház hangulata.

Közben érdekes sztorikkal próbálták fokozni a jókedvet oktatóink. „Nagyon fontos, hogy Szék három nagyobb részének, név szerint Felszeg, Csipkeszeg és Forró-

szeg, külön táncháza volt, és nem járhattak át egyikből a másikba, csak ha áthívták egymást” – próbált túlkiabálni a tömegben Bence. „A fiúk voltak a szervezők, ők fizették a zenészeket és a házat, ahol tartották a táncházat. Ha mégis beengedtek valakit, megszabták, hogy melyik lánnyal táncolhat az est folyamán. Természetesen azok a legények hívták meg magukat, akiknek nem volt szeretőjük. Ha véletlenül más lányt is meg mertek táncoltatni, akkor abból pofozkodás lett” – egészítette ki Kata az izgalmas sztorit. A forgás és a váltások begyakorlása után a fürgébbek párt kerestek maguknak, és megvillogtathatták tánc tudásukat partnerüknek. Sajnálatosan a lányok ez alkalommal többségben voltak, és a fiúk közül sem vett mindegyikük bátorságot magán, így néhányan csak a székekről csodálhatták a kecses mozdulatokat. A négyesben már lehetőség nyílt az addig tanultak begyakorlására, a sikerélményt pedig a lányok levegőbe emelése koronázta, amellyel a fiúk kinyilvánították köszönetüket.

Jöjjön el az is, aki még sose volt táncházban!

Ezután újra párt kerestek magának mindenki, és megtanultuk a csárdást, a forgásba való elindulást és a páros forgást. Néhány cifrázással is próbálkoztak a legények, de hamar kudarcba fulladt próbálkozásuk. Ennek ellenére a hangulat felhőtlen volt, a szabad tánc alatt pedig mindenkinek sikerült levetkőznie gátlásait és önfeledten átadni magát a népzene ritmusának. „Ez kalotaszegi!” – kiáltott fel az egyik lelkes táncos, majd kérésre röviden kifejtette véleményét az estről. „Eddig nagyon tetszik, nem gondoltam volna, hogy ennyien eljönnek. Szerintem a KMDSZ-esek jól megoldották ezt az egészet. Örülök, hogy ennyi fiatal érdekel a néptánc, és jómagam régi motorosként is tanulhattam néhány új dolgot.”

Az esemény főszervezője és megálmodója, Belényesi Hunor elmondta, hogy szeretnének együttműködni a kolozsvári néptáncgyűttesekkel, hisz bár a kincses városban a Heltai Gáspár Irodalmi Kávéház és Folkkocsmá rendszeresen helyet ad táncházaknak, az egyetemisták jelentős része nem tud az eseményekről, vagy nem szívesen kapcsolódik be, hisz nem találja meg a helyét a profik között.

– Mi azt szeretnénk, hogy a KMDSZ által nagyon sok embert elérjünk, és jöjjön el az is, aki sosem volt még táncházban, próbálja ki, kedvet kapjon, és ezáltal ápolja azt, amit mi magyarok kezdünk elfelejteni. Azokat próbáljuk megcélozni, akikben eddig nem volt meg a kellő indíttatás, próbáljuk őket erőltetni, hogy jöjjenek el és lássanak valami újat. Kolozsváron nagyon sok buliba elmehetnél, de olyan táncházba, ahol tényleg az alapoktól veszik, nincs lehetőségük betekintést nyerni – fogalmazta meg az eseménysorozat legfőbb célját a KMDSZ Programért és kultúráért felelős illetékes.

– Reményeink szerint nem csak ebben az évben, hanem a jövőben is tudjuk ezt folytatni, hogy legyen táncoktatásos táncház minden kolozsvári magyar egyetemista számára, ahol jól érezhetik magukat és megtanulhatják a saját tájegységeik néptáncát. Úgy érezzük, hogy egy kicsit kihalt annak a hagyománya, hogy az emberek bejárjanak táncházakba, vagy egyáltalán a népi hagyományt őrizzék – egészítette ki Gödri Csilla, a táncház egyik szervezője. Azt is hozzátette, hogy elsődleges célcsoportjuk a

magyar egyetemisták közössége, viszont ez nem zárja ki azon táncos lábú fiatalokat vagy örök fiatalokat sem, akik itt vannak Kolozsváron, és szívesen részt vennének az eseményen.

A KMDSZ a jövőben is tervez hasonló esteket, más-más erdélyi tájegység táncait elhozva a Tranzit Házba. A következő alkalomra áprilisig kell várniuk mindazoknak, akik szívesen elcsennék a kalotaszegi, sóvidéki, mezősegi, felcsíki vagy akár az örköi táncok alaplépéseit.

Kismihály Boglárka

(Szabadság/Campus, 2016/51. 6. – 2016. március 2., szerda)

A 90 éves Kallós Zoltán köszöntésére

Kedves Zoli bácsi!

Tudom, 38 éves múltú ismeretségünk alatt egyetlenegyszer sem tegeződtünk (vagyis én nem engedtem meg magamnak ezt a megszólítási formát) most mégis így köszöntelek végigpörgetve lelki szemeim előtt azon történések hosszú sorát, amelyek egymáshoz kötnek-köthetnek bennünket. „Sanyikának, közös dolgaink emlékére” – így dedikáltad egy régi bakelitlemezedet, amelyen rajta van a számomra azóta is oly kedves feketelaki Kiss nemzetség tánca. Nos, közös dolgaink emlékeinek rövid kivonata, köszönetképpen.

Te bizonyára nem emlékszel arra, hogy 1978 őszén, egy királyfalvi szüreti bálban találkoztunk először, és egy multságban eltöltött éjszaka után már jó ismerősökként váltunk el olyannyira, hogy valahányszor Kolozsváron jártam, nem mulasztottam el meglátogatni Téged Móricz Zsigmond utcai házában mindahányszor rácsodálkozva népművészeti gyűjteményeidre, könyvtáradra, jóakaratu segítők szándékodra és nem utolsósorban Vilma néni kiváló leveseire. Aztán következtek egyetemi éveim és a Te elköltözésed a Móricz Zsigmond utcából. Azért annyira emlékezetes ez számomra, mert hónapokon keresztül alakígtattuk az új házat, válogattuk a könyvtáradat, kalákáztunk, mulattunk – részvételem igazolása ma is megtalálható a Kossuth Lajos utcai ingatlan kazettás mennyezetének egy általad rajzolt-festett kazettájának négyzetében. (Ezt Hunyadi Attila barátomtól tudom, aki manapság többedmagával a ház felújításával foglalatoskodik.)

Amíg egyetemista voltam, alig telt el nap, hogy ne lépjek be Hozzád vagy egyedül, vagy legtöbbször Balázs-Bécsi Attila barátommal, évfolyamtársammal. Legelső, népzene gyűjtésre alkalmas fél professzionális kazettás magnómat is Tőled kaptam és ezt követően folyamatosan a kazettákat is. És a már kész felvételeket is azért, hogy tanulhassam a muzsikát. Vitél magaddal Kalotaszegre, Mezőségre, Székre, bálba,

lakodalomba, disznóvágásra, keresztelőre, megismertettél a palatkai bandával, Netti Sanyival, Maneszes Marci bácsival, Árusékkal és sok más kiváló muzsikussal. Ahova ekkoriban nem juthattunk el együtt, de meséltél róla, mutogattad az ottani gyűjtéseket az Gyimes és Moldva volt. Kihelyezésünkkor, amikor már eldőlt, hogy a Kárpátokon túlra kapunk helyet, a Te sugallatodra választottunk Attilával két moldvai csángó települést. Nehéz volt, de ma már azt mondom: nem bántam meg.

1990 januárjában Te voltál az, aki Kolozsvárra csábított, annyit mondván a telefonba: Sanyika gyere, mert szükség van rád. Így lehettem részese a kolozsvári táncház újraindításának együtt Szép Gyulával és Sebestyén Mártival és több száz lelkes fiatallal és nem fiatallal. Ez is felejthetetlen emlék. Nemsokára már Gyimesben és Moldvában forgattunk dokumentumfilmet Kántor Lacival, Te voltál a szakmai tanácsadónk, mentorunk, irányítónk. Megszületett azóta is kedves filmünk, a *Templomot s az iskolát* című.

Következtek a néptánc táborok. Először Kalotaszentkirály aztán Visa illetve Válaszút.

Jó volt muzsikálni, érezni, hogy figyelsz ránk, ott vagy, tanácsokat adsz Kolozsváron a mindenkori táncházakban vagy a táborokban. Ebben a már-már idillikus kapcsolatban volt egy cezúra is... Ma már úgy látom, én voltam a vehemensőbb, az intoleránsabb – akkoriban sértve éreztem magam. Túltetted magad rajta, összebojgoztuk a szálakat és folytatódott a kapcsolatunk. Örvendve figyeltem a Kallós Zoltán Alapítvány megszületését, fejlődését, eredményeit. Már nem annyira zenészként, mint sajtósként, televíziósként találkoztunk, de a személyem és családom iránti érdeklődésed mindig jól esett. Legutóbb a tavaly, Válaszúton, azon az egykori családi birtokon, ahol minden épület, tégladarab, kiállított múzeumi tárgy a nevedhez kötődik.

Zoli bácsi, nem tudok minden megköszönnyalót tételesen felsorolni, mert egyszerűen képtelen vagyok rá. Ezért azt mondom, megtisztelő barátságod, útmutatásod, segítséged nélkül ma sokkal-sokkal szegényebben állnék ebben a világban. Szegényebben emberségből, népzenei műveltségből, magyarságtudatból... És úgy gondolom, hogy rajtam kívül még nagyon sokan mondhatják el ugyanezt magukról.

Isten éltesen sokáig!

Bardocz Sándor

(Szabadság, 2016/72. 3. – 2016. március 26, szombat)

„21.00 Táncház a Harmadik zenekar közreműködésével a Tranzit Házban.”²⁰⁴
(Szabadság/Campus, 2016/79. 6. – 2016. április 6., szerda)

---

204 Részlet a *Néptánc és népzene Kolozsváron és Tordatúron* című, a XIII. Ifjúsági Néptánc Találkozó programját tartalmazó hirdetésből.

Kallós Zoltán – Tranzit Ház, 2007. február 17.

Elhunyt Kostyák Alpár

Elhunyt Kostyák Alpár. Az ismert televíziós szerkesztő, népzeneész és zenetanár rövid, ám súlyos betegség után hétfőn távozott az élők sorából.

1957. október 17-én született Kolozsváron. Tanulmányait szülővárosában végezte, 1981-ben diplomázott a kolozsvári Gheorghe Dima Zeneakadémia zenetanári szakán. Ezt követően a csíkszeredai zeneiskola tanáráként dolgozott 1986-ig, majd a városi Művelődési Ház és a Hargita megyei Népi Alkotások Háza zenei szakirányítója volt.

1990-1992 között a Hargita megyei Művelődési Felügyelőség tanácsosa, 1994-től pedig a Román Televízió kolozsvári stúdiója magyar szerkesztőségének tagja.

Televíziósként elsősorban a népzenei és komolyzenei adások szerkesztését vállalta, de közkedveltek voltak szórakoztató jellegű műsorai is, melyekben hangsúlyt fektetett a hagyományos erdélyi népi kultúra bemutatására.

Életének meghatározó részét népzenei tevékenysége töltötte ki. Az erdélyi táncházmozgalom egyik elindítójaként szívügye volt a népi hagyományok ápolása. Tagja volt több népzenei együttesnek, közöttük a kolozsvári Bodzafának, a csíkszeredai Barozda együttesnek, valamint 24 éven át állandó tagja a Tarisznyás zenekarnak.

(Maszol, 2016. október 4. – <http://www.maszol.ro/index.php/tarsadalom/70581-elhunyt-kostyak-alpar>)

Nem az nyer, aki hamarabb befejezi...

Igen, Drága Barátom, ez is egyike azon sok „bölcességnek”, amelyekre Te tanítottál meg engem. Meg arra, hogy a táncházhoz a szünet is hozzátartozik vagy, hogy az előadást akkor kell abbahagyni, amikor még hallgatná, nézné a közönség. És persze Te meg Gyuszi tanítottatok meg szakszerűen viszonyulni a népzenehez még úgy is, hogy mindig mondtam Nektek: csak lelkes és elkötelezett amatőrnek tartom magam. De sem ebben, sem kártyjátékokban (hiszen prefizni is Te oktattattál, mert a hosszú turnék unalomteljes üresjáratai idején kellett a harmadik társ, és elfogadhatatlannak tartottad azt, hogy ez engem nem érdekel!), sem a humorban nem ismerted a tréfát. A barátságban sem.

Talán tíz órája sincs, hogy csendben itt hagytál bennünket. És most az jut eszembe Alpár, hogy alig három, négy hónappal ezelőtt – már tudtál, tudtunk a betegségedről – ketten beszélgettünk a házatok alagsorában berendezett műhelyedben. Már-már gyerekesen sértett önérzettel és naivitással próbáltam tudtadra adni, hogy én ezt nem így képzeltem el. Nem így, hogy valaki csak fogja magát és kiszáll a Tarisznyásból. Hanem úgy, hogy egyszer majd megöregedve, megnyugodva, szépen nagypapásan felbaktatunk, lépegetünk a színpadra – talán éppen az Élet nagy színpadára – és bejelentjük, hogy köszönjük szépen, ennyi volt, mi most elegánsan elhú-

zunk. Öt évnyi korelőnyöd teljes magabiztosságával neveltél rajtam, mondván, hogy ez bizony nem így lesz, de azért nyugodjak meg: harcolni fogsz és bízol magadban. Akkor és ott engem is meggyőztél, kihúztál az önsajnálát lélekveszejtő hínárjából. Nem először tetted ezt velem. Te általad értettem meg, hogy a szakemberek szerint csak a vérségi kapcsolatok által meghatározható szeretet feltétlenség (szülő-gyerek, testvér-testvér), barátság esetében is működhet.

Huszonnégy évnyi együtt muzsikálás szerte Európában és Romániában, (vajon hány ezer kilométert és hány száz napot jelent ez?), közel huszonnégy évnyi együtt dolgozás a Kolozsvári Televíziónál, és ugyanennyi év feltétel nélküli barátság: ezt a felbecsülhetetlen kincset adtad nekem, drága Barátom. Eddigi életem közel fele. Megköszönni sem tudtam amúgy Isten igazából.

Sokan és sokszor megkérdezték tőlünk, mi az, ami öt, tíz, tizenöt és húsz év után is egyben tartja a Tarisznyást. Mondtunk mindenféle szépet és jót, korrektet és kevésbé azt, de mindig azzal fejeztük be: „... és a humor”. Ennek pedig Te voltál a felelőse és nagymestere. Ma este, amikor az ágyadnál megálltam, már eltűnt arcodról az utóbbi hetek, napok számomra részedről annyira ismeretlen, felfoghatatlan és elfogadhatatlan beesettsége. Igen, Alpár, mosolyogtál! És könnyezve bár, de megértettem. Te már ott vagy Tárkányi Janival, Sepsi Dezsóval, Halmos Bélával, Maneszes Marci bácsival, Netti Sanyival, az Árusokkal és Kodobákkal és még sok másokkal együtt abban a nagy örökkön örökké szóló, szépen csengő zenekarban. Ugye nem baj, hogy akkor megirigyeltelek egy kicsit?

Hogy mi lesz a Tarisznyással a távozásod után? Nem tudom. Hogy mi lesz velem a barátságod nélkül? Talán csak remélni tudom, és Te érted, tudod, mire gondolok. De nem felejttem el soha, amíg élek azt, amire tanítottál: a népi zenekarban nem az a nyertes, aki hamarabb befejezi. Nem nyertél Alpár, csak egy kis előnyre tettél szert... És ahogyan csak Te szólítottál ezen a világon: Isten nyugtasson Drága Barátom! Sunc

Bardocz Sándor

(Szabadság, 2016. 231/3. – 2016. október 5., szerda)

TÁNCHÁZ MŰSZAKISOKTÓL ÉS TÖRTÉNÉSZEKTŐL

Ide lábam, ne tova címmel szervez táncházat a Kolozsvári Műszaki Klub és a Kolozsvári Magyar Történészhallgatók Egyesülete december 12-én este 8 órától a Tranzit Házban. Kezdeként Császár Szabolcs és Tárzioru Ingrid oktatnak nyárádmenti táncokat, ezt követően pedig Kacsó Arni és barátai muzsikálnak. A szervezők minden táncolni vágyót várnak, jókedvvel, népi muzsikával és borral is!

(Szabadság, 2016. 283/6. – 2016. december 7., szerda)

Táncházünnep: 40 éves a kolozsvári táncházmozgalom

Az első erdélyi táncházat 1977 februárjának egyik csütörtökén (érdekes, hogy a közösségi emlékezet a pontos dátumot nem rögzítette), a kolozsvári Báb-színház klubtermében tartották. Erre az eseményre emlékeznek kétnapos rendezvénysorozattal 2017. február 24-én, pénteken és 25-én szombaton, a kolozsvári Tranzit Házban (Malom/Baritiu utca 16. szám). A főszervező Bogács – Zurboló Egyesület az eseménnyel nemcsak a kezdet, hanem az elmúlt 40 év megünneplésére tesz kísérletet, ezért meghívták mindazokat, akik valaha muzsikáltak, táncot tanítottak vagy szervezték, tevékenyen támogatták a „mindenkori” kolozsvári táncházat, legyen szó annak bármelyik helyszínéről is. A 40 éves évforduló gazdag műsorral várja a „mindenkori” kolozsvári táncházásokat:

Február 24-én, pénteken 18 órakor *A 40 éves kolozsvári táncház sajtókronológiája I. (1977–1990)* című kötetet mutatja be Jakab Albert Zsolt, a Kriza János Néprajzi Társaság elnöke, Pávai István népzenekutató és Könczei Csongor, a kötet szerkesztője. Az eseményt Könczei Csilla, a Tranzit Ház igazgatója és Kelemen László, a Hagyományok Háza főigazgatója nyitja meg, közreműködik a magyarlapádi Piros Pántlikás zenekar.

Február 25-én, szombaton 11 órakor aprók táncával kezdődik a program. Muzsikál a Rezeda zenekar, a kolozsvári Bogács Néptáncegyüttes, a Morzsabogács és az Apróbogács csoportjainak oktatói vezetik a táncot.

13 órakor *Az emlékezések tükrében* címmel évfordulós filmvetítések kezdődnek: *25 éves a Kolozsvári Táncház* (a Duna Televízió dokumentumfilmje, rendezte Seprődi Kiss Attila, 2002) 80 perc; *30 éves a Kolozsvári Táncház I–II.* (a Duna TV Élő Népzene műsorának sorozatából, rendezte Sztanó Hédi, felelős szerkesztő Könczei Árpád, 2007) 54 perc; *35 éves a Kolozsvári Táncház I–II.* (a Duna TV Élő Népzene műsorának sorozatából, rendezte Nagy Anikó Mária, felelős szerkesztő Könczei Árpád, 2012) 54 perc.

17 órakor *Vallomások szóban, zenében és táncban a kolozsvári, erdélyi táncház első évtizedeiről* címmel a Bodzafa, az Ördögsekér, a Regósök, a Tarisznás és az Űsztürü zenekarok, valamint régi kolozsvári táncházások közös előadása kezdődik Pávai István vezetésével.

19 órakor táncházat szerveznek. Muzsikál a koncertező régi kolozsvári táncházzenekarok mellett a Csereklye, a Harmadik, a Rezeda és a Tokos zenekar.

23 órakor Hajnalig tartó mulatsággal zárják a programot a Heltai Alapítvány székhelyén (Mikó/Clinicilor utca 18. szám).

A rendezvény főszervezője a kolozsvári Bogács – Zurboló Egyesület. Társzervező a Heltai Alapítvány, a Kriza János Néprajzi Társaság és a Tranzit Alapítvány. A Bogács – Zurboló Egyesület szeretettel vár minden volt és jelenlegi kolozsvári táncházast, valamint minden érdeklődőt az ünnepi rendezvényre! (Szabadság, 2017/42. 5. – 2017. február 21., kedd)

Aprók tánca – Tranzit Ház, 2017. február 25.

Táncházünnep: korjelenség és ami mögötte van

Mindig akadt olyan személy, aki tovább örökölte a hagyományt

A negyvenéves kolozsvári táncházmozgalom ünnepét ülték a hétvégén Kolozsváron a Bogáncs – Zurboló Egyesület szervezésében, amelyre meghívták mindazokat, akik valaha muzsikáltak, táncot tanítottak vagy szervezték, tevékenyen támogatták a „mindenkori” táncházat. A rendezvénsorozat péntek esti könyvbemutatóval indított, a 40 éves kolozsvári táncház sajtókronológiája I. (1977–1990) című kötetet mutatta be Jakab Albert Zsolt, a Kriza János Néprajzi Társaság elnöke, Pávai István népzenekutató és Könczei Csongor, a kötet szerkesztője. Másnap aprók táncával folytatódott a program, amelyen a Rezeda zenekar muzsikált és a kolozsvári Bogáncs Néptáncgyűttes, a Morzsabogáncs és az Apróbogáncs csoportjainak oktatói vezették a táncot. Ezt követően pedig a Duna tévé évfordulós dokumentumfilmjeivel idézték fel az elmúlt évtizedek táncházas eseményeit.

A legátfogóbb képet a táncházmozgalom beindulásáról, a néptánc- és népzeneoktatás iránti igény felmerüléséről a *Vallomások szóban, zenében és táncban* a

kolozsvári, erdélyi táncház első évtizedeiről című rendhagyó előadás nyújtotta az ünneplőknek. A Pávai István vezetésével zajló, népzenei betétekkel fűszerezett baráti hangulatú beszélgetésen a Bodzafa, az Ördögsekér, a Regősök, a Tarisznyás és az Űsztűrű zenekarok, valamint régi kolozsvári táncházások emlékeztek a kezdeti időszakra.

A korjelenségnek nevezett mozgalom beindulása nem tűnt zökkenőmentesnek képzett népzeneészek és -táncosok hiányában, de ez nem gátolta a kezdeményezőket, ahogyan a helyszínekről való kilakoltatás vagy a kommunizmus áldatlan körülményei sem. A népi kultúra iránti vágy olyannyira erősnek bizonyult, hogy 1977 februárjának egyik csütörtökén a kolozsvári bábszínház klubtermében megtartották az első erdélyi táncházat. A Lajtha László gyűjtéséből autódidakta módon okult népzeneészeknek, és időközben néptáncoktatói képzésben is részesült fiataloknak sikerült életben tartaniuk a táncházmozgalmat. „Elvándorlásuk” esetén is mindig akadt olyan, aki tovább örökölte a lelkesedést, a tudást.

A baráti hangulatú beszélgetés, amelyet az elhunyt népzeneészekre való megemlékezéssel indítottak, nem szűkölködött a táncházmozgalom szempontjából jelentős történetekben. Pávai István bevezetőjében hangsúlyozta, megpróbálnak kicsit emlékezni a régi dolgokra, főleg azért, hogy a fiatalok megismerjék a táncházmozgalom eredetét.

„Többek között a budapesti zenekadémia népzenei tanszékén is tanítok, ahol remek fiatal zenészek muzsikálnak, de közben semmit nem tudnak a táncház múltjáról. Úgy gondolják, hogy ez mindig is létezett, úgymond alanyi jogon jár. De ebből a történetből ki fog derülni, hogy ez nem egészen így van” – fogalmazott a népzene-kutató.

Míg a kezdeti években egyetlen zenekar is alig állt össze, hogy a talpalávalót húzza a folyamatosan költöző táncházakban, mára Kolozsvár és térsége számos tehetséges fiatal népzeneésszel büszkélkedhet, akárcsak néptáncoktatása is, amely tehetséges táncosokat tudhat magáénak. A néptánc amellet, hogy életforma számos igaz barátság forrása is, fogalmazták meg a néptáncosok a beszélgetés során, és ennél sokatmondóbb következtetéssel nem is zárhatták volna a jubileumot. Ennél kifejezőbb már csak táncuk, és az általuk megszólaltatott dallamok voltak.

Dézi Ildikó

(Szabadság, 2017/47. 1., 4. – 2017. február 27., hétfő)

Vallomások szóban és zenében a kolozsvári táncház első évtizedeiről

A 40 éves kolozsvári táncház ünnepének második napja az emlékezésről szólt. Meg egy hajnalig tartó táncházról.

A 40 éves kolozsvári táncház ünnepének második napján az első évtizedekre emlékeztünk meg „szóban és zenében”, majd egy hajnalig tartó táncháznak lehettünk részesei. Az igazi kolozsvári táncházhangulatot többek között a Csereklye, a Harmadik, a Rezeda és a Tokos zenekarok biztosították. A kolozsvári táncház első évtizedeit emlegették fel Pávai István népzene kutató moderálásával szombaton a Transzit házban a táncházak alapítói, táncosai, zenészei, de a jelent sem felejtették el, az első percek azoknak a volt táncházasoknak szentelték, akik már nem lehettek velük. Rájuk emlékeztek a néma csendet követő Keserű című nótával.²⁰⁵

Hogy az első évtizedekre visszaemlékezzenek, egészen Ádámgig és Éváig vissza kellett, hogy menjenek az időben. De nem a teremtéstörténetről van szó, csupán Könczei Ádámról és Éváról. Hisz nemcsak a Könczei család sarjai – a három testvér, Árpád, Csongor és Csilla –, járultak hozzá ahhoz, hogy a táncház gyökeret verjen Kolozsváron, és azóta is ágazzon-bogazzon-levelezzen. Az édesapjukat Árpád egy rövid, de annál mélyebb történettel jellemezte számunkra. Könczei Ádám ugyanis, amikor még Csongor kisgyermek volt, és megtudta, hogy nincs magyar kiscsoport, képes volt házról házra járni, bekopogtatni minden magyar családhoz, hogy összeszedje a szükséges számú magyar kiscsoportost. Így Könczei Csongor ötvenedmagával magyarul kezdhette el az évét édesapjának hála. Zakariás Erzsébet erdélyi magyar néprajzi szakíró, a Harmat együttes és a Vasas tánc csoport alapítója a megalakulás körülményeiről beszélt, arról, hogy maguktól tanultak meg zenélni és táncolni, és Erdély-szinten „benne volt a levegőben az igény, csak meg kellett tanulniuk táncolni és zenélni, mert akkor még nem volt valaki, aki elkezdje, valaki be kellett álljon a kör közepébe”. Hallás után tanítottak zenét és táncot. 6 év után mással kezdett el foglalkozni, de ezek meghatározó évek voltak azok számára, akik ebben résztvettek, és a táncháznak is.

Szép Gyula, a Kolozsvári Magyar Opera igazgatója is tánc házas volt. Amikor belekezdett, még nem volt se hegedűs, se bőgős, brácsázni is kényszerből kellett megtanulnia. A tánc házakat mindig „szétverték a rendőrök”, de ők nem torpantak meg, és mára „büszkéek lehetünk arra, hogy ahhoz képest, hogy a 90-es években egyedül voltam nagybőgős, most akár 5-6 kolozsvári zenekart is felsorolhatok” – mondja az igazgató. Többen is felszólaltak az első évtized táncosai ből és zenészeiből. Kostyák Attila és Tóth István megemlékezett az Ördög szekérről – aminek nevét, mint megtudtuk, Cseke Gábor javasolta –, és az eredeti neve Bodzafa Hm... , aminek a Hm... része lekopott az idők során. A megalakulását megelőzően a zenészmesterség elsá-

205 A tudósító itt valószínűleg az elhangzott kalotaszegi keservesre utalhatott.

jávitása autodidakta módon történt: „Kezembe nyomtak egy könyvet, hogy olvasam át, és ha tetszik, csináljunk belőle valamit” – abban a hitben, hogy mivel faluról származik, a vérében van a népzene. És végül valóban ő lett a tánc- és zeneoktató, de hosszú út és rengeteg gyakorlás vezetett odáig. A Bodzafából végül két zenekar is született. A Bodzafa Hm... neve egyébként a Kiszáradt a bodzafa című nótából ered, és Panek Kati adta. A zenekaroknak nehézséget jelentett, hogy sokan ebben az időben mentek katonának, mások pedig egyetemre mentek, vagy az egyetem után hazaköltöztek (ami viszont hozzájárult ahhoz is, hogy Erdély-szerzte elterjedjen a táncház).

Simonffy Katalin arról beszélt, hogy a kalákák fontos momentumai, motívumai voltak a táncháznak. 1977-ben forgatott itt, ekkor csinálták meg az első kaláka forgatókönyvét. A kalákán a résztvevő diákok elmentek gyűjtő körútra 2 hivatásos táncoktatóval. 9 kaláka volt évente, a legemlékezetesebb a Csángó kaláka volt. A beszélgetéssorozatot követően, melyet a megemlékező alapítók, táncosok, zenekarok – Bodzafa, az Ördögszekér, a Regősök, a Tarisznyás és az Üsztürü – zenével kísérték, elkezdődött a táncház.

Tókécs Hunor

(Transindex, 2017. február 27. – <http://multikult.transindex.ro/?cikk=26492>)

Muzsikál – balról jobbra – Major Levente, Papp István Gázsa, Szász József, Vajda Mátyás és Kelemen László – Tranzit Ház, 2017. február 25.

A kolozsvári táncház 40 éves múltjára emlékeztek

Az emlékezés és a jövőbe mutató jellegében zajlott a kolozsvári táncházmozgalom 40. évfordulóját ünneplő kétnapos rendezvénysorozat a Tranzit Házban.

Az első kolozsvári táncházat 1977 februárjában szervezték, a széki táncokat kezdetben a bábszínház termében táncolták, majd a Monostor lett a táncházak állandó helyszíne. „Azt hittük, román vagy cigány zene” – vélekedtek többen, amikor először hallottak magyar népzene.

Pénteken Könczei Csongor néprajzkutató *A 40 éves kolozsvári táncház sajtókronológiája I. (1977–1990)* című kötetét mutatták be, a szombati találkozó a Bogács Néptáncgyűttes Morzsabogács és Apróbogács csoportok oktatói által vezetett gyermek-táncházzal indult, majd az elmúlt évfordulókon, a *Duna Televízió* által forgatott dokumentumfilmek vetítésére került sor, este pedig a kolozsvári táncházmozgalom egykori kezdeményezői által vezetett kerekasztal-beszélgetést, majd hajnalig tartó táncházas mulatságot szerveztek. Az esemény megnyitóján a magyarlapádi Piros Pántlikás zenekar, másnap pedig a Bodzafa, Ördögsekér, Regósók, Tarisznyás és az Üsztürü zenekar muzsikált.

A találkozón elhangzott, az 1977-ben alakult kolozsvári táncházmozgalom kulcsfontosságú szereplője Könczei Ádám néprajzkutató volt, de sokan mások is kiemelt módon hozzájárultak a mozgalomhoz. Családok, barátságok és szerelmek születtek a táncháznak köszönhetően, erre élő példákat is láttunk az évforduló eseményen: a résztvevők nagy része régi ismerősökként üdvözölte egymást, amikor a meghívott zenekarok felidéztek egy-egy régi dallamot, a nézőközönség közös éneklésre fakadt. A moderált beszélgetésekhez mindenki igyekezett hozzászólni, kiegészíteni az elmondottakat a saját emlékeivel, tapasztalataival. A meghívottak gyakran hangsúlyozták: a táncháznak nemcsak múltja, hanem jelene és jövője is van.

Sajtókronológia a rendszerváltás előtti kolozsvári táncházzal

Könczei Csongor sajtókronológiai kötete nem a táncház történetét hivatott bemutatni, hanem az 1977–1990 közötti korabeli publicisztikában megjelent kolozsvári táncházzal kapcsolatos anyagokat. A szerkesztő a találkozón pontosított kiadványa címén, hiszen 1985-től a rendszerváltásig a cenzúra miatt nem lehetett az erdélyi magyar kisebbség táncházmozgalmáról írni. 67 szerző jegyzi a kiadványban összegyűjtött cikkeket: olyanokat is megidézt, akiknek nem volt idegen a táncházak világa, de olyan szerzők is megjelentek, akik külső szemlélőként számoltak be a mozgalomról, ilyenek voltak például Láng Zsolt kortárs író szövegei. Könczei Csongor szerint ez a magatartás hiányzik ma az értelmiség részéről, a táncházmozgalom kevésbé tematizált a nyilvánosság előtt. Elmondta, tervezi a sajtókronológia második részének kiadását is. A kötetbemutatót továbbá megtudtuk: csak 1980 után beszélhetünk a

táncházról mint az elit reprezentációjáról, azaz a nyolcvanas évek előtt minden „falábú” táncolt, majd csak 1980 után váltak szét a profik a kezdőktől.

Kelemen László, a budapesti Hagyományok Háza igazgatója a kiadvány kapcsán kiemelte, számára a legnagyobb öröm, hogy 40 év után is beszélhetünk élő táncházról, ami szerinte az erdélyi emberek közös nyelve. A könyvbemutatón jelen volt még Könczei Csilla, a Tranzit Ház elnöke, aki a Babeş–Bolyai Tudományegyetem Magyar Néprajz és Antropológia Intézetén belül a táncháztörténet kutatására vállalkozott. Könczei Csongor gyűjtését a Kriza János Néprajzi Társasága adta ki, a szervezetet Jakab Albert Zsolt elnök képviselte.

Az első táncházak célja

Nem föltétlenül az erdélyi magyar kisebbség értékeinek a megvédése volt az első táncházak célja – figyelmeztetett Pávai István népzenekutató. A fiatalok szórakozni akartak, társaságban lenni, nem melleleg pedig „leányokat vadászni”, tette hozzá Pozsony Ferenc néprajzkutató. Az etnikai alapú indíttatás csak akkor jelent meg, amikor elkezdtek betiltani ezeket az összejöveleteket.

A táncházak révén a néptánc „lejött a színpadról” – fogalmazott Könczei Árpád koreográfus, aki azt is vallja, hogy a táncházmozgalom a mai napig hatással van színpadi művészetére.

A kolozsvári táncház történetének bemutatására szombat este tettek kísérletet, Pávai István moderálásával többen felszólaltak azok közül, akik kiemelt módon hozzájárultak az 1977-ben megalakult táncházmozgalomhoz. Abban az időben megalakult négy zenekarról is beszélgettek: Ördögszekér (Sepsi Dezső, Székely Levente, Könczei Árpád), Barozda (Györfi Erzsébet, Bokor Imre, Pávai István, Simó József), Bodzafa (PANEK Kati, Székely Levente, PAPP István „Gázsa”, Kostyák Alpár, Porzsolt Antal), Harmat (Zakariás Erzsébet, Zakariás Attila, Sepsi Dezső).

A Könczei család

Könczei Ádám néprajzkutató munkásságáról fia, Könczei Árpád beszélt. Magyar-tanárként Gyergyószentmiklóson, tudományos kutatóként pedig a Folklor Intézetnél dolgozott. Konceptió per vádlottja lett, mivel megbuktatta az akkori párttitkár hűgát. A néprajzkutatóról készült jegyzőkönyvbe az is bekerült, hogy a Szabad Európa Rádiót hallgatta, hogy Petőfi Sándor verseket tanított, hogy nacionalista volt. A jegyzőkönyv egy év múlva a Szekuritáté tulajdonába került – Könczei Ádámot kutatói állásából felfüggesztették. Fia felidézte: születése után édesapja nyolc évig munkanélküli volt.

A Könczei testvérek – Ilma, Csongor, Csilla, Árpád – gyerekkorukban gyakran hallgattak népzene, édesapjuk jó barátságban volt Kallós Zoltán néprajzkutatóval, népzene gyűjtővel, de a gyerekek például Martin Györggyel, Kányádi Sándorral is találkozhattak. Nem egyszer látták édesapjukat küküllőmenti pontozót táncolni.

A népzene, néptánc meghatározó szerepet töltött be a Könczei családban, Könczei Árpád arra is emlékezett, hogy 1976-ban a Monostoron édesapjával megnézte az Ap-rók tánca című műsort – rossz minőségben, de lehetett fogni a magyarországi tévé-

adást. A közvetített budapesti táncházban Halmos Béla és Sebő Ferenc muzsikált, Timár Sándor, az Állami Nép Együttes későbbi művészeti vezetője pedig táncot tanított.

Könczei Csilla hozzátette, hogy emlékei szerint édesapjuk rögzítette is a népzenei tévéadások és a Kossuth Rádió adásainak hangját.

A koreográfus először Lajtha László széki gyűjtését tanulta meg muzsikálni, majd megalakult az Ördögszekér, amelyben Könczei Árpád nagybőgőzött.

A Kostyák család

A Kostyák család szintén jelen volt a kezdetekben, Kostyák Alpár a Bodzafa zenekarban zenélt. A beszélgetésen Kostyák Attila, a Regösök zenekar primása mesélt emlékeiről. Felidézte, hogy náluk lakott egy csángó házaspár, Domokos Pál Péter néprajzkutató pedig hozzájuk járt gyűjteni. Szabadság itt sem volt – a népdalokat két szekus hallgatta az ablakjuk előtt. Arról, hogy hogyan tudták megtanulni a gyűjtéseket az akkori zenészek, elmondta: Kallós Zoli bácsi „a mozgalom lelke volt”, aki kért tőle anyagot, az kapott. Őt mindenki ismerte, minden táncházban jelen volt.

A Zakariás testvérek

A Harmat zenekar tagjai szintén nagy mértékben hozzájárultak a kolozsvári táncházmozgalom műveléséhez. Zakariás Erzsébet néprajzi szakíró felvázolta, hogyan kezdett el bátyjával, Zakariás Attilával és Sepsi Dezsővel autentikus népzenei muzsikálni. 1968 óta énekelt a baróti iskola zenekarában, könnyűzenével kezdtek, majd versmegzenésítésekkel folytatták. Egyre több televíziós felvételre és koncertre hívták a zenekart, a Visszhang diákrádió által szervezett esteken bátyja megismerkedett Pávai Istvánnal, aki sikeresen meggyőzte arról, hogy a Harmat kezdjen el népzenei játszani. Előbb népdalfeldolgozásokat, majd autentikus népzenei játszottak.

Hallás után, felvételek alapján tanulták meg a népzenei, mondta Zakariás Erzsébet, aki néptáncoktatással is foglalkozott. A táncoktatás csak bátorságot követelt – ki kellett állni a kör közepére és elmagyarázni azt a bizonyos lépéssorozatot. Széki táncokkal kezdtek, mert azt könnyen lehetett elmagyarázni, tette hozzá.

Jelenleg a Kolozsvári Magyar Opera igazgatója, de Szép Gyula egykor lelkes tánc házas volt. 1988-ban, Kolozsváron tanult meg brácsázni – egyfajta kényszerből, mert amikor az operához került, nem volt egyetlen hegedűs, bőgős, brácsás sem. Zenekarokban játszott, visszaemlékezett, hogy a Ploiești utcai táncházakat rendszerint szétverte a rendőrség. A mozgalom egyik nagy eredményének és büszkeségének azt tekinti, hogy a nyári táboroknak köszönhetően sok zenész nevelődött ki.

Felszólalt továbbá Kelemen László, a Hagyományok Háza igazgatója is, aki a mérai Tötszegi András „Cucus” felkérésére tanult meg brácsázni. Mint sokan mások a meghívottak közül, Kelemen is klasszikus zenét tanult, így nem bizonyult könnyű feladatnak a hangszerjáték elsajátítása. Könczei Árpáddal egy gyimesi táborban találkozott, azóta pedig a népzene meghatározó szerepet tölt be az életében.

„A lányok aerobic helyett táncoljanak, a fiúk pedig ne a súlyokat, hanem a lányokat emelgessék a táncházakban” – tanácsolta humorosan Szász József Árpád, az Üsztürü zenekar cimbalmosa a fiataloknak.

40 éves a Kaláka televíziós műsor

Simonffy Katalin elmondta, a Román Televízió Magyar Adásának keretében szerkesztette az 1977–1980 között működő Kaláka című honismereti televíziós műsort. A szerkesztő egy székelyudvarhelyi táncház hatására döntötte el, hogy ez a műfaj kell a képernyőn megjelenjen a hivatásos néptáncgyűttesek helyett. A műsor arról szólt, hogy erdélyi középiskolásokkal utaztak gyűjtőútra, például jártak Kolozsváron, Marosvásárhelyen, Székelyudvarhelyen is.

Továbbá Szalay Zoltán, egykori Bodzafa-tag, és Muszka György mérai táncos is felszólalt, de még sokan mások is szóhoz jutottak, akik közös tánccal zárták a szombat esti beszélgetést.

Tasi Annabella

(Maszol, 2017. február 27. – <http://www.maszol.ro/index.php/kultura/77214-a-kolozsvari-tanchaz-40-eves-multjara-emlekeztek>)

40 éves a kolozsvári táncház – Tranzit Ház, 2017. február 25.

Rezumat

Cronologia presei referitoare la cei 40 de ani ai casei dansului din Cluj II. (1990–2017)

Mișcarea de tip revival a caselor dansului popular (táncház) din orașe a fost una dintre cele mai importante fenomene din ultimele decenii, având influențe deosebit de importante asupra vieții culturale și sociale a maghiarilor din Transilvania. Dar oare cum a fost posibil ca în timpul comunismului să apară o mișcare civilă inițiată de jos, care s-a instalat în opinia publică maghiară de atunci, apoi ideea în sine s-a răspândit în deceniile ce au urmat, iar politica culturală a încercat și încearcă și astăzi să o includă într-o categorie modelată de sus.

În anul 2017 casele dansului din Transilvania au împlinit patruzeci de ani, și în aceste patru decenii s-au scris multe de către mulți pe această temă. Cronologia de față este o colecție a acestor scrieri alese, redactată și completată cu note, care nu dorește a fi o istorie a caselor dansului din Transilvania, și nici măcar celei din Cluj, deși din ordinea cronologică și din modul redactării reiese un fel de poveste istorică. Se formulează întrebarea: de ce cronologia caselor dansului clujene și nu per ansamblu, transilvănene? Pentru că fenomenul din Cluj fusese primul și cel mai important? Sau pentru că redactorul – datorită aspectelor familiale – cunoaște cel mai bine această parte a fenomenului? Răspunsul este mai simplu: pentru că majoritatea articolelor din acest volum se referă la casele dansului, la publicul și muzicanții din Cluj. Sigur, unele scrieri sintetizante, problematizante au un caracter mai general, dar acestea se referă atât la casele dansului din Cluj, cât și la toate celelalte.

Principiul de redactare al volumului de față este încercarea de a se concentra exclusiv asupra caselor dansului popular din Cluj. Deoarece după 1990 casa dansului popular la Cluj (precum în mod general în Transilvania și Ungaria) se leagă pe mai multe căi de funcționarea ansamblurilor de dans popular, este important de notat următoarele: casa dansului din zona urbană încearcă o trăire și preservare a culturii populare prin forma unei distracții a unei comunități mai restrânse, în timp ce ansamblul de dans popular face acest lucru în primul rând ca un grup creativ menit să realizeze producții pe scenă. De aceea în acest volum se regăsesc doar ocazional articole despre recitalurile sau evenimentele ansamblurilor de dans popular, însă regăsim câteva interviuri, prin care putem înțelege mai bine procesele schimbătoare ale vieții dansului popular din Cluj din ultimele decenii. La fel se întâmplă și cu reeditarea unor anunțuri sau reportaje despre taberele de muzică și dans popular, a căror existență se datorează tot mișcărilor caselor de dans popular din Cluj, despre care s-ar putea realiza o cronologie de presă separată, datorită numărului mare de scrieri, ce au apărut în presa maghiară din Transilvania.

Abstract

Chronology of the Press on the 40 Years' Old Dance House of Cluj II. (1990–2017)

The revival movement of the urban folk dance houses (táncház) was one of the most important phenomena of the last decades, having a major impact on the Transylvanian Hungarian cultural and social life. The question is, how could such a civilian movement, initiated from below, arise during communism, what was its impact on the Transylvanian Hungarian public opinion, how has it spread in the last decades, how cultural politics have tried to include it into a pattern coordinated from above.

In its 40 years of existence many people have written many things about the Transylvanian dance houses, especially about those from Cluj. The present chronology offers a selected collection of these writings, edited with notes, but it does not want to be a history of the Transylvanian or Cluj dance houses, although the chronological order and the editing reveals some kind of story. One can formulate the question: why only the chronology of the Cluj phenomenon, why not the whole Transylvanian one? Because the dance house from Cluj was the first and the most important one? Or because the editor was mostly familiarized with this single one? The answer is much simpler: because most of the writings from this volume are about the dance house, the public and the musicians from Cluj. It is true that there are a few synthesizing, reflecting articles about urban dance houses, but these are referring to the situation of Cluj as well as to that of other locations.

The editing principle of the present volume is that it tries to focus exclusively on the dance houses from Cluj. As after 1990 the dance house movement from Cluj (similarly to the other examples from Transylvania and Hungary) were related in many ways to the functioning of folk dance groups, it is important to state the following: while urban folk dance houses try to live and preserve folk culture through smaller community entertainment, the folk dance group do this as a creative group organized for the presentation of stage performances. Therefore in this volume we can find only occasionally writings on the performances and events of folk dance groups, but there are some interviews, which can enable the understanding of the changing processes of the folk dance life from Cluj. It is the same situation with the reediting of advertisements and reports on the summer folk music and folk dance camps, related to the movement of urban folk dance houses, which could have their own press chronology, due to the huge number of articles that have appeared in the Transylvanian Hungarian press.

Az erdélyi városi táncházakról, ezen belül pedig kiemelten a kolozsvári táncházról sokan, sokat és sokféleképpen írtak az elmúlt negyven évben. A jelen sajtókronológia ezeknek egy válogatott, szerkesztett és jegyzetekkel ellátott gyűjteménye. Az újraközölt írások sokrétűek: a zömében beharangozó és beszámoló jellegű írások mellett olvashatunk elmélkedő, elemző, sőt akár programadó szövegeket, éles kritikát és vitafórumot, tudományos, illetve kevésbé tudományos igényű közleményeket, és természetesen interjúk sorát, amelyek egy részének igencsak bohém hangvétele jelzi, hogy az 1977-ben induló erdélyi táncházak revival mozgalma – megannyi fennkölt, komoly cél és tartalom mellett – elsősorban a tizen- és huszonévesek mozgalma volt.

ISBN 978-973-8439-90-0
ISBN 978-973-8439-99-3

9 789738 439993